

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CĂLĂRAȘI
Muzeul Municipal

CĂLĂRAȘII
În documente și izvoare istorice
Vol. I (1541-1918)

-Ediție întocmită de Constantin TUDOR și Nicolae ȚIRIPAN-

editura

AGORA
Călărași

Culegere computerizată: Constantin TUDOR și Nicolae ȚIRIPAN
Tehnoredactare computerizată: Constantin TUDOR
Coperta: Florin RĂDULESCU
Redactor de carte: Florin RĂDULESCU

Autorii mulțumesc Primăriei municipiului Călărași, Consiliului local și Muzeului Municipal pentru implicarea în publicarea acestui prim volum de documente dedicat Istoriei urbei de la cotul Borcei.

Elaborarea acestui volum n-ar fi fost posibilă fără sprijinul direct al firmelor locale ALDIS, GIMART IMPORT-EXPORT și ZMC TRADING, cărora autorii le aduc grațitudinea lor și pe această cale.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Călărașii în documente și izvoare istorice / ed. întocmită
de Constantin Tudor și Nicolae Țiripan. - Călărași : Editura
Agora, 2023-
3 vol.
ISBN 978-606-95389-7-5
Vol. 1 : 1541-1918. - 2023. - ISBN 978-606-95389-4-4

I. Tudor, Constantin (ed.)
II. Țiripan, Nicolae (ed.)

908

© Editura Agora
Călărași – România
Str. București, nr. 254-256
Tel/Fax: (+40)0242 311 295
E-mail: editura.agora@media-print.ro

*Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice
din Învățământul Superior(C.N.C.S.I.S)*

Tipar: Mediaprint Călărași

CUVÂNT ÎNAINTE

Centru politico-administrativ, economic și cultural, reședință a județului cu același nume, municipiu din anul 1968, Călărașiul face eforturi deosebite pentru a valorifica toate oportunitățile ce îi pot asigura o dezvoltare modernă, care să satisfacă aspirațiile de mai bine ale celor aproape 70.000 de locuitori, cât numără astăzi urbea noastră. În acest context, numeroasele proiecte cu finanțare europeană nerambursabilă, precum și cele susținute financiar de Bugetul Național sau Bugetul Local, pe care le implementăm în această perioadă, ne dau garanția că așteptările concitadinilor mei își vor găsi împlinirea.

Ne-am propus, în același timp, să nu îngropăm în uitare faptele celor care înaintea noastră s-au străduit să facă dintr-un sătuc de pescari și agricultori amplasat la cotul Borcei, cea mai importantă așezare din Câmpia Bărăganului, investită, la 18 aprilie 1833, ca oraș de reședință al fostului județ Ialomița, calitate pe care și-a menținut-o până la desființarea județelor istorice în anul 1950.

Căpitănie de margine a Țării Românești, reședință a călărășilor ștafetari și mai apoi târg pe moșia Spitalului Colțea din București, Călărași, cu un așa nume românesc, după cum afirmă marele istoric Nicolae Iorga, avea să cunoască cu adevărat o dezvoltare edilitar-urbanistică, social-economică și culturală doar după eliberarea sa de sub dependența Spitalului Colțea, prin Hrisovul domnitorului Barbu Știrbei de la 24 septembrie 1852, care consfințea dreptul de proprietate al călărășenilor asupra imobilelor pe care le dețineau. Același hrisov le dădea posibilitatea de a se autogospodări prin desemnarea în fruntea obștii a celor mai buni dintre ei.

Tocmai pentru promovarea și cunoașterea acestor informații istorice din trecutul orașului nostru am inițiat și susținut, la nivelul

Primăriei și al Consiliului local, numeroase acțiuni în care am implicat Muzeul Municipal și unitățile de învățământ și educație din municipiu, inclusiv prin promovarea unor proiecte care să contribuie la crearea și consolidarea identității culturale specifice unei așezări limitrofe Borcei și Dunării.

În acest context se încadrează și proiectul de față inițiat de profesorii Constantin Tudor și Nicolae Țiripan, proiect asumat de Muzeul Municipal și susținut de noi. Este vorba de editarea unui număr de trei volume de documente care-și propun să pună la dispoziția publicului surse de arhivă și informații istorice care să permită tinerilor și tuturor iubitorilor de istorie o aprofundată cunoaștere a viețuirii pe aceste meleaguri din 1541 și până în zilele noastre.

Un prim volum, intitulat Călărașii în documente și izvoare istorice, care cuprinde 450 de documente din perioada 1541-1918, vede acum lumina tiparului și este dedicat aniversării a 190 de ani de viață urbană, moment marcat de investirea Călărașului în calitatea de reședință a fostului județ Ialomița, la 18 aprilie 1833.

Felicitându-i pe autorii volumului și pe toți cei care au susținut acest proiect, vă asigur pe dumneavoastră, cetățenii Călărașului iubitori de frumos, că tot ce fac și voi face în calitatea mea de edil ales al urbei de la cotul Borcei este și va fi orientat spre a face viața noastră mai bună și mai frumoasă aici, unde s-au așezat cândva călărașii ștafetari.

Ing. Marius Grigore DULCE
Primarul Municipiului Călărași

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Prezentul volum intitulat sugestiv **CĂLĂRAȘII în documente și izvoare istorice Vol. I(1541-1918)** cuprinde 450 documente de arhivă și informații de presă, din care cele mai multe văd pentru prima oară lumina tiparului. Ele au fost selecționate, în principal, din fondul arhivistic Primăria orașului Călărași ce se păstrează la Biroul județean Călărași al Arhivelor Naționale.

Pentru întregirea tematicii, mai ales în ceea ce privește perioada medie și modernă, s-au cercetat mai multe colecții de documente și fonduri arhivistice de la Biblioteca Academiei Române, precum și de la Arhivele Naționale din București, Ialomița și Galați. Tematica volumului a fost completată cu extrase din presa vremii, centrală și locală.

Totodată, au fost utilizate și unele documente publicate deja în alte ediții, de un real folos în această direcție fiindu-ne valoroasă lucrare a dr. Pompei Samarian, **Istoria orașului Călărași de la origine până la anul 1852**, din care am reprodus mai multe documente, depistate inițial și transcrise de autor din vechile dosare ce au aparținut Primăriei Călărași și care din păcate nu s-au mai păstrat.

De asemenea, am folosit, ca izvoare istorice, alte două lucrări ale lui Pompei Samarian referitoare la Istoria Spitalului din Călărași, precum și lucrarea pictorului călărășean Constantin Predeleanu publicată în anul 1884 și intitulată **Noțiuni istorice asupra județului Ialomița**.

Pentru alcătuirea prezentului volum autorii au adunat peste o mie documente de arhivă și au studiat în jur de două mii de pagini de ziare de unde au selectat informații de presă care au corespuns tematicii avute în vedere de autori.

Documentele și izvoarele istorice care au fost incluse în volumul de față reflectă principalele aspecte ale dezvoltării orașului Călărași de la prima atestare documentară cunoscută și până la finele anului 1918. Cititorii vor găsi astfel informații privind evoluția administrativ-teritorială a așezării de la cotul Borcii, dezvoltarea edilitar-urbanistică, precum și aspecte ale vieții politice, economico-sociale și cultural-educative.

În prezentarea documentelor s-a respectat principiul cronologic de ordonare. Atunci când în text nu s-au menționat datele exprese ale documentelor, acestea au fost stabilite fie după adresele de înaintare, fie după datele de înregistrare, fie după conținut. În cazul documentelor preluate din alte ediții s-au folosit datele stabilite de autorii respectivi.

În transcrierea și pregătirea documentelor s-au respectat normele ortografiei actuale pentru a facilita tipărirea acestora și a face textul cât mai cursiv și accesibil. Totodată, am încercat să păstrăm, pe cât posibil, particularitățile de limbă precum și stilul diplomatic al epocilor respective.

Unele cuvinte comune care au apărut în documentele originare prescurtate au fost întregite în mod tacit. Au rămas prescurtate numai cuvintele care și astăzi se folosesc în această formă.

Marea majoritate a documentelor sunt publicate în întregime, în rare cazuri s-a apelat la extrase, eliminând numai acele pasaje care nu făceau referire la problematica documentului selectat pentru publicare.

În partea finală a volumului am anexat fotocopii după documente și clădiri reprezentative din Călărași despre care sunt furnizate informații în documentele publicate. Tot în anexe am publicat și portretele unor personalități locale.

Pentru economie de spațiu s-a apelat la abrevieri în cazul denumirii unor fonduri arhivistice precum și al unor lucrări din care s-au folosit documente, titlurile integrale fiind menționate în Lista de abrevieri.

De asemenea, în partea finală a lucrării s-a anexat un glosar pentru cuvintele care în timp au ieșit din uzul limbii.

Prof. dr. Constantin TUDOR

LISTĂ DE ABREVIERI

A. Instituții

- B.A.R. București** - Biblioteca Academiei Române
- Arh. Naț. București** - Serviciul Arhive Naționale Istorice Centrale
- Arh. Naț. Galați** - Serviciul județean Galați al Arhivelor Naționale
- Arh. Naț. Ialomița** - Serviciul județean Ialomița al Arhivelor Naționale
- Arh. Naț. Călărași** - Biroul județean Călărași al Arhivelor Naționale

B. Fonduri arhivistice

- M.I. – Administrativă** - Ministerul de Interne - Divizia Administrativă
- M.I. – Comunală** - Ministerul de Interne - Divizia comunală
- Poliția Călărași** - Poliția de reședință Călărași
- Prefectura jud. Ialomița** - Prefectura județului Ialomița
- Primăria Călărași** - Primăria orașului Călărași

C. Lucrări editate

- Acte și documente** - *Acte și documente relative la Istoria renașterii României*, Vol. I – IX, București, 1900-1909
- Anul 1848 în Principatele Române** - *Anul 1848 în Principatele Române Acte și documente*, vol I-VI, București, 1902- 1910, Vol. I – VI, 1902- 1910
- Cojocaru I., Documente economice** - Cojocaru I. *Documente privitoare la economia Țării Românești*, vol. I-II, București, 1958
- DIR. B, sec XVI** *Documente privind istoria României*, B. Țara Românească, Veacul XVI, vol. I-VI, București, 1951-1953
- DIR B., sec XVII** *Documente privind istoria României*, B. Țara Românească, Veacul XVII, vol. I-VI, București,

- DIR, Răscoala din 1821** *Documente privind Istoria României – Răscoala din 1821*, Vol. I-V, București, 1959-1962
- DIR, Independența** *Documente privind istoria României - Războiul pentru Independență*, vol. I-IX, București, Edit. Acad. R.P.R., 1952-1955
- Documente relații agrare** *Documente privind relațiile agrare în veacul al XVIII-lea*, vol. I, Țara Românească, București, Edit. Acad. R.P.R., 1961
- Documente Unirea Principatelor** *Documente privind Unirea Principatelor vol. I, Documente Interne 1854 –1857* București, Edit. Acad. R.P.R., 1961
- D.R.H., B.** *Documenta Romaniae Historica B. Țara Românească*, vol. XXIII, București, Edit. Acad. R.S.R., 1969
- Hurmuzachi, Documente** *Documente privitoare la istoria românilor*, vol. X, XIII, XVI, 1900-1913
- Mateescu T., Documente istoria Dobrogei** *Mateescu T., Documente privind istoria Dobrogei (1833-1877)*, București, 1975
- C. Predeleanu, Noțiuni istorice** *Predeleanu Constantin, Noțiuni istorice asupra județului Ialomița*, București, 1884
- Samarian, Călărași** *Samarian Pompei, Istoria orașului Călărași de la origine pînă în anul 1852*, București, 1931
- Samarian, Istoria Spitalului** *Samarian Pompei, Istoria Spitalului din Călărași și Istoria dezvoltării Serviciului Sanitar de la 1852 până la 1917*, Brăila, 1937
- Samarian, Orașul Călărași** *Samarian Pompei, Orașul Călărași în timpul ocupației străine*, Călărași, 1919
- Constantin Tudor, Nicolae Țiripan Familia Regală** *Tudor Constantin, Țiripan Nicolae, Familia Regală a României și meleagurile călărășene*, Edit. Agora, Călărași, 2019

D O C U M E N T E

1

1541(7049) iunie 1, Târgoviște. *Hrisovul domnitorului Radu Paisie prin care întărește jupâniței Caplea “partea lui Borcea, șătrar din Crăceni” (cartierul Măgureni de azi).* **(Anexa 1)**

Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul preabunului și marelui Radu voevod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele călugăriței Anghelina și fiicei ei Calea, ca să fie ocină în Golești, partea ei toată și satul Bălătenii toți și în Mărăcineni partea ei toată, oricât se va alege de peste tot hotarul, pentru că le sunt vechi și drepte ocine de moștenire.

Iar după aceea, a venit însăși călugărița Anghelina și fiica ei Calea, în fața domniei mele, de așa au așezat ele înșile pe nepoata lor Caplea peste tot mai sus zisele averi și ațigani, ca să le fie nepoata lor Calea în loc de fiu și de fiică și pentru că au luat-o însăși călugărița Anghelina și fiica sa Calea pe nepoata lor Caplea de la mama ei, Neacșa, și încă și înaintea tuturor boierilor domniei mele, pentru că ea n-a avut alți fii sau fiice. Ci să fie nepoata lor Caplea peste toate ocinele și ațigani mai sus scriși, pentru că i-au dat mai sus zisele ocine și sate și ațigani de a lor bunăvoie și cu știrea tuturor boierilor domniei mele și a megiașilor dimprejur și dinaintea domniei mele.

Și încă să se știe niște sate și ațigani pe care i-a vândut Borcea șetrar, ginerele Anghelinei călugărița, bărbatul Calei, după moartea lui Ivașco, tatăl Caplei și încă multe scule de aur și argint pe care le-a luat însuși Borcea șetrar din mâinile Neacșai, mama jupâniței Caplea, căci astfel s-a tocmit și au dat înaintea domniei mele sat pentru sat, din a lui dedină, ocină și sate, partea lui din Vrănești toată și din câmp și din dealul cu vii și cu vecinii și partea lui din Crăciani toată cu balta și de pretutindeni și partea lui din Jupânești, oricât se va alege și ațigani, anume: Babo cu copiii săi și Dumitru cu copiii săi și Ursa cu copiii săi, pentru ca să-i fie și nepoatei sale Caplea ocinele mai sus zise și satele și ațigani în veci.

Și blestem a pus însăși călugărița Anghelina și fiica ei Calea înaintea domniei mele, pentru mai sus zisele sate și ocini și ațigani mai sus ziși: cine s-ar încumeta să strice această tocmeală mai sus zisă, acela să fie de trei ori blestemat și neiertat la cumplita judecată a lui Hristos și de 318 părinți sfinți cari sunt la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu Arie.

De aceea, am dat și domnia mea jupâniței Caplea, nepoata călugăriței Anghelina și a fiicei ei Calea, aceste ocine și sate și ațigani mai sus numiți, ca să-i fie ocină și de ohabă ei, în veci.

Iată și martori pune domnia mea: jupan Staico mare vornic și jupan Tatul mare logofăt și jupan Udriștea vistier și Stroe spătar și Albul stolnic și

Crăcea paharnic și Badea comis și Badea mare postelnic. Ispravnic Tatul mare logofăt.

Și eu, Căzan, am scris în cetatea Târgoviște, luna iunie, ziua 1 și de la Adam până acum, în anul 7049(1541).

Arh. Naț. București, *Condica mănăstirii Vieroș, nr. 479, f. 61, copie slavă; Ed. D.I.R.B., sec. XVI, vol. II, p. 277-278, nr. 278.*

2

1571(7080) septembrie 30, Târgoviște. *Hrisovul lui Alexandru Mircea voievod prin care întărește jupanilor Ivașco și Albul satul Cârceani(Crăceani) în urma unei judecăți.*

Din mila lui Dumnezeu, Io Alexandru voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și preabunului Mircea voievod, nepotul lui Mihnea voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele cinstiților dregători ai domniei mele Jupan Ivașco mare armaș și jupan Albul mare portar, ca să le fie ocinele și vecinii, părțile Borcioaiei toate, oricât se va alege, pentru că a treia parte din acel sat a fost de strămoșie al lui Borcea, bărbatul jupaniței Calea Borcioaia. Astfel întru aceasta, ei s-au întocmit în timpul vieții lor, dacă i se întâmplă unuia să moară mai înainte, iar averile lor și cele dobândite de ei să fie celui rămas. Astfel, întru aceia, i s-a întâmplat moartea lui Borcea. Și averile și ocinele și vecinii și ațigani lui au rămas în mâinile jupaniței Calea, jupanița lui Borcea. Iar întru aceasta, ea nu s-a mai măritat, ci s-a călugărit și a luat față îngerească, Praxia. Și a ținut ea toate averile și cele dobândite de bărbatul ei, Borcea.

Iar după aceea, în zilele domniei mele, călugărița Praxia n-a putut să cârmuiască acele averi și ațigani, ci ea însăși a venit în fața cinstiților dregători și a domniei mele și i-a rugat pe ei să așeze slugile lor peste satele și ațigani ei, ca să-i adune tot venitul și să-l trimită la sfânta mănăstire care se cheamă Vierăș. Și astfel au făcut timp de un an. Iar după acestea Borcea, nepotul lui Borcea, el a căzut cu rugămintă în fața cinstiților dregători ai domniei mele mai sus numiți, jupan Ivașco mare armaș și jupan Albul mare portar, ca să-i scoată părțile unchiului său Borcea de la călugărița Praxia, iar el să dea cinstiților dregători ai domniei mele satul Cârceani, de a lui bună voie. Astfel, întru aceasta, dregătorii domniei mele jupan Ivașco mare armaș și jupan Albul mare portar, ei singuri au spus călugăriței Praxia ca să dea părțile unchiului său Borcea toate la mâna nepotului lui, Borcea. Iar ea în nici un chip n-a vrut să-i dea nimic. Iar cinstiții dregători ai domniei mele mai sus scriși n-au vrut să se lase așa, ci au rugat pe călugărița Praxia ca să-i dea șapte delnițe din satul Golești și șapte delnițe de vie și 3000 de aspri pe fiecare an,

pentru cheltuială. Iar ea a vrut mai bine așa. Și astfel au cinstit dregătorii domniei mele pe călugărița Praxia până la moartea ei și au scos toate averile mai sus zise ale lui Borcea. Iar Borcea, el a dat satul Cîrceani dregătorilor domniei mele, de a lui bunăvoie și în fața domniei mele.

Iar după aceea, dregătorii domniei mele jupan Ivașco mare logofăt și jupan Albul mare clucer au avut pără înaintea domniei mele cu nepotul lui Borcea și astfel a părât Borcea pe dregătorii domniei mele mai sus scriși, că nu se întocmiseră așa. Iar domnia mea am cercetat și am judecat, după dreptate și după lege cu toți cinstiții dregători ai domniei mele..... * întru toate domnia mea, că au rugat dregătorii domniei mele pe călugărița Praxia acum 7 ani și i-au dat ei șapte delnițe din satul Golești și șapte delnițe de vie și câte 3000 de aspri pentru cheltuială, pe an. Și am socotit domnia mea cât face cheltuiala pe 7 ani, de când au rugat dregătorii domniei mele pe călugărița Borcioaia și am dat domnia mea cinstiților dregători ai domniei mele, jupan Ivașco mare logofăt și jupan Albul mare clucer, ca să ție satul Cârceani, ocină și ohabă lor. Iar Borcea, nepotul lui Borcea, el a rămas de lege dinaintea domniei mele.

De aceea, am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Iată martori punem domnia mea: jupan Dragomir mare vornic și jupan Ivașco mare logofăt și Stan mare spătar și Mitrea comis și Dumitru vistier și Badaea stolnic și Gonțea paharnic și jupan Stoica mare postelnic.

Am scris, Neagoe, luna septembrie 30 zile, de la Adam curgători până acum, anul 7080 (1571).

**loc rupt în text*

Arh. Naț. București, *Condica mănăstirii Vieroș nr. 479, f. 35, copie slavă*; Ed. D.I.R.B. sec. XVI, vol. IV, p. 45-47, nr. 49.

3

1591(7099) ianuarie 12, București. *Hrisovul domnitorului Mihnea Turcitul, prin care întărește mănăstirii Vieroș, în urma unei judecăți, satul Crăceani.*

Din mila lui Dumnezeu, Io Mihnea voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și preabunului Alexandru voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei, dumnezeieștii mănăstiri numită Vierăș, unde este hramul vovidenia născătoarei de Dumnezeu, ca să-i fie satele, anume: Crăcianii și Băiști și Jupânești însă partea Borcioaiei toată, pentru că aceste sate au fost de moștenire ale Borcioaiei, însă a venit însăși

Borcioaia înaintea domniei mele, încă de mai înainte, de a dat și a închinat partea ei din aceste sate sfintei mânăstiri.

Iar după aceea, călugării de la sfânta mânăstire au avut pâră cu Neagoe armaș înaintea domniei mele și așa a pârât Neagoe armaș că n-a avut Borcioaia nici-o treabă cu aceste sate și nu este dedina ei și a spus că n-a închinat Borcioaia sfintei mânăstiri satele ei, care sunt mai sus scrise.

Iar întru aceasta, domnia mea am cercetat, am judecat, după dreptate și după lege, cu toți cinstiții dregători ai domniei mele și am dat domnia mea lui Neagoe armaș lege, 12 boieri, să jure că nu este dedina Borciaiei și că nici n-a închinat ea satele, care sunt mai sus scrise, sfintei mânăstiri. Iar întru aceea, Neagoe armaș n-a putut nici cum să aducă pe cei 12 boieri înaintea domniei mele, la zi și la soroc, să jure cum este scris mai sus, ci a rămas Neagoe armaș de lege dinaintea domniei mele.

De aceea, am și dat domnia mea sfintei, dumnezeestii mânăstiri, numită Vieroș ca să-i fie aceste sate, care sunt scrise mai sus, ocină de ohabă, ei de nimeni neclintit, după spusa domniei mele.

Iată dar și martori am pus domnia mea: jupan Mitrea mare vornic, jupan Pârful mare logofăt și Andreiu mare vistier și Pătru spătar și Radul comis și Mihaiu stolnic și Vladul paharnic și Gheorghe mare postelnic. Ispravnic Mitrea mare vornic.

Am scris eu, Neagul, în cetatea de scaun București, luna ianuarie 12 zile, de la Adam până acum la această scriere, ani curgători, în anul 7099 (1591).

Io Mihnea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

B.A.R. București, *Documente istorice*, CLXXXII/2, original, slav; Ed. D.I.R.B., sec. XVI, vol. VI, p. 1-2, nr. 1

4

1620(7128) iunie 1. *Zapisul prin care Dumitru, fiul lui Dumitru postelnic de Slătioare, întărește partea sa din satul Crăceni unchiului său Ivașco, mare vornic.*

Adecă eu Dumitru, feciorul lui Dumitru postelnic de Slătioare, scrisam al meu zapis cum să fie la mâna unchiu-meu jupanului Ivașco marele vornic, ca să-i fie și să ție partea mea de sat de în Crăceni, toată cu tot hotarul și cu tot venitul și cu toți rumânii, câți vor fi.

Pentru că această parte de sat den Crăceni fost-au a noastră de moșie. Deci au ajuns pre tată-meu Dumitru postelnic vreme de robie, de l-a robit; deci de în ruda noastră nimenea nu se-au aflat să-l scumpere din robie, ci l-au scumpărat Preda banul Buzescul, de au dat 300 de galbeni. Deci, deac-

au venit tată-meu Dumitru postelnic de în robie, nu se-au mănănat multă vreme, ci iar l-au robit. Apoi, Preda banul n-au vrut să se lase în pagubă de acele 300 de galbeni, nici au aflat alte bucate de ale noastre să ia pentru acele 300 de galbeni, ci ne-au luat toate satele și toate moșiile.

După aceea, Preda banul, el au dăruit pre unchiu-meu jupan Ivașco mare vornic cu toate satele și cu toate moșiile noastre. Și tot le-au ținut zălog de în zilele lui Șerban vodă când au fost cursul anilor 7113(1605) pân acum în zilele domnu nostru lui Gavriil voievod.

Iar când a fost acum, în zilele domnu nostru Gavriil voievod, iar unchiu-meu Ivașco vornicul, el m-au miluit cu alalte sate și moși cu toate; iar pentru partea de sat de în Crăceni, noi ne-am tocmit de bună voia noastră cum să o ție unchiu-meu Ivașco vornicul să-i fie moșie, în vecie.

Și încă după tocmeala ce am făcut, iar unchiu-meu Ivașco vornicul m-au miluit și cu 50 galbeni.

Și au fost la tocmeala noastră mulți boiari mărturii: Tudor mare sluger, Rudeanul și Preda ce-au fost mare sluger de în Greci și Ion fost mare sluger din Paia și Tudoran fost mare pitar de Aninoasa și Stoica logofăt din Farcaș și Mușat al doilea postelnic din Petroșani și Iscrul al doilea vornic și Mihail postelnic din Văleni și Mateiu paharnic din Brâncoveni și Mihail al doilea armaș din Băleni și Ghiumescul și Vâlcul logofăt din Breaza și încă mulți boiari.

Iar cine va sparge această tocmeală a noastră ce-am făcut cu unchiu-meu Ivașco vornic, oricine de ruda noastră sau de în neamul, plodul nostru, acela să fie proklet și anatema de 318 sfinți de la Nicheia. Altfel să nu fie, după spusa noastră.

A scris Idoxii logofăt, luna iunie 1 zi, anul 7128(1620).

Popa Stoica
Tudor sluger
Mihăilă postelnic
Vâlcul logofăt

Eu Matei paharnic
Preda sluger
Ion sluger
Iscurul vornic

După ce se-au scris acestu zapis, tâmplatu-m-am și eu Gheorghe al lui Cambea.

Arh. Naț. București, *Mănăstirea Radu Vodă, IX/2, original*; Ed. D.I.R.B., sec. XVII, vol. III, p. 544-545, nr. 487.

5

1630(7138) iulie 25, București. *Hrisovul lui Leon Tomșa voievod prin care însărcinează mai mulți boieri pentru a hotărî în cazul unor rumâni de pe moșiile Lichirești și Crăceani.*

Zde bolearii tocmelnici ai jupanului Vlad vel logofăt și a lui Ivașco Drocneanu ot Băleni.....* ot Blagodești, Iano postelnic ot Perieți, Voea ot Doicești, Radu postelnic ot Uscați, Danciul logofătul ot Fierești, Radu Năsturel postelnic ot Cornăteni, Socol paharnic de să caute și să adevereze pentru rumânii Dragului postelnic, cari au fost din Lichirești și șad acum în Crăceani; cari rumâni va fi șezut în Crăceani din legătura lui Mihai Vodă încolo, aceia să fie rumânii lui Ivașcu vornicu; iar cari rumâni vor fi șezut în Crăceani de în legătura lui Mihai Vodă încoa, aceia să fie rumânii jupânului Vlad vel logofăt. Însă, cum vor afla acei boieri cu sufletele lor și zic.

Leon voievod

7138(1630) iulie 25

**loc alb în text*

Arh. Naț. București, *Colecția prof. Ion Ionașcu, nr. 42, original; Ed. D.R.H. XXIII, p. 237, nr. 134; Samarian, Călărași, p. 197, nr. II*

6

1630(7138) august 12, București. *Hrisovul lui Leon Tomșa voievod prin care îi întărește jupanului Vlad, mare logofăt, mai mulți rumâni din Lichirești. (Anexa 2)*

Din mila lui Dumnezeu, Io Leon voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și preabunului, răposatului Io Ștefan voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele cinstului dregător al domniei mele jupan Vladul mare logofăt și cu fiii lui, câți i-a dăruit Dumnezeu, ca să-i fie niște vecini în sat la Lichirești, în județul Ialomița, însă din partea lui Ivașco vornicul, anume: Marin cu fiii săi și Dobrin, fratele lui Marin, cu fiii săi și iarăși Dobrin Costandă cu fiii săi și Mușat Cernătescul cu fiii săi și Mihăilă cel lung și Mușat Osiescul cu fiii lui și Neacșul și iarăși Mihăilă cu fiii lui și iarăși din partea lui Muja postelnic, Stoian cu fiii lui și Tudor și Stan cu fiii lor și Florea și Budea și Tăfală cu fiii lor.

Pentru că acești vecini mai sus-ziși au fost de moștenire ai lui Dragul postelnic, socrul jupanului Vladul mare logofăt din sat de la Lichirești, încă de mai nainte vreme, din zilele altor domni bătrâni. Iar din zilele răposatului Șerban voievod, pe vremea când s-a bătut cu hanul la gura Teleajănelui,

atunci s-au risipit vecinii din Lichirești și s-au dus pe ocina jupanului Ivașco vornicul, la Crăceni.

Iar după aceea, când a fost acum, în zilele domniei mele, cinstitul dregător al domniei mele jupan Vladul mare logofăt, împreună cu jupan Ivașco vornic au luat între ei 6 boieri pe răvașe domnești dinaintea domniei mele din Divan, anume: din Blagodești, Ianu postelnic și din Piersica, Voia și din Herești, Radul postelnic Năsturel și din Doicești, Radul postelnic și din Uscăți, Danciul logofăt și din Cornățeni, Socol paharnic, ca să cerceteze și să adeverească pentru acești vecini mai sus-ziși, ai lui Dragul postelnic, care au fost din Lichirești, pe care vecini i-a apucat legătura lui Mihai voievod în sat la Lichirești, să fie pe seama cinstitului dregător al domniei mele, jupan Vladul mare logofăt, ginerele lui Dragul postelnic, iar vecinii pe care i-a apucat legătura lui Mihai voievod în sat la Crăceni, ei să fie pe seama jupanului Ivașco vornicul. Astfel, întru aceea, cei 6 boieri mai sus-ziși au venit în sat la Lichirești împreună cu Andreiu spătar, fiul jupanului Vladul mare logofăt și împreună cu Gherghi spătar, fiul jupanului Ivașco vornic, de au cercetat și au adunat oameni buni, megieși dimprejurul locului, din sus și din jos. Și au adevărit acești boieri mai sus-ziși din gura lor și încă au și jurat pe sfânta evanghelie că vor spune cu dreptate.

Astfel ei așa au adevărit cu sufletele lor, că pe vecinii lui Dragul postelnic i-a apucat legătura lui Mihai voievod în satul lor, la Lichirești și au tot fost vecini la Lichirești până în zilele lui Șerban voievod, cum este scris mai sus. Astfel acești 6 boieri mai sus-scriși, ei încă așa au judecat și au dat cinstitului dregător al domniei mele jupan Vladul mare logofăt pe acești vecini mai sus-ziși, care sunt scriși pe rând. Iar jupanului Ivașco vornic i-au dat vecinii, anume: Mușat, fratele lui Costea cu fiii săi și Gradea și Babolea cu fiii săi și i-au dat lui Muja postelnic un vecin, anume Radul și au dat mănăstirii Virășul iarăși un vecin, anume Pătru. Și încă acești vecini mai sus-ziși, pe care i-au dat lui Ivașcu vornic și lui Muja și mănăstirii Virăș, ei au fost toți de moștenire vecini din Lichirești și au venit în Crăceni mai dinainte de legătura lui Mihai voievod. Iar doi vecini, anume Mihăilă, fiul lui Țigulea și Costea, robii, ei așa au adevărit că nu i-a apucat legătura lui Mihai voievod nici în Lichirești, nici în Crăceni, ci în acea vreme au fost robi și au dat să fie în pace de vecinie și de către jupan Vladul logofăt și de Ivașcu vornic și de Muja și de către sfânta mănăstire Virășul. Și am văzut și cartea de judecată și de întocmire a acelor 6 boieri, cum este scris mai sus.

De aceea am dat și domnia mea cinstitului dregător al domniei mele jupan Vladul mare logofăt, ginerele lui Dragul postelnic, ca să-i fie acești vecini mai sus-ziși din Lichirești dedină și ohabă lui și fiilor și nepoților și strănepoților și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Iată dar și martori am pus domnia mea: jupan Hriza, mare vornic și jupan Papa, fost mare logofăt și Mușat, mare stolnic și Buzinca, mare comis și Vasile, mare paharnic și jupan Alexandri, mare postelnic. Și ispravnic, jupan Hriza, mare vornic.

Și am scris eu, Dumitru gramatic, în cetatea de scaun București, luna august 12 zile și de la Adam până în cursul anilor, în anul 7138<1630>.

Io Leon voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/36, original

7

1631(7139) martie 2, București. *Hrisov al lui Leon Tomșa voievod prin care întărește jupânesei Despina dreptul de stăpânire asupra satului și moșiei Lichirești.*

Io Leon voievod și domn, fiul marelui și preabunului, răposatului Io Ștefan Voievod. Jupânesei Despinii, ce au fost al Vladului Logofătul Rudeanu, ca să fie volnică, cu această carte a domniei mele, de să ție tot satul Lichirești ot sudstvo Ialomîța, cu toți rumânii și cu tot venitul ce se va alege, pentru că jumătate de sat din Lichirești fost-au al jupânesei Despinii logofeteasa, de zestre, dat de părinții ei iar altă jumătate de sat au fost pre mâna fraților ei Paraschiva vornicu și Constantin comisu și Dragul armașul și a cumnatu-său Murai.

Deci când au fost în zilele lui Alexandru voievod Ilieș iar Vladul logofătul, el au cumpărat și acea jumătate de sat din Lichirești împreună cu jupâneasa Despina logofeteasa, de la frații ei, ce scriu mai sus, drept ughi.....* gata. Iar când a fost la moartea Vladului logofăt, iar el au lăsat tot satul Lichirești jupânesei lui, Despinei, cu toți rumânii și cu tot venitul, ca să o hrănească. Și am văzut domnia mea și zapis de la mâna Vladului logofătul, la jupâneasa lui, Despina logofeteasa pre satul Lichirești.

Drept aceea și domnia mea încă am dat jupânesei Despinii logofeteasa ca să fie volnică să ție satul Lichirești cu tot hotarul și cu toți rumânii și cu tot venitul, cum scrie mai sus, ca să-i fie moșie să o hrănească, cum l-au dat și l-au lăsat și bărbatul ei Vladul logofătul.

Și de nimeni opreală să nu aibă, peste această carte a domniei mele. Scris în București

martie 2, leat 7139 (1631)

Io Leon voievod, cu mila lui Dumnezeu, domn

**loc alb în text*

Arh. Naț. București, *Colecția prof. Ion Ionașcu*, nr. 44, original; Ed. D.R.H. XXIII, 338, nr. 209; Ed. Samarian, *Călărași.*, p. 197, nr. I.

1636(7144) martie 11, București. *Hrisovul prin care Matei Basarab voievod împuternicește pe Preda spătar să-și ia rumânii din satul Crăciani și să-i ducă la moșia lui din satul Lichirești.*

Io Matei Basarab voievod. Dă domnia mea această carte a domniei mele lui jupan Preda Spătaru ca să-și ia ai lui rumâni din sat din Crăciani, anume Marin, i Dobrin, i Mușat, i Mihail, i Coman, iar Mușat, i Bobolea, iar Mihail, i Neacșu, i iar Mihail, i Stoian, i Tudor, i Dușman, i Florea, i Buzea și cu toate bucatele lor, să-i ducă la urmă și la moșia lor la sat la Lichirești, pentru că acești rumâni fost-au de moșneni ai Dragului logofăt de Slătioara și i-au apucat legătura lui Mihai Vodă în sat, în Lichirești. Iar după aceea fostu-i-au dat Dragului logofăt zestre fiiși Despinii, satul Lichirești și cu toți rumânii, ca să-i hie și moșie și i-au tot ținut cu bună pace până în zilele lui Leon Vodă.

Iar când au fost în zilele lui Leon vodă, jupan Ivașcu vel vornic împreună cu Mujăștii de au tras pâră în Divanul cel mare, cu Vlad logofătul, zicând cum sunt acei rumâni ai lor și nu i-au apucat legătura lui Mihai Vodă în sat în Lichirești și i-au apucat în sat în Crăceni. Într-aceia Leon vodă au căutat și au judecat împreună cu tot Divanul și au dat șase boieri pre răvașe domnești, ca să caute și să adevereze cu ale lor suflete unde i-au apucat legătura lui Mihai Vodă. Deci acei boieri ei au mers în sat la Lichirești, împreună cu Gheorghe postelnicul sin Ivașcu vornicu și cu Andrei slugeru sin Vlad logofătul de au strâns bătrânii satului și boierii și megieșii de prin împrejur de sus și din jos, și au adevărit cu mare credință și cu jurământ cum i-au apucat legătura lui Mihai Vodă în sat în Lichirești. De aceea boierii i-au dat pe acei rumâni Vladului logofăt și jupânesei lui, Despinii, ca să fie lor moșie și i-au tot ținut cu bună pace până acum în zilele domniei mele.

Iar acum când au fost în zilele domniei mele, jupân Ivașcu vel vornic, el s-a sculat fără de lege și fără de judecată de au luat pre acei rumâni din sat din Lichirești și i-au dus în sat în Crăceni. Iar jupân Preda spătaru și cu jupâneasa lui Despina ei nu s-au suferit de au venit de față înaintea domniei mele, împreună cu jupân Ivașcu vornic.

Deci domnia mea, într-aceia am căutat și am adevărit împreună cu tot Divanul și am întrebat domnia mea și pre acei boieri cari au fost luați pre răvașe domnești anume, Socol slugerul, Danciul logofătul ot Uscății, de au mărturisit cu sufletele lor cum au adevărit împreună cu ailalți bătrâni și megiași, cum i-au apucat legătura lui Mihai Vodă în sat în Lichirești: așisderea i-am dat și domnia mea, Predii spătaru și jupânesei lui Despina ca să-i ție cu bună pace. Iar jupânul Ivașco vornicu din răpirea cu strâmb șă-și

ia doisprezece boieri să jure, cum nu i-au apucat legătura lui Mihai Vodă în sat în Lichirești, ci i-au apucat în sat în Crăceni.

Io Matei voievod

7144(1636) martie 11

Arh. Naț. București, *Colecția prof. Ion Ionașcu*, nr. 48, original.

9

1643(7151) octombrie 24, Târgoviște. *Hrisovul domnitorului Matei Basarab prin care îi întărește Despinei Rudeanca și feciorilor ei dreptul de a-și lua dijma din produse de la satul Lichirești. (Anexa 3)*

Io Matei Basarab voievod. Jupânesei Despînii Rudeanca și coconilor ei Radu, i Vlad, ca să fie volnici cu cartea domniei mele, de să-și ia dijma de la satul Lichirești, ot sud Ialomița, din pâne, din mălai, din fân, din stupi, din rămători, din oi, din baltă, din zece pești un pește sau din zece bani un ban, și din toate bucatele cât sunt pe moșia lor, însă cum vor lua și alți boieri din prejurul lor, cum au fost legea și obiceiul. Și de nimeni opreală să nu aibă înaintea cărții domniei mele, că apoi mare certare va avea de către domnia mea.

Io Matei voievod Ot Târgoviște 7151 (1643) octombrie 24

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/37, original.

10

1666(7174) august 3, București. *Hrisovul prin care Radu Leon voievod împuternicește pe paharnicul Radu Rudeanu și pe Vlad, fratele său, să-și ia dijma din satul Lichirești. (Anexa 4)*

Io Radu Leon voievod. Boiarului domniei mele, Radu Paharnicu Rudeanu, i Vladu frate-său ca să fie volnici cu această carte a domniei mele de să-și ia dijma de la satul Lichirești, ot sud Ialomița, din pâne, din mălai, din orz, din fân, din stupi, din oi, din rămători, din baltă, din zece pești un pește sau din zece bani un ban, și din toate bucatele câte sunt pe moșia lor, însă cum vor lua și alți boiari din prejurul locului, cum au fost legea și obiceiul. Și de către nimenea opreală să n-aibă naintea cărții mele, că apoi mare certare va avea de către domnia mea.

Io Radu Leon voievod

7174 (1666) august 3

Arh. Naț. București, *Colecția prof. Ion Ionașcu*, nr. 97, original; Ed. Samaritan, *Călărași*, p. 198, nr. IV.

11

1671(7179) iulie 9. *Zapisul prin care Socol și Ivașcu vând partea lor de moșie de la Crăceani.*

Adecă eu Socol, dimpreună cu frate-meu Ivașcu, scris-am zăpisul nostru la mâna dumnealui tatei Banului că, întâmplându-se mie, lui Ivașcu, o greșeală mare, deci pentru greșeala mea băgatu-m-au domnul nostru Antonie voievod să dau ughi 200, noi putere n-am avut de bani ci am căzut la dumnealui de au dat acești bani de ne-au plătit de la domnie. Și ne-am tocmit să-i dăm moșia de la Crăceani, toată partea noastră, moșie fără rumâni. De va mai trece pământ să ne mai dea dumnealui bani, iar de va lipsi pământ să avem a-i întruna dumnealui bani cât va ajunge, pentru că așa ne-am tocmit de bună voia noastră.

Și am scris eu Socol, cu mâna mea, și pentru credință pusu-ne-am iscăliturile mai jos. Și după ce va măsura moșia să-i facem dumnealui zăpis.

Io Socol Io Ivașcu

7179 (1671) iulie 9,

Arh. Naț. București, *Mănăstirea Radu Vodă*, mss. 256, f. 468, copie.

12

1677(7185) noiembrie 12, Lichirești. *Zăpis prin care Vâlcu Vornicu cu fiul său întârește lui Constantin Preotescu toată partea lor din satul Lichirești. (Anexa 5)*

Adică eu Vâlcu vornic, din preună cu fiu meu Vâlcu postelnic, scriem și mărturisim cu acest al nostru zăpis, ca să fie de bună credință la mâna lui Constantin Preotescu, feciorul Radului Postelnicu Rudeanu, ca să știe când au fost acum în zilele Măriei sale domnu nostru Io Șerban voievod, i-am vândut partea mea de moșie de la satul Lichirești, de preste tot hotarul și cu tot venitul, or cât se va alege. Însă jumătate de ocină, care o am fost cumpărat de la unchișo Dumitrașcu cluceru Rudeanu iar cealaltă jumătate de sat care au fost zălogit tată său Radu Postelnicu la noi, drept o să mi-i dea la zi, să-i mai dau ce i-ar fi cu dreptul. Deci am luat și acei ughii 100, de la Constantin Preotescu, care fac împreună ughi 300. Și am luat acești bani, toți gata, în mâinile noastre și să aib ai darea și zăpisul cel de cumpărătoare și zălogeală la mâna lui, fiind boiari mărturie, cari vor iscăli mai jos, și pentru credință am iscălit și noi ca să se crează.

Și am scris eu Goran logofătu.
Vîlcu biv vornic,

7185 (1677) noiembrie 12
Vîlcu postelnicu.

Samarian, *Călărași*, pag. 199, nr. V.

13

1681(7189) martie 13, Lichirești. *Zapisul prin care Constantin postelnicul Preotescu vinde moșia Lichireștilor lui Mihai spătarul. (Anexa 6)*

Adică eu, Constantin postelnicul Preotescu, dat-am zapisul meu ca să fie de bună credință la mâna dumnealui Mihai spătaru, cum să se știe că pentru moșia Lichireștilor, care o am cumpărat eu de la Vîlcu vornic, când au fost acum în zilele Măriei sale Io Șerban voievod, leat 7189, ne mai putând-o ținea, pentru că luând și eu bani de la alții, socotindu că-i putea plăti la vreme.

Acum neputând plăti, o am vândut dumisale lui Mihai spătaru, căzându-i-se dumisale a o lua. Însă partea unchi-mio lui Dumitrașcu cluceru Rudeanu toată și din partea tătâni-meu Radu postelnicu Rudeanu jumătate, care au fost pusă zălog la Vîlcu vornicu, și aceea o am vândut dumisale. Însă pre cât au ținut și dumnealui, Vîlcu vornicu za ughi 7000, pă cât am fost dat și eu dumisale Vălcului vornicu. Iar cât venit ar fi dupe moșie, să avem a ni-l luarea noi până acum.

Și o am vândut dumisale de a mea bunăvoie. Și pentru mai adevărată credință, am iscălit mai jos ca să se crează și i-am dat și zapisul care mi-au făcut dumnealui Vîlcu vornicu. Și mulți boiari mărturie, cari vor iscăli mai jos.

7189(1681) martie 13

Constantin postelnicu Preotescu.
Vîlcu biv vel spătar mărturie.
Dumitrașcu biv vel paharnic mărturie.

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/38; Ed. Samarian, *Călărași*, p. 199-200, nr. VI.

14

1689(7197) iulie 9, București. *Zapisul prin care Marica clucereasa dăruiește mănăstirii Radu Vodă partea ei de moșie cu rumâni de la Crăceni.*

Adică, eu, jupâneasa Marica clucereasa, care am fost a lui Ivașcu clucer Băleanul, împreună cu feciorul meu Gligorie postelnic, scris-am și mărturisim cu acest al nostru zapis ca să fie de bună credință la mâna sfinției sale părintele Paisie, egumen de la sfânta mănăstire a Radului Vodă, din București, unde este hramul Sfânta Troiță, cum să se știe că având noi moșie și rumâni la satul Crăceni, în sud Ialomița, de cumpărătoare încă mai dinainte vreme.

Și tot am ținut-o noi această moșie și cu rumâni în bună pace. Iar după aceea, dumnealui boierul meu, Ivașcu clucer, au cugetat întru inima dumnealui pentru Dumnezeu și pentru sufletul răposaților părinților dumnealui și pentru sufletul dumnealui, încă din viață dumnealui a lăsat cu sufletul dumnealui ca să dăm și să întărim la sfânta mănăstire Sfânta Troiță această moșie, toată partea noastră de la Crăceni și cu toți rumânii.

Și neapucând dumnealui să facă scrisoarea de danie la sfânta mănăstire, iar noi, după cum ne-a învățat dumnealui și după cum știm că a lăsat în viața dumnealui, dat-am și am miluit la sfânta mănăstire cu această moșie ce scrie mai sus și cu toți rumânii.

Și i-am dat și toate zapisele și scrisorile ce am avut pre această moșie cu rumâni.

Și am scris eu Mihai sin Stan logofăt ot Târgoviște în scaunul cetății, în București.

7197(1689) iulie 9

Maria clucereasa Băleanca
Grigorie postelnicul Băleanu
Alexandru vel logofăt mărturie
Cristea vel vistier mărturie

Arh. Naț. București, *Mănăstirea Radu Vodă*, mss. 256, f. 468 v – 469, copie.

15

1722(7230) mai 25, Lichirești. *Zapisul călărașilor care s-au așezat pe moșia Lichirești prin care se obligă să dea plata cuvenită mănăstirii Colțea. (Anexa 7)*

Adică noi megiașii care ne aflăm locuitori aicea la Lichirești de vad, pe moșia sfintei mănăstiri Trisfetitelor din București, și viind dumnealui Afendulea biv vel căpitan, cu porunca Măriei Sale lui Vodă, ca să dăm adetul moșiei, pe cum dau și alții cei ce șed pe moșia Deleanului și Episcopului de Buzău.

Și noi ne-am așezat cu epitropii sfintei mănăstiri, înaintea dumnealui Afendulea biv vel căpitan de bună voia noastră, ca să avem a face ajutor sfintei mănăstiri arătură de toamnă cu plugurile noastre, pași 80, cu sământa dumnealor și de primăvară pași 80.

Și noi ce vom ara pe moșia sfintei mănăstiri, să avem a ne da toată dijma ce se află pe moșia sfintei mănăstiri după obicei. Și oricine s-ar afla prinzând pește din bălțile sfintei mănăstiri, să-și dea toată zeciuiala după obicei, precum se dă și după alte moșii.

Pentru aceea am dat și noi această scrisoare la dumnealor epitropilor și sfintei mănăstiri. Și pentru mai adevărată credință, ne-am pus degetele și iscăliturile mai jos, ca să se crează. Și am scris eu Stoica logofătul Lumînăerul cu zisa lor.

7230(1722) mai 25

Afendulea biv vel căpitan za margine
Eu Ion Călăraș Perdi
Eu Ion Călăraș cărciumar
Eu Dude Călărașu
Eu Ilie Stegaru
Eu Marin Călăraș
Eu Vlaicu Călăraș
Eu Andrei Ceaușu
Eu Niculai Călăraș
Eu Gheorghe Călăraș Cazacul
Eu Gligorie Călăraș
Eu Stan Călăraș

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/40 original; Ed. Samarian, *Călărași*, p. 202, nr. X.

16

1723(7231) mai 28, Călărași. *Cartea lui Afendulea, căpitan de margine, dată în urma cercetării făcute la Lichirești asupra dreptului pe care îl are mănăstirea Colțea de a face leasă de pescuit.*

Dat-am cartea noastră la mâna epitropilor mănăstirii Colțea pentru că, jăluindu-se Măriei Sale, domnului nostru Io Nicolae Alexandru voievod, pentru veniturile moșiilor mănăstirii de la Stelnica i de la Lichirești și pentru obiceiurile cele vechi ce au avut mănăstirea de a-și lua venitul de pe acele moșii. Iar acum, de la o vreme încoace, le-au călcat și le mănâncă unii și alții și bolnavii din spitalurile acestei mănăstiri n-au nici un folos din veniturile acestei moșii ce sunt închinată de ctitor pentru chiverniseala și hrana lor.

Și Măria Sa, domnul nostru, mi-au poruncit cu luminată carte a măriei sale, mergând eu pe acolo din porunca măriei sale, să întreb și să iau seama cu amănuntul, să aflu cum au fost obiceiurile mai nainte vreme, ca să le îndreptez pentru ca să nu fie bolnavii lipsiți de veniturile moșiilor. Deci, eu mergând la Lichirești, am chemat pe toți oamenii bătrâni și tineri, câți s-au aflat locuitori acolo, de i-am întreat întâi pentru leasa ce se face acolo la Lichirești pe moșia mănăstirii, cine are obicei ca să o facă, vameșii au stăpânii

moșiei, și au mărturisit toți cum că stăpânii moșiei este obicei de fac leasa și vameșii își iau vama, zeciuală din peștele ce se prinde.

Așisderea am întrebat și pentru bacul ce se ia de la carele încărcate de trec pe acolo și se ia de car po bani nouă. Și iar au mărturisit și pentru aceasta, cum că iar stăpânii moșiei iau bacul precum este obiceiul și la alte moșii, iar vameșii își iau vama ce li se face de la acele care încărcate după obiceiul lor, iar cu bacul nici o treabă n-au că este al moșiei.

Și am mai întrebat și pentru vinul ce se vinde acolo și iarăși au mărturisit că este obiceiul să se vândă numai o bute de vin într-un an, iar nu mai mult și acea bute de vin când vor vrea ei.

Care aceste obiceiuri ce s-au zis mai sus, au dat megieșii locuitori de acolo, bătrâni și tineri, carte de mărturisire cu sufletele lor, iscălită de toți, la mâna episcopilor că acestea sunt obiceiuri vechi și drepte de le-au luat mănăstirea până acum de curând. Iar vameșii n-au nici o dreptate la acestea fără decât își păzesc treaba lor.

Drept aceea și eu, după porunca domnului meu și după mărturisirea megiașilor locuitori de acolo ce au mărturisit toate acestea cu sufletele lor și după dreptatea ce au cunoscut, am dat această carte ca să stăpânească mănăstirea aceasta, după cum au fost obiceiul cel vechi și după cum au stăpânit mai înainte vreme. Aceasta scriu.

7231(1723) mai 28

Afendulea biv vel căpitan za margine.

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/42, original.

17

1724(7232) mai 13, București. *Carte de blestem a mitropolitului Daniil împotriva celor care calcă drepturile mănăstirii Colțea la Lichirești.*

Daniil, cu mila lui D-zeu arhiepiscop și mitropolit a toată Ungro-Vlahia

Scriem cartea smereniei noastre ție vătașă de leasă și vouă altor locuitori din Lichirești, tineri și bătrâni și altor împrejurați câți vă veți afla și veți fi moșneni împrejurul acelu loc, tuturor deobște vă facem în știre că aicea am înțeles cum că o moșie de acolo care iaste dată și închinată la sfânta mănăstire Colțea de răposaii ctitori pentru hrana și chiverniseala săracilor din spital, o calcă vameșii de la Lichirești și strică obiceiurile ei.

Ca să mărturisiți adevărul v-am făcut această carte de la noi cu mare blestem și cu nedezlegată afurisenie asupra voastră. Deci de veți face așa și de veți mărturisi adevărul ce au călcat vameșii și ce obiceiuri au stricat ale

acelei moșii de la Lichirești să fiți iertați și blagosloviți. Iar care din voi ar ști și ar tăgădui adevărul, gândindu-se să strice și să strămute mila neputincioșilor săraci ce se află la spital, au pentru prieteșug, face voe vegheată sau fățărime, unul ca acela ori de ce vârstă ar fi, bătrân au tânăr, mare sau mic, bogat sau sărac, parte bărbătească sau muerească, au parte bisericească, au mirenească, să fie proclit...

7232(1724) mai 13

Daniil, mitropolit a toată Ungro-Vlahia

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/43, original.

18

1724(7232) iunie 8, Lichirești. *Scrisoarea de mărturie a vameșilor de la Ciocănești și Lichirești privind drepturile pe care le are mănăstirea Colțea asupra moșiei de la Lichirești.*

Dat-am scrisoarea noastră sfintei mănăstiri Trisfetitele ce se numește Colțea, și dumnealor episcopilor acestei mănăstiri, pentru că fiind noi vameși la Ciocănești și fiind și Lichirești, care moșia aceasta iaste închinată de răposății ctitori, ca să fie hrana și chiverniseala neputincioșilor bolnavi săraci ce se află apururi locuitori într-această sfântă mănăstire, în spital.

Pentru care moșie făcând dumnealor episcopii jalbă la măria sa domnul nostru Io Nicolae voievod, căci când au ținut vama Constantin Căpitanu, acel căpitan Constantin fiind acolo la Lichirești și căpitan și fiind și vama, el ca un netemător de Dumnezeu și din capul lui fără de nici o poruncă, au stricat și au călcat veniturile cele orânduite din descălicătoarea acestei moșii Lichirești ce sunt pentru hrana bolnavilor săraci.

Și Măria sa vodă la aceasta au orânduit pe dumnealui Sfindache Ceaușu și i-a poruncit cu o luminată carte legată a Măriei sale, că după cum vor mărturisi moșnenii și locuitorii de prin prejur de pre acolo și după cum au fost obiceiul cel vechiu mai înainte, așa să îndrepteze, pentru ca să nu fie săracii lipsiți de hrana lor și mănăstirea păgubită. La care aducând episcopii și o carte a sfinției sale părintele Vlădica, cu mare blestem asupra tuturor, pentru ca să mărturisească adevărul, la cele ce au călcat Constantin Căpitanul. Și așa citindu-se cartea înaintea tuturor, tineri, bătrâni, preoți, locuitori și împrejurani de pe acel loc, și auzind și noi cu urechile noastre și văzând și cu ochii noștri mărturia care au făcut-o toți că Constantin nu și-a păzit vama ce cumpărase, cea domnească, după obicei să o caute, ci fără de nici o dreptate s-au întins de au călcat și cele ce n-au avut treabă ale mănăstirii.

Ci drept aceasta, cunoscând și noi adevărul și temându-ne de Dumnezeu pentru cele nedrepte ce au stricat și au călcat Constantin ale bolnavilor; căci leasa mănăstirea o face și vin mănăstirea iar nimeni să nu vânză, și bacul mănăstirea îl ia după obicei, iar el acestea le-au călcat. Ci dar cu aceasta dădem și noi scrisoarea noastră de mărturie sfintei mănăstiri, și o întărim cu iscăliturile noastre.

7232(1724) iunie 8

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/46, original; Ed. Samarian, *Călărași*, p. 205, nr. XIV.

19

1725(7233) mai 17, București. *Porunca domnitorului Nicolae Alexandru Mavrocordat prin care întărește mănăstirii Colțea drepturile asupra moșiilor de la Lichirești și Stelnica.*

Io Nicolae Alexandru voievod. Sfintei și dumnezeștii mănăstiri ce se cheamă Colțea, unde se cinstește și se prăznuește hramul sfinților Trei Ierarhi, și epitropilor acestei sfinte mănăstiri, ca să aibă a-și lua toate veniturile moșiilor mănăstirii din Stelnica și de la Lichirești, după cum au avut obicei, deși lua și mai nainte. Pentru că fiind aceste moșii cu toate veniturile lor de hrană bolnavilor ce se află pururea de grijare în ospitalul acestei sfinte mănăstiri. Iar mai în trecutele vremi călcându-i veniturile acestor moșii, au făcut jalbă la domnia mea, epitropii, și domnia mea, după jălbile lor, am fost poruncit boiarului dumnealui Afendulei biv vel căpitan za margine, fiind trimis ispravnic la târgul slobod ce se face la Stelnica, să cerceteze și să adevereze drept veniturile ale acestor moșii.

Deci el, după porunca domniei mele, au cercat dinadinsul și din oameni împrejurari, locuitorii acelor pământuri, mărturie credincioasă, au adevărit că hadetul acestor moșii iaste să facă Epitropia leși pe moșia mănăstirii Lichirești cum și la Stelnica fac. Iar vameșii altă treabă n-au, fără numai cât își iau zeciuiala din peștele ce-l prinde după obicei. Și pentru bacul pe carăle ce vin încărcate de trec pe acolo, să ia de car bani nouă, iar vameșii să-și ia vamă după obicei. Și vinurile încă de ale mănăstirii să se vânză peste tot anul pe aceste moșii. Și după adevărul ce au făcut le-au dat și scrisoare la mâna lor. După cum și Sfendache Ceaușul, fiind trimis al doilea alt ispravnic la Stelnica, iar însuși acesta ne-a dovedit, dând și scrisoarea lor de adevărul la mâna epitropilor. Și de atunci și până acum își ia epitropia toate veniturile acestea ce scriu mai sus.

Iar acum au venit cu rugăciune episcopii acestei sfinte mănăstiri și domnia mea pentru folosul mănăstirii și pentru căutarea și grija săracilor bolnavi, și pentru pomenirea noastră, vrut-am și am primit să întărim obiceiul acestor moșii, cu această carte a domniei mele, care am dat-o la mâna episcopilor, să aibă a-și lua și a căuta toate veniturile acestor moșii, iar vameșii nici un amestec în aceste obicinuite venituri ce scriu mai sus să n-aibă. Că așa iaste porunca domniei mele.

Io Nicolae Alexandu voievod.

7233(1725) mai 17

B.A.R. București, *Documente Istorice*, CCCLXVII/45; original. Ed. Samarian, Călărași, p. 204-205, nr. XIII

20

1731(7239) martie 1, Lichirești. *Scrisoarea vameșilor de la Lichirești prin care iau în arendă de la Epitropia mănăstirii Colțea veniturile pentru leasa de pescuit, bacul și șaica de la Lichirești.*

Dat-am scrisoarea noastră la sfânta mănăstire ce se numește Colțea și la mâna dumnealor episcopilor acestei sfinte mănăstiri, precum să se știe că la moșia Lichireștilor, care moșie este a sfintei mănăstiri pentru hrana bolnavilor săraci.

Deci noi care ne vom iscăli mai jos, cumpărând vama domnească, am mers și la sfânta mănăstire de am tocmit cu episcopii două leși să facem pe această moșie a Lichireștilor cu cheltuiala noastră, una în gura Ezerului și alta în Borcea.

Și am tocmit și bacul ce este al mănăstirii, de ia de car încărcat ce trece pe acolo câte bani zece. Așisderea am mai cumpărat și venitul șaicei.

Însă am tocmit aceste trei venituri, acestor două leși și a bacului și a șaicei, cât ar milui Dumnezeu să fie, tot noi să-l luăm. Și le-am tocmit drept bani gata noi, talere șaizeci. Și banii aceștia ce am așezat să-i avem a-i da la sfânta mănăstire cum se dau cei domnești, sferturi.

Deci noi să avem a ne purta grija de aceste două leși a le face. Și șaica noi să o dregem, cu toată cheltuiala noastră, cât va fi.

Și am tocmit aceste trei venituri să le ținem până ce se va împlini anul acesta, până la sfântul Vasile. Iar împlinindu-se anul să aibă a stăpâni sfânta mănăstire veniturile acestea, cum au stăpânit și până acum, leșile, bacul și șaica.

Iar după cum scrie mai sus și vama domnească se va lua de la leși, după obiceiul mănăstirii, zeciuiala de pește.

Care pentru mai adevărata credință acestei tocmeli a noastre, ce am făcut cu sfânta mănăstire, ne-am iscălit mai jos numele nostru, iscălindu-se și alte obraze de cinste mărturie.

Radu vameșul

7239(1731) martie

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/48, original.

21

1731(7239) iunie 2, București. *Porunca domnitorului Mihai Racoviță voievod pentru mutarea târgului de la Stelnica la Lichirești.*

Din mila lui Dumnezeu Io Mihail Racoviță voievod și gospodar, dă Domnia mea această poruncă a Domniei mele slugilor Domniei Mele Epitropilor de la sfânta mănăstire Trisfetite, de aici din orașu Domniei Mele, din București, care se numeaște Colțea, unde iaste și spital de se odihnesc bolnavii săraci și neputincioși, ca să fie volnici cu această carte a Domniei Mele, ca să aibă a face târgul la moșia mănăstirii la Lichirești, care acest târg mai nainte și totdeauna se făcea la Stelnica, iar pre moșia sfintei mănăstiri, iar de acum înainte să aibă a se face la Lichirești pe moșia mănăstirii, după cum s-a zis mai sus și să aibă a lua Epitropia chiria prăvăliilor și să-și vândă vinurile după obicei, precum au fost și mai nainte vreme.

Iar vameșii de acolo s-au căpitanul, au călărașii, au măcar și altcineva să nu fie volnic a-și vinde vin, au rachiu acolo la acel târg, au măcar și preîmprejurul târgului.

Așișderea poruncim Domnia mea și vouă neguțătorilor care mergeți în acest târg, toți să aveți a vă da chiria prăvăliilor la slugile Domniei Mele, epitropii ce scriu mai sus.

Așișderea să aibă a lua epitropii și venitul bacului și al cântarului, cum au luat și în trecuții timpi.

Și de către nimeni opreală să n-aibă, într-alt chip să nu fie, că așa iaste porunca Domniei mele.

Iunie 2 leat 7239(1731)

Mihai Racoviță, din mila lui Dumnezeu domn.

Samarian, *Călărași*, p. 214-215, nr. XXV.

22

1732(7240) mai 9, București. *Poruncă a domnitorului Constantin Nicolae Mavrocordat catre epitropii mănăstirii Colțea prin care le întărește dreptul de a face târg la Lichirești.(Anexa 8)*

Io Constantin Nicolae voievod. Slugilor domniei mele, epitropilor de la sfânta mănăstire Colțea, de aici din orașul domniei mele din București, unde este spital de se odihnesc bolnavii săraci și neputincioși, ca să fie volnici cu această carte a domniei mele, să aibă a face târg la moșia mănăstirei Lichirești. Care acel târg mai nainte se făcea la Stelnica, iar pre moșia sfintei mănăstiri, iar de acum înainte, să aibă a se face la Lichirești, după cum s-a zis mai sus. Și să aibă a lua Epitropia chiria prăvăliilor și să-și vândă vinurile după obicei, precum au fost și mai nainte vreme. Iar vameșii de acolo, sau căpitanul, au călărașii, au măcar și altcineva, să nu fie volnici a vinde vin sau rachiu acolo la acel târg, au măcar și prin prejurul târgului.

Așișderea poruncim domnia mea și vouă neguțătorilor, care mergeți la acel târg, toți să aveți a vă da chiria prăvăliilor la slugile domniei mele, epitropii ce s-au scris mai sus. Așișderea să aibă a lua Epitropia și venitul bacului și al cântarului, cum au luat și în trecuții timpi. Și de către nimeni opreală să nu aibă, că așa dăm porunca domniei mele.

Io Constantin Nicolae voievod

7240(1732) mai 9

B.A.R. București, Documente istorice, CCCLXVII/50, original; Ed. Samarian, Călărași, p. 215, nr. XXVI.

23

1732(7240) iunie 20, București. *Porunca domnitorului Constantin Nicolae Mavrocordat prin care cere căpitanului de la Lichirești să sprijine mănăstirea Colțea în strângerea dijmei.*

Io Constantin Nicolae voievod. Slugilor domniei mele, căpitan de la Albotești, căpitan de la Lichirești, căpitan de la Odivoia, către aceasta, vă facem domnia mea în știre, viind acel Chir Trandafir, epitropul sfintei mănăstiri Colțea, ca să strângă dijma după moșiile mănăstirei ce sunt pe acolo, iată ce vă poruncesc domnia mea:

Să căutați să fiți și voi de ajutor până va strânge toată dijma după oricarele va fi având bucatele pe moșiile mănăstirei, deplin până la una după obicei, să nu carecumva să păgubească mănăstirea de la dijma moșiilor că de vom înțelege domnia mea, că din neajutorul vostru s-au pricinuit vreo pagubă

la cea dijmă a moșiilor să știți, că numai vă voi pune domnia mea, de veți plăti de la voi toată paguba aceea, ci veți petrece și reă scârbă de către domnia mea, să nu socotiți înzecit.

Io Constantin Nicolae voievod

7240(1732) iunie 20

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/51, original; Ed. Samaritan, Călărași, p. 207-208, nr. XVIII.

24

1733(7241) ianuarie 15, Călărași. *Zapisul prin care Sterie Popa ia în arendă venitul unei leși și al bacului de pe Iezer de la Epitropia Spitalului Colțea.*

Dat-am scrisoarea mea la sfânta mănăstire ce se numește Colțea și la mâna dumnealor epitropilor acestei sfinte mănăstiri, precum să se știe, că la moșia Lichireștilor, care moșie iaste a sfinte mănăstiri de hrana săracilor, iaste în gura Iezerului un loc de leasă de o face mănăstirea. Care dar am mers la sfânta mănăstire de am tocmit cu epitropii venitul acestei leși ce s-au zis mai sus, cum și bacul ce iaste iar al mănăstirei, de ia mănăstirea de carul încărcat ce trece acolo, câte....* Așisderea am mai cumpărat și venitul șaiței, însă am tocmit aceste trei venituri, al leșii, al bacului și al șaiței, cât ar milui Dumnezeu să fie, mult, puțin tot eu să-l iau. Și am tocmit aceste trei venituri drept bani gata 150 taleri. Și am dat acum înainte 100 taleri să aibă a-i da la târgul Stelnicei fără nici o opreală. Deci ei să aibă purtarea de grijă să-mi facă leasa aceasta cu cheltuiala mea, cum și la șaică de va trebui ceva, să se dreagă tot cu a mea cheltuială. Și am tocmit aceste trei venituri să le țin într-acest an până la Sf. Vasile. Iar aceasta să aibă a le stăpâni. Iar la cârciumele mănăstirii să nu aibă a se mai amesteca, nici a vinde vin să nu aibă voie, căci numai aceasta ce s-a zis mai sus am cumpărat. Iar împlinindu-se anul să aibă a-și lua sfânta mănăstire veniturile acestea ce scrie mai sus, leasa, bacul și șaica, după cum le-a stăpânit și mai nainte vreme. Iar vama domnească va lua după obicei, de la peștele ce se va prinde la leasă, zeciuiala după cum scrie la cărțile domnești. Care pentru mai adevărată credință a acestei tocmeli a mele ce am făcut cu sfânta mănăstire, mi-am iscălit mai jos numele cu mâna mea, iscălindu-se și alte obraze de mărturie.

Sterie Popa

**loc alb în text*

7241(1733) ianuarie 15

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/52, original; Ed. Samaritan, Călărași, p. 206, nr. XVI

25

1734(7242) martie 12, București. *Hrisovul domnului Țării Românești Grigorie Ghica voievod, prin care poruncește locuitorilor de pe moșiile mănăstirii Colțea: Stelnica, Lichirești și Stanomirești, să dea dijma și zeciuiala deplin după obicei și să presteze clacă cu plugurile primăvara și toamna.*

Io Grigorie Ghica voievod. Vouă tuturor acelor ce ședeți pe moșiile sfintei mănăstiri Colțea, a Stelnicii și a Lichireștilor și a Stanomireștilor și Tigoiului i moșiile de la Brăila, atât slujitori, cât și alții, de vă hrăniți pe ele și pe uscat și pe apă și nici un folos mănăstirea și spitalurile cu bolnavii săraci de la voi nu are.

De care iată că vă poruncește domnia mea vouă tuturor acestora, care ședeți pe moșii dempreună cu dobitoacele voastre și vă hrăniți pe dânsele, să vă dați dijma și zeciuiala deplin după obicei, din toate bucatele voastre și de pe uscat și de pe apă și cu plugurile voastre câte se află, să faceți clacă mănăstirii, acum de primăvară, de mălai, cum și de toamnă, de grâu, căci aceste moșii sunt danii de răposății ctitori, pentru ca să fie de folosul mănăstirii și pentru ajutorul și hrana bolnavilor săraci din spitalele acestei sfinte mănăstiri. Ci voi șezând și hrănindu-vă pe dânsele, după cum vă poruncește domnia mea, așa să faceți că nesupunându-vă poruncii domniei mele, vă veți pedepsi.

Io Grigorie voievod.

7242(1734) martie 12

B.A.R. București, Documente istorice, CCCLXVII/183, original; Ed. Documente relații agrare, p. 340-341, nr. 159

26

1740(7248) iulie 18, București. *Hrisovul domnului Țării Românești, Constantin Nicolae Mavrocordat, prin care întărește epitropiei mănăstirii Colțea din București dijma din produse de la moșiile Lichirești și Stelnica, județul Ialomița.*

Io Constantin Nicolae voievod. Lui Chir Trandafir, epitropul de la sfânta mănăstire ce se cheamă Colțea de aici din orașul domniei mele, din București, ca să fie volnic cu cartea domniei mele să aibă a-și strânge toată dijma după moșia Lichirești i Stelnica ot sud Ialomița, veri din ce bucate s-ar afla pe aceste moșii, din grâu, din orz, din mălai au din ovăzu, din porumb i din alte semănături, din toate și din fânețe după obicei. Așisderea și din suhaturi i de vite, de stupi i de rămători sau veri din ce, de la tot omul ce ar avea bucate pe aceste numite moșii, să aibă a lua dijma după obicei ori de la

ce om ar fi, ori străini, ori pământeni, ori căpitani, ori slujitori sau verice fel de om ar fi, de la toți să aibă a lua dijma după obicei până la una și să o strângă pe seama sfintei mănăstiri ca să fie pentru hrana și chiverniseala bolnavilor săraci ce se află totdeauna în spital.

Drept aceia poruncescu domnia mea și vouă celor ce aveți bucate pe aceste moșii, văzând cartea domniei mele toți să căutați să vă dați dijma ce v-ar face după obicei, că cine ar sta împotriva a nu-și da dijma, unul ca acela să știe că-și va da toată dijma fără voia lui și va petrece și certare de către domnia mea.

Io Constantin Nicolae voievod

7248(1740) iulie 18

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/62, original; Ed. *Documente relații agrare*, p.378, nr. 204

27

1745(7253) mai 28, București. *Hrisovul domnitorului Constantin Nicolae Mavrocordat prin care reîntărește mănăstirii Colțea dreptul de a face bâlci la Lichirești și de a-și lua veniturile ce i se cuvin pe durata acestui bâlci.*

Io Constantin Nicolae voievod. Slugilor domniei mele, episcopilor sfintei mănăstiri Colțea, unde este un spital mare cu bolnavi săraci, ca să aibă volnicie printr-această carte a domniei mele ca să facă târgul ce se făcea în Stelnica să-l facă în Lichirești în ce chip s-au făcut și până acum, iar să nu se facă pe cealaltă moșie a mănăstirii, Stelnica, unde se făcea mai înainte și aici târgul să aibă a se începe de la duminica sfintei Troițe, după cum s-au început și până acum și după obiceiul cel vechi și să ție până în cealaltă duminică.

Și într-această săptămână, cât va ține târgul, nimeni să n-aibă treabă a se amesteca în veniturile acestui bâlci, iar numai episcopii mănăstirii.

Și să nu fie volnic nimenea a vinde vin sau rachiu afară decât mănăstirea.

Ci dar poruncim domnia mea ție căpitan de acolo și vouă vameșilor ca să aveți a vă feri de veniturile ce se vor câștiga de sfânta mănăstire din acel bâlci. Într-alt chip să nu fie că așa iaste porunca domniei mele.

Io Constantin Nicolae voievod

7253(1745) mai 28

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/66, original.

28

1750(7259) septembrie 17, București. *Hrisovul domnului Țării Românești, Grigore II Ghica, prin care poruncește călărașilor de la Lichirești și caragelelor de la Stelnica să facă arătura cu care s-au angajat și la timpul cerut mănăstirii Colțea, pe a cărei moșie locuiesc.*

Io Grigorie voievod. De vreme ce la domnia mea au dat jalbă Chir Trandafir, epitropul mănăstirii Colțea, pentru călărașii cu oamenii lor de la Lichirești și pentru saragelele și alți săteni ai mănăstirii de la Stelnica den sud Ialomița, care sunt șezători pe moșiile sfintei mănăstiri Colțea, cum că au așezământ cu mănăstirea pentru obișnuita clacă a pământului, ca toți călărașii cu oamenii lor de la Lichirești să are mănăstirii toamna câte 100 pași de arătură și primăvara iar câte 100 de pași. Așișderea și saragelele de la Stelnica să are toamna câte 70 de pași și primăvara câte 70 de pași, care așezământ l-am văzut și domnia mea. Și după acel așezământ ar fi și făcând arătura, dar n-ar fi făcând-o la vreme, încât nu numai că n-ar fi având mănăstirea nici un folos de acea clacă a lor, ci încă ar fi pierzând și sămânța. Pentru care dă domnia mea volnicia mai sus numitului epitrop sau trimisului său, să apuce pe acei mai sus-numiți călărași și saragele, ca să facă fiștecare om obișnuita clacă de arătură la vreme, adică arătura de toamnă să înceapă a o face de la zi întâi a lui sptembrie și până la sfârșitul lunii să ia sfârșit, și arătura de primăvară să o înceapă de la zi întâi a lui aprilie și până la sfârșitul lunii să ia sfârșit.

Drept aceia poruncim domnia mea și vouă călărașilor i saragelelor văzând cartea domniei mele să căutați fiștecare să faceți la sorocul ce s-au zis mai sus, că oricare din voi nu se vor supune poruncii domniei mele, să știe că se vor pedepsi de către domnia mea, că așa iaste porunca domniei mele.

Io Grigore Ghica voievod

7259(1750) septembrie 1

B.A.R. București, Documente istorice, CCCLXVII/72, original; Ed. Documente relații agrare, p. 499-500, nr. 339.

29

1753(7261) mai 15 București. *Porunca domnitorului Matei Ghica către negustorii bucureșteni prin care le anunță redeschiderea târgului de la Lichirești.*

Io Matei Ghica voievod. Vouă neguțătorilor de aici din orașul domniei mele București și altor neguțători străini, vă facem domnia mea în știre pentru târgul ce se făcea mai înainte în tot timpul la Stelnica, pe moșia

sfintei mănăstiri Colțea, iar de câțiva ani încoace s-au ridicat și se face la Lichirești, tot pe moșia acestei sfinte mănăstiri, care se începe din ziua sfintei troițe și ține o săptămână.

Pentru că în zilele răposatului părintelui domniei mele, în câțiva timp s-au ridicat de nu se făcea din pricina morților mărgineani. Iar acum veți ști că ne-au scris dumnealor agii Silistrei cu mare rugăciune, poftindu-ne ca să dăm voie să se facă acel târg, luând asupra dumnealor că vor fi cu purtare de grijă de nu se vor păgubi nimeni cu nimic și încă și hoget au dat că pentru toate dumnealor vor răspunde de s-ar întâmpla vreun zulum.

Ci după rugăciunea și hoget dumnealor am hotărât și domnia mea și am dat voie să-l facă. Și pentru aceasta vă dăm în știre că cine ce marfă veți avea de vânzare să mergeți la orânduita vreme cu inima întinsă și fără de nici o șfială ca să vă faceți alișverișul după cum vă va da mâna.

Căci cu paza ce este să aveți de către dumnealor agii Silistrei și de către sărdarii de acolo și de către noi de aicea, nimeni cu nimic nu se va păgubi, nici veți avea vreun zulum de către dânșii, ci vă veți vinde marfa cu bun preț și după cum vă va da mâna.

Ci așa să știți și să mergeți mai de timpuriu ca să vă faceți umbrare și prăvăliile cele obișnuite ca să aveți unde vă ține marfa.

Io Matei Ghica voievod

7261(1753) mai 1

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/76, original.

30

1754(7262) februarie 3, București. *Porunca domnitorului Constantin Racoviță către căpitanii de la Lichirești și Stelnică prin care le interzice să mai vândă vin și rachiu pe moșiile mănăstirii Colțea.*

Io Constantin Mihai Racoviță voievod. Sfintei și dumnezeieștei mănăstiri Colțea, unde este și spitalul cu bolnavi săraci și lui Chir Trandafir, episcopul sfintei mănăstiri Colțea, ca să aibă sfânta mănăstire volnicie, cu această carte a domniei mele, să nu îngăduie pe nimeni a vinde vin și rachiu pe moșiile sfintei mănăstiri ce se cheamă Lichirești și Stelnică, sud Ialomița, căci aceste moșii sunt date și închinare de ctitorul sfintei mănăstiri ca să fie de ajutorul și chiverniseala bolnavilor săraci ce se află de-a pururi la spital.

Cu care cartea aceasta a domniei mele vă poruncește domnia mea și ție căpitan de la Lichirești și tu căpitan de la Stelnică și vă facem în știre că aici la domnia mea mi s-au jeluț Chir Trandafir, episcopul mănăstirii Colțea, cum că acolo unde sunt starea acestor numite sate, căpităniile voastre

sunt pe moșiile mănăstirii și voi fiind căpitani vă puneți în silnicie de cumpărați vinuri mai eftine și le puneți prin cărciumi de se vând cu prețul mai jos decât vinul mănăstirii și vinul mănăstirii rămâne nevândut, dintr-a căroră a voastră faptă se pricinuieste pagubă mănăstirii.

Ci dar înțelegând domnia mea o jalbă ca aceasta ne-am mirat cum puteți voi de faceți acest fel de fapte, că voi stăpânii moșiei nu sunteți, nici ctitorii mănăstirii, că de la domnia mea nu vi s-a dat voie vouă în cărțile voastre de căpitănie ca să vindeți și voi vin pe moșiile mănăstirii.

Ci iată dar că v-am trecut domnia mea cu vederea de această dată și vă dăm mare poruncă ca să vă ridicați vinul vostru de acolo, după moșiile mănăstirii, să le duceți unde veți voi și nicidecum de acum înainte cărciume pe moșiile mănăstirii să nu țineți, ci numai vinul și rachiul mănăstirii să se vândă, iar alt nimenea n-are voie să vândă. Ci căutați de vă feriți de aceasta.

Și urmați poruncii ce vă dăm domnia mea că de ne vom mai înștiința domnia mea de la epitropul mănăstirii că nu v-ați părăsit de lucruri ca acestea, să știți că numai vă vom pune domnia mea de veți împlini toată paguba ce se pricinuește de la voi, ci nici fără de pedeapsa domniei mele nu veți putea scăpa.

Într-alt chip să nu fie că așa este porunca domniei mele.

Io Constantin Ștefan Mihai Racoviță voievod

1754(7262) februarie 3

B.A.R. București, Documente istorice, CCCLXVII/78, original.

31

1754(7262) septembrie 23, București. *Porunca domnitorului Constantin Mihai Racoviță prin care întărește mănăstirii Colțea o casă la Lichirești.*

Io Constantin Mihai Racoviță voievod. Sfintei și dumnezeieștei mănăstiri Colțea, unde este hramul Trisfetitele, ca să aibă volnicie printr-această carte a domniei mele să ție o casă din satul Lichirești, sud Ialomița, ce este pe moșia mai sus numitei mănăstiri. Care casă este făcută de serdarul Scordeli Criteanu, în care casă sunt șase case mari și mici, tot sub un înveliș, cu grajd și cu coșar deosebit și curtea caselor cu grădină îngrădită și cu alte nămestii împrejurul casei.

Și de a lui bună voie le-au fierosit dându-le danie sfintei mănăstiri, prin zăpisiul lui, care zăpis l-am văzut și domnia mea. Drept aceea am dat domnia mea această carte a domniei mele sfintei mănăstiri Colțea, ca să-i fie această casă statornică și să o stăpânească cu bună pace și nezăticnit de către

nimeni, cu toate nămeștiile și împrejurările ei, ce va fi având după zapisul de danie.

Și să facă mănăstirea sau episcopul mănăstirii ce va vrea dânsa. Într-alt chip să nu fie că așa este porunca domniei mele.

Io Constantin Racoviță voievod

7262(1754) septembrie 23

B.A.R. București, Documente istorice, CCCLXVII/80, original; Ed. Samaritan, Călărași, p. 222, nr. XXXI.

32

1758(7266) iulie 11, București. *Carte de blestem a mitropolitului Filaret către căpitanii de la Lichirești pentru respectarea dreptului mănăstirii Căldărușani de a lua vama din peștele prins în balta Lichirești.*

Filaret, cu mila lui Dumnezeu, arhiepiscop și mitropolit a toată Ungrovlahia.

Scriem cartea smereniei noastre ție Stane căpitane i Șerban i ție Ivan Către aceasta vă facem în știre că aici, la smerenia noastră, au dat jalbă cuviosul egumen, chir Anton, de la sfânta mănăstire Căldărușani, pentru balta de la Lichirești, care vânează vameșii și adetu nu-l dau ci-l iau ei și nu dau venitul mănăstirii, precum au dat și alții mai nainte.

Pentru care lucru, neputând suferi egumenul paguba mănăstirii și pentru ca să urmeze după obicei, iată că au cerșit de la smerenia noastră această carte cu mare blestem și cu groaznică afurisenie asupra voastră, ca să mărturisii adevărul.

De veți mărturisi adevărul să fiți iertați și blagosloviți. Iar de care cumva oricare din voi veți tăgădui și nu veți vrea să spuneți drept, să fiți proclii...

Filaret mitropolit

7266(1758) iulie 11

Arh. Naț. București, Mănăstirea Căldărușani, XXVII – 14, original.

33

1762(7270) martie 6, București. *Porunca domnitorului Constantin Nicolae Mavrocordat către sătenii din județul Ialomița șezători pe moșiile mănăstirii Colțea prin care le cere să respecte claca și dijma cuvenită stăpânului moșiei.*

Io Constantin Nicolae voievod. După așezământul ce s-au făcut prin testament, care este întărit, să aibă toți sătenii, care vor fi șezători în satele

după moșiile sfintei mănăstiri Colțea ce sunt în sud Ialomița, să aibă a clăcui pe an câte două – sprezece zile, însă numai cei ce vor fi casnici și vrednici de muncă, iar holteii să nu se supere.

Și claca să se facă rânduri, rânduri de la începutul primăverii până la sfârșitul toamnei, în nouă luni. Iar când nu va avea mănăstirea lucru să-i puie să lucre, ci le va cere ca să le ia bani de la dânșii, atunci după adaosul ce s-au făcut la acel așezământ să aibă de fieștecarele casnic, pentru acele zile câte un zlot pe an, iar nu mai mult.

Și dijma însă să o dea pe deplin, din toate semănăturile, câte vor fi pe acele moșii, după obicei. Iar din legumele ce le vor avea prin grădini de treaba caselor, supărare să nu le facă. Vin și rachiu însă să nu fie nimeni altul volnic a pune mâna să vândă pe moșie, fără numai totdeauna vinul și rachiu mănăstirea să vândă.

Iar când nu va avea mănăstirea vin sau rachiu de vânzare, atunci oricare va vrea să vândă, acolo întâi să meargă să-și așeze cu isprăvnicelul ce va fi orânduit de epitropul mănăstirii, acolo, la acele moșii și luându-și voie, așa să vândă, căci aceasta la voia stăpânului moșiei stă.

Așișderea să ia și de matca de stupi câte bani trei. Și de vor avea vreunii din săteni capre să hrănească pe moșie cu iarbă și cu crengile, să aibă a da pe an de vită câte bani doi, căci acelea fac stricăciuni și pagube moșiei.

Dar oarecare nu vor urma după cum poruncim mai sus, dumneata ispravnic al județului, pe unul ca aceia ce nu se va supune poruncii domniei mele, să-i faci și fără de voia lor să se supuie.

Că așa este porunca domniei mele.

Io Constantin Nicolae voievod

7270(1762) martie 6

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/81, original.

34

1763(7271) mai 25, București. *Cartea de judecată a domnitorului Mihail Racoviță prin care întărește mănăstirii Colțea dreptul de a lua întreiala peștelui din balta Lichirești.*

Din luminata poruncă a măriei sale domnului nostru Io Constantin Mihai Racoviță voievod, am adus înaintea noastră la judecata voievodului pe Angheli Grecu de la Odri ce au fost vameș la Lichirești de s-au judecat cu Ghioca, epitropul spitalului mănăstirii Colțea, pentru întreiala peștelui din balta Lichirești, pe moșia mănăstirii, ce este în sud Ialomița, a mănăstirii dată de ctitori spre chiverniseala săracilor bolnavi din spital.

Cerea vameșul ca să ia el întreiala peștelui, deci la aceasta nu au fost trebuință a se mai face alte întrebări din gură, fără numai s-au cercetat hrisoavele și cărțile astea ale mănăstirii Colțea cât și ale altor mănăstiri și s-au văzut că vechiul obicei de baștină au fost ca stăpânul ce va avea baltă să-și ia întreiala iar vameșul să-și ia numai vama domnească, adică din zece bani un ban , cum au stăpânit și până acum. Drept aceasta am hotărât și noi ca epitropul mănăstirii, sau omul pe care îl va avea orânduit să aibă a-și lua întreiala peștelui iar vameșul zeciuală. Și mai mult vameșul să nu aibă a supăra peste obiceiul vechi, că așa am găsit cu cale și cu dreptate. Aceasta scriem.

Io Constantin Mihai Racoviță voievod

7271(1763) mai 25

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/82, original.

35

1764(7272) aprilie 5. *Carte de hotărnicie a moșiei Lichirești partea ce aparține mănăstirii Căldărușani.*

Noi cei ce am fost orânduiți din luminata poruncă a măriei sale, prea înălțatului nostru domn, Io Ștefan Mihai Racoviță voievod, ca să mergem să alegem și să hotărâm moșia Lichirești a mănăstirii Căldărușani, județul Ialomița, de către Dunăre și fiind și dumnealui, prea cinstitul turnagibașa Mimiș Aga, orânduit de la prea puternica împărăție, cu prea înalt hatîșerif pentru îndreptarea și hotărârea hotarelor Țării Românești și a moșiilor de către Dunăre. Arătăm dar și semnele acestei moșii și cu ce moșii se hotărăște. La câmp, la capul moșiei, se lovește cu moșiile Ialomiței. Pe din sus se hotărăște cu moșia mănăstirii Arhimandritul și dă pe la Movila Albă, apoi taie ezerul Lichireștilor curmeziș, pe din sus de Melcul și merge până în malul Dunării, drept Dîrstor, apoi merge în jos, pe malul Dunării, pe din sus de ostrovul cel mare și acolo se hotărăște cu moșia Lichirești a mănăstirii Colțea. Apoi merge până la lacul Dracului și taie ezerul curmeziș și dă pe din sus de Lichirești, până în drumul cel mare după malul Borcii, unde este hotarul de piatră în drum. Apoi apucă la câmp, pe drumul Sloboziei cel vechi, până dă iar în moșiile Ialomiței. Drept aceasta și noi încă am dat această carte a noastră sfintei și dumnezeieștei mănăstiri Căldărușani și sfinției sale părintelui egumen, chir Iorga, ca să stăpânească această moșie până în Dunăre și cu balta ce are, după cum a fost veche stăpânire și mai nainte vreme.

Aceasta scriem: Nicolae Obedeanu serdar, Mihalache vtori portar.

7272(1764) aprilie 5

Arh. Naț. București, *Mănăstirea Căldărușani*, XXVII – 15, original.

1764(7272) august 8, București. *Cartea de hotărnicie a moșiei Lichirești, partea ce aparține mănăstirii Colțea.*

Noi cei ce am fost orânduți din luminata poruncă a măriei sale prea înălțatului domn, Io Ștefan Mihai Racoviță voievod, ca să mergem să alegem și să hotărâm moșia Lichirești a sfintei și dumnezeieștei mănăstiri Colțea, ot sud Ialomița, unde fiind orânduit de prea puternica împărăție și dumnealui prea cinstitul turnagibașa Mimiș Aga, cu prea înălțatul hatîșerif, pentru îndreptarea și hotărârea hotarelor Țării Românești și a moșiilor de către Dunăre, arătăm dar ce semne are această moșie și cu ce moșie se hotărăște.

La capul moșiei de sus, spre câmp, se lovește cu moșiile Ialomiței, apoi apucă de se înjugă cu moșia Căldărușani, ia drumul olacului cel vechi în lung și taie ezerul Lichireștilor în curmeziș și vine pe lângă capul Ostrovului celui mare ce este lângă Silistra.

Apoi iar pe malul Dunării și merge până ce trece gura apei Borcea și de aicea merge de dă în moșia mănăstirii Radu-Vodă și a boierilor Măgureni și apucă pe baltă și dă pe la Slavul și pe la Sorogul. Și de la Sorogul apucă la deal pe din josul Lichireștilor.

Apoi pe drumul cel nou al Sloboziei pre câmp, până iar dă în moșia Ialomiței.

Care această hotărâre a țării și a moșiilor de către Dunăre s-au mai căutat și s-au mai fost făcut încă în două rânduri, la leat 1667 și la 1717, după cum ne-am adevărat și dintru înălțatul hatîșeriful prea puternicei împărății, întru care arată că și scris s-au găsit la Chiutucul Dîrstorului drepte hotare ale țării și ale moșiilor la aceste numite două văleaturi până în malul Dunării.

Fiindcă și pe acele vremi s-au fost asuprit, cum și acum de către Dunăre și de către nazărul Dîrstorului, care și acum după cercetarea și hotărârea ce am făcut, iarăși asuprite le-am găsit, cum și această moșie tot de către Dunăre și de către numitul nazăr.

Dar acum, după porunca prea puternicei împărății și a măriei sale lui Vodă, mergând noi împreună cu dumnealui prea cinstitul turnagibașa la hotarele acestei numite moșii, am dovedit că-i este stăpânirea cu baltă și până în malul Dunării. Și așa după bunele dovezi și veche stăpânire, am dat-o și noi sub stăpânirea sfintei mănăstiri Colțea, ca până în Dunăre să o stăpânească și cu balta ce are.

Care la această hotărâre ce acum s-au făcut, au dat adevărul și dumnealui turnagibașa și hoget de la dumnealui Kadi Efendi de la Giurgiu.

Drept aceia și noi încă am dat această a noastră carte sfintei și dumnezeieștei mănăstiri Colțea și dumnealui Chir Sterie, epitropul mănăstirii, cu care să aibă a ține și a stăpâni această numită moșie până la Dunăre și cu

balta ce are, cu bună pace, după cum s-a dovedit că i-au fost vechea stăpânire și mai înainte vreme.

Aceasta scriem.

Nicolae Obedeanu serdar, Mihalache vtori portar.

7272(1764) august 8

Arh. Naț. București, *Mănăstirea Căldărușani*, XXVII/5, original, cu două copii la *Colecția prof. Ion Ionașcu*, nr. 192 și la B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/84; Ed. Samaritan, *Călărași*, p. 200-201, nr. VIII.

37

1773(7281) iunie. *Notă despre luptele ruso-turce ce au avut loc în fața Silistrei, în zona Călărașiului.*

Mareșalul Romanzov trecuse pe 25 iunie două corpuri sub ordinele generalilor Potemkin și Stupicin, un altul de 8000 de oameni și altul de 4000, aceste două corpuri, ca și cel al generalului Weissmann, care se găsea deja de cealaltă parte a fluviului, atacaseră și împrăștiaseră trei tabere turcești, ceea ce dăduse timp mareșalului să treacă fluviul, în apropierea Silistrei, cu grosul armatei sale, fără să întindă podul, servindu-se de caiace, în parte capturate de la turci, și de alte ambarcațiuni de care s-au servit pentru a transporta cavaleria, tunurile și bagajele. Insulele și apa scăzută din această parte a Dunării le-au facilitat trecerea.

Se credea că podurile fuseseră montate spre Brăila, dar mareșalul, pentru a evita întoarcerea armatei sale, a preferat această trecere.

Doar corpurile generalului Solticov au rămas de cealaltă parte a Dunării, dar se crede că în cele din urmă a trecut și el fluviul.

Armata rusă se găsește în momentul de față la 8 km de Silistra și se crede că generalul Weissmann, conformându-se ordinilor mareșalului, se va îndrepta spre Varna.

Hurmuzachi, *Documente*, vol. XVI, p. 540, nr. MCCXXXIV.

38

1773(7281) iulie 28, Viena. *Scrisoarea abatelui Georgel către contele d'Aiguillon despre luptele ruso-turce din jurul Călărașiului, cu ocazia asediului Silistrei.*

În moment ce-mi terminasem scrisoarea, a sosit vestea sigură despre înfrângerea rușilor aproape de Silistra. Scrisoarea este de la o persoană care se găsește în armata lui Romanzov și care a fost martor la acțiune. Este

datată dintr-o tabără de pe malul stâng al Dunării, la patru verstre de Silistra, pe nouă iulie.

Îmi promite detalii și îmi spune, în substanță, că toată armata rusă trecuse Dunărea pe trei coloane pentru a asalta Silistra; că această tentativă a eșuat; că rușii au pierdut mulți oameni și au fost forțați să retreacă fluviul; că corpul lui Weissmann a fost înconjurat, dar că turcii, mândri de victoria lor, l-au lăsat să scape; că generalul a făcut apoi o manevră care a facilitat retragerea întregii armate și că el a fost ucis acolo, dând probe de curaj și inteligență.

Hurmuzachi, *Documente*, vol. XVI, p.545, nr. MCCXLV.

39

1775(7283) decembrie 22, Crăcenii. *Cartea de hotărnicie a moșiei Crăceanca făcută din porunca domnitorului Alexandru Ipsilanti de către logofătul Constantin Știrbei.*

Din luminata poruncă a domniei sale, prea înălțatului nostru domn, Io Alexandru Ioan Ioniță voievod, ce ne-au venit cu Stoica portarul ca să tragem moșia Crăceanca de pe baltă, din sud de Ialomița, ce se numește că este a excelenței sale general maior Mihai Cantacuzino, mergând în fața locului am strâns pe toți cei ce au știut hotarele acestei moșii și pe împrejurășii ce se hotărâsc cu această moșie, din sus și din jos și pe toate copiile de zapise ce ni s-au trimis cu Vasile vornic și isprăvnicel.

Tras-am după obicei aceste hotare de moșie pe în trei locuri, însă la capul moșiei de pe baltă, care merge până în Dunăre, din moșia mănăstirii Colțea, ce se numește Lichirești, unde este semnul de piatră, care este hotar până în moșia Trămșanca, a mănăstirii Radu Vodă, unde, nefiind alt semn, s-au făcut groapă. Au ieșit stânjeni 1799. Și la mijlocul iarășii din moșia Lichirești, unde nefiind alt semn s-au făcut groapă și până în moșia Trămșanca, unde este semnul piatra hotarului Trămșanca. Au ieșit stânjeni 1604. Și la capătul despre apa Ialomiței, unde se lovește în capăt cu moșia Bora a Doiceștilor și cu moșia Cosîmbești.

Iar trăgându-se din moșia Lichirești, unde nefiind alt semn s-au făcut groapă până în moșia Trămșanca, unde este semnul piatra hotarului Trămșani. Au ieșit stânjeni 1692.

Care aceste trei trăsuri făcându-se masă și după obicei scăzându-se două părți rămâne buni stânjeni 1633 și jumătate. Însă o parte este a excelenței sale general maior Mihai Cantacuzino și o parte a mănăstirii Vieroșului și rămâne partea mănăstirii Radului Vodă stânjeni 617, pentru că

această moșie nu este împărțită ci tot un hotar din piatra moșiei Lichirești, a sfintei mănăstiri Colțea, până în pietrele moșiei Trămșanca, a sfintei mănăstiri Radului Vodă, ce au fost mai dinainte a dumnealui vistierului Dumitrașco Racoviță și au făcut schimbul cu mănăstirea dându-i moșia Fundeni de peste Colentina.

Iar semnele din lungul moșiei este din sus despre moșia Lichirești din Dunăre de unde umblă morile, unde se numește Pisica, merge prin baltă, prin gura Sușilor și, trecând apa Borcei, este un drumușor părăsit care merge până la crucea de piatră și de acolo, trecând drumul olacului, nu mai este alt semn, ci vine moșia aceasta Crăceanca înjugată cu moșia Lichirești până la capul dinspre Ialomița, unde se numește Potârnichea, dar din jos, dinspre moșia Trămșanca. Dar din malul Dunării unde se numește Carabazu, merge prin baltă pe la privalul apei și trecând apa Borcei de-a curmeziș până în capul moșiei de pe Ialomița este drum mare.

Drept aceea, după cercetarea ce s-au făcut, atât din copiile zapiselor, cât și din stăpânirea excelenței sale general maior Mihai Cantacuzino, precum au dat seama ispravnicii și împrejurarii într-acest chip am adevărat stăpânirea acestei moșii, pentru care am dat această carte a noastră, arătând câți stânjeni s-au ales buni într-aceste hotare de moșie și pe unde s-au stăpânit cu semnele lor, după cum mai sus se arată. Aceasta scriem.

ss/ indescifrabil

7283(1775) decembrie 22

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/88, copie.

40

1780(7288) octombrie. *Extras din Efemeridele banului Constantin Caragea despre sosirea sa la Călărași.*

20 octombrie 1780. Ne-am dus la Slobozia lui Enache, sat și mănăstirea unui postelnic Enache Caragea, unde am poposit.

21 octombrie 1780. Trecând peste râul Ialomița, pe podul mănăstirii, ne-am dus la Lichirești, sat al județului Ialomița, care se numește Călărași și am rămas acolo. El e locuit de plugari și face mult grâu și orz, dar nu are de loc copaci, de aceea ei taie la vreme trestie și o usucă și asta o întrebuințează și de lemne.

22 octombrie 1780. Trecând o limbă a Dunării cu pod (unde lichireștenii pescuiesc cu mreji moruni, cegi, știuci, crapi și alți pești minunați) am intrat într-un ostrov al Munteniei cu trăsurile noastre; el ține un

ceas și jumătate și am sosit dincolo la cetatea Silistrei și, intrând în corăbii din Silistra, am trecut în față la acest oraș, în vreme de jumătate de ceas, unde am și rămas.

Hurmuzachi, *Documente*, vol. XIII, p. 93, nr. III.

41

1784(7292) noiembrie 27, București. *Porunca domnitorului Mihail Șuțu pentru înființarea carantinei la Călărași.*

Io Mihai Dracu Șuțu voievod. Slugii domniei mele, căpitan de la căpitănia Lichirești, ot sud Ialomița, fiindcă se aude de boala ciumei, de trebuință am socotit domnia mea că cei ce vin din partea Silistrei să facă lazaret câteva zile, ci dar iată că-ți poruncim domnia mea, că afară de oamenii împărătești trecători și de cei ce vin cu treburi împărătești către noi, toți ceilalți neguțători, turci sau creștini, sau oricine ar fi, care vin cu treburi ale lor, să fie opriți a face lazaret 5 zile, pentru care, acest lazaret ce rânduim să se facă, de orice trebuință de ajutor vei avea povățuire de la dumnealui vel spătar.

Io Mihai Șuțu voievod

7292(1784) noiembrie 27

V.A. Urechia, *Istoria românilor*, vol. I, p. 397.

42

1801 mai 21, București. *Raportul logofătului Ghica către domnie prin care arată că mănăstirea Colțea se plânge împotriva sătenilor din Lichirești care fac negoț cu vin și rachiu.*

Prea Înălțate Doamne,

Sfinția sa părintele Zehnon, epitropul mănăstirii Colții, prin jalba ce au dat măriei tale, zise că mănăstirea, având moșie la Lichirești, pre care este satul Lichirești, locuitorii fac vânzare de vin i rachiu în sat, cum și deosebită cârciumă au făcut tocmai la hotarul moșiei în spinarea satului, unde altă dată n-au mai fost și, după altă jalbă ce au dat, au fost orânduit la dumnealor ispravnicii județului ca să facă cercetare și să înștiințeze măriei tale, ca să ia poruncă de urmare, de unde au adus înștiințare că pentru vânzarea vinului i rachiului din sat, au dat prinsoare locuitorii că nu vor vinde, iar pentru acea

cârciumă nouă, fiind făcută împotriva orânduiei și a obiceiurilor cârciumelor, au găsit cu cale să se oprească, și cere luminat întărirea măriei tale, pentru oprirea acelei cârciumi; în dosul cărei jălbi ni se poruncește de către înălțimea ta, ca luând seama jalbei și cererii ce face, să văd și cercetarea isprăvnicească și să arăt măriei tale cu anaforaua.

După luminata porunca măriei tale urmând, am cerut cercetare isprăvnicească, care o văzui cu leat de acum, mai 8, iscălită de dumnealui biv vel clucer Varlam și cu coprindere că, după luminata porunca măriei tale, făcând cercetare cu amândouă părțile față, cât pentru vânzarea vinului și a rachiului pe la casele locuitorilor, nu numai au tăgăduit locuitorii că n-au făcut o urmare ca aceasta, ci și legătura prin zapis au dat, că de se vor dovedi întru acest fel de urmare, să se pedepsească. Care zapis îl văzui și eu cu leat de acum mai 6, iscălit de mulți locuitori și adevărind dumnealui clucer Constantin Varlam, cu coprindere ce se arată mai sus.

Așișderea văzui iarăși dintr-această cercetare isprăvnicească și pentru acea cârciumă nouă ce au făcut locuitorii din satul Lichirești de pre moșia mănăstirii, aproape de sat unde s-au găsit și o bute vânzându-se și cu preț mai jos o para la oca, ca să tragă pe locuitorii de pe moșia mănăstirii și să batalisească vânzarea vinului mănăstirii. Și la cercetarea ce au făcut, au arătat locuitorii că li s-au dat voe de arendașii moșiei Măgureni și au deschis cârciumă acolo cu cuvânt că au mai fost cârciumă veche într-acele loc, iară vechilul mănăstirii împotriva au adus patru mărturii, însă pe unchiaș Iane Pîrjolu, pe un unchiaș Ioan i pe Tudor unchiaș ot satu Măgureni cum și pe Dumitrașcu Perde, locuitori chiar dintr-acest sat Lichirești, care în frica lui dumnezeu au dat mărturie cum că de la răsărița rușilor încoace n-au mai fost cârciumă în locul acela, fără de numai că de sunt 20 de ani trecuți, unul Ilie Cojocariu deschizând cârciumă acolo și fiind-o prea puțin, i s-au stricat prin judecată, în urma căruia s-au mai vândut două buți cu vin în car, iar nu în cârciumă și fiind aproape de satul mănăstirii, tocmai între hotarele moșiei, unde nici vreun drum mare nu este, și puse vin și mai ieftin, arată domnului ispravnic că închide vânzarea vinului și a rachiului de pe moșia mănăstirii, și este cu cale de a se opri.

Deci după obiceiul pământului și după nizamul cârciumelor, fără de dreptate s-au deschis acea cârciumă nouă lângă satul mănăstirii, ci se vede că încă au deschis-o ca să se cheltuiască vinul cu satul mănăstirii, și nici cârciumă veche au fost, după dovada ce au făcut vechilii mănăstirii cu mărturii, precum și la preț puind mai jos după cum este la vecini, și precum se politifsește împrejur, iarăși se învinovățește, care fiind cunoscut că aduce pagubă acea cârciumă nouă la vecinătate, adică la satul mănăstirii.

Și cum cu vreo jalbă nu s-au arătat în urmă, acei locuitori, urmează după dreptate ca să se dea luminată întărirea măriei tale, cu poruncă către dumnealor ispravnicii, să se oprească cârciuma și în urmă mai având vreo dava, vor veni la divan să se judece până în soroc de 60 zile, iar hotărârea cea desăvârșit rămâne a se face de către Înălțimea ta.

(ss) Vel logofăt Ghica

1801 mai 21

V.A.Urechia, *Istoria românilor*, vol. VIII, p. 80-81.

43

1807 iunie 23, Vidin. *Extras din raportul lui Meriage către Talleyrand despre ocuparea Călărașului de către trupele otomane din Silistra.*

Iată detaliile pe care le-am primit despre operațiunile armatei otomane:

Zilele de 26 și 27 mai fuseseră folosite pentru a împrăștia inamicul care ocupa insula de pe Dunăre, din fața Silistrei.

S-au făcut câțiva prizonieri.

Pe 29 ienicerii trecuseră Dunărea și se stabiliră la Călărași. Ei au fost urmați de un corp de 5000 oameni sub ordinele lui Sacarji Pașa.

Hurmuzachi, *Documente*, supliment I, vol. II, p. 428.

44

1807 iulie 26, Silistra. *Extras din raportul lui Boutin către Talleyrand despre luptele ruso-turce de la Călărași.*

În primele trei zile care au urmat după sosirea noastră aici, am făcut mulți prizonieri în insulă și în împrejurimile Călărașului.

O singură recunoaștere a fost suficientă, sau mai sigur s-a retras <armata turcă>.

Ea avea în jur de 2000 oameni. Ea a plecat din Călărași sub ordinele lui Sacarji Pașa și s-a îndreptat spre Obilești.

Hurmuzachi, *Documente*, supliment I, vol. II p.443.

45

1813 septembrie 5, Călărași. *Zapisul prin care Hristea Ceacâru vinde o casă din Călărași boierului Andonoiu.*

Adică eu, cel mai jos iscălit, dau credincios zapisul meu la mâna dumnealui capuchehaia boierul Andonoiu, pre cum să se știe că i-am vândut una casă, ce se află aici în Călărași, lângă peretele casei tatălui meu Stan Ceacâru, care au vândut-o la dumnealui căminar Iordache Raste.

La care eu, cel mai jos iscălit, am vândut casa mea în talere 18, adică optsprezece lei și cincisprezece lemne, la care tot lemnul face un leu.

La care și casa este cu toate tacâmurile ei, cu uși, cu ferestre și curte dinaintea ușii până în malul gârlii și din dos până în colțul casei lui tată-meu și a vecinilor ce se află pe lângă casa mea. Pentru care am dat acest zapis la mâna dumnealui susului numit, să o stăpânească cu bună pace. De către mine, atât cât și de către neamurile mele să nu aibă supărare.

Și pentru mai adevărată credință, neștiind carte, mi-am pus și degetu în loc de pecete, ca să se crează. Și când s-au făcut acest zapis, erau și alte obraze cinstite de față, care mai jos se vor iscăli pe anume.

1813 septembrie 5

Eu Hristea sin Stan Ceacâru, vânzătorul

Răducan Cămărașu, martor

Popa Gheorghită, martor

Și am scris eu Popa Bică, proestos, cu zisa mai sus numitului și sînt și martor.

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/94, copie.

46

1815 mai 4, București. *Carte de blestem a Mitropolitului Nectarie în privința jălbiilor locuitorilor de la Lichirești pentru schimbarea arendașului.*

Nectarie, mitropolit și arhiepiscop al Ungrovlahiei,

După luminata hotărâre a măriei sale lui Vodă ce se dă la anaforaua dumnealui vel logofăt de Țara de sus, după jalba ce au dat starețul mănăstirii Căldărușanilor cu tot soborul, că mănăstirea având moșie la Lichirești, dată în arendă unui Grecu căpitanul, ce s-a împlinit sorocul arenzii la trecutul Sf. Gheorghe și după plângerea locuitorilor ce sunt șezători pe numita moșie, ce

au făcut de la trecutul februarie că nu-l mai primesc pe numitul de arendaș pe acest an, cerând pe un Dima neguțătorul, pământean de acolo arendaș.

Și prin știrea dumnealui vel logofăt, după cererea locuitorilor, s-au și dat moșia în arendă acelu Dima.

Și în urmă s-au arătat o jalbă ca din partea tuturor locuitorilor, cerând arenda moșiei, a căror jalbă a dat bănuială judecătorilor că nu va fi adevărat ci va fi cu vreun vicleșug din partea acelu Grecul căpitanul.

Și spre adevăr, după jalba starețului Căldărușanilor găsește dumnealui vel logofăt cu cale să meargă un logofăt de divan la fața locului și prin carte de blestem să facă cercetare cu amănuntul și în ce chip va dovedi atât cererea locuitorilor ce au dat scris la mănăstire încă de la februarie trecut că nu mai primesc pe acel Grecu căpitan de arendaș ci pe Dima neguțător de acolo, cât și jalba care s-a arătat în urmă din partea locuitorilor și să aducă pliroforie în scris.

Deci ca să se dovedească adevărul, scriem această carte a smereniei noastre și cu înfricoșat blestem și groaznică afurisenie asupra voastră locuitorilor de la numita moșie, ca să arătați dreptul adevăr în frica lui Dumnezeu, pentru jalba ce s-au dat în urmă cerând arenda moșiei, de este adevărat și cu știrea voastră și nu este cu vreun vicleșug sau de a fost în povața lui Grecu căpitanul.

Și așa de veți arăta dreptul adevăr veți fi iertați și blagosloviți, iar când ori din vreun interes, hatâr sau vicleșug nu veți arăta dreptul adevăr, procliți și afurisiți să fiți...

Aceasta scriem. Amin.

Nectarie mitropolit

1815 mai 4

Arh. Naț. București, *Mănăstirea Căldărușani*, XXVII – 28, original.

47

1816 mai 6, București. *Carte de blestem a mitropolitului Nectarie pentru alegerea hotarelor moșiei Lichirești, partea mănăstirii Căldărușani.*

Nectarie, mitropolit și arhiepiscopul Ungrovlahiei

La luminata hotărâre a măriei sale lui Vodă ce se dă cu întărire în anaforaua dumnealor veliților boieri, pentru prigonirea ce are mănăstirea Căldărușani cu mănăstirea Colțea, pentru hotarele moșiei Lichirești, spre a se face alegere la fața locului, scriem smerenia noastră această carte cu înfricoșat blestem și groaznică afurisenie, asupra veri căroră vor avea știință

pentru semnele și hotarele moșiei orânduite a mănăstirii Căldărușanilor, cum și pentru gura Borcii cea veche pe unde este.

Și de vor arăta dreptul adevăr de știință ei vor avea fiecare sufletele nevătămate, vor fi iertați și blagosloviți. Iar care, ori din lăcomie sau vreun interes nu vor mărturisi dreptul adevăr, unii ca aceea proclîți și afurisiți să fie...

Aceasta scriem. Amin.

Nectarie mitropolit

1816 mai 6

Arh. Naț. București, *Mănăstirea Căldărușani*, XXVII – 31, original.

48

1816 decembrie 10, Lichirești. *Zapisul prin care Petru și Dumitrache Stoia vînd paharnicului Andronache un han al lor de la Lichirești. (Anexa 9)*

Adică noi, cei mai jos iscăliți, încredințăm cu acest zapis al nostru, la cinstita mîna dumnealui biv vel paharnic Cilibi Andronache, precum să se știe că avînd noi amîndoi o casă, cumpărată de tovărășie, în satul Lichirești, din josul târgului, pe ulița cea mare, pe moșia Colții, unde se plătește chiria pămîntului pe an parale treizeci și două, de la un Gheorghe logofăt, de la leat 1813 iunie 16, după cum chiar zapisul lor ce ni l-au dat de vînzare arată, că și ei acea casă ar fi cumpărat-o de la unul Radu Măgureanu.

Care casă noi am făcut-o han, făcînd grajdu mare, pivniță dedesupt, băcănioară deasupra și înlăuntru două odăi cu tindă, cu cămară și afară orzărie cu păreții de gard și învălită cu trestie, cu ușile și ferestrele și paturile bune și curtea împrejurată cu gardu din dos.

Care han l-am vîndut de bună voia noastră, nesiliți de nimiri, dumnealui boerului mai sus arătat, drept talere 500, adică cinci sute, care bani i-am și primit deplin toți în mîinile noastre.

Și să aibă atît dumnealui, coconii dumnealui, nepoți și strănepoți, câți Domnul îi va dărui, neam de neam, a stăpâni acest han cu bună pace, atît de către noi, cât și de către neamul nostru.

Iară întîmplîndu-se vreo rudă să se scoale a cere să răscumpere acest han sau vreun vecin, cu cuvînt de protimisis, să nu aibă nici un temei cererea ce o va face și orice judecăți se va întîmpla sau cheltuieli pentru această vînzare de hanu, să nu se supere mai sus numitul cumnpărător de nimenea, ci noi să fim datori a umbla prin judecăți și a cheltui din punga noastră, ca

unii ce de bună voia noastră am cumpărat și iarăși de bună voia noastră am vândut.

Și spre încredințare ne-am iscălit amândoi cu mâinile noastre, puind mărturii și obrazile de mai jos arătate.

1816 decembrie 10.

Adeverește Petru

Aga Stoia Dimitrov adeverez

Eu Gheorghe brat Stoia martor

Aga Dinu Dimitrov

Popa Theodor proestos, fiind față am iscălit.

Ș-am scris eu Răducu Logofăt cu zisa și voie amândurora și martori.

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/99, original.

49

1820 februarie 2, București. *Jalba episcopului mănăstirii Colțea, paharnic Nicolae Trăsnea, adresată domnitorului, prin care se plânge împotriva a trei arendași de la Călărași.*

Prea înălțate doamne,

Jăluiesc măriei tale că sfânta mănăstire Colțea, de aici, unde este spitalul pentru săracii străini bolnavi, are moșie în sud Ialomița, pe care este și târgul Lichirești și alătura este un trup de moșie, adică a mănăstirii Mărcuța și a mănăstirii Radului Vodă și a mănăstirii Vieroș, ce-l au de-a valma câte trele acele mănăstiri și dijma o împarte din arie.

Și acel trup de moșie este dat în arendă la trei arendași și câte trei au făcut o cârciumă, adică trei cârciumi una lângă alta, cât nu pot trece carele printre dânsele, drept acolo în spinarea târgului moșiei spitalului și vinul și rachiul ce-l vând îl pun mai jos de preț, cu care pricinuește mare pagubă spitalului, fiind mai vârtos împotriva obiceiului pământului.

Pentru care mă rog măriei tale să fie luminată poruncă către dumnealor boierii ispravnici ca să-i silească să-și ridice două cârciumi de acolo și să le facă încolo, înlăuntru, pe acea moșie a lor. Așisderea și vânzarea vinului și rachiului să-l puie a se vinde după cum urmează și în târg, ca să nu mai pricinuiască pagubă spitalului mănăstirii Colțea.

Și cum va milui înalta poruncă.

1820 februarie 2.

Al măriei tale prea plecat,
Nicolae Trăsnea, paharnic, episcopul spitalului mănăstirii Colțea.

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/104, original.

1820 iunie 11, Călărași. *Raportul zapciului plasei Lichirești înaintat ispravnicului județului Ialomița referitor la conflictul existent între mănăstirea Colțea și trei arendași de la Călărași.*

Cu multă plecăciune ne închinăm dumneavoastră.

Cu plecăciune am primit cinstita porunca dumneavoastră, scrisă de la 1820 aprilie 29, întru care ni se poruncește ca, după jalba ce au dat dumneavoastră, paharnicul Nicolae Trăsnea, epitropul sfintei mănăstiri Colțea, pentru trei cârciumi, ce sunt făcute în spinarea târgului Călărași, la un trup de moșie, adică o parte a sfintei mănăstiri Radu Vodă și alta a Mărcuței și alta a Vieroșului.

Și mi se poruncește de către dumneavoastră ca să mergem la fața locului să facem scumpă cercetare, pentru toate câte se cuprinde în jalbă și pentru câte va mai arăta vechilul dumnealui că cearcă pagubă. Și ori în ce chip ne vom plifoforisi ființa adevărului să înștiințăm ispravnicului. Următori fiind cinstitei porunci am mers la târgul Călărași, în moșia sfintei mănăstiri Colțea, unde este alături și acel trup de moșie la trei stăpâni, ce este dată în arendă la trei arendași. Însă moșia Radului Vodă o ține în arendă unul Hristea Stoian, moșia Mărcuței unul Atanase Grecul, iar moșia Vieroșul unul Stoian Dumitru, pe care adunându-i la un loc, față cu vechilul jăluitorului și mai întâi arătându-le cinstita porunca dumneavoastră, citindu-le și jalba din cuvânt în cuvânt, răspunseseră că toate cele ce se cuprind în jalbă sunt adevărate.

Deci întrebându-i pentru ce au făcut acele trei cârciumi în spinarea târgului și n-au făcut numai una și cele două să le fi făcut mai înlăuntru moșiei lor, pe unde cad părțile celelalte, ca unii ce țin trei părți de moșie iar nu una. Și ziseră că două cârciumi au fost făcute când au luat moșia în arendă, iar una au făcut la urmă. Le-am făcut întrebare și pentru vânzarea vinului i a rachiului pentru ce nu urmează cu vânzarea după cum este în târg pe moșia Colței vinul ocaua pe parale 14; ci o vinde ocaua pe parale zece, asemenea și rachiul nu-l vinde pe parale 40, cum se vinde pe moșia Colței, ci-l vinde ocaua pe parale 30, ca unii ce sunt vecini, mai vârtos că toată puterea târgului este la moșia Colței...

Mai arată boierul Hristodor că pe moșia Colței sunt și cojocari clăcași, care cojocari de la Paști până la Sf. Gheorghe au tăiat miei pe la casele lor pentru piei și n-au adus carnea acelor miei să se vândă la scaunul ce este pe moșia Colței, unde se află sălășluitoari, ci măglișiți fiind tot de acei arendași, i-au tras pe moșia lor, păgubind și cu aceasta sfânta mănăstire, la care n-au tăgăduit.

Și fiindcă această urmare o văzurăm cu totul împotriva obiceiului pământului, făcurăm și această însemnare, în chip de hartă, spre mai bună pliroforia dumneavoastră.

Și neputând a se învoi aici, nu lipsirăm a înștiința și să înaintez.

1820 iunie 11

A dumneavoastră plecată slugă
Barbu Stoica Zapciu

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/106, original.

51

1821 martie 5, Sibiu. *Extras din Scrisoarea lui C. Vlahuță prin care comunică lui Caragea, la Pisa, despre evenimentele revoluționare din Țara Românească.*

... În Călărașii Ialomiței s-a arătat un alt agitator, la început numai cu 15 români. În urma proclamației ce a adresat, că țărani nu trebuie să mai plătească birurile și altele, ceata a sporit deodată la 30 de oameni, care au bătut pe oamenii poliției și i-au alungat, au jefuit vistieria etc. Aflându-se aceste fapte, s-au trimis ceva trupe la fața locului. Este însă îndoielnic că omul va mai putea fi găsit, iar, chiar dacă îl vor găsi, nu i se va putea face nimic dacă își mai mărește ceata...

D.I.R. *Răscoala din 1821*, vol. I, Ed. Acad. R.P.R., București, 1959, p. 338, nr. 206.

52

1821 aprilie 11, București. *Extras din Scrisoarea boierilor bucureșteni către contele Wittgenstein, comandantul trupelor rusești din Basarabia, despre intrarea turcilor în Călărași și atrocitățile comise de aceștia.*

...La Călărași, vis a vis de Silistra, 150 de turci, însoțiți de un musulim, așteaptă întăriri pentru a pătrunde în Țara Românească. Toți acești soldați turci fură șiucid în parte pe nenorociții locuitori pe care îi întâlnesc și, prin creșterea numărului lor, amenință Țara Românească cu o invazie totală...

Hurmuzachi, *Documente*, vol. X, p. 566, nr. XXII.

53

1822 iulie 30, București. *Extras din Raportul consulului francez Tancoigne către Ministerul Afacerilor Externe al Franței referitor la pătrunderea trupelor otomane în Țara Românească , un detașament instalându-se la Călărași.*

...Poarta Otomană a trimis două mii de oameni din noile trupe în Țara Românească. O mie cinci sute trebuie să se instaleze la București și alte cinci sute trebuie să se îndrepte spre Craiova. Pe 25 ale prezentei luni am primit știrea că cei două mii de oameni au sosit la Călărași, vis a vis de Silistra. Un număr asemănător de soldați este în drum spre Moldova, unde trebuie să-i înlocuiască pe ienicerii care au plecat din Iași...

Hurmuzachi, *Documente*, vol. XVI, p. 1059, nr. MMXII.

54

1822 august 6, București. *Extras din Raportul consulului francez Tancoigne către Ministerul Afacerilor Externe al Franței despre măsurile luate pe linia Dunării în vederea repatrierii transfugilor bulgari stabiliți la Călărași.*

...Această emigrație provocase golirea satelor de pe partea dreaptă a Dunării și s-a convenit, în timpul conferințelor de pace, ca o comisie turcească să facă o recunoaștere și să-i repatrieze pe toți creștinii bulgari emigrați în timpul războiului. Câțiva obținuseră, cu ajutorul banilor, permisiunea de a rămâne în Valahia și pe aceștia Poarta otomană vrea să-i constrângă să treacă fluviul. Această măsură a fost deja pusă în aplicare contra locuitorilor de la Călărași, un sat mare, situat în fața Silistrei...

Hurmuzachi, *Documente*, vol. XVI, p. 1061, nr. MMXIII.

55

1822 septembrie 23. *Extras din Jurnalul vornicului Alexandru Beldiman referitor la sosirea în Călărași a domnilor pământeni, după depunerea jurământului de credință către Poarta Otomană.*

...Vodă Sturza a descălecat la Iumruk, iar boierii și beizadea Nicolae au mers drept la schele, unde au aflat caicele gata încărcate: mai întâi au trecut Dunărea tuiurile și meterhaneaua. La opt ceasuri a trecut și Vodă de cea parte, au încălcat cu câți au vrut din boieri, având și trăsurile gata înhămate de meimendariul Moldovei, Căminarul Nicolai Constandachi, pe lângă care mai lăsase și Grigore Vodă un boieru meimendariu, să poarte de grijă de cele

trebuincioase întru trecerea prin Țara Românească, și cu toții au rămas la Călărași, târgușor în malul Dunării...

Samarian, Călărași, p. 56

56

1824 aprilie 23, Călărași. *Zapisul arendașului moșiei Lichirești prin care permite locuitorilor orașului Călărași să vândă vin și rachiu.*

Adeverința mea la mâna locuitorilor din Călărași și să se știe că rugându-mă le-am dat voe ca să vândă vin i rachiu or cât vor voi la cei ce șad pe moșia sfintei mănăstiri Colțea, întru care au a plăti de vadră de vin, ce vor vinde, câte parale 25 și de vadră de rachiu câte taleri 8, parale 15, care acești bani au a plăti fără prelungire.

Iar pe care îl voi dovedi că a băgat vin sau rachiu în prăvălie fără a-mi da de știre, pe unul ca acela să aibă a se pedepsi după zapisul ce mi l-au dat numiții iscăliți.

Și pentru a fi nesupărați de vreo cerere mai mult în câtă diastimă voi avea moșia în arendă, li-am dat acest înscris.

1824 aprilie23

(ss) Indescifrabil

Samarian, Călărași, p. 289, nr. CLXXIII.

57

1824, Paris. *Extras din Jurnalul de campanii al contelui de Langeron, despre luptele ruso-turce din anii 1807-1810 purtate în apropierea Călărașului.*

Campania din 1807

În acest timp (mai 1807) marele vizir trecuse Dunărea și ocupă Călărașiul. Această poziție era excelentă. El putea să pătrundă în interiorul Valahiei și să lovească trupele din București.

Campania din 1808

Prințul Prozorowski distribuie trupele sale în Basarabia, în Moldova și în cele două Valahii pentru încartiruirile de iarnă, în maniera următoare:

Detașamentul generalului-locotenent Zass. Cartierul general la Călărași. Alcătuit din: șapte batalioane, zece escadroane, 6 tunuri ale artileriei de pe Don, 200 cazaci.

Campania din 1809

Pe 22 aprilie ei (turcii) trec de la Silistra la Călărași și au fost atacați cu pierderi de cazaci și cele două companii din regimentul al 7-lea infanterie. Pe 16 mai ei sosiră din nou să se stabilească la Călărași. Colonelul Melincov detașează pe locotenent-colonel Batvinjin din 27 infanterie, care se găsea la Măgureni, puțin mai jos de Călărași și mai puternici decât ei forțează să se întoarcă la Silistra.

Pe 27 septembrie, generalul-maior Meclembourg – Schewerin, vine în Valahia pentru a se alătura prințului Bagration cu patru batalioane, dintre care unul fu plasat în insula Călărași, șase tunuri de 12 și dragonii din St. Petersburg. Pe 1 octombrie artileria de asediu sosește din Moldova. Este amplasată la Călărași, în bateriile construite pe malul stâng al Dunării și este bombardată Silistra. Dar acest bombardament, nu prea intens, nu a servit la nimic. N-a reușit decât să spargă și să dărâme zidurile care erau în apropierea orașului. Pe 14 octombrie este trimis regimentul lui Slusselbourg în insula care este vis-a-vis de Silistra pentru a proteja retragerea artileriei de asediu de la Călărași. Am dărâmat redutele și toate fortificațiile pe care le construise în timpul asediului și la miezul nopții am pornit în marș în urma corpului prințului Bagration.

Campania din 1810

Pe 23 mai am ocupat Silistra. Generalul Stetter comanda cel de-al șaptelea detașament al meu pe malul stâng al Dunării. El era de mai mult timp la Călărași, aproape de Silistra și cu o lună înaintea asediului ocupase insula ce se formează între Dunăre și Borcea.

Hurmuzachi, *Documente*, supliment I, vol. III, p. 149, 173, 209, 211, 238.

58

1826 ianuarie 1, Călărași. *Zapis prin care Mimiș Cadiul vinde polcovnicului Mihalache o cafenea și trei prăvălii aflate în târgul Călărași. (Anexa 10)*

Printr-acest zapisu al meu, încredințez eu, cel mai jos numit, la mâna d-lui polcovnic Mihalache, precum să se știe că având în târgul Călărașii Noi

o cafenea și trei prăvălii, toate în rându, în față două odăi i un grajdu, toate acestea sunt împrejurate cu curte, prin bună tocmeală le-am vândut mai sus numitului drept talere una mie șase sute cinci zeci nr 1650, pe care, ca un bun stăpân, toată voia are ori ce va voi să facă. La această tocmeală au fost față și alte obraze ce în jos se văz iscăliți, iar eu în loc de iscălitură, am pus pecetea mea spre bună încredințare.

1826 ghenarie 1

Eu, Mimiș Cadiul, adeverez prin pecetie, pentru banii tocmelii, că i-am primit toți deplin.

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/108, original; Ed. Samarian, Călărași, p. 224, nr. XXXIV.

59

1826 iulie 3, Călărași. *Zapisul prin care Panait Ibrașu din Călărași se angajează să plătească Epitropiei spitalului Colțea chiria pentru o cafenea ce a cumpărat-o de la postelnicul Nicolae Păpurescu.*

Adică eu, ce mai jos mă voi iscăli, încredințez cu acest zapis al meu, la cinstita mâna d-lui biv vel clucer Nicolae Trăsnea, epitropul spitalului Colțea, precum să se știe, că pentru o jumătate de cafenea, cu cuprinsul curții ei, ce au avut-o făcută pe moșia spitalului Călărași ot sud Ialomița, un postelnic Nicolae Păpurescu și soția lui Stanca postelniceasa mi-au vândut-o mie în drept talere două sute șazeci. Și ca o bina ce este făcută pe moșia spitalului, am venit să mă învoiesc cu Epitropia de câtă chirie am a plăti pentru loc și să mi se întărească și zapisul vânzării de cinstita Epitropie.

Așadar, cumpărând această cafenea, m-am învoit cu cinstita Epitropie ca să plătesc pe tot anul, la spital, câte talere treizeci chiria localului.

Deci și eu să nu fiu volnic a mai face altă bina pe acest loc, fără de știrea și voia cinstitei Epitropii, precum și de a o vinde la altul, iarăși fără de știrea și voia cinstitei Epitropii, să nu fac nici o vânzare.

Asemenea să fiu dator a răspunde acești bani ai chiriei locului pe tot anul, cu începere de la Sfântul Gheorghe, în mâna omului cinstitei Epitropii, de la care să am a lua și răvaș de plată.

Vin și rachiul să nu fiu volnic a vinde, precum nici vite nu sunt volnic a tăia și să vând carne, sau a face brutărie pentru pâine, căci acestea sunt a se vinde și a se face pe seama spitalului, iar altul nu este volnic să facă acest fel de vânzare.

Fără numai alt alișveriş am toată voia să fac. Şi așa urmând legăturii ce mai sus se cuprinde, să am a stăpâni această jumătate de cafenea în toată viața mea.

Şi ca să se păzească întocmai toate acestea mai sus arătate, dau acest zăpis la cinstita Epitropie, spre toată încredințarea, rugându-mă de a mi se adevveri și zăpisul cumpărător de către cinstita Epitropie.

Şi spre încredințare m-am iscălit însumi cu mâna mea.

Eu, Panait Ibrașu.

1826 iulie 3.

B.A.R. București, Documente istorice, CCCLXVII/112, original.

60

1827, Călărași. *Jalba locuitorilor orașului înaintată domnitorului, în care se plâng de abuzurile arendașului moșiei Călărași.*

Prea Înălțate Doamne,

Cu a treia jalbă jăluim milostivirei măriei tale, noi lăcuiitorii târgului Călărași ot sud Ialomița, că adunându-ne încă din zilele rușilor prin silință, de un Neculai Steter general la acest numit loc, și am făcut și târg, după cum este acum în ființă. Şi de atunci și până acum 15 ani hrana noastră ne-au fost neguțătoria vinului, i rachiu, i brutării pe seama acestui târguleț și alte mărunții de băcănie. Şi arendașul care ține moșia Călărași din leat 1824 ne-am învoit cu el de am vândut vin, rachiu și pâine, dându-ne zăpis la mână, că cât va fi stăpânitor moșiei, să-i dăm havet de vadra de vin parale 25 și de vadra de rachiu parale 55 și să fim slobozi ori care va voi să vândă. Şi peste doi ani ne-au închis cârciumile și brutăriile, ducându-ne și pe la ispravnic, ne-am judecat și n-am ales nimic și cu slujitori luându-ne ne-au adus acasă la el arendașul, cu închisoare ne-au silit de am dat zăpis de au mai încărcat havetul, vadra de rachiu cu parale cinci.

Acum de la Sfântu Gheorghe ne-au închis cârciumele și brutăriile dându-ne în judecată la ispravnicii județului, abia am scăpat și acum venim aici, am dat jalbă măriei tale, care jalbă a fost orânduită la Departamentul de opt, unde nu ni s-a făcut nici o alegere curată. Ne rugăm măriei tale, ca să fim orânduiți la dumnealor veliți boieri, că este cu păcat, că ședem de perim aici. Iar de nu se mulțumește și nu se ține legătura ce avem la mâinile noastre de la acest arendaș, răspundem și noi arenda moșiei și o ținem noi, că va fi cu păcat milostive doamne, să ne scoată din case și din prăvăliile noastre, că nu avem altă chiverniseală. Şi acum ne mai cere și clacă, care n-am mai pomenit.

Știut este măriei tale, că acoloa schele fiind, geapanele și conace în toate zilele tragem. Ne rugăm măriei tale să te milostivești asupra noastră și asupra ticăloșilor noștri copii. Luminate doamne, un vistier, Milcu Magragiu, iconomul mănăstirii Colței, ne stă cu totu împotrivire, de ce, nu știm noi. Mînăstirea n-am păgubit-o nici odată nici n-om păgubi. Milostive doamne, ne rugăm măriei tale ca să fie dumnealui chemat la dumnealor veliți boieri, ca să cură unu pe altu la judecată, și în vreme ce nu ne primește, să ne plătească binalele și noi ne vom împrăștia unde ne va îndemna Dumnezeu, și cum duhul sfânt va lumina cugetul măriei tale.

Robii măriei tale, noi toți lăcuiitorii de la Schela Călărași.

Samarian, *Călărași*, p. 289, nr. CLXXII.

61

1828 mai 15, București. *Extras din Raportul lui Hugot către Laferronnays despre intrarea trupelor rusești în țară, un contingent îndreptându-se spre Călărași.*

...Pe 12 mai, un prim corp din cavaleria de avangardă rusă, constând din 3000 de oameni dragoni și hulani, comandat de generalul Geismar, a sosit la București, după marșuri forțate și s-a stabilit cantonamentul la o milă afară din oraș. Un număr aproape dublu față de această forță a trecut pe un alt drum, lăsând Bucureștiul la dreapta, și s-a îndreptat spre Călărași, vizavi de Silistra...

Hurmuzachi, *Documente*, vol. XVII, p. 64, nr. LXXIV.

62

1828 octombrie 31, București. *Extras din Raportul lui Hugot către Laferronnays despre sosirea la Călărași a unor generali ruși în vederea pregătirii campaniei de iarnă.*

...Singura circumstanță nouă, care după cunoștința mea a parvenit aici după ultima mea scrisoare, este sosirea la Călărași, în Valahia, pe 29 octombrie a feldmareșalului contele Wittgenstein care este însoțit de contele Diebitch, general-maior al armatei.

Generalii ruși care sunt aici s-au pus de acord asupra campaniei de iarnă, al cărei obiectiv va fi să asedieze succesiv fortărețele de la Silistra, Rusciuc, Nicopole și Turnu...

Hurmuzachi, *Documente*, vol. XVII, p. 118, nr. CLXXIX.

63

1829 aprilie 17, București. *Extras din Raportul lui Hugot către Laferronnays despre instalarea cartierului general al armatei ruse la Călărași.*

...Pare astăzi sigur că marele cartier general al armatei ruse care era așteptat aici de la Iași, pentru 18 sau 20 ale curenteii luni și pentru care se pregătiseră în jur de 300 locuințe ale cetățenilor, nu va mai veni aici și va merge direct la Călărași...

Hurmuzachi, *Documente*, vol. XVII, p. 152, nr. CCXXXIV.

64

1829 mai 11, Cernavodă. *Extras din Buletinul privind mișcările armatelor rusești pe linia Dunării.*

...Trecerea Dunării se efectuează prin trei puncte. O coloană de cavalerie a trecut fluviul pe pontonul de la Satu Nou. Al treilea corp l-a traversat aproape de Hârșova, în vapoare. O parte a celui de al doilea corp va trece pe la Călărași, unde va fi fixat pontonul proiectat. Flota noastră de pe Dunăre a pornit în amonte și se găsește deja la Călărași...

Hurmuzachi, *Documente*, vol. XVII, p. 161, nr. CCXLVII.

65

1829 octombrie 16, București. *Extras dintr-o Scrisoare referitoare la efectele pe care ciurma le-a produs asupra trupelor rusești de la Dunăre.*

...Apropo de boli, repet că nu există îndoială că armata lui Diebitch suferă teribil. În această parte a Dunării nu sunt mai sănătoase. Tot timpul bolnavii sosesc la București, chiar astăzi am numărat 80 de căruțe pline ochi. Ciurma a reînceput cu multă violență. La Iași accidentele ajung până la 40 pe zi. La Călărași boala a atins un asemenea punct că ieri s-au dat în sfârșit ordine ca indivizii care vin de acolo să nu mai fie primiți în casele din București...

Hurmuzachi, *Documente*, vol. XVII, p. 221, nr. CCCLXV.

66

1830 iunie 16, București. *Divanul săvârșitor autorizează pe medelnicerul Iordache sin Gazoti să exporte 440 oi în Turcia pe la Călărași.*

Divanul săvârșitor al Valahiei
1830 iunie 16

Dumnealui medelnicer Iordache sin Gazoti ot București de a trece patru sute și patruzeci oi din Țara Românească prin schela Călărași și banii vămii i-au răspuns aici la Divan săvârșitor, adică de o vită câte taleri unul, care fac peste tot taleri patru sute patruzeci. Drept aceea i s-au dat acest bilet de trecătoare la margine, spre a fi nesupărat.

Arh. Naț. București, *Vistieria Țării Românești*, dosar 161/1830, f. 195; Ed. I. Cojocaru, *Documente economice*, p. 463, nr. 335.

67

1830 septembrie 8, Călărași. *Raportul lui Ioan Budișteanu, arendașul vămii vitelor cornute, către Divanul săvârșitor, despre dificultățile întâmpinate la trecerea vitelor de export pe podul de la Călărași.*

Către cinstitul Săvârșitor divan al Valahiei,

Fiindcă podul de la Călărași pe apa Dunării s-au stricat din pricina furtunii și cel umblător, alcătuit vremelnicește, abia întâmpină trecerile ostășești de la Silistra încoace și de aici acolo, iar cele particularnice s-au poprit cu totul, din care pricină cei mai mulți neguțători ce au fost luat cărțulie ca să-și treacă vitele lor pe la Călărași s-au întors cu ele, cerând ca ori să li se dea voie pe la Oltenița ce cade cu apropiere de Călărași sau într-alt chip vor fi siliți a-și cere vama înapoi, fiindu-le foarte împotriva îndămânării lor a le trece prin alte scheli...

Medelnicer Ioan Budișteanu

1830 septembrie 8

Arh. Naț. București, *Vistieria Țării Românești*, dosar 161/1830, f. 495; Ed. I. Cojocaru, *Documente economice*, p. 469, nr. 341.

68

1831 mai 9, București. *Adresa Vorniciei din Lăuntru către Epitropia spitalului Colțea prin care îi cere să se oblige să țină în bună regulă șaica pentru transportul mărfurilor dintre Călărași și Silistra.*

Cinstitei Epitropii a spitalului Colțea

Vornicia, luând în cunoștință cererea ce face prin raportul cu nr. 2 Epitropia spitalului Colțea, pentru avuta șaică pe apa Borcei, mișcătoare în transporturi a feluri de mărfuri din Călărași în Silistra, cum și din Silistra în Călărași, cu legiuit venit prin epitropiceștele documenturi. Vornicia face întrebare Epitropiei de se însarcinează ca să ție cu a sa cheltuială acest pod pentru totdeauna în bună stare fără de a se întâmpla vreodată cel mai mic cusur, mai vârtos la vremea de acum când trecerea greutăților ostășești și celelalte transporturi ce urmează pe acolo. Să se trimită răspuns, după care se va face atunci cuviincioasa punere la cale.

1831 mai 9

Mare vornic/ (ss) indescifrabil

Samarian, *Călărași*, p. 225-226, nr. XXXVII.

69

1832. București. *Extras din Tabela privind importarea prin porturile Țării Românești, referitoare la mărfurile intrate în țară prin portul Călărași.*

Tabelă de importarea anului 1832

Călărași

- băcănie - 35 000 lei
- abagerie - 42 000 lei
- căvăfie - 6 000 lei
- bogaserie - 15 000 lei
- fierărie - 8 000 lei
- bumbăcărie - 10 000 lei

Total 123.000 lei

Analele parlamentare, vol. III, pt. I, p. 453.

70

1833 aprilie 14, București. *Ofisul nr. 73 al lui Pavel Kiselef prin care cere Sfatului Administrativ al Țării Românești să mute reședința județului Ialomița de la Urziceni la Călărași. (Anexa 11)*

Nr. 73

14 aprilie 1833

Plenipotent prezident Pavel Kiselef către Sfatul Administrativ,

Ocârmuirea și Tribunalul județului Ialomița se vor muta din Urziceni la Călărași, unde va fi de acum înaintea tahtului ocârmuitorului județului. Pentru care Sfatul va face îndată cuviincioasă punere la cale.

Totdeodată Sfatul Administrativ, va chibzui asupra mijloacelor de a se face mai rotund județul Ialomița, despărțind dintr'însul acele plăși care după întocmirea făcută se vor afla că sunt foarte cu depărtare de centrul ocârmuirii spre a se alătura la județele acelea unde mai bine se vor cuveni. Iar la județul Ialomița iarăși adăugându-se dintre părțile din județele vecine ce se înjugă la dânsul, acelea care vor cădea mai spre potrivire.

(ss) Pavel Kiselef

Pământul din 25 martie 1933.

71

1833 aprilie 18, București. *Adresa prin care Departamentul Vorniciei din Lăuntru comunică Ocârmuirii județului Ialomița decizia de mutare a reședinței județului Ialomița de la Urziceni la Călărași. (Anexa 12)*

No. 1097

Primit 1833 aprilie 18

Departamentul Vorniciei din Lăuntru

Ocârmuirii județului Ialomița

Înalta Excelența sa, domnul plenipotențiar prezident prin ofis adresat către Sfatul Administrativ sub no. 73 hotărăște a se muta tahtul acelei ocârmuirii și a tribunalului județului din Urziceni la Călărași. Potrivit dar cu cuprinderea zisului ofis, Vornicia scrie ocârmuirii că îndată după primirea acesteia să pue în lucrare închirierea unei case încăpătoare ocârmuirii, pentru a cărui chirie se va înțelege cu cinstita Vistierie. Și fără zăbavă să mute atât ocârmuirea cât și poliția la Călărași, raportând și acestui departament de urmare.

Mare Vornic,
M. Cornescu

Rezoluție: Pe de o parte să orânduiască una adresă către subocârmuitor pentru a găsi casele cuviincioase care să aibă 3 odăi pentru cancelarie sau două încăperi apropiate cu alta. Iar de asemenea 3 odăi pentru nevoile poliției.

Iar pe de alta să se facă răspuns Vorniciei că au fost găsite acele case dar este trebuință de fonduri pentru reparații.

Ocârmuitor, ss/indescifrabil

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 35/1833, f. 1, original.

72

1833 aprilie 24, București. *Ordinul Logofeției Dreptății către Judecătoria județului Ialomița prin care îi cere să facă toate pregătirile în vederea mutării Tribunalului județean de la Urziceni la Călărași.*

Logofeția Mare a Dreptății

Cinstit dumnealui prezidentului Judecătoriei Ialomiței

Înalta excelența sa domnul deplin împuternicit, prezidentul al divanilor, prin ofisul de sub nr. 73, slobozit către cinstitul Sfat administrativ de la 14 aprilie următor, poruncește de a se muta negreșit ocârmuirea și tribunalul acelu județ din Urziceni la Călărași.

Drept aceea și Logofeția pe temeiul acesta scrie dumitale ca, începând a pregăti mutarea acelu tribunal, să te afli neapărat gata împreună cu toate mădularele judecătorești, ca îndată ce vei primi a doua poruncă, fără de zăbavă să se și mute cu toată cancelaria la arătatul loc, spre a-și începe lucrarea ei fără altă împiedicare.

Însă al acestei pregătiri vei avea în îngrijire a rânduî îndată într-adins unul din cinstiții boieri judecători să apuce mai nainte de a închiria încăperea trebuincioasă din încăperile ce se pot găsi mai destoinice pentru tribunal, până a nu se apuca de alții.

Și de urmare ce se va face întru aceasta să aibă Logofeția răspunsul.

Marele logofăt al dreptății
Alexandu Vilara

București, Nr. 4491

Anul 1833 aprilie 24

Arh. Naț. Ialomița, *Judecătoria județului Ialomița*, dosar 93/1833, f. 1, original.

73

1833 iunie 2, București. *Ordinul Logofeției Dreptății către Judecătoria județului Ialomița, prin care îi trimite suma ce s-a plătit pentru mutarea Tribunalului de la Urziceni la Călărași.*

Logofeția Mare a Dreptății

Cinstit dumnealui prezidentului Judecătoriei Ialomiței

După cererea ce ai făcut la Logofeție prin raportul de sub nr. 911, de aci se trimite lei una sută, plata progonului a cinci trăsuri ce s-au întrebuițat la mutarea tribunalului din Urziceni la Călărași.

Logofeția iată trimite arătații bani, însoțit pe lângă aceasta, de a căror primire se va întoarce Logofeției răspuns.

Alexandru Vilara

București, Nr. 6396

Anul 1833 iunie 2

Arh. Naț. Ialomița, *Judecătoria județului Ialomița*, dosar 93/1833, f. 61, original

74

1833 iunie 12, București. *Ordinul Logofeției Dreptății către Judecătoria județului Ialomița prin care se trimite jalba lui Gheorghe căpitan din Călărași în casele căruia s-a instalat Tribunalul județean.*

Logofeția mare a Dreptății

Cinstit dumnealui prezidentului și dumnealui procurorului Judecătoriei Ialomiței.

Un Gheorghe căpitan ot Călărași, prin jalba către această logofeție face cerere ori să se despăgubească de chiria casei întru care s-au așezat acel tribunal sau să se sloboze înapoi acea casă, după care jalbă scoțându-se copie se și alătură dumneavoastră spre a vedea, scriindu-se ca asupra dreptului ce va fi având jeluitorul, potrivit cu temeiurile cunoscute, să i se facă îndestularea, raportuind și logofeției în grabă de urmare.

Alexandru Vilara

București, Nr. 12831

Anul 1833 Iunie 12

Arh. Naț. Ialomița, *Judecătoria județului Ialomița*, dosar 93/1833, f. 93, original.

1833 septembrie, Călărași. *Situație statistică întocmită de Comisia târgului Călărași, cuprinzând numărul caselor și al locuitorilor orașului.*

Comisia târgului Călărași

Tabelă statistică a orașului Călărași făcută în septembrie 1833

I. Mahalaua galbenă

- Case: 82
- Clasa boierilor și a slugilor lor: 6 boieri, 4 cucoane, 4 feciori de boieri, 2 fete de boier, 11 slugi, 6 slujnice, 5 țigani, 4 țigănci, 6 feciori de țigani, 4 fete de țigani.
- Clasa de mijloc: 116 bărbați, 89 femei, 64 de feciori, 82 de fete, 54 de slugi, 9 slujnice.
- Clasa preoțească: un preot, o femeie și 3 fete.

II. Mahalua verde

- Case – 78
- Clasa boierilor și a slugilor lor: un boier, 2 feciori de țigani și o slujnică.
- Clasa de mijloc: 85 de bărbați, 85 de femei, 84 de feciori, 92 de fete, 20 de slugi, 12 slujnice.
- Clasa preoțească: un preot, 2 femei, trei fete, o slujnică.

Total case: 160

Total locuitori: 860

Arh. Naț. Călărași, Primăria orașului Călărași, dosar 2/1833, f. 2-4, original.

1833 octombrie 30, Călărași. *Jalba arendașului Grigore Poenaru adresată Epitropiei Spitalului Colțea prin care se plânge că unii locuitori își fac case și prăvălii pe moșia Mărcuța și cere deslegare pentru a le da aprobare să-și construiască asemenea acareturi la Călărași.*

Mulți dintre locuitorii călărășeni și alți străini au venit a-și clădi câte o prăvălioară în fața uliței târgului; alții case în dosul uliței și eu neavând nici o deslegare n-am îndrăsnit a da. La care văz că s-au tras cu clădirea alături, pe moșia Mărcuței, fiind tot împreună și această moșie Mărcuța și aduc atât mie cât și spitalului pagubă. Plecat mă rog Cinstitei Epitropii a mi se da deslegare a mă învoi cu acei ce voiesc a-și face clădiri. La care clădire mă făgăduiesc ca cum voi putea mai bine, mă voi sili cu înaintarea spre folosul

sfintei mănăstiri, ca să nu fie niciodată robită moșia. Și întemeindu-se clădiri temeinice precum eu socotesc, atunci peste puțină vreme poate Cinstita Epitropie a lega după clădiri și după împrejurări și după poziția locului. Prin care socotesc că cu acest mijloc va crește bun adaos sfintei mănăstiri. Căci cu alt mijloc am umblat și se depărtează precum zic cu clădirile și așezarea ce voi face cu cei ce voiesc a-și face clădiri, voi da-o în cunoștința Cinstitei Epitropii.

1833 octombrie 30

Plecată slugă, Grigore Poenaru

Samarian, *Călărași*, p. 226, XXXIX

77

1833 noiembrie 6, Călărași. *Raport al Ocârmuirii județului Ialomița către Eforia Școalelor din București prin care arată că orașul Călărași nu dispune de localul necesar pentru școala națională.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Cinstitei Eforii a Școalelor,

Primindu-se la Ocârmuire adresul cinstitei Eforii de supt nr. 368, s-au văzut cele coprinzătoare a se găsi o încăpere pentru școala națională asupra căria cu cinste să răspunde că asemenea încăpere precum se cere aici în Călărași nu se află, că este știut căci mai toate încăperile orășanilor sunt numai cu câte o odaie și osebit o alta mai mică, ce se numește tindă, care și acelea sunt coprinse de cvartiruri ostășești fără să fie una slobodă. Erau slobode două odăi ale bisericii, una mai mare și alta mai mică, însă nu după ceruta mărime, dar până în primăvara viitoare să putea întrebuința într-această lucrare, apoi și acestea s-au coprins acum dă smătritele magazii de aici din Călărași. Și precum se arată, nemaifiind nici o casă slobodă, nu rămâne alta decât să fie îngăduială până în primăvară când se va pregăti școala ce acum să lucrează. Iar mobilele ce sunt trebuincioase la școală nefiind cunoscute ocârmuirii, să binevoiască cinstita Eforie a le da în cunoștință ocârmuirii spre a să îndatora orășanii din vreme să le pregătească.

Și de punerea la cale ce să va face va avea ocârmuirea cinstit răspuns.

Ocârmuitor ss/indescifrabil

Nr. 5360

1833 noiembrie 6

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 89/1834, f. 81, copie.

1833 noiembrie 17, Călărași. *Adresă a Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia târgului Călărași prin care îi face cunoscut că au fost aleși candidații pentru Comisia târgului.*

Ocârmuirea jud. Ialomița

Polcovnicului Grigore Poenaru, postelnicului Chiriac Gheorghiu și
Starostea patentarilor târgului Călărași.

Pe lângă porunca cinstitei Dvornicii de supt nr. 2316, s-a primit la Ocârmuire jurnalul încheiat în Adunarea cinstitului Sfat Administrativ, alcătuit în 6 ponturi, de chibzuirea ce s-au făcut asupra venitului și cheltuielii târgului Călărași și după copriinderea celui de al doilea pont trimițându-se la cinstita Dvornicie listă de șase candidați dintr-acest târg, au și ales pe doi dintrânși adică:

logofătul Răducan Ceașescu și
logofătul Tănase Patentarul

pe care prin porunca cu nr. . . * i s-au întărit împreună cu dumneavoastră la strângerea veniturilor și cheltuiala acelu târg potrivit cu copriinderea pontului întâi din pomenitul jurnal.

Tot într-acest întâi pont sunteți și dumneavoastră statorniciți asupra acestui venit și cheltuială și, spre mai bună pliroforie, ca să știți în ce chip să urmați cu această lucrare, vi se alătură și copie după pomenitul jurnal.

Așadar, de la următorul noiembrie întâi va începe acea comisie lucrarea ei potrivit cu glăsuirea ponturilor arătate, îndeplinindu-vă într-aceasta deopotrivă cu toții ca să nu se facă cel mai mic cusur la împlinirea pusă asupra dumneavoastră. Însă dimpotrivă urmare iarăși cu toți veți fi supt răspundere.

Iar de primire și urmare să trimiteți răspuns la Ocârmuire.

ss/ D. Polizu

Nr. 5890

1833 noiembrie 17

**loc alb în text*

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 2/1833, f. 3, original; Ed. Samarian, *Călărași*, p. 278-279, nr. CLVI.

1834 ianuarie 10, București. *Extras din Raportul prezentat Adunării obștești a Țării Românești de către Kissellef, referitor la construirea carantinei de la Călărași.*

...Măsurile de sănătate despre Dunăre s-au adus întru desăvârșire prin noi și însemnate clădiri, precum carantina de la Călărași, care zidindu-se acum, de curând, după un plan potrivit cu sfârșitul întocmirii sale, va sluji pe viitorime de izvod pentru asemenea zidiri.

Clădirea acestei carantine s-au săvârșit cu suma de lei 350.000 ce s-au cheltuit din economiile făcute chiar din bugetul carantinelor, fără a se fi pricinuit vreo altă osebită cheltuială...

Analele parlamentare, vol. IV, pt. I, p. 53.

1834 ianuarie 12, Urziceni. *Scrisoarea protopopului Andrei Dipota către Ocârmuirea județului Ialomița prin care face cunoscut că deși Protoieria s-a mutat la Călărași, el nu se poate încă muta neavând casă.*

Protopopul județului Ialomița
Anul 1834 luna ghenar 12

Nr. 2 Urziceni

Cinstitei Ocârmuiri a acestui județu

La oțnoșenia cu nr. 5962 a Ocârmuirii și prin porunca Cinstitei Dvornicii cu nr. 9005 care mi se scrie, de la ale trecutului decemvrie 24, anul 1833, ce face cunoscută Ocârmuirii pentru mutarea mea din Urziceni aicea la Călărași, lângă tahtul Ocârmuirii și a Trebunalului, și fiindcă se află vreme de iarnă și am toată gățirea de cele trebuincioase ale iernii din vreme, mai vârtos că nici casă nu am aicea la Călărași ca să șăz, iară în primăvară sunt gata a mă muta, ca să poci și eu a-mi face cele de odihnă.

Și văz de către Cinstita Ocârmuire că mi se scrie strașnic, spre îndeplinirea poruncii Cinstitei Dvornicii, să dau în cunoștință numele preotului celui orânduit de vechil până mă voi muta a fi cunoscut.

Care și eu singur am rugat bunătatea Dvorniciei să mă mai păsuiască până se va mai imprimăvăra și s-o orândui vechil popa Iordache din Călărașiul Nou la ce trebuință va face și după datorie să-mi înștiințeze la care fiind trebuincios singur și eu voi veni la vreme câte odată să mai cercetez de cele ce se vor face în lipsa mea.

Și Cinstita Ocârmuire va binevoi a îndrepta cu duhul blândeților dinpreună și Cinstitul Tribunal și după datoria ce-mi este pusă asupra nu voi

lipsi a încunoștiința Dvorniciei pe numitul vechil de aicea spre deplinirea trebuințelor din județ.

Protopopul Andrei Dipota

Rezoluție: Fiindcă pentru păsuirea sa până la primăvară este și poruncă, să se facă cunoscut Tribunalului numele acelui vechil, precum și vechilului să i se facă hârtie spre a se cunoaște vechilul îndeplinitor datoriiilor protopopii sale.

Nr. 283: Oțnoșanie la Tribunal făcându-se cunoscut vechilul.

Nr. 284: Poruncă către popa Iordache a se cunoaște de vechil Protopopii până la primăvară.

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dos. 9/1834, f. 1, original.

81

1834 martie 19, București. *Extras din Raportul lui George Filipescu către Obșteasca Adunare a Țării Românești, referitor la construirea carantinei de la Călărași.*

...S-au dat prin contract și clădirea carantinei de 1-iul clas Călărași în lei 350.000 prin mezatul ce s-au desăvârșit în presusvia Comitetului carantinelor și prin întărirea domnului deplin împuternicitul prezident.

Însă fiindcă întru întâmpinarea acestei sume comitetul n-a fost în stare a răspunde din paragraful său mai mult decât lei 100.000, ce s-au socotit a rămânea la casa reservei sale, în sfârșitul anului 1833 s-au luat măsuri, prin jurnalul Sfatului Administrativ extraordinar de la 23 august, leat 1833, potrivit cu ofisul domnului deplin împuternicitului prezident de sub nr. 147 ca prin cinstita Vistierie să se facă împrumutare pentru cealaltă sumă de 250.000 lei ce mai trebuia și care să se plătească cu dobânda lor iarăși din sursele ce vor prisosi în viitorime la casa comitetului.

Așadar, de la 1 septembrie a anului trecut, puindu-se în lucrare arătatele măsuri, după stăruirea acestui departament au și luat săvârșire cu toată cuviința această carantină, întocmai după regulatul ingineresc plan alcătuit de către d-l maior Armudnischi...

Analele parlamentare, vol. IV, pt.I, p. 490.

82

1834 martie, București. *Extras din Raportul Vorniciei din Lăuntru către Obșteasca Adunare privind îmbunătățirile ce urmează a se face în orașul Călărași.*

...Să se aștearnă 250 stânjeni ce țin ulița târgului cu nisip deocamdată și mai pe urmă se va face și caldarâm în cu grea cheltuială, fiind ulița de cinci stânjeni de largă.

Să se facă o școală pentru învățatura copiilor, care școală, cu îndemânare și cu ajutorul ocârmuirii și a polcovnicului Grigore arendaș, s-au și pus în lucrare.

Să se facă un aleiu de 300 copaci...

Analele parlamentare, vol. IV, pt.I, p. 378.

83

1834 octombrie 29, Călărași. *Adresa Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia târgului Călărași, prin care îi face cunoscut că dintre candidați Dvornicia a ales ca membrii ai comisiei pe polcovnicul Grigore Poenaru și pe Dumitru Stoiciu.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Comisiei târgului Călărași

Pe temeiul pontului al doilea din jurnalul de cheltuieli pentru anul 1833, pentru alcătuirea Comisiei asupra străngerii și păstrării sumelor ce se adună din veniturile aceluia târg, lăsându-se șase candidați și dându-se în cunoștința cinstitelor Dvornicii, au și ales pe doi dintre ei și anume: polcovnic Grigore Poenaru și Dumitru Stoiciu, în locul lui Răducan Ceaușescu și logofătul Tănase Patentarul.

Pre care, prin porunca cu nr. 8305, i-au întărit a fi împreună cu Comisia lucrători la strângerea venitului aceluia târg, precum s-a urmat și anul trecut. Așadar acea Comisie va face cunoscut aceluia mai sus arătați că sunt orânduți de stăpânire împreună cu lucrători la Comisie și de la viitor 1 Noiembrie va începe lucrarea Comisiei potrivit cu glăsuirea ponturilor din copia jurnalului.

Ocârmuitor,
ss/D. Polizu

Nr. 4555

Anul 1834 Octombrie 29

Arh. Naț. Călărași, Primăria orașului Călărași, dosar 2/1834, f. 3 original.

84

1834 decembrie 20, București. *Jurnalul Epitropiei spitalului Colțea prin care se certifică cedarea terenului destinat construirii localului Școlii naționale din Călărași.*

Fiindcă pe moșia Călărași din sud Ialomița, ce este a spitalului sfintei mănăstiri Colțea, din porunca stăpânirii este a se clădi o încăpere pentru Școala Națională, spre învățătura tinerilor nu numai ai locuitorilor acestui târg Călărași și ai altor împrejurări și după adresul cinstitei ocârmuiri a județului către această epitropie, s-au scris dumnealui polcovnicului Grigore Poenarul, epistatul pomenitei moșii, ca să cerceteze la ce poziție să cere acest loc pentru clădirea unei asemenea încăperi, în câtă sumă de stânjeni și de aduce vreo vătămare la folosul moșii, iar pe de alta fiind și spre înfrumusețare nu numai a târgului dar încă și spre folosul obștesc, s-au ales loc în dosul uliții, la mal, încă stânjeni doisprezece în lat și stânjeni optsprezece în lung.

Pe acest temei dar, unindu-se și epitropia cu cinstita ocârmuire la cererea ce face, au dat acest înscris ca să aibă voe a clădi pe mai sus arătații stânjeni (adecă doisprezece, nr. 12 în lat și stânjeni optsprezece, nr. 18 în lung) iar nu mai mult, acea încăpere pentru școală. Care loc, spre pomenire atât a ctitorilor ce au făcut danie această moșie la spital, cât și altor ajutători la întocmirea și facerea acestui lucru folositor obștii și plăcut atât lui Dumnezeu cât și oamenilor, să fie apărât de plata embatichiu ce plătesc alții rămâind nesupărat în veci.

Drept aceea s-au dat acest înscris al Epitropiei spre a fi știut.
1834 decembrie 20

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 2/1835, f. 4, copie.

85

1835 martie 29, Călărași. *Adresa Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia târgului Călărași prin care îi face cunoscut că Dvornicia a aprobat construirea localului Școlii Naționale. (Anexa 13)*

Ocârmuirea județului Ialomița

Comisiei târgului Călărași,

În urma raportului acestii ocârmuiri, prin care s-au dat în cunoștință Cinstitei Dvornicii chipul cu care se cuvine a se clădi Școala Națională de aici din târgul Călărași, s-au primit răspunsul cu nr. 410, prin care zice că

primită este arătarea Ocârmuirii, cu atâta osebire numai că într-însile să se facă deosebire a nu avea comunicație odăile profesorului cu sala pentru învățătură, iar a se clădi în paente cu gard nu s-au găsit cu cuviință, nesocotindu-se statornică, ci să se facă de zid ca să fie temeinică pentru totdeauna, și ca să se poată întâmpina cheltuielile unei asemenea zidiri, Cinstita Dvornicie, osebit de lei 6330 ce s-au slobozit din veniturile târgului, adunați pe anii trecuți, va mai slobozi încă pe trei ani toate acele venituri ale târgului și cu aceste sume să poată clădi școala de zid.

De aceea se scrie acelei Comisii ca să facă cunoscut tuturor orășenilor ca, de vor avea dorința a-și clădi școală acum, să găsească pe cine vor socoti a se însărcina cu această îngrijire și acela cheltuind să rămâie a-și primi banii din veniturile târgului pe trei ani, care făcându-se cunoscut Ocârmuirii pe de o parte i se va slobozi acei lei 6330, iar pe de alta se va da poruncă a-și primi banii pe arătații trei ani viitori din veniturile târgului.

Așadar, acea Comisiie, făcându-o cunoscută aceasta, să le și arate părinteasca dorință a stăpânirii ce privește a vedea clădirea Școlii săvârșită ca să înceapă învățătura tinerimii și a se bucura părinții de înaintarea copiilor la învățătura luminilor.

Apoi, după aceasta să li se încunoștiințeze iarăși că banii sloboziți neajungând spre întâmpinarea cheltuielilor ale zidirii, voește stăpânirea ca și din sânul lor să ajutoreze la această clădire, fieșcare după mijloacele ce va avea, când totdeauna Comisia va alcătui o listă coprinzătoare de numele acelor buni orășani ce vor contribui, pe care o va îndrepta la Ocârmuire spre a ei știință și osebită de aceasta va face îndemnare și celor după afară, boernași pământeni și proprietari, ca și dumnealor să contribuiască cu ceea ce vor proerisi, ajutând la această lăudată clădire, ce privește spre obștesc folos, grăbind a se începe clădirea fără de zăbavă, de către acela ce să va însărcina, fiindcă asemenea uneltiri de construcții sporesc cu frumos timpul primăverii.

Cârmuitor,
ss/D. Polizu

Nr. 1032

Anul 1835 Martie 29

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 4/1835, f. 2, original.

86

1835 iulie 31. *Extras din Raportul lui Sakellario către Konigsmark despre inspectarea Carantinei de la Călărași de către domnitorul Alexandru Ghica.*

...Prințul Ghica a plecat ieri pentru a merge să inspecteze Carantina de la Călărași, pe malul stâng al Dunării, vizavi de Silistra, recent construită. De aici el se va îndrepta spre Brăila pentru a inspecta locul și a face aici îmbunătățiri și probabil că va reveni la București pe 7 august...

Hurmuzachi, *Documente*, vol. X, p. 471.

87

1835 septembrie 13. *Extras din Relatarea consulului francez Cochelet despre vizita făcută la Călărași, în drum spre Brăila.*

...Am plecat din București în ziua de 13 septembrie 1835 la opt ceasuri dimineața, luând drumul Brăilei prin Călărași.

De această dată aveam o trăsură ușoară dar solidă, capabilă să reziste la viteza călătoriei. Un vechi și credincios arnăut al consulatului, albanezul Iane mă acompania. Stătea pe capra trăsorei, înarmat cu pușca sa lungă și frumos împodobită cu incrustații, pe care o ținea între genunchi, întotdeauna gata să intervină; avea la centură două pistoale și un iatagan. Mă puteam încrede deplin în el. Niciodată vreun servitor european nu și-a vegheat stăpânul cu mai multă credință ca acest om din Albania, viteaz, devotat și curajos. Am trecut repede prin stațiile: Tânganu, Drumul Scurt, Obilești, Bărăganul, Coadele unde nu găseai nimic interesant și am sosit în Călărași la ora 4.

Călărași este reședința unui ispravnic sau prefect. Era un târguleț compus dintr-o singură stradă, ce aparținea unei mănăstiri. Singura sa importanță era că se afla în fața Silistrei, cetate turcească încă ocupată de două batalioane rusești de artilerie și 200 de cazaci. Această ocupație avea să se sfârșească în curând. L-am rugat pe Domn să mă scutească pe drum de plictiseala primirilor oficiale; dar nu m-am putut sustrage ospitalității binevoitoare a românilor, care profită de ocazii pentru a le face străinilor o primire bună și mai ales unui consul. Ispravnicul m-a găzduit la unul dintre cei doi arendași ai Călărașilor, care mi-a oferit pentru noapte o cameră mică, dar curată, unde am dormit pe un pat foarte bun, după ce am cinat minunat.

La Călărași este un stabiliment de carantină foarte bine întreținut, care s-ar mai putea mări. 150 de soldați din miliția română, chipeși și bine instruiți, erau încazarmați la locuitori, care se plâneau că nu aveau decât două

încăperi, pentru el și familia sa. Ispravnicul, care știa că sunt un fost prefect se arătă îngrijorat de aceasta; îmi vorbi despre un spital pentru miliție și de alte proiecte; am discutat despre administrație ca niște vechi colegi și în fine m-a rugat pentru a interveni pe lângă domn în favoarea județului său, ceea ce i-am și promis. Am observat câteva clădiri noi. Se începuse a se folosi olanele pentru acoperișuri. În sfârșit se simțea o mișcare spre progres. A doua zi la orele șase dimineața eram în trăsură. Zece cai înhămați erau gata. Lângă ei doi surugii, cu căciulile în mâini, așteptau respectuos ordinul de plecare. Când Iane l-a dat și-au făcut cruce, au sărit sprinteni pe caii fără scări și fără șei și au pornit ca vântul, îndemnându-i cu gura și cu mâna...

Călători străini despre țările române în secolul al XIX-lea. Serie nouă, vol. III, Ed. Academiei Române, București, 2006, p. 208-209

88

1835 septembrie 24, Călărași. *Ocârmuirea județului Ialomița solicită Comisiei târgului Călărași să comunice dacă enoriașii sunt de acord cu refacerea bisericii ca să poată cere de la Logofeție suma de 6000 ruble donată de sora generalului Prozorovski, îngropat la acea biserică.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Comisiei târgului Călărași,

După răspunsul ce au primit Ocârmuirea de la Cinstita Mare Logofeție a Trebilor Bisericești cu nr. 2079 în pricina bisericii de aici din Călărași unde este îngropat răposat ghinărar Prozorovski, se face cunoscut și acei Comisii ca să arate Ocârmurii dacă într-adevăr sunt hotărâți enoriașii a preînoi această biserică și vor fi început a face pregătire de materialul trebuincios, să dea în cunoștință Ocârmuirii trimițându-se și plan după care are a se face această biserică, ca să se dea în cunoștință Cinstitei Logofeții pentru slobozirea ajutorului cel făgăduit din partea sorei răposatului ghinărar Prozorovski, de ruble asignații 6000, care după normala curgătoare aici în țară însumează lei 15000, așteptându-se această știință cât mai în grabă, întemeiată de tot adevărul.

D. Polizu

Nr. 3985

1835 septembrie 24

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 11/ 1835, f. 2, original,

89

1835 septembrie 24, Călărași. *Comisia târgului Călărași comunică Ocârmuirii județului Ialomița că locuitorii târgului Călărași sunt de acord cu refacerea bisericii și cere să se solicite de la Marea Logofeție ajutorul de 6000 ruble pentru a achiziționa materialul necesar.*

Comisia târgului Călărași

La Ocârmuire,

Plecat se răspunde Cinstitei Ocârmuirii la raportul de supt nr. 3896 în pricina sfintei biserici.

Comisia fiind doritoare a se aduce într-o îndeplinire sfânta biserică, au făcut pohtire acestor locuitori și au dat toți răspuns că ei sunt doritori pentru clădirea sfintei biserici a da ajutor cu ceea ce puterea îi va ajuta, la care Comisia are și al 2-lea nădejde după sora răposatului ghenăral Prozorovschi, la un polcovnicu Grigore și la alți vro doi pământeni tot de aici că se vor sili pentru săvârșirea sfântului locaș, precum pomeniții prin înscrisurile lor au și făgăduit. Numai Comisia plecat se roagă Cinstitei Ocârmuirii a vesti Cinstitei Mari Logofeții ca să sloboază acele 6000 ruble în asignații, ca iar prin pomeniții de mai sus să puie în lucrare materialul trebuincios mai din vreme, ca la primăvară, cu ajutorul Domnului să intre în lucrare facerea sfintei biserici.

Nr. 54

1835 septembrie 24

Arh. Naț Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 11/1835, f. 2v-3, original,

90

1835 octombrie 15, Călărași. *Comisia târgului Călărași comunică Ocârmuirii că pentru clădirea sfintei biserici a fost însărcinat polcovnicul Grigore Poenaru.*

Ocârmuirii județului

Și prin raportul de supt numărul...* s-au făcut cunoscută Cinstitei ocârmuirii în pricina sfintei biserici, acum iarăși de primirea poruncii Cinstitei Ocârmuirii de supt nr...* cu cinste se răspunde Cinstitei Ocârmuirii că pentru clădirea sfintei biserici s-au însărcinat polcovnicul Grigore Poenaru carele are râvnă din tot sufletul, prin care vedem că au și cumpărat din material, adică var și din cherestea, cum și piatră pentru temelie au tocmit a se aduna din țara turcească și râvna ce are pomenitul a aduna într-o îndeplinire acest sfânt locaș, Comisia cu cinste roagă pe Cinstita Ocârmuire

ca să dea în cunoștință Cinstitei Logofeții de se pot slobozi acum acei bani șase mii ruble asignație sau nu, ca să știe și pomenitul însărcinat ce punere în lucrare să facă.

1835 octombrie 15

**loc alb în text*

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 11/1835, f. 7-7v, copie.

91

1836 ianuarie 16, Călărași. *Raportul polcovnicului Grigore Poenaru către Eforia Spitalelor Civile prin care menționează că a terminat construcția școlii naționale și solicită sprijin pentru reconstruirea localului bisericii orașului, dărâmat în urma unui cutremur. (Anexa 14)*

Plecat dau în cunoștință cinstitei Epitropii că eu, aflându-mă doritor a pururea pentru îmbunătățirea și înfrumusețarea orașului Călărași, încă de mai înainte, până a nu intra în arenda acestei moșii, am văzut că cuviința cere că precum la toate capitalele județelor se află școli încăpătoare pentru înaintarea tinerimii române, m-am simțit și eu silit de un patriotism firesc că nu-i este de lipsă a se înființa și într-acest oraș.

Și cu venirea la Călărași a Măriei sale, luminatului nostru protector, m-am îndemnat și i-am dat un raport spre a se slobozi luminată poruncă către dumnealui ocârmuitorul local, a ni se înlesni ajutoarele cuvenite, cum și a se slobozi și trebuincioșii bani pentru a ei săvârșire.

Și prea bunul nostru părinte fiind pătruns de dulcele patriotism, îndată ni s-au slobozit arătatele mijloace, cum și trebuincioșii bani, printr-a căror înlesnire și a mea silință s-au ajuns la desăvârșire această clădire, de care acest oraș era lipsit înaintea slobozirei porunci ale Măriei sale, și acum se află împodobit și acest orașel cu zidirea școalei naționale.

Dar din nenorocire, tocmai în ziua sosirei Măriei sale într-această capitală, s-a întâmplat ca și sfântul lăcaș al domnului să se dărâme, și trebuința negreșit cerea ca și pentru aceasta să mă înfățișez cu arătare la prea bunul și obștescu nostru părinte.

Pentru care și din aceasta n-am lipsit a-i cere luminate ajutoare.

Și atunci îndată luminatul nostru protector, nepregetând și nelăsând măcar un minut să treacă, au mers cu toată suita Măriei sale la biserică.

Am zis prea bunului nostru obștesc părinte, îndemnat de sfânta cuviință, de a ajuta pe oricine la vreme de neputință și a se reinnoi sfântul lăcaș. Îndată au și descoperit prin mila protecției sale ruble 6.000 în asignație, ce au fost dăruiți spre înfrumusețarea acestei biserici de doamna general rusă,

mumă a răposatului general Prozorowski, ce este îngropat la această sfântă biserică.

Dar fiindcă numai cu acești bani nu să poate reînnoi sfântul lăcaș, am făcut și această condică cu îndreptare cucernică către toți pravoslavnicii creștini ce vor voi să ajute la reînființarea sfintei biserici, rugând plecat și pe sfânta mitropolie a slobozi o sfântă poruncă atingătoare tot într-această pricină, că ne-au și bucurat cu a ei slobozire.

Acum dar mai vârtos pentru înființarea sfintei biserici, m-am însărcinat ca cu multe de la mine ajutoare și sudori vărsate din parte-mi și cu aceia ce se vor înfățișa de la pravoslavnicii iubitori de podoabe sfântului lăcaș, cum și cele 6.000 de ruble ce mi se vor slobozi de cinstita Marea Logofeție a bisericeștilor, unde acum se află sub păstrare, socotesc că în viitoarea primăvară să încep lucrarea, căci este și păcat a lăsa pe locuitori fără biserică.

Așadar, fiindcă am luat multe din materialuri și stau grămădite în curtea bisericii și am tocmit și cărămidari, de aceea va binevoi cinstita Epitropie a face cunoscut unde se cuvine, a scoate cinstita poruncă și a se trimite către dumnealui comandirul străjuitor al marginei, ca să am voe a lua lemnele trebuincioase din ostroavele statului, pentru arsul acelor cărămizi, fiind Dunărea acum înghețată, precum și osebită poruncă către cinstita ocârmuire locală a-mi înlesni cerva cară cu plată de progon, pentru căratul acestor lemne.

Iar fiindcă m-am îndepărtat din arenda acestei moșii, plecat cer de la cinstita Epitropie a se face cunoscut noului arendaș, ca să fiu slobod ca să fac cărămidă pentru zidirea sfântului lăcaș, fără să fiu supărat de vreo cerere atât din partea arendașului, cât și din partea cinstitei Epitropii.

Și tot deodată mai rog pe cinstita Epitropie ca să facă o punere la cale atât pentru primirea banilor, a 6.000 de ruble, cum și o cinstită poruncă de unde se va cuveni, către cinstit cârmuitor local, a-mi mijloci oarecari ajutoare, fără paguba locuitorilor, căci când nu mi se va împlini și acest mic ajutor din partea cinstitei Epitropii, atunci voi fi scârbit și depărtat de ajutoarele și sudorile ce din suflet voesc a le vărsa pentru reînnoirea sfintei biserici.

Grigore Poenaru

16 ianuarie 1836

1836 iunie 6, Silistra. *Petiția unor locuitori din Silistra adresată domnitorului Alexandru Ghica prin care solicită permisiunea să se stabilească în orașul Călărași. (Anexa 15)*

Prea înălțatule și bunule Domn al nostru

Mai jos iscăliții robii tăi cunoscând grija ta domnească în toate și creștineasca aplecare către cele bune și nemărginitul ajutor către cei lipsiți și ocrotirea ta vrednică de răsplată, venim cu toată încredințarea prin cea de față umilită jalbă a noastră vestindu-ți că având noi hotărârea neschimbată ca la retragerea de aici a împărăteștilor oștiri să plecăm și noi și cei mai mulți din locuitori, pentru ca să ne odihnim cu toții în mijlocul fraților noștri creștini. Deci te rugăm să binevoiești domnește și părintește, miluindu-ne pe toți, ca să ne așezi sub înalta-ți umbră și să ne orânduiești a rămâne la Călărași, cu legături nedesfăcute, ca să ne cunoaștem întru toate noi și ai noștri, nesupărați și liberi de orice venit ce s-ar cuveni moșneanului sau domnului moșiei și noi vom fi gata să dăm fiecare cât se va crede că trebuie și e drept pentru fiecare stânjen după puterea fiecăruia. Prea înalte și prea bine făcătorule al nostru Domn, nu putem să tăgăduim că hotărârea ce o cerem, a înaltei domnești ocrotiri a Înălțimei tale, va arăta Înălțimei tale că micul oraș Călărași de azi se va face, dacă nu cu mult mai mare decât Brăila, cel puțin cât dânsa prin mulțimea locuitorilor noi, făgăduindu-i că niciodată nu vom primi chiar pe nimeni din orice loc din cele supuse Înălțimei tale care ar căuta să vie.

Mai rugăm cu cea mai mare căldură pe Înălțimea ta să se învoiască binevoitor în această și să se înduplece de bunătatea ei, la această călduroasă rugămintă revărsând providența ei puternică și ocrotirea ei asupra noastră, prin domneasca ei hotărâre, pentru ca să nu ne depărtăm din țara noastră, căci Călărașii îl știm de mult, văzându-l cu ochii noștri și nu-l deosebim de Silistra și de împrejurimile ei. Deci să ne dăruiască îndurător binefacerea ei ca să ne învrednicim în curând de înalta orânduială domnească de răspuns a Înălțimei tale spre a trimite doi-trei pentru siguranța înscriselor ce se vor face și a hotărârilor ei înalte și să începem pregătirile deoarece se apropie vremea și sorocul. Pentru care toate vom urmări pe Înălțimea ta toată viața noastră cu tot respectul cel supus.

Robii cei mai mici ai prea binefăcătoarei Înălțimei tale.

6 iunie 1836

Cristu Calciu, Anghel Ivanof, Dobre Calinovici, Hagi Tănase Țoncovici, Kosta Cristu, Dimitrie Sava, Stan Trifu, Petrache cântăreț, Ivan Ioanovici, Hagi Ivanciu Sava și ceilalți.

93

1836 iunie 26, București. *Adresa Eforiei Spitalelor Civile către Departamentul Pricinilor din Lăuntru prin care face cunoscut că din lipsă de mijloace financiare nu se poate da curs cererii călărășenilor în vederea emancipării orașului lor.*

Eforia spitalelor civile

Nr. 499/26 iunie 1836

Departamentul Pricinilor din Lăuntru

Spre răspuns la oțnoșenia acelu cinstit departament, de sub nr. 2810, în pricina cererii ce fac câțiva orașani din Călărași asupra unei noi organizații întru statornicirea acestui târg, cu cinste vă facem cunoscut că trimițându-se un topograf ca să facă descripție cu deslușire de întinderea locului pe care se află acel oraș și care de câți stânjeni este și câți mai cer acei orașani aicea și împrejurul orașului, pentru cei ce vor mai veni de aiurea a se așeza acolo.

S-a primit răspuns că se află călcată acea moșie aici și târgul.

De aceea trebuința cere a se ridica mai întâi tot planul moșiei prin hotărnicie, spre a se alege semnele hotarelor și apoi Eforia să chibzuiască cele de cuviință asupra cererii lor.

Pentru care hotărnicie fiindcă urmează a se face cheltuială și Spitalul Colțea acum nu are mijloace, îndeletnicindu-se Eforia pentru plățirea lui, sau contrar ca să rămâie de irstiș puindu-se în lucrare această când mijloacele va ierta.

Efori
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 125/1836, f. 8, copie.

94

1836 iulie 3, București. *Extras din Darea de seamă a șefului Departamentului Treburilor din Lăuntru referitor la construirea școlii de la Călărași.*

...Clădirea de școale prin înțelegerea ce am avut și cu Departamentul pricinilor bisericesti, și cu Eforia învățaturii publice prin cele mai multe capitale ale județelor s-au săvârșit pretutindenea cu ajutorința ce cu mare bucurie au dat unele orașe după poftirea ce li s-au făcut. Numai la târgul Călărași, care fiind un oraș mic și hălăduitorii neputând fi în stare ca să contribuiască sumă mai însemnătoare pentru clădirea unei asemenea zidiri de școală, s-au dat dezlegare ocârmuirii județului de au întrebuițat lei 6.330, parale 20, din veniturile acelu târg până la 1 noiembrie cu leat 1834 și osebit veniturile lui pe alți trei ani și așa cu acești bani și cu prea puțină sumă ce vor

fi contribuit orășanii la neajungere, au luat săvârșire încăperea de școală de acolo și s-au dat în cunoștința cinstitei Eforii a școalelor ca să orânduiască profesori spre începerea învățăturilor...

Analele parlamentare, vol. VI, pt. I, p. 698 – 699.

95

1836 august 28, Călărași. *Adresă a carantinei Călărași către Ocârmuirea județului Ialomița despre venirea în țară, de la Silistra a 13 familii de băjenari.*

Carantina Călărași,

No. 550/ 28 august 1836

Cinstitei Ocârmuiri a județului Ialomiții.

Treisprezece familii băjenari, în suflele patruzeci și șase, veniți din Silistra în curățenia carantinei, și anume Ana femeia, Stanciu sin Gheorghe cu soția sa Siminioana și cu patru copii, Gheorghe Dimian cu soția sa Caterina și cu mumă-sa Joița și patru copii, Gheorghe Nicolaie cu soția sa Maria și cu patru copii, Daria femeia cu cinci copii, Ioniță Băleanu cu soția sa Maria, Tănăsie Rotaru cu soția sa Paraschiva și cu un copil, Paraschiv Mihail cu soția Chirica cu o fată, Petre Croitoru Botez, Alecse Onocoz grecul cu soția sa Nastasia și cu un copil, Vasile Ușdaznic lipoveanul cu soția sa Maria, cu un copil, Dănes Babdi lipoveanul cu soția sa Cristina, Avram Stefanov lipoveanul cu soția sa Evdochia și cu un copil, astăzi săvârșindu-și pravilnicul termen carantinesc, carantina cu cinste îi trimite cinstitei ocârmuiri, de primirea căroara se va întoarce răspuns.

Director - Izvoranu

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 433/1836, f. 73, original; Ed. T. Mateescu, *Documente istoria Dobrogei*, p. 75, doc. nr. 40.

96

1836 decembrie 4, București. *Adresa Logofeției Dreptății prin care trimite Judecătoria județului Ialomița anaforaua domnească de întărire a vânzării unei prăvălii din Călărași.*

Logofeția Mare a Dreptății

Cinstitei Judecătorii a județului Ialomița

La anaforaua Logofeției cu nr. 12558 ce s-au făcut asupra vânzării cu mezat a prăvăliei ot Călărași, într-acest județ pe moșia spitalului Colții cu

embatic, ce au fost a lui Ioniță Bărbieru și au cumpărat-o Iorgu Rădulescu, dând măriia sa, prea înălțatul nostru domn, luminata întărire sub nr. 689, se trimite acestei judecătorii pomenită anaforaua cu luminata întărire în original, alăturat pe lângă aceasta, prin care scrie Logofeția ca scoțându-să și copie după cartea ce s-au făcut asupra haramandicului prăvăliei și adevărindu-se, după orânduială, să se dea cumpărătorului dimpreună cu anaforaua trimisă spre pașniceasca stăpânire.

Iar de primire și întocmai urmare, Logofeția, fără întârziere, va avea răspuns.

Alexandru Vilara

14194

1836 decembrie 4

Arh. Naț. Ialomița, *Judecătoria județului Ialomița*, dosar, 19/1834, f. 36.

97

1837 ianuarie 27, Călărași. *Porunca Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia târgului Călărași prin care îi cere să ia măsuri în vederea încartuirii unui detașament din cadrul escadronului 5 de cavalerie.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Nr. 289/27 ianuarie 1837

Comisiei târgului Călărași,

Prin porunca cinstitei Mari Vornicii, cu nr. 270, făcându-se cunoscut venirea aici la Călărași a escadronului 5 de cavalerie, și din care escadron urmând a încartirui 50 de cai și 50 de oameni, pentru această trebuință încâperea ce se află rămasă de la ruși precum și cazarma care urmând acum a se drege, se îndatorează acum comisia, căutând meșteri dulgheri și zidari, pe de o parte să alcătuiască listă de cheltuiala ce ar putea merge la un asemenea meremet și să o trimită la ocârmuire, iar pe de alta să se pună numaidecât dregerea în lucrare.

Ocârmuitor,
Ioan Grădișteanu

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 40/1837, f. 31, concept.

98

1837 iunie 5. *Extras din Raportul lui Sakellario către Wagner despre sosirea la Călărași a domnitorului Moldovei și cel al Țării Românești pentru a se prezenta sultanului, la Silistra.*

...Alteța sa prințul Moldovei a sosit la Călărași de pe 20 mai, în intenția de a trece Dunărea pentru a prezenta omagiile sale sultanului. Și Alteța sa prințul Ghica a plecat de asemenea cu suita sa de pe 21 mai spre aceeași destinație și în același scop...

Hurmuzachi, *Documente*, vol. X, p. 481

99

1837 iunie 21, București. *Porunca domnitorului Alexandru Ghica prin care hotărăște recompensarea personalului Carantinei Călărași.*

21 iunie 1837.

Măria sa, prea înălțatul nostru domn, prin ofisul cu nr. 1, face cunoscut acestui Departament că, cu prilejul mergerii Înălțimii sale la Carantina Călărași, încredințat de plăcuta slujbă ce întrebuințează amployații acelei carantini, poruncește cele următoare:

- spre răsplătirea credincioasei slujbi a pomeniților amployați, să li se sloboadă din economiile Comitetului carantinelor, gratificațiile însemnate și anume:

- Dimitrie Mala, directorul carantinei , leafa pe șase luni;
- Doctorul Ziegler, lefa pe două luni,
- Stolnicul Iancu Pangal, subdirector, leafa pe trei luni;
- Costache Ștefandache, secretarul carantinei, leafa pe trei luni;
- Nicolae Ivanov, cinovnic la pichetul din fața Silistrei, leafa pe trei luni;
- Anastase Gheorghiceanu, cinovnic la ferpost, leafa pe trei luni;
- Costache Lăcusteanu, scriitor, leafa pe trei luni;
- Dumitrache Boicescu, leafa pe trei luni;
- Ioniță Pandorescu, dejurnoi, leafa pe trei luni,
- 15 slugi, câte o sută de lei de fiecare.

Samarian, *Călărași*, p. 283, nr. CLXVI.

100

4 septembrie 1837, Călărași. *Raportul profesorului Ion Gherasim Gorjanul adresat Eforiei Școalelor Naționale referitor la starea localului Școlii Naționale din Călărași.*

Cinstitei Eforii a Școalelor naționale

Plecat supui cunoștinței cinstitei Eforii că, după poruncă, sosind în Călărași aflaiu școala, ce se zice că e gata, într-o stare foarte proastă. O sala în care abia să încapă șase bănci, cu două sălițe prea mici... Ferestrele mai toate sparte, ușile fără vreo încuietoare; împrejmuirea lipsește cu totul și toate celelalte...

Am făcut o catagrafie de toți copiii ce ar putea să intre în școală ca să învețe și abia am aflat 35 numai din oraș, căci cei după afară sunt neștiuți...

Bine ar fi să înceapă această școală de la primăvară încolo, căci întru adevăr abia să fie în stare până atunce. Și mie mă rog a mi se da voie ca să fiu slobod vreo două luni, având trebuință foarte mare și neapărată...

Ion Gherasim Gorjanul

1837 septembrie 4

Gh. Pârnuță, *Istoria învățământului din județul Ialomița, Slobozia, 1977, p. 58-59*

101

1838 mai 30, București. *Extras din Hotărârea Comisiei financiare a Adunării Obștești referitoare la cererea călărășenilor privind eliberarea orașului.*

...b) Orașul Călărași, potrivit cu cererea și voința orășanilor, să li se înlesnească voia de a se răscumpăra; căci după o asemenea măsură, întocmindu-se și acolo oraș cu magistrat este și spre folosul obștească...

Analele parlamentare, vol. VIII, pt. I, p. 168.

102

1838 iunie 27, Călărași. *Extras din Raportul Comisiei târgului Călărași înaintat Eforiei Școalelor Naționale referitor la modul în care s-a desfășurat Examenul de absolvire a primului an la Școala Națională de la Călărași*

Cinstitei Eforii a Școalelor Naționale

Eczamenul care s-a făcut la 27 iunie al anului acesta prin dl. pitar I. Gherasim Gorjanul, profesorul școalei publice de aici, fu o dovadă din cele mai strălucite despre înalta și părinteasca purtare de grijă a guvernului nostru ce mai cu osebite are pentru folosul și fericirea fiilor noștri...

Înainte a toate mădularele administrative și judecătorești, a toată noblețea și a toată obștea orașului și a unor sate de prin prejur se cercetară pentru o vreme ca de cinci luni o mulțime de învățători cu totul neprețuite, precum scrierea cea frumoasă, citirea regulată, catehismul, istoria sfântă și din gramatică și cosmografie... Și pe toate acestea le cunoșteau mulți școlari ...

Școlarii cei mai silitori luară și o mulțime de premii în bani și în cărți de la domnu Cârmuitor, care gratifică și pe domnul profesor cu un atestat întocmit după meritele sale..., iar domnul biv vel ceauș Ioan Petrescu, arendașul Călărașilor dăruie prin înscris banii scutelnicilor domniei sale, câte lei 180 pe an, pentru totdeauna, spre mângâierea și înlesnirea învățăturilor copiilor scăpătați ce vor urma în această școală...

Acestea toate se supun cu tot adevărul cunoștinței Cinstitei Eforii spre mărturisire de recunoștință din partea a toată obștea pentru școala publică așezată în orașul nostru d-astă iarnă încoace. Și pentru neprețuitele osârdii ale domnului profesor, care a îndatorat pe toți cu desăvârșire și cu toți facem rugăciune a fi glăsuitor acest plecat raport al nostru prin toate gazetele românești...

1838 iunie 27

Gh. Pârnuță, *Istoria învățământului din județul Ialomița, Slobozia, 1977, p. 61-63*

103

1841 mai 27, Călărași. *Ordinul Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia și Poliția orașului prin care cere să se ia măsuri de găzduire a soldaților care se ocupă cu paza graniței.*

Cârmuirea județului Ialomița

Comisiei și Poliției acestui oraș,

Dl. comandir al ferpostului, căruia îi este încredințată paza graniței acestui punct, prin hârtia cu nr. 113 vestește Cârmuirea că astăzi este să sosească și urmează a se da în cartiruire 94 de cinuri de jos.

Se scrie acelei Comisii ca împreună cu Poliția să-i orânduiască la gazde cu bună chibzuire ca nu în urmă să primească Cârmuirea reclamații.

Și pentru a lor îndestulare pentru două-trei zile să urmeze după cum și altă dată, cerând plata pe dată de la dl. comandir.

Cârmuitor - ss/Rahtivan

Nr. 5237

1841 mai 27

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița, dosar 65/1841, f. 36, original.*

104

1842 octombrie 13, Călărași. *Adresa profesorului Școlii Normale din Călărași către Ocârmuirea județului Ialomița cu privire la absolvenții școlii declarați ca învățători ai satelor din județ.*

Cinstitei Cârmuiri a acestui județ

Din 49 candidați de învățători ce au venit în luna aceasta la Școala Normală spre a-și urma învățăturile cerute după adresurile 45 și 57 către cinstita Cârmuire, care anume se alătură pe lângă aceasta în deosebită foaie, au luat atestat de săvârșirea învățăturilor ce li se cereau numindu-se învățători comunal și sorocindu-se ca pe tot anul să mai vie la școala normală 25 de zile adică de la 20 aprilie până la 15 mai spre încredințarea lor și la alte învățături mai mari.

De aceea se supune cinstitei Cârmuiri ce e rugată a-i face cunoscuți la domnia subocârmuitorii poruncindu-le ca să strășnuiască pe enoriașii lor pentru toate câte privesc spre ținerea școalei lor dezvoltându-și spre cinstirea ce se cuvine unui învățător comunal, care sunt mijloacele cele mai dintii ale înaintării învățăturilor.

I.G. Gorjanu

Nr. 63

Anul 1842 octombrie 13

Rezoluție: Să se facă poruncă la cinstiții subcârmuitori

Arh. Naț. Slobozia, *Prefectura județului Ialomița, dosar 35/1842, f. 99, original.*

105

1842 noiembrie 28, Călărași. *Ordinul Ocârmuirii județului Ialomița prin care cere Comisiei orașului Călărași să facă recepția localului cazarmei construită în oraș.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Nr. 6253

1842 noiembrie 28

Comisiei târgului Călărași,

Dl. Hagi Tănase Țoncovici, contracciul cazarmei de aici, prin hârtia sa nr. 75 face cunoscut Cârmuirii că lucrarea-i luând sfârșit și urmează a se lua deasuprați, după care se scrie dumnealor cileni ai Comisiei, ca dimpreună cu neguțători orașani și cei vechi cileni, să meargă a o vedea dacă s-a săvârșit

această cazarmă după toată cuviința și să raportuiască în grabă spre cuviincioasă punere la cale.

Ocârmuitor,
ss/ N. Filipescu

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 63/1842, f. 36, concept.

106

1843 ianuarie 16, Călărași. *Ordinul Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia târgului Călărași prin care cere să se pună ordine în activitatea comercială a orașului.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Nr. 176

16 ianuarie 1843

Comisiei târgului Călărași,

Epistatul moșiei Spitalului Colțea, d-l pitar Grigore Poenaru, prin hârtia nr. 3, arătând că unii din neguțătorii acestui târg obișnuiesc de ies din târg afară, înaintea carelor ce vin cu felurimi de produse spre vânzare în oraș și tot ei aducându-le în urmă, le vând cu îndoit preț.

Din care pricină se aduce mare neînlesnire celor ce întrebuițează cele ale hranei, ceea ce fiind împotriva poruncii Ocârmuirii nr. 7642, ce s-a dat împreună cu Buletinul nr. 28, pune îndatorire strașnică ca în viitor să lipsească asemenea neorânduielii căci răspunderea va privi asupra comisiei.

Ocârmuitor,
ss/N. Filipescu

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 79/1843, f. 12, concept.

107

1843 mai 3, Călărași. *Ordin al Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia orașului Călărași prin care cere redeschiderea bâlciului tradițional din acest oraș.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Comisiei târgului Călărași,

Cînstitul Departament din Lăuntru, prin porunca cu nr. 2618, face cunoscut Ocârmuirii că Epitropia spitalului Colțea, prin hârtia cu nr. 60, a făcut arătare că după noile date prin hrisoave a mai multor fericiți domni, se

obișnuia a se face pe moșia Călărași a acestui spital câte un bâlci pe an, care se începea de la duminica pogorârei duhului sfânt și ținea până la duminica tuturor sfinților. Dar de la venirea armiei rusești a încetat a face acest bâlci, cerând acum tot de odată a i se da voie pentru reînființarea pomenitului bâlci care este cerut și dintre neguțători din partea locului.

Pe temeiul cererii se scrie acelei Comisii ca prin înțelegere cu poliția să cerceteze pricinile lor cu destoinice mijloace și să arate Ocârmuirii prin raport adevărata pricină ce a făcut a înceta urmarea acestui bâlci după consfințenia prin atâtea hrisoave domnești, dreptul ce se vede că are proprietatea aceasta în această pricină, precum și dacă aduce a lui reînființare vreo vătămare sau pagubă la ale slujbei după cele de azi legiuiri, ori la învecinatele proprietăți, spre cuviincioasa apoi din partea cinstului Departament punere la cale.

3 mai 1843.

Ocârmuitor - ss/Gheorghe Manu

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 21/1843, f. 18, original.

108

1843 septembrie 20, Călărași. *Ordin al Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia orașului Călărași referitor la fixarea prețului pentru pâinea și carnea ce se vor vinde locuitorilor.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Nr. 5577

30 septembrie 1843

Comisiei târgului Călărași

Luând săvârșire strânsul semănăturilor și treieratul lor, urmează a se face cișniu pentru articolul pâine și jimblă spre îndestularea orașului. Pentru care se poruncește comisiei ca prin înțelegere cu d-l arendaș al moșiei spitalului Colțea, pe care se află reședința ocârmuirii și celelalte dregătorii așezate, cumpărând grâu de trei mâini dimpreună și cu alți doi, trei neguțători să-l facă acest cișniu după toată buna orânduială și cu băgare de seamă până va lua săvârșire. Tot într-o vreme însă se va îndeletnici și cu cumpărătoria a trei vite frunte, mijloc și coadă și se va face cișniu cărnii, pe care dimpreună cu ale pâinii să le trimită la ocârmuire cu toată deslușirea spre a se supune la cunoștință cinstului departament spre întărirea lor.

Cârmuitor - ss/Gheorghe Manu

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar nr. 79/1843, f. 7, original.

109

1843 septembrie 24, Călărași. *Ordinul Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia târgului Călărași prin care îi cere să procedeze la întocmirea bugetului de venituri și cheltuieli pe anul viitor și să pregătească noile alegeri.*

Ocârmuirea județului Ialomița
Nr. 5618

24 septembrie 1843

Comisiei târgului Călărași,

Primind Cârmuirea porunca cinstului Departament al Treburilor din Lăuntru, cu nr. 6309, ca potrivit art. 7 din jurnalul cinstului Sfat administrativ extraordinar, încheiat în anul 1833 și atingător de întocmirea comisiilor din târguri, se grăbește a scrie acelei comisii, ca la începutul viitoarei luni octombrie ca să facă nouă alegere mădularilor acelei comisii.

Se face cunoscut că pentru aceasta, prin poliție, s-a pus la cale săvârșirea alegerii, la 30 a lunii curgătoare, și se scrie comisiei ca dumnealor, cei de acum mădulari, aici, având în vedere dorința stăpânirii ca fiecare din lucruri să-și afle rezultatul la vreme, să stăruiască îndată, după primirea acesteea, în întocmirea socotelilor anuale de venit și cheltuieli pe acest period, ce ia sfârșit la întâi a viitorului noiembrie.

Și până la sfârșitul acestei luni septembrie, pregătindu-se după toată rânduiala și controlicești forme, împreună cu bugeturile pe anul viitor, să le trimită la ocârmuire până la 15 octombrie.

Pt. Ocârmuitor,
ss/S. Lăcusteanu

Arh.Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 26/1843, f. 17, concept.

110

1844 mai 1, Călărași. *Zapis prin care Comisia orașului Călărași împrumută suma de 5000 lei de la Eforia endamnizării pentru a plăti o datorie către orașele Urziceni și Râmnicul Sărat.*

Zapis

Comisia târgului Călărași trebuie să având a se desface banii ce este datoare Comisiei târgului Urziceni i Râmnicul, din sud Slănic Râmnic, din împrumuturile pentru anul 1841, pe seama casei sale, pentru clădirea cazărni din aces oraș și anume:

Comisia târgului Urziceni..... lei 2792
Comisia târgului Râmnic.....lei 2208

Precum anume se vede prin ale sale socoteli, asemănat cu înalta deslegare ce prin luminat ofis cu nr. 212 a binevoit Măria Sa Vodă a da cinstitului Departament al Treburilor din Lăuntru, a luat cu împrumutare pomenita sumă de lei 5000 de la casa Eforiei endamnizării și compensării scutelnicilor și a pensiilor, cu dobândă câte lei șase la sută pe an și se îndatorează ca, la sfârșitul fiecărui an, să răspundă acelei cinstite Eforii, atât dobânda acestei împrumuturi cât și din capete, pe cât va avea înlesnire, până la desăvârșita desfacere a totalului.

Spre dovadă dar s-au dat acest zapis sub iscăliturile mădulelor și punerea peceteii în anul 1844 mai 1.

Minea Ioan
Ioan Vasiliu

Samarian, Călărași, p. 234-235, nr. LX.

111

1845 iunie 30, Călărași. *Înscris oficial al Comisie târgului Călărași, semnat de locuitorii de vază ai orașului și de Petrache Poenaru, șeful Eforiei Școlilor Naționale, aflat în vizită oficială la Călărași, încheiat cu prilejul Examenului anual de la Școala Normală de la Călărași.*

Dumnealui dl. Grigore Constantinescu, profesorul Școalei normale de aici din orașul Călărași, deschizând astăzi eczamenul public printr-un cuvânt elocvent ce a pătruns inima tuturor auditorilor de religiozitate, moral și înduplecător îndemn spre virtute și învățătură și cercetând riguros și cu toată scumpătatea pe școlari la învățăturile claselor I, II și III, adică la citire și scriere dictando după deosebite cărți, la gramatică, cosmografie, geografie, catehism, cunoștințe uzuale, istorie universală și a Țării Românești, la cele patru operații din aritmetică cu numere întregi și complete și la regula de trei. Și auzind noi, toată orășeneasca adunare, ezacte și deslușitoare răspunsuri de la școlari patrusprezece, cât și de la candidații de învățători ce se cercetau față cu noi la citire și scriere frumoasă, la declinații și conjugări, la catehism, la cele patru lucrări aritmetice cu numere întregi și complete, la regula de trei, de dobânzi și tovărășii și la geografie și istoria Țării Românești și din care peste 25 având lămurită știință la aceste învățături merită a fi învățători, mărturisim a noastră mare mulțumire dumnealui mai sus numitului domn profesor pentru sânguință și osârdie pe care a împărtășit-o tinerimii...

1845 iunie 30

Semnează:

Serdar Teodor Arion, sluger Spirache Cojocaru, pitar Al. Manu, pitar Ioan Burdeanu, C. Nicolaidi, căpitan D. Costaforu, A. Racotă, parucicul Puică, pitar Ioan Panaitescu, Ioan Periețeanu, Gh. Chirculescu, Ștefan Ioan, Antonie Enescu, Hagi Tănase Țoncovici, Răducanu Ceașescu, Dimitrie Teodoru, Nedelcu Săvulescu, Gh. Zaharia, Nicolae Angelidis, Constantin Bordușanu, Petrache Popic, Ioan Andrei, Ghiță Dănescu, Vasilache Dichiseanu, Scarlat Doicescu, Dinu Persiceanu, Ghiță Iorgulescu, N. Doicescu, D. Izvoranu, Iorgu Arion, Minea Ioan, Ioan Vasiliu, Vasile Târpan, P. Minculescu, Costache Dănescu, Ion Popescu, Iane Kokopolu, Mogărdici, Stan Radu, Gheorghe Cerman, Toma Dumitrescu, Nicolae Ioan, Anghel Ioanovici, Gh. Corapes, Gheorghe Opran, Semeria Mitran, Iordan Opran, Ghiță Opran, Chircor Armeanu, Doftorul Klein, P. Poenaru

Gh. Pârnuță, *Istoria învățământului din județul Ialomița*, Slobozia, 1977, p. 74-75

112

1845 noiembrie 10, Călărași. *Ordinul Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia orașului Călărași prin care cere să se facă probe la pâinea și jimbla care trebuie vândute în oraș.*

Ocârmuirea județului Ialomița
Nr. 6733

10 noiembrie 1845

Comisiei târgului Călărași

Spre mărginirea uneltirilor ce ar mijloci din partea contraciului pâinei pentru târgul acesta Călărași, făcând-o mai proastă în calitate spre a putea vinde jimblă mai mult, cinstitul Departament al Treburilor din Lăuntru pune îndatorire ca subiscălitul, prin înțelegere cu acea Comisie să facă îndată o probă de o pâine și de o jimblă, pe care pecetluindu-le atât cârmuirea, comisia cât și contraciul, să stea în păstrare la comisie, ca să slujească de model despre calitatea în care în toată vremea este dator numitul să îndestuleze orașul. Se scrie dar comisiei a pune la cale săvârșirea acestei operații, duminică la 19 ale următoarei, sub vederea a însumi cârmuitorul.

Cârmuitor,
ss/M. Grădișteanu

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 25/1845, f. 12, concept; Ed. Samarian, *Călărași*, p.235-236, nr. LXIII

113

1846 mai 1, Călărași. *Poruncă a Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia orașului Călărași prin care îi cere să ia măsuri grabnice pentru înfrumusețarea orașului.*

Ocârmuirea județului Ialomița
Nr. 2365

1846 mai 1

Cinstitei Comisii a orașului Călărași

Dl. picher orânduit de cinstitul Departament din Lăuntru cu îndreptarea ulițelor acestui târg Călărași, prin raportul nr. 6, face cunoscut cărmuirii că în ulița cea mai de căpetenie și anume de la Hanul cel mare până la stâlp, în mijlocul târgului, în lungime ca de 60 de stânjani, se află făcute înaintea fiecărei prăvălii câte o șandramă vremelnicească de scânduri, afară din picătura streășinei, a căror întindere în uliță este de câte o jumătate de stânjani.

Pentru că zisa uliță este de cât toate celelalte mai strâmtă, buna cuviință cere pentru înfrumusețarea mai bine a orașului, aceea că este și mai de căpetenie această uliță, să se desființeze acele șandramale până în streășina picăturii și că numai prin acest mijloc poate ca să folosească șanțulețele pentru navigația apei.

Aceste propuneri recomandându-le comisiei, i se scrie într-aceasta ca și neguțătorii orașani, proprietari de binale, să facă îndată cuviințioasa urmare de mai sus pentru înfrumusețarea orașului odată pentru vreme mai îndelungată.

Cârmuitor,
ss/M. Grădișteanu

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 17/1846, f. 32, concept.

114

1846 iulie 4, Călărași. *Jalbă a unor cojocari din Călărași prin care se plâng Ocârmuirii județului Ialomița împotriva abuzurilor săvârșite de frunțașii breslei cojocarilor.*

Cinstitei Cârmuiri a județului Ialomița
Plecată jalbă

Cu supunere dau în cunoștință cinstitei Cârmuiri, pentru dumnealor jupân Mitu Cojocar și Ianache Cojocar, din acest oraș Călărași, că s-au abătut din vechiul obicei ce-l aveau în acest oraș Călărași, la breasla noastră cojocărească grosă. Cumpărătoarea peilor de miel, care ori cât se strângea,

se împărțea frățește, acum vedem că dumnealor amândoi înțelegându-se au tocmnit de la măcelari pieile, fără a ne face cunoscut și nouă, și unde așteptam ca mai înainte a ne da dreptul nostru după analogie, ne pomenim deodată stusiliți cu un cuvânt că peile le-au tocmnit dumnealor numai pentru sineși, noi cu totul rămânând fără piei, de n-avem ce mai lucra cu calfele.

Se vede că tot din a dumnealor punere la cale a lăsat și dreptul tăierii meilor de la Paște și până la postul Sfinților Apostoli, care eram obișnuiți noi breasla de-i tăiam, urmare cu totul împotrivită care au urmat-o dumnealor ca niște maisteri mai bătrâni ce sunt.

De aceea, ne rugăm plecați cinstitei Cârmuiri să binevoiască a se îndatora numiții a ne da dreptul precum s-a urmat și până acum, conformându-se ca și în viitor să se urmeze tot aceleași obiceiuri, atât cu tăierea meilor, cât și cu împărțirea peilor.

Ai cinstitei Cârmuiri supuși:

Năstase Niculae Cojocaru

Dumitru Cojocaru

Costache Cojocaru

Stoian Cojocaru

Teodor Cojocaru

Rezoluție: Cinstita Comisie a târgului să aducă la cunoștință Cârmuirii care sunt temeurile neguțătorilor după orânduiala meșteșugului a pricinei de cuviință.

4 iulie 1846

Cârmuitor

Manolache Grădișteanu

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 15/1846, f. 24, original.

115

1846 august 12, Călărași. *Plângerea mai multor negustori de cereale din Călărași adresată Ocârmuirii județului Ialomița referitoare la paguba ce li se aduce întrucât banițele de prin sate nu sunt uniforme.*

Cinstitei Cârmuiri a județului Ialomița,

Obștea neguțătorilor grânari locuind în acest oraș Călărași, în toți anii de la 1841 și până acum am reclamat cinstitei Cârmuiri paguba ce ni se pricinuieste din pricina banițelor ce sunt prin sate, care fiind mai mici decât

suma de 400 oca, legiuite pentru una chilă, ni se scoate lipsă în oricare alt port, la tot produsul cumpărat cu aceste măsuri aflate prin sate...

Ne rugăm dar și acei Cinstitei Cârmuiri a lua îndeaproape băgare de seamă plângerea ce siliți noi de pagubă o reînființăm, și a face punere la cale ca și la toate județele...

Semnează:

Iane Cocopodu, Iona Avram, Marco Bristo, Gheorghe Perez, Gheorghe Zaharia, Stamate Valsmachis, Manolache Dracu, Anagnosti Atanase, Radu Zihiadi, Costache Cuzilapodu.

12 august 1846

Arh. Naț. București, *Vistieria Țării Românești*, dosar 852/1841, f. 704, copie; Ed. Ion Cojocaru, *Documente Economice*, p. 901 – 902, nr. 703.

116

1847 aprilie 16, Călărași. *Ordin al Ocârmuirii județului Ialomița prin care cere Comisiei târgului Călărași să ia măsuri urgente pentru reparatul localului Școlii Normale.*

Cârmuirea județului Ialomița
Nr. 1384

1847 aprilie 16

Cinstitei Comisii a târgului Călărași

Starea de astăzi a încăperilor Școlii Normale din acest oraș fiind așa de dărăpănată încât este neapărată trebuință a se meremetisi ca să se poată urma și de acum înainte regulat cursul învățământurilor într-însa, Cârmuirea recomandă cinstitei Comisii această trebuință orășănească ca dumnealor cilenii să meargă îndată la școală și să observe cu scumpătate trebuința ce este de reparații încăperilor și obiectelor dintr-însa.

Și întocmind lista cu deslușire cu amănuntul de cheltuiala ce cu economie ar fi de ajuns ca să readucă școala în stare bună, să o trimită Cârmuirii cu raport, dând și a sa părere cu din ce anume fonduri ar fi mai potrivit a se urma punerea în lucrare și săvârșire, spre cele de cuviință.

Pt. Cârmuitor,
ss/Ipătescu

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 42/1847, f. 132, original.

117

1847 iulie 13, Călărași. *Ordinul Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia târgului Călărași prin care i se cere să ia măsuri pentru învelirea caselor din oraș cu olane.*

Ocârmuirea județului Ialomița
Nr. 2785

13 iulie 1847

Comisiei târgului Călărași,

Într-acest oraș aflându-se învelite cu trestie și cu coșuri de nuiele încăperile cuprinse în alăturatele două liste date de poliție, în urma cercetării făcute și starea aceasta a binalelor fiind primejdioasă prin aprindere, ocârmuirea recomandă comisiei, ca o neapărată trebuință la măsurile polițienești și privitoare la înfrumusețarea orașului, chibzuirea de a se înființa acele învelișuri și coșuri cu olane și de cărămidă.

Drept aceea se îndatorează a încheia jurnal prin chipul cu care să se facă îndreptare spre depărtarea a orice primejdie orașului și să-l supună ocârmuirii ca după aceea să se pună în lucrare.

Cârmuitor - ss/indescifrabil

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 84/1847, f. 26, concept.

118

1847 iulie 23, Călărași. *Raport al Comisiei târgului Călărași către Ocârmuirea județului Ialomița cu privire la contractarea confecționării tăblițelor pentru clădirile din cele două cartiere ale orașului: vopseaua roșie și vopseaua albastră.*

Comisia târgului Călărași

Cârmuirii jud. Ialomița

Privindu-se cu neapărată trebuință a se regula acest oraș prin împărțirea în două vopseli, adică roșie și albastră, Comisia a găsit doritor pe Israel sin Hiam tinichigiu, care voiește a contracta facerea trebuincioaselor tăblițe cu numerația vopsite pentru toate încăperile din acest oraș, cu plata de una, câte parale 48. Pentru care Comisia socotește de datorie a supune la cunoștința Cârmuirii spre convenita punere la cale, adăugând că răspunderea prețurilor tăblițelor are a se face de către proprietarii încăperilor îndată ce li se va bate tăblița de către numitul contraciu.

1847 iulie 23

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dosar 21/1847, f. 23, original.

119

1848 iunie 20, Călărași. *Raport al administratorului județului Ialomița către Ministerul din Lăuntru al Țării Românești, referitor la modul în care au primit călărășenii măsurile revoluționare.*

Domnului Ministru al Treburilor din Lăuntru,

Astăzi, la 20 ale curenteii luni, ziua duminicii, a fost vestită tuturor orașenilor prin sunetul clopotelor sfintei biserici din acest oraș Călărași, după săvârșirea sfintei liturghii, ce s-a citit cu cea mai mare evlavie de către sfinția sa părintele protopopul Zamfir împreună cu ceilalți preoți ai sfintei biserici, în auzul unei numeroase mulțimi de cetățeni, atât din lăuntru cât și din afară, în ființa și a capilor oștirii de aici. Apoi cu toții adunându-se la încăperile administrației județului împreună cu steagul tricolor, s-au văzut cele mai mari mișcări de bucurie, de frăție și dragoste, când s-au și turnat câteva toasturi în sănătatea libertății, a patriei, a fiilor săi iubitori de bine și în sănătatea guvernului provizoriu.

Această zi, domnul meu, a fost prea mare pentru locuitorii români și bucuria tuturor este negrăită.

Salutare, frăție.

Nr. 3436

20 iunie 1848

Pentru dl. administrator al jud. Ialomița,
Secretar ss/Paraschivescu

Anul 1848 în Principatele Române, vol. I, p.689.

120

1848 iunie 21, București. *Ordin al Ministerului din Lăuntru prin care este numit noul administrator al județului Ialomița.*

Domnule Ciocârdia,

Am onoare ați face cunoscut că te-am orânduit administrator la județul Ialomița.

Ești rugat, domnule, ca fără întârziere să te grăbești a pleca la postul ce ți se încredințează și spre a ține liniștea și buna rânduială, să tocmești de îndată guardia națională, asemănat instrucțiunilor ce ți se alătură pe lângă aceasta.

Pt. Ministru,
ss/indescifrabil

Anul 1848 în Principatele Române, vol. II, p. 11.

121

1848 iunie 29. *Porunca colonelului I. Odobescu către comandanții punctelor de la Dunăre în legătură cu primirea oștirii turcești în cazul în care ar veni pentru restatornicirea ordinii regulamentare în împrejurările retragerii Guvernului Provizoriu la Rucăr.*

Domnul comandir al punctului Oltenița, Giurgiu, Călărași, Cocargeaua,
Zimnicea,

Fiindcă în urmarea tulburărilor întâmplare în țară, poate să treacă niscareva oștiri din partea Curții suzerane pentru restatornicirea liniștei și a buneii rânduiei, să scrie domniei voastre ca la o asemenea întâmplare aveți să păziți regulile ce ați păzit și până acum, fără a arăta vreo împotrivire, ci, dimpotrivă, veți da toată cinstea cuvenită căpitanilor acelor trupe. Fiindcă Guvernul Provizoriu dăspre ziuă s-a făcut nevăzut, rămânând cârma în mâinile prea sfinției sale părintele mitropolit, de aceea spre știință vi se face cunoscut.

Polcovnic Odobescu

1848 Iunie 29

Arh. Naț. București, *Ministerul de Război (Departamentul Ostășesc)*, dosar 96/1848, f. 240, concept; Ed. *Documente privind revoluția de la 1848 în țările române. B. Țara Românească*, Edit. Academiei R.S. România, București, 1983, p. 57, nr. 81.

122

1848 august 28, Călărași. *Ordin al Administrației județului Ialomița către Comisia târgului Călărași referitor la măsurile ce trebuiesc întreprinse pentru prevenirea incendiilor.*

Administrația județului Ialomița

Nr. 3756

1848 august 28

Dreptate, Frăție
Comisiei târgului Călărași,

Este vreme de când subiscălitul vede sacalele date de stăpânire în păstrare și îngrijirea onor comisii, numai pentru împrejurarea când adică s-ar întâmpla, ferească Dumnezeu, foc la un loc într-acest oraș, întrebuițându-se în transportul și căratul de apă mai la toți orășenii de toate clasele.

Aceasta însă cunoscând-o ca neorânduială, pentru cuvântul că cu chipul transportului slăbesc și caii și cearcă stricăciuni negreșit și sacalele și tot ce poate fi mai simțitor, căci poate tocmai în vremi de foc aceste sacale să fie întrebuițate în interese particulare și atunci este dar o neorânduială.

Drept aceea, ca să lipsească în viitor orice ar izvorî din asemenea întâmplări, subiscălitul, pe de o parte vă fac cunoscut că de azi înainte sacalele nu se vor mai înstrăina în trebuință particulară ci se vor păstra numai pentru împrejurări ca cele zise sus, precum și caii se vor ține pe hrană și îngrijire, al căror furaj se plătește tot după punere la cale a stăpânirii, iar pe de altă îmi veți trimite și lămurită socoteală de suma sacalelor transportate până acum în oraș, prețul cu care s-a vândut sacaua de apă și ce urmă de bani s-a strâns până acum din acest articol, ca să hotărâm ce trebuie să urmați cu dânsii.

Administratorul districtului Ialomița
ss/D.C. Matisa

Arh. Naț. Ialomița, *Prefectura județului Ialomița*, dos. 21/1845, f. 7, concept.

123

1848 octombrie 6, Călărași. *Ordin al Ocârmuirii județului Ialomița către comandirul punctului Călărași prin care îi cere să ia toate măsurile pentru încartiruirea unui batalion de infanterie otoman.*

Cârmuirea județului Ialomița

Nr. 250

1848, octombrie, 6

D-lui comandir al punctului Călărași

Cinstitul Departament din Lăuntru, prin porunca nr. 802, urmată după adresa cinstitei Căimăcăanii a țării, nr. 256, a încuviințat Cârmuirii porunca Excelenței sale comisarului împărătesc Fuad Efendi, că un batalion de infanterie din oștirea otomană s-a hotărât a petrece iarna aici în Călărași, făcând cerere ca cazarmele și alte edificii publice proprii de a fi ocupate de către oștiri să se aducă în stare de locuit și să se predea autorităților ostășești.

Cârmuirea grăbește a încunoștiința pe d-voastră de aceasta și vă poștește ca să puneți la cale îndată deșertarea cazarmei spre a ne pregăti încât să fie în stare de locuit, ca sosind oștirea ce a plecat ieri din capitală să nu întâmpine vreo neîndemânare la cfartiruirea ei.

Pt. Cârmuitor,
(ss) indescifrabil

Anul 1848 în Principatele Române, vol. V, p. 35

124

1848, București. *Extras din lucrarea „Noțiuni istorice asupra județului Ialomița”, referitor la desfășurarea în Călărași a evenimentelor revoluționare din anul 1848.*

...În anul 1848, în timpul revoluțiunii, se distinse între persoanele din localitate pentru eliberare: Radu Ceașescu cu rudele sale, Gheorghică Opran și cei doi frați Iordan și Gheorghe, iar ca cârmuitor al libertății a fost adus Dimitrie Ciocârdie în locul lui I. Grădișteanu (fugit cu evenimentele). Acesta a fost transportat în oraș în trăsură trasă de brațele acelora ce erau pentru libertate.

Proclamațiunea lui Heliade se citi în fața poporului de tânărul Costache Poenaru, băiat inteligent și de multă acțiune...

Iar Vasilache Dichisescu era ajutorul cârmuirii de Ialomița, cu Alecu Păciulescu și cu alți tineri, care tot în acest timp aduse codicele Regulamentului Organic pe pat funerar în curtea bisericii Sfântu Nicolae, în vederea lui D. Ciocârdie și G. Ipătescu.

Acolo Vasilache Dichisescu citi discursul funebru al codicelui Regulamentului și cu ciubucele îi deteră fum, în semn de tămâie și în cele din urmă îi puseră foc.

Radu Ceașescu fu numit polițai, iar în toamna anului 1848, septembrie 13, libertatea fiind înăbușită, fu și el exilat împreună cu ceilalți...

C. Predeleanu, *Noțiuni istorice*, p. 22-23.

125

1848 octombrie 8, Călărași. *Porunca Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia târgului Călărași prin care îi cere să evacueze localul Școlii Normale din oraș în care urmează să fie instalat un spital pentru trupele turcești.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Nr. 298

1848 octombrie 8

Cinstitei Comisii a târgului Călărași,

Încăperile școlii normale dintr-acest târg, după punerea la cale făcută și stăruitoare a d-lui comandir al trupei de oștiri otomane, hotărându-se a se așeza spital, ocârmuirea a și îndreptat pofire d-lui profesor a-și ridica calabalăcurile împreună cu toate celelalte obiecte și a le trece în casele d-lui Ștefan Poenaru ce s-a chibzuit a fi încăpătoare pentru urmarea cursurilor învățăturilor într-însele.

Pentru care se și scrie acelei comisii a le închiria nezăbovit pentru zisul sfârșit și a face cunoscut și ocârmuirii prețul închirierii pe curs de 6 luni.

Ocârmuitor - ss/M. Rahtivan

Samarian, *Călărași*, p. 267, nr. CXXXII.

126

1849 august 27, București. *Raportul Eforiei Spitalelor Civile, înaintat domnitorului Barbu Știrbei, prin care îl roagă să hotărască eliberarea orașului Călărași.*

Eforia Spitalelor Civile

Nr. 1846

Anul 1849 avgust 27

Raport la Domn

Este de obște cunoscut câtă înlesnire și înflorire se poate da unui oraș cu dezrobirea și slobozirea drepturilor proprietăricești. La acelu scop ațintind locuitorii după moșia Călărași a spitalului Colțea, unde se află și schelă, s-au arătat prin mai multe reclamații către stăpânire, cerând ca, ori prin schimb sau cumpărătoare de stânjeni cvadrați, să li se dea o vatră mărginită din această moșie, la a căror cerere, din împrejurări încă până acum nu s-au dat nici un rezultat.

Eforia însă fiind încredințată că un asemenea prilej, după ce s-ar folosi cu o sumă de bani cu care prin cumpărătoare de un alt acaret, s-ar spori venitul anual, apoi nici al prezisei moșii n-ar simți nici un scăzământ, căci toate celelalte trebuințe ale acestor locuitori nu le-ar pierde, îndeplinindu-și-le tot pe proprietatea aceasta. De aceea Eforia, supuind plecat această împrejurare la înalta chibzuire a Măriei Voastre, se roagă ca să binevioți a da luminata poruncă de urmare.

ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria Călărași*, dosar 1/1845-1851, f. 6, copie.

127

1849 noiembrie 10, București. *Copie după Ordinul domnitorului Barbu Știrbei către Departamentul Credinței, în urma raportului Eforiei Spitalelor Civile din 27 august 1849, în privința eliberării orașului Călărași*

Prețuind Domnia noastră cugetul Eforii Spitalurilor, ecsprimat în raportul său cu nr. 1846, cum și observările acelu Departament, așternute în

raportul său cu nr. 5445, atingătoare de cererea făcută de către locuitorii din orașul Călărași, proprietatea spitalului Colțea, de a li se da o vatră mărginită, prin schimb sau prin răscumpărare, cunoaștem că acest oraș, de se va face slobod, va înflori cu atât mai mult și mai iute cu cât are o poziție foarte favorabilă pentru comerț.

De aceea poruncim a se trimite îndată la fața locului un inginer care să ridice cu cea mai mare eexactitate planul orașului Călărași, împreună cu un raion mărginit pentru pășunea vitelor orașenilor, să împartă orașul în stânjani cuadrați și în sfârșit să ia știință lămurită de venitul ce aduce astăzi acest oraș, cum și de cele ce ar putea să dea raionul hotărât de islaz.

În urma acestor deslușiri, vom avea și Domnia noastră osebită mulțumire a chibzui și a da deslegare, combinând îndestularea dorinței orașanilor cu cel după legiuit folos al spitalului, a cărui filantropă destinație nu iartă cea mai mică jertfă din parte-i. Urmează însă a se afla în ființă planul total al moșii.

(urmează iscălitura Mării Sale)

Nr. 499

1849 noiembrie 10

Întocmai cu originalul
ss/Al. Burke

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1845-1851, f. 9, copie.

128

1850 aprilie 5, Călărași. *Raportul inginerului hotarnic Scarlat Popovici înaintat Eforiei Spitalelor Civile prin care face cunoscut că a terminat de ridicat planul orașului Călărași.*

Cinstitei Eforii a Spitalelor,

Săvârșind lucrarea ce mi s-a încredințat prin porunca Cinstitei Eforii a ridica planul târgului Călărași, sud Ialomița, cu cinste supui Cinstitei Eforii, pe lângă aceasta, două planuri, adică: unul al târgului cum se află astăzi în ființă cu toate clădirile, și altul pentru regularizarea ulițelor, la care lucrare am luat de prințip casele cele mai bune în fieșcare uliță și într-o armonie cu aceasta am proiectat alinierea orașului cel nou.

Planul orașului Turnu Severin cât și al Turnului cuprind câte 400 de case, unde abia într-un curs de 14 ani de când s-au început clădirea lor, la unul și la altul nu s-au clădit mai mult decât la 200 de case. Proiectu pentru Călărași am făcut pe 853 de locuri, fieșcare loc de 10 stânjani lățime și 20 lungime, care locuri, piețe și ulițe coprind 155 pogoane. Dar fiindcă numărul

arătat este prea mare pentru un orașel ca Călărași, de aceea propui Cinstitei Eforii că acum să se pue în lucrare toată coloarea roșie cu locuri 188, coloarea albastră, cu locuri 185, iar din coloarea galbenă până la literele M,N,O,P, cu locuri 168, care fac peste tot 541 de locuri, că deși se vor face semne pentru toate locurile arătate pe plan, se vor pierde și după puțină vreme nici se vor cunoaște urma lor mai mult.

Prăvăliile care se arată pe plan sub litera F, trebuie a se desființa chiar după cererea orășanilor, fiind vechi și clădite de scânduri, formându-se în locu lor o piață deschisă. Casele arătate sub literele G și H trebuie așșderea a intra în raionul orașului, fiind prea aproape de carantină.

Ca să se cunoască care din binale trebuie a se retrage la linie și care trebuie a se desființa de tot fiind împrăștiate și păreți lor de nuele, am arătat alinierea pe proiectu cu linii roși, iar pentru mai bună deslușire, am făcut pe planul orașului alinierea pe hârtie transparentă.

Aceste mai sus arătate 541 de locuri, care se vor pune acum în lucrare, cuprind cu piețe și ulițe pogoane 105 și trebuie un islaz de pogoane 500, peste tot pogoane 605 care au o lungime de 1014 stânjeni, adecă din hotaru Crăceanca până în hotaru moșii Călărași Vechi și o lățime de stânjeni 768 din apa Borcii spre câmpu, circonferința de acești 605 pogoane am arătat cu picături roșii pe planul moșii Călărași rădicat de domnul inginer hotarnic Pleșoian la anul 1842.

Al cinstitei Eforii plecat și supus
Scarlat Popovici
Inginer hotarnic

Anul 1850 aprilie 5

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1845-1851, f. 16-16v, original.

129

1850 aprilie 6, Călărași. *Raport al Comisiei târgului Călărași către Ocârmuirea județului Ialomița în privința reparării străzii principale a orașului.*

Comisia târgului Călărași
Nr. 217

6 aprilie 1850

Cinstitei Ocârmuiri a județului Ialomița,

Fiindcă șoseaua dintr-acest oraș, de la vremea facerii ei și până acum nereparându-se, a venit în stare de a simți iarăși greutatea noroaielelor și pentru că acum nu se poate face mai în grabă această îmbunătățire iarăși pentru mai

multă vreme, numai cu același pământ ce s-ar scoate din șanțurile ei de chiar neguțătorii, în dreptul prăvăliei lor, aducându-se acele șanțuri numai atât pe cât s-au aflat, prin care chip și șoseaua să se înalțe, a nu mai ține apa și apoi a le da o scurgere mai repede.

Comisia dar cunoscând de datorie supune aceasta plecat la cunoștința ocârmuirii.

Membrii comisiei,
ss/indescifrabil

Rezoluție. Curățirea șoselei de prin oraș de către fiecare neguțător prăvăliaș, adică partea ce i se va cuveni, este bună și rezolvabilă și i se va scrie comisiei ca prin înțelegere cu poliția să o pună în aplicare fără altă adăstare, ca o măsură privitoare la curățenie și înfrumusețarea orașului.

Samarian, *Călărași*, p. 250, nr. XCIII.

130

1850 iulie 12, București. *Adresa Secretariatului Statului către Departamentul Crediței prin care îi trimite rezoluția domnească privind planul orașului Călărași.*

Secretariatul Statului

București, Nr. 2839/1850 iulie 12

Cinstitului Departament al Crediței,

Înfățișându-se Măriei Sale lui Vodă raportul acelui Cinstit Departament cu nr. 3588, pe lângă care se alătură acela al Cinstitei Eforii a Spitalurilor cu nr. 1166, atingător de ridicarea planului orașului Călărași și de întocmirea lui, Înălțimea sa a binevoit a pune pe acel raport următoarea rezoluție: „Când face cineva un oraș slobod îi creează și viitorime iar nu –l mărginește în 541 de case, prin urmare trebuie a se osebi cel puțin 1200 pogoane și ca și orașul slobod să se întocmească și spitalul Colții să se folosească, Eforia va lua statutele Alexandriei, unul din mădularele ei în vremea vacanței va merge a studia acel nou oraș, ca să adoptăm orice s-ar potrivi mai bine spre dobândirea scopului nostru”. Secretariatul cu cinste dă aceasta în cunoștința acestui Cinstit Departament spre a face cele de cuviință, înapoiindu-se tot deodată și acele două planuri ce se alătură pe lângă mai sus arătatul raport.

Întocmai cu originalul,
ss/Al. Burke

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1845-1851, f. 20, copie.

131

1850 octombrie 14, Călărași. *Ordinul Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia târgului Călărași prin care cere să se ia toate măsurile pentru a repune școala locală în stare de funcționare.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Comisiei târgului Călărași,

Cu mirare a văzut Ocârmuirea arătarea ce face acea comisie prin raport că școala normală din acest oraș s-a dărâmat și multe din obiectele slujitoare la a ei construcție, precum și la împrejmuire s-au irosit, asupra cărei împrejurări Cârmuirea se grăbește a răspunde acelei Comisii că pentru ținerea ei în bună stare sunt date o mulțime de porunci, atât oficiale cât și prin viu grai domnilor mădulari a avea o deaproape și neadormită priveghere și îngrijire a nu se sminti nimic din câte compun școala și, după bună cuviință, ca niște orășani aleși de obște, trebuia a se interesa cu deosebire de acel obiect privitor la un folos comun, iar nu să petreacă într-o indiferență neașteptată.

De aceea, după tot dreptul cuvânt, sunt răspunzători mădularii și cu nici un chip nu se pot apăra de acea răspundere, pentru care cârmuirea îi scrie Comisiei a repara și înființa la loc orice lucru dărăpănat și stricat la școală, aducând-o în acea bună și întreagă stare, precum ni s-a dat în primire de foștii comisari.

1850 octombrie 14

Ocârmuitor,
ss/Al. Florescu

Samarian, *Călărași*, p. 263, nr. CXVIII.

132

1850 decembrie 7, Călărași. *Adresa Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia orașului Călărași prin care îi cere să întocmească o listă cu cei ce ar dori să cumpere locuri de casă.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Nr. 1875/7 decembrie 1850

Comisiei orașului Călărași,

Cu adresa cinstitei Eforii a spitalelor civile nr. 2600 s-a primit la Cârmuire planul acestui oraș cu poftire să se facă publicitate și a se alcătui o listă, ca cei ce vor fi doritori a cumpăra locuri, să se înființeze, înscriindu-se

în acea listă cu deslușire de cățătime, zicând că voiește a cunoaște mai întâi cățătimea locurilor ce s-ar vinde și în ce despărțire, potrivit cu care, cârmuirea a făcut punere la cale prin poliție și plăși a publicului de aceasta, ca persoanele care sunt doritoare să se înființeze la cârmuire a se înscri în acea listă pentru câte locuri și în ce despărțire.

Această dar mântuitoare și frumoasă punere la cale, cârmuirea o împărtășește și acei comisii scriindu-i a se interesa și a stăru cu râvnă, îndemnând pe orășani a se arăta doritori la cumpărătoria locurilor, fiind de folosul d-lor, spre a scăpa odată din clăcuire, întorcându-se către aceasta mai cu înlesnire mijloacele comerciale și ale industriei, precum asigurarea articolelor îndestulării de întâia trebuință. Planul se află în cancelaria cârmuirii să-l vadă fiecare din cei doritori.

p.Cârmuitor,
Grigore Lerescu

Samaraian, *Călărași*, p.276, nr. CLIV

133

1851 aprilie 12, Călărași. *Ordinul Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia orașului Călărași prin care îi cere să înființeze un perigavor atât în portul Călărași cât și în portul Silistra.*

Cârmuirea județului Ialomița

12 aprilie 1851

Cinstitei Comisii a orașului Călărași,

În temeiul poruncii cinstitului Departament Financiar și în asemănarea adresului cinstitei direcții a carantinei locale nr. 142, trebuință fiind a se înființa și un alt perigavor peste cel aflat perigavor, atât aici cât și la vadul Silistrei, pentru încărcarea și descărcarea caiacelor ce vor veni la aceste două porturi, însă cel de aici cu scânduri și jgheaburi, umblător, ca la venirea apelor să se poată ridica, precum și celălalt de la vadul Silistra, de gard cu jgheaburi de scânduri. Se scrie acelei Comisii ca împreună cu mai mulți oameni de experiență și în unire cu poliția să alcătuiască un lămurit deviz de tot materialul trebuincios cu care urmează să facă acele perigavoare, adică scânduri, fierărie și plata meșterilor și cât mai cu grabă să o trimită.

Pt.Cârmuitor
ss/Corlătescu

Samarian, *Călărași*, p.228, nr. XLIV.

134

1851 aprilie 26, Călărași. *Porunca Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia târgului Călărași prin care îi cere să se ia măsuri în vederea găsirii unei clădiri pentru găzduirea lui Xahim Pașa, comandantul trupelor otomane, care va sosi în oraș.*

Ocârmuirea județului Ialomița
Nr. 2465/26 aprilie 1851

Comisiei târgului Călărași,

Astă seară, după cele dictate prin porunca cinstितului Departament din Lăuntru, cu nr. 3939, ce cu ștafetă s-a primit acum, se anunță cărmuirea că este să sosească aci excelența sa Xahim Pașa, căpetenia împărăteștii oștiri otomane.

Se scrie dar, cu grăbire comisiei, ca prin înțelegere cu d-l polițai al orașului să îngrijească a găsi o casă destoinică, care poate fi a d-lui Hagi Tănăse, unde să se destineze localul tragerii excelenței sale, îngrijind cu aceiași nepregetare pentru tot ce trebuința va cere spre desăvârșita mulțumire a excelenței sale până la plecare, raportuind și cărmuirei.

Pt. Cărmuitor - (ss) Corlătescu

Samaritan, *Călărași*, p. 274, nr. CXLII

135

1851 aprilie 28, Călărași. *Adresa comandirului punctului Călărași către Comisia târgului Călărași prin care cere lămuriri asupra motivului pentru care clădirea cazărmii din localitate a fost transformată în moară.*

Comandirul punctului Călărași
Nr. 100/1851 aprilie 28

Comisiei târgului Călărași,

La trecerea în vizitație dl. polcovnic și cavalier Iancov, inspectorul granițelor, mi-a poruncit a cere știință de la acea comisie cu ce împrejurare s-a dat fosta cazarmă de infanterie de s-a făcut moară și cu ce dezlegare.

De aceea este rugată cinstita comisie să binevoiască a împărtași pe punct cu această știință spre a se face cunoscut d-lui inspector.

ss/Gr. Paraschivescu

Rezoluție: Să i se răspundă că nici comisia nu cunoaște pe ce teme i s-a întemeiat d-l Păltineanu Ioan de a stricat cazarma și-a făcut moară. Pentru aceasta comisia a făcut cunoscut cârmuirei prin două rapoarte și un răspuns n-a primit până acum. Acestea sunt științele ce are comisia.

Samarian, *Călărași*, p. 265, nr. CXXVI.

136

1851 aprilie 30, București. *Adresa Departamentului Logofeției Treburilor Bisericești și Instrucțiunii Publice către Eforia Spitalelor Civile prin care comunică că domnitorul Barbu Știrbei a aprobat planul orașului Călărași.*

Departamentul Logofeției Trebilor Bisericești și Instrucții Publice

Nr. 3387

Anul 1851, avril 30

Cinstitei Eforii a Spitalurilor,

Cinstitul Secretariat al Statului prin adresa cu nr. 4881 încunoștiințează că Măria sa a binevoit a aproba ultimul plan pentru orașul Călărași cu modificările făcute de Înălțimea sa.

Departamentul cu cinste alătură pe lângă aceasta în copie această adresă însoțită și de acest plan spre a se conforma întocmai Înaltei dispoziții.

Pentru șeful departamentului
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1851-1852, f. 7, original.

137

1851 mai 11, Călărași. *Raportul inginerului Scarlat Popovici către Eforia Spitalelor civile prin care informează asupra modificărilor aduse Planului orașului în baza aprobării Domnitorului. (Anexa 16)*

Cinstitei Eforii a Spitalelor,

Fiindcă termenul de 15 mai se apropie, când este a se săvârși licitația orânduirii aceștii moșii, mă grăbesc a supune cu cinste în cunoștința Cinstitei Eforii că, îndată după sosirea mea la Călărași, am ridicat, potrivit Înaltei Hotărâri a Mării Sale, planul al ocolului orașului și l-am și deosebit prin înființare de movile, care acest ocol însumează peste tot 20782,64 stânjeni cvadrați, sau în pogoane: 1588, pentru care am și adăugat, asemenea poruncii

Cinstitei Eforii cu nr. 683, la fiecare despărțire în analogie pe cât a iertat localitatea un număr de locuri, însă:

la văpseua roșie : 35

la văpseua albastră : 36

la văpseua galbenă : 36

Și mă aflu în lucrarea împărțirii locurilor, uliților și ale piețelor și voi stăruî într-această lucrare până la vânzarea tuturor locurilor însemnate pe plan.

Prea plecat,
Scarlat Popovici

Anul 1851, Mai 11

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1845-1851, f. 59, original.

138

1851 iulie 29, Călărași. *Ordin al Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia orașului Călărași, prin care îi face cunoscut că domnitorul Barbu Știrbei va sosi în Călărași și îi cere să ia toate măsurile pentru întâmpinarea acestuia.*

Ocârmuirea județului Ialomița

Nr. 5172/1851 iulie 29

Cinstitei comisii municipale Călărași,

Din porunca cinstitului Departament din Lăuntru cu nr. 7501 ce cu grabnică ștafetă s-a primit, a luat Cârmuirea știință că Măria sa, prea înălțatul nostru Domn, la 31 ale curgătoarei luni, pornește de la Câmpina prin orașul Buzău, unde petrecând în două zile, la 2 sau 3 ale viitorului august, vine pe la Broșteni și Slobozia aici în Călărași.

O asemenea vestire dar grăbește și Cârmuirea a o comunica Comisiei. Tot într-o vreme o îndatorează cu strășnicie ca, având în vedere pompa și cinstea cu care urmează a fi întâmpinat stăpânitorul țării, să facă următoarele:

1. Domnii mădulari ai Comisiei, pregătiți în haine de înfățișare, vor fi aceia care vor prezenta măriei sale la antreul orașului pâinea, sarea, grâul și vinul, așezate pe o tavă bine regulată.

2. Va pregăti pentru iluminarea orașului trebuincioasele ulcelețe, iar mai cu osebite pe la dregătoriile publice.

3. La capul orașului, între grădina răposatului pitar Grigore Poenaru și tabia de fânărie a cavaleriei, pe drumul Sloboziei, de unde adică se nădăjduiește venirea măriei sale, va fi compus cu iscusință un arc de triumf alcătuit din spice, flori și verdețuri de toată felurimea.

4. Domnii comisari vor vesti pe toți orașenii ca cu toții să meargă în haine curate să întâmpine sub arcul de triumf pe măria sa, de unde împreună îl vor însoți la casa domnului cârmuitor unde s-a pregătit locuința înălțimii sale.

5. Prin înțelegere cu domnul polițai al orașului, va îngriji a se găsi alte patru-cinci odăi bune și curate pentru suita măriei sale.

Așadar, comisia pătrunsă bine de termenii aceștia, va grăbi a se conforma ca urmare întocmai, ca să nu întâmpine măria sa cea mai mică nemulțumire, pe vremea cât va fi să petreacă în cercul acestui târg.

Pentru toate cheltuielile ce se va întrebuița în expusele de mai sus, comisia va ține exactă lista neângăduitoare de abuz și în urmă, alcătuită cu toată deslușirea, pe lângă raport, să o supue cârmuirii ca să i se dea dezlegare a-i trece în condica de cheltuieli a acelor bani, după rânduială.

Cârmuitor,
ss/I.F.Lenș

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași* dosar 1/1845-1851, f. 97, original.

139

1851 august 4, București. *Comunicat privind înălțarea în rang a unor funcționari din orașul Călărași.*

Nr. 1250, Anul 1851, august 4

Către Sfatul Administrativ,

Cu prilejul venirii noastre în orașul Călărași, luând în băgare de seamă slujbele ce au săvârșit jos arătatele persoane, Noi pe temeiul art. 350 al Regulamentului Organic și 6 al legiuierei rangurilor, binevoind, îi înălțăm în rang, precum urmează:

Pitari: pe Teodor Corlătescu, secretarul Cârmuirii de Ialomița și pe Constantin Țapa (Giapa); Conțopiști: pe Costache Poenaru, ajutorul de secretar al Cârmuirii, Nicolae Doicescu, registratorul Cârmuirii, Costache Pantazescu, condicarul Grefii, Nicolae Costescu, vătaful de aprozi.

Sfatul va face întru această legiuită urmare.

(Urmează iscălitura Măriei Sale)

Buletinul Oficial, nr. 70 din 11 august 1851

140

1851 august 31, Călărași. *Adresa Poliției orașului Călărași către Comisia locală prin care îi aduce la cunoștință că orașul urmează să fie vizitat de mitropolitul Munteniei.*

Poliția orașului Călărași
Nr. 532/31 august 1851

Comisiei Magistrate,

Zilele acestea este a sosi într-acest oraș Prea Sfinția Sa Părintele Mitropolit, de aceea, potrivit cu Porunca Cinstitei Cărmuiri nr 6064 se aduce cu cinste poftire Cinstitei Comisii a găsi un bun cvartir a i se da la dispoziție Prea Sfinției Sale și altele pentru a Sa suită. Tot într-o vreme vă invită pe toți orașenii, ca câți dintr-înșii vor fi însetați de a dobândi spirituala benedictie să iasă la marginea orașului spre închinare.

Polițai /K. Darzali

Samarian, *Călărași*, p. 275, nr. CL

141

1851 septembrie 10, București. *Raportul lui Scarlat Grigorie Ghica înaintat Eforiei Spitalelor Civile privind măsurile ordonate de Barbu Știrbei pentru alinierea ulițelor și îmbunătățirea activității Comisiei eliberării orașului Călărași.*

Primit septembrie 30
Nr. 1652

Cinstitei Eforii a Spitalelor,

Cu mergerea mea la târgul Călărași, spre întâmpinarea Măriei Sale, prea Înălțatului Nostru Domn, după împrejurările ivite poruncindu-se de către măria sa, a se preschimba planul pentru alinierea ulițelor, s-au și dat pe dată inginerului Popovici de a face poruncita lucrare, care acum săvârșindu-se îl și alătur pe lângă aceasta spre cele de cuviință.

Deosebit, după înaltă poruncă ce prin grai mi s-au dat ca domnul cărmuitor în viitor să ia parte în lucrările comisiei întocmită pentru slobozirea acestui oraș, pe lângă din parte-mi adres subt nr. 7 încunoștiințându-l, i-am și făcut pohtirea convenită către aceasta după plângerile ivite la Măria Sa din partea orașenilor asupra lucrării comisiei, poruncindu-mi-se ca să le iau în băgare de seamă și să fac orice îndreptare voi găsi de cuviință.

A mai adăogat încă doi mădulari pe lângă pre arătata comisie, ca fiind o mai mare majoritate să poată lucrările a-și lua o mai exactă îndeplinire. Acestea cu cinste se fac cunoscute spre cele de cuviință.

ss/Scarlat Gr. Ghica

1851 septembrie 10

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1845-1851, f. 124-124v.

142

1852 februarie 18, Călărași. *Extras din broșura lui Pompei Samarian Istoria Spitalului din Călărași referitoare la înființarea Spitalului local și a Comisiei Spitalului.*

...În urma ordinului Nr. 1352, al Departamentului din Lăuntru, în ziua de 18 februar, se adună notabilitățile târgului în presusvia Cărmuirii și se constituie Comisia spitalului local, compusă din medicul districtului, d-rul Iosif Brust,, magistratul târgului, Ioan Vasiliu și cărmuitorul căpitan Iorgu Filip Lenș, ca președinte al acestei comisii.

Comisia aleasă hotărăște înființarea spitalului cu 15 paturi. Unul din cilenii magistraturii, Dumitru sau Mitu Teodoru, este însărcinat cu adunarea efectelor rămase de la vechiul spital veneric, cum și cu procurarea din nou a celor care lipseau...

Samarian, *Istoria Spitalului*, p. 6

143

1852 aprilie 2, Călărași. *Listă cu locuitorii ce au împrumutat bani pentru eliberarea orașului. (Anexa 17)*

LISTĂ

de prenumerația persoanelor ce voiesc a da cu chip de împrumut pentru un an sume ajutătoare celor ce nu-și pot plăti locul spre liberarea orașului.

Gheorghe Filip Lenș, lei douăzeci mii	20.000
Drăgan Gheorghe, lei zece mii	10.000
Ioan Vasiliu, lei șase mii cinci sute	6.500
Petre Stănescu, lei șase mii cinci sute	6.500
Iancu Dimitrie Stoichiade, lei una mie	1.000
Frații Samarian Mitran, lei opt sute douăzeci și cinci	825

Ilie Popescu, lei una mie	1.000
Drăgan Ghețu, lei cinci mii	5.000
Constantin Stancu, lei trei mii	3.000
Răducan Ceaușescu, lei zece mii	10.000
Sume ce se adaugă sârmanilor din Călărași pentru cumpărătoria de pământuri.	
=====	
Peste tot lei șazeci și trei mii opt sute douăzeci și cinci	63.825

Copie întocmai,
G. F. Lenș

Aprilie 2, 1852

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1851, f. 66, copie.

144

1852 iunie 24, București. *Actul prin care Eforia Spitalelor Civile declară că orașul Călărași și partea de moșie din jurul orașului sunt declarate libere și roagă pe Domnitorul Barbu Știrbei să întărească acest act prin hrisov domnesc.*

ACT

Mulți dintre locuitorii după moșia Călărași a spitalului Colții, precum și din alte părți ale Principatului, arătându-și către cinstita Eforie a spitalelor, cât și de-a dreptul către Măria Sa, prea înălțatul nostru domn, dorința de a întocmi un oraș slobod pe o parte ce s-ar osebi din această moșie și pentru care casa spitalului să se despăgubească din vânzarea locurilor, potrivit cu micșorarea venitului ce ar crea spitalului, și din această dorință a lor primindu-se de către Înălțimea Sa, după luminatele dezlegări ce s-au dat Eforiei, mai întâi s-au osebit prin inginerul Scarlat Popovici, trimis într-adins în fața locului, cu movile și semne din trupul moșiei Călărași, un ocol a cărui suprafață cuprinde peste tot stânjeni cvadrați două milioane două sute douăzeci și una mii, nouă sute cincizeci și cinci nr. 2.221.955, sau pogoane una mie șapte sute patrusprezece și jumătate, nr. 1714 ½, după cum se vede mai pe larg la cartea de alegere și la planul ocolului ce au făcut numitul inginer. După aceasta s-au hotărât și prețurile locurilor împărțite în trei clase, potrivit cu poziția lor, și anume:

- Clasa I, lei 6 stânjenu cvadrat,
- Clasa II, lei 5 stânjenu cvadrat
- Clasa III, lei 4 stânjenu cvadrat

Rânduindu-se din locuitorii târgului o comisie însărcinată cu vânzarea locurilor și cu împlinirea banilor după această vânzare până când să se îplinească o sumă cel puțin de lei 250.000, după care numai potrivit rezoluțiunii Înălțimei Sale, date la raporturile Eforiei și încunoștiințate acestea prin oțnoșeniile cinstitului Departament al Credinței cu nr. 1426 și 3387 din anul trecut, acest oraș să aibă a se cunoaște slobod, iar spitalul să rămâie și după aceasta stăpân pe locurile nevândute, ca din vânzarea lor să se despăgubească treptelnicește, pe deplin, pentru partea de moșie ce lasă pe seama noului oraș.

Acum această comisie înfățișând dovadă că au numărat pe seama sa spitalului Colțea la Casa Centrală suma de lei 250.000 Eforia declară:

1) Acel ocol de loc de pogoane 1714 ½ ce s-au osebit din trupul moșiei Călărași, după cum mai sus s-au zis, precum și orașul după dânsul de acum înainte sunt slobози, bucurându-se acesta din urmă de toate drepturile ce au și celelalte orașe slobode din Principat.

2) Locurile ce sunt încă nevândute se vor vinde pe seama spitalului, tot cu prețurile hotărâte.

Două copii adevenerate cu pecetia și iscălitura Eforiei, atât ale cărții de alegere cât și a planului acestui ocol, se vor depune, unul la cancelaria Sfatului noului oraș și alta la Arhivele Statului, potrivit cu rezoluția Măriei Sale, pomenită în oțnoșenia cinstitului Departament al Credinței cu nr. 3387 din anul trecut.

Eforia roagă plecat pe Înălțimea Sa, ca să binevoiască a întări acest act cu luminat hrisov domnesc, spre veșnica lui statornicie și tărie.

Orașul București

Anul 1852 luna iunie 24

ss/Arsachi

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1851, f. 88-88v., original.

145

1852 septembrie 24, București. *Hrisovul domnitorului Barbu Știrbei nr. 9 din 24 septembrie 1852 prin care orașul Călărași este declarat oraș liber. (Anexa 18)*

NOI

BARBU DIMITRIE ȘTIRBEI

cu mila lui Dumnezeu domn stăpânitor a toată Țara Românească

Târgul Călărași, a cărui vatră făcea parte din moșia spitalului Colțea, fiind de mult cunoscut că, cu a sa importantă poziție pentru comerț, ar putea

deveni un oraș înfloritor, dacă s-ar libera de piedicile ce-i aduc la a sa dezvoltare îndatoririle proprietărești ale pământului său, în multe rânduri s-au făcut de a se emancipa acest târg și totdeauna obləduirile după vremi au manifestat dorința de a îndeplini această trebuință.

Având dar noi în vedere și dorind cu osebite a favora cât prin puțință asemenea mijloc de dezvoltare a orașelor, mai ales a celor ce prin a lor poziție promit înaintare, am chemat bunăvoința Eforiei Spitalelor și am avut mulțumirea a vedea sprijinită a noastră dorință prin zelul și pătrunderea cu care zisa Eforie a îmbrățișat scopul ce ne-am propus pentru îmbunătățirea acestui oraș.

Spre acest sfârșit, luând noi în băgare de seamă raporturile Departamentului Credinței de la 2 septembrie anul 1849 și de la 2 iunie anul 1850, însoțite de ale Eforiei spitalelor, cu data de la 27 august 1849 și de la 22 mai 1850, prin care ni se arată mijloacele chibzuite pentru emanciparea orașului Călărași și pentru despăgubirea proprietății spitalicești; osebindu-se adică un ocol din trupul moșiei spitalicești, din care ocol o parte să se destine pentru raionul orașului sau islazul său, iar altă parte să se hotărască pentru vatra orașului, care vatră împărțindu-se în trei clase de deosebite prețuri, să se vândă cu stânjenul și cu banii ce se vor strânge din această vânzare să se cumpere vre un acaret pe seama spitalelor, spre a lor despăgubire. Am cerut să se deosebească din trupul moșiei Călărași, pentru noul oraș un ocol cu îndestulă întindere și cu hotare bine precizate, încât să nu se aducă nici o piedică la dezvoltarea acestui oraș.

Și după ce prin raporturile Departamentului Credinței de la 26 februarie și 30 mai 1851, însoțite de ale Eforiei spitalelor de la 24 februarie și 20 mai din același an, ni s-a supus plan arătător de întocmirea noului oraș, precum și chibzuire ca emanciparea lui să se socotească săvârșită, după ce se va aduna din vânzarea locurilor o sumă de 250.000 lei, am aprobat prin rezoluția noastră de la 15 aprilie 1851 atât planul de întocmire a noului oraș, cât și chibzuirea ce ni s-a supus pentru a lui emancipare și am poruncit a proceda în vânzarea locurilor.

În sfârșit acum, după ce prin raportul Departamentului Credinței de la 25 iunie, însoțit de al Eforiei spitalelor de la 29 iunie a anului curgător, ni se supune în cunoștință că s-a adunat în casa Eforiei spitalelor prefixata sumă de 250.000 lei și că prin urmare condiția emancipării orașului se află îndeplinită.

Noi, văzând actul de liberare ce sloboade Eforia spitalului, cu data de la 29 iunie al anului curgător, sub iscălitura membrilor ei, d-lor vornic Costandin Herăscu, logofătul beizadea Scarlat Grigorie Ghica și doctorul Apostol Arsache, înaintat nouă pe lângă sus-citatele rapoarturi ale

Departamentului Credinței de la 25 și al Eforiei spitalelor de la 29 iunie anul curent;

Văzând adevărarea ce dă Departamentul Dreptății, în urma cercetărilor și constatărilor ce a făcut despre validitatea titlurilor de stăpânire a moșiei Călărași, ce-i zice și Lichirești, că este adică dreaptă proprietate a spitalului Colții;

Declarăm, printr-acest Domnescu al nostru Hrisovu, cu desăvârșire emancipat noul oraș ce se întocmește în locul târgului Călărași, având a fi acesta totdeauna reședință de Cârmuire a județului Ialomița și a se bucura de toate drepturile ce au și celelalte orașe ale Principatului.

Totdeauna, luând în băgare de seamă voia ce ni s-a cerut prin prezisele raporturi de a se da noului oraș numele de Știrbeiu, al familiei noastre, primim cu atât mai multă plăcere să poarte acest oraș numele nostru, cu cât ne bucurăm a-l vedea că ia în zilele Domniei Noastre o nouă condiție de prosperitate. Iar întinderea ocolului și condițiile întocmirii noului oraș sunt cele următoare:

Întinderea ocolului general al orașului Știrbeiu

Pentru acest ocol s-a ridicat plan într-adins prin care se arată că toată întinderea orașului Știrbeiu este de una mie șapte sute patrusprezece pogoane, No. 1714, și periferia se hotărăște, despre răsărit și apus, prin liniile de hotar ale mărginii moșii A, B, în întindere de una mie șapte sute șaptezeci stânjani, No. 1770 și C, D, în întindere de una mie cinci sute treizeci stânjani No. 1530, care trece prin movila (L) din drumul viilor, numită a lui State și prin movila (F) din drumul poștei, numită a Ceairului, și care amândouă aceste movile se văd pe planul moșiei din anul 1842, însemnate cu No. 9 și 25.

Condițiile întocmirii acestui oraș

Pentru vatra orașului Știrbeiu s-a osebit deocamdată, din sus-arătatul ocol, o întindere de 229.392 stânjani cvadrați care fac una sută șaptezeci și șapte pogoane No. 177, și alcătuindu-se osebit plan de regularea acestui orașu, s-au ales pentru locuri de vânzare 157.784 stânjani pătrați, afară de uliți, pieți și locuri rezervate pentru clădiri publice, care cuprind 71,608 stânjani cvadrați.

Acești 157.784 stânjani pătrați s-au împărțit în trei clase și anume: clasa întâi care pe plan s-a însemnat cu vâpsea roșie, cuprinde stânjani pătrați treizeci și șase mii șase sute șazeci și patru No. 36.664; clasa a doua, însemnată pe plan cu vâpsea albastră, stânjani pătrați cincizeci și trei mii două sute No. 53.200; clasa a treia, însemnată cu vâpsea galbenă, stânjani pătrați șazeci și șapte mii nouă sute douăzeci No. 67.920; hotărându-se și prețul lor, câte șase lei stânjini pătrați de clasa întâi, cinci lei de clasa a doua și patru lei de clasa a treia.

Iar pogoane una mie cinci sute treizeci și șapte No. 1537 rămân pentru raionul orașului, având a sluji drept islaz al comunității sale, cum și pentru a se da cu vremea mai multă întindere vetrei orașului, după cum trebuința va cere, fără a fi nimeni volnic a face vre-o altă întrebuițare acestui loc în niciun chip.

Cu vânzarea locurilor ce a rămas nevândute din vatra orașului Știrbeiu și sunt pe seama Eforii Spitalelor, însărcinăm pe magistratul acestui oraș ca, dimpreună cu Epitropul orânduit din partea sus zisei Eforii, să îngrijească a se osebi, prin inginerul orașului, locurile pe fața pământului cu toată precizia cerută, întocmai precum în plan se cuprinde; a pune pietre la colțurile fiecărui loc ca să nu mijlocească în nici o vreme vre-o nedumerire sau vălmășeală despre hotare și a se da la mâna fiecărui cumpărător actul vânzării cu cuprindere de descrierea locului, prin măsurătoarea laturilor lui și prin însemnarea direcției acestora spre cele patru puncte cardinale.

Magistratul împreună cu împuternicitul Eforii Spitalelor rămân îndatorați ca, la fiecare șase luni, să trimită acelei Eforii lista de locurile vândute, precum și banii adunați din acea vânzare, având a urma cu acest chip până la desăvârșita desfacere a locurilor ce alcătuiesc vatra acestui oraș.

Pe aceste temeieri, spre paza și veșnica statornicire celor preurmate și așezate, Noi dăm Orașului Știrbeiu acest Hrisovu, întăritu cu a Noastră Domnească Iscălitură și Pecete și urându-i înmulțire și înflorire întru toate, poruncim ca pe lângă acest Hrisovu, alăturându-se sus zisul act al Eforiei Spitalelor, să se dea în original în păstrarea Magistratului acestui oraș, împreună și cele două planuri, adică cel general al ocolului și cel particular al vetrei orașului Știrbeiu, iar copii după acestea adevărate de Departamentul Dreptății să se depue la Arhiva Statului.

Dat la anul de la Hristos una mie opt sute cincizeci și doi Septembrie 24. Iar al Domniei Noastre al patrulea, în Capitala București a Principatului Românesc.

Urmează iscălitura Măriei Sale,

Șeful Departamentului Dreptății
M. Arghiropolu

No: 9
Al condicii de hrisoave

Buletinul Oficial, nr. 6, din 27 februarie 1853.

146

1852 octombrie 10, București. *Comunicat privind înălțarea în rang a unor funcționari din orașul Călărași*

Pe temeiul art. 350 din Regulamentul Organic și 6 din legiuirea rangurilor, înalță în rangurile următoare, precum urmează:

Pitari: pe fostul conțopist Drăgan Ghețu, Ioan Vasiliu, membru în Comisia emancipării orașului Știrbei, Ilie Popescu, ajutorul Grefii Tribunalului județului Ialomița;

Conțopiști: pe Petre Stănescu, Constantin Stanciu și Gheorghică Opran, membrii Comisiei emancipării orașului Știrbei, Ioan Stoichiade, secretarul acelei comisii, Dimitrie Manolescu și Matache Popescu, scriitori la Grefa Tribunalului Ialomița.

Poruncim dar Sfatului (Administrativ) a face legiuita urmare întru aceasta.

(Urmează iscălitura Măriei Sale)

Secretarul Statului, I. Manu

Nr. 1196, Anul 1852, septembrie 26

Buletinul Oficial, nr. 89 din 10 octombrie 1852

147

1852 noiembrie 4, Călărași. *Ordin al Cărmuirii județului Ialomița către Comisia orașului Știrbei(Călărași) prin care îi face cunoscut că odată cu eliberarea sa orașul a dobândit și dreptul de a avea magistrat(primar).*

Cărmuirea județului Ialomița

Nr. 11.457

1852 noiembrie 4

Cinstitei Comisii municipale a orașului Știrbei

Orașul acesta, deodată cu liberarea, a dobândit și dreptul de a avea și magistrat, deopotrivă cu toate celelalte orașe slobode ale Principatului.

În îndeplinirea formelor cerute de către Cinstitul Departament din Lăuntru pentru înființarea magistratului, Cărmuirea are trebuință de o listă pentru tot numărul familiilor hălăduitoare într-acest oraș, coprinzătoare și de acareturile ce posedază fiecare și prețul acelor acareturi.

Prin urmare se recomandă Cinstitei Comisii ca, în unire cu D. polițaiul orașului sau locotenentul său, să să îndeletnicească, fără nici o

întârziere, cu alcătuirea listei pomenite, care se va forma pe adevărul în ființă și până la 8 ale următoarei să o înainteze Cârmuirei subscrisă de Dv. membrii cinstitei comisii.

Cârmuitor,
ss/I.F.Lenș

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1853, f. 2, original.

148

1853 februarie 24, Călărași. *Ordin al Cârmuirii județului Ialomița prin care se confirmă componența Magistraturii orașului Știrbei(Călărași), cerându-i totodată să preia lucrările vechii Comisii Municipale.(Anexa 19)*

Cârmuirea județului Ialomița
Nr. 1462

Anul 1853 luna februarie 24

Onorabilului Maghistrat Local

Persoanele chemate în lucrarea acelu onorabil Magistrat, după alegerea săvârșită, hotărându-să de către Cinstitul Departament din Lăuntru, potrivit poruncii nr. 1151, sunt:

Domnul pitar Ioan Vasiliu - prezident al Magistratului, întărit de Măria Sa Domnul Stăpânitor cu ofisul nr. 289

Domnul Coțopist Petre Stănescu - membru și casier

Domnul Hagi Tănase Țoncovici - membru

Domnul Coțopist Pitar C. Stanciu - membru

Domnul Ioan Păltineanu - supleant

Domnul Dimitrie Ene - supleant

Se face cunoscut Cinstitului Magistrat ca îndată să primească de la Cinstita Comisie Municipală canțeliera, socotelile și casa de bani împreună cu lucrările săvârșite.

Pt. Cârmuitor
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1853, f. 14, original.

1853, Călărași. *Extras din broșura lui Pompei Samarian Istoria spitalului din Călărași referitor la ocuparea orașului Călărași de către trupele rusești.*

...Rușii intrând în Țările Românești, s-au îndreptat spre orașul Știrbei, să cucerească Silistra, cu gând să ajungă la Varna, unde se concentraseră aliații francezi și englezi, veniți în ajutorul turcilor. Ștabul rusesc era aici. În casele lui Costache Chiralopol era încartiruit generalul Șilder, cel care a dăruit bisericii orașului clopotul cel mare și care a și murit aici și a fost îngropat la această biserică. Generalul comandant, feldmareșalul Feodorovici Paschievici, care a luptat contra lui Napoleon la Smolensk, la Moscova, la Dresda și Leipzig... își avea cartierul în casele clucerului Grădișteanu... În casele polcovnicului Grigore Poenaru era găzduit baronul Klott von Jungersburg, iar în casele lui Anghel Ivanovici sta generalul Bogușevschi.

Din 540 de case, câte erau pe acea vreme în urbea Știrbei, 365 au fost ocupate de încartiruirii rusești...

Două poduri, unul pe vase, în dreptul Feldpostului... și un pod fix pe Gâtul Ezerului... legau orașul cu drumul Silistrei...

Feldmareșalul Paschievici fiind rănit la Silistra, a fost înlocuit cu prințul Gorceacof, care își avea stabul tot în casele clucerului Grădișteanu...

De cum au venit aici, rușii au prins a-și întocmi spitale pentru nevoile lor; în acest scop au rechiziționat toate casele ai căror proprietari fugiseră și au cerut Comisiei locale să le aranjeze pentru spitale...

Samarian, *Istoria Spitalului*, p. 12-13

1853-1854, București. *Extras din lucrarea lui Constantin Predeleanu, Noțiuni istorice asupra județului Ialomița referitor la înființarea cartierului Volna.*

...Iar partea orașului numită astăzi Volna, s-a format prin venirea de prin satele învecinate și stabilirea aici a mai multor familii, precum dl. Dumitru Ene din Călărașii Vechi, Guță Postelnicu, logofătul Ilie Niculae Mănuceanu și alții.

Între acestea se distinge și dl. David Mușetescu, om care prin alergăturile d-sale contribuie la facerea bisericii de astăzi, la care ajută și familia Domnitorului Barbu Știrbei cu suma de 10.000 lei. Cu aceste familii și alte multe de prin județe se formă restul orașului numit Volna de azi...

C. Predeleanu, *Noțiuni istorice*, p.25

151

1854 iunie 13, Călărași. *Extras dintr-un manuscris anonim polonez (Scenographia – Memoary ezyli Pamictnik) referitoare la situația orașului Călărași în timpul Războiului Crimeii.*

...Astăzi orașul Călărași s-a schimbat de mirare. Cine a fost aici iarna trecută, adică în anul 1853, și cine-l vede acum, acela știe numai ceea ce a fost și ce-i astăzi, când cartierul general și-a fost instalat aici reședința. Atunci orașul acesta a fost părăsit de cea mai mare parte din locuitori, rămânând numai lucrătorii și cei cu prăvăliile. Azi s-a mutat aici comerțul bucureștean. Casele ruinate și părăsite au devenit locuințele generalilor sau ofițerilor din comandă. Aici a locuit toată generalimea armatei noastre. Au fost deschise restaurante, cofetării. O strânsură de nații și de negustori de tot felul, greci, jidovi chiar galițieni, cu deferite mărfuri, cucoane libere din București și o mulțime de bandiți de tot soiul. Așadar, Călărașii deveniră pentru moment reședința lumii întregi. O masă de uniforme militare diferite, infanteriști, husari, ulani, dragoni, persani, cerchezi, în sfârșit greci, albanezi și moldoveni în uniformele lor naționale. Nu puteai trece strada. Scumpete fără margini, fiecare colțișor răsplătit, plin de spitale și în afara orașului. Bivuacuri și corturi înconjură orașul. În ostroave bubuie încă tunurile. În Silistra se mai ridică fumul de tun și pe dealurile unde fusese poziția noastră, trag turcii...

Revista istorică română, vol. XIV, fasc. I., p.74

152

1854 iulie-august, Călărași. *Extras din broșura lui Pompei Samarian Istoria spitalului din Călărași referitor la situația Călărașului după retragerea trupelor rusești și instalarea celor turcești*

...În primele zile din iulie 1854 rușii evacuează orașul Știrbei. Toate pregătirile lor spitalicești, aproape 1200 de paturi, măsuțe și alte obiecte, sunt lăsate, chipurile, în seama subocârmuitorului plășii Borcea, Hristodorescu, cu poruncă strașnică din partea rușilor să le păstreze în bună stare... Deși din vreme, încă de la 27 iunie, se pusese carauale să păzească acest material spitalicesc, totuși dezastrul, ca la război, a urmat cum au plecat rușii. Fiecare din locuitorii ce mai rămăseseră aici au luat ce au putut... Când au intrat turcii aici, la 2 august, au luat resturile ce au mai găsit...

Samarian, Istoria Spitalului, p. 15

1854, toamna. *Extras din volumul medicului american James Oscar Noyes intitulat **The Border Land of the Christian and the Turk**, publicat în SUA în anul 1858 referitor la situația orașului Călărași în timpul Războiului Crimeii.*

... Ahmet Pașa era în tabără lângă Călărași. După imensul număr de vite și oi taiate pentru a hrăni 30 000 de soldați și după murdăria în toate cele a otomanilor, exceptând propria persoană și îmbrăcămintea, organele mele olfactive mi-au anunțat apropierea de tabără, încă înainte de a vedea corturile verzi ale nizamilor. Totuși, curând le-am văzut, departe, întinse în lungi șiruri pitorești. După ele, orașul Calarasi și larga mlaștină mărginind malul stâng al Dunării și dealurile Bulgariei conturându-se în catifelate tonuri de gri, la distanță.

Drumul spre Călărași ducea direct prin tabăra otomană... Unele trupe erau trecute în revistă, altele taiau animale sau trebăluiau în jurul focurilor de tabără iar altele, stând în grupuri, pe iarbă, fumau pipe lungi și-și îndulceau greutățile războiului cu naivele recitaluri ale orientalilor...

Imediat după bariera Călărașilor - un oraș românesc murdar de 5 000 de locuitori - am observat lungile bordeie sau, mai degrabă, tranșee acoperite, în care fuseseră încartiruite trupele rusești în iarna trecută. Surugiul m-a lasat în plină strada. Lăsându-mi bagajul la pravălia unui evreu care, din fericire, vorbea nemțește, am pornit să-mi pun în ordine pașaportul pentru Silistra, unde speram să mă îndrept înainte de căderea nopții. Dar, cu toate acestea, ore prețioase au fost pierdute alergând de la comandantul militar la poliție și de la cea din urmă la Carantină. Pe șeful instituției menționate în urmă, fără a cărui semnătura era imposibil să traversez Dunărea, nu l-am putut găsi acasă și obținând o descriere a sa, am început să-l caut pe străzi.

În timp ce hoinăream prin oraș, era aproape să cad într-o groapă din pământ ce nu era pazită, pe care, la început, am crezut-o a fi un puț, dar am descoperit că era intrarea într-o imensă sală subterană folosită ca depozit pentru grâne. Hambare ca acesta sunt obișnuite în Țara Românească, ba chiar peste tot în răsărit.

Am vizitat, de asemenea, mormântul generalului Schilder care a fost, cu desăvârșire, cel mai capabil bărbat din armata rusă în principate și s-a sacrificat în fața fortificațiilor Silistrei. Doarme lângă o mică biserică ortodoxă. Doi sau trei soldați români, îmbrăcați rusește, stăteau de gardă în apropiere.

Cu multă greutate l-am găsit, în sfârșit, pe ofițerul Carantinei, care se bucura în tihnă de ciubucul său în fața unui han turcesc, atât de nepăsător ca și când nu s-ar fi auzit vreodată de ciumă și holeră. Era o mostră perfectă a oficialităților guvernamentale din răsărit...

M-am întors la hanul valah pe străzi aglomerate de ofițeri și soldați din tabăra vecină, ce umblau hai-hui. La han îmi puteau oferi cina, dar nu și cazare. Aceași odaie servea de bucătărie și de sufragerie. Zugrăveala este un lux necunoscut la Călărași. În locul meselor și scaunelor erau bănci primitive, aranjate de-a lungul a două forme ce semănau cu acelea care îmi amintesc de prima hrana spirituală primită în vechea școală de țară. În locul consultării unei liste de bucate, trebuia doar să mă uit într-un șir de oale largi de aramă ce fierbeau pe un foc de cărbuni și să-mi aleg din ce vreau să-mi compun masa. Feluri diferite de carne și vegetale erau amestecate și condimentate pentru a produce varietatea râvnită de gustul românesc. Singur ardeiul roșu părea să fie un ingredient comun. Bucătarul era și hangiu și ajutor de bucatar și distribuitor de rachiu. Am comandat să-mi fie umplut un blid dintr-una din crățiți, iar conținutul ei, un compromis incert între solid și fluid, cu o bucată de pâine spartană, a constituit masa mea de seară.

Nu mă așteptam la desfătarea unui pat pentru săptămânile ce vor veni și disperasem căutând o cameră sau un adăpost de orice fel când, un negustor grec din Galați s-a oferit, cu generozitate, să-și împartă camera cu mine. Am mers la un han din împrejurimi unde ne-au fost servite pipe și cafele a la turque....

Fiind imposibil să obțin o căruță care să mă ducă la Dunare, m-am târguit pentru un drum cu un evreu care mergea la debarcader, cu un transport de mere din Călărași. A promis să fie gata la ora zece și a avut grijă să-și ceară piaștrii cu anticipație. Dar orele treceau unele după altele, iar evreul, agitându-se și tânguindu-se, încărca mere în căruța sa mizerabilă, până când nu a mai rămas spațiu pentru un loc.

M-am hotărât să pornesc pe jos și să-mi las bagajul la israelit, când colonelul Bent a venit din București. Îl întâlnisem adesea în București. Era în drum spre Constantinopol cu depeșe de la Omer Pașa și mi-a oferit un loc în furgonul său acoperit. A fost obținut un schimb de cai de la stația de poștă și o oră mai tarziu eram pe malul stâng al Dunării...

Călători străini despre țările române în secolul al XIX-lea, serie nouă, vol. VI, Ed. Academiei Române, București, 2010, p. 226-228

154

1855-1856, București. *Extras din lucrarea lui Constantin Predeleanu, Noțiuni istorice asupra județului Ialomița referitor la situația orașului Călărași după finalizarea acțiunilor militare din zonă.*

...După trecerea războiului, care lăsa în urmă devastări și pustiire, pe la anul 1855-1856 începură sătenii refugiați, care compun astăzi partea

numită Volna, a se reîntoarce, unii fiind aduși chiar prin silnicie prin mijlocirea autorităților, iar adevărații orășeni care au rămas nemișcați, îndurând toate greutățile și sarcinile războiului, începură să construiască frumoase case...

C. Predeleanu, *Noțiuni istorice*, p.26

155

1856 decembrie 10, Călărași. *Extras din raportul inspectorului sanitar Vartiadi despre localul noului Spital județean înființat în baza Ofisului domnesc nr. 75 din 27 august 1856, local amenajat în fostul spațiu administrativ al Carantinei.*

...Acest edificiu se compune din 13 încăperi, 7 spre Dunăre și 6 spre oraș; din cele 7 dintâi am destinat salonul de mijloc și o odaie mare din dreapta pentru bărbați; o odaie mare în stânga salonului și alta mai mică lângă dânsa, pentru femei. În odaia bărbaților încap 8 și 9 paturi, au antre și retiradă deosebită. Asemenea și pentru femei încap 6-7 paturi, cu retiradă deosebită. Așadar, după împrejurări, înmulțindu-se bolnavii diferitelor sexe se pot adăuga câte unul sau două paturi, la o parte sau alta. Am numai două odăi, tot în același rând, la dreapta pentru locuința doctorului și una la stânga drept rezervă pentru bolile lipicioase, fie acute sau cronice. În rândul despre oraș, am ales două încăperi care au fost mai mari, una în dreapta și alta în stânga în tinda antrelei, pentru bolnavii ostași, unde încap 15 până la 16 paturi. Tot în același rând am destinat o odaie pentru zestrea spitalului, altul pentru arhiva Carantinei, una pentru baia bolnavilor și una rămâne pentru Cancelaria spitalului...

Nr. 56 din 10 decembrie 1856

Samarian, *Istoria Spitalului*, p. 24

156

1857 martie 5, Călărași. *Raport al administrației județului Ialomița către Ministerul de Interne, referitor la modul în care a fost primit la Călărași comisarul francez Talleyrand.*

Administrația Districtului Ialomița

Nr. 1721, 5 martie 1857

Onor Minister Interior,

Excelența sa baronul de Talleyrand, comisarul Măriei Sale franceze în principat, a sosit ieri la patru ale curente, aici, prin Silistra deodată cu

expirarea luminei zilei, însoțit și de doi secretari. Excelența sa a fost întâmpinat de administrație și chiar în cetatea Silistra și apoi de acolo până aici în orașul de reședință a fost adus cu trăsuri escortate de dorobanți și un pluton de cavalerie. Toate onorurile cuvenite unei asemenea însemnate persoane au fost realizate în privința cartuirii Excelenței sale, și pentru aceasta administrația a primit mulțumiri din partea Excelenței sale, iar astăzi de dimineață s-a pornit pentru capitala București, iarăși escortat până la frontiera districtului de subiscălitul.

Prin urmare, se raportează plecat onor minister spre știință.

Administrator
ss/G. Perdicari

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne – Administrative*, dosar 2321/1857, f. 139, original; Ed. *Documente Unirea Principatelor*, vol. I, p. 308, nr. 422

157

1857 martie 24, București. *Extras din scrisoarea baronului de Talleyrand către contele Walewski referitoare la modul în care a fost primit la Călărași, pe pământul Țării Românești.*

...La Călărași, guvernatorul Valahiei mi-a pregătit cea mai strălucitoare primire. Trăsuri, trimise să mă întâmpine, escortate de dorobanți și precedate de un pluton de lăncieri, m-au condus la prefectură, pusă la dispoziția mea și unde toate trupele mă așteptau pregătite, aranjate în curtea luminată de torțe și artificii. Am găsit la Călărași pe prințul Grigore Ghica, venit să mă întâmpine în numele caimacanului, din partea căruia mi-a înmănat o scrisoare de felicitare...

Acte și documente, vol. IV, p. 126, nr. 939 .

158

1857 mai, Călărași. *Listă cuprinzând numărul orășenilor din Călărași cu drept de vot pentru alegerea deputaților în Divanul ad-hoc.*

Listă de orășani din Orașul Știrbei în drept de a lua parte la alegerea deputaților pentru Divanul ad-hoc, după încredințarea făcută de magistratul local prin raportul nr. 219

Nr. total 224

Din care orășani au venit de s-au înscris 12 și anume:

1. Conțopistul Ioan Stoichiade
2. Stan Radu
3. Ilie Popescu
4. Niță Negulescu
5. Pană Marin
6. Stan Stănescu
7. Minea Ioan
8. Iordan Opran
9. Gheorghe Opran
10. Pitaru Ioan Vasiliu
11. Petrache Rădulescu
12. Ghiță Grigorescu

212 au rămas neînscriși fiindcă n-au venit.

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne – Administrative*, dosar 2321/1857, f. 636, original; Ed. *Documente Unirea Principatelor*, vol. I, p. 375, nr. 498

159

1857 iunie 15, Călărași. *Raport al institutorului Școlii primare din Călărași, înaintată Eforiei Instrucțiunii Publice, referitor la măsurile luate pentru primirea candidaților de învățători de prin satele județului.*

Onor Eforiei Instrucțiunii Publice

Spre răspuns la cele cuprinse în ordinul nr. 831 din 31 mai a.c., subscrisul, prea plecat, am onoare a supune la cunoștința onor Eforiei că îndată am comunicat în copie acel ordin onor Comitetului de inspecție al acestei școli, cum și în original colegului meu, iar pe de altă parte am mai rugat încă pe onor Administrație de a mai rezezi formele pentru adunarea de candidați.

Totodată, prea plecat, am onoarea a vă aduce la cunoștință că la această școală toți candidații au fost bine primiți, fără piedici.

Institutorul claselor a III-a și a IV-a ale Școlii primare a orașului Știrbei
ss/Răducanu Mitran

Orașul Știrbei

Nr. 31, 1857 iunie 15

Arh.Naț. București, *Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*, dosar 3808/1857, f. 18,

160

1858 mai 5, Paris. *Extras din raportul baronului Talleyrand către Walewski referitor la atmosfera existentă în localitățile prin care a trecut, generată de problema Unirii Principatelor.*

... Peste tot, la București, precum și în orașele de provincie pe care le-am vizitat, Giurgiu, Călărași, Brăila, Buzău, Focșani, Ploiești, Pitești, prezența mea devenea semnalul unor manifestări semnificative; petiții foarte explicite îmi erau trimise, deseori din localități îndepărtate de drumul pe care îl urmam. Toți aceștia care veneau să mă întâmpine îmi exprimau decât o singură și aceeași dorință: Unirea celor două Principate...

Acte și documente, vol. VII, p. 166, nr. 2045.

161

1859 ianuarie 19, București. *Lista deputaților din județul Ialomița aleși pentru a face parte din Adunarea electorală a Țării Românești.*

Județul Ialomița

Logofăt Scarlat Crețulescu

Clucerul Barbu Slătineanu

Logofăt Barbu Catargiu

Aga Alexandru E. Florescu din partea orașului Călărași.

Buletinul Oficial, nr. 6 din 19 ianuarie 1859.

162

1859 august 18, București. *Raportul inginerului Alexandru Antonescu înaintat Ministerului de Interne referitor la conflictul existent între municipalitatea orașului Știrbei(Călărași) și Eforia Spitalelor civile.(Anexa 20)*

Domnule ministru,

Pentru procesul ce mijlocește municipalitatea orașului Călărași și arendașul moșiei Călărași, proprietatea Spitalului Colțea, asupra stăpânirii unei lunci dintre oraș, râul Borcea și Gâtul Ezerului, privind ordinul excelenței voastre nr, 2539 cu dosarul nr. 8 relativ la această chestie, anexat aci, ca să se vadă cele preurmăte întru aceasta și am totodată în vedere hrisovul domnesc și orice alte hârtii atingătoare de această împrejurare și,

prin înțelegere cu membrii comisiei pentru aceasta, să stăruiesc a se regula pe fața pământului această posesie în conformitate cu documenturile.

Subscrisul a mers la orașul Călărași și intrând în lucrare a întâmpinat:

1. Contradicție între hrisovul domnesc și actul de emanciparea orașului dat de Onor Eforia Spitalelor ce se păstrează de municipalitatea orașului.

2. Lipsa planului și hotărniciei după care s-au făcut amândouă, sau unul din aceste acte.

În fața acestora comisiunea fiind nevoită a se abține de la orice verificare, pe de o parte s-a adresat la excelența voastră, rugându-vă să cereți de la Arhiva Statului acest plan și hotărnicia și de la onor Ministerul Justiției hărțile ce vor fi relative la această chestie și să i le trimiteți pentru luminarea ei, iar pe de alta a căutat lucrările anterioare și posterioare hrisovului domnesc pentru emanciparea orașului.

Din cele anterioare s-a văzut că:

1. După cererea orășanilor a se emancipa orașul, onor Eforia a orânduit pe D. Popovici care a făcut planul și hotărnicia despre care se vorbește în actul de emancipare.

2. Că s-a înaintat domnului numai actul de emancipare, fără acest plan și hotărnicie.

3. Că orașului i se regulase stăpânirea chiar de Onor Eforie în semnele și hotarele din hotărnicia D. Popovici, cu suma de 1714 ½ pogoane.

Din cele posterioare hrisovului s-a văzut că:

1. Onor Eforia a căutat să facă în urmă planul și hotărnicia prin semnele prescise în hrisov.

2. Că prin acest plan s-a dat orașului raionul de 1714 ½ pogoane despre o latură în pământ străin.

3. Că orașul pretinde posesiunea sa în hotarele trase de hotărnicia D. Popovici, la care se referă și actul de emancipare dat de Onor Eforie.

4. Că Eforia din contră se ține întru aceasta de semnele prescise prin hrisov.

După toate acestea, comisiunea, afară de D. Stravolea, trimisul Onor Eforiei, prin jurnalul său litera A a găsit cu cale că:

a) Orașul are dreptul să posede 1714 ½ pogoane, mergând cu posesiunea până în Ezeru – Gâtu Ezerului și râul Borcea, și că aceste pogoane să le aibă numai în bună și dreaptă proprietatea spitalului.

b) Să se facă un nou plan și o nouă hotărnicie deslușitoare, care să delimiteze odată pentru totdeauna raionul general al orașului și să se supue la întărirea domnului în exemplarele trebuincioase.

Ca să se poată da însă excelenței voastre luminile trebuincioase, comisia a chibzuit ca să ni se comunice copie după cele anexate aici:

1. Jurnalul Comisiei cu litera A.
 2. Toate hârtiile relative la această chestie și care formează dosarul litera B.
 3. Cartea de hotărnicie a D. Popovici, litera C ce se află și în dosarul ministerului nr. 8.
- Și astfel și-a încheiat lucrările sale la 27 iulie trecut.

La 29 tot ale acestuia, pe la 6 ore după amiază, subscrisul primii de la excelența voastră, cu ordinul 5146, un dosar cu nr. 4 al Arhivei Statului cu două copii după actul de emancipare al Onor Eforii și cu o copie după hrisovul domnesc, precum și două planuri ale orașului.

Comunica-i Comisiei aceste două planuri și copii, le luă cercetându-le și văzând că acestea sunt tot acelea după care și-a încheiat menționatul jurnal, declară că nu mai are a face altă obiecție din cele arătate în acel jurnal, și astfel își termină lucrările ei.

Subscrisul, înapoind excelenței voastre dosarul nr. 4 și cele două planuri ca să se întoarcă de unde s-au luat, precum și copie după cel din urmă jurnal al comisiei, litera D., cu respect vă rog ca să binevoiți să studiați această chestie, să faceți a se da dreptate cui i se cuvine, să stingeți odată prigonirile dintre oraș și Onor Eforia și să puneți astfel orașul pe calea dezvoltării și a prosperității ce se vede că a voit să i-o deschidă hrisovul Domnului Știrbei, și care stă, deocamdată, în regularea posesiunii raionului pe latura despre apa Borcei, Ezerului și Gâtul Ezerului, astfel că orașul să-și exercite dreptul de proprietate până în apă, în pace și neîmpiedicat de nici o restricție.

ss/Al. Antonescu

Anul 1859, luna august 18

Domnului ministru, secretar de stat al Treburilor din Lăuntru

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne – Comunală*, dosar 8/1858, f. 57,71, original.

1859, București. *Extras din lucrarea O viatorie în cele șaptesprezece districte ale României, referitoare la descrierea orașului Călărași.*

...Capitala actuală a districtului este Călărași, astăzi numit și Știrbei, nume ce i s-a dat în timpul domniei prințului Știrbei. Acest oraș este așezat pe șesul unei frumoase și întinse câmpii, pe malul stâng al Danubiului, parte ce ține de hotarul României și servă de hotare cu Bulgaria, față cu renumita cetate de la Silistra. Este mic dar plăcut, posedă o schelă bună, comerciantă și foarte frecventată pentru încărcări de grâne de tot felul, ce se pornesc de acolo pentru Brăila, ce este în depărtare de opt poște. Are numeroase magazine sau întreprinderi de grâne, câteva case arătoase și avute și un lazaret. Astfel, orașul este bine clădit și plăcut la vedere. El se mărește și se lățește din zi în zi și are să se facă peste câțiva ani un oraș important, atât cu lățirea populației sale, cât și prin dezvoltarea și întinderea comerțului său. Tărâmul între acest oraș și București este numai câmp și marginile fluviului sunt acoperite cu mari bălți cu foarte mult pește, din care cea mai mare și cea mai însemnată este aceea numită lacul Călărași, într-o mică depărtare de oraș...

Theodore Margot, *O viatorie în cele șaptesprezece districte ale României, București, 1859, p. 76-77.*

1859-1860, București. *Extras din lucrarea lui Constantin Predeleanu Noțiuni istorice asupra județului Ialomița referitor la schimbările petrecute în administrația județului după Unirea de la 24 ianuarie 1859.*

...Iar în anul 1859, cu suirea pe tronul Țării Românești a domnitorului Alecsandru Ioan Cuza, fu numit ca prefect al județului Petre Orbescu, care până aici fusese procuror al Tribunalului Ialomița. Acest bărbat cu instrucție începu a organiza administrația. După Domnul Orbescu urmă la Prefectură dl. Simion Mihăilescu în două rânduri, care știu să lase multe suveniruri în județ, iar director pe rând la Prefectură, după noua organizare, fură State Cogălniceanu și Iorgu Periețeanu, bărbați cu multă practică, și ca polițaiu pentru prima oară fu dl. Nae Maltezeanu, care funcționează un timp de aproape opt ani... Dl. Petrică Stănescu a posedat multe calități și fu președinte al Magistraturii în mai multe rânduri. Ca primar în toate a fost neobosit alergător și stăruitor pentru propășirea și înflorirea acestui oraș...

C. Predeleanu, *Noțiuni istorice, p. 27*

165

1861 martie 9, București. *Contractul prin care se închiriază casa lui Hagi Țoncovici din Călărași în vederea instalării aici a Școlii de fete recent înființate.*

Contract

Anul 1861 luna martie 9

Pentru trebuința Externatului gratuit de fete, ce am hotărât a institui în orașul Știrbei din fondul Stabilimentelor brâncovenești de sub patronatul meu, s-a închiriat casa d-lui Atanase Țoncovici din orașul Știrbei, pe termen de 5 ani și sub condițiile acestea:

1) pentru anul dintâi se va plăti d-lui proprietar chiria de lei trei mii opt sute patruzeci, iar pentru ceilalți patru ani se va plăti câte lei trei mii două sute;

2) termenul închirierii se va socoti de la 23 aprilie 1861 până la 23 aprilie 1866;

3) va fi dator d-l proprietar a face toate reparațiile acestea ce s-au găsit neapărat trebuincioase pentru închirierea casei;

4) chiria anului întâiu de lei trei mii opt sute patruzeci i s-a răspuns acum.

Pentru ctitorul Stabilimentelor brâncovenești,
ss/Aron Florian

Arh. Naț. București, *Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*, dosar 709/1863, f. 27, copie.

166

1862 iunie 9, București. *Decretul domnitorului Alexandru Ioan Cuza prin care Petre Stănescu este confirmat președinte al Consiliului municipalității orașului Știrbei (Călărași). (Anexa 21)*

Alecsandru Ioan I

Cu mila lui Dumnezeu și voința Națională
Domnul Principatelor – Unite
La toți de față și viitori sănătate!

Asupra raportului Ministrului Nostru secretar de stat la
Departamentul din Întru, cu No. 3148,

Am decretat și decretăm ce urmează:

Art. I. Dintre membrii aleși pentru Consiliul Municipalității Orașului Știrbeiu, confirmăm de Președinte pe Domnul Petre Stănescu.

Art. II. Ministrul Nostru secretar de stat la Departamentul din Întru este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestui decret.

Dat în București la 9 iunie 1862

ss/Alecsandru Ioan

Nr. 479

Ministru secretar de stat în Departamentul din Întru
ss/N. Kretzulescu

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne – Comunală*, dosar 48/1862, f. 61, original.

167

1862 iunie 16, București. *Ordinul Ministerului de Interne către Prefectura județului Ialomița prin care este confirmată Comisia municipalității orașului Știrbei*

Ministerul din Întru
București, Nr. 2758

Anul 1862 iunie 16

D-lui prefect al județului Ialomița

În temeiul încredințării date prin raportul dv. nr. 5499 că alegerea de acum a membrilor Consiliului municipalității orașului Știrbei s-a operat prin îndeplinirea tuturor formelor legale, subsemnatul confirm persoanele, cum urmează:

- D. Iancu Stoichiade – membru și casier
- D. Constantin Stancu- membru
- D. Costache Dănescu – membru
- D. Petre Stănescu - membru
- D. Costache Maltezeanu – supleant
- D. Nicolae Minescu – supleant

Totodată vă invit, domnule prefect, a lua îndată dispozițiunea cuvenită pentru a intra numitele persoane în lucrarea funcțiilor lor.

Ministru,
ss/N. Crețulescu

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne – Comunală*, dosar 48/1862, f. 57, original.

1862 august 16, Călărași. *Raportul institutorului Școlii primare din orașul Știrbei către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice referitor la rezultatele de sfârșit de an ale elevilor.*

Principatele Unite

Domnului ministru secretar de stat al Departamentului Cultelor și
Instrucțiunii Publice.

Îndată după 21 iulie a.c., școala aceasta a reînceput lecțiunile ei cu învățătorii comunali în numărul în care aceștia s-au putut aduna. Și acele lecțiuni continuă prin d-l inspector al acestor învățători.

Ele se vor ține până la finele lui septembrie, spre a se fortifica numiții în cunoștințele cerute.

Astăzi școala, după rugăciunile făcute de preot în localul ei, în prezența copiilor adunați, cum și a tuturor institutorilor de aci, a reînceput lecțiunile sale pentru copii, avându-i clasați precum urmează:

- 39 clasați din I-a în a II-a clasă primară, repetenți fiind în a I-a 27 elevi;

- 30 clasați din a II-a în a III-a clasă primară, repetenți fiind în a II-a 7 elevi;

- 20 clasați din a III – a în a IV-a clasă primară, repetenți rămânând în a III-a 10 elevi;

- 9 clasați din a IV-a în a I-a gimnazială, mai rămânând în a IV-a unul repetent.

Până la 1 septembrie școala va avea repetițiuni cu elevii săi la lecțiuni precedente; de la 1 septembrie se vor urma lecțiunile după programă.

Acestea, domnule ministru, spre știință am onoarea cu tot respectul a le încunoștiința.

Primiți, domnule ministru, încredințările profundului respect și devotamentului meu.

Institutor
ss/Răducanu Mitran

Nr. 74
Anul 1862 august 16
Orașul Știrbei

Arh. Naț. București, *Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*, dosar 434/1862, f. 17, original.

1862 octombrie 30, București. *Apel al Ministerului de Interne prin care cere locuitorilor orașului Știrbei să contribuie cu bani în vederea deschiderii gurii râului Borcea.*

Ministerul din Întru
București, Nr. 37875

Anul 1862 luna octombrie 30

PUBLICAȚIUNE

Domnii membri ai Consiliului municipalității orașului Știrbei, consultându-se cu d-nii din suburbii asupra necesității de a se deschide gura râului Borcea ca să poată intra vase, au chibzuit prin jurnalul ce au încheiat la 15 octombrie a se săpa un șanț, acum când apa este încă mică, și, în lipsă de fonduri în casa municipală, a se face această lucrare cât mai în grabă prin contribuțiune de bunăvoie dupe la domnii orășeni, lucrul fiind de mare folos pentru oraș, spre care sfârșit au și numit un comitete compus din persoanele aci arătate:

Dl. Costache Maltezeanu
Dl. Dimitrie Ene
Dl. Constantin Stanciu
Dl. Costache Dinescu
Dl. Ștefan Drăgulănescu
Dl. Ioan Cuțarida
Dl. Nicolae Gheorghe

Subsemnatul, prețuind o asemenea lăudabilă întreprindere, publică inițiativa luată de domnii membrii municipali și totodată invită pe locuitorii țării și mai cu osebire pe ai orașului Călărași ca în considerația marelui folos ce permite această întreprindere să contribuie cu sumele ce vor binevoi pentru realizarea ei.

Ministru,
ss/N. Crețulescu

1863 noiembrie 28, Călărași. *Raport al municipalității orașului Știrbei adresat Ministerului de Interne prin care solicită amânarea înființării Comenzii de pompieri, din cauza lipsei de fonduri financiare.*

Principatele Unite
Municipalitatea orașului Știrbei
Nr. 1459

Anul 1863 noiembrie 28

Domnule ministru,

Este mult bine când un oraș are toate îmbunătățirile necesare, dar când iarăși îi lipsește mijloacele acelei îmbunătățiri, atunci urmează a se mărgini numai în ceea ce poate să facă.

Municipalitatea, privind ordinul domniei voastre de sub nr. 29.459, a văzut obligația ce i se impune d-a înființa comandă de pompieri și a trece în bugetul exercițiului anului viitor sumele trebuitoare pentru întreținerea unei asemenea Comenzi.

Orașul nostru având o mică populațiune, după cum este cunoscut în genere, comerțul nu circulă după trebuință nici în lăuntru și nici în port, ba de multe ori ne-a lipsit și chiar apa din cauza închiderii râului Borcea și în privința căruia am avut onoarea a raporta în mai multe ocazii, cu rugăciunea a ne elibera pentru stârpirea odată și a acestui obstacol.

Domnule ministru, d-a se mai crea venituri este peste puterea conorășenilor noștri, că orice s-ar face devine negreșit în povara lor.

Cu veniturile de care dispune astăzi casa acestei municipalități nu se poate înființa și comanda de pompieri, decât a se purta cheltuielile materiale ale școalelor de băieți și fete din acest oraș.

Orașul nostru, domnule ministru, fiind unul care a suferit mai mult decât toate celelalte orașe în timpii cei mai critici, luăm curajul a vă ruga cu respect a-l scuti de sarcina de a înființa comanda de pompieri până când să-și dobândească mijloacele bănești.

Binevoiiți, domnule ministru, a primi încredințarea prea osebitei noastre considerațiuni.

Membrii Consiliului Municipal
ss/indescifrabil

171

1863 decembrie 10, București. *Scrisoarea domnitorului Alexandru Ioan Cuza către municipalitatea orașului Știrbei ca răspuns la darul trimis de locuitorii orașului.*

Domnilor,

Am primit eșarpa ce locuitorii orașului Știrbei și ai județului Ialomița, mi-au prezentat prin D-voastră. Dovezile de patriotică râvnă ce pururea am avut din partea conjudețenilor D-voastră, mă fac a depune un deosebit preț la acest nou semn al devotamentului lor către Tronul României Unite și către persoana mea.

Vă însărcinez dar, Domnilor, a le arăta toată recunoștința mea. Dacă în fața deselor probe de afecțiune ce primesc din deosebite părți ale Țării, regretez ceva, este că grelele împrejurări nedeslipite de epoca de tranzițiune prin care trecem, m-au împiedicat până acum, de a realiza toate acele îmbunătățiri ce inima mea dorește pentru România în general și pentru județul D-voastră în particular. Sperez că cu ajutorul lui Dumnezeu și cu concursul Românilor, aceste greutateți vor fi la finitul lor și că așa totuși vom isbuti de a întemeia prosperitatea iubitei noastre patrii.

Primiți, Domnilor, asigurarea Domneștii Mele afecțiuni.

Alecsandru Ioan.

București, 10 Dec. 1863.

D-lui Petrache Stănescu, președintele municipalității orașului Știrbei.

D-lui Scarlat Doicescu, membru al aceleiași municipalități.

Pământul din 25 decembrie 1934

172

1864 ianuarie 9, Slobozia. *Adresa subprefecturii plasei Ialomița către Sfatul comunei Slobozia prin care face cunoscută inițiativa municipalității orașului Știrbei de a oferi domnitorului Alexandru Ioan Cuza un tun.*

Principatele Unite Române
Subprefectura plășii Ialomița

Nr. 40, 1864 ianuarie 9

Sfatului comunei Slobozia

Domnilor,

Onoru municipalitatea orașului Știrbeiu, după cum se vede din jurnalul primit în copie pe lângă ordinul Domnului prefect No. 16.373, spre

semnu de vie mulțumire și recunoștință către Măria Sa Domnitorul și Onor Camera Legiuitoare pentru marele și patrioticul actu săvârșit în ziua de 13 decembrie prin secularizarea averilor mănăstirilor zise închinată, au hotărât să înființeze unu tun cu toate ale lui.

Subsemnatul, comunicând dvs. aceasta, vi se scrie să deschideți o listă de subscriere pentru formarea acelu tun și să faceți apel tuturor locuitorilor acei comune și altor persoane locuitoare acolo spre a se subscrie fiecare în listă cu bani ce va voi fiecare.

Subprefect
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Ialomița, *Primăria Slobozia*, dosar 25/1864, f. 4, original.

173

1864 mai 21, Călărași. *Telegrama unui grup de locuitori ai orașului Știrbei (Călărași), adresată domnitorului Alexandru Ioan Cuza, referitoare la modul în care a fost primită lovitura de stat.*

Stația București
Nr. 11620/111

TELEGRAMA

Prezentată la Călărași în 21/5 1864 – 4 ore după amiază
Sosită la București în 21/5 1864 – 4 ore 3 minute după amiază

Măriei Sale Domnului stăpânitor, București

Măria Ta,

Ferice este națiunea al cărei cap este convins despre iubirea ce ea îi conservă și nutrește, ferice suntem și noi ca fii ai națiunii române care vă iubește din toate forțele sale și care în orice moment este gata a vă oferi tot concursul ei. Această convicțiune ce, ca români, de mult timp am dorit și vedem că o aveți, se manifestă prin patrioticul act din 2 mai curent al Măriei Voastre.

Îl citirăm cu lacrimi de bucurie și ne consacram lui, căci e just, e binefăcător și pentru care prin el văzurăm o bunătate exemplară, ce vă conduse a întreba pe popor, de voiește să treacă în timp, ce de secole mulți din capii țării uitaseră a fi părinții poporului român.

Mulțumim Măriei Tale de patriotismul și paterna îngrijire pentru care datără-ți probe în mai multe rânduri țării.

Să trăiești Măria Ta spre a face paginile istoriei românilor multe și magnifice, să trăiască Augusta Doamnă, să trăiască Guvernul Măriei Tale, să trăiască națiunea română!

Urmează adeziunea celor mai jos semnați.

Adeziune:

Subsemnații funcționari publici ai școlilor primare din orașul Știrbei,

Prin acest act dăm deplina noastră adeziune Decretului Măriei Sale Domnului României, Alecsandru Ioan I, din 2 mai nr. 517, precum și anexatului Statut dezvoltător Convențiunii și Așezământului electoral și tot concursul alesului nostru și guvernului spre rezolvarea noii reforme.

Corpul institutorilor al școlilor primare din orașul Știrbei de băieți și fete.

Răducan Mitran, Ioan Brădescu, George Periețeanu, Crina Mărgăritescu, Dimitrie Mărgăritescu, Preot Nica.

Arh. Naț. Galați, *Colecția de documente „V.A. Urechia”*, nr. 3560, copie.

174

1864 iulie 26, Călărași. *Proces-verbal încheiat în Comisia de numărare a voturilor pentru alegerea membrilor în Comisia municipală a orașului Călărași.*

Proces - verbal

Astăzi, duminică, iulie 26, anul 1864, în urma convocării ce ni s-a făcut prin publicațiuni, conform legii comunale și instrucției domnului ministru de interne de sub nr. 13757, adunându-ne în localul destinat pentru alegerea noilor membrii ai Consiliului din acest oraș Știrbei, și aci la orele 10,00 europenești de dimineață, deschizându-se sesiunea electorală de către subscrisul, președintele tribunalului local, am numit mai întâi ca secretari ai biroului electoral pe d-nii Iorgu Periețeanu și Alexandru Sorostini și apoi, având în vedere că procedura este îndeplinită de către zisa municipalitate, am făcut apelul nominal după lista alfabetică și așa cu cei aflați de față alegători procedând la alegere, după orele patru după amiază, până când adică a stat urna deschisă sub sigiliurile mai multor din noii alegători, am ales prin majoritate de voturi pe persoanele aceste și anume:

1. Ioan Vasiliu cu 84 voturi
2. Dimitrie Ene cu 83 voturi
3. Ioan Negulescu cu 73 voturi
4. Marcu Mihail cu 69 voturi
5. Ilie Popescu cu 67 voturi
6. Stan Radu cu 65 de voturi
7. Neagu Marinescu cu 63 voturi
8. Constantin Dănescu cu 54 voturi
9. Stoian Panait cu 46 voturi

Peste tot, nouă membri, potrivit numărului locuitorilor din acest oraș, care trece de peste trei mii.

Președintele biroului electoral,
(ss) indescrifabil

Secretar,
(ss) indescrifabil

Arh.Naț. București, *Ministerul de Interne – Comunală*, dosar 50/1864, f. 9, original.

175

1864 august 17, Călărași. *Telegrama prefectului județului Ialomița, adresată Ministerului de Interne prin care face cunoscut numele primarului orașului Călărași și a ajutorilor acestuia.*

Depeșă telegrafică

Prezentată la Călărași în 17 august 1864, 2 ore și 30 după amiază.

Dlui Ministru din Întru București,
Răspunzând la nr. 20561, meritul de a fi primar e al d-lui Ioan Vasiliu, iar ajutori Dimitrie Ene și Stan Radu.

Din partea alegătorilor nici o contestație relativă la înrudire.

Prefect
ss/N. Bagdat

Nr. 9281

Arh.Naț. București, *Ministerul de Interne – Comunală*, dosar 50/1864, f. 10, copie.

176

1865 iulie 2, Călărași. *Extras din lucrarea lui Pompei Samarian Istorica Spitalului din Călărași referitoare la mutarea în fosta Carantină a Școlii de băieți, a Poliției și a Primăriei.*

...Ca medic al orașului, Abeles face și controlul școlilor. Din acest an(1865) avem primul raport al unei inspecțiuni făcute la școli, pe care nu le găsește în bune condițiuni de funcționare... Pentru remedierea răului, se încheie un Jurnal, la 2 iulie 1865, prin care se hotărăște să se repare Carantina și să se mute acolo școala(de băieți), poliția și primăria...

Samarian, *Istoria Spitalului*, p. 54

177

1866 noiembrie 2. *Consemnarea din "Monitorul Oficial" privind vizita efectuată la Călărași în zilele de 31 octombrie și 1 noiembrie 1866 de către Măria Sa Domnitorul Carol*

La 4 ore Măria Sa a plecat de la Oltenița pe pirosciful de rebel „România”. Puind piciorul pe vas, aclamațiile cele mai frenetice fericite pe Măria Sa. La 7 ore și jumătate a sosit la portul Călărași pe un timp de minune; debarcadera prezenta un aspect minunat. Aclamațiile poporului erau la culme. De aici Măria Sa urmă calea spre oraș sub lumina torțelor; orașul era iluminat, muzicile intonau imnuri naționale, urări pretutindeni. Alteța Sa fuse introdus în casele D-lui Poenaru unde se făcu primire, după care Măria Sa parcură orașul sub lumina torțelor și a mulțimei care împresura trăsura. Măria Sa a asistat la Te-deum cu tot timpul înaintat al nopții. Măine după ce va inspecta localurile publice, va pleca la Brăila pe la 8 ore și jumătate.

Măria Sa, după ce a vizitat toate autoritățile, s-a îmbarcat pentru Brăila la 8 ore și 30 minute.

Monitorul Oficial din 2 noiembrie 1866. Ed. Constantin Tudor, Nicolae Țiripan, *Familia Regală*, p. 135

178

1866, Călărași. *Pisania bisericii Sfinții Împărați Constantin și Elena din Călărași din care rezultă că a fost construită în anii 1862-1863.(Anexa 22)*

Acest sacru și divin templu cu celebrarea hramului Sfinților Voevozi s-a fondat la anul 1862 iulie 15, în zilele și cu înalta benedicțiune a Prea Sf. Sale D.D. Nifon, Mitropolit al Ungro-Vlahiei, prin diferite ajutoare și

concursuri pecuniare ale Prea Înaltului fost Domn Barbu Dimitrie Știrbei, al Dlor N. Moscu, G. Lenș, D. Ene, V. Spirescu, cu o deosebită străduință a Dlui David Mușatescu și ajutorul Sf. Sale Preoților respectivi: Alexandru, Ștefan și Ioan, a tuturor Dni mireni urbani și a altor diferite persoane pietoase spre gloria Omnipotentelui creator și o eternă suveniră a numelui lor.

Edificarea s-a terminat la anul 1863 septembrie 1, cu stăruința Dlor H. Velicu, R. Nedelcu, E. Tatu, N. Nedelcu și pictura la anul 1866 octombrie 1, sub domnia Alteței Sale Carol I.

Coman Durac, I. Ciulinaru,
Costache Dumitrescu, pictor din orașul Buzău.

Arh. Naț. Călărași, *Parohia Sfinții Împărați*, dos. 1/1921, f. 18, 53-54, original

179

1867 mai 26, Călărași. *Raportul institutorului Școlii primare de băieți din Călărași către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice prin care anunță că a procedat la înființarea Școlii sucursale de băieți și cere lămuriri pentru salarizarea institutorului acesteia.*

Școala primară publică de băieți Călărași
Nr. 23

Călărași, 1867 mai 26

Domnule ministru,

Ordinul domniei voastre cu nr. 4155, atingător de înființarea aici a Școlii sucursale de băieți, l-am primit astăzi. Voi fi următor lui.

D-l Alexandru Georgescu a sosit la post și a intrat în lecțiuni cu copiii aleși.

Vă rog să binevoiți a mă anunța, spre regularitatea statelor pe iunie, despre salariul acestui institutor pe lună.

Institutor,
ss/Răducanu Mitran

Domnului ministru al Departamentului Cultelor și Instrucțiunii
Publice

Arh. Naț. București, *Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*, dosar 333/1867, f. 6, original.

1867 decembrie 12, București. *Cererea locuitorilor din orașul Știrbei, adresată Ministerului de Interne, pentru a înființa o agenție de vapoare la punctul Chiciu.*

Primit: 12 decembrie 1867

Domnule ministru,

Una din dorințele cele mai fierbinți ce a putut avea orașul nostru, ca și districtul întreg, a fost, este și va fi, până ce vocea lor va avea un răsunet, deschiderea gurii și canalizarea râului Borcea.

De realizarea acestei opere depinde progresul orașului, dezvoltarea și înlesnirea comerțului. La noi contra acestor două mari foloase pentru țară, comerțul încă în marginile sale modeste, are piedici ce nu se pot înlătura decât numai prin binevoitoarea intervențiune a guvernului, către care adresăm cererea noastră.

Mai pe la toate orașele riverane, chiar depărtate de malurile Dunării, precum, de exemplu, putem cita Turnu Măgurele, vapoarele de Dunăre au stațiuni de la care primesc pasageri, scrisori, mărfuri și viceversa.

La noi, pentru orașul nostru și acest avantaj lipsește, astfel că dacă cineva voiește să călătorească cu vaporul, dacă la osebitele schele ale țării se trimit cu vapoarele mărfuri destinate pentru Călărași, scrisori și altele, ele trec prin Silistra, de unde cu destule greutate și cheltuieli chiar se aduc în țară. Adesea chiar este nevoit cineva să braveze pericole ca să poată traversa Danubiul când este întăritat.

Provizoriu, până ce canalizarea râului Borcea ar permite ca vapoarele să ancoreze la poalele orașului, pentru înlăturarea acestor inconveniente, vă rugăm respectuos domnule ministru să binevoiți ca, prin înțelegere cu cine de cuviință este, să luați de urgență dispoziții a se așeza și pe malul nostru, la Pichetul Chiciu, unde astăzi adâncimea apei și forma malurilor procură toate garanțiile trebuincioase pentru instalarea unei agenții menită a da atât publicului cât și comerțului înlesniri.

Primiți, vă rugăm, domnule ministru, încredințarea despre devotamentul nostru.

Semnează un număr de 116 cetățeni.

Domniei sale, domnului ministru secretar de stat la Ministerul de Interne.

1869 iunie 12, Călărași. *Raportul Consiliului comunal al orașului Călărași către Ministerul de Interne prin care solicită sprijin în vederea cumpărării unei mașini Draghere necesară canalizării brațului Borcea.*

Domnule ministru,

Consiliul comunal al orașului Călărași, în ședința de la 9 mai trecut, ne-a numit în consiliul pentru efectuarea unui împrumut destinat la cumpărarea unei mașini Draghere, pentru deschiderea gurii Borcei. Subsemnații, dar, în puterea acestei deliberațiuni și având în vedere necesitatea simțită de întregul județ a deschiderii gurii Borcei spre a o face plutoare în tot timpul, așa încât să se poată forma un debușeu pentru proiectul acestui district mănos, fără să fie nevoiți producătorii a le transporta cale de o zi sau două la porturile Brăila și Oltenița, mai cu seamă debușeul acesta s-ar afla în apropiere de drumul de fier de la Kiustenge (Constanța).

Considerând că curățirea gurii Borcei, care este potmolită cel mai mult timp al anului, nu se poate face decât prin mașina Draghere, după cum ne-a pus în vedere însuși domnul ministru de lucrări publice, care prin adresa nr. 3458, după ce a vizitat însuși localitatea, ne-a arătat că cumpărarea unei asemenea mașini împreună cu obiectele de rezervă necesare ar putea costa 111.200 lei noi, iar întreținerea și punerea ei în lucrare în timpul cât ar trebui să dureze operațiunea ar costa aproape 24.000 lei noi pe an;

Considerând că comuna Călărași nu are pentru acest scop disponibil decât un capital de 42.342 lei noi, produs din impozitul de 20 parale la %, taxa pentru export și import;

Considerând însă că formarea unui port prin deschiderea Borcei nu numai că ar înfrumuseța orașul, i-ar da un avânt nou pe calea progresului și l-ar pune în curentul mișcării generale, unde până acum este cu desăvârșire părăsit la o margine a țării, nu numai ar fi pentru județul întreg o sorginte de prosperitate, permițându-i schimbul produselor facilmente cu străinătatea, dar încă prin aceasta chiar va produce și venituri înzecite comunei prin taxele ce va putea impune, fără exagerații asupra produselor ce s-ar debita în portul său, astfel încât costul cumpărării și întreținerii s-ar acoperi în scurt timp, lăsând apoi un folos neted în casa comunală;

Considerând că nu e just ca toate cheltuielile să fie suferite numai de comuna Călărași, când operațiunea deschiderii Borcei este de interes general pentru tot districtul și mai cu seamă pentru celelalte comune situate dealungul Borcei și care cu autorizația Comitetului permanent percep ca și comuna Călărași o taxă de $\frac{1}{2}$ la % din import și export destinată de lege a servi pentru cheiuri și porturi, dar care de dânsese se deturnă de la destinația sa spre a servi la cheltuielile lor interne;

Avem onoare a vă ruga, domnule ministru, să binevoiți a pune și în vederea celorlalte comune de pe cursul Borcei că impozitul de $\frac{1}{2}$ la % ce percep pentru export și import are destinațiunea sa specială prin lege și să îndemnați pe acele consiliuri comunale a le efectua cel puțin în timpul cât va ține în chestiune la această destinațiune, vărsându-le în casa specială a acestei întreprinderi, aceasta pentru acoperirea cheltuielilor de întreținere și punere în lucrare, rămânând ca pentru acoperirea capitalului ce s-a votat a se împrumuta cu dobânzi și amortisment comuna Călărași singură să voteze un adaos temporal $1 \frac{1}{2}$ % la impozitul de import și export, care adaos vă vom ruga atunci să binevoiți a face să se încuviințeze de onorabila Adunare.

Acesta este singurul mijloc practic, se pare, domnule ministru, spre a ajunge la împlinirea acestei vii dorințe a județului Ialomița, care, prin fatalitate se vede, a rămas uitat la toate îmbunătățirile materiale câte s-au făcut; cu modul acesta nu mai credem asemenea domnule ministru că vom izbuti fără a periclita întru nimic, fără mai cu seamă să ne expunem a nu putea plăti cu exactitate împrumul care s-ar contracta sub scutul onoarei orașului nostru.

Binevoiți, vă rog, domnule ministru a primi asigurarea profundului nostru respect.

12 iunie 1869

Consilieri - ss/indescifrabil
Domnului ministru al internelor – București.

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne – Comunală*, dosar 138/1869, f. 1-3, original

182

1869, Călărași. *Tabel nominal întocmit de Revizoratul școlar al județului Ialomița, cuprinzând numele și prenumele institutorilor de la școlile primare din orașul Știrbei(Călărași.)*

Revizoratul școlar al Județului Ialomița

T a b l o u

cuprinzând numele și prenumele institutorilor de la școlile primare din orașul Știrbei

I. Școala primară de băieți

1. Ion Mihăileanu – institutor cls. I
2. George Periețeanu – institutor cls. II
3. Ion Brădescu – institutor cls. III
4. Răducanu Mitran – institutor cls. IV

II. Școala primară de fete

1. Maria Toneanu – institutoare cls. I
2. Sultana Vasilescu – institutoare cls. II
3. Sevastița Periețeanu – institutoare cls. III

III. Clasa I Sucursala de băieți

1. Preotul Gheorghe Mitulescu – institutor cls. I

Revizor
ss/indescifrabil

Arh. Naț. București, *Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*, dosar 619/1869, f. 5, original.

183

1870 aprilie 8, Călărași. *Depeșă telegrafică transmisă Domnitorului Carol de un număr de cetățeni ai orașului Călărași cu ocazia zilei de naștere a acestuia.*

Măria Ta,

Din ziare am văzut că un număr mic de locuitori ar fi subscris o petițiune prin care ar fi propagat anarhia și dezordinea. O asemenea petițiune care umple de indignațiune pe toți adevărații Români care își iubesc cu căldură țara lor, ne-au pus în pozițiune a-i denigra ca pe niște fii rătăciți ai epocii noastre și care nu merită decât clemența alesului nostru și disprețul desăvârșit al națiunii noastre. Lăudabilele și româneștile fapte ce ați făcut pentru țară de la suirea Măriei Voastre pe tronul României prin stabilirea drepturilor românilor în fața puterilor europene și prin înțeleapta oblăduire, sunt acte care s-au gravat adânc în inimile românilor adevărați.

Prin neîntreruptele acte folositoare țării și prin neobositele și înțeleptele silințe ce dați a ridica România la adevărata ei înălțime, ați câștigat Măria Ta eterna noastră încredințare și iubirea, asigurați-vă dară Înălțime că acum neghina rău-voitoare țării, va fi totdeauna distrusă de noi, stigmatizând pe acei fii răi induși în rătăcire.

Să trăiți Măria Ta pe tronul scumpei noastre patrii împreună cu Principesa Elisabeta!

Să trăiască guvernul Măriei Tale!

P. Stănescu, G. Ceușoglu, C. Maltezeanu, N. Georgescu, T. Georgescu, T. Petrescu, N. Enescu, A. Elefteriadi, Teodorescu, Bujoreanu, I. Marinescu, P.K. Simionake, Nicolescu, C. Popescu(Urmează încă 220 iscălituri ale orășenilor din Călărași).

Monitorul Oficial din 11 aprilie 1870, p. 504.

1871 septembrie 23, Călărași. *Hotărârea Tribunalului Ialomița, prin care condamnă Eforia Spitalelor Civile să plătească despăgubiri municipalității orașului Știrbei (Călărași) pentru locul de la vadul Borcei folosit ilegal.*

România
Tribunalul Districtului Ialomița
Nr. 104

Municipalitatea orașului Știrbei, cu adresa nr. 247 din 8 aprilie 1861, a intentat proces contra Eforiei pentru revendicarea locului pe care se află situate capul podului, capul leșii după gâtul Ezerului și cherhanalele de pescărie și pentru a se obliga Eforia la plata venitului acestui loc pe care l-a posedat cu rea credință.

În consecință, notificându-se părților citațiunile, s-a prezentat în audiența de la 6 febr. 1862 municipalitatea acestui oraș, prin domnul Ghiță Gheorghescu, președintele ei și domnul Ilie Popescu, unul din membri, și domnul Ioan Cuțarida Oleștescu, procurator al acestui district, din partea onorabilei Eforii a Spitalelor civile.

După citirea precedentelor lucrări, luându-se în considerație actul Eforiei Spitalului Colțea din 24 iunie 1852 prin care s-a vândut pentru constituirea Orașului Știrbei 1714 pogoane și jumătate pământ și hrisovul mării sale, fostului domnitor Barbu Știrbei, dat tot în anul 1852 septembrie 24 și ocolnița rânduitei părți de proprietate, toate acestea înfățișate în original prin reprezentanții municipalității, s-au întrebat aceștia care este cererea precisă a orașului și propune că după actul onor Eforii orașul are drept să stăpânească 1714 și $\frac{1}{2}$ pogoane și posesia trebuie să meargă până în apa Borcii, gâtul Ezerului și Ezerul așa precum se cuprinde în ocolnița orașului și după cum a stăpânit-o și stăpânește orașul...

Domnul Cuțarida, reprezentantul onor Eforiei, ca procurator al așezămintelor publice, ascultând cele de mai sus răspunse că deși în actul Eforiei se zice că hotarul dinspre miazăzi, apa Borcii, Ezerul și apa Ezerului, domnitorul însă prevăzând acestea zice prin hrisov că hotarul dinspre miazăzi este malul pe care astăzi stă orașul.

Pogoanele ce se cere(sic!) de oraș sunt în ființă astăzi și mai mult se socotește ca și când n-ar fi fost hrisovul la mijloc, actul Eforiei n-ar valora nimic.

Chibzuirea Tribunalului

Astăzi, în urma jurnalului nr. 118 de la februarie 1862 și după mai multe amânări mijlocite, s-a deschis ședința...

Tribunalul a constatat că primăria are dreptul a poseda pământul călcat de Eforie din gâtul Ezerului și până în apa Borcii, precum se vede în ocolnița orașului...

Pentru aceste motive, ascultând și concluziile ministerului public,
În virtutea legii hotărăște,

Recunoaște comunei Știrbei dreptul de proprietate conform ocolniței prin punctele indicate într-însa.

Condamnă pe Eforia Spitalelor civile a plăti în despăgubirea expusei comune cu începere de la anul 1861, pe fiecare an câte cinci sute cincizeci galbeni drept venitul locului călcat conform expertizei făcute, plătind totodată Eforia și taxa procesului, taxele portăreilor câte s-au urmat și se vor mai urma, precum și 40 lei noi drept spețe de judecată.

Data și citită în ședința publică, astăzi la 23 septembrie anul 1871.
Dosarul nr. 995/1869.

Președinte,
ss/Gr. Ulescu

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/115, copie

185

1872 septembrie 11, București. *Decizia Curții de Apel din București prin care respinge apelul Eforiei Spitalelor Civile împotriva sentinței Tribunalului Ialomița în privința procesului cu Primăria Știrbei (Călărași.)*

România
Curtea de Apel din București, Secția I-a
Nr. 237

Astăzi fiind la ordinea zilei examinarea procesului civil dintre Eforia Spitalelor Civile cu Primăria urbei Știrbei pentru revendicarea unui loc cu venitul său ce pretinde cea din urmă că posedă cea dintâi fără titlu.

S-a prezentat Eforia Spitalelor Civile prin dl. avocat al său, G. Meytani, cum și Primăria urbei Știrbei, prin dl. avocat Ion Poenaru Bordea în puterea procurii eliberată de acea primărie la 23 iunie 1872 sub nr. 1455...

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Eforie contra sentinței Tribunalului Ialomița cu nr. 6/1872 pronunțată între Primăria orașului Știrbei și Eforia Spitalelor civile pentru un loc cu venitul său;

Având în vedere pledoaria orală a dlui G. Meytani, avocatul Eforiei prin care dezvoltându-și apelul a cerut reformarea sentinței Tribunalului și apărarea Eforiei de pretențiile orașului Știrbei;

Având în vedere replica dlui Ion Poenaru Bordea, avocatul primăriei, prin care combătând apelul a cerut respingerea lui și care s-au atașat la dosar;

Considerând că Eforia, atât prin actul de vânzare cât și prin hotărnicia făcută de delegatul său, inginer Sc. Popovici se vede că a vândut primăriei orașului Știrbei o sumă de 1714 ½ pogoane, mărginindu-le la fiecare prin deosebite semne...

În virtutea legii decide:

Respinge apelul făcut de Eforia Spitalelor Civile contra sentinței Tribunalului Ialomița nr. 6/1872. Confirmă acea sentință care își va produce efectele sale.

Se condamnă Eforia Spitalelor civile a plăti comunei Știrbei lei noi una sută cheltuieli de judecată.

Decizia este supusă recursului în casație și revizuirii conform legii.

Data și citită astăzi, 11 septembrie 1872.

Semnăturile, ss/indescifrabil

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/116, copie.

186

1873 octombrie 12, București. *Decizia Curții de Casație și Justiție București prin care casează recursul făcut de Eforia Spitalelor Civile în procesul cu Primăria orașului Știrbei (Călărași).*

Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiunea I-a

Nr. 389

S-a luat în cercetare recursul făcut de onor Eforie a Spitalelor Civile la 31 decembrie 1872 contra deciziei Curții de Apel din București secția I-a cu nr. 237 în procesul ce are cu Primăria orașului Știrbei, pentru revendicarea unui loc cu venitul lui, în prezența dlui Meytani, avocatul zisei Eforii și a dlui G. Georgescu, avocatul cu procură din partea primăriei.

S-a citit raportul făcut în cauză de dl. C. Eraclide, membrul Curții.

S-au ascultat onorații părților implicate în proces.

Curtea,

Casează deciziunea Curții de apel secția I-a din București cu nr. 237 din 1872, socotindu-se cum n-ar fi fost și fără putere.

Trimite afacerea spre a se judeca din nou înaintea Curții de apel din Focșani.

Data și pronunțată în ședința publică, astăzi 12 octombrie 1873.

Membrii curții,
ss/indescifrabil

Grefier,
ss/indescifrabil

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/119, copie.

187

1874 ianuarie 29, Călărași. *Procesul - verbal încheiat de Consiliul comunei urbane Știrbei (Călărași) în problema finalizării procesului cu Eforia Spitalelor Civile.*

Consiliul comunei urbane Știrbei
Ședința de la 29 ianuarie 1874

Proces – verbal

Astăzi 29 ianuarie, anul 1874, în ședința plenară a Consiliului și a cetățenilor notabili, convocați pentru a delibera asupra condițiilor împăciuirii dorite cu onorabila Eforie a Spitalelor Civile în procesul dintre comună cu Eforia pentru despăgubiri, după mai multe discuțiuni,

Consiliul de acord cu adeziunea notabililor cetățeni a căror subsemnături se văd la vale a încuviințat a propune ca condițiuni pentru terminarea litigiului în chestiune următoarele:

I. Să ni se recunoască dreptul de a posedea pământul totdeauna până în apa Ezerului, gâtul Ezerului și râul Borcea, socotind ca hotare nestrămutate mătcile acestor ape chiar când ele vor fi seci.

II. Pentru încetarea pretențiunilor orașului pentru timpul trecut care s-a urmat judecata, Eforia să dea în numerar comunei suma de lei 40.000 (patruzeci mii).

III. Pe cât timp podul Eforiei va fi legat de pământul comunei, Eforia să răspundă anual, începând de la 1 ianuarie 1875, câte lei noi 2000 (două mii), având dreptul să așeze, ca și până aci, cherhanalele de pescărie pe pământul comunei.

IV. Legătura podului de terenul comunei se lasă gratuit în profitul onorabilei Eforii fără nici o deosebită plată către comună.

V. Să se cedeze comunei Știrbei de către onor Eforie dreptul de a posedea în deplină și perpetuă proprietate hanul ce are în acest oraș cu toate

dependințele lui și cu terenul actual de sub dânsul, situat pe ulița principală, fără nici o despăgubire.

Primar,
ss/N. Marinescu

Consilieri,
ss/indescifrabil

Notabili,
ss/indescifrabil

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/117 , copie.

188

1875 februarie 1, Călărași. *Actul de tranzacțiune prin care s-a convenit stingerea conflictelor dintre Eforia Spitalelor Civile și Primăria Știrbei (Călărași).*

ACT DE TRANZACȚIUNE

Pentru precumpănirea procesului dintre Orașul Știrbei și Eforia Spitalelor Civile, privitor la limitele dintre raionul orașului și moșia Lichirești – Călărașii noi, despre miazăzi, pentru pământul ce se află între malul pe care este clădit orașul și apa râurilor Borcea și Gâtul Ezerului. Ambele părți prigonitoare, spre evitarea de noi străgniri în urma deciziunii Curtii de casație care a trimis cercetarea procesului din nou la Curtea de Apel din Focșani și pentru a se regula această chestiune pe tărâmul echității, s-au învoit asupra celor următoare:

I. Eforia Spitalelor recunoaște comunei Știrbei dreptul de proprietate asupra pământului în prigonire, socotindu-se ca hotare nestrămutate ale raionului orașului spre miazăzi mătcile râurilor Borcea și gâtul Ezerului, chiar când ele ar fi seci și în toată lărgimea raionului în acea parte; II. Pentru încetarea a orice pretențiuni ale orașului pentru timpul trecut în această prigonire, Eforia renunță la orice creanță mai are asupra orașului pentru locurile cedate când s-a fondat orașul Știrbei; III. Comuna Știrbei recunoaște dreptul Eforiei ca să așeze, ca și până acum, cherhanalele de pescărie pe pământul comunei, fără nici o plată din partea Eforiei; IV. Legătura podului pe terenul comunei se lasă gratuit în folosul Eforiei fără nici o deosebită plată către comună; V. Eforia Spitalelor cedează comunei Știrbei fără nici o despăgubire dreptul de a poseda în deplină și perpetuă proprietate hanul ruinat ce îl au în acest oraș cu tot terenul și dependințele lui și care este situat în ulița principală.

1 februarie 1875

Din partea Primăriei - ss/indescifrabil

Din partea Eforiei - ss/indescifrabil

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/122, copie.

189

1875 februarie 28, București. *Decretul prin care domnitorul Carol I sancționează Legea de aprobare a actului de tranzacțiune între Eforia Spitalelor Civile și Primăria comunei urbane Știrbei (Călărași).*

Carol I
Domn al României

La toți de față și viitori sănătate,
Asupra raportului ministrului secretar de stat la Departamentul de Interne nr. 250, pe lângă care se supune spre semnătură proiectul de lege pentru aprobarea actului de tranzacțiune încheiat între Eforia Spitalelor Civile din București și Primăria comunei Știrbei, relativ la stingerea procesului privitor la limitele raionului și moșia Lichirești – Călărașii Noi, proprietatea acelei Eforii;

În virtutea art. 93 din Constituție,

Am sancționat și sancționez,

Am promulgat și promulgăm ce urmează

LEGE

Art. unic. Se aprobă actul de tranzacțiune, alăturat aci, încheiat între Eforia Spitalelor civile din București și Primăria comunei Știrbei, pentru stingerea procesului privitor la limitele orașului și moșia Lichirești – Călărașii Noi, despre miazăzi, pentru pământul ce se află între vadul pe care este clădit orașul și apa râului Borcea și Gâtul Ezerului.

Această lege s-a votat de Adunarea Deputaților în ședința de la 5 februarie 1875 și s-a adoptat cu majoritate de șaiszeci și două de voturi contra două, împreună cu actul de tranzacțiune.

Această lege s-a votat și de Senat în ședința sa de la 18 februarie 1875 și s-a aprobat cu majoritate de treizeci și patru de voturi, contra unu și două abțineri.

Legea de față ordonăm să fie investită cu sigiliul statului și publicată prin Monitorul Oficial.

Dat în București la 28 februarie 1875.

Nr. 445

ss/Carol I

B.A.R. București, *Documente istorice*, CCCLXVII/121, copie.

1875 mai 28, Călărași. *Extras din Scrisoarea unui alegător din Călărași prin care face cunoscut modul în care s-a votat în cele patru colegii electorale din Călărași pentru Camera Deputaților.*

Domnilor redactori

Alegerile deputaților s-au terminat în toată țara încă de la 3 ale curentei luni. M'as fi abținut de a vă mai întreține despre cele petrecute în districtul nostru Ialomița cu această ocaziune, când mai cu seamă mă gândesc cu câtă nepăsare se citesc de publicul nostru asemenea descrițiuni. Dar oricât de multe s-ar zice și s-ar scrie asupra acestor alegeri – așa numite pentru lauda și pentru gloria guvernului actual -, totuși n-ar fi destule ca să-și facă cineva o idee cât de slabă măcar despre modul risibil și trist tot de odată, cu care se reprezintă sărmana națiune română în sanctuarul Adunării legiuitoare...

Pe la domnia-voastră s-a mai manifestat puțină viață, puțină energie, puțină voință; pe aici, din contră, totul, oameni și lucruri, nu prezintă decât aspectul cel mai descurajator, apatia și indiferența...

Voi începe prin a vă descrie mai întâi, domnilor redactori, alegerea colegiului I-iu poroclit cu numele de colegiul oamenilor independenți și inteligenți, deoarece ei reprezintă capacitatea averii metalice... Colegiul I-iu de care este vorba, se compune aici din vreo 79 indivizi porocliți cu numele de alegători. Dintr'aceștia vreo 37 nu au luat parte la vot... Din vreo 42 ce mai rămân în ființă, vreo 34, adică majoritatea au votat pentru Excelența sa d. Vasilache Boerescu, ministrul afacerilor străinilor.

Aici, domnilor redactori, ați putea crede că convicțiunile personale ale domnilor alegători au fost singura busolă de care s-au condus. Vă înșelați. D. Nicu Moscu reținuse, cu vreo trei patru zile mai 'nainte, hotelul lui Petrică întreg. Intrarea d-sale în orașul nostru a produs o adevărată senzațiune... Cinci trăsuri pe arcuri încărcate cu alegători, îndestul de bine îmbăiați și împachetați, intrară în curtea hotelului unde prefectul însoțit de polițai, de directorul prefecturii, de primarul orașului și de patru zapcii, îi adăstau cu pâine și cu sare. Își făcură cuvenitele lor închinăciuni înaintea d-lui comisar Împărătesc, de la care luară instrucțiunile cuvenite pentru ziua de 25 aprilie trecut. De aici, acești agenți inteligenți ai autorității publice își distribuă rolurile și începură a'și dezvălui activitatea lor, proclamând pe străzi și prin cafenele candidatura marelui lor Everghet și Ministru d. Vasilache Boerescu.

Dar veți avea curiozitatea să cunoașteți cum se denumără acele vreo trei zeci și patru voturi dobândite de d. Vasilache? Iată-le: 13 alegători introduși în lista electorală respectivă, fără cens, nici vârsta cerută de lege. 10 aduși de d. Moscu pe bere, ședere și bani de cheltuială; - iar 11, funcționari

publici sau rude de funcționari primari, aghiotanți domnești, comisari, directori de prefectură, casieri, zapcii și alții...

În colegiul al II s-a ales d. Nicu Moscu. Deși în contra d-sale, ca om de societate, nu avem nimic a zice, totuși alegerea sa este izbită și dânsa de aceleași păcate ca și toate celelalte alegeri din acest district. Astfel din 100 de alegători înscriși în lista respectivă, cel puțin vreo 30 sunt introduși prin fraudă și prin voința arbitrară a regimului catargiesc; și vă putem asigura, domnilor redactori, că d. Moscu nu s'ar fi putut alege în nici un caz dacă nu avea la mână teșchereaua marelui Vizir cu care a venit din București.

Ce să mai zicem, domnilor redactori, despre al III-lea și al IV-lea colegiu? Aici minciuna vorbește de sine. Teșcherelile erau date d-lui A. Lupescu pentru al III-lea și d-lui I. Șoimescu pentru al IV-lea. Cel dintâi din aceste două colegii se compune din vreo 630 alegători. Gândiți oare că vreunul dintr'înșii s'au învrednicit să vadă fața sau să asculte vocea alesului lor? Nu: d. Lupescu, ca om inteligent, știa foarte bine că cu alegătorii săi nu avea nimic a face, deoarece cheia urnei electorale era în mâinile d-lui prefect și ale d-lui Comisar Împărătesc. D. Șoimescu a fost însă și mai inteligent, pentru că Domnia sa nu s-a prezentat de fel în district. Cu toate acestea, principiile și opiniunile dumnealor politice erau de mult cunoscute aici...

În ce se atinge de colegiul al IV-lea, lucrurile, după cum vă puteți imagina, s'au petrecut într'un mod încă și mai clasic: mai întâi, alegere de delegați n-a existat. Certificatele lor s'au formulat de către primarii comunali respectivi cu ușile închise, trecând într'însele notari și alți indivizi de care erau siguri că nu vor ieși din ordinele zapciilor, sau lăsând nume deschise și trecând în urmă într'însele nume străine de comunele ce trebuiau să reprezinte și care li se dictau de către prefect. Multe din aceste certificate s'au formulat pe drumuri și prin cărciumi și chiar la reședința districtului, unde li se aplicau peceteile pe care primarii avuseseră ordine de a le lua cu dâșii din cancelariile comunelor... Acești scriitori erau luați dintre pomojnicii de subprefecturi, care scriau biletele cu numele d-lui Ion Șoimescu, vărul d-lui Boerescu...

Astfel s-a ales ca reprezentant la colegiul al IV-lea d. I. Șoimescu care, ca și d. A. Lupescu la colegiul al III-lea, a întrunit în favorul său o majoritate din cele mai respectabile și mai impozante.

Nici odată cinismul regimului n-a atins proporțiuni mai culminante. Niciodată fraudă și presiunea n-au fost mai patente și mai scârboase. Nu, domnilor redactori, n-au fost alegeri. Țara nu va fi reprezentată în Camera viitoare. Noua Legislatură nu va fi decât rezultatul unei trădări infame, al unei crime de lez-națiune, al cărei autor, Nou Pasvantoglu, îl denunțăm în fața țării întregi, este d. Lascăr Catargiu.

Vă rugăm să binevoșiți a primi, domnilor redactori, asigurarea osebitei stime ș'a osebitei considerațiuni ce vă păstrăm.

Un cetățean din Districtul Ialomița

Alegătorul Liber din 28 mai 1875

191

1875 octombrie 26. *Extras din "Expunerea Situațiunii județului Ialomița", publicată în nr. 32 din 26 octombrie 1875 al ziarului Ialomița, primul ziar care apărea la Călărași din martie 1875, despre lucrările efectuate pentru amenajarea drumului Călărași-Chiciu și a punctului portuar de acolo.(Anexa 23)*

...Cu materialele aduse încă din anul trecut 1874 și cel curent s-au terminat în complet facerea podurilor după șoseaua Călărași-Chiciu precum și așternerea pietrișului pe distanța de 3560 m, astfel că astăzi ne putem flata că lucrarea acestei șosele este aproape de dat în circulație.

Terminarea acestei șosele, deși capătul despre Dunăre nu e desăvârșit, a inspirat în orășeni și județeni o mare bucurie, așa că putem asigura că de acum înainte comerțul va lua mare proporție în progrse și circulația mult înlesnită...

La punctul Chiciu, grație părinteștei îngrijiri a d-lui ministru al Lucrărilor Publice, a stăruinței d-lui prefect, s-au luat măsuri pentru înființarea edificiilor necesare, formându-se planul care se află la onor ministru spre aprobare, iar suma necesară s-a prevăzut în bugetul porturilor pe acest an...

Ialomița din 26 octombrie 1875

192

1876 septembrie 22, Călărași. *Telegramă a unui grup de alegători din Călărași membri ai Partidului Național Liberal trimisă procurorului general, prin care reclamă asupra ingerințelor ce au avut loc cu prilejul alegerilor pentru Consiliul județean.*

TELEGRAMĂ

Prezentată la Oficiul Călărași, septembrie 22, 1876

Domnului procuror general - București,

Deja cu ocazia alegerii colegiului al doilea pentru Consiliul județean am reclamat ingerințele administrației domnului ministru de interne, însă administrația locală încurajată de nepedepsire a desfășurat ingerințe

nemaipomenite cu ocazia alegerii colegiului trei în zilele de 18 și 19. Relatăm pe scurt faptele rămânând ca înaintea anchetei pe care vă rugăm să o faceți personal să probăm ilegalitățile și crimele comise. Deja la deschidere primarul a instalat ca președinte provizoriu, în contra cererii alegătorilor, pe unul Becar, candidatul fericit al administrației în colegiul doi, ruda prefectului și cu care domnia sa conlocuiește, vestit pentru călcări de legi, căci el a fost numit continuu președinte al colegiilor electorale, sub administrația catargiască. Îndată ce a fost instalat de președinte provizoriu a eliberat bilete pentru votarea biroului definitiv numai la vreo 20 creaturi ale administrației, refuzând biletele de vot la cea mai mare parte din alegătorii independenți, aflați în sală, a suspendat votarea Biroului și s-a proclamat astfel președinte definitiv. De aci încolo nu sunt ingerințe, violențe și amenințări care să nu comită. Funcționarii administrativi erau amenințați pe față să voteze pentru candidații agreeți. Primarii veneau în fruntea alegătorilor. Cu toate acestea, candidații Partidului Național Liberal au reușit, căci au întrunit peste 150 voturi, contra a 80 obținute de candidații administrației. Președintele Becar, ca să justifice încrederea administrației și reputația sa, a anulat voturile obținute de doi din candidații din Partidul Național Liberal, sub pretext că pe lângă numele lor scriseseră pe bilete, pentru unul, adjectivul de avocat, profesiunea sa, pentru a-l deosebi de alte trei nume purtate de persoane din oraș și la celălalt gradul său de maior. Astfel, președintele Becar a falsificat voința alegătorilor, a escamotat mandatul, căci a refuzat al elibera candidaților care au obținut 150 de voturi, liberându-l candidaților administrației, care nu obținuseră decât 80. Ca culminație a ilegalităților, a ars biletele contestate de domnia sa. Avem încrederea, domnule procuror general, că administrația locală urmând astfel a făcut contra voinței guvernului central, care, venind la putere, a scris pe drapelul său, alegeri libere. Credeam că ingerințele, violențe, amenințări, insulte grosolane, excluderea din sală, precum și călcări de legi, frustrarea dreptului de vot, crime chiar, nu se vor mai petrece, sau că dacă se vor găsi indivizi care, abuzând de putere le vor comite, se vor pedepsi. Pe aceste credințe și bazați pe încrederea deplină ce o avem în caracterul și imparțialitatea domniilor voastre, vă rugăm respectuos a face ancheta în persoană, angajându-ne a proba cu prisosință cele ce avansăm.

Semnează:

Periețeanu, Băltărețu, I. Ulescu, Mitulescu, Marinescu, Georgescu, Vetu, Nicolescu, Petrescu, Enescu, Poenaru, Bucu Manolescu, Andreescu, Bădulescu, Maltezeanu, Vlădoianu.

Arh. Naț. Călărași, Colecția „Achiziții Noi”, dosar 2/1876, f. 1-3, copie.

193

1877 martie 11, Călărași. *Raportul Căpitaniei portului Călărași prin care comunică Ministerului de Externe despre mișcările de trupe turcești pe Dunăre și aprovizionările masive de la Silistra.*

Căpitania portului Călărași
Călărași 11 martie, 1877

Domnule ministru,

Am onoare a vă supune la cunoștința dv. următoarele: că săptămâna trecută, în ziua de 7 curent, a sosit la Silistra un vapor cu două șleपुरi încărcate cu soldați care au și debarcat acolo. Asemenea, am onoare a vă mai supune la cunoștință că în județul Silistrei se fac mari aprovizionări de produse. În acest scop au venit din Silistra două hulinale împuternicite din partea guvernului otoman, care au cumpărat un material considerabil de lemnărie, precum grinzi, bile și altele, destinate toate pentru facerea de magazii de produse înlăuntrul cetății Silistra. Acest material a fost transportat prin vase sosite, luate într-adins de beilic. Astăzi chiar s-au mai transportat în două vase un număr de 196 berbeci tot pentru Silistra.

Asemenea, după informațiile pozitive ce am, guvernatorul turcesc de Silistra este în ajun de a contracta cu un antreprenor din Călărași predarea a șase sute mii ocale pesmeți pentru armată.

Pt. Căpitanul portului - ss/locotenent Râmniceanu

Domnului ministru de externe - București

Documente independență, vol. II, p.78, nr. 131

194

1877 aprilie 30, Călărași. *Telegrama cetățenilor orașului Călărași prin care roagă pe primul ministru să trimită armată pentru paza orașului.*

Prezentată la Călărași, 30 aprilie 1877

TELEGRAMĂ

Dlui prim – ministru

Jafurile și recunoașterile ce fac turcii chiar ziua prin bălțile noastre ne arată invederat cât de expus este orașul Călărași și averile călărășenilor. Spaima a început deja a-l deșerta de lume. Comerțul suferă tare. Îngrijorare generală. Rugăm sau asigurați-ne prin armata regulată, sau arătați-ne lămurit ce trebuie să urmăim, căci împrejurările ne lipsesc de chiar odihna de noapte.

Semnează:

D. Ilescu, A. Zamfirescu, P. Theodoru, I. Rădulescu, P. Simionachi, G. Nicolaide, I. Georgescu, Al. Doicescu, M. Vexler, G. Cocea, G. Georgescu, M. Polihroniade, P. Stătescu, A. Vineș, D. Becarian, M. Popescu, N. Constantinescu.

Arh. Naț. București, M.I. – Administrativă, dosar 5177/1877, f. 77, original; Ed. Documente independență, vol. II, p. 507 – 508, nr. 1006.

195

1877 mai 10 Călărași. *Telegramă prin care locuitorii orașului Călărași felicită pe Măria Sa Domnitorul la a unsprezecea aniversare a suirii pe tron și își exprimă bucuria pentru declararea Independenței României.*

Călărași, 10 mai 1877

Măriei Sale Domnitorului.

Subsemnații, locuitori ai orașului Călărași și județului Ialomița, salutând cu cea mai mare bucurie a XI-a aniversare a suirii Măriei Voastre pe Tronul României, atât de scumpă nouă, Românilor, Vă urăm ani mulți și fericiți. Actul măreț de Independența țării, votat de Corpurile Legiuitoare, a umplut de bucurie inimile noastre. Facă cerul ca prin forțe unite, să menținem sus și tare, drepturile ce decurg din acest act.

Să trăiești Măria Ta pentru a apăra aceste drepturi!

Să trăiască România și fiii săi pentru a le susține cu prețul vieții!

Cogălniceanu, Gherman, N. Mănescu, Murgeanu, I. Conăceanu, G. Frunzeanu, G. Brădescu, Emil P. Teodoru, T. Stoescu.

Monitorul Oficial din 15 mai 1877, p. 3248

196

1877 mai 20, Călărași. *Scrisoarea adresată Ministerului de Interne de către N. Mănescu și M. Gheorghescu, funcționari din Călărași, prin care fac cunoscut faptul că donează ca ofrandă în folosul armatei a treia parte din salariul lor până la sfârșitul războiului.*

Domnule ministru,

Față cu greua situațiune în care se găsește astăzi țara, mai cu seamă din momentul proclamării independenței ei absolute pe care trebuie s-o susținem chiar cu prețul sângelui.

Subsemnații, până la contribuțiunea de sânge ce trebuie să dăm acestei țări în care ne-am născut, vă rugăm domnule ministru să binevoiți a primi ca ofrandă pentru Stat a treia parte din salariul nostru adică: Eu Nicolae Mănescu ca președinte al comitetului permanent Ialomița și eu Mihail Gheorghescu ca membru al aceluși comitet.

Acest mic obol îl oferim cu începere de la 1 Mai curent, chiar până la încheierea păcii dacă vom avea onoarea a ocupa aceste funcțiuni sau oricare altele în mod eventual.

Binevoiți a primi asigurarea profundului nostru respect.

20 mai 1877

N. Mănescu, M. Gheorghescu
Domnului ministru de interne – București.

Arh. Naș. București, M.I. – Comunală, dosar 4898/1877, f. 130, original; Ed. *Documente independentă*, vol. III, p. 224-225, nr. 433.

197

1877 august 8, Călărași. *Raportul Primăriei orașului Călărași către Prefectura județului Ialomița, prin care solicită ajutor pentru apărarea orașului contra trupelor otomane, care au început să bombardeze orașul.*

Primăria orașului Călărași
Călărași, Nr. 1553

8 august 1877

Domnule prefect,

Singurul oraș după linia Dunării care până azi a rămas neatacat de bombele turcești este Călărași și aceasta o datorăm numai pozițiunii lui retrase de la malul Dunării și timpului care a făcut ca mai de cu primăvară să fie apele prea mari și acum prea mici, ceea ce a pus pe turci în imposibilitatea de a intra pe Gura Borcei cu monitoarele a bombarda orașul.

Încercări însă de acest fel s-au făcut multe din partea turcilor, dar fără rezultat. Cu toate acestea ieri pe la patru după-amiază s-a început un bombardament în contra orașului după două monitoare turcești trase la Gura Borcei și dintr-o baterie de pe malul drept al Dunării. Obuzele aruncate din baterie au ajuns prin baltă fără să facă vreo stricăciune sau să inspire vreo teroare cetățenilor. Cele aruncate de monitoare, însă, unele au ajuns prin baltă într-o distanță foarte apropiată de oraș, altele au căzut peste gâtul Ezerului în apropiere de moara cu aburi, iar unul din obuze a căzut în portul orașului în apropiere de patruzeci stânjeni de casa d-lui Iancu Bălescu, eclatând în pământ în adâncime de șase palme.

Vă puteți închipui acum, d-le prefect, că turcii, neîntâmpinând nici o rezistență, din partea noastră, pot trece pe teritoriul nostru cu tunuri de mai mare calibru și atunci orașul, cetățenii și averile lor sunt expuse prăzii, distrugerii, focului și barbarismului musulman de care este capabil.

Aici avem o mică garnizoană de cazaci cu două tunuri de calibru mic care în fața forțelor turcești din taria cetate Silistra nu poate rezista și numai voind turcii pot trece la noi în orice moment și prăda orașul.

Circumstanțele sunt destul de critice, d-le prefect, și este timpul să se ia de urgență dispozițiuni pentru înlăturarea răului prădător ce ne amenință și de acest rău nu putem fi scăpați, decât trimițându-ni-se de urgență oștire mai numeroasă și tunuri cu care să poată rezista și apăra orașul.

Relativ la pagubele, distrugerile și jaful la care se așteaptă pașnicii cetățeni, comuna are și ea de regretat, că dacă nu va veni ajutorul de oștire pentru apărare, apoi bâlciul ce este de regulă a se face la 29 curent pe islazul orașului nu se mai poate forma și astfel comuna rămâne într-o pagubă de peste 9000 franci.

În fața acestor critice împrejurări și în numele comunei ce administrez, îmi permit a vă ruga, d-le prefect, ca să luați urgente dispozițiuni prin d. Ministru de Interne ca pe baza convențiunei încheiată cu Imperiul Rus, să ni se trimită ajutor de armată și tunuri spre a putea rezista și combate pe inamic, căci astfel suntem expuși la rele consecințe,

Binevoiți, vă rog, d-le prefect, a primi asigurarea osebitei considerațiuni.

Primar - ss/Stan Radu

D-lui prefect al județului Ialomița.

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne – Administrativă*, dosar 5178/1877, f. 33, copie; Ed. *Documente independență*, vol.III, p. 381-382, nr. 741.

198

1877 august 18, Călărași. *Raportul Prefecturii județului Ialomița prin care cere Ministerului de Interne să dispună întărirea garnizoanei din orașul Călărași, în vederea prevenirii unor eventuale atacuri turcești.*

Prefectura județului Ialomița

Călărași, Nr. 8232

18 august 1877

Domnule ministru,

Cu respect alături pe lângă aceasta în copie adresa nr. 1553 ce am primit de la d-l primar al orașului relativă la temerea ce au lăsat în inima

locuitorilor obuzele aruncate ieri de monitorul turcesc în marginea orașului despre care am avut onoare a vă supune la cunoștință și prin nota telegrafică de astăzi și vă rog, d-le ministru, ca apreciind temerea locuitorilor, numărul minim de trupe ce sunt afectate la paza orașului, precum și numeroasele forțe inamice ce sunt concentrate în Silistra, să binevoiți a lua dispoziție pentru întărirea garnizoanei.

Binevoiți, vă rog, d-le ministru, a primi asigurarea înaltei mele considerații.

Prefect
ss/I. Urlățeanu

D-lui ministru de interne – București.

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne – Administrativă*, dosar 4178/1877, f. 32, original; Ed. *Documente independență*, vol. V, p.499, nr. 985.

199

1877 septembrie 19, Călărași. *Raportul Prefecturii județului Ialomița, prin care face cunoscut Ministerului de Interne ofranda făcută de D. Badea din Călărași pentru soldații răniți.*

Prefectura jud. Ialomița
Călărași, Nr. 2211

19 septembrie 1877

Domnule ministru,

Cu raportul d-lui primar local nr. 1775 primindu-se un pachet scamă, oferit pentru soldații români răniți în luptă, de domnul Dumitru Badea din orașul Călărași, l-am înaintat domnului ministru de război cu raportul nr.....*

Anunț cu respect și domniei voastre despre această ofrandă, spre știință.

Binevoiți, vă rog, domnule ministru a primi asigurarea înaltei mele considerațiuni.

**loc alb în text*

Prefect
ss/Urlățianu

Arh.Naț. București, *Ministerul de Interne – Comunală*, dosar 4900/1877, f. 110, original; Ed. *Documente Independență*, vol. VI, p. 283, nr. 574.

200

1877 noiembrie 15, Călărași. *Telegrama Prefecturii județului Ialomița către Ministerul de Interne asupra situației orașului Călărași.*

TELEGRAMĂ

Prezentată la Călărași, 15 noiembrie 1877, ora 2,30 p.m.

D-lui ministru de interne – București

S-au pornit la Cunești 12 tunuri rămâind aci numai zece. Colonelul Vasilieff îmi spuse că poșta poate pleca, însă pe drumul Obileștilor. În oraș liniște. Țiu la îndemână cinci căruțe pentru casierie și telegraf, dacă va fi necesitate, acesta după chiar avizul numitului colonel.

Prefect
ss/Murgeanu

Documente independență, vol. VII, p. 438, nr. 781.

201

1878 decembrie 18, Călărași. *Actul de naștere al lui Nicolae Bănescu, bizantinolog, director al Teatrului și Operei din Cluj, senator, membru al Academiei Române.(Anexa 24)*

Din anul una mie opt sute șapte zeci și opt, luna D-brie, opt spre zece 30/12, ora două dimineața.

Act de naștere al copilului Nicolae, de sex masculin și de religie ortodoxă, născut alaltăieri la ora opt și jumătate seara, în acest oraș Călărași, la casa părinților săi din strada principală Mahalaua Sf. Nicolae, fiu al D-lui Petre N. Bănescu, de ani două zeci și șapte, profesia funcționar și al D-nei Ecaterina, soția sa, de ani două zeci și doi, profesia menajul casei, după declarația oficială făcută de tatăl copilului. Întâiul martor Ion Șerbănescu, de ani patru zeci și nouă și al doilea martor Gheorghe Mușetescu, de ani trei zeci și nouă, ambii de profesie funcționari și domiciliați tot în acest oraș, care au subscris acest act, după ce li s-a citit, împreună cu noi și cu declarantele. Constatat după lege de noi Stan Radu, primarul urbei Știrbeiu și ofițer al stării civile.

Declarantele/ss Petre Bănescu
Martori/ss Ion Șerbănescu; ss/Gheorghe Mușetescu
Primar/ss Stan Radu

Mențiune: Bănescu Nicolae încetat din viață la 11 sept. 1971 în sect. 1. Actul nr. 1819. Anul 1971, luna sept., ziua 11. Arhivist/ss indescifrabil.

Arh. Naț. Călărași, *Colecția de stare civilă, orașul Călărași, Registrul de nașcuți pe anul 1878, actul nr. 280, original*

202

1878 decembrie 23, București. *Ordin al Ministerului Lucrărilor Publice către Prefectura județului Ialomița prin care îi cere să acorde sprijin inspectorului Manovici în vederea studierii posibilității construirii unui pod lângă Călărași care să facă legătura cu Dobrogea.*

Ministerul Lucrărilor Publice
Nr. 16344 din 23 decembrie 1878

Domnului prefect al județului Ialomița

Guvernul, dorind a stabili un mijloc de comunicație sigur și permanent cu Dobrogea pe la, sau în apropiere de Călărași, a însărcinat pe dl. inspector Manovici a studia localitățile spre a se vedea unde s-ar putea stabili un pod peste Dunăre pe care să se poată face comunicația în orice timp.

Comunicându-vă, dau și domniei voastre aceste deslușiri și am onoarea a vă ruga să binevoiți a face să se dea domnului Manovici tot concursul de care va avea necesitate în îndeplinirea misiunii cu care este însărcinat.

Nu ne îndoim că și domnia voastră, apreciind importanța chestiunii ce ne propunem a rezolva, veți binevoi a contribui cu toate mijloacele pentru ca aceste studii să se poată face cât mai neîntârziat.

Ministru
ss/indescifrabil

Arh. Naț. București, *Ministerul Lucrărilor Publice, dosar 44/1878, f. 1, concept.*

203

1879 noiembrie 10, Călărași. *Actul de naștere al lui Petre V. Haneș, profesor secundar, autor a numeroase volume de teorie și studii literare, de manuale școlare, culegător și cercetător de folclor, editor și îngrijitor de ediții. (Anexa 25)*

Din anul una mie opt sute șapte zeci și nouă, luna noiembrie, zece, ora două după amiază.

Act de naștere al copilului Petre, de sex bărbătesc și de religie ortodoxă, născut la opt curent, ora patru dimineața, în acest oraș Călărași, la casa părinților săi din strada Grivița, Mahalaua Sf. Împărați, fiu al D-nului Vasile Haneșu, de ani treizeci, profesia comersant și al Dnei Maria, soția sa, de ani două zeci și trei, profesia menajul casei, după declarația oficială făcută de tatăl copilului. Întâiul martor Kiriță Barbu, de ani patru zeci și cinci și al doilea martor Anghel Drăganu, de ani cinci zeci, ambii plugari și domiciliați tot în acest oraș, care au scris acest act, după ce li s-a citit, împreună cu noi și cu declarantele. Constatat după lege de noi Dimitrie Iliescu, primarul urbei Călărași și ofițer al stării civile.

Declarantele/ss Vasile Haneș

Martori (pus degetul): Kiriță Barbu; Anghel Drăgan

Primar/ss Dimitrie Iliescu

Mențiune: Haneș Petre încetat din viață la 8.XI.1966 în București. Actul nr. 486. Reg. Nr. 904. Anul 966, luna decembrie, ziua 12.

Arh. Naț. Călărași, *Colecția de stare civilă, orașul Călărași*, Registrul de nașcuți pe anul 1879, actul nr. 268, original

204

1880 ianuarie 28, Călărași. *Proces – verbal încheiat în ședința extraordinară a Consiliului General al județului Ialomița în care s-a hotărât alocarea sumei de 80.000 lei pentru construcția unui gimnaziu și 20.000 lei pentru construcția cazarmei dorobanților.*

Consiliul General al jud. Ialomița

Sesiunea extraordinară de la 28 ianuarie 1880

S-a deschis ședința la ora 2 după amiază sub președinția dlui Alexe Vineș și în asistența dlui prefect Vasile Obedeanu, s-a făcut apelul nominal și au răspuns prezenți:

D.nii C. Maltezianu

Ion Brădescu

Ion Mihăileanu

Petre Manole

Petrache Petrescu

Scarlat Ulescu, lipsind dl G.I. Periețeanu, iar Dinu Teodorescu și Vasile Ghimpețeanu, bolnavi, precum și dnii Scarlat Periețeanu și Răducan Pribegeanu în concediu...

Dl prefect, după ce puse în vedere consiliului adresa comitetului școlar nr. 36 a.c. și după ce dete mai multe deslușiri în privința înființării de localuri de școale și cazarme, ceru, ca reprezentant al guvernului, a afecta suma de 80.000 lei pentru școli, când totodată propuse că trebuie a se îngriji consiliul și de bunul trai al soldatului român și a înscrie iarăși suma de 20.000 lei pentru clădirea unei cazarme de dorobanți necesară acestui județ...

Dl Periețeanu, luând cuvântul, propuse ca mai înainte de toate trebuie a se aduce omagiile consiliului, de recunoștință dlui Obedeanu, pentru silința ce a depus de a face toate economiile și a executa cu mai multă seriozitate împlinirile, astfel a putut avea județul capital cu care poate proceda astăzi la edificarea unui local de școală care nu datorează județul decât numai dlui Obedeanu recunoștință, că se asociază și d-sa cu opinia dlui Obedeanu, pentru a se îngriji și de bunul trai al soldatului român, și a se face o cazarmă bună, unde să poată avea un trai mai bun, căci și soldaților, știind că sunt bine îngrijiți, le este mai cu lesnicios și mai cu multă plăcere viind la serviciu. În urma acestora introducându-se în bugetul județului la art. 84 suma de lei 80.000, pentru clădirea din temelie a unui local de școală de băieți din orașul Călărași pe care dl președinte, punând la vot s-a admis în unanimitate.

Bugetul fiind astfel echilibrat roagă pe dnii consilieri a-l vota în total după cum este întocmit.

S-a pus la vot și s-a admis în unanimitate.

Președinte,
ss/A. Vineș

Secretar,
ss/I. Mihăilescu

G.V. Constantinescu, *Monografia Gimnaziului „Știrbei-Vodă”, Călărași, 1910, p.15-16.*

205

1880 martie 6, Călărași. *Jurnalul încheiat în cadrul sesiunii Consiliului orășenesc prin care se aprobă cedarea terenului necesar în vederea construirii unui gimnaziu.*

Primăria orașului Călărași - Sesiunea ordinară nr. 46

Ședința de la 6 martie 1880

Consiliul Județean, alocând în bugetul pe anul curent o sumă cu care să se construiască un local de școală pentru băieți, d-l primar a pus în vedere comitetului adresa nr. 2045, urmată după încheierea Comitetului permanent nr. 244, prin care arată că s-a ales pentru construcția aceluși edificiu locul comunei vizavi de clădirea și magazia d-lui Costache Maltezanu, care se află

împrejmuit, cerându-i a se forma cuvenitele acte pentru transmiterea către comitet a acestei proprietăți.

NOI

Având în vedere propunerea Onor Comitet;

Având în vedere că localele actuale de școli fiind vechi, neîncăpătoare, în lipsa de camere pentru profesori și cu dânsese se cheltuiesc sume mari în toți anii fără a le aduce în stare satisfăcătoare, Consiliul județean, prin dispozițiunea edificării unui local propriu, satisface în mare parte interesul local, deoarece elevii din acest oraș vor urma acolo învățământul.

Considerând că dacă județul și-a impus cheltuielile edificării unui asemenea local, comuna urmează a contribui la realizarea acestui proiect, în considerația foloaselor ce ar atrage procurând locul ce i se cere, considerând că locul în chestiune este destinat chiar în registrele sale pentru asemenea edificări;

Pentru aceste considerente și sub condițiunile ca locul să fie ocupat special cu clădirea școalei și ca copiii din oraș să-și urmeze cursul întrânsa deopotrivă cu aceia ai județului,

Decidem următoarele:

Comuna dăruiește județului terenul necesar școalei de băieți compus din 4 (patru) locuri situate în despărțirea I, culoarea albastră din acest oraș notate pe plan și în registru astfel:

Locul Nr. 8 de stânjani pătrați	200 –
„ 9 „	188 –
„ 10 „	200 –
„ 11 „	200 –

Total stânjani 788, în valoare de lei vechi 4038, parale 20.

D-l primar este autorizat a forma actul cuvenit și a-l depune la tribunal spre a-l transcrie în registrele speciale.

Primar,
ss/P. Șerbănescu

Secretar: T. Nicolescu

Consilieri: St. Radu, M. Marinescu, N. Gheorghescu

206

1880 aprilie 18, Călărași. *Actul de donație prin care Ion Poenaru Bordea donează Primăriei Călărași un loc viran și o sumă de bani pentru construirea unui local pentru Școala de fete. (Anexa 26)*

ACT DE DONAȚIE

Subscrisul I. Poenaru Bordea, domiciliat în București, str. Domniței nr. 14, declar că în dorința de a vedea cât mai mult înaintat orașul meu natal în instituții de cultură și educație pentru junele generației ialomițene, am donat comunei Călărași locul meu din acest oraș, cu nr. 14 despărțirea a 5-a, culoarea roșie, astfel cum l-am cumpărat de la moștenitorii unchiului meu St. Poenaru, mai puțin cinci stânjeni vânduți preotului Gheorghe Mirodat, precum și suma de lei două mii șase sute nouăzeci și patru bani, cu dobânda lor, ce am a primi de la comună, cu condițiunile următoare:

A. Ca comuna pe acest loc să nu construiască decât Școala de fete și să nu poată niciodată schimba destinațiunea acestui loc sau a localului construit pe dânsul în acest scop.

B. Ca localul să se construiască în termen de trei ani, socotiți de la 23 aprilie 1880.

C. Ca conform deciziei Consiliului comunal această școală cât va exista să poarte inscripțiunea “Școala Publică Primară de fete – Prima fondatoare Familia Poenaru Bordea”.

Neîndeplinirea vreuneia din aceste condițiuni de către comuna Călărași va atrage de drept după sine revocarea donațiunii.

Acest loc, după prețul cu care figurează în Registrul de vânzări al Primăriei, valorează lei opt sute.

Donator
ss/Ion Poenaru Bordea

Primarul Urbei Știrbei
ss/ P. Șerbănescu

Nr. 1174 din 18 aprilie 1880

Arh. Naț. Ialomița, *Tribunalul Ialomița –Secția I Acte autentice, dosar18/1880, f. 112-112v.*

207

1880 iulie 5, Călărași. *Ordinul Prefecturii județului Ialomița adresat Primăriei orașului Călărași prin care îi cere să pună la dispoziție Regimentului 23 dorobanți din localitate toate efectele fostului Spital militar ce a funcționat în anii 1877 – 1878.*

Prefectura Districtului Ialomița
Călărași, Nr. 7631

1880 iulie 5

Domnule primar,

Spre răspuns raportului nr. 1340, vă facem cunoscut că Ministerul de Resbel a dat ordin comandantului Regimentului 23 de dorobanți să primescă imediat de la dvs. toate efectele și obiectele Spitalului depuse în păstrarea dvs. în anul 1878 de către administratorul Spitalului temporal, formând inventar în regulă de cântățimea și starea lor, din care un exemplu îl veți înainta Prefecturii.

Primiți dle primar asigurarea considerației mele.

Prefect
ss/Obedeanu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1880, f. 5 original.

208

1880 octombrie 19, Călărași. *Adresa Escadronului IV de Călărași adresat Primăriei orașului Călărași prin care solicită spațiul necesar cartuirii soldaților și cailor.*

Regimentul 3 Călărași
Escadronul IV Ialomița
Călărași, Nr. 884

1880 octombrie 19

Domnule primar,

Pe lângă cartuirile ce sunt date până în prezent pentru oamenii acestui escadron, mai avem necesitate încă pentru cartuirea a 100 oameni și 100 cai, pentru care cu onoare vă rog d-le primar a dispoza localurile necesare pentru număr.

Primiți, vă rog, d-le primar, încredințarea osebitei mele considerații.

Comandantul escadronului
ss/căpitan Nicolaide

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1880, f. 29, original.

1880, Călărași. Tabel nominal cuprinzând patentarii de cls. I-a și a II-a din Călărași și comerțul ce exercită.

1.	Maltezianu Nae	împrumutător de bani
2.	Preotul Alecsandru	împrumutător de bani
3.	Preotul Ioan	împrumutător de bani
4.	Costache Predeleanu	împrumutător de bani
5.	Preotul Mihail Nicolescu	împrumutător de bani
6.	Iliescu Dumitrache	băcanie și cereale
7.	Petrache Petrescu	băcanie și oțel
8.	Ludvicu Meșter	spițier
9.	Mitran I. Samarian	lipscănie, băcanie și cereale
10.	Mărculescu Nicolae	birt
11.	Barisov Serghie	pândar
12.	Mitran I. Elias	lipscan
13.	Sfarțman David	hăinar
14.	Mitran I. Natan	cereale
15.	Polihroniade Mihail	cereale
16.	Stan Radu	cereale
17.	Paraschivescu Cătălin	cofetar
18.	Nicolici Vasile	băcan
19.	Marinache Popescu	împrumutător de bani
20.	Cpt. Constantin Atanasiu	oțel
21.	Ioan Perimide	cereale
22.	Petre Theodorof	cereale
23.	Anastasia Nicolescu	acsidar
24.	Theodor Ceaușoglu	băcan
25.	Ilie Nicolae	oțel
26.	Hristache Gheorghiadi	băcan
27.	Agameno Iconomu	cereale
28.	Panait Harocopol	cereale
29.	Constantin Mateo	cereale
30.	Luca Anagnosti	spirt cu ridicata
31.	Ioana Marcovici	hăinar
32.	Tănase Dumitru Laci	rachier
33.	Vanghele Chiariagdi	cereale
34.	Costache I. Mazălu	cârciumar cu ridicata

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1880, f. 4, original.

1881 februarie 1, București. *Raportul Comisiei de petițiuni a Adunării Deputaților prezentat în Adunarea Deputaților de către Pantazi Ghica prin care se solicită o bursă de studii pentru Maria V. Cuțarida, prima femeie medic din România, născută la Călărași. (Anexa 27)*

Domnilor Deputați,

Domnișoara Maria V. Cuțarida, prin petițiunea dată onor Camera legiuitoare, arată că sunt doi ani și jumătate de când cu resursele tatălui său, care și el are mijloace foarte restrânse, studiază medicina la facultatea de la Montpellier; că mai are încă trei ani și jumătate spre a-și săvârși studiile începute, dar, din cauza relelor recolte, tatăl său, ne mai putând-o susține în străinătate, se vede expusă a întrerupe cursurile sale, și se roagă de reprezentățiunea națională a țării să i se dea un ajutor de trei sute franci pe lună și taxa universității până ce-și va săvârși studiile ca să nu le întrerupă.

D-sa a alăturat pe lângă petițiunea sa următoarele:

O gazetă franceză *Le Messenger du midi*, No. 208 de la 30 iulie 1880, în care se găsește următoarea inserțiune: „D-șoara Maria Cuțarida, născută la Călărași, în România, a fost primită, sâmbăta trecută, la primul examen de doctorat în medicină la facultatea noastră. Această jună persoană a dobândit, după meritul său, la această cercare dificilă, nota *prea bine* și laudele membrilor juriului.”

Ziarul *Telegraful* de la 17 noiembrie 1877, în care, sub rubrica *O Româncă studentă în medicină*, face lauda D-șoarei Maria Cuțarida, care urmează cu succes studiile în medicină și promite a deveni un bun doctor în medicină.

Ziarul *Pressa* de la 22 februarie 1880, unde, sub rubrica *O Româncă în străinătate*, se face asemenea lauda D-șoarei Maria Cuțarida, care-și urmează cu mult succes studiile în medicină, lucrând în sălile de discuțiuni și punând silințe meritorii spre a dobândi doctoratul.

Comisiunea D-voastră de petițiuni,

Considerând că D-șoara Maria V. Cuțarida a fost întâia femeie care a cugetat a îmbrățișa o profesiune liberă și face pentru aceasta studii speciale în medicină;

Considerând că o femeie medic poate aduce servicii însemnate societății;

Considerând că asemenea silințe laudabile trebuie încurajate;

Având în vedere că ar fi chiar în dauna societății ca o tânără studioasă să întrerupă învățăturile urmate cu succes până aici din cauza lipsei de mijloace și că este just, este bine să se acorde resurse la asemenea persoane

meritorii, care se îndeletnicesc cu studiul științelor și se pregătesc a-și face o carieră prin specialitatea dobândită în o profesiune liberă;

Mi-a făcut onorul a mă însărcina, ca raportor, să supun la aprobarea D-voastră următoarea rezoluțiune:

RESOLUȚIUNE

Camera legiuitoare acordă D-șoarei Maria V. Cuțarida o bursă de 2400 lei pe an, pe timp de patru ani, calculați de la 1 octombrie anul 1880, plus taxele anuale la facultatea de medicină de la Montpellier.

Această bursă va înceta dacă D-șoara Maria Cuțarida va întrerupe studiile sale în medicină.

D. ministru al cultelor și instrucțiunii publice va veni cu o cerere de credit până la încetarea anului financiar 1880, și va trece suma acordată în bugetul instrucțiunii publice la capitolul convenit pe anul 1881.

Raportor, *Pantazi Ghica*.

Monitorul Oficial din 1 februarie 1881, p. 592-593

211

1881 martie 15, Călărași. *Cererea unor locuitori din Călărași adresată Camerei Deputaților prin care solicită conectarea orașului la traseul de cale ferată București – Constanța.*

Domnule președinte,
Domnilor deputați,

Subsemnații proprietari orășani în urbea Călărași, capitala județului Ialomița, venim printr-aceasta pentru a treia oară pentru a vă arăta păsul nostru, cu speranța fermă că acum cel puțin ni se va lua în considerație plângerea.

Se află depus pe biroul onor Adunării proiectul de lege pentru construirea liniilor ferate București – Buzău – Kiostengea.

Dorința noastră, păsul nostru, era ca această linie, ori de unde ar fi plecat, oricare i-ar fi fost traseul, să nu izoleze acest oraș, considerând aceasta ca cea mai mare nenorocire pentru noi și capitalurile noastre care de la 1852, de când s-a emancipat orașul, le-am depus cu speranța de prosperare în construcții de edificii aici; vedem însă cu mâhnire că linia adoptată în proiect este la o distanță de peste 30 kilometri departe de oraș, rămânând, astfel, tot în starea de părăsire în care am fost lăsați de 28 de ani.

Spunem, dlor deputați, sincerul adevăr când vă afirmăm că acest oraș în toți timpii și în toate împrejurările a fost abandonat uitării față cu îmbunătățirile ce s-au făcut celorlalte orașe reședințe de județ. Aici nu avem absolut șosele, n-avem nici un mijloc practic de comunicare cu județul, fie cu alte orașe din țară, totul se află în stare primitivă.

Dreptate dar, adevărata dreptate cere ca astăzi după 28 de ani de suferință țara să se gândească și la acest oraș, să-i întindă o mână de ajutor spre a-l scoate din nevoia uitării în care zace și ca pe un adevărat fiu al țării să-l pună în poziție de a prospera.

După situațiunea în care se găsește orașul, el ar fi avut nevoie ca linia ferată proiectată să treacă pe lângă oraș. Dacă însă aceasta nu este posibil pentru considerațiuni de stat, apoi totuși se poate face un ambrașament de la Slobozia la Călărași, și în adevăr acest ambrașament ar fi el o enormitate? Ar costa el pe țară milioane cum a costat facerea altor lucrări pentru alte orașe? Nu, ambrașamentul pe o distanță de 30 – 35 kilometri pe un teren cu desăvârșire plat care nu prezintă nici o lucrare de artă, n-ar putea valora decât foarte puțin, mai cu seamă că lucrarea terasamentului se poate face cu zilele de prestații județene, după cum deja județul a promis, osebit că se află deja afectați 20.000 lei de Ministerul Lucrărilor Publice pentru așa numita șosea Călărași – Slobozia, cu acest fond dar, cu încă o mică sumă și cu bunăvoință din partea țării acest ambrașament se poate face foarte ușor.

Ei bine! Acest oraș care întotdeauna a răspuns la toate nevoile țării – care a plătit toate felurile de contribuțiuni, care a plătit regulat prestațiuni, nu merită a cere de la țară sacrificiul unei atât de minime? Mai cu seamă că acest ambrașament ar deservi pe lângă portul Călărași (care actualmente se află și el abandonat în stare primitivă) cele 16 comune ce cad din susul și din josul orașului, plus Silistra Nouă din Dobrogea cu comunele ce-i aparțin care este în fața Călărașilor peste Dunăre și care nu poate avea în nici un timp altă comunicare cu țara decât acest ambrașament prin Călărași, toate acestea credem că sunt în interesul țării.

Să nu ni se zică că avem port la Dunăre și că prin urmare avem tot ce ne trebuie – căci acest port mai întâi nu se află la Dunăre, ci pe râul Borcea, un braț al Dunării, al doilea, din cauza necanalizării albiei acestui râu într-un mod sistematic, din cauza nelărgirii Gurii Borcei de la Dunăre, totdeauna în cursul anului când apele sunt scăzute Borcea este lipsită de apă suficientă pentru plutirea vaselor. Venim dar, cu tot dinadinsul, cu strigătul omului disperat, a vă ruga dlor deputați, binevoiiți a ține seama de această dreaptă plângere care este punctul cel mai culminant, căci dacă orașul va pierde și această ocazie, va rămâne iarăși neajutat, cu drept cuvânt s-ar crede dezmoștenit, considerat ca fiu vitreg al țării, fără nici o mângâiere, fără nici

o îmbunătățire, iar capitalurile închise în edificii – munca unei întregi generațiuni aruncată în vânt.

Cu mâhnirea pe buze și cu speranța în inimă, vă rugăm d-lor deputați, fiți drepți faceți-ne și nouă dreptate, spre a vă binecuvânta.

Ialomitza din 15 martie 1881.

212

1881 iunie 23, Călărași. Actul de fundație al Școlii nr. 1 din Călărași, viitor local al Gimnaziului și Liceului Știrbei Vodă (astăzi Gimnaziul Carol I). (Anexa 28)

ROMÂNIA

Consiliul General al județului Ialomița

Astăzi, marți, la 23, luna iunie, anul 1881, al cinci-spre-zecelea an al domniei și întâiul an al proclamării M. S. Carol I, de Rege al României și M. S. Regina Elisabeta, s-a pus prima piatră fundamentală a acestui edificiu de școală, în orașul Călărași, de către D. ministru de culte și instrucțiune publică, Vasile Alexandrescu-Urechia și de D. prefect al districtului, maior Vasile Obedeanu, fiind pe scaunul Mitropolitan I.P.S.S. Mitropolit-Primat Calinic Miclescu, președinte al consiliului de miniștri, ministru de finanțe și ad-interim la resbel, D. Ion C. Brătianu, ministru de interne D. C.A. Rosetti, ministru de externe D. Eugeniu Stătescu, ministru de justiție D. Mihail Pherekyde, ministru comerțului, agriculturii și lucrărilor publice D. colonel Nicolae Dabija și ministru de culte și instrucțiune publică D. Vasile Alexandrescu-Urechia.

Această școală s-a clădit cu fondurile districtului Ialomița, fiind președinte al consiliului general D. Scarlat Periețeanu, președinte al comitetului permanent D. Scarlat Gr. Ulescu și membrii comitetului permanent, D-nii Ioan Brădescu și Dinu Teodorescu, iar membrii ai consiliului general D-nii: Mihail Poenaru-Bordea, Ioan Mihăileanu, Mihail Ghețu, dr. Petre Degerățeanu, Alecu Bădulescu, Ioan Vlădoianu, locotenent-colonel Dimitrie Dimitrescu Maican și căpitan Nicolae Stoica; comandant al regimentului 23 de dorobanți Ialomița, D. colonel Alexandru Papadopol; comandant al regimentului 3 de călărași, D. colonel Grigorie Polisu; director al prefecturii, D. George Baronzi; primar al orașului Călărași, D. Panait Șerbănescu; secretar al comitetului, D. Alexandru C. Doicescu și inginer diriginte al construcțiunei, D. Petre Radovici.

Monitorul Oficial din 28 iunie 1881, p. 2225-2226

213

1882 ianuarie 25, Călărași. *Telegrama unor locuitori ai orașului Călărași înaintată Ministerului de Interne, prin care sunt aduse mulțumiri pentru stabilirea comunicației poștale zilnice cu capitala țării.*

TELEGRAMĂ

Prezentată la Călărași în 25.01.1882, ora 12,30 p.m.

D-lui ministru de interne – București

Recunoscători celor care fac cel mai minim bine orașului nostru Călărași, atât de mult lăsat în izolare sub raportul comunicațiilor de tot felul, vă rog să primiți asigurarea profundei noastre mulțumiri pentru că, admițând propunerea dlui prefect Peride, ați binevoit a stabili o comunicare poștală zilnică între Călărași și capitală, măsură care înlesnește foarte mult relațiunile afacerilor noastre și ne obligă la recunoștință și către dl prefect Peride, autorul acestei salutare propuneri.

Stoenescu, D. Manole, Mănescu, Periețeanu, urmează alte 46 de semnături.

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne – Comunală*, dosar 182/1882, f. 29, original.

214

1882 septembrie 24, Călărași. *Actul de naștere al viitorului general Virgil I. Bădulescu, erou național, întemeietorul primului batalion de vânători de munte și al Oficiului Național de Educație Fizică, autor al unor importante lucrări în domeniul educației fizice. (Anexa 29)*

Din anul una mie opt sute opt zeci și doi, luna septembrie, ziua două zeci și patru, ora unu post-meridian.

Act de naștere al copilului Virgiliu, de sex masculin, de națiune român și de religione ortodocsă, născut aseară pe la orele șase p. m. în acest oraș, la casa părinților săi din strada Eliade Rădulescu, nr...*, Mahalaua Sf. Nicolae, fiu al D-lui Iacovache Bădulescu, de ani trei zeci și opt, profesia arendaș și al Doamnei Smaranda, consoarta D-sale, de ani două zeci și opt, profesia menaj, domiciliați în acest oraș. După declarațiunea făcută oficial de Dna Safta Lefterescu de ani patru zeci și doi, profesia moașă a orașului, care a operat nașterea copilului. Întâiul martor Ion Șerbănescu de ani cinci zeci și doi și al doilea martor Theodor Nicolescu de ani trei zeci și trei, ambii de profesii funcționari și domiciliați în acest oraș, care au subscris acest act,

după ce li s-a citit, împreună cu noi și cu declaranta. Constatat după lege de noi Athanasie Stoianescu, primarul și ofițerul stării civile al urbei Călărași.

Declaranta: ss/Safta Elefterescu

Martori: ss/I. Serbănescu; ss/Theodor Nicolescu

Primar: ss/Athanasie Stoianescu

**loc alb în text*

Arh. Naț. Călărași, *Colecția de stare civilă, orașul Călărași, Registrul de nașcuți pe anul 1882, actul nr. 258, original*

215

1882 octombrie 19, Călărași. *Jurnalul Consiliului comunal al orașului Călărași prin care se hotărăște contractarea unui împrumut de 50.000 lei necesar efectuării planului de nivelment al orașului.*

Consiliul urbei Călărași - Sesiunea ordinară

Nr. 114, 1882 octombrie 19

Având în vedere că planul de nivelație a străzilor orașului este depus de dl inginer Radovici;

Având în vedere că fondurile comunei nu permit aplicarea acestui plan nici ca terasament;

Considerând că pe cea mai mare parte din străzile orașului, din cauza lipsei de nivelment, se formează lacuri care n-au nici o scurgere și de aici provine (sic!), pe lângă împiedicarea comunicației și diferite boli, care de un timp încoace seceră populațiunea și întreține răul în permanență;

Pentru aceste considerente, Consiliul, în baza art. 77 aliniatul d) din Legea comunală, decide a se face un împrumut de lei 50.000 la Casa de consemnațiuni, cu un procent anual de 5 %, pentru un termen de cinci ani.

Această sumă se va prevedea în bugetul drumurilor pe anul financiar 1883 – 1884 pentru aplicarea pe teren a planului de nivelație, facerea de trotuare și șoseluirea străzilor, prevăzându-se la cheltuieli plata procentelor.

Comuna garantează cu venitul său plata la timp a sumei împrumutate, în care scop se va solicita, pe cale ierarhică, aprobarea încheierii de față.

Primar,

ss/A. Stoianescu

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne - Comunală, dosar 16/1882, f. 2, copie.*

216

1883 iulie 18, Călărași. *Actul de naștere al viitorului general de brigadă Constantin Ionescu –Munte, comandant al Regimentului 33 Artilerie, care a ocupat funcții importante în cadrul Ministerului de Război, a fost membru al Comisiei militare române de pe lângă Marele Cartier General Francez (1 iulie 1917-25 martie 1918), membru în misiunea română din Italia (1923).*

Din anul una mie opt sute opt zeci și trei, luna iulie, opt spre zece.

Act de naștere al copilului Constantin de genul masculin și de religie ortodocsă, născut astăzi pe la ora trei de dimineață în acest oraș, la casa părinților săi din strada Independența, nr. 2, fiu al D-lui Gheorghe Ionescu Munte de ani 38, profesia comerciant, și al D-nei Irina consoarta sa de ani 29, menajeră de casă, domiciliați în acest oraș. După declarația făcută oficial de tatăl copilului.

Întâiul martor Vasile Bădulescu de ani 45 și al doilea martor Athanase Jelescu de ani 27, ambii de profesie funcționari și domiciliați în acest oraș, care au subscris acest act, după ce li l-am citit, împreună cu noi și cu declarantul. Constatat după lege de noi Theodor Nicolescu, ofițerul stării civile al urbei Călărași.

Declarantul: ss/G. Ionescu Munte

Martori: ss/V. Bădulescu; ss/A. Jelescu

Ofițer: ss/Theodor Nicolescu

Arh. Naț. Călărași, Colecția de stare civilă, orașul Călărași, Registrul de nașcuți pe anul 1883, actul nr. 254, original

217

1883 octombrie 30, Călărași. *Proces-verbal încheiat în ședința de constituire a primei biblioteci publice din Călărași.*

Proces – verbal

Astăzi, anul 1883 luna octombrie 30, subsemnații, întrunindu-ne în localul școlii de băieți din acest oraș, ne-am constituit în comitetul pentru înființarea unei biblioteci publice.

În urmă, procedând la alegerea unui președinte, casier și secretar al comitetului, rezultatul votului a fost:

Dl prefect al județului, președinte

Dl primar al orașului, casier și

Dl director al școlii de băieți nr. 1, secretar

Intrând în deliberarea întrebuirii fondului de 400 lei deja existent, fond provenit din prisosul produsului balului dat pentru incendiați în 1882 și, pus la dispozițiunea comitetului de către prefectura județului, s-a decis a se întrebuița mai întâi pentru cumpărarea cărților didactice care vor face parte din bibliotecă.

Acest fond de 400 lei s-a decis a se conserva de casierul comitetului. S-a însărcinat dl secretar a prezenta comitetului o listă de cărțile didactice necesare bibliotecii pentru înființarea căreia ne-am constituit în comitet.

Fixă întrunirea viitoare pentru ziua de 6 noiembrie viitor, orele 2 p.m.

Președinte,
(ss) Peride

Membri: Președintele Tribunalului – ss/Julian
Președintele Comitetului – ss/Murgeanul

Casier,
ss/Stoianescu

G.V. Constantinescu, *Monografia Gimnaziului „Știrbei Vodă”, Călărași, 1910, p. 61-62.*

218

1883, Călărași. *Extras din bugetul Comitetului porturilor din județul Ialomița pe anul financiar 1883 – 1884 referitor la amenajările ce se fac în portul Călărași.*

Construcțiuni

1. Pentru terminarea construcției cheiului Știrbei, contractat cu Societatea de construcții „România” lei 102.664

2. Construcția din nou a unui local în portul Călărași necesar pentru cancelarie și Garda punctului de vamă Știrbei, precum și cancelaria Căpităniei de portlei 10.000

Arh. Naț. București, *Ministerul Lucrărilor Publice, doasr 14/1883, f. 9, original.*

219

1884 iulie 13, București. *Adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice către Primăria Călărași prin care îi face cunoscut că s-a alocat suma de 6.000 lei necesară funcționării Gimnaziului real ce urmează a se înființa la Călărași din septembrie 1884.*

ROMÂNIA

Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii Publice - Diviziunea Școalelor
București, Nr. 7539 13 iulie 1884

Domnului primar al urbei Călărași

Camera Deputaților, în solitudinea sa pentru răspândirea instrucțiunii, a prevăzut în bugetul exercițiului curent suma de lei 6.000 pentru a se pune de la septembrie viitor la începutul unui gimnaziu real și în acea urbe.

Fondul afectat de Cameră pentru acest gimnaziu, neputând însă ajunge decât pentru plata personalului didactic, sunt sigur că atât comuna cât și județul, ce au să profite de binefacerea acestei școli, vor căuta să-i procure localul și mobilierul necesar, deocamdată numai pentru o singură clasă.

Binevoii dar a pune la cale din vreme cele de trebuință pentru a se putea deschide gimnaziul cu începutul anului școlar.

Fără concursul dvs. ar fi aproape cu neputință să se poată înființa școala.

Ministru,
ss/G. Chițu

Pt. Șeful divis.
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Liceul Știrbei Vodă*, dosar 176(monografia liceului), f. 6-7, copie.

220

1884 august 12, Călărași. *O descriere a orașului Călărași din punct de vedere politic, economic și social-cultural, făcută de corespondentul ziarului România liberă.*

Călărași, 12 august.

Domnule Redactor!

Abia de câteva zile sosit în orașul fruntaș al districtului Ialomița, mie cu neputință să coordonez, chiar în prima mea corespondență, impresiunile câștigate. Rezervându-mi însă cel puțin un timp de o zi sau două, cred că și a doua corespondență se va bucura de ospitalitatea acordată acesteia.

Orașul Călărași, deși mic din punct de vedere al întinderii sale geografice, totuși oferă multe de studiat. Microcosmurile politico-sociale, ca și cele a științelor naturale, sunt în adevăr o lume mică, în care cineva are destul de studiat, numai să poată și să aibă timp. Corespondentul d-voastră însă, nedispunând de timp suficient, nu veți pretinde să fi aprofundat așa în grabă toate chestiunile de care se agită mica lume de pe malurile Borcei.

Să începem cu școala.

Învățământul e servit de 11 profesori, dintre care patru sunt la școala de fete (cu 4 clase și una divizionară), iar șapte la școala de băieți (nr. 1 cu 4 și nr. 2 cu 3 clase). Toți profesorii sunt stimați de concetățenii lor pentru împlinirea conștiințioasă a misiunii lor, în frunte cu directorul I. Brădescu, care părăsind acum postul său din Călărași pentru totdeauna, lasă în urmă-i regrete sincere.

Edificiul școlii de băieți e prea frumos, aducând, ce privește fațada, puțin cu palatul administrativ din New York. Păcat numai că în dreptul lui se ridică, înnegrită de vremuri, pușcăria orașului. Nu știm vrea să însemneze aceasta un Memento, voind să figureze ca stânca lui Tarpeius, sau e o pură întâmplare.

Anul trecut, d. prefect Peride a stăruit pentru înființarea unei școli de adulți; se pare însă că comitetul permanent n-a înțeles utilitatea acestei școli despre care Napoleon I susținea că e singura care prepară cetățenii pentru votul universal. Și e păcat că nu există o astfel de școală, căci mulți din acei tineri care n-au câștigat destule cunoștințe din școlile elementare, sau poate că nici n-au urmat vreo dată în ele, în o școală de adulți s-ar putea bucura de luminile unei instrucțiuni speciale. De aceea credem că silințele d-lui prefect Peride ar trebui apreciate, fiind vorba de o instituțiune folositoare elementului român din Ialomița.

Despre industria și comerțul Călărașilor puține bune de relatat. Afară de o fabrică de făină și berăria d-lui Periețeanu – nimic important. Abia de un an și ceva d. Periețeanu a clădit o fabrică cu două cazane de câte 200 de vedre. Berea de aici de multe ori e mai bună decât a lui Oppler din București. Dacă taxele n'ar fi atât de mari, cum sunt de la 1862 încoace, și dacă agenții fiscali ar fi mai conștiințioși în împlinirea datoriilor lor (înțeleg numai pe cei de la d. Iorgu Periețeanu), industria berii ar putea prospera și la noi, scăpându-ne astfel întru câtva din ghearele Austriei, care caută, cu ajutorul pasiunilor noastre, să ne dezlege băerile pungii. În județ mai sunt două fabrici de făină, una în Lehliu a d-lui Negroponte, alta în Broșteni, a d-lui Zappa.

Acesta din urmă a înființat aici o mulțime de brutării, așa încât călărășenii își procură pâinea de la brutăriile „Olimpia”, care au inundat piața. Elementul jidovesc a început să se încuibă și aici. Deja pe strada principală, Știrbey Vodă, se zăresc prăvălioare cu fel de fel de mărfuri bune și ieftine. O concurență energică le face acestor negustori precum și grecilor, d. D. Iliescu, unul din cei mai deștepți comercianți români. În tot județul, întâlnești în comune, depozite de coloniale, pluguri de fier, etc. d'ale d-lui Iliescu. Onoare d-sale!

În schimbul industriei neglijate, călărășenii fac politică berechet. Toți sunt râvnitori și mult gânditori la al patriei bine, pe care-l văd din patru puncte, înalte însă nu cardinale.

Astfel, actualmente, mai totii sunt liberali, și anume avem:

a) liberali-independenți, declarați sub direcția politică a d-lui Iorgu Periețeanu, președintele comitetului politic de aici și a d-lor Stoenescu (primarul orașului) și Nae Mănescu, ambii vicepreședinți. Curentul urmărește triumful politicii locale ce tinde să culmineze în alegerea numai de deputați din localitate.

b) grupul Maniu care ca și c) grupul Poenaru-Bordea sunt oportuniști. Grupele acestea se apropie sau se depărtează de curentul a) planând pe orizontul politic în lipsa primului ministru.

În fine, d) sunt câțiva care cred că patria ar deveni fericită după rețeta d-lui Lascăr Catargiu. Aceștia citesc numai articole conservatoare din „România” și din cauza aceasta se abonează numai pe ½ an, nevrând să citească și articolele d-lui Vernescu.

Cum vedem liberalii sunt în majoritate covârșitoare, actualmente.

Să trecem acum în revistă o altă serie de fenomene patologice, nu însă de ordine politică, ci curat medicale. Pentru ca să ne ajungem scopul, trebuie să începem cu spitalul.

Localul spitalului, încăpător pentru 30 de paturi (24 pentru bărbați, 6 pentru femei) se află situat pe marginea unui iezer foarte întins, pe ale cărui maluri se îngrămădesc cu voie și fără voie toate felurile de necurătenii. Odinioară acest local, ni se spune, era destinat pentru carantină. Împrejurarea aceasta ar trebui să pună pe gânduri pe onor Consiliul județean, ca să caute un loc mai potrivit pentru un asemenea așezământ de binefacere, căci bietul țăran, caruia nu numai Coroana de oțel, dar întreaga bună stare publică îi datorește existența și strălucirea, nu aleargă la spital ca să moară după regulile artei medicale, ci pentru a-și recâștiga sănătatea zdruncinată. De aceea ar fi de dorit ca spitalul să se mute într-un alt loc mai igienic, căci pe lângă aceea că are camere strâmte și nu prea luminoase, apoi e expus și unui curent permanent de miasme ce izvorăsc, infectând aerul în toată împrejurimea, din 6 cabinete așezate liber pe maidanul de lângă cazarma călărășilor. Credem că nu mai avem nevoie să specificăm numele acestor cabinete, căci nu sunt ministeriale, ci poartă pe la gări prozaica indicațiune: pentru domni.

Dar să trecem repede peste acest ar trebui, deoarece îl credem bine intenționat pe onor Consiliu județean din Ialomița și nu ne putem închipui că va mai cheltui în mod iluzoric sumele destinate pentru un scop atât de umanitar.

Spitalul din Călărași stă sub conducerea unui medic pimar și altul secundar: d-nii Abeles și Dăscălescu. Cercetând registrele am observant un fenomen întristător: înrădăcinarea bolilor venerice în sânul populațiunii rurale. Astfel de la 1876 și până la 1883 au fost în cura spitalului 623 de bărbați (B) și 293 de femei (F), cu totul 916 bolnavi de toate formele bolilor sifilitice, inclusive și sifilisul constituțional de gradul II și III. După fiecare an, începând de la 1877, bărbații și femeile se repartizează astfel: 1877 – B. 75, F. 35; 1878 - B. 57, F. 28; 1879 – B. 79, F. 29; 1880 – B. 89, F. 49; 1881 – B. 76, F. 42; 1882 – B. 106, F. 55; 1883 – B. 72, F. 29.

Glasul acestor cifre sună destul de jalnic. De va merge tot așa atunci în județul Ialomița peste câțiva ani, multe sate se vor bucura de actuala sifilitică reputațiune a comunelor Perieți, Pribegi, Slobozia și Lupșani.

Afară de sifilitici au stat în cura spitalului și bolnavi de reumatisme articulare, paludism, al căror număr deși mare, de multe ori nu se administrează nici 30 de grame de chinină.

Răsfoind mai departe prin registrul anului expirat, am dat peste un caz remarcabil. Din cinci bolnavi de atacsie locomotrice doi sunt trecuți ca vindecați. În adevăr, aceasta e fenomenal.

Până azi în nici o parte a lumii nu s-a putut vindeca această teribilă afecțiune. Cauza e că sediul ei se află în cordonii posteriori ai măduvei spinării, manifestându-se între altele prin o incoerență de mișcare. Noi credem că dacă cei doi s-au vindecat, atunci n-au fost atinși de afecțiune, sau dacă în adevăr au suferit de ataxie locomotrice, atunci nu s-au vindecat. Regret că n-am fost așa de fericit d-a fi putut întâlni pe d. Abeles în dimineața cand am vizitat spitalul, pentru ca să mă informez de la d-sa, ca de la o persoană autorizată, asupra chestiunii, că dacă în adevăr va fi cum e trecut în registru, atunci în mâinile d-sale este d-a se face cel mai vestit doctor și tot odată d-a ilustra și Călărașii.

Sănătatea cetățenilor din Călărași este încredințată pe mâinile d-rului Bally, care e medicul orașului, pe când medicul primar al județului este dr. P. Degerățeanu. Acesta din urmă se bucură d-o bună opiniune, pe când pe celălalt rumoarea publică-l desemnează d-un gheșeftar. Astfel mi s-a dat o informațiune că luna trecută d. Bally liberase un certificat de vânzare pentru niște poame necoapte, dar care pare că s-au copt numai din cauza căldurii înmagazinate în cei 10 franci de mituală, ce afirmă că-i dase negustorul. Când fructele însă au fost scoase în piață, natural că poliția le-a confiscat. De aici ciudă pe pârlitul de negustor pentru păcăleala suferită de la d-rul Bally, care liberase certificatul fără timbru și dată. Așa se practică și se împlinește misiunea de medic al orașului, dând orașenilor să mănânce fructe necoapte în timp de holeră, dacă i se vâra la chimir zece franci. Întrebăm ce va face

acest veghetor al sănătății publice când i se vor oferi 100 de franci? ... Bravo doctor!

Populațiunea Călărașilor fiind de 8000, farmaciile nu sunt conform legii decât numai două. Una existentă de mai înainte, a d-lui L. Meșter, și alta, de curând deschisă, a d-lui I. Iorgulescu, un tânăr străduitor și stimat de întreg orașul. Medicamentele spitalului se procură, în urma hotărârii consiliului județean, alternativ, trei luni de la una și alte trei luni de la cealaltă farmacie.

Terminând pentru azi, vă promit, d-le redactor, a vă relata în corespondența viitoare și altele, cum, de exemplu, așezarea străzilor, viața publică, etc.

P.S. Cum veți fi aflat, pentru cele două locuri vacante din Consiliul județean local s-au ales d-nii Anastasie Alexian, arendaș, și I. Mihăilescu, proprietar și fost revizor școlar.

Alaltăieri, la 9 august, s-a sfințit temelia caselor d-lui P. Grădișteanu, celebrând serviciul divin trei preoți și fiind de față d-l arhitect H. Rick, uvrierii toți și corespondentul d-voastră. Privirea de la această casă ce se ridică pe bulevard, va fi măreață. În o singură aruncătură de ochi cuprinzi: vapoarele și navele de pe Borcea, iezorul cel întins, dincolo de Dunăre colinele Bulgariei, o parte din orașul Silistra și d'asupra formidabila Medjidi-Tabia, azi în ruină.

Caius

România liberă din 15 și 17 august 1884

221

1884 august 19, Călărași. *Jurnalul încheiat de Consiliul comunal al orașului Călărași prin care se autorizează primarul orașului să se îngrijească de procurarea localului și mobilierului necesar gimnaziului ce urmează a se înființa.*

Consiliul urbei Călărași

Nr. 136

Anul 1884 august 19

S-a dat lectură ordinului domnului ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice nr. 7539 prin care arată că, pentru luna septembrie, urmează a se înființa gimnaziul real, prevăzut în bugetul statului, însă pentru că statul nu va plăti decât pe profesori, cere ca comuna să avizeze la procurarea localului și a mobilierului, aceasta în atingere cu Comitetul permanent.

Consiliul, recunoscător corpurilor legiuitoare și guvernului pentru bunăvoința pe care au acordat-o urbei Călărași și au prevăzut în bugetul statului înființarea unui gimnaziu, autorizează pe d. Primar ca în înțelegere cu Comitetul permanent să facă a se procura gimnaziului localul și mobilierul necesariu, comunicând de urgență ministerului spre urmare.

Primar,
ss/Stoianescu

Secretar,
ss/G. Nicu

Consilieri,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Liceul Știrbei Vodă*, dosar 176(monografia liceului), f. 7-8, copie.

222

1884 septembrie 18, Călărași. *Comunicatul primăriei orașului Călărași prin care este anunțată deschiderea Gimnaziului real pentru data de 20 septembrie 1884.*

Primăria orașului Călărași
PUBLICAȚIUNE

La 20 curent, ora 12 meridian, se va inaugura deschiderea Gimnaziului real, înființat în această urbă.

Sunt invitați domnii orășeni a asista la această serbare, ce va avea loc în sălile școalelor de băieți unde s-a instalat gimnaziul.

Primar,
ss/Stoianescu

Secretar,
ss/G. Nicolescu

Nr. 1957
18 septembrie 1884

Arh. Naț. Călărași, *Liceul Știrbei Vodă*, dosar 176(monografia liceului), f. 9, copie.

223

1884, București. *Extras din lucrarea Noțiuni istorice asupra județului Ialomița referitor la construirea primelor hoteluri din Călărași, precum și a unor imobile particulare cu un aspect arhitectural deosebit. (Anexa 30)*

...Dintre orășenii care începură construcțiunile de case, după cum ziserăm mai sus, de remarcant este Petrică Stănescu, care construi un hotel zis până în zilele trecute “Hotel Petrică” în urmă “Național” și azi “Royal”.

...Regretatul Costache Dinescu prefăcu casa cea veche cumpărată de la boierul Ioniță, cumnatul boierului Grigore Poenaru Bordea, în anul 1850, o prefăcu în hotelul zis “Unirea”. Neavând copii, hotelul fu moștenit de sora sa anume Zinca, care având o fiică, anume Zoița, o mărită luând în căsătorie pe tânărul Nae Mănescu, dându-i ca dotă acest hotel. Tânărul Nae Mănescu, bărbat inteligent, pentru a-și crește venitul, construi din nou partea cea mai principală a acestui hotel.

...Dintre familiile stabilite în urmă în orașu, care au construit frumoase case, se disting: familia Alexe Vineș, Iacovache Bădulescu, Nae Mănescu, Nae S. Maltezeanu, Panait Șerbănescu, dr. Petre Degerățeanu și alții...

C. Predeleanu, *Noțiuni istorice*, p. 27-29

224

1885 februarie 21, Călărași. *Raportul Prefecturii județului Ialomița către Ministerul de Interne prin care solicită contractarea unui împrumut de 100.000 lei de către Primăria Călărași, în vederea construirii unui local de școală și a localului primăriei.*

Prefectura districtului Ialomița
Călărași, Nr. 826

1885 februarie 21

Domnule ministru,

Consiliul comunei urbane Călărași, având în vedere, pe de o parte, absoluta necesitate ce se simte pentru construirea a două localuri, unul de școală și altul pentru ospelul comunal, iar pe de alta lipsa de fonduri ce are Casa comunală pentru a servi acestor cheltuieli, a fost nevoit de a vota în ședința sa de la 5 ianuarie trecut contractarea de la Casa de depuneri și consemnațiuni a unui împrumut în sumă de lei 100.000, plătibili prin anuități în termen de 25 ani.

După cum însu-mi m-am putut convinge, d-le ministru, necesitatea construirii unor asemenea localuri este mai mult decât simțită.

Astfel localul de școală este trebuincios pentru școala primară de băieți nr. 2, deoarece localul ce este construit de județ cu propriile sale fonduri și în care sunt instalate ambele școli de băieți, nu mai poate fi încăpător pentru aceste școli, mai ales că în acest local s-a instalat și gimnaziul real, înființat de la 1 septembrie anul trecut și chiar dacă s-ar

recurge la închirierea unui alt local pentru aceste școli, în acest caz nu se găsește un asemenea local, care pe lângă celelalte trebuie să îndeplinească și condițiunile igienice cerute pentru un local care urmează să servească de școală.

Apoi, localul pentru primărie este absolut imperios necesar căci actualul local nu numai că este impropriu pentru o asemenea autoritate, dar chiar nici nu are toată comoditatea cerută spre a putea fi încăpător pentru toate autoritățile ce cad în sarcina comunei.

Subscrisul dar, în fața celor mai sus expuse, are onoare a vă înainta domniei voastre, domnule ministru, pe lângă aceasta, în copie, susmenționata încheiere a Consiliului comunal, aprobată de Comitetul permanent prin încheierea nr. 114 de la 6 februarie a.c., rugându-vă ca, văzând considerațiile arătate într-însa, să binevoiți a aproba împrumutul de lei 100.000 ce a votat Consiliul comunal a contracta de la Casa de depuneri și consemnațiuni, pe termen de 25 de ani, cu condiția însă ca banii să nu-i poată ridica comuna, până ce mai întâi planurile și devizele nu se vor aproba de către Consiliul tehnic de pe lângă onor Minister al Lucrărilor Publice, conform art. 6 din legea din 23 iunie 1881.

Primiți, vă rog, domnule ministru, asigurările înaltei mele considerațiuni.

Prefect,
ss/Peride

Domniei sale, domnului ministru de Interne.

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne – Comunală*, dosar 183/1885, f. 1-1v, original.

225

1885 martie 17, București. *Lege prin care Primăria orașului Călărași este autorizată să facă un împrumut de 100.000 lei.*

LEGE

Art. I. Se autorizează comuna urbană Călărași a contracta un împrumut de 100.000 lei cu procente de cinci la sută de la Casa de depuneri, consemnațiuni și economie, plătibili prin amortismente în timp de 25 ani.

Art. II. Acest împrumut va servi exclusiv pentru construirea unui local de primărie cu judecătorie de ocol, poliție și celelalte autorități dependente, pe locurile comunei, determinate prin încheierea sa.

Această lege s-a votat de Adunarea Deputaților în ședința de la 17 martie anul 1885 și s-a adoptat cu majoritate de șaptezeci voturi și contra două.

Președinte,
ss/indescifrabil

Secretar,
ss/indescifrabil

Această lege s-a votat de Senat în ședința de la 10 decembrie 1885 și s-a adoptat cu majoritatea de 33 voturi pentru contra cinci.

Președinte,
ss/indescifrabil

Secretar,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne*, dosar 183/1885, f.14, original.

226

1886 mai 31, Călărași. *Corespondență din Călărași referitoare la întrunirile publice ale opoziției unite contra guvernului liberal.*

Domnule Redactor,

Sâmbătă 31 mai a fost întrunire publică a partidului opoziției din Călărași în sala Periețeanu unde au luat parte ca la 100 cetățeni. D. Iorgu Periețeanu printr-un discurs a combătut cu energie faptele guvernului actual, a biciuit cu tărie neominoasele adaose ce guvernul corupțiunii zilnic le pune pe capul țării și conchizând, conjură pe public ca să se deștepte și să lupte din toate puterile pentru răsturnarea pe căi legale a acestui guvern vitreg.

Poliția ce de altminterile se compune din vreo 15 gardiști, 2 comisari, 4 subcomisari și un răpciugos comandant, toată era concentrată în jurul acelei spațioase săli; signale sinistre sunau ca la luarea Sevastopolului și un domn comisar la umbra nocturnă a ulucilor, nota pe o listă pe toți cei ce mergeau să ia parte la întrunire.

La ora 11 noaptea d. Periețeanu și Ilie Berechet anunță o a doua întrunire pentru a doua zi duminică, când publicul trebuia să fie mai numeros.

A doua zi duminică. Încă de la ora 12 a.m. un numerous public începuse a se aduna în grupe; țărani plugari cu lacrimile-n ochi veneau din toate unghiurile orașului să asculte cuvintele oratorului.

Se urcă la tribună d. I. Periețeanu și printr-un viu discurs face tabloul îngrozitor al guvernului asasinatelor și ale proceselor scandaloase, arată punct cu punct criza ce bântuie țara și de unde curge și buchetând toate îngrozitoarele fapte ale guvernului într-un buchet de nesuferit miros,

conchide rugând publicul a se aduna într-un număr mai considerabil, pentru a treia zi luni, cand se va compune un comitet în cap cu un președinte ales de public care să corespundeze cu liderii și capii opozițiunii unite din București la orice trebuință.

A treia zi luni, din cauza unei torențiale ploi, publicul nu a putut lua parte la întrunire, amânându-se pentru altă zi când se va compune comitetul.

N. Poteceanu

Lupta din 15 iunie 1886

227

1886 iunie 14, Călărași. *Petiție a locuitorilor orașului Călărași către ministrul lucrărilor publice pentru canalizarea brațului Borcea.*

Domnule ministru,

Orașul nostru de reședință Călărași, are după cum știți un port situat la opt kilometri departe de Dunăre pe râul Borcea (un braț al Dunărei), ba încă are și un chei pentru care onorabilul comitet al porturilor a cheltuit peste două sute mii franci.

Acest port însă cu cheiul lui este supus unor variațiuni din cauza apelor neconstante pe Borcea, consecință a coturilor ce sunt făcute încă de la formațiune, care face cursul dificil, depuind bănci de nisip pe alocurea și mai cu seamă din cauza gurei acelu râu și punctului interior numit Grădiștea unde pentru un vas care calează 6 picioare trece cu anevoință chiar atunci când apa este 2 m 80 d'asupra etiagiului, iar când scade mai mult nici nu mai este vorba de trecut și cheiul rămâne neutilizat, portul în nefuncțiune.

De aici, domnule ministru, enorme pagube atât pentru port, pentru că stă în neacțiune, cât și pentru județul întreg pentru că productul urmează să primească o scădere de 3-4 lei la chilă, calculată dificila transportare la Dunăre.

Noi dar locuitorii proprietari ai acestui oraș ne-am gândit a veni cu plângere la d-voastră, d-le ministru, și a vă ruga să bine voiți a lua măsuri pentru curmarea râului; lucrul nu este imposibil, căci precum ați găsit mijloace pentru facerea cheiului (prin societatea de construcțiuni) tot așa puteți găsi mijloace pentru rectificarea și desfundarea Borcei, ceea ce n-ar putea costa milioane și apoi avantajele ar fi enorme.

Desfăcându-se și rectificându-se Borcea, onor guvern, n-ar mai fi nevoie poate să facă prelungirea liniei ferate de la Călărași la chei, distanță de câțiva kilometri și cheltuind peste două milioane, ceea ce ar fi de trei ori și mai bine, mai multe decât desfundarea și rectificarea Borcei, care odată

rectificată ar fi capabilă plutirii în toate timpurile. Comunicația cu Dobrogea s-ar face de aici din port prin ea (prin Borcea ca cum s-ar face din Dunăre), guvernul n-ar mai avea nevoie să cheltuiască apoi pe fiecare an, alte sume pentru întreținerea șoselei căii ferate pe cele opt kilometri până la Dunăre și a expune chiar linia prin bălțile acelea unde pe fiecare an inundă.

În fine, d-le ministru, socotim că chiar dacă alte rațiuni decât acelea ale comunicații cu Dobrogea până la facerea podului peste Dunăre la Fetești – Cernavodă îndeamnă pe onor guvern a face linia la chei (în care caz după facerea podului, linia aceasta ar fi abandonată, iar noi am rămâne cu portul tot înomolit și cu cheiul pe uscat) totuși în interesul portului, în interesul agriculturii și al comerțului călărășean merită a se lua măsuri pentru desfundarea și rectificarea Borcei și gurii ei.

Telegraful din 14 iunie 1886

228

1886 octombrie 14, Călărași. *Pisania Bisericii Sf. Ioan (Alexe) din Călărași. (Anexa 31)*

Această sfântă biserică s-a edificat din temelie la anul 1884, aprilie în 23, sub patronagiul Sântei și Nedespărțitei Treimi, Sf. Ioan Botezător și Sânta Cuvioasă Parascheva, în timpul Prea Înălțatului Domn și Rege al României Carol I și Mitropolit Primat Calinic. Fondatorul acestei Sf. Biserice este bunul creștin Alecse Popescu și soția sa Maria, născută în Călărași. Alecse Popescu s-a născut la anul 1819 în Transilvania, la satul Mărcuș de unde trecând în România, a doua patrie a sa, pe la anul 1834 și prin multă labore și onestitate, fiind la începutul carierei sale în serviciul altora, a făcut avere pentru ca să o întrebuințeze în folosul sufletesc și comun.

A mai edificat încă două sfinte biserici tot cu propria sa cheltuială, una chiar în comuna sa natală Mărcuș și cea a doua în comuna Crunți, județul Ialomița. Acum însă în urmă, edifică și acestu sfântu locaș după cum se vede, în această urbe Călărași, pentru a împlini cuvântul Sfintei Scripturi. Doamne iubita-m podoaba casei Tale luând și finitul în anul al treilea de la edificare 1886 și pentru ca neuitată să fie de către posteritate memoria acestui bun român și adevărat creștin s-a compus această inscripțiune rugând pe vizitatori ca frate în Christos a nu trece cu vederea.

Nicolae Țiripan, *Protopopiatul Călărași. Rădăcini în istorie și veșnicie. Monografie – album*, Editura Episcopiei Sloboziei și Călărașilor, 2013, p. 46

229

1886, noiembrie 6, București. *Anunț privind inaugurarea liniei ferate București-Călărași. (Anexa 32)*

Azi se inaugurează linia București-Călărași. Deocamdată mersul trenului e regulat așa ca la 7,55 de dimineață să plece din București și la 1,15 după amiază să ajungă la Călărași.

De la Călărași pleacă la 2,15 după amiază și ajunge la București la 7,45 seara.

România liberă din 6 noiembrie 1886

230

1887 ianuarie 8, Călărași. *Raportul Primăriei orașului Călărași către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice prin care solicită să-i trimită planurile necesare construirii localului pentru Școala nr. 2 de băieți.*

Primăria urbei Călărași
Nr. 37, 1887 ianuarie 8

Domnule ministru

Comuna, având proiectată construirea unui local pentru școala nr. 2 de băieți, care astăzi se află în același local cu școala nr. 1 de băieți, vă rog să binevoiți a ne comunica planurile tip formate de acel onor minister, spre a se avea în vedere la darea în antrepriză a construirii acestui local.

Binevoiți, vă rog, domnule ministru a primi asigurarea prea osebitei mele considerațiuni.

Primar,
ss/Petre Petrescu

Arh. Naț. București, *Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*, dosar 3925/1887, f. 1, original.

231

1887 martie 5, Călărași. *Testamentul lui Alexe Popescu, ctitorul Bisericii Sf. Ioan (Alexe), unul din cei mai bogați proprietari din Călărași. (Anexa 33)*

Testament

Subsemnatul Alexe Popescu, proprietar, domiciliat în Călărași, strada Grivița, No 146. Fiind bolnav și până ce mă aflu în deplinătatea minților mele, am format acest testament prin care hotărâsc ce are să se facă după încetarea mea din viață, cu avutul meu, ce cu ajutorul meu l'am agonisit în

timpul vieții. Toată averea mea de orice fel și anume, bani, efecte publice, acte de creanță, mobile propriu zis, animale și oricare altă avere mobilă s'ar găsi în ființă la încetarea mea din viață, precum și toată averea mea imobilă și care se compune din următoarele:

I. Magaziile de produse, șase ochiuri, clădite din zid și învelite cu olane pe un loc din strada Sfinții Împărați acest oraș, cumpărate la licitație publică prin Ordonanța Tribunalului Ialomița No 253/84, fostă avere a lui A. Chițu.

II. Casele după strada Grivița No 5, clădite pe un loc, cu toate construcțiunile aflate pe dânsul, cumpărate de la licitație publică prin Ordonanța Tribunalului Ialomița No 53/85, fostă avere a lui Solomon Ferentz.

III. Un loc viran pe strada Sft. Nicolae, cumpărat de la Filip Rădulescu cu actul autentificat de onor Tribunal de Ialomița sub No 229/79 și transcris la No 162/79.

IV. Cârciuma cu locul ei și toate construcțiunile cumpărate de la D-nu I. G. Periețeanu prin actul autentificat de Tribunalul Ialomița sub No 200/86 și transcris la No 82 din 1886.

V. Magaziile după strada Griviței, alături de biserică, șase ochiuri, împreună cu cele două locuri pe care se găsesc construite, cumpărate de la Costea Abagiu cu actul autentificat de Onorabilul Tribunal Ialomița sub No 42/66.

VI. Un loc și jumătate de la spatele bisericii cel despărțit din locurile bisericii în mărime de 300 stânjeni pătrați, adică locul cumpărat de la Ghiță Dobrinescu cu actul autentificat de Tribunalul Ialomița sub No 48/78, transcris la No 21/78 și o jumătate din locul vecin, adică jumătate din unul din cele trei locuri ale bisericii.

VII. Casele din strada Grivița No 146, în care locuiesc astăzi cu tot cuprinsul lor, pe trei locuri și patru stânjeni, cum se găsesc acum, împrejmuite.

Toată această avere mobilă și imobilă, care s'ar găsi la încetarea mea din viață, o las pentru întreținerea în bună stare și îngrijirea bisericii cu hramul *Sfântul Ioan, Cuvioasa Paraschiva și Sfânta Trăime*, ce am construit acum de curând în orașul Călărași, cum și pentru acte de binefacere, pentru ca în veci să se pomenească memoria mea. În acest scop și pentru executarea acestei ultime a mele voințe, instituesc o epitropie compusă din trei persoane, care acum la început este numită de mine și care se va compune din D-lor: Nicolae Davidescu, proprietar, Alexe Giuglea, comerciant și preotul Nicolae I. Corbeanu, toți din acest oraș, pe care i-am rugat a primi această însărcinare și cărora le dau dreptul ca îndată după moartea mea, să ia în stăpânire toată

averea ce se va găsi, cu inventar în regulă, cărora le pun următoarele obligațiuni și îndatoriri:

Această Epitropie, adică persoanele de mai sus, cum și cele ce vor fi după vreme, va face toate faptele de administrațiune a capitalului, procentelor, veniturilor imobilelor și a celorlalte beneficii; în acest scop, vor avea grijă ca, banii ce se vor găsi cum și aceia ce vor încasa, fie prin vânzarea imobilelor ce nu vor fi necesare, fie din încasarea a diferitelor sume, ce am să primesc cu diferite creanțe, după ce vor plăti legatele ce mai jos arăt, îi vor transforma în efecte publice ca din produsul lor cum și din venitul imobilelor să se facă toate cheltuielile.

Vor plăti și vor da mai întâi următoarele legate:

I. Soției mele Maria Alexe Popescu, îi las toată mobila sau lucrurile din casă, ce se vor găsi la moartea mea în casa ce locuim, afară de casa de fier pentru bani. Dau de asemenea și-i leg soției mele uzufructul și folosința caselor din strada Grivița No 146 în care locuim, pe tot timpul vieții sale, adică: îi dau dreptul ca cât va trăi să stea în aceste case sau să le închirieze altor persoane cui ar voi, luând dânsa chiria, iar după moartea sa vor trece tot la cealaltă avere succesorală. Iar acum la început îi vor da odată pentru totdeauna suma de două mii lei noi pentru cheltuielile de doliu atât ale soției mele cât și ale rudelor mele.

II. Pentru întreținerea și trebuințele sale Epitropia îi va da cât va trăi, pe fiecare an o sumă egală cu a treia parte din venitul net produs prin închirierea imobilelor, în două căștiuri regulat la luarea chiriilor, soției mele Maria Alexe Popescu.

III. Leg și dau nepotului meu Ion Belceanu cântăreț din București suma de cinci sute de lei, care i se va plăti la început, o dată pentru totdeauna.

IV. Leg o dată pentru totdeauna pentru celelalte rude ale mele, adică: pentru nepoții și nepoatele mele de frați și surori, copiii ai fraților mei Petre, Gheorghe și Dumitru cum și ai surorilor mele Chiva, Maria, Nuța și Iliana suma de cinci spre zece mii lei No 15.000 noi; această sumă se va împărți în atâtea părți câte persoane vor fi și se va da fiecăruia, câte o parte ce i s'ar conveni, egală pentru toți, fără de nici o distincțiune.

V. Pe locul de la spatele bisericii, cel arătat la No 6 în acest testament, Epitropia va construi cât mai curând posibil și înainte de orice alt lucru, odăi care să servească de locuință slujbașilor bisericii, adică unui preot și cântăreților.

VI. Epitropia va da pe fiecare an câte una sută lei No 100 noi, pentru ajutorul bisericii cu hramul Sfântul Nicolae, ce am construit în comuna Crunți din acest județ Ialomița, cum și câte trei sute de lei noi, tot pe fiecare

an, ca ajutor bisericii cu hramul Sfântul Dumitru din comuna Marcoșu, ținutul Brașovului din Transilvania, construită de asemenea tot de mine.

VII. Epitropia va avea grijă a întreține în bună stare biserica cu hramul Sft. Ion, cuv. Paraschiva și Sft. Treime din acest oraș făcându-i la timp toate reparațiunile necesare.

VIII. Epitropia va avea o deosebită îngrijire pentru această sfântă biserică, dându-i și ajutorul trebuincios pentru serviciul Divin, și pomenirea ctitorilor repauzați, de trei ori pe fiecare an.

IX. Mie îmi va face cuviincioasa înmormântare Epitropia, cu pomeni, soroace, parastase și altele după orânduiala sântei noastre religii creștine orthodoxe, și anume: 1000 lei noi înmormântarea, 500 lei patru soroace, 1400 lei parastase în timp de 7 ani. Aceste pomeni și parastase se vor face prin soția mea cât va trăi liberându-se D-sale banii de către Epitropie, iar la moartea soției mele, i se vor face și dânsei atât înmormântarea cât și soroacele, pomenile și parastasele necesare tot din fondurile Epitropiei.

X. În fine cu din prisosul veniturilor, vor face actele de binefacere ce vor socoti de cuviință, precum: ajutor de săraci și bolnavi având încredere în bărbații ce vor compune această Epitropie că în mod onest vor îngriji de avere și o vor întrebuința numai și numai în scopul pentru care o las. De aceea și opresc ca nici o altă persoană, fie rude a mea, fie străină să nu se amestece în administrația Epitropiei; tot în scopul ca să se depărteze orice înrâurire vătămătoare, dispun ca D-nii Epitropi să fie în toată viața D-lor și în caz când ver unul nu va voi să mai aibă această însărcinare sau va muri și va fi necesar a se înlocui acel Epitrop cu un altul, atunci ceilalți doi rămași vor alege un al treilea, pe care-l vor voi, spre a continua mai înainte și așa se va urma întotdeauna, iar în caz de neînțelegere între acești doi, atunci cel d'al treilea se va alege în Consiliul Comunal al orașului.

XI. Din venitul net, adică după ce se va scădea toate cheltuielile, epitropii vor lua cinci la sută pentru ostenele D-lor, sumă pe care o vor împărți D-nii epitropi, câte trei deopotrivă între D-lor.

XII. Epitropia va depune în fiecare an conturi, cu dovezi și acte justificative în regulă, atât la Tribunal cât și la Primăria comunei Călărași. Și pentru că aceste dispozițiuni, care cuprind voința mea nestrămutată, să se execute întocmai după încetarea mea din viață, am făcut prezentul Testament scris de Domnul avocat Ioan I. Rădulescu din orașul Călărași, însă semnat cu propria mea semnătură, astăzi la 5 martie în orașul Călărași.

ss/ Alexe Popescu

Scris și redactat de mine. Avocat ss/ I. Rădulescu

1887 iulie 23, Călărași. *Actul de fondare al Spitalului județean de la Călărași. (Anexa 34)*

Astăzi, la 23 iulie 1887, al douăzeci și unulea an al domniei și al șaptelea an al proclamării Majestății Sale Carol I de Rege al românilor și Majestatea sa Regina Elisabeta, s-a pus prima piatră fundamentală a acestui edificiu de spital județean în orașul Călărași, de către dl. președinte al Comitetului permanent, Atanasie Stoianescu, fiind pe scaunul mitropolitan Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Primat Iosef Gheorghian, președinte al Consiliului de Miniștri dl. I. C. Brătianu, ministru de finanțe dl. C. Nacu, ministru de război dl. general A. Angheliescu, ministru de interne dl. Radu Mihai, ministru de externe dl. Mihai Ferichide, ministru de justiție dl. Eugen Stănescu, ministrul comerțului, agriculturii și lucrărilor publice dl. V. Gheorghian, ministru de instrucție publică dl. Dimitrie Sturza, Director General al Serviciului Sanitar dl. dr. Dimitrie Sergiu, prefect al județului dl. Elie Protopopescu, comandant al regimentului 23 dorobanți Ialomița, dl. locotenent-colonel Grigore Dumitrescu.

Acest spital s-a construit cu fondurile districtului Ialomița, fiind președinte al Consiliului județean dl. colonel Constantin Fillitis, președinte al Comitetului permanent dl. Atanasie Stoianescu și membrii Comitetului permanent, domnii: Al. C. Doicescu și Constantin Ciochina, iar membrii Consiliului General d-nii: Nae Pribegianu, Ioan Vlădoianu, Ion Mihăilescu, Hagi Gheorghe, Hagi Tănase, Ghiță Dobrinescu, Constantin Jipescu, Nicolae Popescu, Mihalache Gheorghescu, Iancu Gheorghiu, Atanasie Petrescu, Vasile Ghimpețeanu, Gheorghe C. Gheorghiu, Ghiță Demetrescu, Alex. Fochide, Dobre Ionescu, Panait Șerbănescu, Costache Nicolescu, Dimitrie Petrescu și Gheorghe Frunzeanu.

Primar al orașului dl. Petrache Petrescu, secretar al Consiliului general și Comitetului permanent dl. Nicu Rădulescu, inginer diriginte al construcțiunii dl. căpitan Grigore Palade, inginerul județului, arhitect dl. Ioan Socolescu, constructor dl. G. Ciconi.

Aureliu V. Ursescu, *Anuarul județului Ialomița pe 1906, Călărași, 1906, p. 52*

1887 octombrie 7, București. *Extras din Cronica referitoare la vizita efectuată la Călărași, pe 1 octombrie 1887, de către Mitropolitului primat Iosif Gheorghian.*

Când s-a auzit că Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Primat al țării a luat hotărârea ca să viziteze și orașul nostru Călărași, inimile tuturor au tresăltat de bucurie. Cu toții, de la mic la mare, autorități și particulari, civili și militari, de toate opiniunile și profesiunile, așteptau cu nerăbdare sosirea acestei fericite zile, în care Eminentă Sa, prin viu grai, să întărească pe cei credincioși și să insufle tuturor credința că o nouă eră începe pentru biserica ortodoxă română...

În ziua de 1 octombrie, d. Prefect Protopopescu, însoțit de protoiereul județului, părintele N. Alexandrescu, de d-l deputat al orașului N. Mănescu, de d. dr. Degerăteanu, medicul primar al județului, de d. inginer al liniei, D. Costescu, cum și de d. G. Dimitrescu, subprefectul plășei Borcea, a ieșit în întâmpinarea Prea Sfinției Sale, la gara Ciulnița...

La sosirea în gară a trenului care aducea pe Eminentă Sa, urale nesfârșite izbucnesc din toate piepturile. D. Prefect Protopopescu îl întâmpină în vagon, salutându-l de bună venire, cu câteva cuvinte bine simțite...

Peste câteva minute trenul pleacă către Călărași urmat de uralele frenetice ale poporului și copiilor... La ora 11 ajung în gara Călărași, care era splendid decorată cu drapele și împodobită cu ghirlande de flori și verdeată. Aici tot orașul, în haine de sărbătoare, ieșise în întâmpinarea Eminenței Sale.

Pe peron se aflau preoții orașului, împreună cu mai mulți de prin comunele vecine, de o parte, copiii școlilor primare și gimnaziului, având în cap corpul profesoral, de altă parte; d. A. Stoianescu, vicepreședinte al consiliului general Ialomița și președinte al comitetului permanent, cu membrii comitetului și din ai consiliului, d-l Mihalache Gheorghescu, președintele Comisiunii Interimare a orașului, cu d-nii membri ai acestei comisiuni, d. lt.-colonel Dimitrescu, comandantul regimentului 23 dorobanți, cu d-nii maiori Roșca și Eremia; d. Giuvăra, președintele tribunalului Ialomița, cu d. procuror și membrii tribunalului, administratorul creditului agricol, casierul județului și în fine toate autoritățile...

Trenul este primit cu urale. Înalt Prea Sfinția Sa se scoboară din tren și, binecuvântând pe toți, trece în sala de primire a gării. Aici, d. prefect Protopopescu recomandă pe rând, pe toți. După prezența, d. Stoianescu, în numele județului, urează bună venire Eminenței Sale, mulțumindu-i cu recunoștință de înalta bună voință ce a avut de a se osteni ca să viziteze și județul Ialomița...

Înalt Prea Sfinția Sa, viu emoționat, mulțumește atât județenilor cât și orașenilor de frumoasa primire ce i-au făcut. Îi asigură că păstorul nu simte osteneală venind să-și vadă și binecuvânteze turma, cheamă binecuvântarea celui Prea Înalt asupra județului și orașului, urându-le prosperitate și abundență. După acestea se suie în trăsura care urma a-l duce în oraș, având lângă Înalt Prea Sfinția Sa pe d. prefect al județului și condus cu una din cele mai frumoase parade. Cortegiul se îndreptează către biserica catedrală a orașului, frumos decorată... Intrând în biserică se îndreptează în altar unde inspectează sfintele, apoi închinându-se la icoanele împărătești ia loc în tronul arhipăstoresc.

În timpul acesta stranele cântă „cuvine-se cu adevăr”, după care părintele protoiereu al județului, în numele clerului și al poporului, adresează un frumos și bine simțit discurs. Înalt Prea Sfinția Sa mulțumește din nou tuturor și clerului, arătând că se simte foarte fericit de dragostea cu care a fost primit; crede că marea onoare ce i se face, se îndreptează nu persoanei sale ci bisericii, care a fost nu numai păzitorul credinței creștine, dar și neamului românesc... Din biserică, însoțit de toate persoanele de distincțiune și cu același ceremonial, a descins la casele d-lui deputat N. Mănescu, unde i se preparase găzduirea și dejunul. În salon primește prezentațiunea persoanelor care nu-i fuseseră încă prezentate. După aceasta trecu în sala de mâncare și luă dejunul. După terminarea dejunului, Înalt Prea Sfinția Sa, însoțit de același ceremonial, a pornit în inspectarea celorlalte două biserici din oraș și a cancelariei protoieriei, cum și școlilor primare de băieți și fete și gimnaziul, vorbind cu copiii și dându-le povețe religioase.

A făcut apoi vizite d-lui prefect, părintelui protoiereu, d-lui Stoianescu și d-lui Vineș, după care se reîntoarce la gazdă de unde pornește către gară, a lua trenul de la ora 4 ½, spre a pleca la București, având grijă să vie mai din vreme spre a putea avea timpul, ca să vadă și să se întrețină, cu mai multe persoane cu care din cauza scurtului timp ce avusese a petrece între noi, nu putuse încă vorbi.

La plecare este însoțit până la Ciulnița de d. Prefect Protopopescu, de d. Stoianescu și Ciochină, președinți și membri ai comitetului permanent, d. Giuvara, președintele tribunalului, d. Vasiliu, procuror; d. Mănescu, deputat, d. doctor Degerățeanu, d. G. Dimitrescu, subprefect, d. Călinescu, polițai, d-nii Vineș, Ropcea și alte persoane de distincțiune, cum și mai mulți preoți. Astfel se termină această înaltă vizită și această zi atât de mare, care va produce, desigur, multe și folositoare roade, întărind credința și mărin sentimentul religios.

234

1887 octombrie 15, Călărași. *Extras din Jurnalul încheiat de Consiliul comunal al orașului Călărași prin care se hotărăște plata sumei de 550 lei arhitectului Socolescu cu ocazia efectuării recepției provizorii a localului primăriei. (Anexa 35)*

Primăria urbei Călărași
Nr. 193, 1887 octombrie 15

EXTRACT

după încheierea Comisiei interimare a urbei Călărași
...Comisiunea a convenit cu dl arhitect Socolescu ca pentru lucrarea de recepțiune provizorie a localului comunal să i se plătească lei 550, din care 150 lei să se răspundă acum din fondul alocat la art. 56 iar restul de lei 400 din fondul alocat la art. 55, după depunerea situației...

Președinte, ss/indescifrabil

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne-Comunală*, dosar 201/1887, f. 37, original.

235

1888 ianuarie 30, Călărași. *Extras din Darea de seamă asupra administrației și lucrărilor urbei Călărași cu ocaziunea sesiunii ordinare a Consiliului comunal, prezentată de primar N. Popescu.*

Domnilor Consilieri,

... În anul 1885, consiliul comunal din acel timp, preocupat ca și celelalte consilii ce se succedase, despre necesitatea imperioasă ce se simțea pe fiecare an de un local propriu pentru primărie, judecătorie și poliție, a recurs la un împrumut de 100.000 lei, proiectând în același timp, ca tot din acel fond, să se construiască și o școală pentru băieți, deoarece în actualul local se găsesc grămadite trei școli: două primare și gimnaziul real.

Pe cât însă dorința consiliului era salutară, per atât cifra împrumutului de 100.000 lei, era mică în raport cu cele două clădiri ce-și propusese a executa.

De aici o mulțime de dificultăți la facerea planului, până ce văzând imposibilitatea de a se acoperi costul ambelor clădiri cu această sumă, a divizat lei 80.000 pentru localul comunal, rezervând restul de 20.000 lei pentru școală, care s-a lăsat la casa de consemnațiune încă de la 5 aprilie 1886.

Acest local Domnilor consilieri, s-a și terminat făcându-se recepția provizorie la 23 octombrie 1887...

În privința localului de școală precum vedeți figurează singura sumă de lei 20.000 plus lei 1.200 procentul pe doi ani aflați la consemnație și cu toate acestea necesitatea construirii acestui local este foarte simțită deoarece astăzi clasele școlii nr. 2 sunt instalate în trei deosebite localuri, improprii pentru acest serviciu.

Planul dar s-a format și aprobat, Consiliu tehnic și D-voastră prin încheierea Nr. 235 din 1887 aprobând facerea unui împrumut de la Casa de depuneri și consemnațiuni în sumă de lei 50.000 necesară pentru această construcțiune, subscrisul conform, votului D-voastre am și înscris în proiectul de buget suma de lei 6.475 bani 20 necesară pentru plata anuității acelu împrumut.

Pe lângă acestea găesc încă de datoria mea a vă ruga să binevoiți a îndrepta atențiunea D-v. și asupra următoarelor lucrări.

Turla bisericii Sf. Împărați dărâmată de furtună stă nereconstruită încă din anul 1886 și nu numai că aduce un urât aspect bisericii, dar și ruină.

Nearanjarea pieței Știrbei Vodă este însă o piedică pentru comerț și pentru înfrumusețarea orașului, cred dar că e timpul să cugetăm serios și asupra acestui caz fiind destul timp de când acea piață prezintă vederea cea mai respingătoare. Avem și o cerere din partea proprietarilor din acea parte prin care consimt a dărâma clădirile.

Șoseluirea străzii Mihai Viteazu ca stradă foarte frecventată de la înființarea căii ferate, ar trebui să se execute negreșit anul viitor.

Aranjarea și plantarea cimitirului, facerea unei capele case mortuare, case pentru cancelaria directorului etc. Toate acestea nu se pot face însă din veniturile ordinare ale comunei, care precum vedeți sunt foarte restrânse, urmează a proceda îndată la formarea regulamentului pentru cimitir și la fixarea costului lucrărilor pentru înmormântări, precum s-a făcut în toate orașele.

Reconstruirea grajdului și remizei pompierilor precum și facerea unui șopron pentru sacale, un foișor de foc și reparatul cazărmii, lucruri care se impun ca absolut necesare.

Construirea unei magazii în curtea localului comunal pentru conservare de materiale.

Pavajele apoi precum vedeți deși s-a făcut în fiecare an pe o scară tot mai mică, ele însă pe lângă proasta calitate a pietrei bolovani de Dobrogea și Bulgaria, dar sunt încă departe de a completa străzile orașului.

Ar fi timpul ca piatra de acest fel de pe strada principală să fie așezată pe alte străzi laterale și acolo să se facă un pavaj mai bun propriu unei asemenea străzi.

Am expus în parte D-ilor consilieri trebuințele mai simțite ale orașului nostru, căci nici nu avem pretențiunea a le cita pe toate, ele având a se completa gradat și cu timpul, precum s-a urmat și cu alte orașe mai vechi și mai avute ca orașul nostru.

Despre mijloacele însă cu care să putem realiza cel puțin o parte din aceste lucrări rămâne a chibzui D-v. Eu vă pot însă asigura că prin restrânsul venit de 150.000 lei din care nici o dată nu variază, comuna de câțiva ani decât cu mici diferențe, nu putem executa lucrări de asemenea natură fără a atinge serviciile publice ce cad în sarcina comunei.

Este timpul cred să cugetăm ca și venitul comunei Călărași să sporească în raport cu trebuințele ce se ivesc pe fiecare an, astfel precum s-a urmat la toate comunele urbane ale țării, și aceasta nu consistă decât în adăogiri de taxe echitabil repartizate pe articolele ce intră în oraș și altele...

Primar: N. Popescu

Secretar: G.M. Negreanu

Darea de seamă asupra administrației și lucrărilor urbei Călărași cu ocaziunea sesiunii ordinare de la 30 ianuarie 1888, Călărași, Tipografia Districtului Ialomița, 1888, p. 3-8

236

1888 februarie 14, Călărași. *Hotărârea Consiliului comunal al urbei Călărași privind aprobarea Condițiunilor de dare în antrepriză a iluminatului orașului cu lămpi cu petrol.*

Consiliul urbei Călărași
Nr. 43, 1888 luna februarie 14

Ședința s-a deschis sub președinția dlui primar N. Popescu, fiind prezenți dnii consilieri: Gh. Petrescu, D. Iliescu, Al. Ceașescu, Al. Vineșu, Th. Mateescu, M. Antonescu.

Dl primar a pus în vederea Consiliului că la 1 aprilie viitor, expiră termenul pentru darea în antrepriză a iluminatului lampelor comunei cu gaz (petrol) și a cerut a formula din vreme condițiunile necesare spre a se avea în vedere la ținerea licitațiunei.

Consiliul, examinând lucrările precedente și contractul lucrător de întreprindere, a formulat următoarele condițiuni care se vor avea în vedere la licitațiune.

Condițiuni

pentru darea în antrepriză a iluminatului lampelor pe termen de trei ani cu începere de la 1 aprilie 1888 și până la 31 martie 1891.

- Antreprenorul este obligat a ilumina orașul cu gaz (petrol) prin lămpile ce i se va da în primire de primărie și prin cele ce se vor mai adăuga în cursul periodului de întreprindere, ori care ar fi mărimea și forma acelor lămpi, netrecând însă mașina peste 11 linii.

- Lămpile vor fi iluminate cu gaz de bună calitate, în toate nopțile de la apusul soarelui până la răsăritul soarelui. În lunile de vară aprilie, mai, iunie, iulie și august, lămpile vor fi iluminate numai 26 nopți, excluzându-se cinci zile de pe fiecare lună când adică lumina lunii este mai mare. Dacă însă necesitatea va reclama ca și în aceste cinci zile sau mai puțin ale lunelor indicate, să fie luminate lămpile, antreprenorul îndată ce va fi anunțat să facă a se ilumina orașul primindu-și plata după contract.

- Iluminarea o voi face în mod satisfăcător dându-le lămpilor lumina cea mai mare posibilă, și gazul ce se va întrebuița întotdeauna să aibă 43-45 grade.

- Antreprenorele este obligat ca un om din cei însărcinați cu aprinderea lămpilor, să fie în toate nopțile la poliție, ca în caz de trebuință să aprindă lămpile stinse.

- Antreprenorele nu poate transmite contractul pe numele altei persoane decât numai cu consimțământul expres al primăriei.

- La finele fiecărei luni, primăria va emite în persoana antreprenorului un mandat de plată din fondul alocat în buget pentru suma ce i se va cuveni a primi calculat pe prețul ce va rezulta la licitațiune și pe numărul lămpilor ce se va constata că a iluminat în cursul lunii.

- Antreprenorul cu același preț ce va rezulta la licitațiune, va fi obligat a ilumina și lămpile portului Călărași, costul cărora se va ordonanța de Comitetul porturilor.

- În 15 zile după aprobarea licitațiunei, antreprenorul, pentru paza condițiilor contractului va depune garanție definitivă în numerar, sau efecte publice calculat 10 la % din valoarea ieșită la licitațiune. Dacă această garanție nu se va depune în termenul arătat, contractul se consideră reziliat de drept, fără somațiune sau judecată, și antreprenorele va pierde garanția provizorie care se va încasa în folosul comunei. Rezilierea contractului va avea loc și în cazul când antreprenorele va comite 15 contravențiuni, succesive în cursul anului, prin violarea dispozițiilor art. 3 și 6 de mai sus.

- Când contractul se va rezilia, primăria este în drept fără judecată a căuta iluminarea în regie cu gaz cumpărat de la oricine, sau a scoate din nou în licitațiune. În cazul acesta, plusul ce va rezulta peste aceia cu care fusese

dat în antrepriză iluminatul va privi pe antreprenore, care va răspunde de aceasta cu garanția ce va depune și la neajungere cu averea ce se va poseda. Folosul însă din a doua licitațiune va fi al comunei fără ca antreprenorele să aibă vreun drept al pretinde.

Primar,
ss/N. Popescu

Secretar,
ss/G.M. Negreanu

Consilieri: ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1888, f. 4-5, original

237

1888, februarie 19, Călărași. *Extras din Actul de ipotecă prin care Iacovache Bădulescu ipotechează pictorului Constantin Predeleanu locul și casa sa din Călărași, str. București nr. 159, actualul sediu al Centrului cultural "Poșta Veche" (Anexa 36).*

...Ipotechez în primul rang proprietatea mea: adică jumătate din locul nr. 1 din despărțirea a 12-a, culoarea albastră, orașul Călărași, str. București nr. 159, care se mărginește pe o parte cu str. București, de altă parte cu str. Heliade Rădulescu, de alta cu jumătatea aceluiași loc, proprietatea zestrală a soției mele Mândica, iar de alta cu proprietatea fostă a repauzatei Mineasca. Acest loc ce ipotechez are o întindere totală de una sută stânjeni pătrați, având douzeci stânjeni lățime la str. București și zece stânjeni la fața străzii Heliade Rădulescu, și-l ipotechez cu toate acarelele aflate pe dânsul, adică o pereche case de zid, cu două etaje și subsol, precum și orice dependențe construite sau pe care le voi construi...

Arh. Naț Ialomița, *Tribunalul Ialomița – Secția I Acte autentice*, dosar 1/1888, f. 289

238

1888 aprilie 6, Călărași. *Corespondență din Călărași referitoare la incidentele provocate de ciocnirile dintre răsculații din sate și armată.*

Călărași, 6 aprilie

Alaltăieri au sosit țaranii în Călărași fără arme și bețe; în strada București s-au întâlnit piept în piept cu vreo 50 de dorobanți în cap cu locotenentul Corlătescu. Nici una nici două, locotenentul dă cu sabia și taie cojocul unuia și taie cojocul altuia, un țăran ia o piatră și o azvârle asupra locotenentului. După o luptă de 5 minute armata se retrage. Pe stradă țaranii

se întâlnesc cu prefectul, dar ei nu-l ascultă și merg la Prefectură în număr de 500. După o fâgăduială în scris dată de prefect ei se retrag și se împacă strigând: ura! În acest moment armata începe să dea focuri și gloanțele străbat zidul și burlanul prefecturii și sparg geamurile. De asemenea au găurit zidul și spart geamurile de la Hotel Roial și la tribunal. Atunci țărani voiesc a se revolta din nou, dar iarăși au fost domoliți.

La a doua salvă prefectul a căzut jos înecat de fum, iar armata crezând că țărani l-au trântit urmează cu focurile.

În sfârșit s-au potolit și au plecat din oraș. Țărani și mahalagii din oraș care s-au unit cu cei d'întâi sunt arestați...

Lupta din 7 aprilie 1888

239

1888 aprilie 7, Călărași. *Relatare de presă cu privire la confruntarea de la Călărași dintre armată și răsculați.*

Se pare că la Călărași lupta n-a fost atât de moale pe cât o mărturisește comunicatul guvernului din Monitorul Oficial.

Întra-devăr, fraza din Monitor este foarte laconică și se reduce la următoarele câteva cuvinte: “Autoritatea militară a trebuit, însă să recurgă la mijloace energice pentru a opri invaziunea orașului Călărași pe care răsculații îl atacau despre bariera Cioroiului și despre bariera București. Trei răsculați au căzut în învâlmășeală iar alți opt au fost aduși la spital fiind răniți.”

Precum vedem Monitorul nu spune mai nimic și caută ca, printr-o întorsătură a frazei să ascundă adevărul. A spune că opt răniți au fost admiși la spital, nu însemnează a spune câți oameni au căzut răniți, și dacă sunt răniți care nu au fost aduși la spital.

După informațiunile noastre din sorginte particulară știm că orașul a fost atacat de trei ori până acum și că cele dintâiu două atacuri au fost fără mari vărsări de sânge.

Atacul cel de al treilea a fost cel mai viguros și făcut de un mare număr de țărani care au voit să pătrundă prin trei puncte deosebite.

Aseară o persoană cu o poziție însemnată afirmă că la Călărași trebuie să fie vreo 40 de morți și un mare număr de răniți. Nu afirmăm încă nimic ci vom căuta să ne asigurăm prin noi înșine despre adevăr.

Ni se mai spune că vinovat pentru atâta sânge vărsat ar fi colonelul care s-a prea grăbit comandând trupelor ca să tragă în carne vie.

Pirotehnia armatei a trimis ieri cu trenul de Călărași mai multe munițiuni pentru armata care se găsește acolo concentrată.

Locotenentul Solacolu și sublocotenentul Bilciurescu din Călărași au trimis ieri în București un însemnat număr de prizonieri. Acest ofițer din urmă a primit mai multe contuziuni.

Lupta din 9 aprilie 1888

240

1888 iunie 5, Călărași. *Cererea cetățeanului Costi Angherino adresată președintelui Comisiei interimare a orașului Călărași prin care solicită sprijin în vederea instalării unei fabrici moderne de pâine în oraș.*

Domnule președinte,

Subsemnatul Costi Angherino, domiciliat în acest oraș, cu mari sacrificii am înființat, tot aici, o fabrică de pâine și jimblă. N-am cruțat nimic pentru a ajunge scopului dorit. Am adus mașinile și instrumentele cele mai perfecționate în scopul de a alimenta orașul cu pâine abundentă, cum și de a-i da cantitatea strict reglementară și o calitate mult superioară tuturor acelor ce fabrică pâine în acest oraș. În acest scop dar și în acela de a face o concurență cu prețuri reduse, precum și de a fi încurajat, însă pentru că instalațiunea tuturor mașinilor acestei fabricațiuni să-și dea un avânt în profitul chiar al consumatorilor, am nevoie de două locuri în ambele piețe ale orașului, pe care să înființezu câte un chioșc sistematic, bine organizat, de scânduri și vopsit modern, în care să vânz pâine din fabrica mea pentru lesnirea consumatorilor. Fiecare loc al acestui chioșc, care mă oblig a-l face transportabil, urmează a fi de trei metri lungimea și de trei metri lărgimea, pentru care mă ofer a plăti ca chirie în folosul comunei, lei una sută anual pentru ambele locuri în condițiune la expirarea termenului a-mi ridica aceste chioșcuri și a mi se acorda ca termen de închiriere trei ani. Instalațiunea fabricei o fac în noile edificii ce se fac acum de Preotul Nicolae Corbeanu, în colțul de pe strada București. În speranța că ideea înființării acestei fabricațiuni va fi protejată de onorabil Consiliu comunal, doritor întotdeauna a face înlesniri și bine general populațiunii care a fost și este spoliată de meseriașii brutari ordinari, am convingerea să-i aduc mulțumirile mele, că și pe mine mă va încuraja și-mi va acorda această ofertă.

Primiți, vă rog, Domnule Președinte, asigurarea osebitei mele considerațiuni.

Călărași, 5 iunie 1888

Costi Angherino

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 1/1888, f. 22-23, original

241

1888 noiembrie 30, București. *Ordinul Ministerului Justiției către procurorul Tribunalului județean de la Călărași prin care îi face cunoscut faptul că prin decret regal s-a aprobat convocarea sesiunii extraordinare a Curții cu jurați pentru judecarea răsculaților din județ.*

Ministerul Justiției
Nr. 13995 din 30 noiembrie 1888

Dlui procuror al Tribunalului Ialomița – Călărași

Prin Decretul nr. 3502 de azi s-a aprobat convocarea unei sesiuni extraordinare la Curtea juraților din acel județ, cu începere de la 16 decembrie, în care să se judece procesele țăranilor acuzați pentru răscoala din acel județ.

Luați măsuri împreună cu președintele ca toate aceste procese să se judece negreșit în acea sesiune.

Pt. Ministru,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. București, *Ministerul Justiției*, dosar 16/1888, f. 92, original.

242

1889, februarie 19, Călărași. *Consemnare în ziarul local Ialomițeanul referitoare la căsătoria lui Ilariu(Leon) Popescu, primul producător de filme artistice românești, și la inaugurarea caselor lui Marinache Popescu, astăzi sediu al Direcției județene pentru cultură și patrimoniu. (Anexa 37)*

Căsătoria d-lui Ilariu Poescu, fiul respectatului nostru concetățean D. M. Popescu, cu d-șoara Zoe Costopolu s-a săvârșit joi, 17 curent. D. M. Popescu fiind cam bolnav, cununia a avut loc în casele d-sale, iar nu la biserică. După cununie a urmat dansul. Nu credem ca orașul nostru să fi văzut o nuntă mai frumoasă ca aceasta. Casele cele noi ale ale d-lui Popescu erau pentru prima oară deschise lumii. Cele patru saloane, foarte bogat mobilate, deveniseră prea mici ca să conțină mulțimea de persoane care venise din oraș, județ și alte părți a asista la căsătorie. Privirea era feerică: saloane luminate a giorno conțineau elita orașului. Doamnele îmbrăcaseră toaletele cele mai scumpe; fracurile abundau. Bufetul părea ieșit de la Capșa... Lumea a început a se retrage tocmai spre ziuă. Fericitul socru uitase pentru moment durerile reumatismale, ce nu vor să-l părăsească de ceva vreme, și continuă a șezut în

mijlocul prietenilor săi, fericit de manifestările de iubire ce i se făceau și încântat de auspiciile sub care tinerii căsătoriți încep viața conjugală.

Ialomițeanul din 19 februarie 1889

243

1889 martie 14, Călărași. *Actul de naștere al locotenentului Gheorghe Haneș din Regimentul 23 Infanterie Ialomița, eroul de la Turtucaia.*

Din anul una mie opt sute opt zeci și nouă, luna martie, patru spre zece, ora zece dimineața.

Act de naștere al copilului Gheorghe, de sex masculin și de religie ortodocsă, născut alaltăieri, la ora unu și jumătate noaptea, în casa părinților săi din acest oraș, strada Grivița, nr. 60, fiu al Dlui Vasile Haneș, de ani trei zeci și nouă, profesiunea comerciant și al Dnei Maria, consoarta sa, de ani treizeci și trei, profesia menajeră, ambii domiciliați în acest oraș, sub protecțiune română după declarațiunea făcută de tatăl care ne-a înfățișat copilul la domiciliul său unde ne-am transportat. Întâiul martor Dragomir Ionescu, de ani trei zeci și patru și al doilea martor Dumitru Mitulescu, de ani treizeci și doi, ambii profesiunea funcționari și domiciliați în acest oraș, care au subscris acest act, după ce li s-a citit, împreună cu noi Dimitrie Becarian, ajutor de primar și ofițer de stare civilă al urbei Călărași.

Declarante: ss/V. Haneș

Martori: ss/Dimitrie Ionescu; ss/Dumitru Mitulescu

Ofițer ss/Dimitrie Becarian

Arh. Naț. Călărași, Colecția de stare civilă, orașul Călărași, Registrul de născuți pe anul 1889, actul nr. 11, original

244

1889 martie 23, Călărași. *Extras din articolul inaugural al ziarului Ecoul Ialomiței, prima publicație de orientare liberală editată la Călărași. (Anexa 38)*

...Ori de câte ori un ziar apare, este dator să arate pe cine reprezintă, ce voiește și care-i sunt ideile sau principiile în numele cărora și pentru care vine să lupte în arena publicității. Este necesar, cu alte cuvinte, să-și facă profesia sa de credință.

Fără de pretențiune, dar cu tăria convingerii, ne împlinim această datorie, declarând:

Suntem soldați modești, dar hotărâți, ai Partidului Național Liberal și avem convingerea că suntem *Ecoul* marei majorități a alegătorilor ialomițeni, când afirmăm că Ialomița a fost și este liberală.

Reprezentăm Partidul Național Liberal din Ialomița și ca atare declarăm că în chestiunile politice și sociale vom urma programul și stindardul marelui Partid Național Liberal...

Ecoul Ialomiței din 23 martie 1889

245

1889 iulie 25, Călărași. *Raport al Primăriei orașului Călărași către Ministerul de Interne prin care cere a i se aproba construirea unui local de școală pentru băieți.*

Primăria urbei Călărași – Comisia interimară
Nr. 3257, 1889 iulie 25

Domnule ministru,

Am onoare a vă înainta Domniei voastre, pe lângă aceasta, copie după încheierea acestei Comisiuni nr. 79 de la 23 iulie curent, relativ la darea în antrepriză a construirii unui local pentru școala de băieți din acest oraș și vă rog respectuos binevoii a-i da cuvenita aprobare conform art. 40 din Legea comunală.

Binevoii, vă rog, d-le ministru, a primi asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Președinte,

ss/M. Gheorghe

Domniei sale, domnului ministru de interne.

Arh. Naț. București, *Ministerul de Interne – Comunală*, dosar 102/1889, f. 36, original.

246

1889 octombrie 15, Călărași. *Relatare în ziarul local Ialomițeanul referitoare la punerea pietrei fundamentale a Școlii de băieți nr. 2. (Anexa 39)*

În ziua de 25 septembrie a.c. s-a pus piatra fundamentală la școala de băieți nr. 2 din Călărași, în prezența unui numeros și distins public. Cu această ocazie, d. Haralambie Nicolescu, directorul școlii, ținu următoarea cuvântare: ... Astăzi 25 septembrie 1889, realizându-se una din cele mai însemnate condițiuni, Școala primară de băieți nr. 2 se va bucura cu prisos pe viitor de generoasele sacrificii aduse învățământului. Într-adevăr, comuna noastră întrecându-se pe sine a făcut și face mari sacrificii pentru școală; și

cetățenii părinți, primind cu recunoștință aceste daruri, nu vor lipsi a răspunde prin afecțiune la acte de părintească sollicitudine, încât pentru noi, respectuoșii profesori ai școlii, ne credem datori a vă declara solemn că ne vom sili să vă răspundem la legitimize dorinți și la frumoasele speranțe...

Ialomițeanul din 15 octombrie 1889

247

1890 aprilie 22, Călărași. *Procesul verbal de constituire a Organizației de Călărași a Partidului Național Liberal publicat de ziarul local **Ialomițeanul**.*

Proces-verbal

Subsemnații alegători în Colegiile I și II din județul Ialomița, membri ai Partidului Național Liberal, având în vedere apelul Comitetului Central al partidului, cum și rezoluțiunea luată de delegații partidului liberal din toată țara, întruniți în ziua de 15 martie la București.

Astăzi, la 22 aprilie 1890, întrunindu-ne spre a delibera asupra înființării unui comitet local care să stea în legătură directă cu Comitetul Central al partidului și de comun acord să lucreze în toate actele cerute de împrejurările politice, am proclamat de membrii ai acestui comitet pe d-nii: G. I. Periețeanu – avocat, N. Mănescu – idem, At. Stoianescu – idem, G. Nicolaide – comerciant, G. C. Gheorghiu – idem, C. Ciochina – agricultor, Sava Constantinescu – avocat. Afară de aceasta, dl. N. Mănescu a fost delegat de comitet să comunice direct cu Comitetul Central din București al Partidului Național Liberal.

Ialomițeanul din 29 aprilie 1890

248

1890 mai 24, Călărași. *Telegrama de condoleanțe adresată soției fostului deputat de Ialomița, prințul Nicolae Bibescu.*

Călărași, 24 Mai 1890.

Principesei Nicolae Bibescu - București

Asociindu-ne la dureroasa pierdere ce a-ți încercat în persoana iubitului și valorosului vostru soț și reprezentant în Cameră al județului nostru, rugăm primiți condoleanțele noastre.

P. Șerbănescu, Pr. G. Sachelarie, A. Vineș, Daniel Dumitrescu, Petre Enescu, C. Vineș, Hristache Tănase, Natan Elias Mitrani, C. Chrisenghi, R.

Zamfirescu, I. Vlădoianu, I. Blebea, M. Buricescu, Iancu Gheorghiadu, P. Ceaușoglu, D. Becarian, Nicolescu Koca, S. Brăcăcescu, Leon Gheorghescu, G. Frunzeanu, Stoicescu, I. Zamfirescu, T. David, Dimitriu Mitulescu, A. Stoenescu, Gh. Opran, V. Caracaș, Corbu Nicolescu, Iancu Stătescu, Șerban Jugănaru, M. Moldoveanu, C. Mazilu, D. Banciu, D. Dimitrescu, Niță Țuluca, C. Gheorghiu, Gheorghe Iordache, Preotul Simulescu, T. Andreescu, Vasile Dincă, Radu Nicolae, N. Duiculescu.

Adevărul din 28-29 mai 1890

249

1890 octombrie 13, București. *Consemnarea din Monitorul Oficial a vizitei pe care Regele Carol I a efectuat-o la Călărași în zilele de 9 și 10 octombrie 1890.*

Marti, 9 octombrie, la orele 6 ½ seara, M.S. Regele împreună cu A.S.R. Principele Ferdinand, însoțiți de d. general Manu, președinte al Consiliului de Miniștri, de D. Lahovari, ministrul de externe și de D. Marghiloman, ministrul lucrărilor publice, sosiră cu un tren special în gara Călărași, ce era împodobită cu drapel, covoare, verdeată și înțesată de populația mai întregului oraș, răspândită împrejurul ei și prin stradele laterale ce, deși noapte, alergaseră înaintea suveranului spre a-i arăta nespusa-i bucurie pentru că dânsul binevoise să viziteze capitala județului Ialomița.

Majestatea Sa, coborându-se din vagon, fu întâmpinat de prefect în capul autorităților locale. O gardă de onoare din regimentul 23 dorobanți cu drapel și muzică dete onorurile. Comandantul regimentului cu corpul ofițeresc era așezat la flancul drept al gărzii. Primarul orașului după ce înfățișă Majestății Sale, potrivit obiceiului, pâinea și sarea, citi următoarea cuvântare: “Majestate, Poporul călărășean, vă întâmpină cu entuziasm. Dânsul vă oferă, prin mine, pâinea și sarea ca semn al deosebitei dragoste și devotament ce păstrează către Tron și Dinastie. Fiți binevenit în orașul nostru, Sire, împreună cu A.S.R. Principele Moștenitor și dorim să aveți o plăcută amintire din timpul petrecut între noi, după cum și noi cu multă nerăbdare și bucurie am așteptat pe Majestatea Voastră și pe A.S.R. Principele Moștenitor...”

La aceste cuvinte, Regele răspunse arătând deplina-i mulțumire pentru călduroasa și strălucita primire ce i se făcea.

D-nii senatori și deputați ai județului, cum și proprietarii și comercianții cei mai interesați veniseră asemenea pentru a depune respectuoasele lor închinăciuni la picioarele Capului Statului. În salonul gării adăstau multe doamne din societatea cea mai aleasă, care fură prezentate Auguștilor vizitatori și care le oferiră numeroase buchete de flori.

După aceasta, Majestatea Sa și Alteța Sa Regală se suiră în trăsură ce li se pregătise încărcată de buchete, și, în strigătele înflăcărate a mii de oameni, porni în pas, căci trăsură nu putea să meargă altfel, atât populația se îmbulzea împrejurul ei, la biserică unde ascultă un Te Deum, străbătând orașul foarte frumos luminat.

Apoi, Majestatea Sa, împresurat de nenumărați cetățeni ce-l salutau cu frenetice urale, se îndreptă spre casa D-lui Popescu, mare proprietar din județ, unde-și luă cartierul.

La orele 7 ½, se dete un prânz, la care au luat parte D-nii miniștrii, D. prefect, D. primar, D-nii senatori și deputați ai județului ce se aflau în oraș, D. președinte al Consiliului județean, președintele tribunalului, proprietari și comercianți din cei mai însemnați, în total 40 de persoane...

La orele 8 ½ o impunătoare manifestație veni înaintea localului primăriei, unde avusese loc prânzul. Majestatea Sa, ieșind în balcon să o privească, D. Nicolau, unul din cei mai însemnați orășeni, vorbi în numele cetățenilor, arătând fericirea ce o simt că văd pe rege în mijlocul lor, sub a cărui domnie orașul s-a ridicat așa de sus, prin tot felul de îmbunătățiri pe care le datorește puternicului sprijin al Majestății Sale. În urmă se făcu o măreață retragere cu fapte. După aceasta, ilustrul nostru Suveran și Augustul său nepot au mers pe jos prin străzile cele mai importante, înconjurați de cei mai principali cetățeni și de mulțimea ce nu se săturase a-i privi și de a-i aclama, iar la orele 10 ½ se retraseră la cartierul regal. A doua zi, la orele 9 ½ dimineața, M.S. Regele și A.S.R. Principele Ferdinand, însoțiți de D. general Manu, președintele Consiliului, de D-nii miniștrii Lahovari și Marghiloman, de D. general Barozzi, șeful Casei militare regale, de D. prefect și de primarul orașului, a mers la cazarma regimentului de dorobanți, unde a fost primit de șeful regimentului, locotenent colonel Ionescu. Trupa, alcătuită dintr-o companie, având muzica și ofițerii regimentului la flancul drept, era așezată în hala de exerciții. După ce Regele a trecut pe dinaintea frontului, trupa a executat mânuirea armelor, focuri și câteva mișcări din școala de companie. Regele apoi a primit defilarea și vizită cazarma, unde i-au fost prezentați toți ofițerii, cum și magazia și luându-și ziua bună de la ofițeri, mulțumi comandantului regimentului pentru frumoasa ținută a trupei și preciziunea cu care s-au executat toate mișcărilor. De la cazarmă, Majestatea Sa merse la școala de fete, unde a fost primit de directoare, care a oferit buchete Regelui și Principelui, de revizorul școlar și de profesoare; fetele au cântat imnul. Apoi, Suveranul a vizitat clasele unde a pus deosebite cesiuni și, rămânând satisfăcut, a arătat D-nei directoare înalta sa mulțumire. De la școala de fete, Suveranul merse la noua școală de copii a comunei, care nu este încă locuită, o cercetă cu deamănuntul și rămase satisfăcut de chipul

cum este împărțită și clădită. Trecu în urmă pe la malul Borcei, unde a văzut cheiul și locul unde are să se facă debarcaderul.

După aceasta, Regele se îndreptă spre gimnaziul real, unde a fost primit de director împreună cu tot corpul profesoral și, intrând în sala de recepție, aci directorul a rostit un discurs. Majestatea Sa mulțumind cu bunăvoință pentru sentimentele ce i se exprimau, trecu prin clase unde puse deosebite întrebări, atât în clasele gimnaziale cât și în cele primare, care se aflau în același local. De la liceu, Regele merse la spitalul județean unde a inspectat cu mare interes atât camerele în care zăceau bărbații, cât și acelea ale femeilor. Aici a fost primit de medicul șef al spitalului, cum și de ceilalți medici. A inspectat asemenea și băile ce sunt bine întocmite și cuvinte de adevărată mulțumire a adresat pentru felul cum sunt îngrijii bolnavii, cât și pentru buna stare în care e ținut spitalul. Apoi se duse la temniță, unde a fost întâmpinat de D. procuror al tribunalului care i-a dat deslușiri asupra deținuților. Majestatea Sa a binevoit să facă mai multe grațieri. De la temniță, Regele, la orele 11 ½, se întoarse la cartierul regal spre a primi o delegație a orașenilor care venea să-i mulțumească pentru părinteasca îngrijire ce a avut față cu interesele și prosperitatea orașului și a județului, și mai cu seamă pentru adâncirea Borcei... La orele 12 ½ se dete un dejun la care au luat parte 40 de persoane. În timpul mesei, D. prefect Constantin Filitis, ridică un toast prin care arată cât ialomițenii erau de recunoscători Majestății Sale că, împreună cu Moștenitorul Tronului, veniseră să petreacă în acest județ, ce odinioară era un câmp pustiu, pe când astăzi e unul din județele cele mai bogate ale României, căci drumul de fier și celelalte ajutoare, dobândite sub binecuvântata de Dumnezeu Domnie a Regelui Carol I i-au dat mijloace întru a-și lua zborul pe drumul propășirii și al avuției, asigurând pe Suveran de devotamentul fără margini și de dragostea fierbinte a populației din județul Ialomița și a sfârșit exprimând dorința ialomițenilor ca drumul de fier de la Slobozia să se lege cu Urziceni. Regele mulțumi cu o vădită bucurie sufletească. Apoi, la ora 1 ½, merse la gară unde-l așteptau toate autoritățile, un mare număr de proprietari și comercianți, cum și doamne ce-i oferiră buchete. Aci, după ce arată tuturor cât a fost de viu mișcat pentru strălucita primire ce i se făcuse lui și moștenitorului Coroanei, însărcină pe D. prefect să arate județenilor, iar pe D. primar orașenilor că timpul cât l-a petrecut la Călărași va fi pentru dânsul o scumpă aducere aminte. După aceasta Regele, împreună cu Alteța Sa Regală, luându-și rămas bun de la cei de față, se sui în trenul regal și porni spre Sinaia.

250

1891 ianuarie 8, Călărași. *Publicația Comitetului Permanent Ialomița prin care este anunțată organizarea licitației pentru construirea Cazarmei unităților militare de călărași.*

Comitetul Permanent Ialomița

PUBLICAȚIUNE

Asemănat Încheierii Comitetului Permanent nr. 57 de la 5 curent, subscrisul are onoarea de a aduce la cunoștința generală că în ziua de 20 martie viitor 1891 se va ține licitație publică prin oferte sigilate în biroul comitetului pentru darea în antrepriză a construirii la reședința acestui județ a cazarmelor necesare celor două escadroane de călărași.

Condițiile antreprizei, planurile, devizele și caietele de sarcini se pot vedea de oricine și în orice zi la Serviciul tehnic al județului...

p. Președinte, M. Gheorghescu

Secretar, G. Nicolescu

Ialomițeanul din 13 ianuarie 1891

251

1891 februarie 3, Sibiu. *Adresă a secției Călărași a Ligii Culturale către Liga Centrală, publicată în **Gazeta Transilvaniei** prin care comunică faptul că secția s-a constituit pe data de 24 ianuarie 1891.*

D-le Președinte, avem onoarea a vă aduce la cunoștință că cetățenii ialomițeni, întrunindu-se astăzi la 24 ianuarie 1891, au constituit secția Ligii din Ialomița, pe baza statutelor, alegându-și și biroul aici notat, de care vă rugăm să binevoiți a lua act spre cele de cuviință. Primiți, vă rugăm, d-le președinte, expresiunea distinsei noastre stime.

Președinte, I. G. Poenaru Bordea
Vicepreședinte, Periețeanu
Secretar, Nenișoru;
Casier, Iliescu.

Gazeta Transilvaniei din 3 februarie 1891

252

1891 mai 5, Călărași. *Cronică din ziarul Ialomițeanul despre modul în care călărășenii au sărbătorit ziua de 1 Mai.*

1 Mai s-a serbat anul acesta de societatea călărășeană într-un mod excepțional. Un mare număr de familii s-a întrunit în Grădina Gheorghescu unde muzica militară a executat de la orele 6 dimineața până la 2 după amiază cele mai frumoase și mai vesele arii.

Restaurantul "Unirea" procurase vinuri și mâncări din cele mai gustoase.

Alte familii au făcut Maiul în pădurea Șoselei din Baltă, unii prin comunele din jurul orașului etc.

În fine, pretutindeni n-au fost decât petreceri și veselie.

Ialomițeanul din 5 mai 1891

253

1891 mai 12, Călărași. *Preluare din ziarul Aurora din Călărași cu privire la alegerea Consiliului de administrație al Secției Călărași a Ligii Culturale.*

Duminica trecută a avut loc întrunirea Ligei culturale, al cărei obiect a fost votarea statutelor cu regulamentul precum și constituirea definitivă a consiliului de administrație care s-a compus astfel: președinte, G.I. Periețeanu; vicepreședinți, A. Stoianescu și Cosma Bercaru; membri, Aureliu Crăiniceanu, Anghel Nicolau, Stănică Blebea, Ioan Blebea, Nae Ușurel, G. C. Gheorghiu, G. Nicolaide; casier, Dimitrie Iliescu; secretar, Ioan Anușca; bibliotecar, I. I. Provianu; secretar-contabil, I. Boieru; cenzor, Panait Șerbănescu; membru delegat care să ia parte la lucrările comitetului ligii centrale, N. Armășescu. S-au aclamat persoanele care au avut generozitatea să doneze ligii de la 400 lei în sus; d. Ioan Poenaru Bordea, președinte de onoare; d-nii M. Ghețu, S. Blebea, Oton Tetenes, Petru Pană, P. I. Miulescu, Jordan Guțulescu și Marin Ionescu membrii de onoare.

S-a ales o comisiune compusă din d-nii I. Poenaru Bordea, M. Ghețu, A. Stoianescu, A. Crăinicianu, N. Armășescu și I. Anușca, care să reprezinte secțiunea noastră la congresul ligii centrale în zilele de 11, 12 și 13 mai.

Cu deosebită mulțumire constatăm că secțiunea noastră dispune de frumoasa sumă de 6834 lei și numără 80 de membri dintre care 19 doamne și cinci domnișoare.

Voința Națională din 16 mai 1891

1891 iulie 19, Călărași. *Actul de vânzare prin care Primăria orașului Călărași vinde Prefecturii județului Ialomița locul comunei din piața Carol I pentru a se construi Palatul administrativ și judecătoresc.*

Act de vânzare

Subsemnatul primar al urbei Călărași, în virtutea hrisovului domnesc al eliberării orașului, nr. 9, din 24 septembrie 1852, publicat în Monitorul Oficial nr. 6, din anul 1853, prin care se recunoaște dreptul de proprietate comunei pe locul pieții Carol I, notat pe planul orașului datat 1852 iulie, aprobat prin menționatul hrisov și în virtutea încheierii Consiliului comunal, nr. 195, din 6 iunie 1891, prin care pe de o parte dispune vânzarea acestui teren către casa județului Ialomița și aprobată de d-l ministru de interne prin ordinul nr. 16120/1891, în prețul de lei noi două zeci mii, nr. 20.000, iar pe de alta autoriza a forma actul de vânzare relativ și a stăruii pentru transcrierea lui în registrele Tribunalului, declar că am vândut casei județului Ialomița locul pieței Carol I din acest oraș, menționat mai sus, în prețul de lei noi două zeci de mii, 20.000, sumă pe care județul o va vărsa imediat în casa comunei, cu obligațiunea pentru județ ca pe locul vândut să construiască Palatul administrativ și judecătoresc, a face grădină publică pe locul ce ar rămânea neocupat cu facerea palatului. În jurul terenului, județul va lăsa neocupat cu grădină un spațiu de patru metri care să servească ca bulevard și alee înconjurătoare la aceste construcțiuni.

Subsemnatul, președinte al Comitetului permanent Ialomița, în virtutea votului dat de Consiliul general, prin încheierea nr. 5 din 18 octombrie 1890, aprobat prin Înaltul Decret Regal nr. 495/1891 și a încheierii Comitetului permanent nr. 1272 din 12 iunie 1891, declar că accept vânzarea către casa județului a locului de piață Carol I din partea comunei urbane Călărași, pe prețu de lei noi două zeci mii, nr. 20.000, cu condițiunile din prezentul act pe care județul se obligă a le executa și a răspunde imediat casei comunale Călărași prețul vânzării de mai sus.

Făcut astăzi, la nouăsprezece iulie 1891, în urba Călărași,

Primar, Gh. Dimitrescu

Președinte, M. Gheorghescu

Scris și redactat acest act de mine după cererea părților, Gh. Nicolescu

255

1892 ianuarie 26, Călărași. *Relatare din ziarul **Ialomiteanul** referitoare la vizita efectuată în Călărași de miniștrii conservatori Alexandru Marghiloman și Iacob Lahovary.*

În ziua de 23 curent, au venit în orașul Călărași d-nii miniștri Alex. Marghiloman și Iacob Lahovary, pentru a se sfătui cu prietenii politici din localitate...

Foarte numeros și foarte prietenos a fost publicul care a primit pe d-nii Alex. Marghiloman și Iacob Lahovary la gară; asemenea foarte numeroase au fost persoanele care s-au grăbit a face vizită d-lor miniștri, căci se știe că corectitudinea și aptitudinile d-lor Marghiloman și Lahovary, precum și serviciile ce au adus județului Ialomița, sunt bine cunoscute de județenii noștri. La orele 4 p. m. a avut loc, în sala Consiliului județean, o întrunire publică la care a asistat peste 500 de alegători din cei mai cu greutate...

Apoi în timp de aproape o oră d-nii miniștri s-au întreținut cu fiecare din asistenți și la orele 6 seara, în aceeași zi, au fost conduși de un numeros public la gară de unde au plecat cu un tren special în Capitală...

Ialomiteanul din 26 ianuarie 1892

256

1892 octombrie 4, Călărași. *Relatare din ziarul **Ialomiteanul** despre modul în care a fost resimțit la Călărași Cutremurul din 2 octombrie 1892.*

Vineri pe la 7 ore dimineața, locuitorii orașului au petrecut o minută teribilă. Un cutremur îngrozitor a surprins orașul pe când foarte puțini locuitori se aflau pe stradă și mulți dormeau încă. Cei care s-au aflat pe străzi au auzit la început un huet neobișnuit și puternic, care venea dinspre răsărit, apoi au simțit că pământul tremură sub picioarele lor și tremurătura este însoțită de lovituri de tunet puternice și întrerupte.

Trecătorii s-au oprit în loc, la început uimiți, apoi îngroziți de un vag presimțământ al unui pericol iminent. Pe amândouă rândurile străzilor casele trosneau, arborii se clătinau ca loviți de furtună. Căii de la trăsuri jucau, silindu-se să se mențină pe picioare.

Pentru cei care au fost surprinși în casă panica a fost și mai mare. Oamenii au căzut după scaune, copiii și femeile țipau, neștiind unde să caute adăpost contra unui dezastru care părea iminent...

Multe clădiri au suferit mici stricăciuni. Un zid al palatului comunal a crăpat dintr-o parte în alta, și o parte din tavan, în sala consiliului s-a rupt și a căzut. Școala cea mare, unde se află și gimnaziul, a suferit mici crăpături

în rândul de sus. Biserica, zidită de răposatul Alexe Popescu, a suferit de asemenea crăpături în ziduri...

Pagube mari nu sunt. Accidente de persoane și de vite asemenea; dar o frică de moarte a turburat și pe cei mai puțini impresionabili.

Ialomițeanul din 4 octombrie 1892

257

1893 mai 30, Călărași. *Extras din articolul BORCEA publicat în ziarul Ialomițeanul în care se relatează despre dragarea brațului Borcea pentru navigație.*

În sfârșit, după atâția ani de așteptare, de stăruințe, de pierderi bănești și de necazuri de tot felul, dorința ialomițenilor, în special a călărășenilor, s-a realizat.

Consiliul de miniștri, în ședința de la 27 curent, a aprobat referatul d-lui C. Olănescu, ministrul lucrărilor publice, și a adjudecat asupra d-lor Juhl & Langeveld, antreprenori, lucrările de curățare a Borcei pe distanța dintre Călărași și Chiciu...

Peste un an și jumătate întreruperea navigațiunii, din cauza scăderii apelor pe timpul verii, va rămâne un singur suvenir neplăcut; iar vapoarele, vasele de orice mărime, corăbiile și șlepurile vor pluti pe acest braț de apă fără nici o piedică, transportând în orice vreme de la Călărași în toate direcțiunile, produsele mănosului nostru județ...

Ialomițeanul din 30 mai 1893

258

1893 iunie 13, Călărași. *Informație din ziarul local Luptătorul referitoare la spectacolele ținute în Călărași de actorul Vasile Toneanu, originar din partea locului, societar al Teatrului Național din București. (Anexa 40)*

Concetățeanul nostru, dl. V. Toneanu, artist al Teatrului Național din București, a dat o reprezentație vineri, 11 curent, împreună cu o trupă de mai mulți artiști.

Dl. Toneanu va mai da câteva reprezentații în orașul nostru.

Succesul reprezentației de vineri seara a fost din toate punctele de vedere pe cât se poate de satisfăcător.

Luptătorul din 13 iunie 1893

1893, București. *Extras din Darea de seamă asupra epidemiei de holeră din anul 1893 privind răspândirea bolii la Călărași.*

Călărașii, oraș cu 8200 de locuitori, situat pe malul stâng al Borcei..., nu putea să rămână mult timp imun. Lucrătorii fugari de la Podul Cernavodă-Fetești au adus boala la Călărași.. Unul, bulgarul Arso Stincov, a venit chiar pe calea ferată bolnav în orașul Călărași la 3 august, cu doi tovarăși, și până la izolarea lor, au avut ocazia a mai infecta în orașul Călărași și alte persoane... Boala a fost comunicată altor persoane prin contact direct... După două zile, la 5 august, se constată al doilea bolnav de holeră, Mitu Cristea, sacagiu cu locuința în str. Independenței... Al treilea caz se constată în seara zilei de 5 august în partea vestică a orașului, în Volna, la sacagiul Pavel Ștefan. Al patrulea bolnav a fost Nicolae Măcelaru, muncitor din Volna... De la 12 august înainte, boala apare în diferite părți ale orașului, în cazuri singuratic. Se părea că măsurile de izolare și dezinfectare sunt bine executate, până la 16 august, când boala s-a ivit pe strada Plevna, din Volna, locuită de țigani, aglomerată în case necurate, rău hrăniți, care au tănuțit boala și au înlesnit astfel lățirea și formarea unui adevărat focar al holerei. Într-o singură zi, pe 18 august, s-au îmbolnăvit în strada Plevnei 6 țigani și doi români.

Subsemnatul, am mers dar în persoană la Călărași pentru a prescrie administrației locale măsuri eficiente pentru oprirea lățirii bolii. De atunci ea a început a scădea succesiv, până la 9 septembrie, când epidemia s-a stins...

Dr. I. Felix, Darea de seamă asupra epidemiei de holeră din anul 1893, București, 1893, p. 23-24

1894 ianuarie 25, București. *Ordin al Ministerului de Interne către Primăria Călărași, prin care cere luarea de măsuri urgente pentru dezinfectarea locurilor în care a bătuit holera în anul 1893.*

Ministerul de Interne

Serviciul sanitar

București Nr. 712

25 ianuarie 1894

Domnule primar,

Este posibil ca germenii holerei care în anul trecut a bătuit orașul dvs. nu s-au stins cu desăvârșire, că ei dorm în diferite locuri necurate, în casele și curțile oamenilor, care și în anul trecut au fost focare ale infecțiunii

holerei, că acei germeni vor reînvia după topirea zăpezilor și la venirea căldurilor.

Vă rog, d-le primar, ca să luați de urgență măsuri pentru prevenirea bolii prin lucrări de salubritate conduse cu energie și cu inteligență și grăbiți îndreptarea igienei orașului cu toate mijloacele de care dispuneți și îngrijiți de depărtarea radicală a necurătenii din străzi, piețe, curți și ordonați curățirea latrinelor, golirea haznalelor și spălarea canalelor și supravegheați curățirea hotelurilor, hanurilor, cafenelelor, cârciumilor și să controlați cu deosebită atenție condițiunile igienice ale locuitorilor ocupate de lucrătorii din port. Veți cere, d-le primar, concursul poliției pentru toate lucrările de igienă publică pentru care veți crede necesar acel concurs și veți binevoi a-mi raporta măsurile luate pentru îndreptarea salubrității orașului ce-l administrați.

Primiți, d-le primar, încredințarea considerațiunii mele.

Ministru,

ss/indescifrabil

Șeful serviciului,

ss/indescifrabil

D-lui primar al orașului Călărași

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 2/1894, f. 8, original.

261

1894 februarie 17, Călărași. *Proces-verbal încheiat în ședința Consiliului comunal al orașului Călărași prin care este aprobată oferta inginerului S. Vârnav din București pentru executarea planurilor necesare pentru aprovizionarea cu apă potabilă a orașului.*

Consiliul urbei Călărași

Nr. 48

Anul 1894 februarie 17

Ședința s-a deschis sub președinția dlui primar Panait Șerbănescu, fiind prezenți dnii consilieri: Dna Ceașoglu I., Dobrinescu C., C. Ușurelu, I.S. Blebea, Gh. Nicolaievici și R. Zamfirescu.

Dl primar a pus în vederea consiliului trebuința de care orașul are mare nevoie să fie alimentat cu apă bună cum s-a opinat și de către dl doctor Felix, directorul general al Serviciului sanitar, cu ocazia trecerii d-sale prin localitate, anul trecut, de a nu se mai întrebuința de cetățeni apă de băut din gâtul Ezerului ce este rea și vătămătoare sănătății și că prin urmare urmează să se decidă de a se angaja un inginer special a forma mai întâi planurile necesare pentru introducerea de apă filtrată în oraș, din râul Borcea.

Că pentru lucrarea în cestiune având primită oferta dlui inginer S. Vârnav prin care se oferă a forma planurile însoțite de piesele trebuincioase pentru alimentarea orașului cu apă după cum se specifică mai jos:

1. Planul general al lucrării
2. Planurile captării
3. Planurile pompelor și mașinilor cu aburi și acel al clădirii, în care această mașinărie va fi instalată
4. Planul rezervorului
5. Planul distribuțiunii de apă în oraș
6. Planurile diferitelor aparate ca guri de stropit și incendiu etc.
7. Planurile vaselor și fântânilor publice
8. Memoriu descriptiv al lucrării
9. Condițiunile speciale ale întreprinderii
10. Măsurătoarea lucrărilor
11. Analiza prețurilor
12. Seria prețurilor
13. Estimațiunea generală a lucrărilor

Pentru elaborarea procedeuului acestei lucrări cere a i se plăti ca remunerariu suma de lei două zeci de mii.

Din studiul sumar ce a făcut în cestiunea alimentării orașului cu apă reiese că costul lucrărilor ar fi cam de 450.000 lei.

Consiliul,

Având în vedere că populațiunea noastră simte mare necesitate de a avea apă bună spre a nu mai întrebuința pre aceea din gâtul Ezerului care este rea și vătămătoare sănătății.

Având în vedere că până la alimentarea orașului cu apă bună, urmează mai întâi a avea formate cuvenitele planuri de introducerea apei în oraș.

Având în vedere oferta făcută de dl inginer S.Vârnav prin care se oferă a forma planurile menționate mai sus, relative la această lucrare, precum și titlurile d-sale în elaborarea unor asemenea lucrări.

Considerând că suma pretinsă de dnul Vârnav de lei 20.000 este modestă pentru formarea acestor planuri, după care să se poată executa lucrarea introducerii apei în oraș.

Pe aceste motive

Dispune:

Admite angajarea dlui inginer S. Vârnav a executa lucrarea relativă la formarea planurilor alimentării orașului cu apă filtrată adusă din Borcea și de care se vorbește mai sus în serviciul de la contractare până la 1 iunie 1894

pentru care dl primar se autoriză a contracta cu susnumitul executarea acestei lucrări.

După prevederea pieselor în cestiune aprobate de Instanțele Superioare în drept după legea comunală să i se plătească suma de lei două zeci de mii din venitul ordinar al comunei ce se va înscrie prin bugetul anului 1894/1895 a căror răspundere se va specifica prin contractul ce rămâne a se încheia de către dl primar și inginer Vârnav în condițiunile arătate mai sus.

Prezenta încheiere se va supune aprobării dlui ministru de interne, conform art. 40 alin. I din legea comunală.

Primar,
ss/P. Șerbănescu

Consilieri:
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 20/1894, f. 8-9, original.

262

1894 februarie 22, Călărași. *Raport al directorului Gimnaziului real din Călărași către Ministerul Instrucțiunii Publice prin care solicită aprobarea ca gimnaziul să se numească Știrbei Vodă.*

Direcțiunea Gimnaziului real din Călărași
Nr. 12 din 22 febr. 1894

Domnului ministru al Instrucțiunii Publice și al Cultelor – București,

În dorința generală manifestată între domnii profesori de a se da și gimnaziului nostru un nume, subsemnatul viu cu toată onoarea a vă aduce la cunoștință că, întrunindu-ne în ziua de 19.I.c. în conferință și procedând la alegere, am hotărât să i se dea numele de *Știrbei Vodă*.

Considerentele de a se da acest nume și pe care cu tot respectul le supun aprobării dvs. sunt următoarele:

1. Din hrisovul păstrat la primăria orașului se vede lămurit că principele Barbu Știrbei este întemeietorul acestui oraș. În anul al 4-lea al Domniei sale (1852) emancipă târgul Călărași de moșia spitalelor civile, dându-i un loc pentru vatra orașului deoarece, zise el, *voesc ca liberându-se Călărașii de îndatoririle proprietărești ce are către Eforie și prin pozițiunea sa, să devie un oraș important și totodată declarăm ca el să fie reședință de cârmuire a județului Ialomița, bucurându-se de toate drepturile ce au și celelalte orașe slobode ale României.*

2. Tot prin acel hrisov, în urma cererii făcută de locuitorii târgului Călărași, s-a încuviințat a se da noului oraș numele *Știrbei* care nume nu figurează astăzi, decât în acte oficiale ale câtorva autorități din localitate.

Conferința profesorală a socotit, Domnule ministru, că dând celei mai înalte instituțiuni culturale din localitate numele de *Știrbei Vodă*, se face un act de dreptate și recunoștință perpetuându-se memoria întemeietorului orașului.

Primiți, vă rog, Domnule ministru, etc.

Director,
ss/I. Anușca

Arh. Naț. Călărași, *Liceul Știrbei Vodă*, dosar 176(monografia liceului), f. 44, copie.

263

1894 martie 3, Călărași. *Darea de seamă a primarului Panait Șerbănescu prezentată Consiliului local privind administrarea treburilor orașului în anul 1893.*

Domnilor consilieri,

Înainte de a proceda la formarea bugetului comunei pe anul viitor 1894 – 95, subscrisul, conform art. 106 din Legea comunală, am căutat a extrage din dosarele acestei primării pe cât mi-a fost în putință lucrările mai importante executate în anul trecut, precum și cele ce se impune ca necesarii pentru viitor, spre a vă putea expune situațiunea comunei.

Precum cunoașteți, actualul Consiliu comunal a intrat în funcțiune la 14 iunie 1893 și noi tot atunci, prin încrederea dv., am fost chemat în capul administrației comunale. În acest scurt timp n-am putut face multe îmbunătățiri în oraș, fiind cu toții ocupați în timpul verii de măsurile de curățenie pentru prevenirea epidemiei de holeră ce a bântuit populațiunea.

Cu toate acestea prin concursul dat de dvs. tot am putut realiza câteva îmbunătățiri pe cât timpul și mijloacele ne-au permis, pe care le voi enumera mai jos.

În fața flagelului de holeră ce ne amenința și a ordinelor telegrafice ce primeam din partea d-lui ministru de interne, am luat cu toții cele mai severe măsuri pentru construirea spitalului holeric pe locul comunei, înzestrându-l cu tot mobilierul necesar și oameni de serviciu, așa că personalul medical a fost la înălțimea misiunii sale, combătând cu furie flagelul, care după câțva timp a încetat fără a face multe victime în oraș, merit ce se datorește activității dlor. Dimitrescu-Brăila și Picleanu.

Cheltuielile făcute cu instalarea și montarea spitalului s-au plătit integral din creditul ce ne-a fost acordat prin Înaltul Decret nr. 3267 din 1892, iar la neajungere s-a recurs la art. extraordinar și numai la fondurile proprii ale comunei, fără a mai avea nevoie de alte împrumuturi, după cum am văzut că au făcut multe comune unde a bântuit epidemia.

Oricât de multă bunăvoință aş fi avut eu cât și dvs. domnilor consilieri, ne era imposibil în acest scurt timp a face îmbunătățiri de care orașul are absolută necesitate în fața acestei epidemii; căci toată atențiunea noastră a fost îndreptată asupra măsurilor de salubritate, înființând în acest scop pe lângă serviciul de curățenie și două cotigi care ridică zilnic gunoaiele de prin curțile orășenilor.

S-au curățit apoi latrinele din oraș cu mașina și oamenii comunei și, văzând că acest sistem de curățenie nu este suficient, am angajat doi oameni particulari cu instrumentele lor care în tot timpul verii au curățat latrinele.

S-au luat măsuri de dezinfectarea caselor contaminate, singurul mijloc propus de consiliul medical spre a înlătura epidemia sau a nu lua proporțiuni mari.

S-au închis parte din locurile virane cu spesele comunei, unde se aruncau diferite murdării.

Apă de băut, fiindcă se lua din Ezer, am construit o podișcă pe malul stâng al Borcei de unde sacagii aduceau o apă mai bună de băut, aceasta după dispoziția d-lui dr. Felix.

Pe lângă toate acestea vă mai pot cita și alte lucrări de îmbunătățiri ce am mai putut face în cursul anului trecut.

S-au făcut reparațiuni la bisericile Sf. Nicolae și Sf. Împărați, plătindu-se din fondurile prevăzute în buget.

S-au înființat încă două școli mixte, una rurală și una urbană, instalându-le în două părți ale orașului unde se simțea necesitatea și înzestrându-le cu mobilierul și materialul didactic trebuincios, așa că cu modul acesta am satisfăcut pe deplin dorințele orășenilor și sunt frecventate regulat de elevi.

Primăria, în înțelegere cu Consiliul de igienă local, a întocmit o comisiune compusă din d-nii medici și ingineri din oraș, care se ocupă cu elaborarea unui regulament pentru construcțiuni și alinieri și care cred că în curând va fi terminat.

Veniturile ordinare ale comunei față de necesitățile simțite pentru înfrumusețarea orașului sunt foarte restrânse și dvs., preocupați de această idee, ați votat crearea unor taxe și contribuții după noua lege a maximumului, care după calculul făcut ne dă un spor de câteva mii de lei la venituri, dar cu

toate acestea tot nu se pot acoperi cheltuielile pentru lucrările ce am onoare a vă expune mai jos.

Veniturile înscrise în bugetul ordinar al anului curent sunt în sumă de lei 309.945 bani 85 în care intră și sumele consemnate și afectate pentru anumite lucrări, iar cheltuielile sunt de lei 309.945 bani 85, fără nici un excedent și care s-au făcut în marginile bugetare.

Cu tot sporul ce ne-ar produce noile taxe în cursul unui an, este imposibil a aduce înfrumusețarea orașului așa că să-l pui în nivelul celorlalte orașe din țară. Orice vizitator rămâne extaziat de starea deplorabilă în care se găsește din lipsă de pavaje, unde iarna înnoată în noroi și vara în pulbere de praf.

Deosebit de acestea găsesc de datoria mea a vă ruga, domnilor consilieri, să binevoiți a îndrepta atențiunea dvs. asupra următoarelor lucrări ca astfel și orașul nostru să prospereze în comerț și înfrumusețare: 1) Formarea planului de nivelare și pavarea străzilor mai principale ca: Independența, Știrbei – Vodă, Sf. Nicolae, Valter Mărăcineanu și București cu piatră cubică pentru care deja am invitat pe inginerul comunei a face devizele necesare, iar celelalte străzi, șoseluite și trotuare din piatră brută; 2) Pavarea piețelor publice; 3) facerea unei mici hale în piața Știrbei – Vodă cu canal de scurgere; 4) Planul și alimentarea orașului cu apă bună de băut; 5) Facerea unei cazarme de pompieri cu un foișor de foc, precum și întreținerea Bateriei de pompieri reguțați ce ați cerut prin încheierea nr. 1 și pentru care se va înscrie în buget subvenția Ministerului de Resbel; 6) Facerea unui abator sistematic la marginea Borcei în josul orașului; 7) Idem, a unei capele la cimitir și reglementarea pentru vânzarea locurilor.

Am expus în parte, domnilor consilieri, trebuințele mai simțite ale orașului nostru, căci nu avem pretențiunea a le cita pe toate, ele având a se completa gradat și cu timpul, precum s-a urmat și cu alte orașe mai vechi și mai avute ca orașul nostru.

Despre mijloacele însă cu care să putem realiza cel puțin o parte din aceste lucrări, rămâne a chibzui dvs. Eu vă pot însă asigura că prin restrânsul venit al comunei, chiar și cu sporul de noile taxe, nu putem executa lucrări de asemenea natură fără a atinge serviciile publice ce cad în sarcina comunei.

Este timpul cred să cugetăm cu toții la facerea unui împrumut ale cărui anuități să le prevedem în fiecare an în bugetul comunei, căci numai în modul acesta vom aduce orașul în stare de progres și înfrumusețare.

În această privință veți cunoaște că, cu ocazia mergerii noastre la București cu dnul prefect, am solicitat dlui prim-ministru facerea unui împrumut și care ne-a promis că ni-l va aproba; rămâne acum să fixăm din vreme suma acestui împrumut și să cerem aprobarea lui.

Terminând, am onoare domnilor consilieri a pune în deliberarea dvs. proiectul de buget ce am format pentru anul 1894-1895, însoțit de bugetul anului curent, cu singura adăugire că pe cât necesitățile orașului nostru le constata de mari, pe atât fondurile de acoperirea cheltuielilor lipsesc, ceea ce naturalmente ne impune facerea împrumutului vorbit mai sus, dacă ținem a le efectua la timp și asupra acestui caz recurg la deciziunile dvs.

Primar,
(ss) P. Șerbănescu

Secretar,
(ss) C.N. Mincu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 16/1894, f. 14-16, original.

264

1894 mai 4, București. *Decretul Regal prin care Gimnaziului real din Călărași i se atribuie numele de Știrbei Vodă.*

CAROL I

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României.

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului nostru secretar de stat la Departamentul Cultelor și Instrucțiunii Publice nr. 2656.

Am decretat și decretăm:

Art. I. Gimnaziul real din Călărași va purta pe viitor denumirea de Gimnaziul real Știrbei – Vodă.

Art. II. Ministrul nostru, secretar de stat la Departamentul Cultelor și Instrucțiunii Publice, este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în București, la 4 mai 1894.

ss/Carol

Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice,
ss/Take Ionescu

Nr. 1898

Monitorul Oficial din 13 mai 1894, p. 121.

265

1894 mai 30, Călărași. *Adresă a Prefecturii Ialomița către Primăria orașului Călărași prin care transmite că s-a aprobat construcția Școlii de fete nr. 2*

Prefectura jud. Ialomița
Nr. 895, 1894 mai 30

Domnule primar,

În interesul comunei și al copiilor din Volna, vă rog ca de urgență să binevoiți a convoca Consiliul comunal pentru a decide asupra construcțiunei Școlii de fete nr. 2 pentru a cărei construcție aveți deja cuvenita aprobare; sunt convins, domnule primar, că dvs. veți lua măsuri urgente ca construcția acestei școli să se efectueze de urgență, așa ca copiii în viitoarea iarnă să nu mai fie siliți a străbate tot orașul pentru a merge la localurile ocupate de școală în prezent.

Primiți, vă rog, domnule primar, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Prefect,
ss/indescifrabil

Director,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 20/1894, f. 15, original

266

1894 iulie 11, Călărași. *Proces – verbal încheiat în cadrul ședinței Consiliului comunal al orașului Călărași prin care s-a aprobat oferta inginerului Petru F. Radovici de a întocmi Planul topografic al orașului Călărași.*

Consiliul urbei Călărași
Nr. 195, 1894 iulie 11

Ședința s-a deschis sub președinția dlui primar P. Șerbănescu. Consilieri prezenți, dnii R. Zamfirescu, G. Nicolaide, I.S. Blebea și N.I. Caracaș.

Fiind după a doua convocare, Consiliul a lucrat cu numărul membrilor prezenți conform art. 20 din legea comunală.

Având în vedere încheierea acestui Consiliu nr. 138 prin care s-a dispus a se ține o nouă licitațiune pentru darea în antrepriză a ridicării planului topografic parcellar și facerea nivelmentului orașului Călărași,

conform jurnalului Consiliului tehnic superior nr. 231, primit cu ordinul dlui ministru de interne nr. 12188/94;

Având în vedere procesul-verbal dresat de dl. primar în ziua de 30 iunie a.c. când a avut loc licitațiunea și ofertele depuse în termen de mai mulți d-ni ingineri din care rezultă că dl inginer Spiru C. Haret a oferit executarea acestor lucrări cu prețul de lei 25.000, dl inginer Constantin Lehliu, idem cu lei 20.000, dl inginer P. Zeneanu, idem cu lei 23.500, dl inginer I.I. Gama, idem cu lei 14.900, dl inginer S. Dendrino, idem cu lei 15.000;

Considerând că tot în acea zi la ora 8 ½ p.m. s-a depus și oferta dlui inginer Petru F. Radovici de lei 14.000;

Considerând că ridicarea acestor planuri urmează a se face în conformitate cu încheierea Consiliului nr. 25/94 și cu jurnalul Consiliului tehnic superior nr. 127 primit cu ordinul d-lui ministru de interne nr. 6352/94, iar condițiunile de modul executării planului topografic sunt cele văzute de Consiliul tehnic și primite pe lângă ordinul d-lui ministru de interne nr. 12188;

Considerând asemenea că planul va fi parcellar al proprietăților, așa precum se specifică prin jurnalul Consiliului tehnic nr. 231 citat mai sus, iar nu de a se ridica numai fațadele lor pe stradă;

Considerând în fine că oferta dlui inginer Petru F. Radovici de lei 14.000, deși primită mai în urmă, totuși este mai avantajoasă decât celelalte oferte;

Văzând și propunerea d-sale ca plata să se facă în modul următor: Lei 3000 la facerea contractului, 4000 la prezentarea planurilor primării și 7000 după verificarea și aprobarea planurilor de instanțele superioare;

Pentru aceste motive

Decide:

Aprobă oferta dlui inginer Petru F. Radovici de lei 14.000 pentru ridicarea planului topografic parcellar al proprietăților și facerea nivelmentului orașului, în condițiunile de mai sus și dispune contractarea lucrărilor după ce se va obține aprobarea dlui ministru de interne și după ce dl inginer Radovici va consimți la ridicarea planurilor în conformitate cu jurnalele Consiliului tehnic superior nr. 127 și 231 citate mai sus.

Primar,
ss/P. Șerbănescu

Consilieri:
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 29/1894, f. 32, original.

267

1894 septembrie 1, Călărași. *Consemnare în ziarul local **Luptătorul** referitoare la pictarea de către pictorul călărășean Constantin Predeleanu a Templului și Catapetesmei Biserii catedrale Sf. Nicolae.*

Domnul Hagi Petrescu, proprietar, a oferit 1000 lei pentru pictura Templului și a Catapetesmei Bisericii catedrale din orașul nostru, lucrare care a fost executată în stil bizantin de cunoscutul nostru pictor, dl. C. Predeleanu.

Dl. Petrescu a mai donat bisericii o frumoasă cruce de sedef, iar maica Filofteia Doicescu, o prea frumoasă Evanghelie în valoare de 500 de lei.

Nu putem trece cu vederea pe părintele G. M. Sachelarie, parohul bisericii, care a pus multă stăruință pentru înfrumusețarea și împodobirea cu mai multe sfinte icoane a acestui sfânt locaș.

Luptătorul din 1 septembrie 1894

268

1894 septembrie 11, Călărași. *Relatare a ziarului **Ialomițeanul** despre lucrările de amenajare pentru navigație a brațului Borcea.*

Lucrările pentru adâncirea și rectificarea Borcei se crede că vor fi terminate până la sfârșitul lunii octombrie.

Acum se lucrează la gura Borcei și anume se astupă vechea gură și se deschide alta mai la deal, pentru ca apa din Dunăre să intre de-a dreptul în Borcea. În două săptămâni de astăzi această lucrare va fi terminată.

E vrednic de văzut lucrările care se fac pentru a se astupa vechea gură a Borcei. Aceasta nu e numai o lucrare de umplură cu pământ dar și o lucrare de apărare contra curentului apei, spre a nu se mai surpa malurile. Ea constă din două șiruri de piloți bătuți în pământ, un șir care mărginește Dunărea și altul care mărginește noua gură a Borcei și care șiruri se întâlnesc, formând un unghi ascuțit. Lângă acești piloți se așează un pod de bârne legate între ele cu sârmă și peste aceste bârne se pun câteva fascii de nule.

Toate acestea se afundă până la pământ, punându-se deasupra lor o cantitate de piatră bolovani mari. Apoi alte rânduri de fascii de nule mai scurte și mai apropiate de piloți, și încă alte rânduri, până deasupra apei. După ce s-au făcut aceste apărări, restul se umple cu pământ.

Noua gură a Borcei va avea la Dunăre o lățime de 150 de metri, și de acolo va veni strâmtându-se până la 90 metri, cât este lățimea Borcei pe toată întinderea ei.

Ialomițeanul din 11 septembrie 1894

269

1894 octombrie 13. *Consemnare din ziarul Ialomițeanul referitoare la validarea alegerilor locale din septembrie 1894.*

Alegerile locale ale orașului au fost validate. Noul Consiliu comunal se compune astfel: dl. A. Stoianescu primar, dl. Nicolae Popescu ajutor și domnii Al. Doicescu, D. Nicolescu, Marin Nicolescu, Gh. C. Gheorghiu, Tudorache Mateescu, R. T. Gheorghiu și P. Enescu membri.

Ialomițeanul din 13 octombrie 1894

270

1895 martie 9, București. *Ordinul Ministerului de Interne către Primăria orașului Călărași prin care îi face cunoscut că s-a aprobat Regulamentul pentru construcții și alinieri al orașului.*

Ministerul de Interne

Nr. 6198, 9 martie 1895

Domnule primar,

Prin Decretul regal nr. 1118 din 9 curent s-a aprobat Regulamentul pentru construcții și alinieri în acest oraș, așa cum s-a votat de Consiliul comunal în ședințele sale de la 8 noiembrie 1894 și 4 februarie a.c.

Comunicându-vă cele ce preced, vă rog, domnule primar, a dispune publicarea și aplicarea lui conform legii.

Pt. Ministru - ss/indescifrabil
D-sale, dlui primar al urbei Călărași.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași, dosar 18/1895, f.4, original.*

271

1895 mai 19, București. *Informare privind numirea căpitanului Ioan Ghimpa comandant al Companiei de jandarmi Ialomița, unitate militară recent înființată*

Prin Decretul regal cu nr. 2.545 din 16 mai 1895, după propunerea făcută prin raport de același D. ministru, D. căpitan Ghimpa Ioan, actualul comandant al companiei de jandarmi rurali din județul Gorj, este transferat, în interes de serviciu, în aceeași calitate la Compania de jandarmi rurali din județul Ialomița.

Monitorul Oficial, din 19 mai 1895

1895 iunie 25, Călărași. *Cronica solemnității punerii pietrei fundamentale la Palatul administrativ și de justiție din Călărași. (Anexa 41)*

Duminică, 11 curent, a avut loc în Călărași solemnitatea punerii pietrei fundamentale a Palatului administrativ și de justiție.

Niciodată nu s-a văzut în orașul nostru o serbare atât de importantă și la care să asiste atâta lume.

Afară de dl. M. Deșliu, secretarul general al ministerului de Interne, delegat de dl. prim-ministru Lascăr Catargi ca să-l reprezinte la această solemnitate, de dl. inginer Săvulescu, care a elaborat planul acestui edificiu, de dl. prefect Warlam, dl. Sideri, directorul Prefecturii, și polițaiul orașului, dl. P. Niculescu, am mai putut distinge prin numerosul public pe d-nii deputați Nicolau și Hristodorescu, d-nii Al. Fochide, N. Brațu și Anastase Nicolescu, C. Dragomirescu, arendaș, și aproape toți membrii Consiliului județean, toți d-nii magistrați, d-nii profesori, dl. revizor școlar H. Niculescu, inginerul județului, dl. Zamfirescu, dl. Bențu, medicul veterinar al județului, dl. căpitan Pâcleanu, dr. Demetrescu-Brăila, dr. Buda, dl. casier general Zamfirescu, dl. Eust. Cogălniceanu, directorul Creditului Agricol, dirigintele Oficiului telegrafo-poștal, dl. Gherman, d-nii maiori Turnavitu, Ștefanov și Bădărău, și cea mai mare parte din ofițerii garnizoanei, d-nii ingineri C. Ionescu, Demetrescu-Vergu și Cornea, d-nii subprefecți Ionescu, Petrescu, Călinescu și Gheorghiu, dl. George Petrescu și foarte mulți proprietari din oraș și județ, funcționari, comercianți etc. etc.

Pe o frumoasă estradă în formă de amfiteatru, ridicată de dl. arhitect. Ciconi, antreprenorul lucrării, și împodobită de ghirlande de verdeață și mulțime de steaguri tricolore, se afla aproape tot sexul frumos și elegant din orașul nostru. La orele 10 a.m. a început serviciul divin, oficiat de cucernicul protoereu al județului, Alexandrescu, asistat de tot clerul din Călărași.

După terminarea slujbei, dl. Deșliu a ținut o scurtă dar magistrală cuvântare... apoi dl. prefect Warlam a dat citire pergamentului, în care au iscălit numeroși asistenți, și împreună cu câteva monede s-a pecetluit într-un borcan de sticlă. După aceasta, d-nii Deșliu, Warlam și Al. Fochide, președintele Consiliului județean, încingându-se cu câte un șorț de atlas alb cu ciucuri de fir de argint, și luând mistria oferită de dl. ing. Săvulescu, au așezat sticla și au pus piatra fundamentală...

În tot timpul acestei solemnități, muzica Regimentului V Ialomița nr. 23 a intonat mai întâi Imnul Regal și apoi diferite bucăți alese...

273

1896 ianuarie 11, Călărași. *Raportul Primăriei Călărași înaintat Ministerului de Interne prin care solicită acordarea autorizației necesare în baza căreia să poată vinde Regimentului 5 Călărași un teren de 2 hectare pentru construcțiile necesare cazărnilor regimentului.*

Primăria urbei Călărași
Nr. 214, 1896 ianuarie 11

Dlui ministru de interne
- București –

Consiliul comunal al acestei urbi, prin încheierea nr. 6/96, a hotărât ca comuna să vândă de veci județului Ialomița un teren compus din două hectare pământ în jurul Cazărnilor Regimentului 5 Călărași ce-i necesită pentru a se construi pe dânsul spre a completa instalațiunile și depozitele proiectate, trebuincioase aceluia regiment.

În baza autorizațiunii ce ni s-a dat prin suszisa încheiere, subscrisul înainte cu respect Domniei voastre atât copie după susarătata încheiere și un plan format de d-l inginer al județului prin care se arată toate clădirile făcute deja pentru cazarmă, precum și terenul ce mai necesită în scopul arătat mai sus și, conform art. 86 din Legea comunală, vă rog, cu onoare, domnule ministru, să binevoiți a ne da cuvenita autorizație, după care apoi județul să procedeze la facerea construcțiunilor de care regimentul are nevoie.

Primar,
ss/P. Enescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 40/1896, f. 2, concept.

274

1896 februarie 13, Călărași. *Petiția locuitorilor din mahalaua Sf. Ion, adresată primăriei, prin care cere să li se fac o piață pe terenul viran de la bariera Slobozia..*

Domnule Primar,
Domnilor Consilieri,

Subsemnații locuitori din mahalaua Sf. Ion, încă de la așezarea noastră în această mahala, pe locurile ce am cumpărat de la comună, am adăstat cu multă nerăbdare deschiderea pieței litera... al cărui loc este rezervat pe plan și în hrisovul liberării orașului cu cele două plațuri de locuri ce s-a

mai dat pe la 1871-72 și cu care orașul mai mărindu-se piața a rămas mai înăuntru, dar până în prezent aceasta nu s-a putut realiza în fapt, fie din cauza consiliilor ce s-au succedat în ultimii 8 ani, ale guvernului conservator care absolut n-a mai făcut nici o îmbunătățire orașului, fie din punctul de vedere că avea în apropiere piața litera...pe care astăzi se construiește localul administrativ și piața mutată dincolo de carantină, unde ne vine foarte departe de noi, fie din lipsă de mijloace.

În speranța dar că vom găsi toată bună voința în Consiliul ce astăzi se găsește în capul comunei, care este expresiunea orășenilor și nu a ingerințelor după cum precedentele Consilii ce s-a succedat timp de 8 ani afară de acela din toamna anului 1894, care singurul a fost ales prin mari lupte de orășeni, dar carele a fost împiedicat în tot ceea ce voia să facă îmbunătățiri orașului, până ce s-a putut, prin uneltiri meschine, a-l face să se retragă.

Urmează semnăturile a 43 cetățeni din mahalaua Sf. Ion.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 44/1896, f. 2-3, original

275

1896 aprilie 17, București. *Ordin al Ministerului de Interne către Primăria orașului Călărași prin care îi face cunoscut că se aprobă cumpărarea terenului necesar pentru construirea localului Școlii de fete nr. 2.*

Ministerul de Interne
Nr. 8456, 17 aprilie 1896

Domnule primar,

Văzând actele înaintate cu raportul dvs. nr. 2072, vă răspund că Ministerul, pe baza deciziunii Consiliului comunal nr. 102, din ședința de la 3 curent, aprobă a se cumpăra de comună cu prețul total de 16.000 lei locurile proprietatea dlor Iancu Gheorghiu, D. Voichița și Chivu Grigore, situate în calea București și str. Vânători, în condițiunile admise prin suszisa deciziune a Consiliului comunal, spre a servi la construirea localului Școlii nr. 2 de fete.

Pt. Ministru - ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 18/1896, f. 10, original.

276

1896 aprilie 30, Călărași. *Anunț prin care se făcea cunoscut faptul că la data de 22 aprilie 1896 se înființase Sucursala Călărași a Băncii Agricole.*

BANCA AGRICOLĂ Sucursala Călărași

Subsemnatul aduc la cunoștința dlor proprietari, arendași și comercianți, că Banca Agricolă a înființat în acest oraș, pe ziua de 22 aprilie curent, sucursala sa proprie, sub direcțiunea mea, și face următoarele operațiuni:

1) Avansuri cu gaj, la moșii, sate, etc., pe produse, vite și mașini de la 5.000 lei în sus;

2) Avansuri de depozite la oraș, pe produse, spirt și făină;

3) Primește în depozit și comision orice fel de produse;

4) Aconturi și portofolii.

Dobânda e 8 la sută pe an, iar comisionul după speța afacerilor.

Pentru orice explicațiuni a se adresa la subsemnatul.

G. Petrescu
Directorul Sucursalei

Gazeta Ialomiței din 30 aprilie 1896

277

1896 iulie 2, Călărași. *Decizia nr. 163 din 2 iulie 1896 a Consiliului comunal al orașului Călărași prin care se aprobă planurile, devizele și caietul de sarcini pentru construcția localului Școlii nr. 2 de fete.*

Consiliul Comunal al urbei Călărași
Nr. 163, Anul 1896 iulie 2

Ședința extraordinară

Președinția D-lui Primar Petre C. Enescu

Membri prezenți: Iancu Gheorghiu, C. Predeleanu, M. Irimia, I. Vlădoianu, P. I. Mazălu, M. Nicolescu și D. Nicolescu.

Membri absenți: N. S. Maltezeanu, R. Zamfirescu și Marin Nicolescu fiind lipsă din oraș.

Consiliul a fost convocat în ședință extraordinară conform art. 17, 18 și 19 din legea pentru organizarea comunelor urbane.

Fiind întrunită majoritatea absolută a membrilor în exercițiu prevăzută de art. 21 din lege și ședința fiind deja declarată deschisă de la ora 2 p.m. de către D-nul Primar,

După ce s-a rezolvat chestiunile puse la ordinea zilei prevăzute în convocarea nr. 3765 și nr. 3785/96,

D-nul Primar P. C. Enescu și D-nii consilieri C. Predeleanu, Iancu Gheorghiu, Ioan Vlădoianu, Dumitru Nicolescu și Petcu I. Mazălu a cerut ca conform art. 19 din legea comunală să se ia de urgență în discuțiune planurile, devizele și caietul de sarcini pentru construcțiunea unui local de școală de fete cu nr. 2.

D-nul Primar având cuvântul, a expus necesitatea ce de mult timp se simte pentru construirea unui local de școală de fete nr. 2 în centrul cartierului Volna și pe Calea București pentru care deja Consiliul prin încheierea nr. 102 din 3 aprilie 1896, a încuviințat cumpărarea locurilor în acea parte a Volnei de la D-lor Iancu Gheorghiu și Tudorache D. Vochiță, încheiere care s-a și aprobat de d-nul Ministru de interne prin ordinul nr. 8456/96;

Că în acest scop Consiliul angajând cu facerea planurilor, devizelor și caietul de sarcini, pe D-nul inginer arhitect al județului Victor Zamfirescu precum se constată din încheierea nr. 148/96; aceste planuri terminate le-a și pus pe lângă adresa reg. la nr. 3925, planuri care sunt întocmite cu oarecare modificări după schița de plan ce s-a înaintat acestei Primării de d-nul ministru al Instrucțiunii Publice prin D-nul ministru de interne cu ordinul nr. 13244 din 24 mai anul curent, roagă dar pe Consiliu , în vederea urgenței și a necesității de a se înființa încă un local de școală de fete cu nr. 2 în cartierul Volna care este lipsit de asemenea local de școală, să aprobe acest plan întrucât corespunde și cerințelor igienice.

Consiliul,

Având în vedere propunerea și explicațiunile ce ni s-a dat de D-nul primar,

Având în vedere că mai înainte de a se hotărî facerea acestui local de școală de fete în carterul Volna și în centrul populațiunei, s-a luat măsuri ca terenul pe care să se construiască acest local de școală să fie igienice și la îndemână pentru copilele care frecventează școala,

Având în vedere că terenul cumpărat de comună de la D-lor Iancu Gheorghiu și Tudorache D. Vochiță, pe care să se construiască acest local de școală s-a constatat de Comisiunea instituită din primar, revizorul școlar, medicul orașului și inginerul arhitect al comunei, că este igienic și suficient,

Având în vedere că construcțiunea unui local de școală în cartierul Volna care este lipsit de un local propriu al comunei, se impune față de necesitatea instrucțiunii,

Că dacă copiii s-ar lăsa a mai frecventa învățătura în localurile ce comuna are închiriate de la diferite persoane particulare, desigur le-ar aduce o vătămare însemnată asupra sănătății, întrucât acele localuri nu corespund cerințelor igienice și mai mult încă fiind situate în niște locuri unde nu întotdeauna și în orice timp le pot frecventa,

Având asemenea în vedere că locul pe care Consiliul a hotărât facerea acești local de școală are o formă patrulateră de 50 metri pe 40 metri și este situat în Calea București și în centrul cartierului Volna, împrejurul căruia nu are nici un fel de stabilimente publice sau particulare în care să fie instalațiuni care ar tulbura liniștea necesară unei școli, s-au care prin producțiunile lor ar infecta aerul, și pe care se poate construi acest local de școală după planul format de D-nul inginer arhitect Zamfirescu cu șase clase de studii într-un etaj și separat de corpul clădirii locuință pentru director,

Considerând că Calea București unde este situat locul cumpărat pe care să se construiască acest local de școală este singura stradă pavată în cartierul Volna, la care se poate ajunge cu înlesnire din celelalte părți ale aceluiași cartier prin străzile transversale care au trotuare de piatră și că prin urmare Calea București, prezentând un drum mai apropiat și mai practicabil, înlesnește astfel mersul copiilor la școală,

Că planul, devizele și caietul de sarcini întocmit de D-nul inginer arhitect Zamfirescu, cu șase clase dintre care patru primare și două divizionare, cu locuința directoarei separat de corpul clădirii, corespunde cerințelor timpului și se realizează și o economie față de mărimile chiriei ce comuna plătește pentru alte localuri particulare,

Considerând că pentru facerea acestui local de școală, Consiliul a și înscris în bugetul exercițiului 1896/97 suma necesară, care în caz de neajungere, în vedere că localul nu se poate termina în mod definitiv anul acesta, poate și în anul viitor a înscrie în bugetul respectiv suma de bani pentru plata restului ce ar mai rămâne de plătit antreprenorului,

Pentru aceste motive

Consiliul decide:

Aprobă planurile, devizele și caietul de sarcini întocmit de D-nul inginer arhitect V. Zamfirescu, ce se urcă la suma de lei opt zeci și nouă de mii opt sute șapte zeci și cinci bani 35/00 pentru construirea localului de școală de fete nr. 2 ce urmează a se face în cartierul Volna pe locurile cumpărate de comună de la D-nul Iancu Gheorghiu și Tudorache D. Vochiță.

Lucrarea școlii trecând peste suma de 40.000, D-nul Primar se autoriză ca toate lucrările relative să le supună aprobării D-lui ministru de interne și Consiliului Tehnic de pe lângă Ministerul Lucrărilor Publice conform art. 91 din legea pentru organizarea comunelor urbane, după ce va

obține avizul Consiliului de igienă din localitate asemănat art. 56 din regulamentul pentru Consiliile de igienă.

După obținerea acestor aprobări, D-nul Primar în vedere că lucrarea este de necesitate urgentă se autoriză a deschide licitație publică orală în termenele prescrise de legea contabilității publice.

După aprobarea licitației D-nul Primar va contracta cu antreprenorul iar plata o va face din bugetul anului curent 1896/97, iar la neajungere și în caz când nu s-ar putea termina construcțiunea localului de școală anul acesta, restul de plată îl va face din bugetele anilor viitori, în care condițiuni se va da antrepriza construcțiunii acestei școli.

Primar: ss/Petre C. Enescu

Consilieri: ss/ M. Nicolescu, D. Nicolescu, C. Predeleanu, I. Vlădoianu, P.I. Mazălu, M. Irimia, I. Gheorghiu.

Secretar: ss/ C.N. Mincu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 18/1896, f. 64-66v, original

278

1896 august 21, București. *Adresa Ministerului de Interne prin care comunică Primăriei orașului Călărași că aprobă deciziunea prin care s-a hotărât înființarea unei piețe la bariera Slobozia.*

Ministerul de Interne

Direcțiunea Administrațiunei Județene și Comunale

Nr. 19596 din 21 aug. 1896

Domnule primar,

Răspunzând la raportul Dvs nr. 4391, vă comunic că Ministerul, pe baza art. 95 din Legea pentru organizarea comunelor urbane, aprobă votul consiliului comunal din ședința de la 13 aprilie prin care a hotărât înființarea unei piețe pe terenul ce are comuna la bariera Slobozia și Mihai Viteazu.

p. Ministru,
ss/indescifrabil

Director,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 44/1896, f. 6, original

1896 decembrie 1, Călărași. *Articol din ziarul Gazeta Ialomiței referitor la efectuarea recepției provizorii la Palatul administrativ și de justiție.*

Sâmbătă a sosit în oraș dl. arhitect Țărușanu, însoțit de dl. arhitect Săvulescu, pentru a face recepțiunea Palatului administrativ.

Cei doi arhitecți, însoțiți de dl. prefect Stoianescu, de dl. Procop Dimitrescu și A Vineș, membrii Delegației județene, și de dl Ciconi, au vizitat toate camerele Palatului, pivnițele și casa construită pentru locuința prefectului. Au făcut sondaje pentru a vedea temelia clădirii, au măsurat înălțimile și lărgimile pieselor și sălilor, au măsurat scările etc.

Totul a fost găsit bine.

Aceasta este recepțiunea provizorie, pentru că construcția rămâne încă un an în seama d-lui antreprenor, anul de întreținere, în care timp se poate vedea încă dacă construcția prezintă vre-un defect, și după împlinirea anului de întreținere se face recepția definitivă.

Gazeta Ialomiței din 1 decembrie 1896

1897 februarie 15, București. *Adresă a Ministerului de Interne prin care se face cunoscut Primăriei orașului Călărași că s-a aprobat proiectul de construire a Cazarmei pompierilor.*

Ministerul de Interne
Nr. 2508, 14 febr. 1897

Domnule primar,

Drept rezultat la raportul dvs. nr. 813 vă comunicăm că Ministerul, pe baza avizului dat de Consiliul tehnic superior prin Jurnalul nr. 73, din 12 februarie a.c., aici anexat în copie, aprobă proiectul relativ la construirea unei cazarme pentru pompieri în acest oraș.

Totodată vi se înapoiază proiectul în cestiune compus din patru planuri și două piese scrise.

Ministru,
ss/indescifrabil

Director,
ss/indescifrabil

Rezoluție: După ce se va obține aprobarea împrumutului de un milion, dl registrator ne va prezenta ordinul de față cu toate anexele lui.

Arh. Naț. Călărași, Primăria orașului Călărași, dosar 26/1897, f. 8, original.

281

1897 aprilie 10, Călărași. *Informație de presă publicată în ziarul **Gazeta Ialomiței** referitoare la aprobarea Legii privind contractarea de către Primăria Călărași a unui împrumut de 1.000.000 lei.*

Camera, în ședința de la 2 aprilie și Senatul în ședința de la 3 aprilie au votat Legea prin care orașul Călărași este autorizat a contracta un împrumut de un milion lei de la Casa de Depuneri pentru pavarea orașului și construirea unei Cazarme de pompieri.

Planurile, devizele și caietele de sarcini fiind deja făcute de comună și aprobate de Consiliul tehnic superior, Primăria a și lansat publicații pentru ținerea licitațiilor acestor lucrări.

Astfel, campania din vara aceasta se va putea folosi și vom vedea construite cel puțin pavajele pentru cele mai frecventate strade...

Gazeta Ialomiței din 10 aprilie 1897

282

1897 aprilie 16, București. *Extras din raportul Consiliului General al P.S.D.M.R. la al IV-lea Congres național referitor la înființarea Clubului muncitoresc Frăția de la Călărași.*

Prin stăruința câtorva muncitori conștienți s-a întemeiat în 28 aprilie 1896 și în Călărași Clubul muncitorilor *Frăția*. Membrii înscriși în acest club sunt 200. Acum în urmă 20 de membri conștienți au hotărât organizarea clubului”.

Documente mișcarea muncitorească(1893 – 1900), p. 498.

283

1897 iulie 10, Călărași. *Contractul încheiat între antreprenorul Giuseppe Ciconi și Primăria orașului Călărași pentru construcția Cazarmii de pompieri. (Anexa 42)*

Contract de întreprindere

Subsemnatul Giuseppe Ciconi, de profesiune antreprenor de lucrări publice, domiciliat în Călărași, strada Independența, nr. 36, prin forme de licitație publică ținută de primărie în baza deciziei luate de Consiliul comunal al urbei Călărași, prin încheierea nr. 166, din 21 iunie anul curent 1897, prin care s-a aprobat asupra-mi licitația, declar prin acest act că am luat în întreprindere de la Primăria urbei Călărași construirea localului

cazării de pompieri pe locurile proprietatea comunei dintre străzile: Spitalului, Vânători și Călărașilor, executând această lucrare în modul următor:

1. Lucrarea cazării de pompieri vorbită mai sus o voi executa după planurile, devizele și caietul de sarcini întocmite de dl. inginer arhitect al comunei I.M. Neculcea și aprobate de către dl. ministru de interne prin ordinul nr. 2508 din februarie 1897, văzute și subscribe de mine.

2. Lucrarea o voi începe de îndată după subscrierea contractului și o voi termina negreșit până la finele lunii octombrie anul curent 1897.

3. Prețul cu care s-a adjudecat și aprobat asupra-mi licitațiunea construirii expusei cazării este de lei cinci, bani treizeci și cinci, nr. 5,35, la sută sub prețurile unitare din deviz, de lei patruzeci de mii șase sute nouăzeci și nouă, bani cincizeci, nr. 40699 și 50 %, care această din urmă sumă mi se va răspunde de primărie prin forme legale din împrumutul de un milion lei, ce comuna a contractat de la Casa de Depuneri, Consemnațiuni și Economii din București, în modul, timpul și condițiunile prevăzute de condițiunile generale pentru întreprinderi de lucrări publice, sancționate prin Înaltul Decret Regal nr. 3740/92, publicate în M.Of. nr. 193/92, care condițiuni fac parte în totalitatea lor integrală din acest contract și se vor aplica fără nici o excepție, întrucât nu sunt modificate prin caietul de sarcini.

La facerea plăților se vor observa regulile stabilite prin Legea contabilității publice.

4. Toate condițiunile prevăzute în caietul de sarcini al lucrării contractate prin prezentul contract sunt obligatorii pentru mine antreprenorul.

5. Pentru garantarea executării lucrărilor în termenul arătat mai sus depunem garanția definitivă în șase, nr. 6, lei la sută asupra sumei de lei patruzeci de mii șase sute nouăzeci și nouă, bani cincizeci, nr. 40699 și 50 %, adică lei două mii patru sute patruzeci și două, în recipisa nr. 3376 și 3375/1897, care rămâne integral efectuată în modul cum se prevede în condițiunile generale sus menționate.

6. În caz de condițiuni sau judecată în privința lucrării cazării luată în întreprindere îmi declar domiciliul în Călărași, strada Independența și Bulevardul Traian, nr. 36 unde mi se va notifica orice somațiune sau act de procedură.

7. Recepția lucrării definitive se va face de inginerul comunei, primarul și un delegat din sânul Consiliului comunal.

Subscrisul primar al urbei Călărași, în baza autorizațiunii ce mi s-a dat de Consiliul comunal respectiv, prin sus-zisa încheiere, declar în numele comunei că am contractat cu dl. Giuseppe Ciconi, antreprenor de lucrări din acest oraș, executarea cazării de pompieri în acest oraș, în condițiunile

prevăzute aici, după planurile, devizul și caietul de sarcini aprobate de instanțele în drept, făcând parte integrantă Condițiunile generale pentru întreprinderi de lucrări publice sancționate prin Înaltul Decret Regal nr. 3740/92, care se vor aplica fără nici o excepțiune în totalitatea lor.

Pentru care s-a format acest contract în dublu exemplar pe câte o coală cu timbre de câte zece lei fiecare de ambele părți, luându-se câte unul de fiecare în parte.

Antreprenor,
ss/Giuseppe Ciconi

Primar,
ss/Petre Enescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 33/1897, f. 25-26, original.

284

1897 noiembrie 15, Călărași. *Proces-verbal prin care se face recepția provizorie a localului Cazarmii de pompieri din Călărași.*

Proces – verbal

Astăzi 15 noiembrie 1897, subsemnații Petre Enescu, primarul urbei Călărași, asistat de dnii C. Predeleanu și M. Nicolescu, consilieri comunali și Ion Neculcea, inginerul orașului Călărași, în fața dlui antreprenor G. Ciconi, transportându-ne la construcția Cazarmei de pompieri pentru a face recepție provizorie, pe care găsim-o executată conform devizului, planului și caietului de sarcini, am făcut recepție provizorie, intrând de azi 15 noiembrie anul de întreținere și dresând acest proces – verbal în triplu exemplar, din care două se vor înainta primăriei, iar unul dlui antreprenor.
Călărași, 15 noiembrie 1897.

Primar,
ss/Petre Enescu

Consilieri,
ss/C. Predeleanu
ss/M. Nicolescu

Inginer,
ss/Ion Neculcea

Antreprenor,
ss/G. Ciconi

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 26/1897, f. 54, original.

1898 aprilie 28, Călărași. *Raportul general întocmit de Serviciul sanitar și înaintat Ministerului de Interne privind starea igienică a orașului Călărași pe anul 1897.*

Primăria orașului Călărași
Serviciul sanitar

Nr. 1048 din 28 aprilie 1898

Domnule Director General,

Conform art. 57 din Regulamentul serviciului sanitar de urbe, am onoare a vă prezenta raportul meu asupra stării sanitare a orașului Călărași pe anul expirat 1897.

Din punct de vedere topografic, orașul Călărași este situat pe malul unui braț al Dunării – Borcea și în vecinătate imediată cu o baltă mare permanentă – Ezerul; afară de cătunul Măgureni, care ține de oraș și care este situat la o parte, el formează un singur corp cu o suprafață aproximativ de 124 hectare; are o formă regulată dreptunghiulară cu axa principală în direcțiunea N-V, S-E. Este așezat pe un teren șes și prea puțin înclinat către Borcea; natura solului este argiloasă; nivelul apei subterane, în diferite puncte ale orașului, variază între 12 – 20 metri adâncime. Dintre vânturi, cel care predomină mai mult este cel de nord, Crivățul.

Privit în total, orașul Călărași pare croit a deveni un oraș modern. Forma regulată, margini bine limitate, străzi largi și drepte; este incontestabil că se fac mari forțări pentru înfrumusețarea și îmbunătățirea condițiilor de igienă ale orașului dar până a ajunge a-l moderniza cu totul, mai trebuie mult, căci lipsesc din alcătuirea lui multe din elementele indispensabile unui oraș sănătos și curat.

Străzile, în număr de 24, traversează orașul: 12 în lungime și 12 de-a curmezișul; ele sunt toate drepte, fără cotituri și având fiecare o lărgime de 14 metri; încă de acum doi ani asupra lor s-a întreprins o lucrare tehnică de mare valoare – nivelarea și pavarea lor cu piatră cubică sau cu bolovani de râu; facerea de trotuare cu bazalt pe liniile mai principale și cu bolovani pe străzile mai lăturalnice, lucrare care va necesita multe cheltuieli, până la completarea și terminarea ei, dar care chiar cu puținul cât s-a făcut până acum a modificat simțitor aspectul și condițiunile de salubritate ale orașului.

Actualmente pe străzile care au rămas tot primitive și asupra cărora nu s-a făcut nici o lucrare tehnică, și dintre acestea sunt încă multe, din toamnă și până primăvara târziu circulația devine aproape imposibilă, solul fiind impermeabil și panta de scurgere a orașului prea mică, se formează pe aceste străzi cantități enorme de noroi, iar din distanță în distanță gropi pline

cu ape stagnante, la care se mai adaugă și o mulțime de gunoaie ce se amestecă și putrezesc la un loc, formând adevărate focare, din care cu începerea căldurilor se degajă miasme otrăvitoare, iar în timpul verii, toate aceste depozite se prefac în praf, și cum curenții de vânturi se formează foarte ușor, mai întotdeauna atmosfera orașului abundă în miasme, fie în coloane de praf și în asemenea condițiuni ea nu poate fi decât vătămătoare sănătății publice.

Orașul nu are nici un canal de scurgere pentru apele meteorice sau zămurile venite de la menajuri, pentru apele meteorice; pavându-se orașul, rigolele străzilor bine îngrijite vor putea servi scurgerii lor. Pentru zămurile de menajuri, canalele sunt absolut indispensabile, dar canalizarea orașului necesită cheltuieli, care întrec puterile comunei. O ameliorare în acest sens cred că s-ar putea aduce obligând pe proprietari, cu deosebire cei din centru, a-și face haznale zidite și cimentate bine și care să se golească pe măsură ce se umplu.

Curățenia orașului variază cum e socotită în centru sau spre părțile mărginașe. În centru străzile sunt curate, căci primăria are un serviciu de măturători și căruțe pentru ridicarea gunoaielor și a noroiului și toată activitatea acestui serviciu este concentrată mai mult în această parte; străzilor mai mărginașe pe lângă că nu li se acordă mai nici o atențiune, dar adeseori locuitorii în urma invitațiunilor polițienești de a-și avea curțile pe dinaintea caselor curate, aruncă în stradă gunoaiele provenite de la măturatul zilnic.

Piețe. În anul expirat au funcționat două piețe, ambele prevăzute cu niște barăci de lemn; numai una singură este pavată, amândouă nu au apă și nici canale de scurgere.

Pescăria, așezată pe malul gâtului Ezerului, aproape de vărsarea acestuia în Borcea, se găsește în condițiuni foarte precare; n-are apă, n-are podeală impermeabilă, iar în șanțul de scurgere pătrund toate zămurile provenite de la spălatul și săratul peștelui și, infiltrându-se în pământ, produc în timpul căldurilor un miros pestilențios; o prefacere radicală a gheretelor pescăriei se impune de urgență.

Higiena locuințelor. Cea mai mare parte din casele acestui oraș sunt nesănătoase, natura solului dă proasta calitate a materialului, defecțiunile de construcție fac ca la cele mai multe case umezeala să se urce la tavan; am observat că multe din casele vechi cu pereți de gard și mai subțiri, sunt în condițiuni de salubritate mai satisfăcătoare decât clădirile cu aspect măreț, dar făcute cu temelie puțin adâncă și din cărămidă, care prin aceste părți cu deosebire este mai mult uscată decât arsă.

Higiena școlilor. Primăria are în sarcina sa un gimnaziu, trei școli primare de băieți, două de fete, o școală mixtă și una rurală cu tip urban. Pentru educațiunea și instrucțiunea copiilor, statul are partea intelectuală, iar comuna partea materială, așa fiind, comuna își îndeplinește această datorie sfântă cu multă stăruință. Patru din aceste școli și anume Gimnaziul, Școala nr. 1 și nr. 2 de băieți și nr. 1 de fete, își au localele lor proprii, construite în condițiuni potrivite destinațiunii lor, deși la unele se mai observă mici neajunsuri care ar trebui îndepărtate. Școala nr. 3 de băieți și școala rurală de tip urban ocupă localuri improprii, dar primăria se vede nevoită, din lipsă de mijloace, a le admite. Inspecțiunea medicală a școlilor s-a făcut în mai multe rânduri, în cursul anului nu s-a declarat nici o maladie infecto-contagioasă printre copii.

Cimitirele sunt în număr de trei: ortodox, catolic și israelit, toate situate afară din oraș și la distanță regulamentară. Cimitirele catolic și israelit sunt împrejmuite cu șanțuri adânci, au plantațiuni, mormintele sunt așezate la rând, au șosele printre morminte, au casă mortuară; cimitirul ortodox are nevoie de mai multă sollicitudine din partea autorității comunale, atât în ceea ce privește distribuirea mormintelor cât și a șoseluirii și a plantațiunii...

Poliția sanitară a alimentelor și băuturilor. Alimentarea orașului cu apă se face de-a dreptul din Borcea sau de la gura Ezerului, după cum nivelul apelor este mai mult sau mai puțin ridicat, dar oriunde s-ar servi, apa întotdeauna este de calitate proastă, este tulbure și conține materii organice. Sistemul de a o limpezi prin bătaie cu piatră acră și strecurare reușește a masca impuritatea ei, dar nu o face mai puțin vătămătoare, aceasta o dovedește și observația zilnică și rezultatul analizei științifice făcute în laboratorul de chimie din București, din 1892. Toată lumea este convinsă de urmările vătămătoare întrebuițând o astfel de apă pentru băut. Chestiunea a fost adusă în nenumărate rânduri înaintea Consiliului de igienă și comunal, iar ca urmare oamenii cu mijloace mai corectează întrebuițând pentru apa de băut filtrul, cei mai sărmani se mulțumesc cu limpezirea ei. Primăria însă nu poate lua nici o măsură, căci aducerea în oraș a unei ape care să fie bună, curată, limpede, costă bani și comuna nu dispune de mijloace.

Populațiunea mărginașă din partea opusă Borcei, întrebuițează pentru băut și pentru nevoile zilnice apa de puțuri, dar aceasta este și mai rea decât cea din Borcea, fiind prea mult sălcie.

Apa gazoasă din comerț se furnizează de doi fabricanți. În ce privește modul de fabricare și vasele în care se conservă întrunesc condițiunile prescrise de regulament, neajunsurile cum se observă câte o dată, provenite de la întrebuițarea apei din Borcea, care nu poate fi degajată în totul din materiile organice ce conține. Colorațiunea și îndulcirea limonadelor gazoase

se face cu siropuri de fructe libere de orice substanțe străine și vătămătoare sănătății. Inspecțiunea medicală a fabricilor de ape gazoase și limonade s-a făcut în mai multe rânduri.

Inspecțiunea pieții, birturilor, cafenelelor, brutăriilor, cârciumilor și hanurilor s-a făcut de mai multe ori în cursul anului. Cafenelele se țin curat, nu se ventilează însă îndeajuns, față cu populațiunea care se grămădește, mai ales iarna și pe timpurile urâte; mai la toate apa pusă în consumațiune este numai limpezită; cu toate intervențiunile nu am reușit a face ca la cafenele să se servească apă filtrată.

Exercițiul medicinei și al farmaciei. În cursul anului 1897 au exercitat în oraș arta lor: 5 doctori în medicină, 3 medici veterinari, 2 diriginți de farmacie, 2 asistenți de farmacie, 2 moașe, 1 vaccinator, 1 agent sanitar.

Căutarea bolnavilor săraci. La cancelaria acestui serviciu se dau în toate zilele consultațiuni gratuite de la 8 la 10 a.m., iar în cursul zilei la domiciliu ori de câte ori cere trebuința. În anul 1897 s-au dat 3529 consultațiuni gratuite, dintre care 204 la domiciliu și 3325 la dispensar; 450 ordonanțe gratuite cu spesele lor și 3079 cu spesele comunei. Cele două moașe ale comunei au asistat 196 faceri și 15 avorturi; 163 au fost numai vizitate, asistența fiind făcută de moașe empirice; dintre faceri 5 au fost mortale, într-un singur caz de distrofie prezentat în oraș, s-a aplicat forcepsul extrăgându-se un copil viu.

Mișcarea populațiunii. Cifra locuitorilor orașului Călărași se urcă aproximativ la 10.000 suflete. În anul 1897 s-au născut în oraș 386 copii vii, din care 362 ortodocși, 6 catolici și 18 israeliți; 13 copii au fost născuți morți; morți au fost 324 din care 310 ortodocși, 3 catolici, un musulman, 10 israeliți; căsătorii au fost 70, din care 63 ortodoxe, 4 catolice și 3 mosaice. Comparativ cu anul trecut 1896, în anul acesta am avut 51 nașteri mai mult, iar după religie, ortodocșii sunt cu 47 mai mult, catolicii cu 3 mai mult și mosaicii unul mai mult. Morți în anul acesta au fost 29 mai puțin, din aceștia, ortodocși am avut 23 mai puțin, catolici 6 mai puțin și israeliții au avut aceiași cifră de zece. În numărul de 324 morți intră și 50 care au decedat în spital...

Aceasta este, domnule director, în scurt starea sanitară a orașului Călărași în cursul anului 1897, pe care cu onoare o aduc la cunoștința Domniei voastre.

Medicul orașului,
ss/indescifrabil

286

1898 septembrie 19, Călărași. *Proces-verbal de recepție provizorie a localului Școlii de fete nr. 2 din Volna. (Anexa 43)*

Proces – verbal

Astăzi 19 septembrie 1898

Subsemnatul P. C. Enescu, primarul urbei Călărași, asistat de D-nii Ion M. Neculcea, inginer al orașului, de D-l consilier comunal C. Predeleanu și de D-l antreprenor G. Ciconi, ne-am transportat la localul școlii de fete nr. 2 din Volna, pentru a face recepția provizorie și am constatat că lucrările s-au executat în bune condițiuni și conform condițiilor devizului și caietului de sarcini.

Pentru care am făcut recepția provizorie, valoarea întregii construcțiuni ridicându-se la suma de lei 86.804, 53.

Am dresat prezentul proces-verbal în dublu exemplar.

Primar, ss/P.C. Enescu

Inginer, ss/Ion M. Neculcea

Consilier comunal, ss/C. Predeleanu

Antreprenor, ss/G. Ciconi

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 26/1898, f. 7, original

287

1898 noiembrie 1. *Extras din articolul „Programul nostru” publicat în primul număr al ziarului Deșteptarea Ialomiței, de orientare conservatoare, cel mai longeviv organ de presă din Călărași până în decembrie 1989. (Anexa 44)*

Prin ziarul *Deșteptarea Ialomiței*, vom susține principiile Partidului Conservator, al cărui șef recunoscut și necontestat este venerabilul Lascăr Catargiu.

În județul nostru, în județul Ialomița, se simțea de toți lipsa unui asemenea ziar. Iată dar îndeplinită această dorință prin apariția lui.

În fruntea celor care au binevoit să contribuie pentru realizarea ei sunt domnii G. Gr. Cantacuzino și fiul său Mihail G. Cantacuzino, amândoi mari proprietari în județul nostru și animați de cele mai frumoase sentimente.

Atât în județ cât și în orașul Călărași, trebuințele sunt multiple... Făcând să triumfe ideile și principiile Partidului Conservator, aceste trebuințe vor fi mai lesne de realizat...

Deșteptarea Ialomiței din 1 noiembrie 1898

288

1899 ianuarie 19, Călărași. *Cererea prin care Vasile Kira solicită Primăriei Călărași eliberarea autorizației necesare în vederea înființării în oraș a unei fabrici de bere.*

Primită: 19 ianuarie 1899

Domnule primar,

Subsemnatul, voind a înființa o Fabrică de bere, dotată cu toate ustensilele necesare unei asemenea industrii, pe locul dlui Mihai Matei, situat în str. Tudor Vladimirescu nr. 1 (marginea externă a orașului, după cum prevede art. 32 din Regulamentul industriilor insalubre) vă rog binevoiiți a-mi da cuvenita autorizațiune pentru înființarea suszisei fabrici, cunoscând totodată că mă voi supune tuturor dispozițiunilor Regulamentului respectiv.

Cu stimă,
ss/Vasile Kira

Rezoluție: Se va elibera permisia cerută după ce dl medic șef al orașului își va da avizul.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 6/1899, f. 3, original.

289

1899 februarie 14, Călărași. *Decizia nr. 91 din 14 februarie 1899 a Consiliului comunal al urbei Călărași prin care se decide raza și limitele orașului Călărași*

Consiliul comunal al urbei Călărași
Nr. 91, Anul 1899 februarie 14

Ședința extraordinară

Ședința s-a deschis sub președinția D-lui Primar Petre C. Enescu la ora 2 după amiază, la care au luat parte D-nii consilieri: N.S. Maltezeanu, D. Iliescu, Stoica B. Pița, Ilie E. Căsâru, R.P. Brăccescu și M. Nicolescu ajutor de primar. Au absentat D-nii consilieri: D. Nicolescu, R. Opran, I. Vlădoianu lipsă din oraș și Preotul I. Simulescu aflat bolnav.

Consiliul a fost convocat în ședință extraordinară conform art. 17, 18 și 19 din legea pentru organizarea comunelor urbane.

Fiind întrunită majoritatea absolută a membrilor în exercițiu, prevăzută de art. 21 din lege, D-nul Primar a cerut consiliului să revină asupra deciziunii fostului consiliu comunal din 1895 cu nr. 215 relativ la

delimitarea circumscripției acestui oraș, care deciziune a fost înaintată D-lui ministru de interne în același an, de unde ca răspuns s-a primit ordinul nr. 30682 pe lângă care s-a înapoiat primăriei zisa deciziune întrucât termenul prevăzut de art. 129 din legea pentru organizarea comunelor urbane a expirat rămânând a se menține limitele circumscripției orașului astfel cum a fost și mai înainte deoarece o asemenea limitare se poate face prin lege.

Că astăzi simțindu-se necesitate de fixarea în mod definitiv a circumscripției orașului,

Având în vedere și comunicările făcute de consiliile comunale limitrofe cu încheierile nr. 16 de la comuna Tonea și nr. 12 de la comuna Călărașii Vechi prin care au hotărât ca circumscripțiile vorbitelor comune să rămână astfel cum se găsește actualmente,

Că, de la punerea în aplicație a legii pentru organizarea comunelor urbane din anul 1894, trecând termenul de un an acordat de art. 129 din aceeași lege, când comunele urbane urma să-și fixeze raza orașului și deci astăzi nu se poate face decât numai prin lege.

În speță a cerut ca consiliul să decidă din nou fixarea razei orașului,

Consiliul,

Având în vedere propunerea D-lui Primar expusă mai sus precum și deciziunile consiliilor comunale Tonea și Călărașii Vechi aflate în dosarul Primăriei din 1895 relative la fixarea razei orașului,

Având în vedere și dispozițiunile art. 129 ultimul aliniat din legea pentru organizarea comunelor urbane,

Având în vedere că comunele Tonea și Călărașii Vechi prin deciziunile luate de consiliile comunale respective în această privință a hotărât ca raza acelor comune să rămână după cum a fost și se găsește actualmente,

Având în vedere că limita circumscripției acestei urbe, atât în trecut cât și astăzi a fost delimitată despre comuna Călărașii Vechi cu moșia Călărașii Vechi și islazul orașului și despre comuna Tonea pe hotarul moșiei Trămșanca Radu Vodă sau Vieroșul în apropiere de cătunul Măgureni ce face parte din oraș,

Considerând că comunele despre care este vorba mai sus își mențin vechie limite, nearătând anume punctele,

Că dar, orașul în fața populațiunii ce îl ocupă este de absolută trebuință a i se destina raza și limitele lui.

Pentru aceste motive, Consiliul,

Decide:

Ca raza orașului să fie limitată la miază-zi cu apa râului Borcea și Gâtul Ezerului.

La apus cu hotarul despărțitor de moșia Călărașii Vechi și cătunul Mircea Vodă.

La miază-noapte cu șanțul vechi despărțitor al islazului de pogoanele orașului care merge până la cimitirul catolic înainte intrând și grădina lui Zamfir Ionescu și se va scobori în linie dreaptă până la linia ferată, continuând pe linia ferată până la bariera Roseți și de aici pe șoseaua Roseți pe dreapta până la hotarul despărțitor al pogoanelor cătunului Măgureni mergând spre vale până în apa Borcei intrând în aceasta și raza și teritoriul cazarmii Regimentului 5 Ialomița nr. 23 și cătunul Măgureni cu lunca orașului.

D-l Primar se autoriză ca deciziunea de față să o supună aprobării instanțelor superioare în drept, conform art. 129 din legea pentru organizarea comunelor urbane.

Primar, /ss/ P.C. Enescu

Consilieri: ss/N.S. Maltezeanu, I.E. Căsăru, Stoica B. Pița, M. Nicolescu, R.. Brăcăcescu, D. Iliescu.

Secretar, /ss/ C. N. Mincu.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 25/1899, f. 3-4v, original

290

1899 mai 20, Călărași. *Publicație a Comisiei interimare a orașului Călărași prin care sunt convocați în adunare extraordinară alegătorii colegiilor orășenești.*

Comisiunea interimară a urbei Călărași

PUBLICAȚIUNE

Călărași, 20 mai 1899

Prin Înaltul Decret regal nr. 1761 din 24 aprilie 1899, Consiliul comunal al acestei urbe fiind dizolvat, după cum ni s-a comunicat de d-nul ministru de interne cu ordinul nr. 8886,

Noi, P. Petrescu, președintele Comisiei interimare, în virtutea art. 22 și 23 din Legea electorală comunală, convocăm în adunare extraordinară pe alegătorii colegiilor acestei comune, prevăzuți de lege, cuprinși în listele definitive și cu drept de a vota, spre a se întruni astfel:

- 1) Alegătorii colegiului I, în ziua de 18 iunie viitor 1899, pentru a alege șase consilieri;
- 2) Alegătorii colegiului II și delegații alegătorilor indirecti, în ziua de 20 iunie viitor 1899, pentru a alege cinci consilieri;

3) În ziua de 6 iunie 1899 se vor alege opt delegați de către alegătorii indirecti de comună ai colegiului III.

Toate operațiunile alegerii vor avea loc la casa Primăriei Călărași, în strada Știrbei Vodă, iar scrutinul, conform art. 34 combinat cu art. 48, va sta deschis de la ora 9 dimineața până la ora 5 seara.

Președinte, ss/P. Petrescu

Secretar, ss/C.N.Mincu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 53/1899, f. 2, original.

291

1899 iunie 20, Călărași. *Informație publicată în ziarul Deșteptarea Ialomiței privind rezultatul alegerilor înregistrat la Colegiul I Călărași.*

În ziua de 18 curent a avut loc alegerea a șase membri pentru Consiliul comunal al orașului Călărași., în urma căreia s-au declarat aleși amicii noștri Marinache Popescu, Petrache Petrescu, Gheorghe Nicolaide, Ghiță Demetrescu, Ion Vlădoianu și Dimitrie Iliescu.

Opoziția nici n-a mai îndrăznit a-și mai pune listă în urma dezastroasei căderi de la Cameră și Senat...

Deșteptarea Ialomiței din 20 iunie 1899

292

1899 august 15, Călărași. *Extras din articolul „Situția politică” publicat în ziarul local Deșteptarea Ialomiței, organ al Filialei Călărași a Partidului Conservator.*

Nu este rău să ne ocupăm de situația politică actuală din județul Ialomița. Comparând-o cu situația de acum câțiva ani, vom vedea că Partidul Conservator a progresat.

În timpul Guvernului conservator, care s-a retras la 1895, liberalii uniți, având de șefi pe I. Poenaru-Bordea și A. Stoianescu, făceau opoziție crâncenă guvernului.

A trebuit o luptă titanică a conservatorilor din localitate pentru a răsturna pe dl. Stoianescu de la Primărie.

Astăzi lucrurile s-au schimbat, cei doi șefi s-au certat și fiecare revendică onoarea de a fi conducătorul liberalilor din localitate.

La ultimile alegeri de Cameră Partidul Conservator a reperat a victorie frumoasă, prin nealegerea la Colegiul I de Cameră a dlui I. Poenaru-Bordea.

În alegerile de comună nu s-a mai prezentat listă de opoziție și era natural, căci în urma înfrângerii ce au sufeit la Cameră și a certurilor survenite între d-nii Stoianescu și Poenaru ar fi riscat o cădere rușinoasă...

În schimbul acestei debandade a adversarilor noștri, Partidul Conservator, strâns unit în jurul șefului său (Mihail Cantacuzino – nota ns.), lucrează pentru binele județului, știind că numai astfel va putea să dovedească alegătorilor că nu s-au înșelat când le-au acordat încrederea...

Deșteptarea Ialomiței din 15 august 1899

293

1900 ianuarie 29, Călărași. *Cerere a locuitorilor din cătunul Măgureni înaintată Ministerului Agriculturii, Comerțului, Industriei și Domeniilor prin care cer porumb de mâncare, aflându-se într-o situație foarte grea din cauza secetei care a bântuit.*

Domnule ministru,

Suntem locuitori capi de familii, plugari, muncitori manuali de pământ, proprietari de case și pământ căpătat prin legea rurală din 1864, în cătunul Măgureni, pendinte de urbea Călărași, județul Ialomița.

În anul expirat 1899, cu groaznica secetă ce ne-a bântuit, am rămas fără existență și într-o stare disperată; am petiționat d-lui prefect local de mai multe ori de astă toamnă și până în prezent, de a ni se da și nouă porumb pentru mâncare, dar parcă am fi fost oameni fără căpătâi de la care statul nu ar putea să se despăgubească și nu s-a luat nici o dispoziție.

De aceea în disperarea noastră, neștiind ce să mai facem, aducem și la cunoștința Domniei voastre, domnule ministru, rugându-vă cu lacrimile în ochi să binevoiți a dispoza cât s-ar putea de neîntârziat și nouă porumb pentru mâncare, cel puțin câte cinci ddl de fiecare suflet.

Suntem pozitiv informați că la comunele rurale învecinate se înscriu plugari pentru orz și porumb de sămânță; implorăm bunătatea domniei voastre a dispoza și înscrierea noastră unde credeți.

Binevoiți a primi încredințarea deosebitei noastre considerațiuni.

29 ianuarie 1900

Urmează 18 semnături ale unor locuitori din Cartierul Măgureni

Dlui ministru al Agriculturii, Comerțului, Industriei și Domeniilor.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 40/1900, f. 52, copie.

294

1900 martie 22, Călărași. *Actul de naștere al lui Vasile Radu V. Stanciu, profesor, publicist, avocat, specialist în criminologie.*

Din anul una mie nouă sute, luna martie, două zeci și două, după amiază.

Actul de nașterea copilului Vasile Radu, de sex bărbătesc, de națiune română, de religie ortodocșă, născut alaltăieri două zeci martie, ora patru dimineața la locuința părinților săi din acest oraș Călărași, strada Slobozia, fiu al D-lui Vasile N. Stanciu de ani trei zeci și trei, de profesie profesor și al Doamnei Elena soția Domniei sale de ani două zeci și opt, de profesie menajeră, ambii domiciliați în orașul Călărași. După declarația ce ni s-a dat de tatăl care ne-a înfățișat copilul. Întâiul martor Emanoil Teodorescu de ani trei zeci și opt, de profesie profesor și al doilea martor Anghel Brătincu de ani patruzeci, de profesie funcționar ambii domiciliați în orașul Călărași, care au subscris acest act, după ce li l-am citit, împreună cu noi și cu declarantele. Constatat după lege de noi căpitan Neagu Coman , ajutor de primar și ofițer al stării civile din urbea Călărași, conform delegației domnului primar nr. 4704.

Declarant: ss/Vasile N. Stanciu

Martori: ss/Em. Teodorescu; ss/A. Brătincu

Ofițer: ss/Căpitan N. Coman

Mențiune: Decedat, act de deces nr. 77 din 9.10.1986, în Franța, Comunicat 27. I. 1988. Ss/indescifrabil

Arh, Naț. Călărași, *Colecția de stare civilă, orașul Călărași*, Registrul de născuți pe anul 1900, actul nr. 86, original

295

1900 august 24, Călărași. *Contractul de arendare a venitului Bâlciiului cu obor de vite ce se formează anual pe islazul orașului, intervenit între Primăria orașului și Mendel Abramovici, comerciant din oraș.*

CONTRACT DE ARENDARE

Subscrisul Mendel Abramovici, comerciant din Călărași, în urma îndeplinirii formelor de licitațiune ținute de Primăria urbei Călărași în ziua de 20 august curent 1900, aprobată asupra-mi de Consiliul comunal respectiv, prin deciziunea nr. 168 din 22 ale acestei luni, declar prin contract că am luat în arendă de la Primăria Călărași venitul Bâlciiului cu obor de vite

ce se formează pe raionul oraşului la 29 august curent, în condiţiunile următoare:

1. Taxele de chirii le voi percepe după cum sunt prevăzute în condiţiunile ce au servit de bază la licitaţie, care fac parte integrantă din acest contract, sub pedeapsa prevăzută de lege pentru contra urmare.

2. Preţul la care s-a adjudecat şi aprobat asupra-mi arendarea bâlciului, cestiune de lei (două zeci şi două de mii) cu recipisa nr. 20 îi voi depune la Casa comunală în două cîşturi în numerar: jumătate, lei unsprezece mii la subscrierea contractului, iar cealaltă jumătate de lei unsprezece mii – asemenea în ziua de cinci septembrie viitor 1900, fix până la ora zece dimineaţa.

3. Primăria este în drept a tranşa obligatoriu pentru părţi şi în special pentru mine antreprenorul orice conflicte şi neînţelegeri ce s-ar ivi în privinţa perceperii taxelor prevăzute în condiţiuni.

4. Perceperea taxelor marcatului măsurilor şi greutateilor metrul, cântăritul, precum şi a biletelor de vânzări de vite şi vize se fac de primărie prin agenţii săi, care se va încasa în folosul comunei.

5. Dispoziţiunile art. 35, 36, 40, 43, 44, 46 din condiţiuni sunt şi rămân a se îndeplini de mine antreprenorul întocmai, plus celelalte obligaţiuni, privindu-mă cheltuielile cu facerea oborului de vite, împrejmuiu-l după indicaţiile ce se vor da de domnul inginer al comunei, domnul medic veterinar şi domnul primar, cancelaria, oadaia de gardă şi arestul poliţienesc, cu scânduri, chioşcul din centrul bâlciului, retiradele, curăţitul terenului bâlciului de spini şi aprinsul felinarelor în bâlci, precum şi plata gardei de soldaţi ce ni se pune la dispoziţie pentru menţinerea ordinii în bâlci, care se evaluează maximum la suma de lei 1900 în total.

6. Eu antreprenorul mă oblig a depune primăriei spre numerotare, numerare şi sigilare toate actele ce-mi vor servi la perceperea taxelor de chirii în bâlci, conform condiţiunilor, iar după terminarea bâlciului asemenea voi depune formal primăriei spre verificare, rămânând în arhiva primăriei.

Subscrisul primar al urbei Călăraşi, în baza autorizaţiunii ce mi s-a dat de Consiliul comunal, respectiv prin deciziunea nr. 168 din 22 august curent, în numele comunei declar că am arendat d-lui Mendel Abramovici din Călăraşi venitul bâlciului şi oborul de vânzări de vite ce se formează pe raionul oraşului la 29 august 1900, având durata până la 10 septembrie viitor acestui an, sub condiţiunile prevăzute în acest contract şi cele votate de Consiliul comunal prin deciziunea nr. 125 din 1900.

Eu Mendel Abramovici, arendaşul venitului Bâlciului Călăraşi, accept în totul cele arătate în acest contract cum şi condiţiunile ce au servit

de bază la licitație de care am luat cunoștință, prin subsemnarea lor pentru întocmai urmare considerându-se ca făcând parte din acest contract.

Pentru care s-au făcut două asemenea contracte din care unul pe hârtie timbrată și altul pe hârtie liberă, conform art. 30 din noua lege a timbrului din 1900, subscriindu-se de ambele părți și luându-se câte un exemplar de fiecare parte.

Făcut în Călărași, astăzi 24 august 1900.

Arendaș, ss/Mendel Abramovici

Primar, ss/Ghiță Demetrescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 31/1900, f. 18-19, original.

296

1900 septembrie 13, Călărași. Informație publicată în ziarul *Deșteptarea Ialomiței* referitoare la Școala profesională de fete înființată în urmă cu un an la Călărași.

În fine, după atâta așteptare ne văzurăm și cu o școală secundară de fete. Era desigur prea greu pentru stat ca în împrejurările grele prin care trecem astăzi financiarmente să înființeze o asemenea școală. Ceea ce n-a făcut, sau mai bine n-a putut să facă statul, a reușit să facă inițiativa particulară. Mulțumită domnilor profesori ai gimnaziului local, părinții - în schimbul unei sume destul de mici – au unde să-și plaseze copilele lor pentru a le da cultura absolut necesară epocii în care trăim. Ceva mai mult; școala de care vorbim are un dublu avantaj. Întâi că e o școală profesională completă și în al doilea că în plus pe lângă un curs profesional are programa gimnaziilor statului. Așa că elevele care se vor distinge la studiu și ar dori să continue mai departe au drumul deschis în această direcție...

Deșteptarea Ialomiței din 13 septembrie 1900

297

1900 septembrie 17, Călărași. *Hotărârea Consiliului comunal al urbei Călărași prin care se aprobă contribuția financiară pentru construirea podului peste gâtul Ezerului.*

Consiliul comunal al urbei Călărași

Nr. 181, Anul 1900 septembrie 17

Sesiunea ordinară

Președinția D-lui Primar G. Dimitrescu.

Membri prezenți: D-nii M. Popescu, D. Iliescu, C. Predeleanu, I.M.

Taifas, G. Nicolaide, Stoica B. Pița și N. Coman – ajutor de primar.

Membri absenți: P. Petrescu, Dobre Vasilescu și Ion Vlădoianu.

Consiliul a fost convocat în sesiune ordinară conform art. 16 din legea comunală.

Fiind întrunită majoritatea absolută a membrilor în exercițiul prevăzut de art. 21 din lege, d-nul Primar a declarat ședința deschisă la ora 3 după amiază, după care a pus în vedere consiliului că în urma adresei Serviciul tehnic județean, cu nr. 3316 și aceea a d-lui inginer șef al județului cu nr. 485, relative la contribuția comunei cu suma necesară pentru facerea podului peste apa Gâtului Ezerului, imperios și absolut necesar cetățenilor pentru trecerea în bălți unde au interese și care pod a figurat din trecut, însă acum din cauza venirii apelor din anul trecut și cel curent a fost deteriorat cu desăvârșire, lucru ce l-a pus în pozițiune a ordonanța suma de lei 650 din paragraful extraordinar al bugetului drumurilor pe anul curent 1900/901, pe baza facultății ce-i acordă al. I de sub art. 117 din Legea comunală.

Consiliul,

Având în vedere propunerea d-lui Primar expusă mai sus, precum și adresa Serviciului tehnic județean, cu nr. 3316/900 și a d-lui inginer al județului cu nr. 485, prin care se cere ca comuna să contribuie cu suma de lei 650 pentru facerea podului peste apa Gâtului Ezerului, fiind de interes general,

Având în vedere că pentru satisfacerea dorinței unanime a cetățenilor care mai toți au interese comerciale prin bălți, acel pod urmând a fi reînființat,

Considerând că pe apa Gâtului Ezerului un asemenea pod a datat de mai mulți ani anteriori, însă anul acesta din cauza venirii apelor s-a deteriorat cu desăvârșire, astfel că reînființarea lui se impune imperios și absolut,

Considerând că dl. Primar pe baza cererilor indicate mai sus și în virtutea dreptului ce îi acordă al. I de sub art. 117 din Legea comunală, a ordonanțat cu anticipație creditul necesar în această privință,

Consiliul urmează, în vederea urgenței ce s-a cerut, să încuviințeze această cheltuială până la aprobarea creditului ce se va cere a se deschide din fondul respectiv, întrucât prin buget pe anul curent nu s-a prevăzut plata unor asemenea cheltuieli,

Pentru care motive, Consiliul decide:

Pe de o parte încuviințează ca comuna să contribuie cu suma de lei 650 ca: împreună și cu aceia ce Casa județului Ialomița va plăti să serve pentru facerea podului peste apa Gâtului Ezerului despre care este vorba mai sus, sumă care s-a și ordonanțat de primărie anticipat în numele d-lui inginer al județului spre a-i servi la întâmpinarea cheltuielilor ocazionate în această privință.

Iar pe de alta autoriză pe dl. primar a deschide cuvenitul credit extraordinar de lei șase sute cinci zeci din fondul pentru deschidere de credite

suplimentare și extraordinare alocat în bugetul drumurilor pe anul convenit 900/901 și prevăzut la capit. III al. 6, sumă deja ordonanțată anticipat, în fața urgenței cu care s-a cerut facerea podului în chestiune.

Prezenta deciziune se va supune aprobării d-lui Ministru de Interne conform art. 117 din Legea comunală după care se va face convenita operațiune prin scripte.

Primar,/ss/ G. Dimitrescu

Consilieri: /ss/ G. Nicolaide, Stoica B. Pița, Iancu M. Taifas, M. Popescu, C. Predeleanu, D. Iliescu, N. Coman

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 48/1900, f. 30-31, original

298

1900, București. *Extras din Anuarul județului Ialomița pe anul 1900 referitor la personalul Primăriei Călărași*

Primăria orașului Călărași

G. Demetrescu, primar
Căpitan N. Coman, ajutor
C. Predeleanu, consilier
Stoica B. Pitza, consilier
I. Vlădoianu, consilier
D. Iliescu, consilier
Petrache Petrescu, consilier
Marinache Popescu, consilier
Gh. Nicolaidi, consilier
I. M. Taifas, consilier
Dobre Vasilescu, consilier
C. N. Mincu, secretar
Petrache Movilă, contabil
Ion D. Ionescu, registrator
Ilarion Noreanu, copist
Paraschiv Georgescu, copist
Ahil Nicolaidi, copist

Nicolae Stoicescu, *Anuarul județului Ialomița pe anul 1900*, București, 1900, p. 50

299

1901 februarie 26, București. *Ordin al Ministerului de Interne, adresat Primăriei Călărași, prin care se avizează favorabil proiectul pentru iluminarea orașului cu electricitate.*

Ministerul de Interne
Direcțiunea Administrațiunii județene și comunale
Nr. 1891, 1901 februarie 26

Domnule președinte,

Spre răspuns la raportul Primăriei nr. 412, vă comunic că supunând examinării Consiliului tehnic superior proiectul pentru iluminarea orașului cu electricitate, consiliul și-a dat avizul său prin jurnalul nr. 64 din 17 curent, pe care vi-l înaintez lângă acesta, rugându-vă, d-le președinte, a dispune să se supună din nou cesțiunea Consiliului comunal viitor, ce urmează să se aleagă. Totodată vă înapoiez proiectul în cesțiune, compus din cinci planuri și două piese scrise.

Primiți, vă rog, domnule președinte, încredințarea deosebitei mele considerațiuni.

Ministru,
(ss) indescifrabil

Director,
(ss) Ion D. Andreescu

Dlui președinte al Comisiunii interimare de Călărași.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 2/1901, f. 5, original.

300

1901 martie 1, Galați. *Extras din Registrul pentru născuți al Primăriei municipiului Galați pentru Cialic Eugen-Raymond, avocat, jurnalist, proprietar al ziarului "Pământul" și primar al Călărașiului în trei rânduri. (Anexa 45)*

Primăria mun. Galați, jud. Galați
Nr. 119116 din 4.03.2002

EXTRAS
DIN REGISTRUL DE NAȘTERE

Numele de familie: Cialic
Prenumele: Eugen - Raymond
Data nașterii: Anul 1901, luna martie, ziua 1

Locul nașterii: Localitatea Galați, județul Galați
Sexul: bărbătesc. Cetățenia română, Naționalitatea română
Date privind părinții: Tatăl: Numele de familie - Cialîc, Prenumele – Spiru; Mama: Numele de familie - Cialîc, Prenumele - Maria
Nașterea a fost înregistrată în Registrul stării civile la nr. 174 din anul 1960, luna 10, ziua 03, în baza Sentinței civile nr. St. 900 din 29.08.1960 a Tribunalului raion T. Vladimirescu – București, comunicat cu adresa nr. 18751/1960.
Mențiuni: Decedat - Act nr. 981/7.07.1976, înregistrat la Primăria Sectorului 6.

Arhiva personală Nicolae Țiripan, original

301

1901 martie 31, Călărași. *Adresa Prefecturii județului Ialomița prin care face cunoscut Primăriei orașului Călărași că Mihail G. Cantacuzino a donat Primăriei suma de 2020 lei pentru construirea clădirii Azilului de infirmi din oraș.*

România
Prefectura județului Ialomița
Serviciul Administrativ
Călărași, Nr. 2139, 31 martie 1901

Domnule Președinte,

Dl. M. G. Cantacuzino prin petițiunea înreg. la nr. 573 după care se alătură copie a făcut cunoscut D-lui ministru de interne că donează primăriei orașului Călărași suma de 2020 (două mii două zeci) lei spre a se întrebuița în folosul Ospelului de infirmi ce se înființează în acest oraș. Această sumă sunt cheltuielile de reprezentare convenite D-lui Cantacuzino pentru timpul de 6 săptămâni în care a reprezentat țara noastră la expozițiunea universală franceză, în calitate de vicepreședinte al juriului clasei 104 și de membru al juriului grupului XVI.

Dl. ministru prin ordinul nr. 3289 din 10 februarie, prin care ne face cunoscut cele ce preced, adaugă că în cazul când vreo împrejurare de orice natură s-ar opune ca azilul de infirmi din Călărași să profite de această donațiune, dl. Cantacuzino își rezervă dreptul de a afecta această sumă unui alt scop de binefacere, tot în interesul acestui oraș.

La 24 martie curent, dl. Cantacuzino printr-o altă petițiune adresată prefecturii, înreg. la nr. 2629, după care anexez copie, precizează că intențiunea d-sale la facerea donațiunii a fost ca suma să fie depusă pe seama

și la dispoziția comitetului azilului de infirmi pentru ca acest azil să profite de fructificarea fondului, până ce suma adunată va fi suficientă pentru începerea clădirii azilului.

Această declarațiune comunicând-o Ministerului ni s-a răspuns prin ordinul nr. 4992 din 24 martie 1901, că după dispozițiunile art. 89 din legea comunală, consiliul comunal trebuie să ia mai întâi o deciziune pentru acceptarea donațiunei dlui Cantacuzino, iar pentru consemnarea sumei donată pe numele dlui casier al comitetului azilului să se decidă tot de consiliul comunal.

Cu aceste explicațiuni, am onoare a vă înainta recipisa casei de depuneri nr. 26636 din 10 februarie 1901, pe suma de lei 2020 și vă rog a ne înainta dovada Dv de primirea recipisei, spre a se trimite ministerului.

Primiți, vă rog, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

Prefect, /ss/ indescifrabil

Director, /ss/ indescifrabil

Domnului Președinte al Comisiei Interimare Călărași

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 37/1901, f. 1, original.

302

1901 iulie 19, Călărași. *Darea de seamă a Societății Cooperative de Economie din Călărași după primul an de activitate.*

SOCIETATEA COOPERATIVĂ DE ECONOMIE DIN CĂLĂRAȘI

Fondată la 1 aprilie 1900

Darea de seamă către Adunarea Generală despre mersul Societății pe anul 1900/1901

Domnilor societari,

Conformându-ne art. 43 din Statute, avem onoarea a vă prezenta Darea de seamă a mersului societății noastre pe timpul de la 1 aprilie 1900 până la 20 martie 1901, însoțită de bilanțul pe același period.

Societatea Cooperativă de Economie din Călărași, definitiv constituită prin actul autentificat de Tribunalul Ialomița sub nr. 200 din 27 martie 1900, a ajuns în scurtul interval de un an a număra 108 membri și a dispune la încheierea bilanțului de un capital de lei 17.459 bani 77.

Numărul crescând al membrilor, cum și împrejurarea că capitalul disponibil în multe cazuri era insuficient a satisface toate cererile de

împrumuturi, ne îndreptățește a crede că am avut o idee din cele mai fericite cu fondarea acestei societăți.

Beneficiul realizat din operațiunile societății permite a adăuga la capitalul membrilor 12 la sută pe an, calculat pe perioada depunerilor.

Din numărul de 108 membri s-au retras în cursul anului în baza art. 83 din statut 9 membri, cărora li s-a restituit capitalul lor, astfel că la încheierea bilanțului numărul membrilor este de 99.

Încheind, ne rugăm dlor. societari să binevoiți a aproba bilanțul încheiat la 20 martie 1901 și a da descărcare consiliului de administrație de gestiunea sa pe acel timp.

Consiliul de administrație,
Președinte: T. I. Miulescu
Membri: C. Ciochina, Sc. Sc. Doicescu, F. Turk

Deșteptarea Ialomiței din 19 iulie 1901

303

1901 august 14, Călărași. *Decizia nr. 204 a Consiliului comunal cu privire la fixarea razei orașului.*

Consiliul comunal al urbei Călărași
Nr. 204, Anul 1901 august 14

Ședința extraordinară

Ședința fiind deschisă de la ora 3 după amiază, sub președinția d-lui Primar Petre C. Enescu, au luat parte d-nii consilieri I. Dobrinescu, I. Vlădoianu, Gh. Ceașescu, M. Theodorescu, M. Irimia, R. Th. Ploșteanu, S. Theodorescu – ajutor de primar.

Au absentat D-nii N. Alecsiu, I. Marinescu, fiind lipsă din oraș.

Fiind întrunită majoritatea absolută a membrilor în exercițiu prevăzută de art. 21 din Legea pentru organizarea comunelor urbane, d-nul primar a pus în vederea consiliului că încă din anii trecuți 1895 și 1896 a găsit proiecte de lucrări în arhiva primăriei relative la fixarea razei orașului, așa din dese schimbări de consilii comunale nu s-a putut lua nici o deciziune până în prezent, după cum prevede art. 129 din Legea comunală, așa că astăzi orașul deși se găsește înconjurat cu șanț adânc și bariere la intrarea în oraș și port, care este situat în valea orașului la malul Borcei, unde este construit și cheiul servind la încărcări de produse, totuși se simte absolută necesitate ca în timpul de față să se hotărască raza orașului în vederea întinderii lui de către

locuitorii împrăștiți în mahalaua alipită de oraș după legea din 1864 și a cerut ca consiliul să decidă asupra acestei chestiuni.

Consiliul,

Având în vedere propunerea D-lui primar expusă mai sus precum și încheierile Consiliilor comunelor Tonea și Călărașii Vechi aflate în dosarul primăriei din anul 1895, relative la ficsarea razei orașului,

Având în vedere și dispozițiunile ultimului aliniat de sub art. 129 din Legea pentru organizarea comunelor urbane,

Că dar, față de hotărârile luate de sus zisele comune, raza acelor comune să rămână după cum a fost și se găsesc actualmente,

Având în vedere că limita circumscripției acestei urbe, atât în trecut cât și astăzi a fost delimitată despre comuna Călărașii Vechi cu hotarul moșiei Călărașii Vechi și islazul orașului și despre comuna Tonea cu hotarul moșiei Trămșanca-Radu Vodă sau Vieroșul peste cătunul Măgureni ce face parte de oraș,

Având în vedere că comunele Călărașii vechi și Tonea se mențin în vechile limite nearătând punctele,

Că astfel fiind, orașul, față de populațiunea ce îl ocupă, este absolută trebuință a i se destina raza și limita lui.

Pentru aceste motive,

Consiliul decide:

Ca raza orașului să fie limitată la miazăzi cu apa râului Borcea și gâtul Ezerului până cu hotarul despărțitor dintre islazul comunei și moșia Călărașii Vechi.

La apus cu hotarul despărțitor de moșia Călărașii Vechi și cătunul Mircea Vodă pendinte de aceeași comună, intrând și cazarma Regimentului 5 de Călărași cum și morile după islazul comunei.

La miazănoapte cu șanțul vechi despărțitor al islazului de pogoanele orașului care merge până dincolo de Cimitirul Catolic, Mozaic și cel Ortodocs, intrând și Gara Căii ferate cu toate magaziile și dependențele ei, precum și grădina lui Zamfir Ionescu. De aici scoborându-se înainte în linie dreaptă până după locurile și clădirile D-lui Ion Vlădoianu, continuând de acolo până în șoseaua Roseți Volnași și în dreptul drumului care merge după cătunul Măgureni despărțitor de hotarul satului Model dând de vale până în apa Borcei, intrând și cătunul Măgureni împreună cu cazarma Regimentului 5 Ialomița nr. 23, și de acolo în întregimea lui spre oraș până la celălalt hotar

despărțitor de islazul orașului și moșia Călărașii Vechi având hotarul limitat despre miazăzi la gâtul Ezerului și malul Borcei.

Dl Primar va lua măsuri ca prin serviciul tehnic comunal să se întocmească un plan care împreună cu deciziunea de față să fie supuse aprobării instanțelor în drept, după cum prevede art. 129 din Legea pentru organizarea comunelor urbane.

Primar: ss/P. Enescu

Consilieri: ss/I. Vlădoianu, R. Ploeșteanu, M. Theodorescu, S. Teodorescu, G. Ceaușescu, I. Dobrinescu, M. Irimia.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 33/1901, f. 2-3v, original

304

1901 septembrie 23, Călărași. *Ziarul Deșteptarea Ialomiței publică o cronică a devastatorului incendiu care a avut loc la Călărași pe 17 septembrie 1901.*

Luni pe la orele 1 după amiază un groaznic incendiu s-a declarat în grajdul din curtea dlui Tudor Stănescu, de pe strada București.

Focul luând naștere, fie din cauza neglijenței servitorilor, fie a pasagerilor care trag la hanul prăvăliei dlui Stănescu, s-a întins cu o iuțea uimitoare la casele dlui inginer Pelian. Construcția fiind de lemn în partea ei superioară, ușor se înțelege cum focul, agitat fiind și de un vânt puternic, și-a produs opera distrugătoare.

În mai puțin de o jumătate de ceas, etajul întâi din casa dlui Pelian, grajdul și prăvălia dlui Stănescu, atelierul de căruțe și casele meseriașului Ferent Solomon sunt în flăcări...

Treptat incendiul se întinde când la locurile din fundul curții unde d. Răducan își avea depuse și alte multe lucruri, când la brutăria din stradă și care grație zidurilor ei puternice a putut pune stavilă limbilor de foc ce amenințau să se întindă și de cealaltă parte a străzii.

Într-o curte vecină a luat asemenea foc și o magazie a dlui Dimitrie Slobozeanu și care e încărcată cu grâu...

Către seară, după stingerea groaznicului incendiu, nu se mai observa în colțul străzii București decât o ruină...

Deșteptarea Ialomiței din 23 septembrie 1901

1902 martie 2, București. *Ordin al Ministerului de Interne către Primăria Călărași cu privire la măsurile ce trebuiesc luate ca urmare a controlului efectuat de un reprezentant al Serviciului sanitar.*

Ministerul de Interne
Serviciul sanitar

Nr. 3204, 1902 martie

Domnule primar,

Cu ocaziunea cercetării cu care a fost însărcinat a face d-l inspector sanitar, dr. Oncescu, relativ la magazia depozitului de sare al Regiei monopolului statului din acel oraș, a inspectat și orașul ce administrați, unde a constatat mai multe neajunsuri igienice și mai cu deosebire marginea orașului cuprinsă între cheiul portului, Bulevardul Traian, Ezerul și locuințele după malul Ezerului ca cea mai insalubră, căci toată această margine a orașului pe o lungime de 500 m, începând de la Spitalul județean până la magazia depozitului de sare al R.M.S. și debarcader, este presărată cu numeroase și întinse focare de infecțiune vătămătoare sănătății publice, infectând aerul și apa de băut și care sunt următoarele:

a) În sus de punctul unde Ezerul se varsă în ramura Dunării numită Borcea, care trece pe lângă marginea sudică a aceluia oraș, se varsă mai întâi în acel Ezer toate apele murdare de la Spitalul județean care sunt conduse până la marginea platoului pe care este așezat orașul printr-un conduct acoperit, iar de la capul conductului acele ape se scurg pe o râpă în Ezerul de sus de vad, de unde sacagii iau apă pentru alimentarea orașului.

b) Mai la vale pe malul stâng al Ezerului și pe marginea dreaptă a străzii Slobozia, distanță de zece metri de capul bulevardului și a locuințelor din vecinătate, sunt pescăriile arendașului Ezerului și piața de pește instalată în gherete vechi de scânduri și unde se face prepararea peștelui, iar apele murdare atât de la pescăriile arendașului Ezerului cât și de la piață se scurg prin șanțuri tot în Ezer, ca și cel de la spital, și tot în sus de vadul de unde iau sacagii apă, infectând apa și răspândind acum, cu tot timpul răcoros, un miros insuportabil, care se simte nu numai pe bulevard, dar și în străzile învecinate.

c) În fața pieței de pește, alături cu vadul sacagiilor și la o distanță de zece metri de bulevardul Traian, care servește orașanilor ca loc de plimbare, se află un depozit de lemne care, nefiind împrejmuț, se depozitează diferite murdării.

d) Mai la vale de depozitul de lemne, lângă cheiul portului, la o distanță ca de 20 m de mijlocul bulevardului și ca de 50 m de magazia de sare a R.M.S., este o groapă pe care acea onor Primărie, voind s-o umple, a luat măsuri ca toate gunoaiile din oraș să se care acolo, întinzându-se până acum murdării pe o suprafață de 250-300 m.p., dar peste care, nedepunându-se

niciun strat de pământ în grosime de 30 cm, acel gunoi intră în fermentație și la aer liber exală un miros insuportabil, infectând toată atmosfera portului și a bulevardului. Așa că numai pe o lungime ca de 500 m sunt în imediata vecinătate a orașului atâtea focare mari de infecțiune.

Comunicându-vă cele ce preced și pentru înlăturarea marilor neajunsuri igienice, constatate la marginea sud-vestică a acelu oraș, vă rog domnule primar să binevoiți a lua cât mai urgent dispozițiuni de a se executa următoarele măsuri:

I. Să se interzică cu totul scurgerea apelor murdare de la Spitalul județean în Ezer, ci să le dea drumul într-un puț absorbant făcut la capul conductului colector, în malul platoului pe care este așezat spitalul; se va putea permite scurgerea acelor ape ca și astăzi în Ezer, însă numai când vadul de unde iau sacagii apă, nu va mai fi în jos de scurgerea acelor ape în Ezer.

II. Pentru pescari să se construiască o hală sistematică și în condițiuni igienice, care să fie așezată, dacă se poate, în partea de jos a orașului și înzestrată cu apă și canale sistematice pentru scurgerea apelor murdare. Iar până atunci să se interzică scurgerea apelor murdare pe șanțuri deschise în Ezer din sus de vadul de unde iau sacagii apă, permițându-se a li se da scurgere în Ezer când vadul sacagiilor va fi mutat în altă parte și din sus de punctul unde se scurg în Ezer apele murdare de la spital și pescării.

III. Depozitul de lemne de lângă vadul sacagiilor să se desființeze de pe locul unde se află și să nu i se permită a se mai așeza în raza cuprinsă între pescării și strada portului, ci în altă parte și într-un loc împrejmuțit.

IV. Pe măsură ce se aruncă gunoaie în groapa dintre chei și bulevard, să se pună peste ele un strat de pământ sănătos în grosime de 30-50 cm care să împiedice degajarea gazelor.

V. Pentru a se procura orașului apă mai curată decât cea de astăzi, care este amestecată cu apele murdare scurse de la spital, pescării și de pe malul platoului pe care este așezat orașul, cel mai bun mijloc ar fi deocamdată ca apa să se aducă din Borcea, printr-un conduct și din sus de punctul de unde se varsă Ezerul într-însa, de unde apa să fie trasă printr-o pompă pe malul stâng al Ezerului și numai cu modul acesta locuitorii acelu oraș vor fi scutiți de a mai bea apă încărcată cu toate murdăriile ce se scurg în Ezer.

Despre executarea acestor măsuri, vă rog, domnule primar, să încunoștiințați și acest minister.

Primiți, vă rog, domnule primar, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Ministru – ss/indescifrabil

306

1902 aprilie 20, Călărași. *Adresă a Primăriei Călărași către Serviciul tehnic al orașului prin care cere să se întocmească planul pentru construirea unui pavilion în care să concerteze fanfara orașului.*

Primăria Călărași
Nr. 2594, 1902 aprilie 20

Serviciului tehnic al acestei urbe

În baza deciziei Consiliului comunal, cu nr. 262, din 19 curent, prin care a hotărât a se face, pe bulevardul Traian, un pavilion a servi muzicii Regimentului de infanterie din localitate, care e îndatorată a cânta de 2 ori pe săptămână, precum și sărbătorile mari pe bulevard.

Vă rog, domnule inginer, a întocmi un plan, caiet de sarcini și un deviz estimativ, pe care le veți înainta primăriei spre a se supune aprobării Comitetului.

Primar,
ss/Petre Enescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 20/1902, f. 2, concept.

307

1902, aprilie 28, Călărași. *Articol din ziarul local **Gazeta Ialomiței** referitor la înființarea primei grădinițe de copii din oraș.*

Domisoara Maria Penescu, absolventă a Azilului Elena Doamna, cu titlul de institutoare, a deschis, cu autorizațiunea dlui ministru al Instrucțiunii Publice, o grădină de copii în acest oraș, care funcționează de aproape șase luni.

Mulți părinți de copii au considerat această școală de copii mici ca o binefacere și s-au grăbit a trimite pe copiii lor.

Roadele ce a dat această școală în acest scurt interval, sunt destul de apreciable. Copiii au învățat poezii și cântece frumoase, și jocuri pe cât de frumoase, pe atât de instructive.

Cu începere de la Sf. Gheorghe, grădina de copii s-a mutat din localul ce-l avea, care era neîncăpător și impropriu, în casele dlui Ilie Ștefănescu, foste ale dlui Avram Mitrany, unde are saloane spațioase și o curte destul de mare...

Gazeta Ialomiței din 28 aprilie 1902

308

1902 mai 3, Călărași. “Act de mulțumire” publicat în ziarul local *Deșteptarea Ialomiței* pentru donația lui Vasile Călinescu din Călărași pentru construirea bisericii din cătunul Mireca Vodă.

Act de mulțumire

Dl. Vasile Călinescu, cojocar și proprietar din orașul Călărași, având bunătața să dăruiască suma de patru mii de lei pentru construirea unei biserici în cătunul Mircea-Vodă, unde nu există nici un locaș de închinare și totodată a mai dăruit și un rând de case pentru locuința preotului acelei biserici.

Vin cu onoare a publica acest Act de mulțumire, prin care rog pe atotputernicul Dumnezeu să-i dea viață lungă și fericită, iar această pildă să servească și altor oameni cu stare și bunăvoință în facerea faptelor bune, spre terminarea bisericii noastre.

Oprea Stoica Dan
Plugar din cătunul Mircea Vodă

Deșteptarea Ialomiței din 3 mai 1902

309

1902 mai 7, Arad. *Relatare privind moartea eroului sergent Marin Giurcă și înmormântarea acestuia la Călărași.*

În ziua de 21 aprilie a încetat din viață în orașul Călărași eroul Marin Giurcă, fost sergent adjutant în reg. 8 de linie.

Născut la 1819, la etatea de 18 ani se înrolează în armată și participă la sângeroasa luptă a pompierilor din Dealul Spirei de la 1848 unde desfășură mare curaj și devotament. Cinci ani mai târziu, la 1853, ia parte la războiul din Crimeea, și în fine la 1877, când deja era bătrân, 59 ani, solicită ministerului de război permisiunea de a lua parte la campanie, și cu toate că această cerere nu i se admise, mânat de dorul luptei, viteazul nostru pornește în reg. 8 de linie. Nouă decorații câștigate pe câmpul de onoare vorbesc îndeajuns de vitejia decedatului Marin Giurcă. Acum defunctul Marin Giurcă îmbrăcat în aceiași tunică pe care o purtase la parapetul Plevnei fu condus cu o deosebită paradă militară la locașul de veci.

Toți orașenii și întreg corpul ofițeresc din garnizoană, în frunte cu dl colonel Cocea, comandantul garnizoanei, au întovărășit până la mormânt, pe acel ce cu mândrie și onoare purtase armele în trei războaie.

Tribuna Poporului din 7 mai 1902

310

1902 septembrie 1, Călărași. *Consemnare în ziarul local Gazeta Ialomiței privind activitatea desfășurată în Portul Călărași în săptămâna 24-31 august 1902*

Vase intrate: *Descărcate(fără marfă)* – 10 vapoare și 7 șlepuri; *Încărcate(cu marfă)* – 6 ceamuri, adică 1 cu lemne, 1 cu piatră, 2 cu pietriș și 2 cu diferite mărfuri pentru bălci.

Vase ieșite: *Descărcate(fără marfă)* – 6 cu pânze și 10 cu vapor; *Încărcate(cu marfă)* – 36 cu cereale și anume 22 cu grâu, conținând în total 9.991.950 kg, 2 cu secară, conținând în total 521.352 kg, 6 cu ovăz, conținând în total 1.848.735 kg, 1 cu porumb, conținând în total 146.400 kg și 3 cu fasole, conținând în total 863.075 kg.

Gazeta Ialomiței din 1 septembrie 1902

311

1902 octombrie 1, Călărași. *Raport al Primăriei Călărași către Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice prin care solicită aprobare ca Școala profesională de fete să funcționeze, provizoriu, în localul Școlii primare de fete nr. 2 din Călărași.*

Primăria urbei Călărași
Nr. 5894 din 1 octombrie 1902

Domnule ministru,

La începutul anului școlar ce a expirat, în urma neconținutelor cereri ale orașenilor, ați binevoit a da autorizațiune ca în acest oraș să funcționeze o școală particulară profesională de fete, școală care de fapt a dat bune rezultate, așa că acum necesitatea funcționării ei este și mai mult simțită.

Veți binevoi a cunoaște, domnule ministru, că această comună, față cu veniturile ce are, a făcut mari sacrificii atât pentru construirea mai multor localuri de școală cât și pentru alte lucrări de utilitate publică, astfel că astăzi, cu toată dorința ce are și cu toată nevoia ce simte, este în neputință de a construi un local pentru o școală profesională. Fostul consiliu comunal, pentru ca această școală să poată începe a funcționa, în cursul anului trecut a instalat-o în localul Școlii primare de fete nr. 2 și vă rugăm să dați cuvenita aprobare și pentru acest an.

Primar - ss/indescifrabil

Domniei sale domnului ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași, dosar 27/1902, f. 8, concept.*

1902 decembrie 17, Călărași. *Relatare în ziarul local Gazeta Ialomiței a inspecției efectuată de principele moștenitor Ferdinand la Regimentul 5 Călărași.*

În ziua de 17 decembrie curent, la orele 9 dimineața, cu trenul regal, A.S.R. Principele Ferdinand al României, a sosit în orașul nostru însoțit de aghiotanții lt. colonel Greceanu și maior Dimitrescu, spre a inspecta regimentul de Călărași.

La intrarea trenului în gară muzica regimentului a intonat Imnul Regal. A.S. Regală, a fost întâmpinat de d. Prefect Stoianescu, de d. Primar al orașului C. Ciochină, asistat de întreg consiliul comunal și de toate autoritățile din oraș. D. Primar al orașului a prezentat Înaltului Oaspe tradiționala pâine și sare. Printre numeroasele persoane ce au fost la gară am remarcat pe: *doamnele*: prefect Stoianescu, lt. colonel Tocilescu, Sima Niculescu, Dimancea, Furcă, Pelian, Dr. Tului, Substitut Dimitrescu, Fl. Stoianovici, maior Inghirliu, Procop Dimitrescu, maior Gafencu, maior Dumitriu, Petre Rădulescu, Mayoux etc.; *domnișoarele* Stoianescu, Dr. Degerățeanu, Dimancea etc.; *domnii*: colonel Corlătescu, Vitzu, Cocea, lt. colonel Tocilescu, maiorii Inghirliu, Gafencu, Dumitriu, căpitanii Giuran, Moru, D. Buzdugan - președintele Tribunalului, Dimancea - judecător de instrucție, Sima Niculescu - membru de ședință, Moscu - procuror, Fl. Stoianovici - judecător de pace, Protoereul Alexandrescu, Dr. Degerățeanu, Dr. Demetrescu-Brăila, Dr. Motaș. Dr. Buda, inginer Furcă, inginer Pelian, conductor Săndulescu, avocat Anghel Nicolau, August Opran - administrator financiar, A. Ursescu - secretarul Prefecturii, G.P. Manolescu - mare proprietar, profesor Mayoux etc.

Un escadron de Călărași comandat de d-l căpitan Murgulescu și o companie de infanterie comandată de d. căpitan Teodorescu a făcut la gară onorurile militare. A.S. Regală a convorbit cu toate persoanele de față. S-a întreținut cu d. Dr. Motaș și cu d. Dr. Demetrescu-Brăila, interesându-se de numărul bolnavilor din spital. A dat deosebită atențiune d-lui administrator financiar, interesându-se de încasările ce se fac. În parcursul A.S. Regale străzile Slobozia, București și Știrbei Vodă, erau pavoazate și la intrarea acestor străzi erau ridicate arcuri de triumf. Pe arcul de la bariera Slobozia erau scrise cuvintele <<Bun Venit>>.

Convoiul urma astfel: Întâia sanie șeful poliției d. Bădulescu cu aghiotantul pieței d. căpitan Giuran; a doua d. Substitut al Parchetului Dimitrescu cu comandantul Companiei de jandarmi d. căpitan Mavru; a treia A.S. Regală Principele Ferdinand cu adjutantul său, urma apoi un escadron de Călărași, comandat de d. căpitan Murgulescu. Înaintea și în urma saniei regale galopau câte 2 jandarmi călări; în a patra sanie d. Prefect Stoianescu

cu d. colonel Cocea și apoi urmau celelalte sănii mergând pe șoseaua gării și strada Sloboziei până în dreptul Palatului Administrativ, unde trăsurile au încetat mersul și corul gimnaziului a cântat imnul Trăiască Regele.

În urmă a apucat Calea București până la cazarma Regimentului de Călărași, unde a fost primit de d. colonei Corlătescu și Vitzu, care au prezentat A.S. Regale ofițerii regimentului. La ora 12 a sosit la clubul militar unde a luat masa care a fost servită de casa Riegler din București. La masă au luat parte d-nii ofițeri ai garnizoanei invitați, iar dintre persoane civile numai d. Prefect și d. Primar.

La ora 3 d.a. A.S.R. a pornit din nou la cazarma Regimentului de Călărași, unde a făcut inspecție, iar la ora 6 a sosit la gară, unde publicul călărășean îl aștepta pentru a-L saluta și la plecare. A.S. Regală Principele Ferdinand a dat mâna cu toate persoanele de față și s-a suit în vagon în mijlocul uralelor poporului și în cântecul muzicii care a intonat ca și la sosire Imnul Regal. D. Prefect Stoianescu a condus pe Înaltul Oaspe până la gara Ciulnița. A.S. Regală a exprimat d-lui Prefect mulțumiri pentru frumoasa primire ce i s-a făcut de călărășeni.

Gazeta Ialomiței din 22 decembrie 1902. Ed. Constantin Tudor, Nicolae Țiripan, *Familia Regală*, p. 147-149

313

1903 ianuarie 30, Călărași. *Relatare făcută de ziarul Gazeta Ialomiței referitor la modul în care s-a sărbătorit la Călărași Unirea Principatelor.*

Ziua de 24 ianuarie, ziua Unirii celor două țări Muntenia și Moldova, sub un singur domnitor Alexandru Ioan Cuza, s-a serbat în Călărași cu o solemnitate deosebită.

La orele 10 dimineața s-a oficiat la Biserica Catedrală un Te-Deum, față fiind dl. prefect al județului, Consiliul comunal, corpul profesoral cu elevii gimnaziului și ai claselor primare, precum și alte persoane notabile din oraș.

De la Biserică, publicul a trecut la Palatul administrativ. Elevii s-au înșiruit în rânduri de câte patru și traversând în sunetul muzicii Regimentului 23 străzile Sf. Nicolae, Știrbei Vodă și Sloboziei, au venit asemenea la Palat. La intrarea prefectului corul gimnaziului a cântat "Trăiască Regele".

După aceea dl. Mihăilescu, profesor de istorie la Gimnaziu a ținut o conferință despre însemnătatea Zilei de 24 ianuarie, conferință care a fost foarte aplaudată de public.

După conferință Corul a cântat cântecul "România să trăiască". Elevul Voinescu V. Dumitru de la Școala nr. 2 de băieți a declamat "Hora Unirii". Eleva Constantinescu Melania din clasa a IV-a a Școlii de fete nr. 1 a declamat frumos și volubil poezia "24 Ianuarie" de H. Granda. Corul a cântat "Cele trei virtuți", după care elevul Nestor Alexandru din clasa a III-a gimnazială a declamat "Scut și armă" de G. Coșbuc...

Întreaga serbare a fost bine organizată și a avut un succes deplin, mișcând până la entuziasm întreaga asistență...

Gazeta Ialomiței din 30 ianuarie 1903

314

1903 mai 4, Călărași. *Scrisoarea a doi alegători din Colegiul II, adresată Primăriei Călărași, cu privire la uneltirile comandantului de pompieri privind viitoarele alegeri ce urmează să aibă loc pentru Consiliul județean.*

Primit: 1903 mai 4

Domnule primar,

Ca cetățeni și semeni ai dtale și ai dlui prefect ne grăbim a vă comunica următoarele:

Dl comandant al pompierilor cum și sergentul major Anghel, atât ziua cât și noaptea are dese întâlniri cu dl Silvestru Teodorescu, Ghiță Dumitrescu, Dimitrie Iliescu și alții.

Din aceste întâlniri ale lor am putut afla prin mare dibăcie și chiar cu auzul nostru cum că se înțelege ca să procedeze de alegeri, căci guvernul cade cu siguranță și ei au să rămână pe loc, prin faptul că sergentul major s-a împăcat cu comandantul, ce cauză este nu putem ști, așa că dl. comandant a făgăduit la toți să nu mai vorbească cu socru-său căci este sigur de el, deoarece revenind conservatorii la putere ei au pe dl Iliescu socru lui, dl căpitan Murgulescu, pe Gh. Dumitrescu care se face primar, asemenea Silvestru idem și alții cum și Anghel are pe Georgescu și alții, astfel dar vedeți dle primar și puteți pune pe un om al d-voastră de încredere să observe și să comunice rezultatul pe sufletul lui drept și veți vedea că este adevărat.

Modul de procedare îl puteți face astfel: pe stradă fie ziua fie noaptea când se întâlnesc comandantul sau sergentul major cu Gh. Dumitrescu sau Silvestru că nu are altă discuție decât să aibă grijă de nenea Bocioacă, de Dumitrache, Georgescu și alții, iar când comandantul trece pe strada principală se abate cu dl Iliescu împreună cu căpitan Murgulescu și tot astfel le este discuția, întărindu-i cu cuvinte că negreșit partidul cade după 10 mai,

iar dl Iliescu va fi mare și tare împreună cu cpt. Murgulescu și ce va zice ei tot se face, căci i-am urmărit și în prăvălie făcându-se că cumpără ceva.

Acestea vi le punem la cunoștință spre știință.

Vă rugăm prea mult a ne scuza că nu ne iscălim din cauză că avem și cu dâșii legături de prietenie și nu vrem să știe că li se cauzează vreun rău de la noi.

Ai d-voastră, cu deosebită stimă,
Doi alegători de colegiu al II-lea.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 16/1903, f. 3, original.

315

1903 mai 22, Călărași. *Informație publicată de ziarul Gazeta Ialomiței referitoare la amenajarea Parcului comunal și la construirea în parc a Pavilionului Muzicii și a Bufetului comunal.*

Dl. Ciochina, primarul orașului, a pus de mult în lucrare nivelarea terenului dintre cheiul Portului și Bulevard, și plantarea lui. Această șlucrare este acum terminată și schimbarea ce s-a făcută da celui teren o priveliște frumoasă. Când se va planta și cu arbori va fi un loc minunat de recreație și agrement pentru orașeni.

Se construiește tot acolo un chioșc pentru muzică și un bufet. Lucrările se fac în regie, și grație capacității și corectitudinii dlui inginer Pelian, ele costă cu două mii de lei mai puțin decât oferise un antreprenor la licitația ce s-a ținut.

Dl. primar și dl. inginer al comunei merită toată lauda pentru interesul ce pun la înfrumusețarea orașului.

Gazeta Ialomiței din 22 iunie 1903

316

1903, Călărași. *Extras din Raportul general asupra stării igienice și salubritatea publică a orașului Călărași, pe anul 1903, transmis Direcției Generale Sanitare din Ministerul de Interne.*

Domnule Director,

În conformitate cu art. 57 din legea sanitară, am onoarea a vă prezenta raportul general asupra igienei publice, asupra stării sanitare și asupra lucrărilor serviciului sanitar al orașului Călărași în cursul anului 1903.

Prezentul raport nu este în mare parte decât o repetire a rapoartelor precedente, având însă grijă a arăta în el pe de o parte îmbunătățirile care s-au realizat în cursul anilor trecuți și din care igiena și salubritatea publică a orașului a câștigat, iar pe de alta a semnalat propunerile ce s-au făcut pentru diverse îmbunătățiri, dar care din diferite motive și între cele mai principale lipsa de bani au rămas și sunt în așteptare.

Orașul Călărași este situat pe malul unui braț al Dunării, Borcea; este construit pe loc liber și bine expus, se întinde în direcție longitudinală, are străzi largi și drepte, este bine nivelat deși cu o scurgere nu tocmai suficientă, toate condițiuni care ar permite ușor și îmbrăcarea unui aspect plăcut și perfecționarea stării lui igienice; din nenorocire s-a născut și cu două vicii organice: unul este vecinătatea imediat cu o baltă mare permanentă Ezerul, viciu pe care-l va păstra, cred de a pururi fiind iremediabil, iar altul izolarea sa de o parte de artera principală a marilor mișcări economice, de unde lipsa de mijloace care resimte ori de câte ori este vorba de adus vreo îmbunătățire, fie în aspect, fie în starea sanitară a lui.

Natura solului este argiloasă, nivelul apei subterane în diferite puncte ale orașului variază între 10 până la 20 metri adâncime.

Salubritatea publică a orașului. Deși până astăzi condițiunile principale care se cer pentru salubritatea unui oraș, adică sol curat, aer curat și apă bun de băut, sunt încă departe de a fi pe deplin satisfăcute, totuși se poate constata oarecare eforturi pe care orașul le face de vreo câțiva ani încoace (5 până la 6 ani), iar ca rezultat un progres în diferite ramuri de îmbunătățire ale lui.

Străzile în număr de 21 traversează orașul 8 în lungime, 13 de-a curmezișul; ele sunt toate drepte, fără cotituri și având fiecare o lărgime de 14 metri; în ultimii 6 ani s-au făcut trotuare de bazalt pe toate străzile principale și de bolovani pe mare parte din rest, s-au pavat cu piatră cubică strada principală și două porțiuni de stradă mai din centrul orașului; o mare parte din străzi s-au pavat cu bolovani de râu, unele s-au șoseluit iar altele numai s-au nivelat; îmbunătățirile în acest sens continuă încă căci pe străzile mărginașe cum și pe cele de la extremitățile orașului nu s-au făcut nici o îmbunătățire până acum.

Prin pavarea orașului, deși încă necompletă, s-au schimbat repede și în chip simțitor și aspectul și condițiunile lui de sănătate; străzile în mare parte au scăpat de acele gropi pline cu depozite mocirloase și s-au făcut mult mai apte a fi curățite; atmosfera orașului nu mai abundă în praf la fiecare adiere de vânt; circulațiunea a devenit cu mici excepțiuni lesnicioasă în tot timpul anului.

Orașul însă nu are nici un canal de scurgere pentru apele meteorice sau zeturile venite de la menajuri, cu pavarea orașului apele meteorice pot să se scurgă pe rigolele străzilor fiind bine îngrijite; pentru zeturile venite de la menajuri canalele sunt absolut indispensabile dar canalizarea orașului necesită cheltuieli care întrec puterile comunei; o ameliorare în acest sens cred că s-ar putea aduce obligând pe proprietari sau chiriași, cu deosebire cei din centru a-și face haznale zidite și cimentate bine și care să se și golească pe măsură ce se umplu s-au să-și înființeze butoaie în care să se toarne lăturile dintr-o zi sau două și care să se golească de către serviciul de curățenie al orașului printr-un abonament întocmai ca și pentru gunoaie; această măsură o am propus și în rapoartele din anii precedenții și insist asupra ei, găsind-o în starea actuală de lucruri ca cea ma bună pentru a scăpa orașul de mirosul și infecția ce produce depozitarea prin curți a zeturilor și rămășițelor provenite de pe la bucătării.

Curățenia orașului. Pentru curățenia străzilor Primăria are un serviciu de măturători care se alcătuieste din 30 oameni, 2 care cu câte 2 noi, 6 cotigi cu câte un cal și 9 roabe de mână, plus 3 vase metalice cu mecanism utilizate la stropit; toată activitatea acestui serviciu este concentrată asupra străzilor pavate care sunt și cele mai din centru; curățenia ce se face în aceste părți nu este tocmai din acele excelente, totuși se poate constata un progres; în părțile mărginașe ale orașului însă, curățenia lasă mai mult de dorit; serviciul de măturători este prea restrâns față cu întinderea orașului, lungimea și lărgimea străzilor; ochiul administrațiunei mai puțin vîgilent; străzile sunt nepavate, prin urmare mici depozite de gunoaie aruncate de prin curți trec mai ușor neobservate și dar curățenia se face și se întreține mai greu; locuitorii acestor părți, în cea mai mare parte plugari, birjari sau căruțași au căruțe și vite care fac gunoaie și băligare; în plus, în aceste părți sunt instalate magaziiile pentru depozitarea grânelor de comerț de a cărui transport, încărcare și descărcare este strâns legată prezența gunoaielor.

Curățenia curților particulare, cu deosebire a celor de prin mahalale, a început să intre în obiceiul populațiunei, fie de teama rigorilor legii, fie că locuitorii tot îndemnați și obligați la curățenie, au ajuns în definitiv, să se deprindă cu ea; în centru unde populațiunea este mai îngrămădită și viața mai activă, curățenia curților lasă mai mult de dorit; nu e vorba că și înghesuirea caselor și strâmtarea curților se pretează mai mult la aceasta; curțile mici, unele nepavate, adăpostesc mai ușor sub formă de gunoaie, rămășițele provenite de la micile industrii sau de la bucătării; adaug că și felul de a fi, a celei mai mari părți dintre locuitorii din centru, contribuie mult la aceasta.

Dintre toate însă cele mai neîngrijite sunt curțile cârciumilor și ale hanurilor care ajung adesea revoltătoare și care nu se pot întreține mai curate, decât sub imboldul măsurilor polițienești și privegherii sanitare.

Îndepărtarea gunoaielor și altor necurătenii se face de căruțele primăriei cu abonament și de căruțe particulare; abonamentul pentru anul expirat 1903 a ajuns la cifra de 190 abonați, un număr infim față cu aproape 2000 de curți cât numără orașul.

Pentru curățenie, Primăria are un regulament la a cărui dispozițiuni ar trebui să se dea cea mai întinsă aplicare; pentru curțile particulare și cu deosebire pentru cele ale hanurilor ar trebui impuse pavarea sau chiar numai acoperirea cu un strat de pietriș, ceea ce are face mai lesnicioasă curățirea lor; a se impune obligațiunea de a se abona toți locatarii la serviciul Primăriei pentru îndepărtarea gunoaielor și murdăriilor; personalul măturătorilor ar trebuie cel puțin îndoit adică să fie 60 de oameni, măsură pe care o am reclamat în toate rapoartele precedente și pe care o reclam și acum.

Locurile virane publice și cele particulare dintre care unele chiar în centrul orașului, trebuie toate împrejmuite căci numai astfel se poate feri depunerea pe ele a diferitelor murdării și a cadavrelor de animale mici care prin putrefacție contribuie la insalubritatea acestor terenuri; obișnuit locurile virane, mai ales cele din centru, devin un fel de latrine publice prin neîngrădirea și neobservarea lor de nimeni.

Piețe. În oraș funcționează trei piețe prevăzute cu una sau mai multe barăci de lemn; numai una însă, cea mai din centru, este pavată cu bolovani; una este așternută cu pietriș iar asupra celei de a treia nu s-a făcut nici o lucrare tehnică; în fiecare din ele se face comerț cu articole potrivite piețelor, totuși toate trei nu au nici apă și nici canal de scurgere. Pentru piața din centru care este cea mai mare și cea mai frecventată se simte o absolută necesitate de facerea unei latrine publice; această nevoie pe lângă că o am semnalat în toate rapoartele generale, dar am intervenit de a dreptul și către autoritatea comunală prin viu grai și diferite adrese, iar rezultatul a fost că lipsa unei latrine publice în piața mare o semnalez și în raportul acesta.

Pescăria. Așezată la marginea orașului pe malul gâtului Ezerului, aproape de vărsarea acestuia în Borcea, se găsește în condițiuni detestabile, nu are apă, n-are podea impermeabilă, iar în șanțul de scurgere care duce de la gherete la gâtul Ezerului și care este pavat cu bolovani, pătrund toate zeurile provenite de la săratul și spălatul peștelui și infiltrându-se în pământ se produce în timpul căldurilor un miros pestilențios; prefacerea radicală sau construirea de-a întregul după un plan sistematic a unui pavilion de pescărie se impune cât mai în grabă, aceasta cu atât mai mult cu cât pescăria este situată la unul din capetele bulevardului, singurul loc de recreațiune în serile

de vară pentru lumea a cărei mijloace nu permite mergerea în vilegiaturi; asupra acestei chestiuni am atras atențiunea în toate rapoartele mele precedente și prefacerea radicală a gheretelor pescăriei a fost impusă Consiliilor Comunale de Ministerul de Interne după avizul Consiliului sanitar superior; lucrul a rămas același, lovindu-ne totdeauna de aceeași imposibilitate: lipsa de mijloace.

Higiena locuințelor. Orașul nostru numără 2050 locuințe repartizate astfel: case de lux mărețe cu subterane locuite – 8; case gospodărești mai modeste dar bine construite – 635; case mediocre – 429; case de nuiele lipite cu pământ – 916 și bordeie – 70; exceptând pe cele dintâi 8 și ca vreo 200 din cele de categoria a doua, mai toate celelalte case din oraș sunt nesănătoase; ca cauză voi cita întâi modul cum sunt expuse cu fața la nord, cu fața la apus, cu fața la răsărit, prea puține sunt cele expuse cu fața la miazăzi, adică ca soarele să le bată în față toată ziua; acest mod vicios de expunere a caselor provine din cauza planului orașului care are o direcțiune longitudinală, întinzându-se între nord-vest și sud-est; apoi vine natura solului care este puțin permeabil; proasta calitate a materialului și în fine viciul de construcțiune; toate aceste cauze fac ca cele mai multe case să se prezinte cu pereții umezi, iar la unele din ele umezeala să se urce până la tavan; regulamentul comunal de construcțiuni și alinieri împiedică actualmente construirea caselor de gard lipite cu pământ în zona I și a II și prevede calitatea materialului, totuși orașenii, fie din motive de economie, fie din lipsă, pare că aleg pentru noile construcțiuni și condițiunile proaste și material prost; cu deosebire cărămida este de o calitate cu totul inferioară, mai mult uscată decât arsă, iar tencuielile se fac mai mult cu pământ și nisip; ce trebuie să mai zic asupra bordeielor, locuințe vârate în pământ, alcătuite din o singură cameră cu pereți umezi, cu aer mărginit, cu lumină insuficientă; dar acestea sunt încă un adăpost cu deosebire în timpul iernii pentru populațiunea extrem de săracă; a le dărâma este a ne expune cu toată populațiunea din bordeie că cere autorității administrative instalarea fie în spital, fie în vreun azil.

O comisiune de control pentru locuințele insalubre există în tot cursul anului, ea nu se deplasează însă niciodată ca să inspecteze o casă nouă înainte de a fi locuită, din care cauză mai toate clădirile noi se locuiesc mai înainte de a fi bine uscate și ca consecință mulți din locatari cad victimă îndată ce se instalează în aceste case noi dar pline de igrasie; este de cea mai mare necesitate a face să nu se locuiască nici o clădire nouă până ce comisiunea de control pentru locuințele insalubre, nu o va vizita și își va da avizul.

Dar ceea ce face partea cea mai detestabilă a locuințelor este sistemul primitiv de construcțiune și întreținere a latrinelor cu deosebire de la vechile

locuințe; foarte multe latrine și chiar din centrul orașului nu sunt alcătuite decât din o groapă în pământ, cele mai de multe ori nezidată, un cabinet cu pereții de scânduri, o pardoseală totdeauna umedă și o gaură pentru trecerea excrementelor; toată îngrijirea ce se dă la asemenea latrine este golirea lor din când în când iar ca curățenie, aruncarea a câtorva găleți de apă pentru spălarea pardoselii atunci când se simte că se face vreo inspecție; pentru ventilarea și împiedicarea mirosului de a străbate prin străzi sau locuințe, negreșit nu poate fi nici vorbă de aplicarea vreunui sistem și singura măsură bună ce s-ar putea lua, este aceea ce am propus în nenumărate rânduri prin rapoarte și adrese și anume desființarea treptată a latrinelor vechi și construirea altora în condițiuni sistematice.

O paranteză: soiul de latrine de care vorbesc mai sus le întâmpină vizitatorul în curțile cu deosebire a prăvăliilor situate în strada mare și Sf. Nicolae (Lipscani); aceste prăvălii de regulă sunt ocupate de negustori chiriași, iar proprietari sunt niște sărăcii, văduve sau orfani care trăiesc după urma chiriilor și căroră este foarte greu a li se impune prefacerea radicală a unei dependințe atât de importante pentru salubritatea publică și atât de părăsită atât de chiriași cât și de proprietari.

Golirea haznalelor și depărtarea materiilor fecale se face de curățitori ordinari; Primăria nu are înființat un serviciu special pentru aceasta, totul se reduce la 4 sacale ale primăriei și la câteva butoaie particulare.

Higiena școlilor. În oraș există un gimnaziu, trei școli primare de băieți, două de fete, o școală froebeliană și o școală de fete profesională. Gimnaziul, școala nr. 1 și 2 de băieți, școala nr. 1 și 2 de fete, precum și școala de fete profesională au localurile lor proprii, construite în condițiuni potrivite destinațiunii lor, deși la unele se mai observă încă neajunsuri care ar trebui îndreptate, așa:

1) Gimnaziul și școala nr. 1 de băieți ocupă aceiași clădire care este cu două rânduri, iar latrina este în comun pentru elevii din ambele școli, ca comoditate și cred chiar ca moralitate ar fi de nevoie facerea încă a unei latrine separate pentru elevii de gimnaziu fie în rând, fie deasupra celei existente.

2) La școala nr. 2 de băieți, curtea este cu totul mică, iar latrinele din această cauză sunt puse imediat la intrarea de din dos a localului; tot din această cauză și recreațiunea copiilor este împiedicată și între ore copiii se văd inundând strada.

La școala nr. 1 de fete latrinele sunt în corpul clădirii principale, aceasta este contra principiului de construcțiune a unui local în bune condițiuni igienice, căci mirosul poate inunda coridoarele și chiar sălile de

clasă; este de nevoie ca latrinele să fie deosebite de corpul principal și să aibă mai multe compartimente potrivite cu numărul elevilor.

Încălzirea la gimnaziu și la toate școlile afară de una, se face prin sobe de fier sau tuci; acest mod de încălzire nehygienic ar trebui cu totul depărtat și în conformitate cu regulamentul de construcțiuni al școlilor, sobele de fier sau tuci ar trebui să fie înlocuite cu sobe de cărămidă sau teracotă.

Chestiune care merită a atrage multă atențiune este modul de alimentare a copiilor cu apă de băut; sistemul de astăzi prin care se servește copiilor apa dintr-un butoi sau doniță și în care fiecare copil își scaldă mâinile ar trebui cu totul îndepărtat; de către D-nul Inspector sanitar Doctor Oncescu în diferite inspecțiuni ale orașului și de către subsemnatul s-a propus după modelul celor mai multe școli din Capitală, întrebuițarea de filtre și cu deosebire filtrul Nordt Mager-Berkefeld; am rămas numai cu propunerea căci acest sistem de filtru deși recunoscut cel mai bun, este prea costisitor și se deteriorează lesne; ne-am mulțumi și cu orice alt sistem cum de exemplu piatra sau sistemul Buchering care s-a înființat la gimnaziu dar și aci numai pentru cancelarie.

Ca neajunsuri pentru toate școlile din oraș mai semnalăm lipsa de camere separate pentru garderobă, de cuiere suficiente pentru haine, de aparate pentru ștergerea încălțămintelor, de scuiători pe sală.

Școala nr. 3 de băieți ocupă local cu chirie și impropriu destinațiunei sale, dar Primăria se vede nevoită din lipsă de mijloace al admite; asupra acestui din urmă punct, în urma raportului general ce am făcut pe anul 1897, D-nul ministru de interne după avizul onor Consiliul sanitar superior, a invitat Primăria a lua măsuri în consecință.

Școala froebeliană înființată în cursul anului 1901 cu autorizațiunea onor Minister de Instrucțiune Publică s-a instalat într-un local bunișor, cu camere suficiente și curte spațioasă.

Școala profesională de fete înființată încă din 1899 a fost instalată în cursul anului 1901 în trei camere destul de suficiente de la școala nr. 2 de fete și cu aprobarea primăriei.

Inspecțiunea medicală a școlilor s-a făcut în mai multe rânduri; maladiile infecto-contagioase pe care le-am avut în cursul anului și anume: 19 cazuri angină difterică și patru (4) cazuri febră tifoidă. Angina difterică a afectat și un număr de 7 școlari, dintre care unul a sucombat prin neglijența părinților, fiind adus la cunoștință prea târziu.

Voi semnală și în raportul din anul acesta că maladia provenită din neglijență și necurătenie și anume râia, a afectat un număr destul de mare dintre școlari, iar ca măsură copiii au fost eliminați din școală și încredințați părinților o dată cu instrucțiunile, ba foarte de multe ori și cu medicamentele

necesare pentru căutarea și vindecare lor; am recunoscut și sunt dator să fac aceasta și acum că am fost bine secondat în această sarcină de Domnii directori și doamnele directoare a școlilor care au cunoștințe suficiente de dispozițiunile regulamentului pentru prevenirea bolilor infecțioase și care sunt bine pătrunși de datoria ce le incumbă privegherea asupra sănătății copiilor încredințați instrucțiunii lor; zilnic am fost pus în cunoștință de starea sanitară a elevilor și am fost imediat anunțat chiar și în cazurile numai în dubiu.

Cimitirele. Sunt în număr de trei, ortodox, catolic și israelit, toate situate afară din oraș, două la distanță regulamentară, iar cel ortodox cam apropiat; Cimitirele catolic și israelit sunt împrejmuite cu șanțuri adânci, au plantațiuni, mormintele sunt așezate la rând, au șosele printre morminte, au casă mortuară; Cimitirul ortodox întrunește și el câte ceva din condițiunile enumerate mai sus, totuși are nevoie de mai multă solicitudine din partea autorității comunale cu deosebire în ceea ce privește șoseluirea, plantațiunea și distribuirea mormintelor.

Măsuri contra bolilor infecțioase și epidemice. Aplicarea dispozițiunilor regulamentului pentru prevenirea maladiilor infecțioase întâmpină și la noi ca în toate părțile multe dificultăți și cu deosebire în populațiunea săracă și incultă căreia din neștiință or sub influența fatalității îi lipsește încrederea în urmările binefăcătoare a acestor dispozițiuni.

Întâia măsură pentru prevenirea maladiilor infecțioase, declarația obligatorie se execută regulat de domnii medici care practică în oraș și sunt avizat imediat printr-un buletin imprimat de serviciul sanitar al orașului și care s-a distribuit dlor medici gratuit, mai sunt ajutat în descoperirea acestor maladii și într-un chip conștiincios chiar de către direcțiunile școlilor în timpul când cursurile sunt deschise, mai sunt avizat încă în urma mai multor intervențiuni ce am făcut de către populația locală, care obligă pe gardiștii de noapte și pe diferiți agenți ai săi, ca să comunice în fiecare zi la raport, cazurile de boală de care au luat cunoștință în raionul serviciului lor; populațiunea în cea mai mare parte neglijează aceasta, ba chiar pare a se feri, temându-se de urmările impuse de lege ca: izolarea bolnavului, împiedicarea copiilor de a merge la școală, punerea unei gărzi polițienești la poartă, ruperea comunicării cu rudele și vecinii, transportarea de a dreptul la cimitir și fără pompă a cadavrelor în caz de deces.

Dintre măsurile reglementare cea mai grea de îndeplinit este izolarea cu deosebire pentru populațiunea săracă care n-are cele mai de multe ori decât o singură cameră de locuit; a o povățui să ducă pe bolnav la spital în cazurile în care această ducere este posibilă mai întotdeauna trebuie să ni se întâmple una din două; ori să fim refuzați categoric, ori să nu fie loc la spital, așa că ce

ne mai rămâne din această măsură este împiedicarea contactului cu străinii prin ajutorul gărzii a casei infectate, dacă nu-și îndeplinesc aceste dispozițiuni este problematică, gardistul având tot atâta convingere de eficacitatea măsurilor de prevențiune cât și familia bolnavului.

Politia sanitară a alimentelor și băuturilor. Cafenelele se țin curate, nu se ventilează însă de ajuns față cu populațiunea care se îngrămădește în ele, mai ales iarna și pe timpuri urâte; la toate apa pusă în consumațiune este numai strecurată și limpezită; unele din ele întrebunțează și apă filtrată dar numai de favoare; cu toate stăruințele n-am reușit a face ca la cafenele să servească numai apă filtrată; un neajuns comun tuturor cafenelelor și care trebuie semnalat și la noi este legat de scuișori suficiente, dar pentru aceasta cred că mai trebuie oarecare timp până să se facă educațiunea și a patronilor cafenelelor și a lumii care vizitează aceste localuri.

Vasele de pe la birturi atât cele de gătit cât și cele de servit au fost des inspectate și s-au găsit întotdeauna ținute curat; pentru gătit se întrebunțează numai vasele de fier smălțuite.

Hotelurile sunt în număr de trei prevăzute cu tot confortul necesar și bine îngrijite, deși se mai observă oarecare lipsuri la unele din ele, totuși sunt admisibile. Afară de hotelurile propriu zise, mai sunt și cârciumi care țin câte o cameră sau două amenajate pentru a primi pasageri; și acestora am acordat deosebită atențiune că atât camerele cât și așternuturile să se poată ține cât mai curat.

Inspecțiunile cârciumilor s-au făcut în nenumărate rânduri, fie pentru a lua probe din diferite băuturi, fie pentru a inspecta numai pur și simplu starea lor de curățenie; din toate inspecțiunile ce am făcut la un rezultat știu că am ajuns; sticlele cu basamac colorate și aromatizate, diferite și etichetate, precum urmează: rachiu de mentă, de anason, vișinată și care în realitate nu sunt decât un amestec de spirt cu apă și diferite etururi parte admisibile, parte de proveniență banală, nu le mai întâmpinăm la fiecare pas; de regulă la inspecțiune nu ne întâlnim decât cu rachiu (basamac, spirt amestecat cu apă), țuică și vin, apoi diferite rachiuri ca cogniacuri, biteruri, piperment, rachiu de prăștină, etc., produse ale diferitelor fabrici din țară care au permisiunea a se desface oriunde și garanția că sunt conform cu legea.

Supravegherea sanitară a comerțului cu alimente și băuturi este una din sarcinile cele mai grele de îndeplinit pentru medicul de oraș, căci prin înmulțirea industriilor și a concurenței și prin lipsa de cinste comercială s-a ajuns ca multe din substanțele și produsele naturale să se falsifice sau să se înlocuiască cu produse artificiale similare și singurul mijloc de a stigmatiza pe falsificatori este de a analiza produsul pus în consumațiune; formalitățile însă ce se cer cu luarea probelor, trimiterea lor la analiză Institutului de

chimie și timpul cât se așteaptă până la venirea rezultatului, această lungă și multiplă procedare prezintă o mulțime de inconveniente, iar rezultatul în cele mai multe cazuri nu este cel dorit.

Căutarea bolnavilor săraci. La cancelaria acestui serviciu se dă în toate zilele consultațiuni gratuite de la 9 la 12 a.m. și peste zi la domiciliul bolnavilor, ori de câte ori cere trebuință. În anul 1903 s-au dat 5591 consultațiuni gratuite dintre care la domiciliu 721 și la dispensar 4870.

Repartizate pe maladii și în ordine descrescând, tabloul consultațiunilor se prezintă astfel:

1. 1798 cazuri de impaludism cu diferitele sale forme și manifestațiuni;
2. 1759 cazuri afecțiuni bronho-pulmonare în afară de cel specifice bine constatate;
3. 633 cazuri de tulburări cardiace, cele mai multe de natură anemică sau nervoase, prea puține depinzând de leziuni organice;
4. 421 cazuri gastro intestinale;
5. cazuri erupțiuni diverse în care intră și scabia cu 189 cazuri
6. 71 cazuri tuberculoză pulmonară bine constatată;
7. 42 cazuri sifilis în diferite forme;
8. 19 cazuri angină difterică;
9. 4 cazuri febră tifoidă;
10. 496 cazuri afecțiuni diverse în care intră diferite plăgi, abcese, flegmoane, carie dentară, extracțiuni de corpi străini, etc.

Din tabloul arătat aici două din maladii atrag atențiunea prin mulțimea cazurilor; întâi impaludismul endemic în această localitate, care bântuie populația și debilitază organismul și al doilea afecțiunile bronho – pulmonare; negreșit că din numărul de 1759 de cazuri cea mai mare parte o alcătuiesc cazurile simple survenite în urma răcelilor; dacă ținem însă seama de faptul că în oraș sunt o mulțime de familii atinse de tuberculoză, că la consultații s-au prezentat deja 71 cazuri de această maladie bine constatată și dacă mai notăm încă că în cursul anului 1903 din 290 decese, 63 sunt de tuberculoză, adică 21,7 % cifră aproape înspăimântătoare, apoi fără voie mergem a crede că multe din bronșitele apărute simple, nu sunt decât niște cazuri cu un caracter mai suspect, mai grav.

Conform ordinului Direcțiunii generale nr. 25257 din anul 1901, am dat o deosebită atențiune cazurilor de tuberculoză; din cele ce cunosc până acum, pot afirma fără șovăire că în afară de persoanele fără stabilitate cum ar fi servitorii ori diferiți lucrători, în orașul nostru există aproape 40 familii atinse de oftică iar unele din ele chiar amenințate a se stinge; în afară de diferitele povețe care însoțesc vizitarea acestor bolnavi o dezinfecțiune

radicală a locuințelor celor ce a zăcut de oftică, întâmpină mari dificultăți; curățenia propriu zisă a locuințelor și dezinfectiunea ei merge cum merge, dezinfectiunea însă puternică prin etuvă a efectelor necesită cheltuieli cu combustibilul și multe din familii fiind prea sărace, nu pot întâmpina aceste cheltuieli.

Exercițiul medicinei și al farmaciei. În cursul anului 1903 au exercitat în oraș arta lor: 11 doctori în medicină, 3 medici veterinari, 2 diriginți de farmacie, 2 asistenți de farmacie, 2 moașe, 2 subchirurgi, 1 vaccinator, 1 agent sanitar.

S-au eliberat în cursul anului de către acest serviciu 62 acte medico - legale: 4 pentru necropsii, 18 pentru contuziuni, 1 pentru constatarea facultății mintale, 15 scutire de contribuțiuni și 24 diferite boli.

Mișcarea populațiunii. Cifra locuitorilor orașului Călărași aproximativ se ridică cam la 11.100 suflete. În anul 1903 s-au născut în oraș 362 copii vii din care 342 ortodocși, 6 catolici, 14 mozaici, 16 copii au fost născuți morți. Morți au fost 290 din care 283 ortodocși, 3 catolici, 4 mozaici, în numărul morților de 290 intră și 56 persoane care au sucombat în spitalul din localitate și din care 44 au fost din alte comune.

Concluziune

Nevoile de care igiena publică și salubritatea orașului Călărași suferă s-ar putea rezuma:

a) Să se continue cu îmbunătățirea străzilor orașului până ce și lumea mărginașă să se îndulcească de ea.

b) Să se canalizeze cel puțin centrul orașului pentru ca să se poată da scurgere cu ușurință tuturor lichidelor murdare.

c) Să se îndoiască numărul măturătorilor de străzi, iar locatarii cu deosebire cei din centru să fie toți impuși la abonament.

d) Să se împrejmuiască toate locurile virane.

e) Să se construiască o latrină publică în piața din centru.

f) Să se construiască după un plan sistematic o hală de pescărie.

g) Câinii vagabonzi să se distrugă printr-un serviciu anume organizat.

h) Să se respecte cu rigoare regulamentul de construcțiuni și alinieri, iar hotărârile comisiunii de control pentru locuințele insalubre să se poie în executare neîntârziat.

i) Să se dea mai multă atențiune privegherii prostituției clandestine, iar femeile de la cafe chantant cum și chelnerițele de pe la berării să fie supuse unui control medical săptămânal și să poarte condicuță de sănătate.

j) Să se avizeze la măsuri după care populațiunea orașului să se alimenteze cu apă bună de băut.

k) Să se respecte cu toată rigoarea legii regulamentul relativ la brutării și măcelării.

l) Examenul substanțelor alimentare și băuturilor ar trebui să se facă în localitate și imediat.

Acesta este în scurt Domnule Director General starea sanitară a orașului Călărași în cursul anului 1903.

Medicul orașului,
ss/ I Buda

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 7/1904, f. 35-47v, copie

317

1904 ianuarie 11, Călărași. *Anunț publicat în ziarul Gazeta Ialomiței referitor la spectacolele de teatru pe care le va susține la Călărași pe 14 ianuarie actorul C. I. Nottara, societar al Teatrului Național din București.*

Miercuri, 14 ianuarie, va avea loc, în sala Mănescu, una din cele mai frumoase reprezentații cu artiștii Teatrului Național din București, cu prețiosul concurs al eminentului artist C. I. Nottara.

Se vor juca următoarele piese: *Sărman Muzicant*, în două acte; *Reacțiune* de Caragiale și *Monologuri* zise de dl. Notarra.

Îndemnăm publicul călărășean să participe la această menifestare.

Gazeta Ialomiței din 11 ianuarie 1904

318

1904 mai 2, București. *Extras din relatarea făcută de ziarul Voința Națională din București asupra vizitei pe Dunăre efectuată de Familia Regală pe 30 aprilie 1904.*

...La Călărași. Din cauza scăderii apelor în canalul Borcea, nefiind posibil ca „Orientul” să acosteze la Călărași, primirea Suveranilor de către orașul Călărași s-a făcut la punctul Chiciu, pichet pe malul Dunării în fața Silistrei. „Orientul” a acostat la pontonul de la Chiciu la orele 2, în mijlocul unui entuziasm de nedescris. Auguștii vizitatori au fost primiți în uralele nesfârșite, de d. Stoianescu, prefectul județului, de d. primar, magistrați, elevii școlilor și un numeros public. Pe mal se aflau regimentul 5 de infanterie, a cărui muzică a intonat Imnul Regal și regim. 5 de călărași. Suveranii și principii s-au coborât de pe vapor și s-au întreținut cu persoanele

prezente. În mijlocul nesfârșitelor urale, Suveranii și Principii s-au urcat pe „Orientul” mulțumind amabil prefectului și publicului pentru primirea făcută.

Voința Națională din 2 mai 1904. Ed. Constantin Tudor și Nicolae Țiripan, *Familia Regală*, p. 153-154

319

1904 mai 13, Călărași. *Proces-verbal de recepționare a instalației de iluminat Washington montată pe Bulevardul Traian și în Parcul comunal.*

Proces – verbal
Astăzi 13 mai 1904

Subsemnatul inginer al orașului, dimpreună cu dl ajutor de primar, procedând la recepțiunea instalațiunii luminii Washington făcută pe bulevardul Traian în grădina publică, după ce am văzut contractul și devizul intervenit între primărie și Casa fraților Kepich, am procedat la verificarea instalațiunii, față fiind și dl Dancu, procuratorul firmei Frații Kepich și am constatat că:

1) Instalațiunea se compune din cinci garnituri, trei pe Bulevardul Traian și două în grădină.

2) Funcționarea lămpilor este în bune condițiuni.

Inginerul orașului,
ss/indescifrabil

Firma Kepich,
ss/indescifrabil

Ajutor de primar,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 3/1904, f. 10, original.

320

1904 mai 26, Călărași. *Adresa Primăriei Călărași către Serviciul hidraulic București prin care solicită aprobarea instalării unei pompe pe cheiul de la Borcea necesară udării Parcului comunal recent înființat.*

Primăria urbei Călărași
Nr. 3510, 1904 mai 26

Dlui director al Serviciului hidraulic București,
Comuna în anul trecut a înființat o grădină publică pe terenul dintre chei și Bulevardul Traian, teren care până atunci fu un cuib de infecțiuni.

Plantațiunea acestei grădini în mare parte a fost făcută în primăvară și față cu lipsa de ploi ea are foarte multă nevoie de udătură.

Cum apa nu este adusă încă în oraș, primăria propune ca udarea să se facă cu apă din Borcea. În acest scop dorește a instala pe cheiul cel mare o pompă Letesten. Apa pompată din Borcea va trece în grădină printr-un tub de ciment armat ce va fi pus la 60 cm sub nivelul șoselei.

Supunându-vă aceasta la cunoștință, vă rugăm dle director să binevoiți a dispoza să ni se permită fixarea pompei și tăierea șoselei în punctual arătat, unde nu se face nici o operațiune de încărcare-descărcare.

Primar,
ss/C. Ciochina

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 18/1904, f. 100, concept.

321

1904 iunie 24, Călărași. *Extras din articolul "Călărași", publicat în ziarul local Deșteptarea Ialomiței și semnat de marele istoric Nicoale Iorga în urma primei vizite pe care o făcuse în Călărași.*

Un vechi sat și schelă neînsemnată din care Știrbei-Vodă a voit să facă un oraș, un port, o capitală de județ, Călărașii purtară întâi numele domnului întemeietor, dar după încetarea Domniei acestuia se întoarseră la vechea numire, Știrbei Vodă se cheamă astăzi numai o stradă principală și gimnaziul.

Intrarea în Călărași pare să arate că planurile lui Știrbei n-au fost tocmai bine atinse. O șosea se întinde printre case mici, printre magazii de lemn unde se drămăluiesc grânele de țărani care strigă tare numărul banițelor pe care hambarul le primește sau le restituie. În dreapta pleacă încă o ulicioară de sat sărac.

Dar iată, în sfârșit, o clădire mare deasupra căreia stă scrisă o deviză de învățătură – gimnaziul. Apoi ceva mai departe, într-un parc, o alta deosebit de frumoasă: Palatul administrativ, care reproduce liniile micșorate ale uneia din marile spitale bucureștene.

Pe când în lat două lungi străzi înșiră provălii mărunte, Strada Mare se desfășoară largă, cu case dintre care multe au două rânduri și o înfățișare plăcută. Aici și în alte părți ale orașelului oglindesc trecătorului vile gospodărești, despărțite de stradă prin cochete grădini de flori.

E un oraș creat de curând: aceasta o arată sistemul european al străzilor, tăiate fără cruțare față de un trecut cu totul umil.

Capitală de județ, el a primit podoabele de edificii publice ale acestora. Schelă frecventată cum se vede din șlepurile ce așteaptă încă și la această vreme, Călărașii durară prăvăliile multe și înțesate, care sunt o podoabă...

Călărașii scânteiesc de la început în luminile țărnelor. Apoi străzile se desfac în alte șiruri drepte de lumini. Casele par înalte, impunătoare și granitul străzilor largi e de o curățenie exemplară. Din toate se desprinde un spirit de orânduială cochetă, de organizare aleasă.

Deșteptarea Ialomiței din 24 iunie 1904

322

1904 iulie 11, Călărași. *Articol intitulat "O întreită serbare" publicat în ziarul Gazeta Ialomiței în care se consemnează inaugurarea Teatrului din Parcul comunal pe data de 2 iulie 1904. (Anexa 46)*

O întreită serbare

Vineri, 2 iulie, s-a serbat în acest oraș aniversarea a 400 de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare, domnitor al Moldovei.

Sericiul religios s-a făcut de S.S. protoereul N. Alexandrescu, asistat de tot clerul din oraș și față fiind autoritățile civile și militare, precum și un numeros public, în chioșcul Muzicii din Parcul de pe Bulevard.

Trupele din Garnizoană și elevii tuturor școlilor erau înșirați de-a lungul Bulevardului.

După terminarea serviciului religios, dl. profesor Mihăilescu de la Gimnaziu, a rosit un frumos discurs de ocaziune. A vorbit apoi dl. Ciochina, primarul orașului, și dl. colonel Cocea.

Au defilat apoi trupele și elevii școlilor.

S-a făcut după aceea o sfeștanie pentru inaugurarea Cazinoului din Parc, a cărui construcție s-a terminat și care s-a deschis publicului în acea zi.

La ora 4 după amiază s-a făcut în acest cazinou distribuția premiilor la școlarii silitori...

Această zi a fost una din cele mai frumoase ce a văzut orașul, căci a fost o întreită serbare: a aniversării morții unui mare domn român a cărui vitejie și înțelepciune va străluci prin secole; a inaugurării acestui local frumos de înfrumusețare și de petrecere și distribuției premiilor la elevii care s-au distins la învățătură.

Gazeta Ialomiței din 11 iulie 1904

323

1904 octombrie 9, Călărași. *Adresă prin care Prefectura județului Ialomița face cunoscut Primăriei orașului Călărași că în ziua de 15 octombrie are loc inaugurarea Școlii de meserii din Călărași.*

Prefectura jud. Ialomița
Nr. 6532, 1904 octombrie

Domnule primar,

Inaugurarea Școlii de meserii a județului neputându-se face în ziua de 1 octombrie a.c., după cum avusesem onoare a vă face cunoscut din cauză că reparația localului nu era încă gata și amânându-se pentru ziua de 15 octombrie a.c., vă rugăm să binevoiți a lua parte la această solemnitate care va avea loc la orele 10 a.m. în localul școlii din strada Măgureni.

Primiți, vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Prefect,
ss/indescifrabil

Domniei sale domnului C. Ciochină, primar local

Arh.Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași, dosar 29/1904, f. 6, original.*

324

1904 noiembrie 17, Călărași. *Proces-verbal prin care se consemnează constituirea unui Ateneu în orașul Călărași.*

Proces-verbal

Astăzi 17 noiembrie 1904

Subsemnații, întrunindu-ne spre a hotărî înființarea unui Ateneu în orașul Călărași, am decis următoarele:

- 1) În fiecare miercuri la orele 9 seara, cu începere de la 1 decembrie a.c., se vor ține conferințe în sala cazinoului comunal;
- 2) Intrarea publicului în sală va fi gratuită, afară de locurile din loji pentru care se va plăti 50 de bani locul;
- 3) Din încasările de intrări la lojii se vor acoperi: a) cheltuielile de afișaj, b) se va face un fond pentru construirea unei tribune, c) iar prisosul ce va rezulta se va vărsa la fondul comunal pentru săraci;
- 4) Pentru aducerea la îndeplinire a celor prevăzute mai sus, am delegat pe dl. N. Țopescu, institutor, care este însărcinat și cu aranjarea definitivă a zilelor când se vor ține conferințele și a persoanelor ce vor ține conferințe, ultima conferință fiind la 3 martie...

Pentru care am dresat prezentul proces-verbal.

Al. Bădulescu, dr. Motaș, Pascal Toncescu, dr. Petrescu, G. Eustațiu, dr. Rudescu, N. I. Constantinescu, M. Negreanu, dr. Manoliu, V. Deleanu, Gh. Pop Șerbănescu, N. Țopescu. St. Șerbănescu.

Deșteptarea Ialomiței din 21 noiembrie 1904

325

1904 noiembrie 28, Călărași. *Anunț din ziarul Deșteptarea Ialomiței prin care face cunoscută donația doamnei Ana M. Popescu pentru construirea unei școli de băieți.*

Doamna Ana M. Popescu, soția regretatului Marinache Popescu, a donat orașului nostru un loc lângă Spitalul județean, cum și suma de lei 50.000 pentru construirea unui local de școală, pe frontispiciul căreia să figureze numele generoasei donatoare, iar primăria locală va începe în curând lucrările. E una din cele mai frumoase și laudabile donațiuni ce s-a făcut Călărașului, dat fiind scopul folositor ce se va realiza printr-însa, așa că toată lumea admiră generozitatea bine înțeleasă a donatoarei, și ar fi bine de dorit să găsească imitatori.

Deșteptarea Ialomiței din 28 noiembrie 1904

326

1905 februarie 27, Călărași. *Informație publicată în ziarul Deșteptarea Ialomiței referitoare la primul spectacol de operă și operetă susținut în sala Cazinoului comunal.*

A sosit în orașul nostru Marea trupă lirică română de Operă și Operetă. Joi seara a avut loc prima reprezentație în Sala Parcului Comunal, cu piesa “Vânt de primăvară”, care a avut un succes strălucit, sala fiind ticsită de un public ales...

Neavând spațiul necesar pentru a face o dare de seamă despre prima reprezentație, putem spune cu convingere că toată trupa a fost bine prin excelență.

Pentru sâmbătă s-a anunțat opereta „Curse Grătare”, iar astăzi, duminică, 27 curent, se va juca frumoasa operă “De-aș fi rege”.

Deșteptarea Ialomiței din 27 februarie 1905

1906 martie 15, Călărași. *Actul de naștere al lui Țopescu Felix-George, ofițer, component al echipei hipice a României, participant la Jocurile Olimpice de la Berlin(1936), autor de cărți de specialitate și beletristică, antrenor, arbitru și comentator sportiv.(Anexa 47)*

Din anul una mie nouă sute șase, luna martie, ziua cinci spre zece, ora unsprezece dimineața. Act de naștere al copilului Felix – George, de sex masculin, născut ieri, patru spre zece martie, pe la ora opt și jumătate dimineața, la locuința părinților săi din acest oraș, strada Valter Mărăcineanu; fiu al D-lui N. Țopescu, de ani două zeci și opt, de profesie institutor și al D-nei Tolina soția sa, de ani două zeci și cinci, de profesie institutoare, ambii domiciliați în acest oraș, după declarația ce ni s-a făcut de tatăl, care ne-a înfățișat copilul. Întâiul martor Vasile Nanculescu de ani trei zeci și doi, de profesie preot, al doilea martor Antinoge Iliescu, de ani două zeci și cinci, de profesie funcționar, ambii domiciliați în acest oraș, care au subscris acest act după ce li l-am citit, împreună cu noi și cu declarantele. Constatat după lege de noi Petrache Petrescu, ajutor de Primar și ofițer delegat cu starea civilă a urbei Călărași.

Declarante, ss/ N. Țopescu

Martori, ss/ Preot V. Nanculescu, ss/ Ant. Iliescu

Ofițer, ss/ P. Petrescu.

Mențiuni: Căsătorit cu Maria Margareta S. Cristodorescu, în comuna București, Sectorul II Negru, la 4 martie 1932, actul nr. 229/932. 1932 martie 21. Ofițer al stării civile, ss/ indescifrabil.

Eliberat Certificat de naștere cu seria NK Nr.921302 la 2 iunie 1955. ss/indescifrabil.

Divorțat de CRISTODORESCU MARIA-MARGARETA. Act de divorț nr. 759 din 19 august 1955 înreg. la Comitetul Executiv al Sfatului Popular raion N. Bălcescu. Comunicat cu adresa nr. 90332/955. ss/indescifrabil

Căsătorit cu OBEJEA NATALIȚA. Act căsătorie No 2120 din 15.11.955, înregistrat la Comitetul Executiv al Sfatului Popular al raionului Stalin. Comunicat nouă cu adresa No 121051 din 29 februarie 955. ss/ indescifrabil

1905 iunie 2, Călărași. *Relatare din ziarul **Deșteptarea Ialomiței** referitoare la vizita făcută în Portul Călărași de inginerul Anghel Saligny. (Anexa 48)*

Sâmbătă 28 mai, portul nostru a fost vizitat de dnul. Anghel Saligny, directorul Porturilor și Serviciului Navigației Române. Dl. inginer Bădescu, șeful Seviceiului hidraulic, a prezentat un plan al lucrărilor din port și împreună cu dl. prefect Bădulescu și dl. primar Nenișor au discutat chestiuni de aplicare a acestui plan.

Este vorba de prelungirea cheiului până la Abator, un chei construit tot din piatră; de prelungirea și înmulțirea liniilor de garare pentru trenuri în port, ca să poată încăpea mai multe vagoane deodată. Șoseaua de căruțe care merge pe cheiul actual va fi prelungită pe din dosul localului Căpitaniei Portului, traversând șoseaua străzii Dobrogea, și va merge asemenea până la Abator, iar linia de cale ferată va fi dată de vale direct la Abator și prelungită ca să străbată tot cheiul nou. Cu modul acesta, partea de jos a portului, care acum este expusă inundației, se va umple cu timpul de pământ la înălțimea cheiului.

Lucrările vor începe chiar în vara aceasta. Pentru înlesnirea acestor lucrări se va încheia o convenție între Primărie și Ministerul Lucrărilor Publice, prin care comuna cedează Portului o porțiune în lungul Borcei de 100 de metri de rază fără nici o despăgubire...

Dl. inginer Saligny, după ce și-a luat rămas bun de la dl. prefect Bădulescu și de la persoanele care l-au întâmpinat, a plecat cu același vapor după o jumătate de oră.

Deșteptarea Ialomiței din 2 iunie 1905

1905 iunie 30, București. *Act prin care moștenitorii lui Alexe Vineș vând Băncii Naționale un imobil din Călărași, str. București nr. 160, unde va fi instalată Sucursala Călărași, recent înființată. (Anexa 49)*

Act de vânzare

Subemnatul Vasile Vineș, personal și ca procurator din partea doamnelor Aurelia Moiseanu, Victoria dr. Dumitrescu-Brăila, Maria Iorgulescu și Virginia Vineș și a domnilor Constantin Vineș, Ion Vineș și Alexandru Vineș, toți fii, fiice și singurii moștenitori ai decedatului nostru părinte Alexe Vineș, declar că am vândul Băncii Naționale a României, reprezentată prin dl. Anton Carp, îndeplinind funcțiunea de guvernator, și Corneliu Cioranu, locțiitor de secretar general, casele cu dependențele și locul

lor situate în orașul Călărași, str. București, nr. 160, mai nainte 146, fosta proprietate a lui Alexe Vineș și acum proprietatea moștenitorilor săi mai sus numiți.

Imobilul se vinde liber de orice sarcină...

Prețul vânzării este de 25.000 lei, care se va răspunde de bancă imediat după autentificarea prezentului act...

Subsemnații Anton Carp și Corneliu Cioranu declarăm în numele Băncii Naționale a României că am cumpărat casele moștenitorilor A. Vineș cu prețul și în condițiunile prevăzute mai sus.

București, 30 iunie 1905

Banca Națională a României
ss/Anton Carp, ss/Corneliu Cioranu

avocat ss/Vasile Vineș

7 iulie 1905. Grefa Tribunalului Ialomița atestă că cele cuprinse în actul original s-au transcris aici întocmai.

Grefier,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Ialomița, *Tribunalul Ialomița – Secția I Acte autentice*, dosar 131/1905(Registru transcripțiuni), f, 216v-217, original

330

1905 iulie 5, Călărași. *Referatul inginerului Ion M. Pellian cu privire la modificarea terasei Cazinoului din Parcul Comunal.*

Primăria urbei Călărași

Serviciul Tehnic

Nr. 433, 1905 iulie 5

Domnule Primar,

Pavilionul de la Bulevard a cărui construcțiune s-a început în iunie 1903 și s-a terminat în iulie 1904, era protejat în față cu terasă țărănească care corespundea timpului de vară. Cu venirea iernii 904 și în special cu viscole ce s-au arătat, se impunea închiderea terasei printr-un geamlâc care să adăpostească clădirea, geamlâc care în timpul verii să poată fi ridicat. Acest fapt a fost semnalat de către predecesorul dv. Constantin Ciochină, care a și dat ordin serviciului a executa de urgență și în regie un geamlâc convenind plata cu metru.

În urma ordinului verbal dat, meșterul tâmplar Nicolae Dănescu s-a oferit a executa acest geamlâc cu lei...metru, privindu-l pe d-sa atât lemnăria cât și manopera ca așezare și vopsit, rămânând ca comuna să furnizeze

vopseaua și fierăria necesară cercevelor și ușilor. Plata acestei lucrări să se facă din bugetul 904-905 și în lipsă de fonduri să se deschidă credit.

La schimbarea regimului, lucrarea deși nu era terminată complet lipsind vopsirea din cauza timpului nefavorabil, totuși putea fi primită dar nu s-a făcut. Astăzi, lucrarea este complet terminată și plata se impune a se face după cum s-a făcut atât D-lui Toader Cârliș pentru geamurile așezate cât și D-lui Moise Stroiescu pentru fierăria și vopselile furnizate, cercevelor și ușilor de la geamlâc. Mandatarea sumei de lei 1530, costul acestui geamlâc se va face de la art. 73 exercițiul 905-906, unde s-a prevăzut la formarea bugetului pe exer. cor. și din care s-a plătit și alte lucrări și furnituri rămase neachitate din exer. 904-905.

Ca acte justificative spre a se anexa la ordonanța de plată se înaintează un ștat de lucrări cu bucata, în dublu exemplar, semnat de D-l Nicolae Dănescu pe suma de mai sus și vizat de serv. tehnic care atestă atât facerea lucrării în ce privește măsurătoarea și buna executare, cât și plata.

Inginerul orașului, ss/ I.M. Pellian

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 17/1905, f. 13-13v, original

331

1905 iulie 18, Călărași. *Adresa Ministerului Instrucțiunii Publice și al Cultelor către Primăria orașului Călărași prin care îi face cunoscut că aprobă construirea unui local de școală din donația Ana M. Popescu. (Anexa 50)*

Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor

Nr. 10147; 18 iulie 1905

Domnule primar,

Văzând proiectul prezentat cu raportul dvs. nr. 3421 din 6 iulie a.c., pentru construcția unui local de școală primară în acel oraș, vă facem cunoscut că, după avizul dat de serviciul tehnic al Direcțiunii Artelor și Clădirilor, asupra condițiilor în care e întocmit acel proiect, planurile fiind cele tip ale Casei Școlilor și prețurile obișnuite, se aprobă proiectul și admitem că lucrările să se execute după devizul de lei 57.646, 63.

Admitem de asemenea propunerea d-voastră ca lucrările să se execute prin domnul inginer Cepescu, care a oferit 20 % la licitație sub prețurile devizului și aprobăm adjudecarea definitivă a lucrărilor asupra d-sale, cu rugămintea să înaintați Ministerului și o copie după contractul ce veți încheia cu domnul inginer Cepescu, pentru întreprinderea acelei clădiri.

Totodată vă restituim actele de licitație și exemplarul original al proiectului spre a dispune începerea lucrărilor pe terenul dăruit de d-na Ana M. Popescu și care se vor face de d-voastră prin d-l antreprenor, sub direcțiunea și supravegherea serviciului tehnic al comunei și controlul d-lui D. Maican, conform dorinței exprimată de doamna Popescu, prin actul său de donațiune.

Ministru,
ss/indescifrabil

D-sale domnului primar al orașului Călărași

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași, dosar 25/1905, f. 8, original.*

332

1905 octombrie 5, București. *Extras din Contractul privind execuția lucrărilor de alimentare cu apă a orașului Călărași semnat de Primărie cu firma Wolf din București.*

CONTRACT

Între Primăria orașului Călărași, pe de o parte și dl. E Wolf, industriaș din București, pe de altă parte, s-a încheiat următorul contract:

Art. 1) Noi, Constantin Nenișor, primarul orașului Călărași, în baza Deciziei Consiliului comunal nr. 43 din 27 septembrie 1905, încredințăm dlui E. Wolf alimentarea parțială cu apă din Borcea a orașului Călărași și anume:

1) Furnizarea și instalarea conductei de aspirație dintre Borcea și Bulevard, cuprinzând toate lucrările de terasament, așezat, etc., precum și facerea batardoului în patul Borcei pentru plasarea sorbului.

2) Furnizarea și instalarea pompei cu accesoriile ei în stația de pompat. Această stație se va executa de primărie, prin Serviciul tehnic comunal.

3) Furnizarea și instalarea motorului cu benzină în stația de pompat sau altă stație aparte unde se va prevedea loc și pentru un dinam și un atelier.

4) Furnizarea și instalarea unui rezervor de 250 m. c. și a șarpantei în fier ce-l susține, cu accesorii, afară de fundații ce se vor executa de Primărie ca și stația de pompat.

5) Furnizarea și instalarea conductelor de distribuție în oraș pe porțiunile de străzi, care se vor arăta la timp, cuprinzând terasament, așezat, etc., afară de pavagiu care se va face de primărie.

6) Furnizarea și instalarea fântânelor, gurelor de apă necesare etc., în numărul arătat de Serviciul tehnic comunal.

Lucrările se vor executa cu prețurile arătate în Oferta din 3 octombrie 1905.

Art. 2) Domnul E. Wolf se obligă a furniza și monta toată instalațiunea de alimentare cu apă și a le termina și preda în stare de funcționare la 1 octombrie 1906, când va începe termenul de garanție. Care va fi de un an...

Art. 5) Plata lucrărilor se va face treptat cu montarea lucrărilor, până la concurența sumei de lei 50.000 din bugetul anului curent 1905/1906, restul până la terminarea lucrărilor din bugetul anului viitor 1906/1907, unde Primăria este obligată a prevede fonduri pentru terminarea lucrării...

Făcut în dublu exemplar la București, azi 4 octombrie 1905.

Primarul orașului Călărași
ss/Cons. I. Nenișor

Antreprenor
ss/E. Wolf

Deșteptarea Ialomiței din 15 iunie 1906

333

1905 octombrie 20, Călărași. *Referat întocmit de inginerul orașului Ion M. Pellian cu privire la mutarea Judecătoriei din clădirea primăriei în Palatul Administrativ.*

Serviciul tehnic al orașului Călărași
Nr. 571, 20 octombrie 1905

Domnule Primar,

Judecătoria Ocolului Călărași instalată în cele 4 camere din parterul Palatului comunal, nu mai poate fi menținută, localul este insuficient, camera pentru arhivă foarte mică; camera pentru consultatul actelor, cameră pentru avocați, mai ales în timpul iernii etc. lipsesc. Afară de aceasta, parte din serviciile comunei stau grămădite în etajul de sus, așa este casieria comunală plasată în 2 cămăruțe, parcă sunt carcere; parte cu chirie cum sunt serviciul măsurilor metrice și medical, iar parte n-au de loc camere cum este serviciul medical. Astfel stând lucrurile, este în interesul comunei a da o soluțiune care să remedieze inconvenientele arătate mai sus și această soluțiune ar fi:

1. Mutarea Judecătoriei în Palatul Administrativ în aripa din dreapta ocupată azi de jandarmeria rurală.

2. Mutarea percepției comunale de sus din etajul ospelului comunal, jos în două camere ale judecătoriei.

3. Mutarea casieriei comunale în locul percepției.

4. iar Măsurile metrice sau Serv. veterinar în cele 2 camere ce mai rămân de la judecătoria, cu toate că Poliția le reclamă, în interesul serviciului.

Naște întrebare ce se face cu jandarmeria ce se scoate din Palatul Administrativ. Propun pentru aceasta a se da județului drept chirie lei 300 anual plătiți înainte pentru locul ce va ocupa judecătoria și această chirie pe timp de 5 ani, după care apoi comuna nu va mai plăti chirie. Cu acești 300 lei și cu ce va mai adăuga județul se va găsi o clădire de către județ spre a se plasa jandarmeria. Mutarea judecătoriei în Palatul Administrativ reclamă oare care cheltuieli a se face de urgență; spre a putea fi instalate acele camere pentru judecătoria, trebuie scara demontată, zidurile de spart, uși de deschis și de astupat, antreu de făcut, idem grilaje, lucrări care se vor ca la suma de lei 2.800, cât a costat transformarea aripei din stânga, transformare făcută în anul trecut de județ. Cu această sumă și cu chiria de lei 300 pe 5 ani, adică cu lei 4.800, judecătoria va avea pentru vecie un local propriu, descărcându-se comuna pentru totdeauna de localul judecătoriei.

Să examinăm avantajele ce oferă o astfel de schimbare:

1) Serviciile primăriei vor avea fiecare camere suficiente și igienice.

2) Comuna va scăpa de lei 550 ce se plătesc anual Casei Petre Manole pentru Serviciul Medical, căci mutând Serviciul Veterinar din imobilul Hagi Ghiță Petrescu, avem liber 2 camere și un antreu luminos, spațios cu curte și situat într-un punct al orașului potrivit unui Serviciu Medical unde fel de fel de bolnavi se prezintă. Ori această chirie pe cinci ani ar da comunei o economie de 2.750 lei.

3) Afacerile judecătorești se găsesc concentrate într-un singur local plasat în centrul orașului. D-nii avocați și chiar împricinații vor fi scutiți de drumul între Palatul Administrativ și primărie. Acolo se găsește camera pentru D-nii avocați, biblioteca pentru consultat lucrările juridice.

4) Chiar cei 30 lei chirie ce ar plăti comuna județului pot fi reduși în anul viitor și iată cum: La cazarma de pompieri despre apus, sunt niște magazii pe care Consiliul de Igienă a hotărât să le doboare fiind insalubre. Aceste magazii trebuie înlocuite cu altele de zid făcând 2-3 camere și un șopron pentru sacalele ce stau supuse la intemperii atmosferice, vara în căldură crapă, toamna și primăvara în ploi, se umflă etc. Această construcție va avea un zid plin despre apus, iar despre Cazarma de pompieri vor fi uși, ferestre și deschizătura șopronului. Dacă vom beneficia de zidul dinspre apus și vom mai face alt zid paralel tot despre apus putem face 5-6 camere și un mic grajd de 3-4 cai cu fața la apus, pe care le dăm jandarmeriei. Vom da ca curte 10 metri din piață și astfel județul va scăpa de chirie deci și comuna de cei 300 lei anual ce-i va da pe timp de 5 ani.

Această dispozițiune va conveni și județului. El va putea scăpa de chiria anuală de lei 1.200 ce plătește azi în oraș pentru grajdul jandarmilor și județul va conveni bucuros ca cu chiria aceasta pe 2-3 ani să-și facă camerele și grajdul de care se vorbește.

Acestea fiind soluțiunile cele mai nimerite, rog să bine voiți a dispoza cele ce veți crede de cuviință și cât de urgent pentru că chiar de sfântul Dumitru să se facă mutările arătate.

Bine voiți, vă rog, Domnule primar a primi asigurarea osebite mele considerațiuni.

Inginerul orașului, ss/ I.M. Pellian

Rezoluție: În consiliu. Primar, /ss/ C.I. Nenișor
Se admite. Încheierea nr. 49. Jurnal nr. 6149

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 15/1905, f. 2-3v, original

334

1906 ianuarie 24, Călărași. *Adresa Revizoratului școlar al județului Ialomița către Primăria Călărași prin care se fac cunoscute școlile primare care funcționează în oraș, numărul învățătorilor și al elevilor.*

Revizoratul școlar al județului Ialomița
Nr. 253, 24 ianuarie 1906

Domnule primar,

Vă fac cunoscut că în acest oraș sunt două școli primare de băieți, fiecare cu câte patru clase și două școli primare de fete, din care una cu patru clase și alta cu trei clase.

La aceste școli funcționează 15 institutori și institutoare.

Școala de băieți nr. 1 este frecventată de 280 elevi.

Școala de băieți nr. 2 de 234 elevi.

Școala de fete nr. 1 de 225 eleve.

Școala de fete nr. 2 de 155 eleve.

Aceasta ca răspuns la adresa dvs. Nr. 363 din 20 ianuarie curent.

Revizor școlar, ss/ indescifrabil
Domniei sale domnului primar – Loco.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 20/1906, f. 8, original.

1906 februarie 8, Călărași. *Referatul inginerului orașului, I. M. Pellian, cu privire la lucrările executate în oraș cu prilejul jubileului de 40 de ani ai domniei Regelui Carol I.*

Serviciul tehnic al Orașului Călărași

Nr. 1178

11 februarie 1906

Domnule Primar,

Cu ocazia jubileului de 40 de ani ai Domniei M. S. Regelui Carol I, cred că este nimerit a se face în oraș o lucrare care să amintească generațiunilor viitoare marele act la care luăm parte.

Această lucrare va mai contribui și la estetica orașului, înfrumusețându-l și schimbându-i în parte din răceala străzilor.

În acest scop, m-am gândit la două lucrări.

1) Pe piața din fața bisericii catedrale Sft. Nicolae unde astăzi se găsește un felinar cu 5 lămpi, să se plaseze o fântână monumentală cu o statueta în bronz din marmură pe care să fie gravate orașul, marca județului, etc.

2) Alea ce duce la parc să i se dea numele de Aleea Jubileului și să fie făcută în așa mod ca să placă ochiului.

Să se lărgască, să fie aceiași lățime din bulevard până în strada Știrbei Vodă și să se planteze pe ambele părți numai plop piramidali. Este tot ce poate fi mai frumos și mai folositor orașului și în special parcului căci i se dă o intrare monumentală, ca să zic așa. Strada Știrbei Vodă prin crearea acestei alei va fi forțamente legată de parc.

Aducând aceasta la cunoștința Domniei Voastre și a Consiliului Comunal să decideți cele ce veți crede de cuviință, ținând seama că asemenea acte mari trebuiesc memorate, căci sunt rare în viața unui popor.

Bine voiți vă rog, Domnule Primar, a primi asigurarea considerațiunii mele.

Inginerul orașului,

ss/ I. M. Pellian

336

1906 iulie 28, Călărași. *Comunicatul Comisiei interimare a orașului Călărași prin care sunt anunțate datele și condițiile pentru alegerea noului Consiliu comunal al orașului.*

Comisia interimară a orașului Călărași

Publicațiune

Prin Înaltul Decret Regal Nr. 2904 din 24 iulie, Consiliul comunal al acestei urbe s-a dizolvat, iar colegiile electorale comunale sunt convocate pentru alegerea consilierilor prevăzuți de lege, în ordinea și la termenele mai jos arătate.

Colegiul I în ziua de 20 august curent pentru a alege șase consilieri. Colegiul II în ziua de 22 august curent pentru a alege cinci consilieri, iar în ziua de 10 august se va proceda la alegerea a opt delegați de către alegătorii indirecti, ai colegiului 3-lea din acest oraș.

În consecință noi Gh. Demetrescu, președintele Comisiei interimare a orașului Călărași, facem cunoscut tuturor alegătorilor menționatei colegii că în zilele mai sus arătate se vor efectua aceste alegeri în localul Primăriei din strada Știrbei-Vodă cunoscând că scrutinul se va deschide la ora 8 jum. dimineața.

Cărțile de alegători se vor distribui în localul Primăriei în toate zilele în orele de cancelarie, iar în zilele fixate pentru alegeri distribuirea cărților se va face în localul Tribunalului Ialomița.

Nr. 3836

Data astăzi, 28 iulie 1906

Președinte, ss/Gh. Demetrescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 39/1906, f. 6, original.

337

1906 august 20, Călărași. *Informație publicată în ziarul Deșteptarea Ialomiței referitoare la donația făcută pentru locul pe care se va construi Castelul de apă.*

Se știe că în urma stăruinței dlui prefect Al. Bădulescu, dl. Oto Tetenis a donat un teren pe care se va construi Castelul de apă. Actele de tranacție s-au făcut de către dl. avocat al Primăriei Procop Dumitrescu și zilele acestea va sosi în localitate dl. Tetenis spre a iscăli și a autentifica actul la tribunal.

Fapta dlui Oto Tetenis vorbește de la sine. Noi felicităm pe dl. prefect pentru stăruința ce a depus. Făcând astfel comunei o însemnată economie.

Deșteptarea Ialomiței din 20 august 1906

338

1906 august 23, Călărași. *Adresa Societății de lectură Mihai Eminescu către Primăria Călărași prin care solicită sala Parcului comunal în vederea susținerii unui spectacol pentru strângerea de fonduri necesare măririi numărului de cărți al bibliotecii societății.*

Primit: 23 august 1906

Domnule primar,

Societatea de lectură *Mihai Eminescu*, înființată anul trecut de o mână de tineri pentru dezvoltarea gustului de citit a unei bune literaturi prin crearea unei biblioteci, care cu vremea să devină publică, a hotărât să dea în ziua de 27 curent o serbare pentru sporirea fondului bibliotecii sale, care azi numără 30 de volume. Cum însă societatea nu dispune decât de modeste fonduri bănești și-n speranța că scopul frumos pentru care luptă e în destul de bine apreciat de d-voastră, subsemnatul, în numele societății, vă rog să binevoiți a-i pune gratuit la dispozițiune sala Parcului comunal pentru seara de 27 curent.

Primiți, vă rog, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni și stime.

Președinte – ss/V.G. Mircescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 35/1906, f. 63, original.

339

1906 noiembrie 19, Călărași. *Raport al Primăriei Călărași înaintat Ministerului de Interne prin care solicită aprobarea planului parcelar al orașului.*

Primăria Călărași
Nr. 6211, 1906 noiembrie 19

Domnule ministru,

Consiliul communal, conformându-se obligațiunii pusă de legea comunală prin art. 94 a întocmit încă din anul 1894 planul parcelar al orașului Călărași executat de dl inginer Petre F. Radovici, plan care pe lângă nivelmentul orașului mai cuprinde și alinierea străzilor. Observând însă acest plan, am văzut că nu este aprobat prin decret regal conform art. 94 din Legea comunală, de aceea avem onoare a vi-l înainta rugându-vă ca după ce veți lua avizul Consiliului tehnic superior să faceți a i se da aprobarea regală.

Primar - ss/Atanasie Stoianescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 22/1906, f. 3, concept.

340

Călărași, 1906. *Extras din Anuarul județului Ialomița, referitor la unitățile militare care au reședința în orașul Călărași. (Anexa 51)*

Armata

În orașul Călărași sunt 2 regimente: unul de infanterie, Regimentul 5 Ialomița nr. 23, iar celălalt de cavalerie, Regimentul 5 de Călărași.

Regimentul 5 Ialomița nr. 23. În 1880, prin Decretul nr. 1163 din 1 iulie s-a schimbat numele regimentului în acela de *Regiment de dorobanți Ialomița nr. 23*, cu reședința la Călărași. Acest regiment este încazarmat într-un local construit de județ în anul 1880, pe un teren cu o suprafață de 20 hectare, care a fost cumpărat de la Primăria orașului Călărași pe preț de 20.000 lei. Costul localului, așa cum a fost construit în 1880, a fost de lei 45.000, la care s-au mai adăugat următoarele construcții: în anul 1891, dependințe, care au costat lei 3740; în 1893, o infirmerie, care a costat 10.000 lei; în 1896, pavilionul pentru statul major al regimentului, care a costat 55.000 lei; în 1897 două pavilioane pentru companiile teritoriale, care au costat lei 13.866. Infirmeria și pavilionul pentru statul major au fost făcute de Ministerul de Război, căruia județul i-a înaintat sumele necesare.

Regimentul 5 de Călărași, prin decizia Ministerului de Război nr. 415 din 1893 își mută reședința în orașul Călărași, constituindu-și cadrele din escadronul permanent. Acest regiment este încazarmat într-un local construit de județ în anul 1892, pe un teren cu o suprafață de 4 hectare care a fost cumpărat de la Primăria orașului Călărași, două hectare cu lei 1000, cu actul de vânzare autentificat sub nr. 388/11 iulie 1891, iar celelalte două hectare cu 2000 lei, tot de la Primăria orașului Călărași, însă cumpărarea s-a făcut de Ministerul de Război în anul 1896.

Aureliu V. Ursescu, *Anuarul județului Ialomița, Călărași, 1906, p. 23-24.*

341

1907 ianuarie 28, București. *Telegrama Cercului România muncitoare din Călărași prin care se solidarizează cu mitingul muncitorilor bucureșteni din Sala Băilor Eforie.*

Tovarăși, Cercul *România muncitoare* din Călărași, împreună cu subsemnații maiștri și lucrători, trimitem prin aceasta strigătul nostru de protestare împotriva odioasei legi a meseriilor. Unind glasul nostru cu întreaga muncitorime care luptă pentru desființarea acestei plăgi, strigăm:

Jos legea reacționară!

Cercul *România muncitoare*: Gheorghe Mușat, Iordan Marin, Enache Gănciulescu, Zaharia N. Dumitrescu, Nicolae Răileanu, Ștefan Stănescu, H. Nicolescu și H. Ionescu.

România muncitoare, din 28 ianuarie 1907.

342

1907 februarie 23, Călărași. *Proces-verbal încheiat în ședința Consiliului comunal al orașului Călărași de alegere a primarului și ajutorului de primar.*

Consiliul comunal al orașului Călărași
Ședința din 23 februarie 1907

Proces-verbal

Subscrișii, noi membrii ai Consiliului comunal Călărași, aleși în urma alegerilor efectuate în zilele de 10 și 12 februarie 1907 fiind constituiți astăzi în sala ospelului comunal și după ce s-au verificat și validat actele de alegere, precum depunându-se și legiutorul jurământ cerut de art. 14 din Legea pentru organizarea comunelor urbane în prezența domnului prefect, delegatul guvernului, după care s-a procedat la alegerea primarului și a ajutorului de primar prin scrutin secret, după cum prevede art. 9 și 11 din aceeași lege, rezultatul a fost cel următor:

D-l Gheorghe Demetrescu a însușit majoritatea de zece voturi, căci d-l consilier Tudorache Simionescu a fost absent, proclamându-se primar;

D-l Traian Marinescu a însușit majoritatea de 9 voturi, căci d-l Traian Marinescu s-a abținut de la vot;

D-l consilier Tudorache Simionescu a fost lipsă, proclamându-se ajutor de primar.

Astfel dar, făcându-se alegerea conform legii, s-a dresat prezentul proces-verbal, după care se va înainta copie domnului ministru de interne, spre cele legale.

Membrii consiliului,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 46/1907, f. 147, original.

343

1907 decembrie 6, Călărași. *Informație de presă din ziarul Deșteptarea Ialomiței referitoare la înființarea în Călărași a Băncii Bărăganul.*

În ziua de 5 decembrie, Tribunalul Ialomița a dat autorizarea de funcționare a Băncii *Bărăganul*. În cursul chiar al acestei săptămâni, se vor aduna membrii Consiliului de administrație spre a hotărî epoca și condițiunile în care va funcționa această bancă.

Localul ei este în str. București nr. 171, vis a vis de Banca Agricolă.

Deșteptarea Ialomiței din 6 decembrie 1907

344

1907 decembrie 19, Călărași. *Adresa prin care Gimnaziul Știrbei Vodă solicită Primăriei orașului Călărași înscrierea în bugetul primăriei a unei sume necesară cumpărării de cărți pentru biblioteca ce funcționează la gimnaziu.*

Direcțiunea Gimnaziului Știrbei Vodă din Călărași

Nr. 126, 1907 decembrie 19

Domnule primar,

Cunoștințele căpătate de cineva în școală nu sunt deajuns pentru a face din acel cineva un individ care să se poată manifesta în toate împrejurările ca om deplin.

Acele cunoștințe se completează numai prin citirea de cărți alese. Convinși fiind și noi profesorii de importanța cititului căutăm să punem la îndemâna elevilor și a publicului cărți și deci să înființăm o bibliotecă publică.

Cărți pentru această bibliotecă ne lipsesc, fiindcă de la 1884, când s-au donat unele cărți gimnaziului de către un comitet din care făcea parte și d-l primar al orașului, nu s-a făcut aproape nimic.

Aceasta, pe de o parte, din cauza schimbărilor prin care a trecut corpul didactic, iar pe de altă parte din pricină că onor Minister nu poate mai niciodată împlini trebuințele.

Inițiativa privată joacă în aceste cazuri mare rol. Această inițiativă a fost împlinită, la unele gimnazii, prin îngrijirea d-lor prefecti de județe, a d-lor primari ai comunelor urbane și onor consilii județene și comunale.

Am fost întotdeauna convins de atențiunea deosebită ce dvs. ați dat școlii, pe care ați sprijinit-o în toate cazurile.

Această împrejurare m-a făcut să apelez la dvs., rugându-vă respectuos să interveniți pe lângă onor Consiliul comunal ca să binevoiască

a prevede în bugetul comunei Călărași, anual, o sumă necesară pentru cumpărarea de cărți trebuincioase lecturii publicului călărășean.

Să fiți convins, domnule primar, că prin acest act se ajută foarte mult educația publicului din orașul nostru, care public cred că vă va fi recunoscător atât dvs. cât și onor Consiliului comunal.

Primiți, vă rog, domnule primar, încredințarea distinsei mele considerațiuni.

Director,
ss/G.V. Constantinescu
Domniei sale, domnului primar al orașului Călărași.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 27/1907, f. 302, original.

345

1908 ianuarie 24, Călărași. *Consemnare în ziarul Deșteptarea Ialomiței despre înființarea filialei locale a Partidului Conservator Democrat.*

Luni, 21 ianuarie, gruparea tachistă din localitate s-a adunat ca să-și dea o organizare. Au găsit, precum ni se afirmă, vreo 30 de persoane pe care tachistii le-au înscris în gruparea lor. Și pentru a-și da aparența că sunt atât de numeroși încât să poată constitui Partidul Conservator Democrat, au constituit un comitet compus din toate aceste 30 de persoane, numindu-l Comitet General. Apoi, din cei 30 de membri ai Comitetului general, au ales 12 inși pentru a constitui un Comitet local al Partidului Conservator Democrat. Între cei 30 de membri ai grupării tachiste, se citează următoarele nume: Leon Popescu, Al. Bădulescu, V. Stanciu, Ion Mănescu, Tiberiu Chiril, Ahil Doicescu, Stoica Pița, Atanase Dobrescu, Ilie Opran, Răducan Opran, Leon Vlădoianu, Jean Cămărășescu...

Deșteptarea Ialomiței din 24 ianuarie 1908

346

1908 februarie 21, Călărași. *Ordinul Prefecturii județului Ialomița către Primăria orașului Călărași prin care solicită donarea terenului pe care urmează să se construiască localul Școlii de meserii.*

Prefectura județului Ialomița

Nr. 1278, 1908 februarie 21

Domnule primar,

Consiliul județean, în ședința de la 3 noiembrie 1907, prevăzând suma de lei 60.000 în bugetul viitor al județului pentru construirea unui local

propriu necesar Școlii de meserii din acest oraș și deoarece județul nu posedă terenul necesar acestei construcții, iar pe de altă parte interesul comunei fiind același ca și al județului, dacă nu în mai mare măsură în ceea ce privește existența acestei școli, vă rugăm, domnule primar, a interveni pe lângă onor Consiliul comunal ca să doneze județului, pentru acest scop, terenul ce posedă comuna în acest oraș, teren situat în fața spitalului și în dosul cazărmii pompierilor.

Prefect,
(ss) indescifrabil

Domniei sale, domnului primar al urbei Călărași.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași, dosar 17/1908, f. 7, original.*

347

1908 mai 4, Călărași. *Relatare a corespondentului ziarului "Adevărul" cu privire la vizita Familiei Regale la Călărași.*

Călărași, 4 mai. Încă de la orele 10 dimineața o mulțime imensă își îndreaptă pașii spre port căutând să-și asigure locul. Circulația trăsurilor a fost întreruptă. Pe ambele maluri ale Borcei de la port și până la gura Borcei, erau postate patrurile duble de grăniceri și jandarmi rurali.

La ora 12 sosește garda de onoare compusă din o companie din regimentul 23 infanterie cu drapelul și muzica, sub comanda căp. Giuran, având ca ofițeri în front pe locot. Rîmniceanu și Theodorescu, luând loc de-a lungul pavilionului de recepție. Apoi pe rând elevii gimnaziului, ai școalei de meserii, școalele primare de băieți și de fete, societatea meseriașilor și 30 veterani, luând loc la dreapta pavilionului.

Nu mult după aceasta sosesc persoanele oficiale cu doamnele și invitații, luând locurile ce li se rezervase: persoanele oficiale, magistrați, profesori, medici, consiliul județean și comunal, reprezentanții parlamentului, clerul, în pavilionul de recepție, iar invitații în tribună.

La 2 fără 15 minute sosește vaporul „Domnul Tudor”, iar după 5 minute vaporul „Domnița Florica” își anunță intrarea în port, urmat de vaporul „Vasile Lupu”. O mișcare vie se observă în public și urale puternice pornite din pieptul a 8000 de cetățeni se aude prelungindu-se departe de tot, la care răspunde ecoul pădurei din fața cheiului.

La 2 fără 5 vasul regal acostează. Muzica regimentului dă onorul, iar corul gimnaziului intonează imnul național. Regele debarcând e întâmpinat de d. General Zottu, comandantul Diviziei 5, sosit de cu seară în localitate,

de d. prefect At. Stoianescu și de d. N. Alexiu, primarul orașului cu pâine și sare, și care prin puține cuvinte bine simțite îi urează bună venire.

După aceea regele însoțit de prințul Carol, D. Sturdza, generalul Zottu, Morțun, Saligny și d. prefect au trecut în revistă trupa și ofițerii fără trupă.

După aceea regele intră în pavilionul de recepție unde d. prefect și primar au prezentat persoanele oficiale. Suveranul se întreține aproape cu fiecare.

Regina fiind cam indispusă și-a exprimat dorința să vadă câteva doamne pe iacht, la care au răspuns d-nele Marie pref. Stoianescu, N. Alexiu, col. Maltopol, Ciochină și Sima Niculescu, oferindu-i câte un buchet frumos. Regina s-a întreținut cu fiecare și în special cu d-na Maltopol pe care o cunoștea dinainte. După aceea s-au urcat câteva eleve și o altă serie de doamne. D-ra Ciconi a recitat pe vapor un preafrumos prolog, iar regina adânc mișcată i-a mulțumit mângâind-o pe obraz.

În timpul acesta regele a primit corporația meseriașilor și veteranii întreținându-se cu veteranul Ion Andrei din comuna Rasa, care a prezentat regelui o petiție semnată de toți veteranii prezenți prin care cer pământ. Suveranul le-a promis că cererea lor are să fie luată în considerațiune.

La 2 și 20 minute regele se îmbarcă și iachtul pornește în strigătul de ura al cetățenilor călărășeni.

Regina și principesa Elisabeta fâlfăie în aer batistele, răspunzând la saluturile cetățenilor până ce vaporul a ieșit din port.

Adevărul din 6 mai 1908. Ed. Constantin Tudor și Nicolae Țiripan, *Familia Regală*, p. 157-158.

348

1908 mai 5, București. *Relatare despre întrunirea de la Călărași a Partidului Conservator Democrat, la care a luat parte președintele Take Ionescu și alți fruntași ai partidului.*

București 5 mai,

Întrunirea de la Călărași

Delegațiunea din București, în frunte cu d. Take Ionescu, a fost primită în gară de o mare mulțime cu un entuziasm aproape necunoscut încă în capitala Ialomiței.

Întrunirea a avut un succes desăvârșit și a fost prezidată de d. Leon Popescu. Cel dintâi a vorbit d. Bădulescu, fost prefect, care a spus că manifestația de astăzi nu este numai o mărturisire a dragostei ce o au

locuitorii Călărașilor pentru ideile partidului conservator democrat, ci este și o protestare în contra acelor străini care au căutat să acapareze Călărașii și să terorizeze partidul, în puterea blazonului.

D. Jean Cămărășescu spune că succesele de la Iași, Vaslui și Craiova constituiesc o lecție crudă pentru carpiști.

D. N. Economu spune că, ultimele succese înseamnă consacarea definitivă a partidului conservator democrat și însuși Lascăr Catargiu fu acela care dete, în vremuri, semnalul pentru democratizarea partidului conservator.

D. Mișu Sipsomo, care ia pentru prima oară cuvântul în întrunirile partidului conservator democrat, spune că, față cu cele două partide îmbătrânite și necorespunzătoare vremurilor, se ridică mândru partidul conservator democrat.

După ce mai vorbesc d-nii: Const. Lungeanu, Barbu Păltineanu, I. L. Caragiale, Aurel Iliescu, generalul Stoica, J. Th. Florescu, Gh. Cernat, ia cuvântul șeful partidului, care pronunță o importantă cuvântare.

D. Take Ionescu consideră succesele ultime ca adevărate evenimente naționale căci ele însemnează triumful conștiinței și independenței naționale. Venind la chestiunea atitudinii Suveranului, d-sa spune: „Adversarii noștri susțin că noi nu vom putea avea succes, căci nu voiește M. S. Regele. Nu știu ce vrea Suveranul și nici nu am dreptul să pretind a ști. Atât numai vă pot spune că eu cred că nu pot cere de la M. S. decât dreptate, iar nici de cum sprijin și întrucât cer de la Regele Carol dreptate, nu am nici o grijă de judecata Regelui.”...

Seara a avut loc un banchet de 200 de tacâmuri, unde d. Take Ionescu a băut în sănătatea M. S. Regelui și aceasta nu numai din simplă formalitate, ci și din convingerea adâncă că dinastia Hohenzolern a fost o fericire pentru țara românească și că soarta țării este astăzi legată de soarta acelei dinastii.

Opinia din 6 mai 1908

349

1908 iunie 23, Călărași. *Raportul Serviciului tehnic al orașului Călărași înaintat primăriei locale prin care solicită cedarea terenului necesar pe care inginerul A. Saligny urmează să construiască localul Agenției N.F.R. Călărași.*

Serviciul tehnic al orașului Călărași

Nr. 495, 1908 iunie 23

Domnule primar,

DI inginer A. Saligny, dirigintele portului Călărași, cere a i se pune la dispoziție porțiunea de teren din parcul comunal, pentru construcția Agenției N.F.R.

Această porțiune de teren a fost cedată de onor Consiliul comunal prin Decizia nr. 22 din 12 mai 1908.

Vă rog să autorizați serviciul a ceda această porțiune conform schiței de plan ce Consiliul comunal a aprobat.

Binevoiiți, vă rog, domnule primar, a primi asigurarea distinsei mele considerațiuni.

Inginerul orașului,
ss/indescifrabil
Domniei sale, domnului primar al orașului. Loco

Rezoluție: Se autorizează Serviciul tehnic a preda terenul aprobat de Consiliu prin decizia nr. 22/1908.

Primar, ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, fond Primăria orașului Călărași, dosar 18/1908, f. 9, original.

350

1908 octombrie 7, Călărași. *Informație de presă din ziarul local Dunărea referitoare la trecerea cu succes a probelor efectuate pentru sistemul de alimentare cu apă al orașului.*

Proba rezervorului de apă și a conductelor s-a făcut și a dat rezultate admirabile. Nivelul rezervorului se menține și nu există nici o parte slabă; de asemenea conductele rezistă la cea mai mare presiune. Acum așteptăm ca apa să se distribuie în oraș și ne-am mira dacă primăria ar amâna până la primăvară distribuția, după cum se vorbește. Rugăm pe ediliile noștri să țină socoteala de absoluta trbuință pe care o are orașul de apă și să facă toate străduințele să o avem.

Dunărea din 7 octombrie 1908

351

1908 octombrie 17, Călărași. *Cererea prin care Ana M. Popescu solicită primăriei ca în localul de școală construit din donația sa să se instaleze Școala profesională de fete.*

Domnule Primar,

Prin actul de donațiune autentificat la nr. 1650/ 1904 de onor Trib. Ialomița, subsemnata am donat suma de 50000 lei și un loc în acest oraș spre a se construi în acest oraș Călărași un local de școală. Localul într-adevăr s-

a și construit, însă cu mâhnire văd că în el s-a instalat școala primară de băieți nr. 1, deși această școală își avea localul ei, pe când școala profesională de fete din Călărași, orașul nostru, ținută până azi cu mari sacrificii, își ține cursurile sale pe sălile școlii de fete nr. 2, unde elevele și profesoarele pot fi expuse curentelor; pe lângă acest rău, încă această stare de lucruri este dăunătoare atât școlii de fete nr. 2 cât și școlii profesionale, din cauza aglomerațiunii de eleve și din cauza insuficienței localului. De aceea eu vă rog, Domnule Primar, să binevoiți ca în localul de școală făcut cu suma donată de noi să se instaleze școala profesională de fete, iar școala de băieți nr. 1 să se instaleze în fostul său local, unde este loc suficient și în condițiuni admirabile atât ca construcțiune cât și ca pozițiune. Cu atât mai mult vă rog să bine voiți, Domnule Primar, a face această schimbare cu cât intențiunea mea, când am făcut donațiunea, a fost ca prin construirea unui local de școală să vin în ajutorul unei școli care ar fi avut nevoie de un asemenea local și cred că nu școala de băieți nr. 1 ar fi avut nevoie de local, ci numai școala profesională de fete, singura școală din oraș care nici până azi nu are local. Dacă s-ar face această schimbare, școala profesională de fete și-ar lua un avânt și mai mare și ar prospera și mai mult, căci având local suficient și aparte, elevele ar fi mai numeroase și câștigul moral s-ar dobândi. Și-mi place să cred, Domnule primar, că și Dv ca și mine, nu veți tăgădui importanța unei școli profesionale pentru orașul nostru. Doresc dar ca prin bună voința Dv și a Dlor consilieri ai orașului să se realizeze cât de curând cererea mea pentru bunul mers al școli profesionale de fete și chiar pentru progresul cultural al orașului nostru, și datori suntem cu toți a contribui la buna prosperare a orașului nostru.

Binevoiți vă rog, Domnule primar, a primi asigurarea distinsei mele considerațiuni.

Ana M. Popescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 26/1908, f. 2-2v, original

352

1908 noiembrie 18, Călărași. *Răspunsul Primăriei orașului Călărași la solicitarea Anei M. Popescu privind instalarea Școlii profesionale de fete în localul construit din donația sa.*

Primăria orașului Călărași

Nr. 552, 18 noiembrie 1908

Respectabilă Doamnă,

Primind suplica D-voastră, înregistrată la nr. 552 din 17 octombrie 1908, prin care vă exprimați dorința ca în localul de școală din acest oraș, ce

poartă numele Dnei voastre să se instaleze Școala profesională de fete, supunând această chestiune deliberării Consiliului, acesta prin deciziunea cu nr. 38 din 7 noiembrie 1908, cu toată dorința ce ar fi avut ca să vadă instalată într-un loca propriu și atât de încăpător școala profesională de fete, menită a aduce servicii reale orașului și care merită sollicitudinea noastră a tuturor, cu toate acestea însă, deoarece școala primară de băieți nr. 1 are necesitate de săli mai numeroase decât școala profesională de fete, care nu se pot găsi cu ușurință în altă parte, vă roagă să conveniți că comuna se află în imposibilitate a procura școlii primare de băieți nr. 1 un alt local care să corespundă necesităților didactice și deci vă exprimă regretul de a fi în neputință a satisface dorința ce exprimați.

Primiți vă rog, respectabilă Doamnă, asigurarea osebitei noastre considerațiuni.

Primar, ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 26/1908, f. 3, concept

353

1908 decembrie 7, Călărași. *Informație de presă din ziarul **Dunărea** referitoare la finalizarea lucrărilor de reabilitare a Bisericii Catedrale din Călărași.*

Lucrările de reparații, pictură și facerea din nou a Catapeteasmei Bisericii Catedrale cu hramul Sf. Nicolae s-au terminat zilele acestea.

Cu această ocazie Epitropia Bisericii Catedrală reprezentată prin dnii căpitan Cristian și Ath. Dobrescu din Călărași, aduce cu recunoștință vii mulțumiri autorităților locale și tuturor persoanelor pioase care au binevoit a veni în ajutorul acestei sfinte biserici pentru a se termina reparația de tencuială și zidărie, cum și pentru a se picta din nou întreg interiorul bisericii, refăcându-se tâmpla, care s-a sculptat și pictat din nou.

Dunărea din 7 decembrie 1908

354

1908 decembrie 30, Călărași. *Actul de naștere al Floricăi Rădulescu, devenită Puia Rebreanu, fiica adoptivă a scriitorului Liviu Rebreanu, jurnalistă, crainică la Radiodifuziunea Română, scriitoare. (Anexa 52)*

Din anul una mie nouă sute opt, luna decembrie, ziua trei zeci, ora trei după amiază.

Act de naștere al copilei Florica de sex feminin, născută ieri două zeci și nouă decembrie pe la ora zece ante meridian, la locuința mamei sale din

acest oraș strada Rahova, nr. 182, fiică naturală a Doamnei Ștefana I. Rădulescu, de ani două zeci, de profesie menajeră și domiciliată în acest oraș. După declarațiunea făcută de Constantin Scărlătescu de ani trei zeci și opt, de profesie funcționar și domiciliat în acest oraș care ne-a înfățișat copilul. Întâiul martor Ioan V. Bărbulescu de ani două zeci și șase și al doilea martor Vasile Andreescu de ani două zeci și șapte, ambii de profesie funcționari și domiciliați în acest oraș, care au subscris acest act, după ce li s-a citit, împreună cu noi și cu declarantele. Constatat după lege de noi Gheorghe C. Gheorghiu, ajutor de primar și ofițer de stare civilă al orașului Călărași.

Declarante (ss) Constantin Scărlătescu

Martori (ss) Ioan Bărbulescu; (ss) V. Andreescu

Ofițer (ss) Gheorghe Gheorghiu

Mențiuni: Copilul înscris în actul de față a fost legitimat conform art. 304 din codul civil, prin căsătoria dintre D-l Vasiliu-Liviu Rebreanu și D-na Fani I. Rădulescu, născută I. Rădulescu, săvârșită înaintea ofițerului stării civile din comuna București, județul Ilfov și trecută în registrul de căsătorii sub nr. 100 din 19 ianuarie 1912.

Această mențiune s-a făcut de noi Constantin I. Șeicărescu, ajutor de primar, ofițer de stare civilă al comunei Călărași .

Ofițer C. I. Șeicărescu

Șeful Biroului Const. Alexandrescu

Arh. Naț. Călărași, *Colecția de stare civilă, orașul Călărași, Registrul de nașcuți pe anul 1908, actul nr. 336, original*

355

1908, Călărași. *Tabel nominal întocmit de Primăria orașului Călărași cuprinzând imobilele comunei, anul construcției și valoarea acestora.*

Primăria orașului Călărași

T A B E L

de imobilele comunei, când au fost făcute, cât au costat și care este valoarea actuală aproximativă

Nr. Crt.	Denumirea imobilelor	Anul construcției	Valoarea de cost(lei)	Valoarea actuală (lei)
1.	Un corp de clădiri compus din patru prăvălii servind de măcelărie; construcție din lemn învelită cu fier.	1896	1500	1300
2.	Două corpuri de clădiri, compuse din			

12 prăvălii de zarzavat; construcție de fier învelite cu fier.	1896	1000	900
3. Una hală pentru vânzare de zarzavat și carne; construcție de zid în paiantă.	1897	2599	1000
4. Un local de moară pe islazul orașului.	1892	-	500
5. Școala primară de fete nr. 1	1881	68.802	50.000
6. Școala primară de băieți nr. 2	1889	72.746	55.000
7. Școala primară de fete nr. 2	1897	87.273	60.000
8. Palatul comunal	1886	81.897	50.000
9. Cazarma de pompieri	1897	45.514	30.000
10. Un abator pentru tăierea vitelor situat pe malul Borcii; construcție de zid învelită cu fier.	1897	2.350	1.500
11. Un pavilion de muzică în parcul comunal	1903	4.617	4.000
12. Cazinoul comunal	1903	25.023	15.000
13. Școala primară nr. 1 de băieți, donația Ana M. Popescu	1907	57.389	50.000
14. Casa mașinilor pentru aducerea apei, situată în lunca orașului, construcție de zid.	1906	15.983	14.000

Primar,
(ss) indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 12/1908, f. 26.

356

1909 ianuarie 21, Călărași. *Adresă prin care primarul orașului Călărași invită consilierii comunali să participe la festivitățile dedicate aniversării a 50 de ani de la Unirea Principatelor.*

Primăria orașului Călărași

Domnilor consilieri,

În ziua de 24 ianuarie curent se împlinesc tocmai 50 de ani de când s-a cimentat pe veci Unirea Principatelor Române Muntenia și Moldova.

Întreaga suflare românească și-a manifestat sincera și legitima dorință de a sărbători cu toată demnitatea cuvenită această zi măreață și de înălțătoare amintiri, conștientă fiind întreaga românie că comemorarea

faptelor mari, săvârșite în evoluția istorică a unui popor, este cea mai puternică și singura dovadă de vitalitatea acelu popor.

De aceea guvern, armată, cler, școală, precum și toate autoritățile publice și instituțiile de utilitate publică rivalizează întru sărbătorirea cât mai cu multă solemnitate a acestei mari sărbători naționale.

Convins că împărtășesc sentimentele domniilor voastre, ale tuturor, să-mi dați voie, domnilor consilieri, a îndeplini formalitatea ce-mi incumbă ca primar al acestui oraș de a vă ruga să binevoiți a asista în corpore la solemnitățile ce vor avea loc în ziua de 24 ianuarie 1909, ora 10 ½ dimineța, precum și la serbarea școlară ad-hoc ce va avea loc, la ora două d.a., în sala Curții Juraților.

Primar,
ss/indescifrabil

Nr. 274

1909 ianuarie 21

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 35/1909, f. 4, original.

357

1909 ianuarie 24, Călărași. *Programul manifestărilor de la 24 ianuarie 1909 pentru marcarea a 50 de ani de la Unirea Principatelor, publicat în ziarul **Dunărea**.*

Iată Programul Serbării de la 24 Ianuarie pentru comemorarea aniversării a 50 de ani de la Unirea Principatelor, serbare ce va avea loc în Sala Curții cu juri din Palatul administrativ, la ora 2 d. a.

- 1) La venirea dlui prefect corul gimnaziului va intona *Imnul Regal*;
- 2) Cuvânt de introducerea în serbarea zilei de 24 Ianuarie, ținut de dl. director al Gimnaziului;
- 3) Conferință asupra zilei de 24 Ianuarie ținută de dl. profesor V. N. Stanciu;
- 4) Corul Gimnaziului, sub conducerea dlui Em. Teodorescu va intona *Imnul Coroanei*;
- 5) Eleva Giuran Lucia, de la Școala nr. 1 de fete va recita poezia *Unirea*. Eleva Dimancea Alexandrina va recita *Dor de țară*;
- 6) Corul Gimnaziului va intona *Deșteaptă-te române!*. Elevele din clasele a III-a și a IV-a ale Școlii nr. 2 de fete vor juca piesa *50 de ani de la Unirea Principatelor Române*;
- 7) Corul Gimnaziului va intona *Steagul nostru*;
- 8) Elevul Lăzăroiu Vasile de la Școala nr. 1 de băieți va recita poezia *Țară, steag și rege*, de G. Coșbuc. Elevul Anghelescu Constantin, de la Școala nr. 2 de băieți, va recita *24 Ianuarie*;

- 9) Corul Gimnaziului va intona *Imnul de mărire*;
- 10) Elevul Roșculeț Valeriu, din clasa a IV-a gimnazială, va spune o mică cuvântare despre *Unirea românilor*, iar Corul Gimnaziului va intona *Hora Unirii*;
- 11) Răspunsul dlui prefect al județului;
- 12) Corul Gimnaziului va intona *Marșul cântăreților*.

Dunărea din 24 ianuarie 1909

358

1909 aprilie 2, Călărași. *Informație de presă publicată în ziarul Deșteptarea Ialomiței prin care se anunță înființarea unui Cerc sportiv la Călărași.*

Un grup de domnișoare și domni din orașul nostru, a hotărât să înființeze un Cerc sportiv care, dacă va putea progresa, să se alipească pe lângă Societatea “Mihai Eminescu”. Se speră ca cel mai târziu la 1 iulie să avem în oraș tenis, foot-bal și croquet.

Se pot transmite adeziuni la redacția ziarului nostru.

Deșteptarea Ialomiței din 2 aprilie 1909

359

1909 iunie 18, Călărași. *Informație de presă publicată în ziarul Deșteptarea Ialomiței prin care se face cunoscut programul manifestării din 21 iunie 1909 pentru comemorarea celor 20 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu.*

Duminică, 21 iunie, se va da în localitate, în sala Parcului comunal, de către Societatea “Mihai Eminescu” o șezătoare literară și artistică în amintirea marelui nostru Eminescu, cu prilejul celor 20 de ani de la moartea lui. Pe lângă o disertație cu privire la viața și opera poetului, ținută de dl. Vasile V. Haneș, se vor recita poezii din Eminescu și se vor executa câteva coruri cu cuvinte din poeziile aceluiași.

Dl. Vasile Ionescu Vyonne va citi minunatul articol al lui Caragiale privitor la sbuciumata viață a lui Eminescu și nerecunoștința contemporanilor, intitulat „Ironie”.

Elita intelectuală, precum și tot publicul călărășean, în sufletul căruia ca și în sufletul oricărui român trebuie să fie viu cultul oamenilor noștri mari, sunt rugați să dea concursul acestei serbări.

Deșteptarea Ialomiței din 18 iunie 1909

360

1909 iunie 18, București. *Adresa firmei E. Wolff din București către Primăria orașului Călărași prin care îi cere să-i trimită o copie de pe situația definitivă de plată a lucrărilor efectuate.*

E. Wolff
Nr. 9996

București, 18 iunie 1909

Onor,
Primăriei orașului Călărași

Domnule primar,

Bazat pe procesul-verbal nr. 261 din 1 iunie a.c. prin care s-a confirmat recepția provizorie a instalației de alimentare cu apă efectuată de mine în baza contractului din 4 octombrie 1905 și suplimentului de contract din 26 februarie 1908, am onoare a vă ruga să binevoiți să-mi trimiteți o copie legalizată de pe situația definitivă de plată pentru instalația în chestiune.

Primiți, vă rog, domnule primar, asigurarea deosebitei mele stime și considerațiuni.

E. Wolff

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 17/1909, f. 153, original.

361

1909 septembrie 13, București. *Relatare a ziarului "Adevărul" despre nivelul instrucțiunii și despre statistica știutorilor de carte din Călărași.*

Călărași, 13 septembrie. D-nii institutori N. Țopescu și Daniilescu au făcut o dare de seamă asupra statisticei știutorilor de carte din orașul nostru, statistică ale cărei date pline de învățături le dăm mai jos.

Călărașii au o populație cam de 11.000 de locuitori. În întregul oraș este un număr de 7172 români mai mari de 7 ani. Dintre ei nu știu carte 909 bărbați și 1986 femei, adică 2895 de analfabeți. Sunt apoi 773 bărbați și 532 femei care știu numai a citi și scrie (2-3 clase primare). Școlari sunt 342 băieți și 315 fete, care urmează în mod regulat la școală. Absolvenți ai școlilor primare sunt 927 bărbați și 595 femei. Iar cei care au câte un curs superior școlii primare sunt 550 bărbați și numai 243 femei. Sunt în total 4277 care știu carte – proporție de 59,63 la sută – și 2895 de analfabeți – proporție de 40,37 la sută.

Străini – mai mari de 7 ani – sunt în număr de 910. Dintre ei nu știu carte 150 bărbați și 117 femei: total 267 analfabeți. Numai a citi și a scrie știu 163 bărbați și 9 femei. Școlari: 30 băieți, 37 fete.

Absolvenți ai cursului primar: 118 bărbați și 92 femei. Sunt apoi 75 bărbați și 37 femei care au câte un curs superior școlii primare. În total 643 știu carte – proporție de 70,66 la sută și 267 analfabeți – proporție de 29,34 la sută.

Dacă s-ar reduce din numărul analfabeților străini, bulgari-macedoneni: brutari, grădinari, zarzavagii, proporția analfabeților străini ar scădea mai jos de 10 la sută.

În general, din 8082 locuitori români și străini – mai mari de 7 ani – sunt 4290 care știu carte – mai multă sau mai puțină – și 3162 analfabeți (proporția I - 60,87 la sută; II - 39,13 la sută).

Comparativ între români și străini este următoarea proporție: de la 7-14 ani sunt 4,3 la sută români și 5 la sută străini, care nu știu carte. De la 14-21 ani sunt 3,2 la sută români și 2,3 la sută străini care nu știu carte. De la 21 ani în sus sunt 32,8 la sută români și 22 la sută străini analfabeți.

Școlari: românii au 9,1 la sută, străinii au 7,36 la sută. Absolvenții școlilor primare: români 21,3 la sută, iar străinii au 23 la sută. Cu un curs superior celui primar sunt 11 la sută români și 12,3 la sută străini. În toate categoriile enumerate, străinii sunt mai bine în ce privește gradul instrucțiunii decât românii.

Și noi avem învățământul primar obligatoriu și gratuit!

E plină de învățăminte statistica asta.

Vyonne

Adevărul din 15 septembrie 1909

362

1909 decembrie 10, Călărași. *Relatare a ziarului **Deșteptarea Ialomiței** despre modul cum s-a desfășurat acțiunea de marcarea a 25 de ani de la înființarea Gimnaziului Știrbei Vodă din Călărași. (Anexa 53)*

În ziua de 4 decembrie s-a sărbătorit împlinirea a 25 de ani de la înființarea Gimnaziului Știrbei Vodă din acest oraș. Dl. director al Gimnaziului a invitat pe absolvenții gimnaziului și pe concetățeni, care au răspuns la această invitație într-un număr însemnat.

După serviciul religios, ținut în sala cea mare a Gimnaziului, s-au ținut două conferințe. Cea dintâi de către dl. G. V. Constantinescu, directorul Gimnaziului, și a doua de către dl. Tiberiu Chiril, profesor la acest gimnaziu.

Dl. Constantinescu spune că în cele 22 de serii de absolvenți, câte au fost de la înființarea gimnaziului au fost peste 350 de absolvenți, dintre care aproape fiecare are un rol în societate.

Mai departe, dl. Constantinescu vorbește de modul cum a funcționat gimnaziul, despre lipsurile lui și despre mijloacele cu care a trăit.

Dl. Tiberiu Chiril, în frumoasa sa conferință, vorbește despre cauzele care au făcut ca în țară comerțul și industria să fie mai mult în mâinile străinilor decât în ale românilor, cu deosebire în Moldova, și mijloacele pentru aplicare pe viitor a românilor la aceste două ramuri de muncă.

După aceasta a urmat diferite cântece ale corului gimnaziului și jocuri gimnastice, până la ora 12,00.

Deșteptarea Ialomiței din 10 decembrie 1909

363

1910 ianuarie 17, Călărași. *Relatare de presă privind consfătuirea conservatorilor carpiști din Ialomița cu alegătorii din orașul Călărași și județul Ialomița.*

Călărași, 17 ianuarie. În saloanele d-lui Leonida Gussi, fost prefect de Ialomița, a avut loc azi la orele 2 după amiază, o consfătuire a conservatorilor carpiști din Ialomița cu alegătorii prieteni din oraș și județ. Prezidează d. Al. Fochide, mare proprietar, fost senator, care dă cuvântul d-lui Mihail Cantacuzino, șeful conservatorilor din Ialomița și alesul colegiului I de Cameră din acest județ.

DISCURSUL D-LUI MIHAIL CANTACUZINO

D-sa spune că actualul guvern s-a dovedit incapabil de a mai governa țara. Partidul conservator crede de datoria lui e a da semnalul începerii unei propagande contra acestui nefast guvern.

...Începutul a fost duminică: astăzi aici și peste 4-5 săptămâni vom ține o mare întrunire la București cu delegații din provincie. Măine-poimăine vom avea puterea, așa dar trebuie să cunoaștem mai dinainte nevoile d-v, ale orașului d-v și ale județului și de aceea ținem întruniri în care oricine e liber să-și spună păsul.

Oratorul critică guvernul, de care spune c-a înșelat toate speranțele țării și că n-a corespuns la nici una din așteptările poporului. Toată politica guvernului a dat faliment. Mai ales prin legea învoielilor agricole, în jurul căreia s-a făcut atâta caz, în loc să ușureze pe țărani, mai rău îi îngreunează.

Dă exemple, spune că pe însăși moșia d-lui prim-ministru Brătianu, de unde, înainte de actuala lege, țaranul plătea 40 de lei de hectar, astăzi

plătește 58 lei. Răul constă și în nepriceperea celor chemați de a aplica legea și în evaluările fanteziste care s-au făcut. Spune că fratele primului ministru, d. Dinu Brătianu, în ofertă de izlaz cere cu 79 lei mai mult de hectar decât maximumul fixat de consiliul superior de agricultură. De asemenea, d. Toma Stelian, ministru de justiție, a făcut ofertă pe 1000 lei hectarul, pe când maximumul fixat era de 869 lei.

Casa rurală – continuă oratorul – deși a cumpărat sute de hectare, n-a împărțit nici unul la țărani, astfel că nu vede de loc eficacitatea ei. Liberalii, dacă au creat-o, apoi tot în vederea a noi resurse de opoziție, un fel de nouă Bancă Națională, care să le dea grase dividende și să constrângă pe cei de la țară, după cum constrâng pe cei de la orașe cu Creditul urban și celelalte. „Guvernul actual a nemulțumit toate clasele sociale: pe proprietari, pe țărani, pe cârciumarii de la sate și orașe”.

Spune că îndeosebi cârciumarii de la orașe trebuie scoși de sub tirania arbitrariului polițienesc. Se ocupă apoi de politica locală și spune că d. Atanase Stoianescu, prefectul județului, a avut nemaipomenita îndrăzneală să spună, la banchetul ce s-a dat cu ocazia terminării lucrărilor liniei ferate Urziceni – Slobozia, că facerea acestei linii s-ar datora partidului liberal și d-sale personal, când toată lumea știe că această lucrare e opera partidului conservator.

Termină, spunând că, atunci când partidul conservator va veni la putere, toate nevoile județului și orașului vor fi, pe cât posibil, acoperite,

Au mai vorbit d-nii N. Filittis, Leonida Gusi, Paul Teodoru, Const. I. Nenișor, V. Vineș, în sensul că conservatorii democrați sunt gata să ia succesiunea liberalilor.

Întrunirea s-a sfârșit la orele 4 și jumătate.

Adevărul din 19 ianuarie 1910

364

1910 martie 23, Călărași. *Adresă prin care Primăria orașului Călărași răspunde Direcției pescăriilor și ameliorațiunilor funciare că s-a aprobat cedarea gratuită a terenului pe care urmează să se construiască Administrația Pescăriilor Statului Călărași.*

Primăria orașului Călărași

Nr. 1078, 1910 martie 23

Dlui ministru al Agriculturii și Domeniilor

Punând în deliberarea Consiliului comunal cererea expediată de dvs. prin adresa cu nr. 21980 din 5 martie a.c., am onoare a vă face cunoscut că prin deciziunea nr. 3 – aici anexată în copie legalizată – Consiliul a

încuviințat ca comuna Călărași să vă cedeze gratuit terenul în întindere aproximativă de un hectar, proprietate a acestei comune, situat între privalul Jirlău, casa mașinilor de pompat apă, bulevardul Portului și gheretele pescăriilor, în scopul ca, cu ale dvs. spese, să construiți pe locul în cesiune un local propriu pentru Administrația pescăriilor statului din județele Ialomița și Constanța, după chiar propunerea formulată de dvs. prin sus-zisa adresă. Așa fiind, am onoare a vă ruga, domnule ministru, să binevoiți a ne comunica acceptarea dvs. și a ne indica în cazul afirmativ ziua când dimpreună cu al dvs. împuternicit putem merge la Tribunalul de Ialomița, spre a face actul de cesiune, după regulile și cu formele prescrise de lege.

Primiți vă rog, d-le ministru, asigurarea osebitei mele considerațiuni.

Primar,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 20/1910, f. 18, concept.

365

1910 iunie 10, Călărași. *Apelul Primăriei Călărași către cetățenii orașului pentru a-l întâmpina pe Mitropolitul Ungro-Vlahiei care vine în vizită la Călărași*

ROMÂNIA
Primăria orașului Călărași
CETĂȚENI !

Măine, vineri 11 iunie a.c., va sosi cu trenul de 11 ½ dimineța în orașul nostru Înalt Prea Sfințitul Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Primat al României și Președinte al Sf. Sinod.

Vestindu-vă despre aceasta și neîndoindu-mă câtuși de puțin, că cu toții trebuie să ne simțim mândri de onoarea ce ni se face prin această înaltă vizită din partea Primului Prelat al Regatului Român; Vă rog călduros, Iubiți Cetățeni, ca toți – mic și mare, bărbați și femei – să ieșim întru întâmpinarea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Primat și formând cortegiul, de la gară în oraș, să asistăm la serviciul divin, ce se va oficia în cinstea Înaltului Prelat la biserica catedrală Sf. Nicolae.

Dat în Călărași, astăzi 10 iunie 1910.

Primar, G. C. Gheorghiu
Secretar, C. G. Protopopescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 21/1910, f. 4, original

1910 iunie 11, București. *Relatare a vizitei Mitropolitului Primat Atanasie Mironescu la Călărași publicată de ziarul "Amvonul".*

Vineri 11 iunie la orele 7,30 I. P. S. Mitropolit Primat D.D. Atanasie a plecat din gara de nord cu trenul de Constanța spre Călărași, însoțit de P.S. Arhiereu Valerian Râmniceanu, Directorul Cancelariei D. Sireteanu, P.C. Arhimandrit Teofil Mihăilescu, Iconom D. Georgescu revizor eclesastic, Iconom Chiriac Bidoianu protoiereul județului Ilfov și Arhidiaconul Gr. Nicolau și N. Runceanu.

La gara Lehliu, I.P.S.Sa a fost întâmpinat de Atanasie Stoenescu prefectul județului Ialomița și P.C. Iconom N. Alexandrescu protoiereu, d-l prefect salută pe Î. P. S. Sa în numele cetățenilor ialomițeni. Î. P. S. Sa răspunde, mulțumind și făcând urări pentru buna stare a locuitorilor județului.

La gara Ciulnița a ieșit întru întâmpinare mulți preoți din împrejurimi și un numeros popor în frunte cu d-nii senatori: T. Miulescu și C. Chiriacescu, cum și mai mulți proprietari. Până la atașarea vagonului special cu care venise, Î. P. S. Sa se întreținu cu d-nii proprietari, cu preoții și cu poporul, adresând tuturor părintești cuvinte și dându-le arhierasca binecuvântare.

Pe peronul gării Călărași se aflau toți capii autorităților civile și militare, preoți locali și mulți din județ, toate școlile cu drapele și lume foarte multă. D. Prefect făcu prezentările. Î. P. S. Sa se întreținu cu câteva din persoanele de față, în deosebi cu d-l colonel Gărdescu comandantul garnizoanei, col. Maltopol și d-l Dimancea președintele Tribunalului. Apoi formându-se cortegiu, Î. P. S. Sa a luat loc în trăsură cu d-l prefect al județului și au mers mai întâi la biserica catedrală Sf. Nicolae. Aci P. C. Protoiereu N. Alexandrescu ținu următoarea cuvântare:

Înalt Prea Sfințite Stăpâne,

Cu iuțeala fulgerului răspândindu-se vestea venirii Înalt Prea Sfinției Voastre în județul Ialomița, respectiv în orașul Călărași, a umplut de bucurie duhovnicească clerul și pe toți adevărații creștini, fii spirituali, umili și devotați ai Înalt Prea Sfinției Voastre.

Bucuria aceasta, este justificată prin faptul că orașul Călărași, reședința județului, deși este mic ca populațiune și extindere, 11 mii 411 suflete, totuși are însemnătate prin aceea că într-însul se cultivă cele trei mari virtuți creștinești, cu tot vântul potrivit, ce de câtăva vreme a început să sufle asupra sfintei biserici; căci unde mai ieri sfânta biserică catedrală în care ne găsim, inspira milă și compătimire vizitatorilor și chiar trecătorilor, astăzi se prezintă în condițiuni vrednice de un locaș Dumnezeesc și aceasta, mulțumită stăruinței episcopiei respective și dărnicii Prefecturii, comunei și

enoriașilor, care cu toți s-au întrecut în a contribui spre a ei restaurare și înfrumusețare. Iar despre biserica Sf. Ioan, zidită a treia cu din avutul și înfrumusețată de răposatul întru fericire Alexe Popescu, cuvintele de laudă și mulțumire sufletească îmi lipsesc în timpul de față, faptele grăind.

Până mai acum câțiva ani, și este mult de atunci, căci a trecut 25 de ani, era un lucru rar, că în acest oraș, se găsea un singur preot cu șapte clase, asemenea și în județ.

Astăzi însă din 7 preoți și un diacon, câți deservesc cu evlavie și demnitate cele trei biserici parohiale urbane și una filială, patru preoți și diaconul sunt licențiați în teologie, un preot absolvent al facultății de teologie, unul cu 7 clase și doi ani de facultate și numai un singur preot cu seminarul inferior, așa că în privința aceasta, dacă îmi este permis a spune, Călărașul stă între cele dintâi orașe din țară.

Dacă fac o ochire în județ cu o populațiune de 200.430 locuitori, eminentamente religioși și morali și care are un singur monument istoric în fosta Monastire Slobozia, zidită în anul 1634 de Matei Basarab Voevod și postelnicul Enache Caragea și desființată la 1812 din cauza incursiunii turcilor, aici în județ găsesc 152 sfinte biserici, în majoritate falnice și demne de numele ce-l poartă, din care 105 parohiale și 47 filiale, trei închise din cauza ruinei, iar în construcție din nou 13 din care trei gata de sfințire.

Personalul ce deservește aceste sfinte biserici se repartizează după studiu, 1 paroh licențiat în teologie, 18 cu diplomă și restul până la cifra de 119 cu seminarul inferior, exceptându-se zece preoți ce nu au studii seminariale.

Știind din scripturi că Păstorul cel bun sufletul său îl pune pentru turmă, cunoscând de mult puterea de muncă și voința fermă a Înalt Prea Sfinției Voastre, în numele clerului și al credincioșilor, Vă asigurăm solemn în fața sfântului Altar, de înaltul respect și nețârmuritul devotament, rugând pe Atotputernicul să vă ție în deplină sănătate și putere spre a ne conduce cu pace și liniște la limanul mântuirii scump tuturor. Să trăiți și bine ați venit.”

Î.P. S. Mitropolit Primat răspunzând, mulțumește pentru urările ce i s-au adus și vorbește apoi despre virtuțile creștinești; credința ca pârgie a naționalității noastre, despre nădejdea întăritoare a creștinilor și despre dragostea către Dumnezeu și aproapele, pe care cu toată căldura o recomandă bine credincioșilor creștini; apoi dând binecuvântarea arhipăstorească, pornește la biserica Sf. Ioan, iar de acolo la biserica Sf. Împărați unde Î. P. S. Sa completează cuvântarea de la biserica catedrală, recomandând ferirea de semănătorii de cuvinte, care sunt străini de neam și de credința strămoșească, recomandă de asemenea ordinea și respectul cuvenit autorităților. Pune înainte pilda înțelepciunii și faptele mărețe ale M. S. Regelui Carol.

După binecuvântarea credincioșilor, Î. P. S. Sa este condus la salonul parcului comunal, frumos împodobit cu flori, cu covoare măestru țesute și cu steaguri, între care se vedeau bine aranjate portretele M. M. L. L. Regelui și Reginei, ale A. A. L. L. Regale Principelui Ferdinand și Principesei Maria, cum și al Î. P. S. Mitropolit Primat D. D. Atanasie.

Aici s-a servit masa, la care a luat parte pe lângă D. Prefect Atanasie Stoenescu, d-l Gheorghiu primarul orașului Călărași, d-nii colonei Gărdescu și Maltopol, d. Dimancea președintele tribunalului, d-nii senatori T. Miulescu și C. Chiriacescu, P. C. Protoiereu al județului împreună cu vreo cinci preoți, d. polițai al orașului Zguriadescu, d. comandant al jandarmilor, d-nii comandanți ai vapoarelor: Canoniera, Grivița și Dunărea, căpit. Nedelcu și Nițulescu, care au primit ordinul de a conduce pe Î. P. S. Mitropolit Primat în susul Dunării, de la Călărași până la T. Măgurele.

Servindu-se champagne, Î. P. S. Mitropolit Primat mulțumind călduros autorităților și poporului dreptcredincios pentru frumoasa primire, închină în sănătatea M. S. Regelui și Augustei familii regale. D-l Prefect și D-l colonel Gărdescu, ambii arătând importanța credinței pentru popor și ostași, închină în sănătatea Î. P. S. Mitropolit Primat. De asemenea și d-l Dimancea din partea magistraților tribunalului Ialomița.

Î. P. S. Sa mulțumind tuturor, se întreținu câteva minute cu persoanele prezente, apoi plecă iarăși în cortegiu în ordinea în care venise și vizită cazarma regimentului 23 de infanterie, unde fu primit de către d-l comandant, de ofițeri și de trupă, în sunetul muzicii care cântă spre rugăciune.

Î. P. S. Sa vizită cazarma, apoi ieșind pe teren, intră în cercul trupei și ținu ostașilor o frumoasă cuvântare, despre datoriile lor către țară și tron, cum și datoriile de supunere la regulamentele și disciplina militară. Apoi făcând urări Capului oștirii române, comandanților și ostașilor, le dădu binecuvântarea arhierescă și porni la școala primară de fete de sub direcțiunea d-nei Ecat. Procop Dimitrescu care, în fruntea institutoarelor, întâmpină pe Î. P. S. Sa și-i urează bună venire, arătând neapărata necesitate a păstrării credinței strămoșești.

Î. P. S. vizită toate clasele făcând întrebări la câteva eleve, cărora drept mulțumire pentru bune răspunsuri, le împărți la fiecare câte o cruciuliță. În acest timp, corul elevelor din alte clase întona un prea frumos Tatăl nostru, după muzica bisericească. Se părea că e un cor de îngerași. Î. P. S. Sa., semnând în registrul școlii, mulțumi doamnelor institutoare; apoi plecă la gimnaziu, unde fu întâmpinat de d-l G. Constantinescu director, de întreg corpul profesoral și de un număr de elevi cu steagul care elevi ca și cei ai școlilor primare, l-au întâmpinat cu frumoasa salutare românească: *Bine ați venit sănătoși Înalt Prea Sfințite!* Î. P. S. Sa, ca și la școala primară, arătând

rolul însemnat ce-l au profesorii atât în învățământ cât și în educațiunea tineretului, dă bune îndemnuri, apoi binecuvântând pe toți, profesori și elevi, porni spre tribunal, unde a fost întâmpinat de d-l Dimancea președinte, cum și de către d-nii magistrați și avocați.

Vizită cabinetul președintelui, biblioteca, sala curții cu juri, arată însemnătatea sacerdoțiului magistraturii pentru împăcarea împričinaților, cum și în împărțirea dreptății, apoi dând binecuvântare porni spre port. Aici o mulțime de oameni din toate clasele societății a ținut să-l petreacă pe Înaltul lor Arhipăstor. Î. P. S. Sa mulțumind din nou cu căldură pentru grandioasa primire, își ia rămas bun de la toți, intră cu personalul în vaporul *Dunărea* și porni la orele 4 jum. escortat de canoniera Grivița, salutând mereu și binecuvântând mulțimea, care stătea pe chei și care regreta despărțirea.

Aici pe vapor s-a servit imediat ceaiul, iar seara pe la orele 7 s-a servit cina, la care a luat parte pe lângă personalul Î. P. S. Sale și d-nii comandanți ai ambelor vapoare, pe care le-a alăturat pogorând bandierele cu salutul convenit. La cină Î. P. S. Sa arătând mulțumire adâncă d-lui Saligny, d-lui Eustațiu, cum și d-lor comandanți Nedelcu și Nițulescu, care și-au luat osteneala a conduce pe Î. P. S. Sa închină în sănătatea lor.

Amvonul din iulie-august 1910, p. 145-148

367

1910 iulie 22, Călărași. *Extras din articolul "O vizită în port", publicat în ziarul Deșteptarea Ialomiței, în care sunt redată aspecte ale activității din Portul Călărași.*

După o stagnare de trei ani, portul nostru prezintă astăzi un aspect cu totul deosebit...

Profitând de faptul că apele sunt încă mari, au intrat în port șlepuri de capacitate colosală. Mai toate, și sunt cum vom vedea multe, încarcă între două și trei mii de chile.

Așezarea lor în șir, în dane, cum se zice în limbajul uzitat în port, diversitatea pavilioanelor, a limbilor vorbite de către marinari, sosirea, descărcarea și plecarea vagoanelor, dau portului un aspect feeric.

Ce minuni face un bun an agricol! De ar da Dumnezeu să avem cât de mulți!

Se câștigă acum și de producători, și de comercianți, misiți și muncitori...

Numărul șlepurilor intrate în port este de 106, al celor plecate 56; se găsesc actualmente 50. Din acestea 8 încarcă rapiță, 1 orz și secară și restul de 41 grâu...

Deșteptarea Ialomiței din 22 iulie 1910

368

1910 septembrie 9, Călărași. *Informație de presă publicat în ziarul **Liberalul** referitoare la vizita efectuată la Călărași de prim-ministrul I.I.C. Brătianu*

În ziua de 31 august a. c., a sosit în Călărași dl. prim-ministru Ion I. C. Brătianu, inspectând orașul în ce privește starea sanitară.

D-sa a inspectat cu această ocazie toate orașele de pe marginea Dunării, de la Giurgiu până la Sulina.

Dl. prim-ministru a sosit în oraș după-amiază, la ora 5 și jumătate cu vaporul *Domnița Florica*. La debarcader a fost întâmpinat de prefectul județului, primarul orașului Călărași, medicul primar al județului, medicul orașului Călărași, comandantul Companiei de jandarmi și polițaiul orașului.

Nu s-a făcut nici o primire oficială, aceasta fiind dorința dlui prim-ministru.

Dl. prim-ministru a inspectat piața, câteva străzi, primăria, Prefectura și Cazarma Regimentului 5 Cavalerie, rămânând, pe cât suntem informați, mulțumit de starea cum a găsit.

Liberalul din 9 septembrie 1910

369

1910 septembrie 26, Călărași. *Proces-verbal încheiat în ședința de reînființare a Secției Călărași a Ligii Culturale.*

Proces – verbal

Nr. 1

Astăzi 26 septembrie 1910 în urma inițiativei luate de câțiva buni români de a se reînființa și în Călărași o secțiune a Ligii Culturale, în urma mai multor adeziuni scrise s-au convocat cetățenii ialomițeni în sala Parcului Comunal spre a se proceda la constituirea secțiunii și la alegerea unui comitet provizoriu care să strângă *adeziuni* și *cotizațiuni* și în urmă să convoace o altă adunare pentru constituirea definitivă a Ligii și alegerea Comitetului definitiv.

În sus-indicata zi s-au întrunit în sala parcului comunal mai mulți cetățeni călărășeni și ialomițeni, care, după ce au ascultat conferința dlui N. Iorga, Secretarul General al Comitetului Central al Ligii din București, venit întrădins pentru această solemnitate, au votat prin aclamațiune ca membri ai comitetului provizoriu pe Domnii N. Alexiu, dr. D. Motaș, G.V. Constantinescu, Emil Cașolțeanu, A. Daniel, Mirică Vișinescu și Diac. Al.. Th. Dobrescu.

De cele constatate am dresat acest process-verbal.

Se anexează listele de adeziune.

Semnături, ss/indescifrabil

Arh. Naț. Ialomița, *Liga Culturală Ialomița*, dosar 1/1910-1922, f. 29, original.

370

1910 octombrie 22, Călărași. *Adresa societății Progresul a funcționarilor comerciali din Călărași către Gimnaziul Știrbei Vodă prin care solicită permisiunea de a se putea desfășura cursurile Școlii de adulți în localul gimnaziului.*

Societatea *Progresul* a funcționarilor comerciali

Călărași, Nr. 160 din 22 octombrie 1910

Domnule Director,

Subsemnații membrii ai Societății Progresul a funcționarilor comerciali din Călărași, având dorința de a duce la îndeplinire partea cea mai importantă a programului nostru prevăzut de statut și care se referă la înființarea unei școli de adulți și ținerea de conferințe populare pentru instruirea membrilor acestei societăți, vă rugăm respectuos să binevoiți a interveni către onor Minister al Instrucțiunii Publice să binevoiască a ne încuviința ca să putem ține cursurile acestei școli în una din sălile gimnaziului, fiind mai spațioase.

Avem speranța că prin concursul dvs. binevoitor care l-ați acordat întotdeauna pornirilor frumoase și patriotice cu scop cultural, veți face ca să putem realiza această operă pentru cultură celor doritori de a se lumina.

Membrii societății Progresul

ss/indescifrabil

D-sale domnului director al Gimnaziului Știrbei Vodă Călărași.

Arh. Naț. Călărași, *Liceul Știrbei Vodă Călărași*, dosar 9/1910, f. 195, copie.

371

1910, Călărași. *Extras din lucrarea Istoria Spitalului din Călărași referitoare la problemele de sănătate cu care s-a confruntat orașul Călărași în anul 1910.*

...Holera bântuia toată Rusia; ajunsese și în Basarabia. Contaminarea țării noastre părea inevitabilă...Decum s-a zvonit de holeră, în Călărași s-a hotărât ca grajdurile județului construite dincolo de bariera Sloboziei, pe un teren al comunei, să se amenajeze în spital de holerici și local de izolare pentru eventualii contacti sau suspecti de boală. În acest scop, dl. inginer Pelian a și întocmit devizul necesar. La 26 iunie, primarul Gh. Gheorghiu publică o ordonanță severă ca în termen de cinci zile toți locuitorii să facă curățenie; gunoaiile sunt cărate cu căruțele primăriei și cu furgoanele militare. Primăria distribuie 811 de kilograme de var nestins locuitorilor săraci, ca să-și văruiască casele și să desinfecteze latrinele. Polițaiul dă în judecată 82 locuitori contravenienți la măsurile ce s-au dictat... Din fericire holera nu s-a ivit. În schimb Călărașiul era bântuit de carantină, care începuse încă de anul trecut și nu se mai isprăvea. La 15 ianuarie, Ludovic Meșter, locțiitorul primarului, publică o ordonanță prin care invită populația să nu mai tăinuiască cazurile de boală. Mai spre toamnă, pentru că epidemia nu se mai termina, Direcția Sanitară trimite pe doctorul Aurel Panea, anume să combată această epidemie...

Samarian, *Istoria spitalului*, p. 154

372

1911 ianuarie 27, Călărași. *Anunț de presă prin care se aduce la cunoștința publicului călărășean existența Cinematografului care funcționa în localul Codrat Marinescu.*

În Sala Codrat, în fiecare seară Cinematograful "Empire", sub conducerea d-lui electrician Frederico.

Sâmbătă 29 și Duminică 30 curent, se va reprezenta frumoasa dramă "Carmen", cum și alte multe splendide tablouri dramatice și comice.

Dunărea din 27 ianuarie 1911

373

1911 ianuarie 28, Călărași. *Adresa Avocaturii statului din județul Ialomița către Gimnaziul Știrbei Vodă prin care cere o descriere a clădirii pentru a putea perfectă formele de trecere a localului gimnaziului în proprietatea Ministerului Instrucțiunii Publice.*

Avocatura statului din Județul Ialomița
Nr. 70 din 28 ianuarie 1911

Domnule director,

Domnul ministru al Instrucțiunii și Cultelor, pe lângă adresa nr. 35075/1910, ne trimite o persoană prin care ne autoriză a forma și accepta donațiunea ce se face aceluși ministru de către județul Ialomița, a imobilului în care a fost instalată Școala primară de băieți nr. 1, imobil acum ocupat de acest gimnaziu.

În consecință vă rugăm să binevoiți a ne arăta dimensiunile locului ocupat de gimnaziu, precum și o descripție a clădirii.

Avocatul statului,
ss/îndescifrabil

Domniei sale, domnului director al Gimnaziului *Știrbei Vodă* - Loco.

Arh. Naț. Călărași, *Liceul Știrbei Vodă Călărași*, dosar 9/1910, f. 358, original.

374

1911 februarie 15, Călărași. *Afiș electoral al Opoziției Unite (Partidul Național Liberal și Partidul Conservator Democrat) din Călărași pentru alegerile parlamentare din februarie 1911, publicat în ziarul Dunărea al Partidului Conservator Democrat. (Anexa 54)*

ALEGĂTORI AI COLEGIULUI I
NU DAȚI VOTUL CIOCOILOR,

căci prin ele vă înjugați la carul celor sătui, care au fost aduși la cârma țării fără știrea și consimțământul vostru.

NU VOTAȚI PE CANDIDAȚII CIOCOILOR,

Străini de neam și străini de localitate, vitregi cu poporul și răpitori ai avutului țării.

NU VOTAȚI PE MIHAIL CANTACUZINO ȘI NICOLAE FILITTI,
care acum vă fac promisiuni pentru ca să le uide imediat după alegeri.
Nu votați steaua care apune, votați Crucea care vă izbăvește de tot răul.

Votați pe candidații Opoziției Unite,

ION POENARU-BORDEA ȘI ALEX. I. BĂDULESCU,
reprezentanții cauzei democrației române și localității în care trăiți.

Dunărea din 15 februarie 1911

375

1911 februarie 24, București. *Articol al lui Gheorghe M. Vasilescu, fruntaș al mișcării socialiste, originar din Călărași, semnat cu pseudonimul Delacâmp, și intitulat Greva de la tipografia Brăcăcescu din Călărași, publicat în ziarul **România muncitoare**.*

În ziua de 14 februarie, lucrătorii de la această tipografie, în număr de șapte, au declarat grevă, cerând mărirea salariilor cu un plus de zece lei pe lună. Cererea lor era foarte modestă și legitimă, deoarece salariile ce primeau erau de 50 până la 100 de lei lunar. Cum unii lucrători sunt familiști, natural că acest salariu era insuficient, mai ales acum când toate cele necesare vieții se scumpesc din zi în zi. Greviștii au fost de o solidaritate exemplară, încât patronul a fost nevoit ca, după două zile de la declararea grevei, să le admită cererea lor atât de întemeiată. Și cu ocaziunea aceasta s-a putut vedea ce înseamnă recunoștința patronală: aproape toți lucrătorii lucrează în acest atelier de la înființarea lui și patronul a avut, desigur, beneficii mari de pe urma muncii lor. Cu toate acestea, el s-a gândit mai întâi la interesul lui, ca orice patron; la început a refuzat categoric să le satisfacă cererea și numai în urma rezistenței lor a fost nevoit să cedeze.

Mă adresez acum lucrătorilor de la această tipografie și le spun: nimic nu se face fără unire, ea este baza tuturor izbânzilor, deci primul gând care trebuie să-l aveți este organizația; nu mai stați răzleți, ci uniți-vă în sindicat, căci aceasta va fi de mare folos și din punct de vedere material cât și moral. În sindicat, pe lângă foloase practice, veți avea și un alt avantaj, căci acolo prin citit veți căpăta și o cultură oarecare, devenind cu adevărat lucrători conștienți. Citiți *România muncitoare* căci veți găsi multe lucruri folositoare aci.

Înainte deci ca să fiți pregătiți când patronul va căuta să se răzbune.

Delacâmp

România muncitoare, din 24 februarie 1911.

376

1911 aprilie 7, Călărași. *Proces verbal de stabilire a locului ce se va ceda de comuna Călărași pentru construirea cazarmii Regimentului 20 Artilerie. (Anexa 55)*

PROCES – VERBAL

Având în vedere cererea Ministerului de Război pentru a ceda gratuit o porțiune de teren din raionul comunei pentru a se instala pe el cazarma Regimentului nr. 20 de artilerie, ce urmează a se înființa în localitate,

subsemnatul Primar al oraşului Călăraşi în unire cu Dl căpitan I. Dumitrescu din Ministerul de Război, pe baza delegaţiunii aceluşi Minister sub nr. 143 din 6 aprilie a.c., astăzi 7 aprilie de comun acord, am stabilit locul ce urmează a se ceda de către comună. Acest loc în întindere aproximativ de 25 hectare este aşezat în partea de nord a oraşului între gară şi oraş, mărginindu-se în partea de sus cu şoseaua mărginaşe a oraşului, în partea de nord cu calea ferată, în partea de est cu şoseaua gării, iar la vest cu şanţul existent trasat în prelungirea gardului de vest al Regimentului nr. 5 Călăraşi.

Comuna îşi ia angajamentul de a împietri şi face trotuare pe şoseaua mărginaşe sus menţionată în lărgime de 22 m.l. şi a da apă gratuit Regimentului nr. 20 de artilerie în aceleaşi condiţiuni cum s-a dat şi Regimentului 5 Cavalerie şi Regimentului nr. 23 de Infanterie.

Comuna îşi rezervă dreptul de a construi pe terenul cedat o şosea în lărgime de 14 m pe porţiunea ce leagă gara cu capul străzii Sfinţii Împăraţi.

Subsemnatul, Primar al oraşului în baza deciziunii nr. 7 a Consiliului comunal din şedinţa extraordinară de la 7 aprilie 1911, declar prin aceasta că consimt la cedarea în mod gratuit a acestei porţiuni de teren în scopul sus arătat şi numai pentru acest scop.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal în dublu exemplar, din care unul s-a oprit la primărie, iar celălalt s-a dat în primirea d-lui delegat al Ministerului de Război.

Făcut astăzi 7 aprilie 1911 la Călăraşi.

Primar,
ss/G. Demetrescu

Delegatul Ministerului de Război,
ss/Căpitan I. Dumitrescu

Nr. 1606

Arh. Naţ. Călăraşi, *Primăria oraşului Călăraşi*, dos. 17/1911, f. 8-8v, original

377

1911 aprilie 18, Călăraşi. *Comunicat al Primăriei oraşului Călăraşi prin care anunţă organizarea licitaţiei pentru concesionarea pe termen de 35 de ani a iluminatului cu electricitate al oraşului Călăraşi. (Anexa 56)*

Primăria oraşului Călăraşi

P u b l i c a ŷ i u n e

În baza deciziunii nr. 7, luată de Consiliul comunal al acestui oraş, în şedinţa extraordinară de la 7 aprilie a.c., primăria dă în concesiune pe termen de 35 de ani iluminatul cu electricitate al oraşului Călăraşi după

proiectul întocmit de serviciul tehnic comunal și aprobat de Consiliul tehnic superior prin jurnalul nr. 64 din 17 februarie 1901.

Concesiunea cuprinde: a) întreprinderea iluminatului cu electricitate pe tot teritoriul orașului Călărași cu raza sa (ca străzi, piețe, grădini), precum și furnitura electricității necesară comunei și particularilor pentru orice uz casnic, comercial, industrial etc.; b) dreptul exclusiv de a stabili pe sub și pe deasupra solului străzilor și al piețelor canalizări și aparate, necesare iluminatului public și particular, în conformitate cu regulamentul și ordonanțele administrației comunale și în consecință dreptul de a exploata concesiunea în tot termenul contractului, socotit de la data recepțiunii provizorie, conform clauzelor caietului cu sarcini, aprobat de instanțele în drept.

Licitațiunea va avea loc în următoarele condițiuni:

1) Licitațiunea publică se va ține în pretoriul acestei primării, în conformitate cu prescripțiunile legii contabilității publice, prin eferte scrise și sigilate, ce se vor depune de concurenți în ziua de 27 iunie 1911, neapărat până la ora 4 d.a., cunoscându-se că supraoferte nu se primesc.

2) Cu zece zile mai înainte de termenul pentru adjudecare, concurenții vor trebui să înainteze acestei primării piesele sau certificatele, lucrări analoge, indicând importanța lor și numele orașelor, unde vor fi executat asemenea lucrări.

Concurenții vor alătura și o procură autentificată, prin care se autorizează persoana anume a mandatului care se va prezenta la adjudecare în numele casei ce reprezintă.

Inginerul acestui oraș va referi în termen de șase (6) zile asupra valorii pieselor ori certificatelor sus-zise și primarul va decide în urmă care sunt concurenții admiși la adjudecare, conform art. 68 din legea contabilității publice.

Toate piesele indicate vor trebui să fie scrise în limba română și franceză.

3) Garanția provizorie ce concurenții vor trebui să depună la licitație va fi de lei 12.000 în numerar sau efecte publice ale statului sau garantate de stat.

4) Ofertele vor fi închise și sigilate. Ele se vor adresa d-lui primar al orașului Călărași sub titlul: *Oferta pentru iluminatul electric al orașului Călărași.*

5) Licitațiunea se va efectua în sala de ședințe a Consiliului comunal, înaintea primarului sau a delegatului său.

Deschiderea ofertelor se va face în ziua de 27 iunie 1911, la ora 4 d.a., iar aprobarea sau respingerea ofertelor se va face de Consiliul comunal, conform art. 84 din legea pentru organizarea comunelor urbane.

6) În cele 15 zile care vor urma de la aprobarea ofertei de către Consiliul comunal, adjudecătorul va trebui să completeze garanția până la suma de lei 24.000.

Dacă completarea garanției nu va fi făcută în aceste condițiuni, atunci garanția provizorie va fi confiscată de primărie și va rămâne proprietatea comunei.

7) Toate lucrările relative la această concesiune se pot vedea în orice zi și oră de lucru la Serviciul tehnic al orașului Călărași.

Dispozițiunile art. 72-83 din Legea contabilității publice sunt aplicabile acestei licitațiuni.

Călărași, 18 aprilie 1911

Primar,
G. Demetrescu

Secretar,
G.G. Protopopescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 2/1911, f. 3, original.

378

1911 aprilie 27, Călărași. *Consemnarea în ziarul local **Deșteptarea Ialomiței** a vizitei efectuată de Familia Regală la Călărași. (Anexa 57)*

În ziua de 27 aprilie 1911, orașul Călărași a avut fericitul prilej ca să fie vizitat de Majestațile Lor Regele și Regina, precum și de Principii moștenitori cu copiii.

În vederea acestei vizite, anunțată cu mai multe zile înainte, a sosit în orașul nostru în seara zilei de 26 aprilie, d-l Mihai Cantacuzino, ministrul justiției însoțit de d-nii senatori și deputați ai Ialomiței, pentru a întâmpina pe Suverani.

Din vreme s-au făcut pregătiri serioase din inițiativa energicului nostru prefect d-l Leonida Gussi și prin măsurile luate de harnicul primar al orașului d- l G. Demetrescu pentru a se face o primire cât mai măreață, așa cum se cuvine înțeleptului nostru Rege și Augustei familii.

Marginea sudică a orașului și în special portul a fost admirabil ornate de verdeață și pavoazate cu tricolorul național pe tot lungul cheiului.

De la debarcader până la tribuna oficială erau așternute covoare, iar de ambele părți ale punții de debarcare construită pentru această ocazie,

ghirlande și flori și ramuri de brad dau iluzia unei frumoase galerii închisă de amândouă părțile cu pereți și arcuri de flori și verdeață.

Orașul întreg avea o înfățișare de sărbătoare și tot malul stâng al râului era plin de lume de toate vârstele, ce venise să salute pe acela ce de 45 de ani conduce cu atâta demnitate și iscusință Regatul nostru, asigurându-I un loc de frunte în răsăritul Europei.

În tribuna oficială au luat loc persoanele oficiale și invitații. În fața tribunei se aflau d. Mihail Cantacuzino, ministrul justiției înconjurat de reprezentanții Ialomiței d-nii Al. Fochide, D. Seceleanu, General Costescu, N. Filiti, Pascal Toncescu, iar pe pontonul de debarcare d-l prefect Leonida Gussi.

În dreapta tribunei pe linia întâia era înșirată armata și d-nii ofițeri superiori și inferiori ai garnizoanei, iar înapoia tribunei erau elevii școlilor primare și ai gimnaziului, ai școlilor profesionale de băieți și de fete, împreună cu d-nii profesori și institutori. Două vapoare ancorate unul la chei, nu departe de debarcader și altul la malul drept al Borcei, erau încărcate de lume.

Întru întâmpinarea iachtului regal la gura Borcei, a plecat la ora 12 jum. din portul nostru și vaporul Cernavodă pe care se îmbarcase corul mixt compus din elevii școlilor nr. 1 de băieți și nr. 2 de fete la un loc cu corul corporației meseriașilor.

Vaporul Cernavodă s-a apropiat de vaporul regal, la întâlnire, și corurile au executat cântecul Trăiască Regele și altele urmând vaporul regal până la Călărași.

Costumul național al coriștilor și cântecele executate au impresionat viu pe suverani care și-au exprimat dorința ca să-i secondeze și la înapoiere în drumul de la Călărași spre Ostrov. Așa că vaporul Cernavodă a urmărit pas cu pas toată evoluția iachtului Ștefan cel Mare, pe care călătoreau suveranii pe Dunăre, servindu-se de iachtul Domnița Florica numai pe Borcea.

La orele 2 fără 12 minute iachtul regal și-a făcut apariția și a intrat în port fiind secondat de alte vapoare dintre care două vedete de război.

Familia Regală și Prințiară stăteau pe bord împreună cu suita și cu d. Ministru al lucrărilor publice Barbu Delavrancea, mulțimea a izbucnit în urale puternice ce nu se mai terminau iar muzica militară a intonat imnul regal.

Când M.S. Regele a trecut de pe vapor pe vasul de debarcare a fost întâmpinat de d-l Leonida Gussi, prefectul județului, care a urat M. Sale bunăvenire spunând că se simte fericit că în acest moment se află în capul unuia din cele mai mari și mai mănoase județe din țară și are astfel ocazia să salute în numele județului pe M.S. Regele.

A urat viață lungă Majestăților Lor, Regelui, Reginei și principilor moștenitori pentru fericirea țării. Apoi i-a înmănat raportul de situația județului obișnuit la asemenea ocaziuni.

M.S. Regele a dat mâna d-lui prefect Gussi, spunând că se simte mulțumit că mai revede acest oraș care de acum 40 de ani de când l-a văzut pentru prima oară a făcut progrese mari. Am trecut atunci pe la Silistra – a zis Regele – și Silistra era oraș pe când Călărașii era ca un sat. Astăzi Silistra a rămas tot așa cum era atunci, dar Călărașii a devenit oraș.

Îndată după aceea, conform obiceiului consacrat la români d. Primar Demetrescu a prezentat M.S. Regelui pe o tavă de argint: cheile orașului, pâine și sare, urând în același timp viață lungă Suveranilor.

În fața pavilionului de recepție, Suveranul a fost întâmpinat de d-l Mihai Cantacuzino, Ministrul Justiției, care l-a urat bună venire și l-a prezentat pe senatorii și deputații de Ialomița.

După aceea suveranul și principii Ferdinand și Carol au trecut în revistă grupul ofițerilor, compania ce dădu-se onorurile militare comandată de d. căpitan Mărunțeanu și școlile, vorbind pe rând cu ofițerii și cu profesorii. Apoi au urmat prezentările făcute de d-l prefect și convorbirea M. Sale cu persoanele mai de seamă și cu grupul de veterani ce venise la chei având fiecare mulțime de decorațiuni pe piept.

Majestatea Sa Regina și Altețele Lor Regale Maria și Elisabeta n-au părăsit bordul iachtului. Dar mai multe doamne din elita orașului au mers pe vapor și au prezentat Reginei și principeselor frumoase buchete de flori. Grupul de doamne care s-au prezentat M.S. Reginei pe iachtul regal era compus din doamnele: L. Gussi, colonel Maltopol cu fiica, Gh. Demetrescu, Dr. Tului, Gh. Manolescu, Al Negutz, dr. Dumitrescu-Brăila.

M.S. Regina cum și principesele au primit cu multă grație grupul doamnelor care le-au prezentat omagiile și devotamentul lor și au convorbit cu fiecare în parte.

După dorința Reginei au mers pe bordul iachtului și doamnele institutoare cu elevele.

Șeful nostru d-l Mihai Cantacuzino a oferit M.S. Reginei un buchet de liliac, iar A.S. R. Principesei moștenitoare un splendid buchet de crini, florile favorite A.S.R.

Regele s-a arătat de o sănătate perfectă, foarte voios și vesel.

M.S. Regina își păstrează toată vioiciunea și bună voința cu care apare totdeauna în asemenea ocaziuni.

Entuziasmul mulțimii a fost de nedescris, și Majestățile Lor erau mișcate de aceste semne de iubire ce manifesta poporul.

Marele căpitan de la Plevna cu toată povara anilor ce numără, e tot bărbatul ager și energic de până acum, cu vederea clară și pătrunzătoare, în care se citește acea râvnă neclintită către țeluri înalte.

Să dea Dumnezeu ca lungă Sa domnie atât de rodnică în fapte mari să se continue încă ani mulți spre binele și fericirea poporului românesc.

Deșteptarea Ialomiței din 1 mai 1911. Ed. Constantin Tudor, Nicolae Țiripan, Familia Regală, p. 162-165

379

1911 iunie 12, Călărași. *Informație de presă referitoare la adjudecarea licitației pentru construirea localului Școlii de arte și meserii din Călărași.*

Construirea Școlii de meserii din acest oraș a fost luată în întreprindere de dl. inginer Niculcea cu 135 de mii de lei și un scăzământ de 2 lei și 10 bani la sută sub deviz.

Localul se va construi pe terenul din Piața mică, în spatele Cazărmii pompierilor.

După contract, clădirea trebuie să fie gata în cinci luni.

Deșteptarea Ialomiței din 12 iunie 1911

380

1911 iulie 22, Călărași. *Memoriu prin care Primăria orașului Călărași este înștiințată că în oraș a luat ființă societatea corală Cavalul, cu scopul de a cultiva și propaga muzica în rândul muncitorilor din oraș, solicitându-se subvenții pentru funcționarea acesteia.*

Societatea corală *Cavalul*

Nr. 2, 22 iulie 1911

Domnule primar,

În evoluția vremurilor, pentru progresul civilizației inițiativa privată a mers alături cu autoritățile constituite pentru propagarea culturii în masele poporului. Este chiar o întrecere aproape între aceste două forțe de a încuraja pe promotorii operelor culturale și a le pune la îndemână mijloacele pentru a-și putea înlăptui opera pe care au conceput-o.

Potrivit acestor norme generale după care s-au condus și oamenii noștri mari, cărora noi le datorăm începuturile culturii românești, ne permitem a semnala domniei voastre formarea în orașul nostru a unei societăți corale sub denumirea de *Cavalul*.

Scopul acestei societăți este de a cultiva și propaga arta muzicală în păturile muncitoare ale orașului și de a infiltra membrilor care se vor înscrie în această societate sentimentele de morală, frumos și bine.

Opera pe care am conceput-o noi, domnule primar, este grea fiindcă în primul rând noi trebuie să deșțelenim un ogor căruia niciodată nu i s-a dat atențiune. În orașul nostru n-a mai existat o atare societate, astfel că inițiativa noastră apare ca o inovație și suntem în pozițiune de a cădea învinși în lupta cu ignoranța dacă domnia voastră nu veți binevoi a ne da binevoitorul dvs. concurs.

Sentimentele domniei voastre pentru artă în general și pentru muzică în special sunt îndeobște cunoscute pentru a fi siguri că în limitele posibilității domnia voastră ne veți da concursul. În al doilea rând ne permitem a vă semnala că opera noastră este cu atât mai grea cu cât trebuie s-o îndreptăm în special spre clasele ignorante, în cea mai mare parte sărace.

Societatea, pentru ajungerea scopului său și pentru desăvârșirea idealului ce și l-a propus, are nevoie de excursiuni, căci domnule primar noi nu voim a face muzică brută, noi voim să stimulăm în membri și curiozitatea de a cunoaște alt mediu pentru ca în urma explicațiunilor ce le vom da să desăvârșim în ei un studiu comparativ care să-i ducă la deosebirea binelui de rău.

Pentru acest scop, domnule primar, noi avem greutate de întâmpinat, fiindcă ne adresăm unei pături sărace, care nu-și permite luxul de a se instrui prin excursiuni.

Știm însă, domnule primar, că în țara noastră s-au făcut și se fac sacrificii pentru cultură și nu odată autoritățile au venit în ajutorul inițiativei private și în limitele posibilității le-a pus la îndemână mijloacele de cultură pe care inițiativa privată nu le poate avea.

Bazat pe cunoștința acestor sentimente care au călăuzit întotdeauna pe oamenii mari și iubitori de binele și de progresul moral și cultural al țării acesteia, facem apel la patriotismul domniei voastre, domnule primar, rugându-vă a ne subvenționa societatea noastră, care astăzi are 40 membri, cu un prim fond pentru excursiuni. Veți face prin aceasta, domnule primar, un gest mare și veți contribui în mod simțitor la progresul cultural al orașului nostru.

Primiți, domnule primar, asigurarea distinsei noastre considerațiuni.

<Semnează un număr de 40 membri.>

381

1911 august 12, Călărași. *Informație de presă publicată în cotidianul Adevărul privind greva cizmarilor din orașul Călărași*

Greva cizmarilor din Călărași

De câțva timp cizmarii din Călărași sunt în grevă cerând o ridicare a prețului muncii lor.

Ieri s-a pus în grevă și 40 lucrători de cismărie groasă, cerând și ei o sporire de salariu.

În 8 cor. o delegație de greviști și una a patronilor s-au întâlnit la sediul corporației cizmarilor spre a se căuta o înțelegere.

Președintele cooperativei care e și patron cismar a cerut să se mai scadă 40-50 bani la perechea de ghete, de cum se plătea înainte de grevă.

Față de această atitudine la care s-au asociat și ceilalți patroni cismari, greviștii au hotărât să continue lupta cu energie, cererile lor socotindu-le prea drepte și îndeajuns de modeste.

Ei fac apel la ceilalți lucrători din alte orașe să nu vie să-i înlocuiască la Călărași, dându-le astfel posibilitatea de a duce greva la un rezultat satisfăcător pentru dânșii.

Adevărul din 12 august 1911

382

1911 septembrie 18, Călărași. *Extras din articolul "Lui Ghiță Demetrescu", publicat în ziarul local Deșteptarea Ialomiței referitor la moartea primarului orașului Călărași.*

O veste tristă, care ne-a pătruns adânc sufletul, sguduind din temelie întreaga noastră ființă, amintindu-ne voința Celui de sus, ne-a fost adusă pe neașteptate în noaptea de vineri spre sâmbătă, săptămâna trecută.

Prietenul nostru nedespărțit de toate zilele, pe care eram obișnuiți să-l vedem în fiecare dimineață cercetând nevoile orașului ca un adevărat părinte, dând bună ziua la toată lumea, începând cu cel din urmă muncitor – primarul Ghiță Demetrescu ne-a părăsit, atunci când nimeni nu se gândea, trecând pentru totdeauna din viața pământească.

Născut din părinți fără mijloace, crescut singur în greutățile vieții, pe care le-a îngenuncheat prin munca sa neobosită, Ghiță Demetrescu s-a stins din lumea celor vii, rămânând în fața tinerelor generații exemplul neîntrecut al cinstei și perseverenței...

Partidul Conservator din Ialomița depune pe mormântul în veci neuitatului nostru amic și conjuțețean prinosul său de recunoștință, însoțit de eterne regrete pentru ireparabila pierdere ce suferă prin dispariția unuia din stâlpii cei mai puternici ai conservatorismului ialomițeian...

Deșteptarea Ialomiței din 18 septembrie 1911

383

1911 octombrie 9, Călărași. *Relatare de presă a ziarului local **Deșteptarea Ialomiței** referitoare la alegerea lui C. Banu ca președinte al liberalilor călărășeni.*

Duminica trecută în urm a unui apel al d-lui Ion Poenaru-Bordea, câțiva liberali s-au întrunit în casele d-lui avocat Anghel Nicolau... Dl. Poenaru-Bordea, luând cel dintâi cuvântul, a declarat că din cauza vârstei și din cauză de sănătate d-sa crede că a sosit momentul de a se retrage de la șefia Partidului Liberal ialomițeian, recomandând pe dl. C. Banu, profesor din București, fost deputat, la conducerea partidului liberal, spunând că dl. Banu este un tânăr cult, talentat și viitor ministru într-un cabinet liberal. A mai vorbit dl. G. V. Constantinescu susținând șefia d-lui Banu, precum și d-nii Alexiu și Nicolau. Dl. Poenaru-Bordea a citit câteva telegrame de adeziune din județ. Cei adunați la această întrunire au aclamat șefia politică a d-lui Banu.

Deșteptarea Ialomiței din 9 octombrie 1911

384

1911 octombrie 17, Călărași. *Adresa prin care Primăria orașului Călărași face cunoscut șefului Stației CFR Călărași sosirea misiunii militare ruse și solicită luarea de măsuri prin punerea la dispoziție a unui vagon necesar transportării osemintelor pământești ale generalului Schilder.*

Nr. 5531, 1911 octombrie 17

D-lui Șef al Stațiunei CFR din Călărași,

După cum ne informează Dl ministru al Afacerilor Străine prin adresa cu nr. 19463 a.c., va sosi în Călărași în ziua de 24 octombrie curent cu trenul de 11,40, misiunea rusă însărcinată cu transportarea în Rusia a rămășițelor pământești ale Generalului Adjutant Schilder.

Pentru că transportarea carului funebru se va face chiar în sus zisa zi cu trenul de 5,10 d.a., am onoarea a vă ruga, D-le șef, să binevoiti a aviza la măsurile ce credeți de cuviință spre a se pune la dispoziția numitei Comisiuni rusă, de sub conducerea căpitanului Conte Totleben, Adjutant al M.S. Împăratului Rusiei un vagon special pentru transportarea osemintelor Generalului Schilder de la Călărași la Ungheni, binevoind a lua act, D-le șef, că toate cheltuielile relative privesc pe Legațiunea rusă din București, căreia vă veți adresa la timp.

Primar,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 10/1911, f. 280, original

385

1911 octombrie 24, Călărași. *Proces-verbal de dezgropare și predare către misiunea rusă a osemintelor pământești ale generalului Schilder.*

Primăria orașului Călărași
Proces – verbal nr. 5648

Anul una mie nouă sute unsprezece (1911), ziua luni, în 24 (două zeci și patru) octombrie.

Văzând adresa D-lui Ministru al Afacerilor străine cu nr. 19463 a.c., prin care ni se notifică că astăzi sosește în Călărași cu trenul de 11,40 misiunea rusă însărcinată cu transportarea în Rusia a rămășițelor pământești ale generalului Adjutant Schilder, mort în campania rusă din 1854.

Noi, Primarul orașului Călărași,

Constatăm prin prezentul, că sosind în orașul nostru, astăzi 24 octombrie 1911, misiunea rusă compusă din Domnul căpitan Conte Totleben, adjutantul M.S. Împăratului Rusiei și un subofițer plutonier, am procedat în prezența Domniilor lor și a unui numeros public la dezgroparea osemintelor Generalului Adjutant rus Schilder, mort în campania anului 1854 și aflate în cimitirul cel vechi al acestei comune și după ce s-a oficiat cuvenitul serviciu religios, am predat osemintele numitului General Adjutant în primirea D-lui căpitan Conte Totleben și după ce ele au fost așezate în carul funebru, au fost conduse la gara Călărași și depuse în vagonul anume destinat pentru transportarea lor în Rusia, conform înaltei dorințe exprimate de M. S. Împăratul Rusiei.

Onorurile militare au fost date de întreaga garnizoană din localitate, sub comanda D-lui colonel Negruț George, Comandantul garnizoanei.

Drept pentru care s-a încheiat prezentul proces-verbal, semnat de noi Athanase Popescu, primarul oraşului Călăraşi şi de D-ni căpitan Conte Totleben, trimisul M. S. Împăratul Rusiei, precum şi de D-l comandant al Garnizoanei Călăraşi, D-l colonel Negruţ George.

Primar, /ss/ Athanase Popescu Ulmu Căpitan Conte, /ss/ Totleben

Arh. Naţ. Călăraşi, *Primăria oraşului Călăraşi*, dos. 20/1911, f. 281, original

386

1911 noiembrie 17, Călăraşi. *Actul de naştere al academicianului Dan Mateescu, proiectant şi constructor al unor mari obiective industriale din România. (Anexa 58)*

Din anul una mie nouă sute unsprezece, luna noiembrie, ziua şaptesprezece, la orele opt antemeridian.

Act de naşterea copilului Matei-Dan de sex masculin, născut la cincisprezece ale curentei luni, la orele şapte antemeridian, în oraşul Călăraşi la casa părinţilor săi, în strada Plevna, nr. 85, fiul D-lui Dumitru N. Mateescu de ani 27, de profesie bancher şi al d-nei Eufrosina soţia sa, de ani 23, de profesie menajeră, după declaraţiunea făcută de tatăl, care ne-a prezentat copilul.

Martori au fost: D-l Ilie Ene Căsăru, de ani 29, de profesie comerciant, din strada Griviţa, cunoscut cu tatăl şi D-l Niţă G. Orzea, de ani 57, de profesie agricultor, din comuna Bucu (Ialomiţa), bunul copilului, care au subscris acest act, după ce li s-a citit, împreună cu noi şi cu declarantele.

Constatat după lege de noi C.I. Şeicărescu, ajutor de Primar al comunei Călăraşi şi ofiţer al stării civile.

Declarante /ss/ D. Mateescu

Martori /ss/ I. E. Căsăru; /ss/ N. G. Orzea

Ofiţer al stării civile /ss/ C. I. Şeicărescu

Menţiuni: Căsătorit cu Hilda Olga Fischer în comuna Reşiţa – Caraş, la 28 februarie 1945, actul nr. 34/1945. 1945 august 25. Ofiţer al stării civile /ss/ indescifrabil.

Eliberat certificatul de naştere cu seria NK, nr. 920375 la 7 aprilie 1955. /ss/ indescifrabil.

Decedat, act 1116. 16.09.2008, Timişoara, jud. Timiş. 15.12.2008. /ss/ indescifrabil.

Arh. Naţ. Călăraşi, *Colecţia de stare civilă, oraş Călăraşi*, Registrul de născuţi pe anul 1911, actul nr. 309

387

1912 ianuarie 29, Călărași. *Extras din articolul "Întrunirea socialistă din Călărași", publicat în ziarul local **Deșteptarea Ialomiței**.*

Duminică, 15 curent, muncitorimea socialistă din localitate a ținut în Sala Parcului comunal o întrunire publică pentru a protesta contra nefastei campanii pe care Opoziția unită a început s-o ducă contra Guvernului și pentru a cere Guvernului redarea completă a dreptului de cetățenie doctorului Racovsky. Din partea Partidului Social Democrat a luat parte dl. C. C. Petrescu, avocat din București. Întrunirea se deschide la ora 3 p. m. sub președenția d-lui Matache Anastasescu, tâmplar, care dă cuvântul d-lui Gheorghe M. Vasilescu, funcționar comercial. D-sa mulțumește cetățenilor veniți în număr atât de mare, cu toate că nu s-a făcut vreo presiune asupra lor și nici promisiuni nu li s-au dat...Dl. C. Petrescu, avocat, face o comparație între cele trei partide politice și urmărind pas cu pas activitatea fiecăruia, față de interesele țării, găsește că singurul partid ce poate reprezenta interesele și aspirațiile claselor muncitoare este Partidul Social Democrat...Se adoptă o moțiune și se mai citesc apoi două telegrame, adresate d-lor Petre Carp, prim-ministru și Al. Marghiloman, ministru de Interne...

Întrunirea s-a terminat în liniște la ora 5 p. m.

Deșteptarea Ialomiței din 29 ianuarie 1912

388

1912 februarie 15, București. *Adresă a Ministerului de Război către Primăria Călărași prin care îi face cunoscut că prin Înalt Decret Regal s-a aprobat transmiterea gratuită a terenului pe care se construiește Cazarma Regimentului 20 Artilerie.*

Ministerul de Război
11555 din 15 febr. 1912

Domnule Primar,

La adresa d-voastră nr. 6579/911 am onoare a vă face cunoscut, după cum ne comunică Ministerul de Interne cu adresa nr. 2688/912, că prin Înaltul Decret Regal nr. 456 din 4 februarie a.c., s-a aprobat a se ceda Ministerului de Război, terenul pe care se construiește cazarma Regimentului 20 artilerie din orașul Călărași, în suprafața de 357.302 metri pătrați, după planul întocmit de delegatul comunei împreună cu căpitanul Gologan, delegatul Ministerului.

În consecință, am onoare a vă ruga să binevoiiți a dispune să se procedeze imediat la întocmirea Actului de cesiune, după cum s-a cerut prin adresa acestui minister nr. 9463 din 10 decembrie 1911.

În actul de cesiune se va prevedea și condițiunea ca comuna să dea apă gratuit Regimentului 20 artilerie, după cum se dă și Regimentului 5 Ialomița nr. 23 și Regimentului 5 Călărași; să construiască șoseaua care trece pe acel teren și se leagă cu gara Călărași și să facă trotuare pe șoseaua mărginașă a orașului, cu care se limitează menționatul teren la sud.

p. Ministru,
General, ss/indescifrabil

Directorul Geniului,
Colonel, ss/indescifrabil

D-sale

Domnului Primar al Urbei Călărași

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 25/1912, f. 5

389

1912 mai 5, Călărași. *Informație din ziarul local Viitorul Ialomiței referitoare la clădirile particulare construite la Călărași în ultima perioadă. (Anexa 59)*

...Anul acesta vedem o activitate febrilă de construire. Ca să vorbim numai de construcțiile particulare: Moara d-lui Mircea Ionescu, marele magazin al acestuia din strada Slobozia colț cu București, casa Oprea Mircioiu, casa preotul Sofie Popescu, importanta clădire a d-lui inginer arhitect Ioan Niculcea, model de stil, care ar fi o podoabă și pentru alte orașe mai însemnate etc., etc.

Viitorul Ialomiței din 5 mai 1912.

390

1912 iunie 17, Călărași. *Relatare de presă despre împrumutul de 700.000 lei contractat de Primăria Călărași și lucrările edilitare ce urmează a fi realizate cu această sumă.*

Consiliul comunal al orașului Călărași s-a întrunit în ultimile zile spre a hotărî asupra felului cum să fie întrebuințat împrumutul de 700.000 lei făcut de Primărie.

În urma discuțiilor s-a hotărât următoarele: să se continue pavarea străzilor până la atingerea unei sume de 200.000 lei...; apa pe care o primim în oraș se va filtra...; odată cu aceasta se vor prelungi conductele de apă pe

o distanță de 4 km pentru ca cât mai mulți cetățeni să aibă la îndemână apă; în sfârșit, în afară de introducerea luminii electrice pe care a aprobat-o consiliul, s-a mai hotărât să se facă, deocamdată, un canal de scurgere pe Calea Slobozia.

În privința halei nu s-a putut deocamdată stabili nimic...

Deșteptarea Ialomiței din 17 iunie 1912

391

1912 iunie 17, Călărași. *Extras din articolul “De la Societatea corală Freamătul” publicat în ziarul Deșteptarea Ialomiței referitor la primele concerte ale acesteia după înființarea ei la 15 aprilie 1912.*

Societatea corală “Freamătul” de sub conducerea d-lui C. Albu, neobositul profesor de muzică de la Gimnaziul Știrbei Vodă, a dat sâmbătă, 9 iunie curent, întâiul concert.

Deși înființată abia de la 15 aprilie a. c., totuși societatea s-a prezentat cu un bogat program a cărui execuțiune nu a lăsat nimic de dorit...

A doua zi, Duminică 10 iunie, a dat al II-lea concert la Ostrov...

Duminică, 24 iunie c., Societatea “Freamătul” va da concursul său Ligii Culturale la serbarea ce aceasta dă în Slobozia.

Sâmbătă, 23 iunie c., Societatea “Freamătul” va comemora pe I. L. Caragiale, printr-o festivitate ce va avea loc în Sala Parcului comunal la ora 9 p. m...

Deșteptarea Ialomiței din 17 iunie 1912

392

1912 iunie 28, Călărași. *Consemnare în ziarul liberal local Viitorul Ialomiței privind înființarea la Călărași a Băncii I. C. Brătianu.*

...Banca noastră s-a înființat pe timp nelimitat. Și fiindcă avem credința, dat fiind persoanele ce-o conduc, că ea va ființa și după noi, numele aceluia la auzul căruia trebuie să se descopere și să se închine cu respect toată suflarea românească, numele celui care a știut și a făcut dintr-o țară vasală o Românie independentă, mai mult încă, un regat mândru, respectat și temut, numele acesta am voi să fie pomenit d-a pururi cu toată venerațiunea ce i se cuvine, de noi ca și de urmașii urmașilor noștri.

Iată pentru ce banca înființată la 18 iunie a. c., poartă numele de I.C. Brătianu.

Viitorul Ialomiței din 28 iunie 1912

393

1912 iulie 2, Călărași. *Informație de presă referitoare la absorbția Societății "Mihai Eminescu" de către Secția Călărași a Ligii Culturale.*

Secțiunea Ligii a primit în sânul ei desființata Societate literară "Mihai Eminescu" a tinerilor ialomițeni cu biblioteca ei. Acum Liga se va organiza și cu o secțiune literară.

Începând din octombrie se va putea citi toată ziua și serile reviste, ziare și cărți de cei mai mulți autori români și străini.

Biblioteca Ligii cuprinde vreo 600 de volume. La toamnă se va mai îmbogăți.

Tot în octombrie se va hotărî ținerea de conferințe serale și alte distracțiuni în serii complete.

Deșteptarea Ialomiței din 2 iulie 1912

394

1912 octombrie 18, Călărași. *Informație de presă publicată în ziarul Deșteptarea Ialomiței prin care se face cunoscut faptul că Primăria a încheiat Contractul de electrificare a orașului cu firma austriacă Brown Boveri-Werke.*

Marți 16 octombrie curent, s-a subscris contractul între Primăria orașului Călărași și casa Brown Boveri-Werke A.G. din Viena, reprezentată prin directorul ei, dl. Bela Stark, pentru executarea lucrărilor de iluminarea orașului cu lumină electrică.

Valoarea lucrărilor este de lei 345.501, bani 70, după deviz.

Plata lucrărilor se va face în modul următor: două sute mii lei până la terminarea și predarea lucrărilor, iar restul în trei ani, împărțiți în rate anuale egale, care încep de la terminarea lucrărilor.

Aceste lucrări se vor executa în termen de opt luni, cu începere de la 1 aprilie 1913.

Deșteptarea Ialomiței din 18 octombrie 1912

395

1912 octombrie 31, Călărași. *Relatare de presă în ziarul Adevărul referitoare la catastrofa din portul Călărași generată de scufundarea șalupei Teleormanul.*

Călărași, 31 octombrie. Astăzi la ora 1,45 p.m., șalupea „Teleorman”, aflată în serviciul grănicerilor, sub comanda plutonierului de marină Talpeș,

a pornit spre Ostrov, având pe bord 56 persoane și anume, plutonierul comandant Talpeș, plutonierul de grăniceri Udroiș Ion, mecanicul civil Căpitănescu, un caporal și 47 soldați de grăniceri precum și 5 marinari. Grănicerii erau destinați a înlocui la Ostrov pe grănicerii ce se liberau.

Scufundarea șalupei. Lângă primele geamanduri aflate în dreptul Cotului țiganelui, la 130 metri de ponton și 100 m de mal, voinde să facă rondoul la stânga, vasul a oscilat și puterea anaforului l-a împiedicat să revină în poziție orizontală. Apa a început să intre în interiorul vasului pe ferestrele cabinelor, iar soldații, care toți erau pe covertă, au fost trântiți în partea stângă a vasului. Curentul apei, care în acest punct este foarte puternic, a desăvârșit răsturnarea vasului, care s-a scufundat cu fundul în sus.

Alarma. Oamenii, aflați în prea puțin număr pe chei la această oră, precum și copiii care așteptau deschiderea școlii situată chiar pe malul Borcei, au auzit strigătele de disperare ale celor care se înecau. Imediat au plecat bărci de lângă mal spre locul dezastrului, însă, fiindcă mergeau în susul apei, întârziu a propiere de șalupa scufundată.

Scene înfiorătoare. Soldații fiind târați de curent și îngreuiati de vestmintele grele de iarnă, s-au înecat mai înainte de a putea fi ajutați de bărci. Singură, barca condusă de Grigore Iancu, mecanicul șalupei pescăriilor statului, a reușit să salveze vreo 4 marinari. Cu mare greutate au scăpat plutonierii Talpeș și Udroiș Ion, trei soldați de grăniceri și doi marinari. S-au înecat în total 49 de oameni între care și mecanicul civil Căpitănescu. Acesta știa foarte bine să înoate și se menținu-se la suprafață, însă din cauză că s-au atârnat de el alți doi naufragiați, a fost stingherit în mișcări și s-a înecat împreună cu ceilalți.

Catastrofa s-a petrecut în mai puțin de 8 minute. Măsurile de salvare. La orele 2 și jumătate, vaporul „Cerna-Vodă” având pe bord pe d-nii Negutz Demetrescu, prefectul județului, colonel Negruzzi, comandantul reg. 5 Ialomița nr. 23, procurorul Ranetescu, judecătorul de instrucție Paul Mironescu, căpitanul de grăniceri Nicolescu, căpitanul portului, precum și mai mulți avocați și magistrați, s-au îndreptat spre locul unde s-a produs catastrofa și după o căutare de o oră, a reușit să găsească șalupa care se afla la 5 metri și jumătate sub apă. La suprafața apei au ieșit capetele celor înecați precum și 20 ranițe. S-a comunicat telegrafic cazul autorităților militare superioare, pentru a se lua dispozițiuni de anchetare a cazului, precum și pentru aducerea de scafandri de la Constanța și Giurgiu. De asemenea, tot telegrafic, s-a cerut venirea unui vas de salvare. S-au luat măsuri pentru pescuirea cadavrelor, dându-se ordin în acest sens comunelor din josul apei, deoarece toți oamenii se aflau pe covertă în momentul catastrofei și cadavrele lor vor fi duse la vale de apă.

Convorbire cu plutonierul Talpeș. Am văzut și vorbit cu plutonierul Talpeș, comandantul șalupei scufundate, care mi-a descris catastrofa după cum am relatat-o mai sus. Ne-a declarat categoric că nici un ofițer de grăniceri nu i-a dat ordin câți oameni să ia pe bord și că azi dimineață a dus la Ostrov 60 de oameni, între care și pe locotenentul de grăniceri Vlad Victor, fără să se întâmple nici un accident. Ceva mai mult, chiar oscilațiunile vasului au fost foarte slabe și la rare intervale. În momentul catastrofei el a căzut în apă și părăsind cârma s-a apucat de bordul vasului, iar când a ieșit la suprafață fundul vasului, s-a suit pe el, împreună cu încă vreo 25 de soldați și acolo și-a scos mantaua. Apoi, văzând că vasul se scufundă, s-a aruncat în apă și al celor înecați. Din greșeală s-a agățat de o scândură, până a fost cules de o barcă. În privința vasului și a mașinilor, spune că erau în perfectă stare de funcționare. Tot cam așa declară și soldații care au scăpat. Prin telegraf v-am transmis ieri numele celor scăpați și al celor înecați. Din greșeală s-a trecut Leescu că a scăpat; acesta a murit iar unul din cei scăpați este Ghiță Petre. Până în momentul când scriu aceste rânduri, nici un cadavru nu a fost pescuit.

A cui e vina? Publicul comentează în felurite chipuri această nenorocire grozavă, emițând diferite păreri, din care cea mai apropiată de adevăr pare a fi aceea că autoritățile militare superioare sunt vinovate, căci au permis transformarea unui vas de luptă într-un vas de transport.

Doliu la călărași. Orașul întreg este sub impresia acestei nenorociri. Toate localurile publice au fost închise la orele 10, iar reprezentațiile de teatru și cinematograful suspendate în semn de doliu. Mâine va continua ancheta.

Numele victimelor. Iată numele soldaților înecați prin scufundarea șalupei „Teleorman”: 1. Nicolae Iancu 2. Apetrei Teodor 3. Surugiu Const. 4. Fânaru Petrache 5. Mitrea Nicolae 6. Popovici Gh. 7. Sandu Nicolae 8. Chirea Dumitru 9. Guță Ion 10. Tudorache Ion 11. Const. Ion 12. Georgescu Simion 13. Leescu 14. Punoiu Ion 15. Săndulescu Petre 16. Gheorghe Dumitru 17. Potaracă Ion 18. Popovici Constantin 19, Manea Mihai 20. Panait Gh. 21. Sarapan Const. 22. Dumitru Gh. 23. Zimtzea Ion 24. Poli Natal 25. Edu Ion 26. Drăghiciu Gh. 27. Arsu Ilie 28. Vinca Alex. 29 A. Florin Const. 30. Căsârnu Ion 31. Cruceru Const. 32. Petru Sofica Vasile 33. Popescu Const. 34. Grigoraș Vasile 35. Trandafir Ion 36. Sârbu Ion 37. Voicu Florea 38. Purece Vasile 39. Caporalul Tomoni Alex. 40. Mecanicul civil Căpitănescu precum și trei marinari al căror nume ne scapă. Au fost salvați plutonierul de grăniceri Udroiș Ion, plutonierul Talpeș, comandantul șalupei, soldații grăniceri Berceanu Pavel, Ghiță Petre și Lazăr Gheorghe și marinarii Orion și Dragomir. Vasul s-a scufundat la 150 metri de mal și 300 metri de

pod la un cot. Curentul puternic a făcut imposibilă salvarea; s-au cerut telegrafic scafandrieri din Constanța și Giurgiu pentru căutarea cadavrelor. Adâncimea apei la locul scufundării este de 8 metri. Mâine va continua ancheta.

NIALTES

Adevărul din 2 noiembrie 1912

396

1912 noiembrie 2, Călărași. *Adresă prin care Garnizoana Călărași invită personalul Primăriei orașului să ia parte la parada ce va avea loc în ziua de 3 noiembrie 1912, în memoria celor 47 de grăniceri naufragiați cu șalupa **Teleormanul** în ziua de 31 octombrie 1912.*

Garnizoana Călărași

Nr. 510, 2 noiembrie 1912

Domnule primar,

Din partea domnului ministru de război, am onoare a vă ruga ca împreună cu toți funcționarii, autoritățile să binevoiți a asista la parada înmormântării grănicerilor naufragiați în ziua de 31 octombrie și care paradă va avea loc în ziua de 3 noiembrie ora 2 ½ p.m. în fața Căpitaniei portului Călărași, când va începe serviciul religios.

Primiți, vă rog, domnule primar, asigurarea deosebitei mele considerațiuni

Comandantul Garnizoanei, ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 29/1912, f. 2, original.

397

1913 februarie 5, Călărași. *Tabel întocmit de Primăria orașului Călărași și înaintat Ministerului Industriei și Comerțului, cuprinzând stabilimentele industriale existente în Călărași la 1913.*

Primăria orașului Călărași

5 februarie 1913

Tabel nominal

cuprinzând stabilimentele industriale din oraș

- | | |
|---------------------|-------------------|
| 1. Mircea Ionescu | - mașini agricole |
| 2. Elisabeta Farcaș | „ |
| 3. Radu Ionescu | „ |
| 4. Ilie R. Foltz | „ |
| 5. Marin Nicolae | „ |

- | | |
|----------------------------|--------------------------|
| 6. Guandalino-Francisko | ” |
| 7. Tănase Șerban Gheorghe | ” |
| 8. Maximilian Moldoveanu | ” |
| 9. Alceste Ferri | ” |
| 10. Găitan Ferri | ” |
| 11. Codrat Marinescu | - cinematograf |
| 12. Mircea Ionescu | - atelier mecanic, moară |
| 13. Teodor Petrescu | - atelier dogărie |
| 14. Henrik Bromberg | - piuă (abale) |
| 15. Primăria oraș Călărași | - alimentare oraș cu apă |
| 16. Găitan Ferri | - atelier mecanic |
| 17. Alceste Ferri | - atelier mecanic |
| 18. Spitalul județean | - bae, cazan |

Inginerul orașului,
ss/ indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 36/1913, f. 1, original.

398

1913 februarie 10, Călărași. *Petiție a muncitorilor din portul Călărași adresată Căpitaniei prin care solicită majorarea prețurilor la muncile pe care le efectuează.*

Primit: 10 februarie 1913

Domnule căpitan,

Subsemnații locuitori, domiciliați toți în acest oraș, de profesiune muncitori din portul Călărași, care am lucrat până în prezent conformându-ne întocmai după tariful stabilit de Onor Căpitania portului din 1910, fără de a se întâmpina vreo dificultate și după cum susnumiții ne mai având nici o ocupație decât această muncă (hamalâcul), la care muncă suntem plătiți foarte puțin față de timp și de alte porturi, nefiindu-ne suficient pentru acoperirea cheltuielilor alimentare, plus contribuțiunile către stat și comună, din cauza scumpirii traiului pe care îl avem în localitate.

Respectuoși venim d-le căpitan înaintea dvs., rugându-vă să binevoiți a interveni locurilor în drept spre a ne majora prețul acestei munci cu care suntem plătiți.

Pe lângă mica plată mai facem și o sumă de corvezi despre care ni se spune că le facem în interesul serviciului (lucrărilor) noastre ca: adusul cântarelor de la magaziile de prin oraș în port și așezate în șlep, scoaterea

cântarelor după șlep și transportate la magaziile respective după terminarea șlepurilor.

Astfel că la fiecare una din aceste operațiuni ne trece câte o jumătate de zi fără ca să ni se plătească de către nimeni nimic, plus tragerea șlepurilor de vizavi la dană considerându-se tot ca o corvoadă.

Tot astfel și pentru cântărirea mărfurilor, care cântărire se face generală fără a ni se da vreo diferență pentru această muncă, la care avem și o întârziere la fiecare vagon cântărit zece minute, plus mutarea cântarelor de la un hambar la altul, care iar de asemenea trece de la 30-40 minute până ce este așezat în bună regulă spre a-și lua funcțiunea cuvenită.

Toate acestea dle căpitan le supunem cunoștinței dvs. spre a lua puținele măsuri și pentru noi și a decide cele ce veți crede de cuviință.

Cu stimă,
<Semnează 26 muncitori>

Dlui căpitan al portului Călărași.

Arh. Naț. Călărași, *Căpitania portului Călărași*, dosar 1/1913, f. 4, original.

399

1913 martie 21, Călărași. *Informație de presă din ziarul Deșteptarea Ialomiței referitoare la înființarea unei Grădinițe de copii în Călărași.*

La 1 aprilie a. c. se va deschide în anul nostru o Grădină de copii a Societății Ortodoxe a Femeilor Române, filiala Călărași. Grădina va funcționa în casele Anghel Nicolau și va fi condusă de d-ra Lăscărescu... Primăria a prevăzut în buget suma de 600 lei, cu care vine în ajutorul societății la plata chiriei. Fondurile necesare se strâng cu multă asiduitate de d-na Ana dr. Ionescu și d-ra Lucreția Băjenaru, din a căror inițiativă s-a organizat duminica trecută un matineu dansant în sala parcului comunal. Tot din inițiativa numitelor doamne și cu concursul d-lui Codrat Marinescu, proprietarul berăriei și cinematografului cu același nume care a oferit gratuit sala, aparatele și filmele, s-au organizat matineuri de cinematograf pentru copii în toate joile de săptămâna trecută și până la Paște.

Înființarea acestei grădini de copii fiind foarte simțită în Călărași, credem că va da roadele ce-i dorim.

Deșteptarea Ialomiței din 21 martie 1913

400

1913 iunie 21, București. Adresa prin care Ministerul de Război comunică primăriei orașului Călărași că va ridica o cruce-monument și solicită să se permită sculptorului Gh. I. Boboc să așeze monumentul pe locul stabilit. (*Anexa 60*)

Ministerul de Război
Nr. 3846, 21 iunie 1913

Domnule primar,

Am onoare a face cunoscut că Ministerul a luat dispoziție de a ridica o cruce-monument pentru pomenirea bravilor ostași morți cu ocazia accidentului întâmplat pe Dunăre în fața acelei comune.

În acest scop vă rugăm să binevoiți a dispune să se permită D-lui Sculptor Gh. I. Boboc să așeze această cruce pe locul din alăturata schiță de plan și pe terenul ce aparține acelei comune.

Măsurile ce veți lua, vă rugăm a fi comunicate și acestui minister.

Directorul Geniului, Colonel /ss/ indescifrabil

Rezoluție: D-l inginer va asista la așezare. Se va face cunoscut Ministerului că oricând se va putea face aceasta. Primar: ss/ E. Munte

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 16/1913, f. 14, original

401

1913 iunie 30, București. *Invitație-program pentru participare la Expoziția Agricolă din Călărași ce va avea loc în perioada 1- 15 septembrie 1913.*

Sindicatul agricol al județului Ialomița
București, 30 iunie 1913

Expoziția agricolă din Călărași

Stimate domn,

Sindicatul agricol al județului Ialomița organizează cu concursul Uniunii Centrale a sindicatelor agricole a doua expozițiune agricolă care se va ține în Călărași de la 1 la 15 sept. a.c. Ea va fi o documentare a puterilor noastre de muncă, o constatare pipăită a situațiunei în care ne aflăm pe

tărâmul agricol în județul Ialomița și o continuare a operei începute anul trecut.

Pentru micii producători mai destoinici, prin premiile numeroase ce se vor acorda, expozițiunea va fi o încurajare, un imbold spre o activitate mai rodnică, în același timp ei își vor lua aci recompensa binemeritată pentru munca depusă.

Pentru marele agricultor, expozițiunea va fi o nimerită ocaziune ca să dovedească progresele ce le-a făcut pe tărâmul producțiunii animale și vegetale; diferiți producători mari din județ, adunați aci, vor putea face mai bine cunoștință între dânșii și-și vor putea admira reciproc calitatea vitelor expuse.

Producătorul furnizor al agriculturii care va expune la această expoziție, va putea dovedi că n-a stat pe loc și că continuu este preocupat de a îmbunătăți cele de care are nevoie agricultura. Agricultorii vor putea vedea aci laolaltă diferite sisteme de mașini, unelte, etc., diferite calități de produse necesare agriculturii și astfel vor putea alege ceea ce este mai bun.

Expoziția agricolă din Călărași va cuprinde următoarele secțiuni, în care se vor expune produsele mai jos notate:

Secțiunea I –a

Concursul de vite, în zilele de 31 august și 1 septembrie.

Grupa I-a, Cai (armăsari, iepe de prăsilă, mânji, noateni și noatene, cai de ham și de călărie).

Grupa II-a, Vite cornute mari (tauri și vaci de prăsilă, viței, mânzați, mânzate, vaci de lapte și boi de jug).

Grupa III-a. Oi (berbeci și oi de prăsilă, cârlani și miei), precum și capre.

Grupa IV-a. Porci (vieri și scroafe de prăsilă, purcei supuși îngrășării).

Grupa V-a. Câini ciobănești.

Grupa VI-a. Păsări de curte.

Secțiunea II-a

Produse agricole și cele necesare agriculturii.

Grupa VII-a. Produse vegetale (probe de cereale, leguminoase, uleioase, rădăcinoase, furajere, textile, industriale, legume, arbori, fructe, vițe, vin, rachiu, flori, arbori de ornament).

Grupa VIII-a. Produse animale (unt, brânzeturi, lână, miere, ceară, faguri).

Grupa IX-a. Mașini și unelte agricole de tot felul.

Grupa X-a. Diferite materiale necesare în agricultură (cărămidă, olane, îngrășăminte chimice, etc.).

Grupa XI-a. Publicațiuni agricole (broșuri, cărți, reviste).

Secțiunea III-a

Obiecte de industrie casnică

Grupa XII-a. Fire și țesături de in, cânepă, bumbac și lână.

Grupa XIII-a. Mătase și țesături de mătase.

Grupa XIV. Dantele, broderii, bazmanterii, ceaprazării de tot felul.

Grupa XV. Costume naționale și obiecte de îmbrăcăminte.

Grupa XVI. Material și produse ale decorațiunii și mobilării locuințelor (scoarțe, covoare, chilimuri, velnițe etc.).

Grupa XVII-a. Împletituri de răchită.

Grupa XVIII-a. Obiecte lucrate din lemn.

La concursurile de vite vor putea lua parte vitele marilor și micilor agricultori, cu condiția ca să se găsească în momentul concursului de cel puțin șase luni în proprietatea expozantului. Pentru cele mai frumoase vite, se vor acorda premii constând din diferite sume de bani, pe baza aprecierii juriilor speciale, pentru vitele marilor agricultori se vor decerna diplome și medalii.

Animalele care vor fi expuse, vor avea căpestre, altfel nu vor fi admise în incinta expoziției. Certificatul de proveniență și de sănătate este riguros cerut; animalele ce vin din localități contaminate vor fi respinse.

Pentru animalele marilor agricultori se primesc înscrierile ce se vor adresa la sediul Sindicatului nostru până în ziua de 25 august. Animalele sătenilor vor fi primite la intrarea expoziției de către comisia specială, sâmbătă 31 august, de la orele 8 a.m. până la orele 12. Animalele expuse nu vor putea părăsi incinta concursului înainte de duminică 1 septembrie ora 5 p.m.

Produsele agricole ce se vor expune vor avea următoarele indicațiuni: denumirea produsului, localitatea de proveniență, numele expozantului, numele comunei.

Se vor trimite boabe sau semințe în cantitate de 3-5 kg, lână în valuri, fructele în coșulețe, preferabil propria fabricațiune a expozantului; arbori fructiferi, vița de vie în baloturi cu paie, vinul în sticle etichetate, mierea în borcane, ceara în cutii, produsele laptelui în cutii, bidoane sau butoiașe, cartofii și sfecelele în saci.

Se primesc apoi și dări de seamă, tabele grafice, fotografii, etc., cu privire la cele expuse, care vor fi numai din propria producție.

Pentru mașini și unelte agricole, se rezervă încăperi speciale în incinta expoziției, expozanții își pot construi și corturi sau pavilioane speciale.

Obiectele de industrie casnică trebuie să fie lucrate de expozanți și trimise bine împachetate în cutii de lemn sau carton, cufere sau lăzi.

Comitetul expoziției garantează păstrarea și predarea în bună regulă a tuturor obiectelor expuse, asigurându-le în contra incendiului. Se vor elibera expozanților chitanțe de primirea obiectelor în care se va specifica și valoarea produselor conform declarațiunii expozantului.

Toate obiectele destinate expoziției din Călărași, vor fi adresate Comisariatului general al expoziției din Călărași, unde urmează să sosească de la 15 august până la 28 august inclusiv. Ele se vor putea ridica cu începerea zilei de 16 septembrie.

Expoziția va fi deschisă cu începerea zilei de 1 septembrie când diferitele jurii își vor începe lucrările. Solemnitatea distribuirii premiilor va avea loc în ziua de duminică 8 septembrie a.c.

Președinte,
ss/I.P. Medigereanu

Arh. Naț. Călărași, Primăria orașului Călărași, dosar 17/1913, f. 25, original.

402

1913 august 29, Călărași. *Extras din articolul "Holera în Călărași" publicat de dr. Pompei Smaraian, medicul Spitalului, în ziarul Deșteptarea Ialomiței.*

De la începutul epidemiei de holeră în acest oraș, adică de la 12 august și până în prezent, au fost 9 cazuri mortale, din care 7 din oraș și 2 soldați din Regimentul 27 Bacău.

Actualmente se află în lazaretul înființat de comună 2 soldați bolnavi, confirmați cu holeră și care sunt în convalescență, 4 suspecți, 9 soldați purtători de vibrioni, și 4 soldați ce se țin în observație.

Fiecare categorie, adică confirmații, suspecții, purtătorii se țin izolați unii de alții, au personalul de serviciu deosebit, masă și rufărie deosebite, încât nu e nici un pericol de contaminare de la o categorie la alta...

Toți bolnavii sunt deopotrivă de căutați, toți își au medicamentele și hrana la vreme...

Deșteptarea Ialomiței din 29 august 1913

1913, Călărași. *Memoriul căpitanului Portului Călărași, cu privire la activitatea desfășurată pe timpul mobilizării și transportării armatei, situație generată de cel de al doilea război balcanic.*

Căpitănia Portului Călărași

MEMORIU

descriind amănunțit toate serviciile îndeplinite de Căpitanul Portului Călărași, ajutat de subalternii săi, pe tot timpul mobilizării și transportării armatei în Bulgaria, precum și cele în interesul comerțului și al siguranței.

I) Servicii îndeplinite pentru Armată

La 21 iunie 1913, 6 p.m. a sosit în Călărași venind de la Constanța, un detașament din Regimentul „Vasile Lupu nr. 36”, compus din 300 oameni de trupă cu ofițerii lor, sub comanda D-lui maior Niculescu, care urma să fie transportați de urgență la Ostrov, împreună cu 4 cai și un vagon bagaje, de către vaporul local „Independența” al N.F.R., în două curse.

Cum înainte de a se începe îmbarcarea detașamentului, am constatat împreună cu comandantul vaporului și agentul N.F.R. din localitate, că vaporul „Independența” stând lângă ponton, face apă multă la prova prin coastele corpului pe sub crivace, încât periclita siguranța publică, am interzis acestui vapor a mai face curse cu pasageri.

Însă detașamentul sus menționat, având ordin să se găsească negreșit în acea seară la Ostrov, și în vedere că se decretase deja mobilizarea armatei, pentru transportarea lui la Ostrov, am rechiziționat șlepul „Josefina” și remorcherul „Jean” ambele sub pavilion român, care se găseau în port, așa că îmbarcând pe ele detașamentul, caii și bagajele sale, în acea seară la ora 8, au plecat din portul nostru la Ostrov, în condițiuni bune unde au ajuns la ora 9 și 10 p.m., iar șlepul și remorcherul s-a înapoiat la Călărași a doua zi ora 7 a.m. aducând pe bord 500 rezerviști.

La 22 iunie 1913, prin ordinul telegrafic nr. 2444, dat de Domnul Inspector General al Navigațiunei și Porturilor, fiind puși la dispoziția armatei pentru orice serviciu ni se va cere, și cum se prezentau ofițeri delegați cu diferite servicii importante și urgente spre a trece la Ostrov, întrucât vaporul local „Independența” era oprit de a mai face curse pentru motivele arătate mai sus, prin adresa noastră nr. 782 din 23 iunie, am cerut Prefecturii județului Ialomița să dispozeze ca Comisia de rechiziții din Călărași, să rechiziționeze și să ne puie la dispoziție pentru serviciile armatei, barca automobil „Marga” sub pavilion român, proprietatea D-lui Aurel Bădulescu

din Călărași, care a stat rechiziționată făcând curse militare urgente între Silistra și Călărași, până în ziua de 13 iulie 1913, când s-a incendiat pe Dunăre, în împrejurările arătate în procesul verbal nr. 12/1913, de pe care am înaintat copie Domnului Inspector General al Navigațiunii și Porturilor cu raportul nr. 15 din 15 iulie 1913.

În ziua de 24 iunie, având cereri așa de multe pentru a executa transporturi de militari de la Călărași la Ostrov și înapoi, încât barca automobil „Marga” rechiziționată, nu putea satisface necesitățile prin adresa noastră nr. 791 din 24 iunie 1913, am cerut Revizorului Pescăriilor Statului din localitate, să ne pună la dispoziție pentru îndeplinirea serviciilor necesare armatei și barca automobil A.P.C., aparținând aceluși serviciu, care să o considere rechiziționată de noi temporal împreună cu personalul și materialele necesare, barcă automobil ce și astăzi este la dispoziția noastră, staționară în portul Silistra, făcând curse urgente necesare Garnizoanei, între Călărași și Ostrov, împreună cu șalupa „Brateș” a S.H. rechiziționată de la 22 iunie 1913.

Tot la 24 iunie, în urma cererii scrisă a D-lui maior Știrbulescu, comandantul trupelor din Regimentul Ialomița nr. 23, de acoperire pe frontieră de la Gura Borcei în sus până la Gura Botului, prin adresa noastră nr. 787, am cerut Comisiunii de rechiziții din Călărași, să rechiziționeze două vase mari în lungime de 17 metri, înscrise la Oficiul nostru sub nr. 252 și 271, proprietatea D-lui Aurel Bădulescu din Călărași, cu care să fie consolidate și ușor de întins în vederea creșterii apelor capetele podului de peste brațul Jirlău (Ezer), care leagă Călărașiul cu balta de pe malul stâng al Borcei, peste care urma să circule continuu trupele și căruțele cu proviziunea lor, iar pentru executarea lucrării prin adresa noastră nr. 790, am cerut Prefecturii județului Ialomița, să dispozeze ca Serviciul Tehnic al județului să o execute; asemenea am mai cerut să fie rechiziționată, tot după cererea D-lui maior Știrbulescu, o barcă cu carenă a D-lui Aurel Bădulescu, care a servit la facerea legăturii între trupele de acoperire de pe malul drept al Borcei, cu cele de pe malul stâng, în punctul Gura Borcei.

De la 24 la 27 iunie, s-a executat diferite transporturi de ofițeri, trupe și materiale pentru armată cu cele două bărci automobil și șalupa „Brateș”, între Călărași – Ostrov și înapoi.

La 27 iunie, ora 2 și 30 p.m., primind telegrama nr. 3642 a D-lui Amiral Bălescu, dată de la Marele Stat Major din București, prin care cere să răspundem dacă se află în port, un remorcher și trei șleपुरi mari, spre a efectua un transport grabnic și cum în port nu se găsea nici un remorcher, imediat m-am imbarcat pe șalupa „Brateș” și am ieșit la Dunăre mergând la punctul numit „Pisica”, mai jos de Gura Borcei, unde știam că este adăpostit

de furtună remorcherul „Banca Românească Primus” sub pavilion român, împreună cu convoiul său de nouă șleपुरi, tot proprietatea Băncei Românească, pe care l-am rechiziționat și l-am adus singur în port, întrucât din cauza mării furtuni ce era, nu s-a putut remorca nici un șlep deșert pe Borcea. Ajuns în port numai cu remorcherul, am răspuns telegrafic urgent că se poate executa transportul, însă în același timp cam pe la ora 4 și 30 p.m. s-a prezentat la oficiul nostru D-1 colonel Negruz, Comandantul Regimentului Ialomița nr. 23, spunându-mi că după ce a îmbarcat în trenuri la gară o parte din trupe, a primit ordin să treacă imediat cu vase la Ostrov, așa că peste jumătate oră va veni cu regimentul în port spre îmbarcare și transportarea lui de urgență la Ostrov.

Natural că am rămas surprins de această cerere atât de urgentă, când nu avusesem instrucțiuni mai dinainte ca să fiu preparat pentru asemenea îmbarcări și transporturi, totuși am luat imediat măsurile dictate de împrejurări, rechiziționând din port șleपुरile necesare din cele disponibile atât sub pavilion român, cât și sub pavilion elen, a căror căpitani au consimțit să le rechiziționăm, dispunând aducerea lor la ponton și facerea schelelor necesare pentru îmbarcarea cailor și trăsurilor, așa că la ora 6 p.m. s-a început îmbarcarea acestui regiment compus din 4000 oameni de trupă și ofițeri, 180 căruțe cu subzistențe, munițiuni și furaje, cum și 600 cai ofițerești și pentru trăsurile. Îmbarcarea a durat toată noaptea, așa că primul transport a pornit la ora 3 în dimineața zilei de 28 iunie, iar restul de trupe, căruțe și cai, ce nu s-a putut îmbarca în timpul nopții, s-a îmbarcat și expedit în cursul zilei de 28 iunie.

În cursul nopții de 27 spre 28 iunie, sosind în Călărași pentru a fi îmbarcate și transportate la Ostrov și Silistra: Regimentul de Infanterie Călugăreni nr. 40, Regimentul 1 de Grăniceri și Regimentul 20 Artilerie dublat, conform telegramei D-lui Amiral Bălescu nr. 179 din 27 iunie, dată de la Marele Cartier General din București, am rechiziționat toate șleपुरile disponibile în port, care erau bine dispuse pentru asemenea transporturi și am dispus aducerea în port a șleपुरilor „Banca Românească”, ce se găseau deșerte la Dunăre, întrucât furtuna se calmase declarându-le rechiziționate, împreună cu remorcherele care mai sosise în port, sau în general vasele prevăzute în alăturatul tablou, în care se prevede timpul cât aceste vase au stat sub rechiziție.

Tot în cursul nopții de 27 spre 28 iunie a sosit în localitate D-1 maior Niculeanu de la Marele Stat Major al Armatei, delegat a asista la îmbarcarea și transportarea trupelor la Ostrov și Silistra, care mi-a comunicat că are ordin a se efectua îmbarcarea și transportarea trupelor, în cea mai mare grabă și ca atare m-a rugat să iau măsurile necesare; am răspuns că voi face mai mult

decât posibilul și decât puterile îmi vor permite, însă i-am declarat că în privința îmbarcării tunurilor și chesoanelor artileriei, nu-mi pot lua răspunderea de a le îmbarca pe coarta șlepurilor rechiziționate, care fiind construite numai pentru încărcări de cereale, au coartele slabe și nu ar putea suporta fără pericol asemenea greutatea mari care variaua între 3000 și 4000 de kgr. și care ocupând o mică suprafață din coartă fiecare ar fi putut sparge coarta și produce o catastrofă; așa că am propus a se cere trimiterea de urgență a câtorva șleपुरi N.F.R. de tarif, care sunt construite înadins pentru a suporta greutatea mari pe coarte și care ar putea transporta în siguranță tunurile și chesoanele artileriei. Nu știu ce dispozițiuni va fi luat D-l maior Niculeanu, în această privință, căci pe la ora 3 dimineața în ziua de 28 iunie, a sosit în localitate D-l General Văleanu, Secretar General al Ministerului de Război, cărora făcându-le aceleași declarațiuni că nu-mi asum răspunderea în privința îmbarcării tunurilor și chesoanelor artileriei pe coarta șlepurilor comerciale, motivând cauza, au plecat pe bordul remorcherului „Andronichi” la Ostrov, de unde s-a înapoiat foarte curând pe bordul unui torpilor și cu automobilul care venise, au plecat la București.

În ziua de 28 iunie, pe la ora 2 p.m., sosește în localitate cu automobilul, D-l Lt. Comandor Ionescu Nicolaie, de la Marele Stat Major, probabil trimis de D-l Ministru de Război, care convingându-se de adevărul afirmațiunilor mele, cum că coartele șlepurilor sunt slabe și nu ar putea suporta și transporta în siguranță tunurile și chesoanele artileriei, a dispozat pontilarea a trei șleपुरi și anume: „Adrian Toma Petcu” și „Banca Românească” nr. 2 și 3, toate sub pavilion român, în care scop, a dat ordin să rechiziționăm de la toate șleपुरile din port, materialul necesar pontilării, ca: grinzi, școndri și dulapi, așa că s-a rechiziționat materialele prevăzute, în alăturatul tablou, în care se arată și șleपुरile de pe care s-a făcut rechiziția; tot D-l Lt. Comandor Ionescu Nicolaie, a dispozat ca Serviciul Tehnic al orașului Călărași, să rechiziționeze de la depozitele de cherestea din oraș, mai multe sute de dulapi, care s-a întrebuițat, întinzându-i pe coartele celor trei șleपुरi pontilate, atât pentru întărirea coartelor, cât și pentru a se putea îmbarca printre tunuri și chesoane, cai de artilerie și a ofițerilor, care erau mai nervoși și ar fi produs neajunsuri sau chiar accidente, dacă s-ar fi îmbarcat la un loc cu ceilalți cai pe șleपुरile cu coartă de lemn, amenajate cu balustrade de lanteți în acest scop.

Pontilarea celor trei șleपुरi s-a terminat în dimineața zilei de 29 iunie, când s-a început îmbarcarea și transportarea tunurilor și chesoanelor artileriei, la o dană specială la cheul înalt, mai amonte de pontonul N.F.R., unde s-a construit o schelă solidă înadins; însă până să fie terminată pontilarea, după cererea D-lui maior Niculeanu, am oprit descărcarea pietrei

sfârâmată din ceamurile „Maria” și „Borcea” sub pavilion român, care remorcându-le cum se găseau cu jumătate caric de piatră sfârâmată în ele, le-am rechiziționat și acostat lângă podurile pe vase ce se găseau la debarcaderele lor de lângă abatoriu, îmbarcând în ceamuri peste piatră deasupra căreia am întins dulapi, tunuri și cai de artilerie.

În intervalul acesta, adică din dimineața zilei de 28 iunie, când s-a terminat îmbarcarea și transportarea Regimentului Ialomița nr. 23, am încărcat continuu ziua și noaptea armata următoare: Regimentul Călugăreni nr. 40, comandat de D-1 colonel Petala, compus din 4000 oameni de trupă cu ofițerii lor, 220 trăsuri cu subzistențe și munițiuni și 700 cai pentru trăsuri și ai ofițerilor; Regimentul I de Grăniceri, comandat de D-1 lt. col Ștefănescu, compus din 2500 oameni de trupă cu ofițerii lor, 95 trăsuri cu subzistențe și munițiuni, 400 cai pentru trăsuri și ai ofițerilor și 45 boi pentru hrană; și Regimentul 20 Artilerie dublat, sub comanda D-lor lt. colonei Mironescu și Lăzărescu, compus din 4500 oameni de trupă cu ofițerii lor, 48 tunuri complete, 96 chesoane cu obuze, 350 trăsuri și furgoane cu subzistențe, furaje și munițiuni și 3200 cai pentru tunuri, chesoane, trăsuri, furgoane și ai ofițerilor. Îmbarcările s-a făcut în trei puncte și anume: la pontonul N.F.R., unde pentru fiecare șlep trebuia să facem schelă solidă de pe rampa pasarelei până la șlep; la cheul înalt mai sus de ponton unde s-a îmbarcat tunurile și chesoanele artileriei și unde iarăși la fiecare îmbarcare trebuia instalată schela specială construită în acest scop și la podurile de lângă abatoriu, la extremitatea din aval a portului unde s-a îmbarcat în ceamuri și „Pletina” nr. 162 a N.F.R., cai aparținând regimentelor sus indicate; astfel că și acolo pentru fiecare ceam și la toate transporturile făcute, trebuia să construim schele solide speciale; așa că eram nevoit să supraveghez și să dau dispozițiuni continuu ziua și noaptea, la toate punctele de îmbarcare, foarte departe unele de altele, spre a nu se produce vre-un accident; întru-cât D-1 maior Niculeanu, care asista la îmbarcare, deși un ofițer eminent de Stat Major, nu ar fi putut cu competență și siguranță dirija asemenea îmbarcări; iar D-1 Lt. Comandor Ionescu Nicolaie, imediat ce-a terminat pontilarea celor trei șlepuri a plecat la București, încât a trebuit ca numai eu să dirijez îmbarcările la toate trei puncte.

Îmi este imposibil să descriu învălmășeala ce era în port cu ocazia acestor îmbarcări, când toate trupele arătate mai sus se grămădise aici, împreună cu trăsurile și caii ce le însoțea; așa că eram atât de îngrijat să nu se întâmple vre-un accident, încât atât eu cât și personalul meu subaltern, am stat continuu la îmbarcări din ziua de 27 iunie până la 1 iulie ora 4 p.m. când s-a terminat toate îmbarcările efectuate ziua și noaptea continuu în care interval de mult ce eram ocupat și surescitat de marea grijă ce aveam, am stat

continuu în picere și nemâncat timp de trei zile și trei nopți sau 72 ore, din care cauză nesuferind nici o consecință fizică, sunt mulțumit în sufletul meu că am putu servi armata, care avea o menire atât de frumoasă pentru mărirea Țării noastre, mai mult decât stă în puterile unui om.

Cred că este util să menționez, că la remorcarea șlepurilor încărcate cu trupe, cai, tunuri, trăsurii, chesoane etc, pe lângă remorcerele rechiziționate de noi, a concurat și remorcerele: „Mântuirea”, „Dacia” și „Antigona”, care aveau convoiuri de pontoane din Brăila, oprite de noi la Derwent lângă Ostrov, conform telegramei D-lui Amiral Bălescu nr. 208 din 28 iunie 1913, dată de la Marele Cartier din București, care la 29 iunie, a dat ordin tot prin noi, cu telegrama nr. 86, ca convoiul de pontoane să continue drumul până la Oltenița, când a plecat și numitele remorcere.

La 30 iunie, primind telegrama nr. 15, dată de Serviciul Transporturilor pe apă, de la Marele Cartier General, să luăm măsuri pentru executarea transporturilor necesare pentru aprovizionarea trupelor de la Silistra și a celor de-a lungul Dunării, până la înființarea unui serviciu regulat de către Navigațiunea Fluvială, în înțelegere cu D-l Comandant al Garnizoanei Călărași, am luat imediat măsurile dictate de împrejurări, așa că serviciul de aprovizionare s-a executat în modul cel mai regulat cu vasele rechiziționate, până în ziua de 3 iulie când a venit vasele trimise de Navigațiunea Fluvială pentru executarea acestor transporturi, compuse din două remorcere și patru șleपुरi.

Tot la 30 iunie, am primit telegrama nr. 131, prin care ni se cere să luăm dispozițiuni pentru transportarea la Silistra a materialului telegrafic poștal și a stațiilor telegrafice, transport ce s-a executat imediat ce a sosit materialul; la 1 iulie prin telegrama nr. 830, am rugat pe D-l Amiral Bălescu, să-mi comunice dacă mai sunt trupe de îmbarcat pe aici, ca să iau măsuri din timp pentru siguranță și accelerare, la care am primit telegrama nr. 299, semnată de D-l Lt. Comandor Ionescu Nicolaie, dată de la Marele Stat Major, prin care dispune să ținem șleपुरile amenajate cum sunt până voi primi ordine, iar prin telegrama nr. 137 din 1 iulie, dată de la Marele Cartier General, ni se cere să telegrafiem zilnic situația numerică a remorcereleor și șleपुरilor disponibile în port și a celor ocupate cu serviciu, adică rechiziționate, lucru ce s-a executat întocmai.

La 2 iulie, prin ordinul telegrafic nr. 1625, dat de D-l Inspector General al Navigațiunii și Porturilor, am fost detașat la Silistra pentru organizarea Căpitaniei acelu port, unde transportându-mă imediat, am început organizarea serviciului care merge progresând; însă având numeroase cereri din partea D-lui Comandant al Garnizoanei pentru efectuarea a diferite transporturi, am adus la Silistra: remorcerele „Banca

Românească Primus” și „Makis”, împreună cu șlepurile „Iancu Sachelare”, „Josefina”, „Muntenia” nr. 1 și „Puica”, din cele rechiziționate la Călărași, executând cu ele numeroase transporturi între Silistra – Călărași și Silistra – Oltenița – Turtucaia, cu diferite automobile militare împreună cu personalul superior militar, cum și a delegaților diferitelor ministere, toți funcționari superiori, trimiși pentru organizarea diferitelor servicii ale statului. Asemenea cu aceste vase am mai transportat de la Silistra la Turtucaia, Compania de Pionieri, comandată de D-l căpitan Staurescu, compusă din: 300 oameni de trupă cu ofițerii lor, 27 trăsură cu subzistențe, materiale, instrumente și materii explozibile și 120 de cai precum și Compania Sanitară de sub comanda D-lui maior Dr. Dumitrescu – Brăila, compusă din: 160 sanitari, 12 ofițeri doctori, 38 trăsură de ambulanță cu medicamente și pansamente și 150 cai.

Țin să relev că tocmai la 3 iulie, după ce se terminase toate transporturile importante de trupe, a sosit în portul Călărași canoniera „Alexandru cel Bun” sub comanda D-lui căpitan Teodoru, care îndeplinește funcția de comandant militar al Portului Călărași, așa că de la acea dată până în prezent D-sa dirijează vasele rechiziționate și a Navigației Fluviale, care fac serviciul de aprovizionarea trupelor, executând transporturi între Călărași-Silistra-Turtucaia, serviciu ce s-ar fi putut executa numai de Compania de subzistență din Călărași, care procură, îmbarcă și expediază aprovizionările.

La 6 iulie primindu-se telegrama nr. 177, dată de dl Lt. Comandor Ionescu Nicolae din Corabia, prin care cere ca materialul rechiziționat și întrebuițat la rampe întăriri, podeală și pontilare de șleपुरi, să fie ținut gata pentru orice eventualitate, s-a dispozat strângerea materialului de pe vase și cheu, care s-a depozitat la Pichetul de Grăniceri din port, cu formalitățile cuvenite.

La 11 iulie, pe baza telegramei nr. 540 dată de D-l comandor Mănescu, Șeful Statului Major al Marinei din Galați P.S. am desrechiziționat toate remorcherile și șleपुरile rechiziționate de noi, ce se găseau atât la Călărași cât și la Silistra, cărora le-am liberat dovezi de serviciile făcute în timpul cât au stat sub rechiziție, de pe care dovezi alăturăm copie, afară de remorcherul „Nina Pasalagna” care a plecat din port fără a lua dovada, de șleपुरul „Adrian Toma Petcu” care la 7 iulie a fost trimis la Turtucaia să descarce lemnele de salcie ce avea în magaziiile sale și se rechiziționase pentru armată, de unde nu s-a mai înapoiat și șleपुरul „Cuvioasa Paraschiva” a cărei căpitan ne-a declarat că se rechiziționează singur în mod gratuit, cu simpla condițiune de a-i da combustibilul necesar, lucru ce am admis, așa că timp de trei zile cât a făcut diferite transporturi militare, i s-a dat două tone

cărbuni, rechiziționați de pe șlepul „Maria”, prevăzuți în tabloul alăturat de materialele rechiziționate de la vase; de unde s-a mai rechiziționat și predat cărbunii următori: trei tone torpilorului „Sborul”; două tone șalupei „Brateș” a S.H. și zece tone remorcherului „Andronichi” care terminase combustibilul în timpul când făcea transporturi militare. Acum se mai găsesc considerate ca rechiziționate șalupea „Brateș” a S.H. și barca automobil „A.P.C.” proprietatea Pescăriilor Statului, care staționează în portul Silistra și execută zilnic diferite transporturi militare și necesități urgente ale Garnizoanei și care nu se pot libera până la demobilizarea completă a armatei, fiind absolut necesare.

Cu ocazia îmbarcării și transportării armatei la Ostrov și Silistra, era atâta aglomerație încât agentul și magazionerul N.F.R. din localitate, fără să fie invitați de cineva, ci numai din simțăminte patriotice, a pus serviciile lor la dispoziția armatei, așa că au stat două zile și două nopți continui, supraveghind și dirijând îmbarcările la punctele de unde lipseam eu, când mă duceam la oficiu sau la telegraf și telefon să răspund Marelui cartier general la diferite telegrame secrete și pentru diferite convorbiri telefonice, așa că mi-au dat mare ajutor până la terminarea îmbarcărilor; asemenea au muncit mult și cu bună voință subalternii mei și parte din personalul vaselor rechiziționate, pentru care servicii reale aduse armatei în asemenea grele împrejurări, am crezut de datoria mea să alcătuiesc alăturatul tablou, în care sunt trecute persoanele care merită să fie recompensate pentru zelul cu care au servit, prin acordarea distincțiunilor arătate în dreptul fiecăruia, încât rog cu insistență pe Domnul Inspector General al Navigațiunii și Porturilor, să bine voiască a interveni pentru decernarea acestor distincțiuni, meritate neîndoios și cu prisosință. Ca completare a celor arătate mai sus, alătur copie de pe toate telegramele secrete urmate între Marele Cartier General și Căpitania portului Călărași, cum și de pe acelea urmate între această Căpitanie și celelalte autorități militare.

II. Servicii făcute pentru comert

Din momentul decretării mobilizării armatei, mai toate vasele de prin împrejurimi s-au refugiat în portul Călărași și la Gura Borcei, spre a fi sub protecția Marinei și Armatei noastre; așa că refugiindu-se în port șlepul „Maria” sub pavilion elen care era încărcat cu 200.000 kgr. cărbuni destinați pentru Silistra (Bulgaria), Biroul Vamal Călărași prin adresa nr. 769 din 20 iunie, ne-a cerut să reținem vasul, întrucât exportul de cărbuni era oprit cu telegrama Direcției Vămirilor nr. 48079; astfel că acestui șlep și caricului său i s-a făcut un serviciu real permițându-i să se refugieze în port și oprindu-l de a pleca în timpuri nesigure, care vas după ocuparea Silistrei de către armata noastră, s-a dus la destinație și a descărcat caricul fără nici un inconvenient.

Șlepul „Josefina” sub pavilion român, iarăși având cantitatea de 120.000 kgr. cărbuni și antracit pentru Silistra (Bulgaria), a fost reținut în port pe baza adresei Biroului Vamal Călărași nr. 770 din 21 iunie făcându-se și acestui șlep serviciile menționate la cel de mai sus.

La 22 iunie, conform art. 54 aliniatul c și d din regulamentul confidențial asupra îndatoririlor autorităților civile la mobilizare, am oprit exportul de cereale și deci continuarea încărcărilor în vase, măsură comunicată cu raportul meu nr. 781 și aprobată ca fiind rațională prin ordinul D-lui Inspector General al Navigațiunei și Porturilor nr. 2501 din 27 iunie 1913, așa că prin această măsură iarăși s-a adus un însemnat serviciu comerțului în general, căci comercianții au avut timpul material să-și aranjeze afacerile după împrejurări, înainte de începerea mobilizării armatei și efectuarea transportării trupelor, când natural ar fi trebuit să rechiziționăm vasele în parte încărcate și caricul din ele, nu putea avea siguranța necesară. Însă la 1 iulie, pe baza ordinului telegrafic nr. 51.682, comunicat nouă în copie de către Biroul Vamal Călărași cu adresa nr. 821, am permis reînceperea încărcării în vase a tuturor cerealelor pentru orice destinație afară de porturile bulgărești fluviale și maritime, cu excepție orzul, ovăzul și făina, pentru care urma să fie o autorizațiune specială, măsură ce am raportat-o cu telegrama nr. 834 și s-a aprobat prin telegrama Domnului Inspector General al Navigațiunei și Porturilor nr. 2633 din 2 iulie, așa că am adus serviciu comerțului și cu această ocazie, permițând reînceperea încărcărilor cu o zi mai înainte de care unii aveau urgentă nevoie a expedia rapița expusă a se avaria în magazie.

III. Măsuri de Siguranță

În general, față cu marea aglomerație de trupe și public spectator, de la începerea până la terminarea îmbarcărilor am dublat santinele de grăniceri din port, am luat toate măsurile dictate de împrejurări spre a se evita accidente pe chei la îmbarcare în vase, fiind într-o continuă supraveghere riguroasă asupra întregii mișcări enorme, așa că sunt foarte mulțumit sufletește și moralmente, că am terminat totul cu bine și în modul cel mai accelerat, fără vreun accident sau incident, dând ocazie tuturor să constate puterea de voință și munca de care sunt capabil, când necesitatea o impune, iar acum superiorii mei rămâne să aprecieze totul și să dispozeze de urmare.

Căpitanul Portului Călărași
Căpitan cl. II ss/Rugină

404

1914 martie 16, București. *Corespondență din Călărași pentru ziarul Adevărul privitoare la primirea făcută premierului Ion I. C. Brătianu care se întorcea din vizita făcută la Silistra.*

Călărași, 14 Martie. — Astă seară, la ora 9, pe yahtul „Domnița Florica” a sosit în localitate, venind de la Silistra, dl. Ion I. C. Brătianu, prim-ministru și ministru de război. La debarcader a fost primit de d-nii Const. Banu, deputat de Ialomița, Leonida Gussi, prefect, Sima Niculescu președintele Comisiei interimare, toți ofițerii superiori din garnizoană și un numeros public. După diferitele prezentări dl. Brătianu s-a întreținut cu câțiva frunțași politici și cu comandanții de regimente, iar după o jumătate de oră a plecat spre București cu un tren special, condus de dl. Costescu, directorul Căilor Ferate.

Adevărul din 16 martie 1914

405

1914 martie 17, București. *Extras din articolul “Ruptura partidului liberal din Ialomița” publicat în ziarul Adevărul.*

Încă dela venirea liberalilor la putere, față cu frunțașii partidului liberal, d. Banu promisese d-lui Sima Niculescu, fost deputat, că va fi primarul orașului Călărași, în care scop îl și numise ca președinte al Comisiei interimare.

Acum în urmă, când trebuia a se forma și depune listele pentru alegeri, d. Banu se adresează la mai mulți frunțași liberali din oraș, mari comercianți și proprietari, ca să formeze lista împreună cu d. Sima Niculescu.

După ce aceștia primesc, d. Banu se adresează în particular d-lui Sima Niculescu și-i cere să primească pe listă și pe d. Atanase Popescu-Ulmu, spunându-i totdeodată ca, după alegeri, dl. Sima să se dea la o parte și să lase pe Ulmu ca primar, căci el are trebuință și n-are ce-i face și ce-i da.

Atît dl. Sima Niculescu cât și ceilalți frunțași refuză să primească pe listă pe Ulmu, care până acum trei luni a fost conservator, salariatul d-lui M. Cantacuzino cu trei sute lei lunar, ca comptabil la Banca Bărăganul.

Luând aceasta drept pretext, dl. Banu, ne mai ținînd seama de cuvântul dat d-lui Sima și trecând peste toți frunțașii partidului, formează singur lista pentru alegerile comunale și le depune la tribunal.

La rîndul lor, dl. Sima Niculescu și colegii săi depun și ei alte liste.

Și așa, partidul liberal din Ialomița, a cărui unitate se sdruncinase încă dela alegerile legislative, cînd dl. At. Stoescu fusese trîntit la col. I-iu de

Senat de către partizanii d-lui Banu, dacă nu cu complicitatea acestuia, dar de sigur cu îngăduința sa binevoitoare, se desparte acum în două și de astă dată, cred, definitiv.

Adevărul din 17 martie 1914

406

1914 aprilie 2, București. *Extras din articolul "Ravagiile inundațiilor la Călărași", publicat în ziarul Adevărul*

Apele Dunării cresc neconținut. Mărea insulă cuprinsă între fluviu și brațul Borcea numită Balta, e aproape complet acoperită de apă. Dela Călărași și pînă în dealurile Silistrei e tot o mare de apă. Se mai văd vârfurile sălciilor din pădurea statului, foarte puțin vechea șosea strategică construită de ruși cu ocazia războiului cu turcii dela 1828, cum și platoul Grădiștea, care niciodată nu e inundat, încolo pe o lățime de 12 km. e numai apă. Agricultorii și economii de vite sunt cei mai păgubiți. Zeci de mii de ha. cu sămânță s-au pierdut și alte zeci de mii de ha. de pășuni zac sub apă, spre disperarea crescătorilor care n-au unde-și duce vitele acum când câmpiile sunt acoperite cu semnături ce abia se ajung. În portul nostru mare parte din cheiu cu linia ferată sunt sub apă și încărcările se fac cu mare greutate. Abatorul comunal e înconjurat de apă și nu mai poate fi utilizat.

Adevărul din 2 aprilie 1914

407

1914 mai 2, București. *Relatare a vizitei familiei regale la Călărași, efectuată în ziua de 29 aprilie 1914. (Anexa 61)*

Mărți, 29 aprilie 1914, a doua zi de călătorie pe Dunăre, Majestățile Lor au plecat de la Silistra cu vaporul "Domnița Florica", pe canalul Borcei, pentru a vizita portul Călărași.

În tot lungul canalului, cât și în port, Majestățile Lor au fost salutate de echipajele vaselor de comerț și bărcilor de pescari, cu urale și cu pavilioanele lor naționale.

Yachtul trecând pe dinaintea portului, Suveranul a fost salutat de o baterie din regimentul 20 de artilerie, iar populația adunată în port, cât și echipajele vaselor, și-a manifestat bucuria lor cu îndelungite și repetate urale. La debarcader, Suveranul a fost întâmpinat de prefectul județului și comandantul brigăzii a XIX de infanterie, care a dat raportul, iar d. primar, prezentându-i pâinea și sarea, a rostit următoarea cuvântare:

“Sire, în calitate de primar al oraşului Călăraşi, vă ofer tradiţionala pâine şi sare, urându-Vă, în numele concetăţenilor mei, Bun sosit!

Oraşul Călăraşi se află în plină sărbătoare şi niciodată cetăţenii săi nu au simţit mai multă bucurie decât atunci când Majestatea Voastră a bine voit a-i onora cu înalta sa vizită.

Astăzi, mai mult ca oricând, în călătoria Majestăţii Voastre pe Dunărea Românească, după mărirea ţării şi a prestigiului ei, sub înţeleapta conducere a Majestăţii Voastre, oprindu-Vă în oraşul nostru, ne-aţi făcut cea mai mare cinste; mândri şi recunoscători vom păstra acestei vizite o neştearsă amintire.

Depunând la picioarele Majestăţii Voastre omagiile de respect, admiraţie şi credinţă ale concetăţenilor mei, rugăm pe Dumnezeu să vă dăruiască încă mulţi ani fericiţi pentru prosperitatea ţării şi a întregului neam românesc.

Să trăiţi Majestate, să trăiască Majestatea Sa Regina, să trăiască Alteţa Sa Regală Principele Ferdinand, să trăiască Alteţa Sa Regală Principesa Maria, să trăiască întreaga Familie Regală.”

Doamnele au prezentat buchete de flori M.S. Reginei şi AA. LL. RR. Principeselor.

M.S. Regele a trecut apoi în revistă compania de onoare din regimentul 23 Ialomiţa şi corpul ofiţeresc al garnizoanei şi în urmă a trecut în pavilionul de primire, unde d. prefect şi d. primar a prezentat pe membrii autorităţilor şi pe notabilii oraşului, cu care Majestăţile Lor au convorbit îndelung timp.

Majestăţile Lor au trecut apoi pe dinaintea şcoalelor, unde au fost primite de elevi şi eleve cu urale şi cântece patriotice.

M.S. Regele a trecut apoi la grupul veteranilor din războiul independenţei, unde a convorbit cu multă bunăvoinţă cu mare parte din ei.

Suveranul, în momentul de a se reîmbarca, a mulţumit d-lui prefect şi d-lui primar pentru frumoasa primire ce i s-a făcut de populaţia oraşului.

La plecare, Majestăţile Lor au fost salutate cu aceeaşi înviorare ca la sosire. În cursul navigaţiei pe canalul Borcei, yachtul a fost însoţit atât la sosire cât şi la plecare de vaporeşul “Cernavodă”, pe care se afla un mare număr de excursionişti, care au aclamat tot timpul, precum şi societatea corală “Freamătul”, care a cântat imnul regal şi alte cântece.

La gura canalului, vasul “Domniţa Florica” a acostat yachtul “Ştefan cel Mare”, cu care Majestăţile Lor S-au înapoiat la Silistra.

Monitorul Oficial din 3 mai 1914, p. 1221-1222. Ed. Constantin Tudor, Nicolae Ţiripan, *Familia Regală*, p. 166-168

408

1914 mai 10, Călărași. *Relatare de presă referitoare la decorarea drapelului regimentelor 23 Infanterie, 5 Călărași și 20 Artilerie.*

Cu ocazia Marii Sărbători Naționale de 10 mai, a avut loc, în Călărași, decorarea drapelului Regimentului 5 Ialomița nr. 23, 5 Călărași și 20 Artilerie de câmp, care au reședința în orașul nostru.

La ora 9,40, înainte de începerea Te-Deumului pentru aniversarea Zilei de 10 mai, trupele Garnizoanei, adunate pentru parada acestei zile, formând care în fața Bisericii catedrale, cu drapelul și comandanții regimentelor, dl. colonel Simionescu Grigore, Comandantul Brigăzii 19 Infanterie, cu reședința în orașul nostru, și al trupelor din Garnizoana Călărași, a depus pe drapelul regimentelor Medalia “Avântul Țării”...

Apoi drapelul și ofițerii corpurilor au intrat în biserică pentru a asista la Te-Deum.

După aceea dl. comandant al Garnizoanei a trecut în revistă trupele...

Defilarea a avut loc pe Bulevardul Traian, trupele având o atitudine marțială, impunătoare și plină de toată încrederea. A urmat apoi recepția oficială la Primăria orașului și seara retragerea cu torțe, muzica și gorniștii tuturor corpurilor.

Muzica a cântat în Parcul orașului până la ora 12 noaptea.

Deșteptarea Ialomiței din 11 mai 1914

409

1914 mai 11, Călărași. *Lista candidaților Partidului Conservator din județul Ialomița pentru Adunarea Constituantă publicată de ziarul **Deșteptarea Ialomiței***

CANDIDAȚII PARTIDULUI CONSERVATOR.

DIN IALOMIȚA

Colegiul I Cameră
Alexandru Marghiloman
Dumitru Seceleanu

Colegiul II Cameră
Pascal Toncescu
Colegiul III Cameră
Petre V. Haneș

Colegiul I Senat
Mihail Gh. Cantacuzino
Athanasie Stoianescu
(liberal independent)
Colegiul II Senat
se va fixa ulterior

Deșteptarea Ialomiței din 11 mai 1914

410

1914 mai 12, Călărași. *Comunicat al Organizației locale a Partidului Național Liberal privind excluderea din PNL a lui Atanasie Stoianescu.*

Comunicat

Față de atitudinea d-lui Ath. Stoianescu, care candidează pe lista conservatoare și combate Programul Partidului Național Liberal;

Considerând că prin această atitudine d. Ath. Stoianescu s-a pus în serviciul aceluia care vor să împiedice o operă de care atârnă însăși dezvoltarea României;

Că prin însăși această purtare dl. Ath. Stoianescu s-a exclus din organizația Partidului Național Liberal;

Și urmând hotărârilor d-lui Ion I. Brătianu, șeful Partidului Național Liberal;

Comitetul executiv al Partidului Național Liberal din Ialomița, întrunit sub președenția subsemnatului, a hotărât în unanimitate excluderea d-lui Ath. Stoianescu din organizația liberală ialomițeană.

În numele partidului Național Liberal

Constantin Banu

Călărași, 12 mai 1914

Văitorul Ialomiței din 15 mai 1914

411

1914 mai 18, Călărași. *Lista candidaților Partidului Național Liberal și al Partidului Conservator-Democrat din județul Ialomița pentru Adunarea Constituantă publicată de ziarul Vocea Ialomiței.*

ALEGERILE PENTRU CONSTITUANTĂ **Candidații partidelor: *Liberal și Conservator-Democrat***

CAMERA:

Colegiul I

Constantin Banu

Vladimir Athanasovici

Colegiul II

Nicolae I. Guțulescu

Colegiul III

Marius Roșca

SENAT:
Colegiul I
Alexandru I. Bădulescu
Manole Poenaru
Colegiul II
Dr. Ciru Iliescu

Vocea Ialomiței din 18 mai 1914

412

1914 septembrie 14, Călărași. *Raport prin care medicul orașului Călărași, dr. Pompei Samarian prezintă Primăriei orașului concluziile inspecției făcute la școlile primare din oraș.*

Medicul orașului Călărași
14 septembrie 1914

Domnule primar,

În inspecțiunile ce am făcut școlilor primare și elevilor, am constatat că, în afară de rare excepțiuni, toți copiii sunt de o murdărie corporală de nedescris; sunt copii, cred, care nu cunosc nici uzaju, nici existența săpunului. Pe de altă parte, cum pentru mulți părinți plata unei băi la băile județului e un lux, vă rugăm a interveni pe lângă dl. prefect sau a se găsi vreo altă modalitate ca odată pe săptămână, joi după prânz, când copiii sunt liberi, să fie duși pe rând elevii fiecărei școli să facă băi gratuit, să fie deprinși cu baia corpului.

Chestiunea fiind de o importanță capitală, sperăm a i se da o soluție cât mai grabnică.

Medicul orașului
ss/dr. Samarian

Domniei sale, domnului primar al urbei Călărași.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași, dosar 5/1914, f. 55, original.*

413

1914 sepetembrie 30, Călărași. *Telegramă de condoleanțe trimisă Regelui Ferdinand de către prefectul județului și membrii Consiliului județean ocazionată de decesul Regelui Carol I.(Anexa 62)*

Majestății sale Regele Ferdinand

-București-

În numele populațiunii din județul Ialomița, rugăm respectuos pe Majestatea Voastră să primească expresiunea sincerilor noastre condoleanțe pentru pierderea ce ați încercat prin moartea Majestății Sale regele Carol.

Să fie încredințată Majestatea Voastră că poporul întreg plânge pe primul său Rege, pe făuritorul Independenței și măririi Statului român.

L. Gussy

Al Ghica

Prefectul județului Ialomița

Președintele Consiliului județean

Gh. P. Manolescu, Niță Orzea, Gh. C. Ușurelu, Petre Minculescu, Aurel Bădulescu, Filip I. Corbu, V. Nedelescu, H. Nicolescu, Al. I. Doicescu, Pavel Zamfirescu, Anton Bulgăreanu, Vasile V. Maltezeanu, maior N. Coman, Radu Nicolescu(membrii Consiliului județean)

Văitorul Ialomiței din 30 septembrie 1914

414

1914 noiembrie 1, București. *Articol semnat de Gheorghe M. Vasilescu, cu pseudonimul Vasia, ocazionat de moartea fruntașului socialist călărășean Gh. I. Periețeanu.*

Într-o zi tristă de toamnă s-a stins din viață, în casa-i solitară de la marginea orașului, bătrânul tovarăș Periețeanu din Călărăși.

A fost unul dintre primii institutori ai micului oraș. Ieșit la pensie încă de mult, a profesat avocatura până acum câțiva ani, când s-a retras din barou din cauza vârstei înaintate.

În ultimii ani, singura-i preocupare era cititul și via pitorească din fața casei. Încă din tinerețe a fost partizanul curentului democratic, reprezentat prin C.A. Rosetti, din grupul căruia făcea parte și în Parlament.

Ideile lui politice evoluau din ce în ce mai mult spre stânga, și când vechea mișcare socialistă se afirmase l-a cucerit repede pentru cauza ei.

Ca să răspândească noua sa credință, frumoasă și mântuitoare, printre lucrătorii din oraș și printre țăranii din satele învecinate înființase o societate de *cultură și ajutor reciproc* zisă *Frăția*.

Prin mijlocirea acestei societăți se împrăștiau multe broșuri de propagandă și literatură socialistă.

Când noua mișcare a luat ființă, l-a găsit bătrân și cu regretul că nu mai poate activa. Citea însă regulat, de la înființare, *România muncitoare* și *Văitorul social*.

De la încetarea vechii mișcări avea oroare pentru intelectualii români, cu puține excepții, și admira pe tovarășii lucrători care au reînceput mișcarea, cât și pe cei care s-au devotat ei mai târziu. Mi-aduc aminte de o întrunire de acum doi ani, la care vorbea ca delegat de la centru tov. Popp. Când tovarășul delegat și-a terminat cuvântarea, bătrânul Periețeanu, emoționat și cu lacrimi de bucurie, l-a îmbrățișat, sărutându-l.

Punea de multe ori la dispoziție sala pentru întrunirile organizațiilor din Călărași, iar pe listele de subscripție pentru Casa poporului sau alte nevoi ale mișcării subscria cel dintâi din venitul său modest. Simpatiza mult pe d-l Mille, crezându-l încă socialistul de odinioară. Dar activitatea din ultimii ani a acestui domn îl scârbise și îl întărea și mai mult în credința sa că intelectualilor români, care se acomodează ușor cu interesele oligarhiei, nu trebuie acordată nici o încredere.

Era liber-cugetător convins și a refuzat împărtășania popii. Tovarășii din Călărași pierd în bătrânul dispărut pe unul a cărui vedere și a cărui vorbă le insuflă entuziasm și dragoste de muncă pentru idealul nostru.

Vasia

Lupta zilnică, din 1 noiembrie 1914.

415

1914 decembrie 3, București. *Informație de presă publicată de ziarul Adevărul referitoare la numirea ca prefect la Călărași a lui M. Berceanu.*

Am publicat, zilele acestea, o corespondentă din Călărași prin care se arată complectă debandadă din lagărul guvernamental local.

Ieri a avut loc la Capșa o consfătuire a câtorva deputați guvernamentali din Ialomița la care au luat parte d-nii V. G. Morțun și Banu.

S-a hotărât numirca pa prefect a lui M. Berceanu care, se știe, a mai fost scurt timp prefect la Ialomița.

Prin numirea d-lui Berceanu spărtură în tabăra liberală din Ialomița se adâncește și mai mult de oarece în realitate situația locală trece iarăși în mâinile unei minorități care a provocat marele dezastru electoral din trecutele alegeri.

Adevărul din 3 decembrie 1914

1915 februarie 12, Călărași. Procesul-verbal de constituirea a Filialei Călărași a Societății de Cruce Roșie din România.

Societatea Națională de Cruce Roșie din România

PROCES-VERBAL DE FONDARE

Astăzi, 12 februarie 1915

Noi, cele mai jos semnate, constatăm cele ce urmează.

În urma inițiativei și invitațiunii d-lui M. Berceanu, prefect al județului, ne-am întrunit în Sala Curții cu juri din Palatul Administrativ și am declarat ședință publică, proclamând Președinte al Adunării pe dl. dr. Buda, medic primar al județului, și membrii ai Biroului pe dl. M. Berceanu, prefect al județului, și dl. căpitan Vrâncescu.

În urma cuvântărilor d-lui prefect al județului, a d-lui medic maior Panaitescu și a d-lui dr. Buda, care a dat citire Statutului Societății Crucea Roșie a Doamnelor, fiind pătrunse de importanța și marea misiune în timpurile de față a unei filiale a Societății Crucea Roșie a Doamnelor în orașul Călărași, am declarat în unanimitate *constituită Societatea Crucea Roșie a Doamnelor, filiala Călărași*.

Membrele societății sunt toate doamnele și toți domnii prezenți care au aderat la acest proces-verbal semnând și toți acei domni sau doamne care vor mai adera pe viitor plătind taxa de cel puțin 5 lei anual și conformându-se statutelor.

Pentru care am dresat prezentul proces-verbal, în dublu exemplar, la care se adaugă un tablou de numele tuturor persoanelor care au fost prezente la ședința de azi și care sunt membri fondatori.

Președintele Ședinței,

Dr. I. Buda

Membru al Biroului,

Căpitan Vrâncescu

Secretar ad-hoc,

Directorul Prefecturii, N. Ioan

Membri fondatori: Aspasia colonel Negrutzi, Elena Munte, M. Buricescu, Eug. A. Nicolescu, V. N. Stanciu, Diamantina Manolescu, A. Daniel, Aneta Gh. Demetrescu, Matilda Vrâncescu, Gh. Gh. Demetrescu, Lucreția Băjenaru, Sofia Bădulescu, Margareta V. Stanciu, Căpitan Vrâncescu, Lucreția N. Ioan.

1915 februarie 21, București. *Articolul "Localul Poștei din Călărași", publicat în ziarul **Adevărul** în care este descrisă situația dificilă de la Oficiul local de poștă.*

Localul Poștei din Călărași

Pentru că nu se știe dacă atât dl. ministru de Interne cât și dl. director general al poștelor cunosc starea deplorabilă în care se află localul în care este instalat Oficiul poștal Călărași, sunt rugați să binevoiască a lua cunoștință de următoarele :

În acest local a fost instalat Oficiul Călărași în urma unor influențe politice (pe timpul guvernului conservator), pentru că starea în care se află ne face să credem că ar fi fost imposibil acest lucru în alte condițiuni.

Localul, pe lângă că este absolut insuficient pentru serviciile necesare, este cu desăvârșire insalubru; igrasia se ridică pînă la 1 metru jum. pe pereți; ferestrele și ușile defecte, astfel că printre deschizături bate vîntul; sobele nu pot funcționa; curtea devine mocirlă la cea mai mică umezeală, etc.

Funcționarii au semnalat în nenumărate rînduri direcțiunei acest lucru și toți fiind bolnavi au cerut ca acest atentat lent la sănătatea lor să înceteze. Totul a fost însă în zadar.

Rugăm pe cei în drept să orînduiască o anchetă cu expertiză medicală și vor vedea în ce hal de mizerie se află așa zisul local al Poștei din Călărași.

Adevărul din 21 februarie 1915

1915 martie 1, București. *Informație de presă publicată de ziarul **Adevărul** referitoare la decesul senatorului Atanase Stoianescu, lider al liberalilor călărășeni, fost primar de Călărași și prefect de Ialomița în mai multe rînduri. (Anexa 63)*

Călărași, 27 feb. Azi noapte pe la ora 1, a încetat din viață, răpus de o boală de cord, senatorul Atanase Stoianescu.

Decedatul era membru fruntaș al partidului liberal din Ialomița, al cărui șef a fost multă vreme. A ocupat diferite demnități importante. A fost primar al orașului nostru, prefect al județului în mai multe rînduri, inspector administrativ și deputat. La alegerile pentru Constituantă cetățenii județului nostru i-au încredințat mandatul de senator.

Atanase Stoianescu s-a născut la anul 1852, dintr-o familie modestă. Studiile secundare le-a făcut la liceul Matei Basarab. La 1876, a obținut licența în drept și a intrat în magistratură, unde a ajuns pînă la treapta de președinte de tribunal. Ieșind din magistratură a intrat în politică înscriindu-

se în partidul liberal al cărui membru a fost până la moarte. Ca om politic, a desfășurat o activitate prodigioasă, aducând reale servicii orașului și județului. Era decorat cu: *Steaua României* și *Coroana României* în gradul de comandor și cu decorațiunea bulgară *Meritul civil* cl I-a și cu ordinul turcesc *Medjidie* în gradul de comandor.

Înmormântarea va avea loc sâmbătă, la orele 2 p.m.

Adevărul din 1 martie 1915

419

1915 martie 31, Călărași. *Proces verbal de predare către comuna Călărași a suprafeței de 42 ha teren izlaz pentru satul Măgureni.*

P R O C E S – V E R B A L

Subsemnatul N. Comănescu șeful ocolului silvic Cadâna, județul Ialomița, autorizat prin ordinul nr. 1428 din 13 ianuarie 1915 al Ministerului de Domenii, m-am prezentat astăzi în comuna Călărași din județul Ialomița, unde față fiind d-l Primar și Secretar al comunei și reprezentanții obștei arendașe, am predat de fapt în stăpânirea comunei Călărași spre a servi ca izlaz comunal, satului Măgureni, o suprafață de 42 hectare, din moșia Statului Trămșani cu trupurile, situat în insula Trămșani, având pe moșie următoarea situație și vecinătăți: la Nord cu brațul de apă Jirlău, la Vest cu Borcea și pădurea Statului „Piscul Trămșani”, la Est cu izlazul vândut comunei Tonea pentru satele: Cadâna și Model și la Sud cu restul proprietății Statului.

Suprafața drumului care s-a rezervat pe seama Statului nu intră în întinderea care se vinde comunei.

În același timp, tot acum, am luat în stăpânirea Statului și am predat spre folosință obștei arendașe a moșiei, terenul în suprafață de 42 hectare, care s-a stăpânit de la 1 aprilie 1910 până acum de comuna Călărași, ca izlaz comunal pentru satul Măgureni.

Cum prețul de vânzare al noului izlaz este același ca cel care se fixase pentru terenul propus prin oferta anterioară, și cum, prin această schimbare de folosință, comuna beneficiază neîntrerupt de suprafața de 42 hectare se menționează pe deoparte că anuitățile pe care comuna le-a plătit Statului, cu începere de la 1 aprilie 1910, pentru vechiul izlaz, vor fi ținute în seama și afectate în contul și pentru amortizarea prețului datorit pentru noul izlaz comunal, prin urmare comuna va continua a plăti Statului anual, timp de 40 ani, cu începere de la 1 noiembrie 1910, o anuitate de 1413 lei 54 bani.

În fine, se mai arată că, după ce noul izlaz, va fi măsurat și hotărnicit, se va încheia actul de schimb în care se vor trece și celelalte condițiuni sub care s-a admis acest schimb.

Acest proces-verbal s-a făcut astăzi 31 martie în 4 exemplare, din care două s-au lăsat D-lui primar al comunei, care a păstrat unul în arhiva primăriei și a înaintat pe celălalt Ministerului de Interne, al treilea s-a lăsat d-lor delegați ai obștei arendașe, iar al patrulea s-a înaintat Ministerului de Domenii.

Delegatul Ministerului - ss/ N. Comănescu

Delegatul obștei – ss/indescifrabil

Primarul comunei - ss/ Sima Niculescu

Secretarul comunei - ss/ indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 37/1915, f. 5, original

420

1915 aprilie 12, Călărași. *Extras din Programul solemnității de primire la Călărași a prințului moștenitor Carol în fața căruia urma să depună legământul de credință cercetașii din Legiunea “Știrbei Vodă” a județului Ialomița.*

Prefectul județului Ialomița, prefectul județului Durostor, ofițerii generali, primarul orașului Călărași și comandantul garnizoanei locale vor primi pe A. S. R. Principele moștenitor la ora 9,30 dimineața în Portul Călărași, lângă debarcader, unde va descinde din vagon. Onorurile militare vor fi date în momentul descinderii, cu 21 lovituri de tun de către Monitorul “Lascăr Catargi”, iar muzica militară, așezată lângă porțița de intrare în Grădina publică, va intona Imnul Regal.

De la debarcader, Alteța Sa Regală, împreună cu suita și cu autoritățile care au făcut primirea, vor parcurge pe jos drumul până la Pavilionul N.F.R.

La Pavilionul N.F.R. se vor prezenta, de către prefectul județului, Alteței Sale toți șefii de autorități din localitate și membrii comitetelor cercetașilor, aranjați pe grupuri, care urmează să se găsească în acel pavilion cel mai târziu la ora 9 dimineața. Tot în acest Pavilion va lua loc și corpul ofițeresc din Garnizoană.

Ținuta pentru civili este redingota neagră, cilindru, cravata neagră și mănuși gri, iar pentru militari ținuta de serviciu.

Membrii Comitetului local al cercetașilor și instructorii vor purta, pe lângă insignele demnității lor, și o cocardă cu culorile Legiunii.

Poliția și jandarmii rurali, în afară de ofițeri, vor purta marea ținută...

Solemnitatea legământului va avea loc în Piațeta Portului Călărași, în mijlocul unui careu alcătuit de o parte de un cordon din cercetașii locali, de altă parte de un cordon alcătuit din cercetașii rurali...

În mijlocul careului va fi așezată masa, unde clerul din oraș, în frunte cu P. C. părinte Protoereu, va oficia sfințirea apei înainte de ora 10 a. m., urmând ca la sosirea Alteței Sale în careu să se officieze numai serviciul divin cerut de depunerea jurământului...

După serviciul divin Legiunea va depune jurământul. Alteța Sa regală va citi textul jurământului, care va fi repetat în cor, cuvânt cu cuvânt, de toți cercetașii, având mâna dreaptă ridicată în sus...

După cuvântări Corul "Freământul" și Corul Legiunii vor intona *Marșul Cercetașilor* acompaniați de fanfară...

Defilarea se va primi de Alteța sa Regală Prințul Moștenitor pe Bulevardul Traian, la estrada special construită în acest scop...

Expunerea situației județului Ialomița pe anul 1915, Călărași, 1915, p. 116-118

421

1915 aprilie 15, Călărași. *Cerere prin care Societatea ortodoxă a femeilor române – filiala Călărași, solicită Primăriei orașului Călărași o subvenție pentru ca grădinița de copii, patronată de această societate, să-și continue activitatea.*

Comitetul Societății ortodoxe a femeilor române
Filiala Călărași Nr. 10 din 15 aprilie 1915

Domnule primar,

Grădina de copii din acest oraș, înființată cu multe forțări de Societatea Ortodoxă a femeilor române – Filiala Călărași, lipsită de vreun fond și susținută numai de serbări și liste de subscripție, este pe cale de a se desființa, dacă autoritățile locale, îngrădite de dorul de cultură, nu vor pune umărul pentru a o sprijini.

Binevoiți, vă rog, domnule primar a veni în ajutorul acestei instituțiuni de educație a orașului cu o oarecare sumă din fondurile comunei, spre a-și urma mai departe calea ei de progres.

Cu stimă,
Gh.Gh. Demetrescu

Președintele Soc. Ortodoxe,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 26/1915, f. 1, original.

422

1915 iunie 13, Călărași. *Ordin prin care Prefectura județului Ialomița cere Primăriei orașului Călărași să pună la dispoziția Societății Scriitorilor Români din București Sala din Parcul Comunal, unde urmează să aibă loc o șezătoare literară și artistică.*

Prefectura județului Ialomița
Nr. 7212, 13 iunie 1915

Domnule primar,

Societatea scriitorilor români din București a intervenit stăruitor rugând ca toate autoritățile din Călărași să-i dea concursul pentru ca să poată da o șezătoare literară și artistică în acest oraș. Aducându-vă la cunoștință cele de mai sus, vă rugăm să binevoiți a pune la dispoziția numitei Societăți pentru seara de 26 iunie curent Sala parcului comunal în scopul menționat mai sus și în mod gratuit.

De asemenea vă mai rugăm, domnule primar, a oferi și prețiosul d-voastră concurs, pentru ca această șezătoare să fie cercetată cât mai mult de publicul călărășean, cunoscând că biletele de intrare le-am dat spre distribuire d-lui polițai al orașului.

Se anexează și 4 afișe remise nouă de Societatea Scriitorilor Români.

Prefect,
ss/indescifrabil

Domniei sale, domnului primar al orașului Călărași.

Rezoluție: Se va comunica că se pune la dispoziția Societății Scriitorilor Sala parcului comunal, pentru seara indicată. Primar - ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 13/1915, f. 2, original.

423

1915 iunie 21, Călărași. *Informație de presă publicată de ziarul **Gazeta Ialomiței** prin care se face cunoscut faptul că la șezătorea literară organizată de Societatea Scriitorilor, vor fi prezenți, printre alții, Gala Galaction și Ion Minulescu.*

S-a anunțat prin foi volante că în ziua de 26 iunie curent vor veni la Călărași mai mulți membri ai Societății Scriitorilor Români, spre a da în sala Parcului comunal o șezătoare literară și artistică, la care vor citi din operele

lor d-nii Gheorghe Diamandy, N. Beldiceanu, Gala Galaction, N. Davidescu și Haralamb Leca.

Vor spune versuri dl. Minulescu și d-ra Cleo Pan de la Teatrul Național din București.

Gazeta Ialomiței din 21 iunie 1915

424

1915 iulie 10, Călărași. *Raport prin care Primăria orașului Călărași informează Ministerul Industriei și Comerțului asupra stabilimentelor industriale din orașul Călărași cu motoare pe benzină sau motorină.*

Primăria orașului Călărași
Nr. 2813/10 iulie 1915

D-lui ministru al Industriei și Comerțului,

Răspunzând adresei dvs. nr. 6007 a.c. am onoare a vă comunica că în orașul Călărași funcționează următoarele industrii:

1. Moara de măcinat cereale, proprietatea d-lui Mircea Ionescu, cu un motor de 60 cai putere, care consumă aproximativ 120 l țiței pe zi.

2. Atelierul mecanic de reparațiuni de mașini agricole *Frații Prini*, cu un motor de opt cai putere.

3. Atelierul mecanic al d-lui Alceste Feri, un motor cu benzină de trei cai putere.

4. Atelierul mecanic al d-lui Gaetano Feri, motor cu benzină de 10 cai putere.

5. Uzina electrică a primăriei orașului posedă două motoare *Diesel* de câte 100 cai putere, care funcționează cu motorină și consumă 0,250 l pe cal și oră, ceea ce pentru ambele motoare consumul mediu lunar este 20.000 l (două vagoane), socotind că vara se lucrează 12 ore pe zi și iarna 18 ore, iar în medie 15 ore.

6. Uzina de alimentare a orașului cu apă lucrează cu două motoare a 40 cai, cu benzină, care are consumul mediu lunar de 6.600 kg.

Primar,
ss/indescifrabil

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 33/1915, f. 10, concept.

425

1915 octombrie 6, Călărași. *Adresă prin care Serviciul de poduri și șosele al județului Ialomița înaintează Primăriei orașului Călărași Planul de situație al construcției șoselei Călărași-Chiciu și solicită cedarea terenului necesar.*

Serviciul de poduri și șosele din județul Ialomița
Nr. 6 din 6 octombrie 1915

Domnule primar,

Am onoare a vă înainta, alăturat, pe lângă aceasta, planul de situație al noului traseu, pentru construcțiunea șoselei Călărași-Chiciu, precum și a unui canton, necesar la supravegherea podului peste Ezerul Călărași, rugându-vă să binevoiți a dispune să ni se cedeze terenul necesar, cunoscând că această șosea, fiind strategică, lucrările sunt cerute de către Marele Stat Major al Armatei.

Inginer diriginte al lucrărilor
Conducător,
ss/Dem Ionescu Roșca

Domnului primar al orașului Călărași.

Rezoluție: Se aprobă cu decizia nr. 18.

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 15/1915, f. 19, original.

426

1915 octombrie 8, Călărași. *Procesul-verbal al ședinței de înființare a Comitetului școlar al orașului Călărași, constituit pentru colectarea sumelor necesare plății profesorilor clasei a V-a de liceu, adăugată Gimnaziului Știrbei Vodă.*

PROCES – VERBAL

Astăzi, 8 octombrie 1915

Subsemnații, luând cunoștință de autorizarea Ministerului de Instrucțiune Publică, prin care se aprobă funcționarea pe lângă Gimnaziul Știrbei Vodă din Călărași, a clasei a V-a, cu scopul ca în anul următor să se completeze celelalte clase ale liceului.

Luând cunoștință și de faptul că transformarea actualului gimnaziu în liceu, necesită și oarecari cheltuieli de personal didactic pe care deocamdată Ministerul se găsește în imposibilitate de a le prevedea în bugetul său.

Și că mijloacele bănești necesare trebuie să le găsim în localitate, cel puțin pentru un timp limitat, dacă vom ca aprobarea căpătată pentru funcționarea liceului să nu rămâie fără urmare.

Judecând toate împrejurările actuale din acest oraș și convingându-ne pe deplin de necesitatea importantă și urgentă a înființării liceului, ne-am întrunit în cancelaria d-lui Prefect al județului Ialomița și am decis următoarele:

Să înființăm în Călărași un comitet cu numele Comitetul școlar al orașului Călărași, care să aibă misiunea de a colecta, de la autorități sau particulari, sumele necesare pentru plata personalului didactic al clasei a V-a a liceului din Călărași.

Comitetul se va compune din Prefectul județului, din primarul orașului Călărași, din doi orașeni și dintr'un reprezentant al învățământului. Modul cum va lucra acest comitet se va hotărî printr'un regulament elaborat de d. prefect al județului.

Fac parte din comitet deocamdată: d. Mihail Berceanu, prefectul județului, d. Sima Niculescu, primarul orașului Călărași, d. George Vlădoianu, comerciant, din partea orașenilor, d. Mihail Negreanu, avocat, și ca reprezentant al învățământului, d. Nicolae Țopescu, institutor.

Comitetul ia ființă și începe a lucra chiar de la semnarea prezentului proces verbal, alegându-și un delegat care să corespundă cu Ministerul Instrucțiunii, în tot ce se referă la funcționarea clasei a V-a.

Rugăm pe d. prefect al județului Ialomița și pe d. primar al orașului Călărași să binevoiască a contribui din bugetele respective cu o sumă cât mai mare pentru scopul ce și-a propus să atingă comitetul.

De cele constatate am dresat prezentul proces verbal în dublu.

Prefectul jud. Ialomița,
M Berceanu

Primarul orașului Călărași,
Sima Niculescu

Delegații urbei Călărași,
George Vlădoianu
M. Negreanu

Reprezentantul învățământului,
N. Țopescu

Monografia liceului Știrbei- Vodă din Călărași. Cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la înființarea lui. 1884-1934, Tipografia Moderna, Călărași, 1935, p. 43-44.

427

1916 ianuarie 13, Călărași. *Petiție înaintată de funcționarii Primăriei orașului Călărași Ministerului de Interne, prin care solicită acordarea unei indemnizații de scumpete, ca urmare a creșterii prețului la toate articolele.*

Domnule Ministru,

În ultimul timp, din cauza evenimentelor externe, prețul alimentelor și al celor mai multe articole de primă necesitate s-a îndoit și întreit.

Toată lumea simte această scumpire exagerată a traiului, dar când pentru cei bogați ea constituie un spor de cheltuieli ușor de acoperit, pentru funcționari și în special micii funcționari constituie o stare insuportabilă.

Numeroasele interveniri prin presă din partea funcționarilor prin care roagă pe domnii miniștri să binevoiască a veni în ajutorul funcționarilor în aceste vremuri de înspăimântătoare scumpire a traiului și chiar în parlament intervenția unui domn deputat în favoarea funcționarilor, caracterizează o stare de lucruri, dar reală.

Dacă această scumpire nemapomenită pe funcționari îi strivește cu desăvârșire, faptul se explică că pe când celelalte categorii de muncitori și producători își pot ridica după necesitate prețul muncii lor, unii făcând chiar averi de pe urma acestei scumpiri, funcționarii nefiindu-le permis a avea și alte ocupațiuni decât serviciul și având salarii fixate prin bugete, din a căror cifră nu pot ieși, nu au nici o putere de împotrivire față de răul care-i nimicește.

Cu toată enorma scumpire a traiului lefurile funcționarilor, după cum o dovedesc bugetele, au rămas în aceeași cifră aproape ca acum 25 ani, și ceea ce este mai dureros e că tot pe motivul situațiunii externe s-a revenit asupra frumosului gest al Guvernului și printr-o decizie ministerială s-a acordat indemnizație de chirie pe un singur trimestru, deși se recunoscuse că funcționarii nu mai puteau trăi în vechile condițiuni de retribuție.

E lesne de înțeles, domnule ministru, cât de greu loviți sunt funcționarii în aspirațiunile lor, ei care de atâția amari de ani așteptau de la solitudinea guvernelor o soartă mai bună ca: stabilitatea în funcțiuni, dreptul la avansare, gradațiuni, reducerea anilor de serviciu pentru pensie, etc. E lesne de înțeles cât e de de penibilă situațiunea funcționarilor și în special a celor cu familii și cinci-șase copii, care cer hrană, îmbrăcăminte și cultură spre a putea deveni folositori patriei și lor înșile, obligațiuni care nu pot fi satisfăcute dintr-un salariu variind între 80-300 lei bruto lunar.

După 20-30 de ani de serviciu, cei mai mulți dintre funcționari, care au dat dovezi de muncă și disciplină și nu s-au sustras de la nici o obligațiune sau jertfă impusă de necesitățile statului, au ajuns să regrete că au îmbrățișat cariera de funcționari.

În fața situațiunii deplorabile ce s-a creat funcționarilor prin scumpirea traiului și dându-se seama de toate greutatele financiare ale statului, venim prea respectuos a vă ruga, domnule ministru, ca luând în

considerație doleanțele noastre expuse mai sus, să binevoiți a aviza la măsurile ce veți crede pentru ameliorarea lipsurilor acestei clase de muncitori intelectuali, lăsată astăzi, fără nici o apărare.

Între măsurile care credem că s-ar putea lua deocamdată ar fi ca prin o decizie ministerială să se acorde funcționarilor comunelor urbane, acum de sărbători, sub formă de gratificație, o sumă de despăgubire pentru indemnizația de chirie pe al doilea trimestru, care ni s-a suprimat.

Un alt deziderat pe care-l supunem cu mult respect la aprecierea domniei voastre, domnule ministru, ar fi de a ni se veni în ajutor prin întocmirea de către înaltul guvern și prezentarea corpurilor legiuitoare, chiar în actuala sesiune, a unui proiect de lege, după exemplul altor țări, care se află deja în război și prin care să ni se acorde o indemnitate de scumpire pe tot timpul cât va dura această stare de lucruri anormală.

Toată speranța unei întregi clase de funcționari este astăzi pusă în solitudinea domniei voastre, domnule ministru, și de la sentimentele Domniei voastre de dreptate și umanitate așteptăm ameliorarea stării noastre materiale.

Cu cel mai profund respect, funcționarii Primăriei orașului Călărași din
județul Ialomița
<Semnează un număr de 30 funcționari>

Călărași, 13 ianuarie 1916

Domniei sale, domnului ministru de interne

Arh.Naț.Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 3/1916, f. 2-3 original.

428

1916 ianuarie 24, Călărași. *Informație de presă din ziarul local Gazeta Ialomiței privind principalele lucrări de reparații efectuate la imobilele orașului în anul 1915.*

1) S-au făcut reparațiuni la toate localurile de școli de băieți și de fete. Aceste lucrări erau absolut necesare deoarece nu li se făcuseră de multă vreme reparații.

2) S-a reparat și modificat Sala Parcului comunal, prin lucrări în valoare de lei 7.686 bani 04, transformându-se într-o sală de care se poate folosi în mod satisfăcător pentru orice reprezentație și pentru orice serbări. Acum se află în lucru mobilierul acestei săli.

3) S-a reparat Biserica Sf. Împărați din Volna, unde s-a amenajat și

grădina bisericii.

4) S-a prelungit conducta de apă de la Cazarma de infanterie până la cătunul Măgureni, dându-se astfel apă și populației aceluși cătun care este o suburbie a orașului...

Gazeta Ialomiței din 24 ianuarie 1916

429

1916 februarie 10, Călărași. *Cerere a muncitorilor din Portul Călărași înaintată Căpitaniei Portului cu rugămintea de a interveni pe lângă comercianții de cereale pentru a le mări plata cu 4 lei de vagon, din cauza scumpirii traiului.*

Domnule căpitan,

Subsemnații delegați ai muncitorilor din acest port, vă rugăm să binevoiți a ne admite cererea pe care venim a vă o face. Deși contractul nostru pe care-l avem cu domnii comercianți de cereale nu a expirat și expiră la 1 aprilie a.c., însă în vederea scumpului trai pe care-l avem ca: îmbrăcăminte, încălțăminte, alimente, etc; contribuțiunile le avem neplătite pe câte un an și doi din această cauză. Ba unii dintre noi sunt chiriași, nu au locuințele lor și plătesc chirii mari așa că cu prețul muncii ce este ne este imposibil a mai trăi. Proprietarii din cauză că nu le-am plătit ne amenință cu darea afară din casă.

Pentru cele arătate mai sus, vă rugăm, domnule căpitan, să binevoiți a dispune avizarea domnilor comercianți și a le pune în vedere pentru a ne mai spori plata la munca pe care o avem cu cel puțin patru lei de vagon peste plata care am avut-o și care sporire să se facă la toate articolele din menționatul angajament, plus un leu pentru cântărirea fiecărui vagon. Iar transportarea unui cântar de la magazie la șlep și viceversa sau dintr-un șlep în altul să se plătească cu cel puțin trei lei.

Primiți, vă rugăm asigurarea deosebitei noastre stime și considerațiuni.

Marin Bănulescu, Ștefan Iancu, Tudor Grigorescu, Dumitru Ceafălău, Radu Leonte, Ștefan Epuraș, Ion Stoica, Ștefan Ostroveanu, Constantin Stancu, Ciutac, Dumitru Bîrzea, Tudor Ulmeanu.

Domnului căpitan al Portului Călărași.

Rezoluție: Această cerere a lucrătorilor fiind justificată față de situația anormală în care ne găsim: scumpete enormă a tuturor alimentelor și a oricărui lucru, găsim logic ca domnii comercianți să fie convocați pentru a se

face aranjamentul respectiv, evitându-se astfel provocarea grevelor ce ar putea surveni din această cauză, care ar aduce mari daune și dezagremente ambelor părți, precum și comerțului în general.

Căpitanul Portului,
(ss)Rugină

Arh. Naț. Călărași, *Căpitania portului Călărași*, dosar 1/1916, f.17, original.

430

1916 februarie 20, Călărași. *Telegramă adresată Casei Regale de către primarul orașului Călărași cu prilejul morții Reginei Elisabeta.*

Primit: 20 februarie 1916

Casa Regală – București

Trista știre a stingerii din viață a mult iubitei Regine Elisabeta umple de durere sufletele întregii româniimi.

Populația orașului Călărași adânc îndurerată va păstra în veci pioase amintiri de Aceia ce a fost Suverana bună și milostivă: Mama Regina.

În numele orașului Călărași, Vă rog a-mi permite să depun la picioarele Tronului cele mai sincere dureri pentru marea pierdere ce încearcă Dinastia și Țara.

Fie-i memoria eternă.

Primarul orașului Călărași,
ss/ Sima Niculescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 17/1916, f. 1, copie

431

1916 aprilie 17, Călărași. *Moțiunea adpotată de Adunarea comercianților din Călărași prin care se protestează contra Legii măsurilor excepționale.*

Subsemnații comercianți din toate breslele și proprietarii din Călărași, întrunindu-se astăzi, 17 aprilie 1916, ora 4 d. a. în Sala Parcului comunal pentru apărarea intereselor noastre vitale, protestăm contra Legii măsurilor excepționale care tinde la desființarea liberului comerț de cereale, singura ramură de activitate a orașului nostru și ca consecință la distrugerea întregului

comerț și la totala depreciere a imobilelor și magaziilor ce se închiriau până în prezent tuturor categoriilor de comercianți, lăsând pe drumuri o întreagă clasă de oameni muncitori și necesari progresului orașului.

Gazeta Ialomiței din 24 aprilie 1916

432

1916 mai 1, Călărași. *Dare de seamă privind activitatea Societății de Cruce Roșie – filiala Călărași, în primul an după înființare.*

Societatea națională de Cruce Roșie a României
Filiala Călărași

Dare de seamă a societății de la 12 februarie 1915 până la 1 mai 1916

O filială a Societății Naționale de Crucea Roșie a României a luat ființă în orașul Călărași în urma convocării publice provocată de dl.prefect al județului Ialomița, în ziua de 12 februarie 1915.

Comitetul filialei constituite s-a ales de membrele prezente ale Societății în număr de 48 prin vot în adunarea generală din ziua de 26 februarie 1915.

În locul demisionatei doamne Aspasia, colonel Negrutzi, și în locul decedatei Matilda, căpitan Vrîncescu, s-a cooptat membră în Comitet doamna Lucreția N. Ioan, care întrunise cel mai mare număr de voturi la convocarea adunării generale.

Astăzi comitetul filialei Călărași se alcătuiește, precum urmează:

Prezidentă – Sevasta M.Berceanu

Vice Prezidentă – Diamantina G.Manolescu

Membrii în Comitet: Sofia Al.Bădulescu

Corina Sima Niculescu

Elena Eugen Munte

Margareta V.Stanciu

Moldova Buricescu

Alexandrina lt.colonel Buciumeanu

Lucreția N.Ioan

Inginer I.Niculcea

Inginer Nicolescu CFR

V.N.Stanciu – profesor, avocat

Casier: A.Daniel – director Banca Națională Călărași

Secretari: Atena G.G.Demetrescu – institutoare, G. G. Demetrescu – avocat.

Primul gând al filialei imediat după constituire a fost realizarea unui fond cât mai mare cu ajutorul căruia să-și poată îndeplini misiunea sa. Pentru aceasta filială a emis 43 de liste de subscripție, distribuindu-se astfel după cum se arată în anexa nr.7.

Din acestea până în prezent filiala n-a intrat încă în posesia a șase liste.

Fondul realizat prin mijlocirea listelor de subscripție este de lei 12.800, specificat amănunțit în anexa nr.8.

La acest fond adăugându-se venitul cotizațiilor, colecta din bâlciul Sf Maria din Călărași, colecta din ziua de 10 mai 1915 și venitul matineului, balului și al unei serbări școlare (anexa nr.9), disponibilul filialei se urcă la suma de lei 17.279 bani 50, sumă care reprezintă activul societății. Cotizațiunile pentru anul 1916 sunt în curs de încasare.

Față de cerințele de spitalizare în orașul Călărași ale Comitetului Central Sanitar care a vizitat orașul în dimineața zilei de 4 mai 1915, s-a hotărât ca filiala Călărași să organizeze pentru timp de campanie un spital al său propriu, cu 100 de paturi instalat în localul liceului Știrbei Vodă, precum și organizarea unei infirmerii la debarcaderul portului orașului Călărași.

Misiunea ce se impunea filialei noastre atât de curând după constituirea sa într-un centru restrâns de populațiune fiind în disproporție cu puterea de organizare a filialei, care era încă nouă, s-au ridicat de la început următoarele preocupări, singurele normale și logice:

Întâi colectarea unui fond cât mai mare și al doilea organizarea de fapt a spitalului și a infirmeriei de debarcader.

Prima preocupare, filiala Călărași și-a îndeplinit-o aproape complet, deși s-ar putea obiecta cu ușurință de cineva străin de împrejurările locale că nu s-a făcut destul.

A doua preocupare: organizarea de fapt a spitalului, nu s-a putut începe decât mai târziu întrucât era condiționată de existența unui fond bănesc și de mărimea lui.

Astăzi fondul existând, nimic nu ne împiedică ca într-un timp mai scurt decât orice presupunere, materialul spitalicesc necesar filialei Călărași să se procure și organizarea să fie astfel definitivă.

Pentru atingerea acestui scop și membrii filialei, membrele și membrii comitetului, precum și toți oamenii de bine sunt rugați a ne da tot sprijinul lor pentru ca în cel mai scurt timp posibil să putem transforma disponibilul în efecte de spital.

Numai cu modul acesta se pot dezminți de la început orice aprecieri nejustificate asupra activității filialei noastre.

O parte din doamne, acelea cuprinse în anexa nr.10 a urmat sub direcția dlui doctor Samarian și Panaitescu, cursuri practice de infirmerie la spital. Numărul acestor doamne este de dorit să fie cel puțin de trei ori mai mare, adică la înălțimea trebuințelor spitalelor ce a organizat Comitetul Regional în orașul Călărași și de aceea rugămintea Comitetului către doamnele din localitate se îndreaptă și în această direcțiune. Obiectele de spital cumpărate până acum, amenajările de local, precum și situațiunea casei pe ziua de 25 aprilie se pot vedea în anexa nr.9 și 10.

Călărași, 1 mai 1916

Prezidentă, Sevasta M.Berceanu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 27/1916, f. 116-118, original.

433

1916 mai 24, Călărași. *Înștiințare prin care cetățenii orașului Călărași sunt anunțați că regina Maria și principesele Elisabeta și Maria sosesc la Călărași*

C E T Ă Ţ E N I,

MAJESTATEA SA REGINA MARIA împreună cu A.A.L.L. PRINCIPESELE ELISABETA ȘI MARIA, sosesc în orașul nostru mâine, miercuri 25 mai cor., ora 8 jum. dimineața, în gara Portului Călărași.

Grațioasa noastră Suverană își manifestă iubirea către poporul Său și își începe Augusta Sa Domnie prin cel mai sublim act, din cele ce fac podoaba unui suflet mare: ajutorarea celor năpăstuiți de soartă și alinarea celor suferinzi.

M. Sa vine în mijlocul nostru pentru a împărți cu mâna SA și a consola cu însuși graiul Său, durerile ce stau uitate și nemărturisite în întunericul mizeriei.

Este o datorie pentru noi toți să ieșim întru întâmpinarea MAJESTĂȚEI SALE, cu brațele încărcate de flori, pe care să le aruncăm în drumul M. Sale și Altețelor Lor, ca semn al recunoștinței și al dragostei noastre nețărnută față de întreaga dinastie.

Prefect,
MIHAI BERCEANU

Primar,
SIMA NICULESCU

Călărași 24 mai 1916

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 17/1916, f. 6, original

1916 mai 25, Călărași. *Relatare a ziarului local Gazeta Ialomiței referitoare la vizita efectuată la Călărași de Regina Maria.*

În ziua de 25 mai M. S. Regina Maria a venit la Călărași spre a împărți ajutoare la săraci. Trenul regal care a adus pe regină a rămas noaptea de 24 spre 25 în Siliștea, prima stație de lângă Călărași unde Majestatea Sa s-a odihnit peste noapte. La 25 la ora 9 dimineața trenul care aducea pe Regină a intrat în gara Călărași.

Regina era însoțită de principesele Elisabeta și Maria fiicele sale, și de d. Al. Constantinescu ministrul agriculturii, de doamnele de onoare Mavrodi și Cincu, d-l colonel Balif, adjutantul regal și d-l Fotin Enescu directorul băncilor populare.

Regina a fost întâmpinată în gara Călărași de d-nii Mihai Berceanu, prefectul județului, Sima Niculescu, primar, colonelul Florescu, comandantul reg. 5 de cavalerie, căpitan Constantinescu, comandantul companiei de jandarmi și Gh. V. Constantinescu, directorul gimnaziului. Onorurile au fost date de cercetași.

De la gară, regina a mers direct în grădina parcului comunal, unde în chioșcul special amenajat, a împărțit ajutoarele la săraci. Pe toate străzile pe unde a trecut cortegiul regal un public foarte numeros a aclamat și a aruncat cu flori.

Din grădină regina a mers la spitalul județean, unde a fost primită de medicul primar d-nul Samarian și de d-nele și d-șoarele surori de caritate. A vizitat întâi pavilionul infirmilor și al bolnavilor de boli contagioase, apoi rând pe rând toate pavilioanele spitalului. Regina a mers la patul fiecărui bolnav împărțindu-le bani, tutun și flori. A mulțumit d-lui Samarian pentru ordinea pe care a găsit-o la spital, cum și d-nei Lucreția N. Ioan, care a strâns un fond de 950 lei cu care a făcut două picioare de cauciuc infirmului Alexandru Panaitescu, victima unui accident de tren.

De la spital regina a mers la școala profesională de fete, unde a vizitat o frumoasă expoziție de lucru manual.

Pretutindenii regina a fost însoțită de un comitet de doamne format din d-nele Berceanu, Sima Niculescu și G. Manolescu.

La orele 11 cortegiul regal s-a îndreptat spre port și suverana, principesele și suita, s-au îmbarcat pe yahtul „Domnița Florica”. La gura Borcei a fost întâmpinată de regele Ferdinand care era pe yahtul „Ștefan cel Mare”. Împreună au mers apoi la Siliștea.

435

1916 noiembrie 27, Călărași. *Proces-verbal încheiat de Comisia interimară și de rechiziție numită de Comandamentul bulgar prin care se constată că Primăria Călărași nu dispune de numerar, casele de bani fiind încuiate și abandonate de fostul casier.*

Astăzi, Duminică 27 noiembrie 1916

Noi, Comisia interimară și de rechiziții, constituită de dl. col. N. Brascof, comandantul trupelor de ocupație, dorind a cunoaște numerarul de care dispune comuna pentru a putea preîntâmpina primele cheltuieli impuse de timpul prin care trecem, am mers la Casieria comunală unde, cercetând, am constatat că nu există numerar, cele două case de bani fiind închise de dl. Vasile Andreescu, casierul comunal, plecat din oraș de vineri, 25 noiembrie, dimpreună cu secretarul Primăriei, primarul fiind deja plecat la Galați.

Pentru care am întocmit prezentul proces-verbal care va rămâne în arhiva Primăriei.

Președintele Comisiei interimare – ss/G. Balcanski

Vicepreședintele Comisiei interimare – ss/ A. Daniel

Membrii – ss/George Vlădoianu, ss/Codrat Marinescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 6/1917, f. 2

436

1916, București. *Extras din lucrarea Orașul Călărași în timpul ocupațiunii străine referitoare la situația Spitalului Călărași după invazia trupelor bulgare.*

...În zorii zilei de 27 noiembrie, pe la orele 5 dimineața, bulgarii au pătruns în curtea Spitalului pe poarta de din dos.

Erau conduși de un soldat bulgar care cunoștea perfect locurile și personalul, pentru că fusese în serviciu grădinarului-zarzagiu din fața Cazărmii roșiorilor din orașul nostru.

Bulgarilor le era teamă ca nu cumva să fie ascunși pe undeva soldați de-ai noștri cu arme sau mitraliere.

După ce s-au săturat de țipat, băgând groaza printre bolnavi care fugeau și se ascundeau pe unde puteau, și după ce s-au convins că în spital nu sunt ascunși soldați înarmați ci numai bolnavi, ca să-și desăvârșească opera de groază au tras un foc de armă care a nimerit în zidul din dreapta farmaciei spitalului.

Apoi au ridicat pe subchirurgul Cișman și sub escortă l-au trimis la Chiciu; aici l-au ținut câteva ceasuri și i-au dat drumul în urma intervenției unui student medicinist bulgar, care pe vremuri făcea medicina la facultatea din București...

Samarian Pompei, *Orașul Călărași*, p. 6

437

Ianuarie 1917, Călărași. *Extras din lucrarea Orașul Călărași în timpul ocupațiunii străine referitoare la plecarea trupelor bulgare de ocupație din Călărași.*

...La 31 decembrie 1916 se isprăvește cu bulgarii și vin nemții, care aveau să ne stoarcă până la ultima picătură, dar totdeauna cu formă și cu aparență de legalitate.

La 31 decembrie 1916, se afișează pe zidul Primăriei personalul nou administrativ românesc, iar la 6 ianuarie 1917 ia ființă Comandatura nemțească.

Nemții au venit odată cu turcii; primii s-au instalat în Cazarma artileriei, iar turcii în Cazarma infanteriei.

...Iată noua conducere a orașului: primar – I. A. Daniel, viceprimar – I. George, Consilieri – Atanase Popescu, D. Varveri, I. Pelian, C. Marinescu. Secretar – Bernard Herman, Polițaiul orașului – Ștefan Dumitriu.

Samarian Pompei, *Orașul Călărași*, p. 9-10.

438

1917 ianuarie 14, Călărași. *Petiție a locuitorului Ahil N. Doicescu prin care face cunoscută Primăriei Călărași valoarea pagubelor care i-au fost provocate de ocupații bulgari.*

Primit: 14 ianuarie 1917

Domnule Primar,

Conform Publicațiunii acelei onor Primării din 9 ianuarie 1917, subsemnatul Ahil N. Doicescu, proprietar din orașul Călărași, str. Viitorului nr. 125, cu onoare fac cunoscut că cu ocaziunea intrării Armatei bulgare în acest oraș în ziua de 26 noiembrie 1916 mi s-a luat de către numiții din casele mele efecte și obiecte care reprezintă suma de lei 7670.

ss/Ahil N. Doicescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 29/1917, f. 44

1917 ianuarie 27, Călărași. Adresă a reprezentantului local al Creditului Funciar Urban București către Primăria Călărași prin care informează asupra daunelor pricinuite de ocupații bulgari.

Călărași, 27 ianuarie 1917

Domnule Primar,

Conform Circularei domniei voastre din 23 ale lunii curente, urmată după dispozițiile Onor Comandamentului Etapei Germane din localitate, am onoarea a vă declara că pagubele suferite de către societatea noastră la imobilele avute în acest oraș, din partea Armatei Bulgare cu ocazia ocupației, sunt următoarele:

- 1) La imobilul fost Ceașoglu Alexandrina din Piața litera A:
 - a) diferite geamuri de la ferestre și uși sparte – 240 lei
 - b) stricăciuni generale și parțiale la uși și ferestre, cum și lipsa diferitelor accesorii – 320 lei
 - c) diferite stricăciuni în interiorul imobilului la ambele etaje – 100 lei

- 2) la imobilul fost Manolache Niculescu din str. M. Cantacuzino colț cu Dobrogea:
 - a) diferite geamuri sparte de la ferestre și uși – 100 lei
 - b) diferite stricăciuni la uși și ferestre, cum și lipsa accesoriilor – 40 lei

- 3) La imobilul fost Octavia Protopopescu din str. M. Cantacuzino:
 - a) diferite geamuri sparte la ferestre și uși – 50 lei
 - b) diferite stricăciuni la uși cu lipsa accesoriilor – 40 lei.

Cele trei imobile de mai sus sunt cu două etaje, afară de cel de la pc. 3 care are două corpuri cu un etaj fiecare.

Cu toată stima și considerația,
ss/Andrei Teodorescu

Domniei Sale, Domnului Primar al orașului Călărași

440

1917, ianuarie 30, Călărași. *Petiție a cetățeanului Niță Stoenescu adresată Primăriei Călărași prin care se plânge de purtarea abuzivă a trupelor bulgare de ocupație.*

Domnule Primar,

Subsemnatul Niță Stoenescu, din str. Grivița nr. 52 vă aduc la cunoștință că în ziua de 26 noiembrie 1916 mi s-a luat cu forța din buzunar de către soldații bulgari, pe stradă, suma de 970 de lei, iar în ziua de 28 noiembrie 1916, pe la orele 4,30 seara, luându-mă cu forța din fața Palatului comunal, m-au forțat să le dau cheile de la magazinul de tutungerie din str. Știrbei Vodă nr. 56. Dâșșii, mai mulți la număr, au descuiat și devastându-mi magazinul au furat marfă în valoare de 2250 lei.

Primit: 30 decembrie 1917

ss/Niță Stoenescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 44/1918, f. 45

441

1917 iunie 18, Călărași. *Cerere prin care cetățeanul Sava M. Ivanciu din orașul Călărași solicită Primăriei orașului Călărași autorizație pentru a-și repara locuința distrusă în urma bombardamentului.*

Domnule primar,

Din cauza evenimentelor de război, în toamna anului trecut 1916 printre alte clădiri publice, case și prăvălii care au suferit distrugere și stricăciuni din cauza bombardării orașului Călărași, se află în această situație și imobilul meu (casă de locuit) din strada Dobrogei nr.13 care se învecinează la spate cu imobilul proprietatea Băncii Naționale din Călărași.

În toamna anului trecut, pe timpul bombardării orașului, a căzut un proiectil în curtea Băncii Naționale, la spatele imobilului meu, făcând explozie, a distrus nu numai dependințele Băncii, dar a distrus și o parte din acoperișul imobilului meu dotat, cum și învelitoarea de tablă de fier a imobilului, parte distrusă de explozie, parte slăbită, iar astăzi imobilul este cu totul impropriu de locuit. Spre a fi casa proprie de locuit, vă rog să binevoiți a-mi da permise pentru reparațiile în cauză.

18 iunie 1917

Sava M.Ivanciu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 19/1917, f. 2.original.

1917, Călărași. *Extras din lucrarea Orașul Călărași în timpul ocupațiunii străine referitoare la epidemia de tifos exantematic prezentă la Călărași, printre militari și populația civilă.*

...Până la venirea turcilor nu s-a pomenit de tifos în Călărași. Cu venirea turcilor ne-a venit și tifosul exantematic.

De la început, în ianuarie 1917, a intrat în Călărași un regiment de turci cu 4750 de oameni, cantonați în cazarma Regimentului 23 infanterie...

De cum au venit au început să cadă bolnavi, de diferite boli și bolnavii erau aduși la spitalul nostru...

Pe de altă parte, nemții, urmărind să pună mâna pe spitalul nostru numai pentru trebuința bolnavilor lor, înființează pentru turci un spital nou în Școala de meserii și în ziua de 3 februarie 1917 toți bolnavii turci sunt trecuți în noul local...

Numai acum se bagă de seamă că e vorba de tifos exantematic.

De la început epidemia a luat un caracter foarte grav cu o mortalitate foarte mare.

Tot regimentul turc s-a contaminat și localul Regimentului 23 unde erau cantonați a fost transformat într-un vast lazaret de exantematici.

Procentul mortalității trebuie să fi fost de peste 50%, dacă ținem seama că s-au înființat în localitate trei cimitire turcești...

Cu toate măsurile ce se luau, nu era cu puțință ca populația civilă să fie ferită.

Încartiruirile forțate, promiscuitatea dintre soldații turci și mahalagii, pe de altă parte lipsurile de tot felul, erau tot atâtea condițiuni prilenice continuării și întinderii bolii printre civili...

Este vădit dar că epidemia se întindea, că a trecut de la soldații turci la populația civilă a orașului și la sate...

Printre turci epidemia făcea ravagii îngrozitoare, morții se îngropau în fiecare zi cu zecile...

Pericolul extensiunii epidemiei, care nu făcea distincție între învinși și învingători, face pe nemți să ia măsuri întinse.

Orice contact cu populația civilă este oprit.

Despăducherea a devenit obligatorie pentru toată lumea; numeni nu se putea deplasa fără bilet de despăduchere...

443

1918 octombrie 6, Călărași. *Raport al Gimnaziului Știrbei Vodă Călărași, adresat Ministerului Instrucțiunii Publice prin care solicită sprijin în vederea reparării localului afectat în anii războiului.*

Gimnaziul „Știrbei Vodă” din Călărași

Nr. 290, 6 octombrie 1918

Domnului ministru al Instrucțiunii Publice - București

În referire la ord. 28739 din 6 septembrie a.c. relativ la reparația localului Gimnaziului „Știrbei Vodă” din Călărași, am onoare a vă face cunoscut că s-a constituit eforia școlară, sub președenția dlui prefect al județului Ialomița.

S-a început repararea localului și se simte nevoie și de cei 1.500 lei pe care onor Minister îi pune la dispoziția Eforiei în acest an, pentru reparație. Cu ceea ce va colecta Eforia și cu cei 1.500 lei, numai o parte din reparații se pot face deoarece localul a fost lovit de o bombă și 2 clase sunt așa de deteriorate încât nu se pot întrebuința.

Director,

(ss)G.V.Constantinescu

Arh. Naț. Călărași, *Liceul Știrbei Vodă*, dosar 176 (Monografia liceului), f. 33-34, copie.

444

1918 ianuarie 4, Călărași. *Extras din broșura Expunerea situațiunii județului Ialomița pe anul 1917 referitor la starea învățământului din orașul Călărași.*

...În Călărași avem o școală de băieți, una de fete, o școală mixtă și o grădiniță de copii, cu 11 profesori sau profesoare...

În urma străduințelor depuse de Ministerul Instrucțiunii s-a hotărât redeschiderea gimnaziului din Călărași. Se fixase chiar data de 1 decembrie, dar întârzierea îndeplinirii acestui deziderat al ialomițenilor provine atât din împrejurarea că gimnaziul nu fusese prevăzut în buget de fostul gerant al Ministerului Instrucțiunii, dl. Litzica, așa că a fost înscris într-un buget suplimentar, cât și din lipsa de personal didactic.

Odată cu gimnaziul, se vor deschide și cursuri comerciale serale...

În fine, conform dorințelor autorităților militare germane, se va deschide și un curs de limba germană, care face parte, de altfel, și din programele noastre...

Expunerea situațiunii județului ialomița pe anul 1917, prezentată Consiliului județean în Ședința de la 4 ianuarie 1918, Călărași, 1918, p. 17-18

445

1918 ianuarie 4, Călărași. *Extras din broșura Expunerea situațiunii județului Ialomița pe anul 1917 referitor la activitatea Societății de Cruce Roșie din orașul Călărași.*

...De la ocupație, comitetele oficiale ale Societății de Cruce Roșie au încetat de a funcționa în județ. S-a constituit de atunci la Călărași un comitet nou, neoficial, de câteva persoane cu tragere de inimă, care și-au dat osteneala de a veni în ajutorul prizonierilor români cu alimente și cu îmbrăcăminte. Doamnele Bălescu, Basarabescu și Echiscioliu și domnii Sc. Sc. Doicescu și N. Venculescu și-au câștigat dreptul la mulțumiri publice pentru străduințele lor.

De curând numai, o adresă către Prefectură a Crucii Roșii Centrale a cerut reconstituirea comitetelor oficiale cu persoanele rămase în teritoriul ocupat. La Călărași, comitetul s-a constituit din doamnele Atena Gh. Demetrescu și Moldova Buricescu, și domnii Gh. Gh. Demetrescu și A. Daniil, membrii vechi prezenți în oraș, care au cooptat pe d-nele inginer Pelianu și dr. Rudescu și pe d-nii Ștefănescu, președinte al Tribunalului, Pelianu, primar al orașului și Sc. Sc. Doicescu, consilier județean...

Crucea Roșie Centrală a exprimat dorința ca în ziua Crăciunului ortodox să se facă în lagărele de prizonieri o slujbă religioasă, după care să urmeze o masă. Numărul prizonierilor din județ este de 513 la Călărași, 493 la Urziceni, 632 la Țândărei și 607 la Lehliu, în total 2245...

Expunerea situațiunii județului ialomița pe anul 1917, prezentată Consiliului județean în Ședința de la 4 ianuarie 1918, Călărași, 1918, p. 23

446

1918 aprilie 30, Călărași. *Ordonată a Comisiei Interimare a orașului Călărași referitoare la programul de funcționare a stabilimentelor comerciale, precum și la circulația cetățenilor. (Anexa 64)*

Comisia Interimară a orașului Călărași

ORDONANȚĂ

Din ordinul Komandaturii locale nr. 2104 din 29 aprilie 1918, se aduce la cunoștința orășenilor, că începând de mâine 1 mai 1918 și până la 15 septembrie 1918 s-a dispus ca:

1) Toate magazinele, fără excepțiune, se vor închide în zilele de lucru la ora 8 seara, iar duminicile și sărbătorile cel mai târziu la ora 4 p. m.

- 2) Restaurantele și birturile vor ține deschis până la ora 10 și $\frac{3}{4}$.
- 3) Cinematografele în zilele de lucru vor fi închise la ora 10 seara iar duminicile și sărbătorile la 10 și $\frac{3}{4}$.
- 4) Circulația publicului pe străzi e permisă numai până la ora 11 noaptea.

Contravenienții acestei ordonanțe vor fi amendați cu 500 mărci, sau cu închisoare pe 2 luni și eventual și cu închiderea localului.

Președinte
Ing. I. M. Pelian

Secretar
C. N. Stănescu

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 13/1918, f. 18, original

447

1918 noiembrie 13, Călărași. *Proces-verbal privind devastările și stricăciunile făcute Spitalului din Călărași de trupele germane înainte de evacuare.*

Proces – verbal

Azi, 13 noiembrie 1918, noi, maiorul I. Ionciovici, comandantul Batalionului 10 vânători, N. Michăiescu, procuror al Tribunalului Ialomița, în unire cu medicul Spitalului Călărași, am constatat la spital stricăciunile și devastările făcute de germani în seara zilei de 29 octombrie. Devastarea s-a făcut în împrejurările următoare:

Medicul șef al Spitalului german a înștiințat pe medicul român, dr. Samarian, cum că la plecarea ce va avea loc peste vreo săptămână, va lăsa la spital obiecte și efecte spitalicești, proprietatea spitalului.

Medicul dr. Samarian, mergând la spital în ziua de 30 octombrie n-a găsit nimic; totul era luat, afară de câteva efecte nemțești reformate, aruncate într-o cameră în magazie, iar germanii plecați în noapte de 29/30 octombrie, după ce au spart și distrus tot la acest spital.

1. S-a stricat instalația de apă.
2. S-au stricat toate instalațiile electrice, toate globurile sparte.
3. Din inventarul zentral al spitalului nu se mai găsește nimic, deși cu câteva zile înainte era în ființă.
4. S-a luat trăsura spitalului.
- 5) Au stricat și spart geamurile.

Paguba ce s-a adus spitalului e aproximativ 20-30 mii lei, în care intră și instrumentarul spitalului, din care nu mai există aproape nimic.

Pentru care s-a încheiat prezentul proces-verbal, la care se atașează și depoziția infirmierei Frosa Mușetescu, care a fost de față la plecarea nemților.

Maior I. Ionciovici, comandant 10 vânători

N. Michăescu, procuror Tribunalul Ialomița

Dr. Samarian, medic al Spitalului

Samarian Pompei, *Orașul Călărași în timpul ocupațiunii străine. 27 noiembrie 1916-30 octombrie 1918, București, 1919, p. 38-39.*

448

1918 noiembrie 23, Călărași. *Comunicat al Primăriei orașului Călărași adresat locuitorilor, după plecarea autorităților germane*

Concetățeni,

Autoritățile germane au plecat, cu ele au dispărut și suferințele îndurate de noi timp de 2 ani de zile.

Țara reîntră în toate drepturile ei dinainte. Autoritățile românești veghează împreună cu noi și au grija voastră a tuturor, punându-vă la dispoziție ce brumă ne-au lăsat cei care au plecat.

Ne-am strâns cu toții la sfat, noi cetățenii din toate clasele sociale, preoți, învățători, meseriași, comercianți și militari, împreună cu autoritățile locale, pentru a îngriji de voi toți.

Comuna are în depozitele sale mălai de mei suficient pentru a vă hrăni, până când ne vor sosi alimente din vremurile bune, pentru care s-au luat și măsuri ca în scurt timp să le avem.

Autoritățile și-au făcut datoria cu prisosință, reluând de la germani tot ce ei au avut depozitat. Nu am găsit însă în magaziile lor decât meiul cu care astăzi ne hrănim.

Am trecut prin vremuri grele, țara se mărește, cuminenția ne-a adus aici; Să fim înțelepți și de aci înainte, timpurile bune, cu ajutorul lui Dumnezeu vor reveni.

Grijile de azi vor dispărea.

Să ne mulțumim cu ce avem și să rugăm pe Dumnezeu ca de aci înainte numai bine să se reverse asupra țării noastre.

Protoereul județului, D. Dobre; Dr. P. Samarian; Ath. Popescu-Ulmu, Sima Niculescu, B. Constantinescu, avocați; Dr. I. Buda, Dr. Lăscărescu, T. Simionescu, Ath. Dobrescu, D. Strătescu, P. Minculescu, I. Moțoi, I. Fronescu, Ilie Marinescu, S. Bădulescu, comercianți; G. Micu, adm.

financiar; *R. Rang*, directorul Băncii Agricole; *Inginer Lupescu*, *Panait Constantinescu*, *Al. Iacobescu*, *I. Sotir*, meseriași; *G.V. Constantinescu*, profesor, *Șt. Popescu*, *N. Țopescu*, *Șt. I. Sotir*, institutori; *A. Daniel*, Directorul Băncii Naționale; *Catu Doicescu*, pensionar; *Maior Bolintineanu*, *Căpitan Ștefănescu*, comand. Comp. Jandarmi; *Sublocot. Mihalache*, *D. Mihăescu*, procuror, *Gr. Mușică*, pensionar, *Ant. Iliescu*, primarul orașului, *G. Christodorescu*, *S. Constantinescu*, *C. Pană*, cons. comunali.

Arh.Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dosar 30/1918, f. 15, original.

449

1918 <decembrie>, Călărași. *Concept al Memoriului întocmit de Primăria Călărași, și care urma a fi înaintat Ministerului de Interne, privind pagubele suferite de primărie și unitățile subordonate de pe urma armatelor de ocupație.(Anexa 65)*

MEMORIU

asupra pagubelor suferite de primărie și instituțiile pendinte de pe urma armatelor inamice.

I. *Palatul Primăriei*, în care a fost mai întâi instalat comandantul armatelor bulgare, ocupând sala de consiliu, biroul secretarului, biroul ofițerului stării civile, casieria comunală și două camere din parter. După plecarea armatei bulgare, care a stat două luni, au venit armatele germane, au ocupat biroul secretarului, serviciului tehnic, al ofițerului stării civile și în parter două camere pentru Poliția germană.

În timpul cât au stat au luat instalațiile de telefoane, de sonerie, parte din instalația de iluminat cu electricitate, mobilier și cercevele de ferestre, cauzând o pagubă care se evaluează la suma de 13.450 lei.

II. *Sala Teatrului comunal*. Întreaga clădire a fost întrebuințată în tot timpul ocupației ca sală de mâncare a prizonierilor ce lucrau în port. Stricăciunile cauzate sunt acelea arătate în măsurătoarea și evoluția alăturate, urcându-se la suma de lei 21.870, la care va trebui adăugată lipsa de folosință a localului pe timp de doi ani, care se evaluează cu suma de lei 10.000 lei – adică câte lei 5000 anual.

III. *Școala de fete nr.1 împreună cu locuința directoarei*. Întregul imobil a fost ocupat de armatele germane și întrebuințat ca magazie pentru unelte agricole și materiale și unelte de la Căpitania portului. Stricăciunile cauzate imobilului se urcă la suma de lei 22.401,20 la care va trebui adăugată

și lipsa de folosință a imobilului pe timp de doi ani, adică lei 12.000, socotit a 6000 lei anual.

IV. **Școala nr.2 băieți.** Întreg imobilul, împreună cu locuința directorului au fost utilizate în tot timpul ocupației de armata germană pentru birou al serviciului lor hidraulic.

Stricăciunile făcute se evaluează la suma de lei 20.359,90, după cum se vede în alăturata măsurătoare și evaluare, la care va trebui adăugat lipsa de folosință a imobilului pe timp de doi ani, lei 12.000.

V. **Școala de fete nr.2.** Întregul imobil, cât și locuința directoarei au fost ocupate și întrebuințate de armata germană pentru lagăr de prizonieri. Stricăciunile se evaluează la suma de lei 8569, la care se adaugă lei 12.000, lipsa de folosință pe doi ani.

VI. **Școala de băieți nr.1.** Imobilul întreg a fost întrebuințat timp de un an și jumătate ca magazie pentru efecte turcești. Stricăciunile aduse se evaluează la suma de lei 6570, la care se adaugă lei 9000, lipsa de folosință pe 1 an.

VII. **Cazarma serviciului de curățenie.** Nu a fost utilizată de armatele de ocupație, însă din cauza obligațiunii ce s-a pus de armata de ocupație primăriei de a da foc la gunoaiile ce erau în apropierea grajdurilor și magaziiilor, acestea au luat foc, arzând complet, împreună și cu multe materiale ce erau depozitate în ele.

Paguba adusă de acel incendiu este de lei 67.019, după cum se arată în evaluare.

De asemenea toată împrejmuirea terenului din strada Spitalului a fost distrusă de soldații germani pentru foc. Valoarea acestei împrejmuiiri este de lei 3000 (trei mii).

VIII. **Cazarma serviciului de pompieri.** Întreg imobilul a fost ocupat de germani, ca grajduri pentru vitele de la căruțele lor de transport, s-au adus stricăciuni atât imobilului și instrumentelor de incendiu ale comunei, aducându-le în așa stare că nu mai pot fi acum utilizate, fără a li se face adăugirile și reparațiunile arătate în alăturata evaluare.

Valoarea tuturor pagubelor acestui imobil și a uneltelor de incendiu este de lei 39.551,50, la care va trebui adăugat lipsa de folosință lei 8000, pe timp de doi ani.

IX. **Oborul de cereale.** La oborul de cereale stricăciunile constatate au fost făcute mai mult din partea populațiunii mărginașe a orașului și din cauză că primăria neputând fi în măsură față de organizația ce se dăduse de organizația militară să poată îngriji de acest imobil. Stricăciunile constatate se evaluează la suma de lei 6436.

X. **Piața Mihai Viteazu.** Pentru aceleași motive arătate mai sus, s-au produs și stricăciunile de la împrejmuirea acelei piețe și a halelor de zarzavaturi, stricăciuni în valoare de lei 2913.

XI. **La terenul comunei de pe șoseaua gării,** care era arendat și împrejmuit, toată împrejmuirea de sârmă ghimpată și de scânduri a fost luată de populația mărginașă a orașului, pagubă care se evaluează cu suma de 10.500 lei.

XII. **Teren luat pentru a se face cimitir turcesc.** Comuna a fost obligată de armatele de ocupație să exproprieze cu spesele sale o suprafață de 8293 m.p. teren din pogoanele locuitorilor din satul Măgureni pentru a se înființa un cimitir turcesc. Comuna a plătit acel teren locuitorilor cu suma de lei 2487,90.

XIII. De asemenea **pentru același motiv** s-a luat comunei o suprafață de 3813 m.p. din terenul său de lângă oraș, teren ce valorează suma de lei 1906,50.

XIV. **În cimitirul ortodox** al orașului armata de ocupație a luat pentru înmormântarea cadavrelor soldaților germani o suprafață de 960 m.p. în valoare de lei 9600, socotit cu prețul de lei 10 m.p., după cum comuna îl da locuitorilor din oraș.

XV. **Uzina de apă.** De la Uzina de apă a orașului în cursul celor doi ani de ocupație s-au luat fără nici un ban sau plată, în mod arbitrar, uneltele arătate în evaluatie și s-au făcut stricăciuni la clădire și la împrejmuire, în valoare totală de lei 9030.

De asemenea, din cauză că Administrația militară germană nu a voit să dea benzină ca combustibil pentru cele două motoare ale uzinei, s-a pus obligație comunei să instaleze o locomobilă, pe care a luat-o cu chirie și să consume solid (cărbuni și lemn) pentru a putea alimenta orașul și armata de ocupație.

Din această cauză comuna a fost obligată a face o cheltuială cu plata chiriei locomobilei, cu reparațiile ei și cu diferența de cost plus a combustibilului solid diferență care se urcă la suma de 60.000 lei pentru cei doi ani.

XVI. **Uzina electrică.** La uzina electrică nu s-au făcut alte stricăciuni decât că s-a luat instalația de telefon, pagubă care se evaluează la suma de lei 700.

XVII. **Rețeaua de iluminat a orașului cu electricitate.** În timpul ocupației rețeaua a suferit multe modificări impuse de capriciul administrației germane, care cerea zilnic diferite schimbări pentru ca ofițerii ce erau cuartiruiți prin oraș, în casele particularilor să aibă la dispoziție lumină după pofta fiecăruia din ei.

De asemenea soldații germani și gradele inferioare pe la casele unde locuiau, au instalat singuri electricitate cu materiale ce desfăceau și luau din rețeaua orașului, iar la plecarea lor din oraș, mare parte le-au luat cu ei. Astfel au lăsat rețeaua în condițiuni ce nu mai pot satisface necesitatea iluminatului și mare parte din oraș este acum în întuneric. Pentru reducerea în stare bună necesită o sumă de lei 25134, 50.

XVIII. *Consumul de curent electric.* În tot timpul ocupației administrația germană pentru ofițerii și soldații săi încuarteriți au consumat la discreție curent electric fără să achite comunei nici un ban, pentru acest curent. De asemenea încăreau acumulatorii materialelor electrice de la bărcile ce circulau pe Dunăre și Borcea cu curent de la comună. La toate numeroasele lor birouri, cazinouri, popote, etc aveau instalații de iluminat și consumau curent toată noaptea. În evaluarea alăturată am socotit consumul de curent la clădirile mai importante, unde au fost casele complet ocupate și unde proprietarii nu pot fi impuși la plata consumului întrucât ei nu s-au folosit de el. Valoarea totală a curentului consumat este în mod aproximativ de lei 66.765.

XIX. *Consumul de apă.* De asemenea armata de ocupație a consumat o mare cantitate de apă pentru adăparea cailor la cazărmi, a vitelor ce aveau, pentru băi, quartiruri etc. Valoarea aproximativă a apei consumate este de lei 17.000.

Pe lângă aceste pagube, în timpul ocupației, din ordinul și pentru armatele germane, comuna a plătit în total suma de lei 364.320 bani 13, pentru transporturi, mobilier, înquartiruri, etc.

Afară de aceasta s-a mai plătit și suma de 600 lei amendă impusă comunei de către autoritățile germane.

Cu ocazia invaziei armatelor bulgare și până la instalarea autorităților germane s-au ridicat cu forța de către bulgari 435 viței de vite, evaluate cu lei 62.250, 45 porci și 98 boi, vaci și bivoli, proprietatea comunei, destinați pentru tăiere, evaluați în total lei 62.500.

Tot armatele bulgare au ridicat întregul mobilier de la Judecătoria ocol I Călărași, care este proprietatea comunei și care a fost evaluat lei 11.940.

Președintele Comisiunii interimare,
ss/Gh. Gh. Demetrescu

Secretar ,
ss/indescifrabil

1918 <decembrie>, Călărași. *Raportul Primăriei orașului Călărași transmis Ministerului de Interne cu privire la comportamentul trupelor de ocupație și la pagubele generale suferite pe perioada ocupației străine.*

D-lui Ministru de Interne
București

La ordinul D-voastre nr. 73605/918,

După informațiile ce am luat și în urma cercetărilor ce am făcut personal, avem onoarea a raporta următoarele:

Cu ocazia bombardării orașului din aeroplane și de artileria inamică din Silistra, au fost 3 morți și anume femeia Ioana pronume necunoscut, Simion Nartan și sold. Manolache Radu, a căror situațiune familiară cu toate cercetările făcute nu am putut afla; tot prin bombardare au fost lovite Palatul Administrativ proprietatea județului, localul liceului Știrbei Vodă, imobilele D-lor Lache Teodorescu, Codrat Marinescu, I. M. Pelian și altele.

Dintre reprezentanții autorităților noastre, în timpul ocupației, au fost arestați D-nii N. Venculescu judecătorul ocolului I Călărași și Gh. Micu adm-torul financiar al județului care au stat închiși în arestul preventiv o zi și o noapte, după care au fost liberați în urma mai multor stăruințe, arestări ce s-au făcut pe motiv că numiții ar fi lucrat contra intereselor germane, fapt care în realitate nu a existat.

Cu ocazia invaziei armatelor bulgare s-au instalat de aceștia autorități polițienești, chemându-se în serviciu oameni ce nu fuseseră niciodată în asemenea funcțiuni; un nou Consiliu comunal a fost constituit în prima zi de invazie și compus din persoane în majoritate străine și anume: Gh. Balcanski, A. Daniel, Gh. I. Vlădoianu, Avram Valdman, Leon Porn și Codrat Marinescu; acest Consiliu astfel constituit i se dăduse denumirea de „Comisiune Interimară și de rechiziție”. Timp de 2 săptămâni populațiunea a avut de suferit batjocura și jafurile armatelor bulgare care nu au cruțat nici avutul și nici onoarea cetățenilor și a familiilor lor, rămași în oraș, de altfel destul de pașnici și supuși; prăvăliile au fost devastate iar mărfurile au fost încărcate și transportate la Silistra de unde erau pornite în interiorul Bulgariei; de asemenea au fost devastate casele ridicându-se mobilier, lucruri de casă, rufărie și în general tot ce găseau încărcau la căruțele coloanelor bulgare care plecau astfel încărcate.

Noaptea și ziua aceste armate, formate în bande, cutreierau orașul intrând din casă în casă și prăvălii, devastând totul și distrugând ceea ce nu puteau ridica, iar cetățenii întâlniți în drumul lor pe străzi erau bătuți și jefuiți

de tot ce aveau asupra lor, și toate acestea se petreceau sub ochii ofițerilor și administrației bulgare, astfel încât populația a fost lăsată cu totul lipsită, majoritatea fugind în afară din oraș și pe unde puteau, ca să-și salveze viața și onoarea familiilor lor.

Imediat ce autoritățile bulgare s-au instalat în oraș au dat ordin să li se prezinte o listă de 13 persoane dintre notabilii orașului pentru a fi luați ostatici; s-a format lista timp de 4 zile și în acest timp cei care dădeau câte 2-3 mii de lei ofițerilor bulgari erau șterși de pe listă, i se dădea drumul și în locul lor veneau alții, până când în cele din urmă această listă s-a întocmit definitiv din 13 notabilități din oraș și anume: Ion B. Pița, Zamfir Ionescu, Petcu Mazălu, Costache Lupu, Gr. Ursan, Ion Ghica Soare, Gh. Grebenea, Cr. Cristescu, Dobre Vasilescu, Marin Rădulescu, C. Florescu, Nic. Mateescu și Gh. Petruș, care în ziua de 1 Decembrie 1916 au fost transportați la Silistra unde au stat arestați în cazărmi și după o ședere de 5 zile au fost porniți la 6 decembrie 1916, pe jos, la Șumla fără a li se da nimic ca hrană și dormind prin grajduri; de la Șumla au fost trimiși cu trenul la Stara Zagora și de aici la Cazanlâc unde au stat 18 zile și apoi au fost înapoiți în țară după 46 zile în care timp au îndurat cele mai mari suferințe fiind întrebuițați la corvezi grele, care nu cadrau cu situația lor socială și dat fiind etatea la unii dintr-înșii, destul de înaintată.

La câțva timp în urmă s-au instalat autoritățile germane. Elevii liceului Știrbei Vodă din Călărași, au fost scoși, din ordinul Comandaturii Germane, la muncă în baltă pentru tăiere de stuf și fân și la paza vitelor ce le aveau rechiziționate; această măsură a fost luată nu pentru că ar fi fost o necesitate, din lipsă de brațe, ci mai mult ca o ofensă adusă instituției, deoarece părinții elevilor s-au obligat să-i înlocuiască prin oameni de muncă plătiți de dânsii, însă li s-a refuzat propunerea sub amenințarea să fie ridicați cu forța iar părinții lor amendați și pedepsiți cu închisoarea, astfel că cursurile școlare începute abia la martie 1918, au fost suspendate pe timp de 3 săptămâni. Cu această ocazie unul din profesori protestând a fost bruscat și amenințat de autoritățile germane să fie trimis în Moldova ca instigator; acestea s-au petrecut cu mult după încheierea armistițiului.

De la data ocupației autoritățile germane s-au substituit în locul celor române, care de fapt deși existau în parte, însă erau o administrație auxiliară a celei germane, singura în drept a dispune și prin acest sistem s-a înlăturat cu totul autoritatea noastră și ca consecință și posibilitatea satisfacerii intereselor generale românești. Populația era scoasă la corvezi și duși între santinele la muncă, iar prin oraș în zile de corvezi era o adevărată panică, militarii germani umblau din casă în casă și pe străzi și adunau lumea fără a ține câtuși de puțin cont de situația sau etatea fiecăruia.

Autoritățile germane au ridicat clopotele de la cele 4 biserici, catedrala orașului la început a fost transformată în locaș de rugăciune a armatelor turcești iar mai în urmă a celor germane, astfel că nu s-a cruțat nici avutul bisericilor și nici credința cetățenilor.

Rechizițiile se făceau atât prin organele constituite de inamic din ai săi cât și prin autoritățile noastre polițienești și comunale care erau la dispoziția lor; pentru unele din mărfuri au dat bonuri imprimate, altele manuscrise emise de cei care rechiziționau, iar la parte nu li s-au dat bonuri; toate obiectele rechiziționate se luau în primire de armata germană, iar de prin case se ridica mobilier, rufărie etc. cu care se mobila camerele unde se aflau încartiruiți ofițeri și grade inferioare germane care la plecare le luau cu ei astfel că în cele din urmă, la retragere din obiectele și mobila luată nu s-a mai putut găsi aproape nimic și ce s-a găsit erau într-o stare de neîntrebuințat. Cerealele rechiziționate erau ridicate și cântărite în lipsa proprietarului iar agenții germani însărcinați cu rechiziția treceau numai ceea ce credeau și pe prețuri care deși derizorii nu erau cel puțin achitate ci li se dădeau mici aconturi.

Cuantumul pagubelor suportate de comună cât și de particulari, de pe urma armatelor ocupante, prin rechiziție s-a trecut în tablourile anexate, cu mențiunea însă că în aceste sume nu intră și pagubele produse prin devastare și jafuri de către armatele bulgare cu ocazia invaziei și pentru care păgubașii au făcut declarații individuale conform Decretului Lege nr. 3795/918.

Cartiruirile s-au făcut prin autoritățile militare germane care au ocupat toate clădirile importante particulare cum și proprietățile comunei ca școli, cazarma de pompieri, ambele uzine de lumină electrică și apă a căror administrație în tot timpul cât au fost ocupate a fost atât de rea încât clădirile sunt deteriorate și parte aproape nelocuibile iar pentru aducerea lor în starea de mai înainte necesită sume destul de importante și pe care cheltuieli comuna nu le poate suporta deoarece în timpul ocupației finanțele comunei au fost epuizate făcându-se cheltuieli care nu cădeau în sarcina comunei.

Tot de autoritățile germane și prin agenții ei speciali se făceau controale în oraș și la cei care se găseau alimente ca făină, mălai, untură, etc. li se confiscau tot, sub pretext că nu au voie a se aproviziona cu mai mult decât i se dă pe cartelă; aceste alimente confiscate erau luate de militarii germani și împachetate în lădițe se expediau la familiile lor căci fiecare soldat avea nu numai dreptul dar chiar obligația de a trimite cel puțin câte patru lădițe cu alimente lunar pentru ai lui de acasă, contrar pierdea dreptul la permisie și prin acest procedeu se expediau zilnic vagoane întregi cu alimente luate din casele populației. Acest control care se făcea zilnic a avut de efect că la un moment dat populația a fost completamente lipsită și ca consecință

bolile inerente foametei au secerat o mulțime de vieți omenești, în special copii.

Au impus tuturor acelor care aveau păsări să le declare trecându-se într-un tablou obligându-i să aducă câte 3 ouă pe săptămână de fiecare găină, indiferent dacă aveau sau nu ouăle; cei care nu executau ordinul erau amendați și amenințați cu închisoarea. Au fost ridicate toate obiectele de aramă, bronz, alamă, înlocuindu-se ivărele de la uși cu altele din tablă, ordinare și de neîntrebuințat. De asemenea întreaga producție de lapte a fost rechiziționată și vândută de armatele germane unei așa zise societăți străine, care specula în mod neomenos populația. Peștele a fost acaparat numai de armatele germane, iar populația orașului nu primea decât cel mult odată pe săptămână și chiar la 2 săptămâni, o cantitate de 30-40 kgr pește mărunt, astfel că și lipsa acestui aliment a contribuit mult la suferința populației care nu avea nici carne de ajuns, deoarece carnea era cumpărată de militarii germani, niște agenți care o duceau la București făcând speculă.

În ce privește crimele, violurile și silniciile, armatele bulgare cu ocazia invaziei și timp de 2 săptămâni au schingiuit populația în scopul de a le lua bani, dedându-se la violuri pe care însă nu am avut posibilitatea de a le arăta numele acelor asupra cărora s-au comis asemenea violuri. Pentru săvârșirea aceluiași fapt săvârșite de armatele germane s-au adus cazurile la cunoștința D-lui Ministru al Justiției prin raportul D-lui Procuror al trib. Ialomița. Autoritățile militare germane impunând județului Ialomița un împrumut de 9.500.000 lei, comuna a fost obligată să plătească o sumă de lei 33.505 bani 256, pentru plata ratei dobânzilor, sumă pe care a și achitat-o pe anul financiar 1918-19. Au înființat posturi de translator și ajutor la comună, obligând tot odată ca comuna să plătească costul transporturilor de lemne pentru armatele germane, cheltuieli de încartiruire, mobilier de amenajare, plată de rechiziții, făcute toate în contul comunei. În timpul ocupațiunii comuna a fost obligată la o amendă de 600 lei invocându-se ca motiv faptul că autoritățile noastre nu au scos la timp oamenii pentru corvezi, deși ei au fost veniți cu o întârziere maximum de 5 minute peste ora hotărâtă. Asemenea amenzi s-au dat particularilor sub diferite pretexte, scopul însă era de a stoarce prin acest sistem bani mai cu osebire de la comercianții care introduceau mărfuri în oraș.

În ce privește despăgubirile acordate supușilor statelor inamice înaintăm un tablou de numele acelor care fiind internați civili au cerut și li s-a acordat despăgubiri.

Armatele ruse în retragerea lor dezordonată au început de asemenea jafurile, devastând prăvălii, dând foc cherestelelor din oraș, au luat de la

serviciul de curățenie al comunei 32 boi de muncă și 22 hamuri a căror valoare am arătat-o în tabloul anexat.

Din cele ce am avut onoare a expune D-voastre mai sus se vede felul de a se purta, vitreg și extrem de dușmănos, al armatelor de ocupație până la izgonirea lor din țară.

Președinte, /ss/ indescifrabil

Secretar /ss/ indescifrabil

Anexa 1

Declarație de pagubele ce s-au adus de armatele germano-turcești

Nr. Crt.	Pagubele produse	Valoarea lei	Cauzele
1.	Lipsa de folosință	63.000	germană
2.	Stricăciuni cauzate localurilor comunei și instalațiilor de lumină electrică și apă și instrumentelor de incendiu	260.419,54	germană
3.	Teren ocupat pentru cimitire de către armatele ocupante	13.994,40	ger.-turcă
4.	Plata chiriei unei locomobile și diferența de combustibil în 2 ani	60.000	germană
5.	Consumul curentului electric	66.271	germană
6.	Consumul apei	17.000	germană
7.	Sumele cheltuite de comună p. armatele de ocupație	364.320,13	

Anexa 2

Tablou de pagubele suferite de comună în timpul ocupațiune, din partea armatelor germane, austriece, bulgare și turcești

Nr. crt.	Specificarea pagubelor	Valoarea Lei	Produse de armatele
1.	Lipsa de folosință a localurilor comunei ocupate de germani	63.000	germane

2.	Stricăciuni cauzate localurilor comunei, instalațiilor de lumină, electrică, apă și instrumentelor de incendiu	260.419,54	germane
3.	Teren ocupat pentru cimitirele armatelor ocupante și plătite de comună	13.994,40	germano-turce
4.	Plata chiriei unei locomobile și diferența de combustibil în doi ani	60.000	germane
5.	Consumul curentului electric	66.279	germane
6.	Consumul apei	17.000	germane
7.	Sumele cheltuite de comună din ordinul și pentru armatele de ocupație	364.320,13	germane
8.	Valoarea a 435 piei de vită luate de armatele bulgare	62.250	bulgare
9.	Costul a 45 porci destinați pentru tăiere	13.500	idem
10.	Costul a 98 boi, vaci și bivoli	49.000	idem
11.	Amenda impusă comunei de autoritățile germane	600	germane
12.	Mobilierul Judecătoriei ocol I Călărași care aparține comunei și care a fost ridicat de armatele bulgare	11.940	bulgare
	Total	982.303,07	

Anexa 3

Tablou de pagubele suferite de comună de pe urma armatelor ruse

Nr. crt	Specificarea pagubelor	Valoarea Lei
1.	Valoarea a 30 boi de muncă, 14 cai mari frumoși și 8 de talie mijlocie ridicați în retragere de la serviciul municipal	50.100
2.	Valoarea a 22 hamuri ridicate în retragere de la serv. de pompieri	18.800
	Total	68.900

Anexa 4

Tablou
de sumele de bani ce comuna a cheltuit cu
armatele de ocupație în anii 1917-1918

Cap. 1. Achitarea avansului dat de comandatură echipei Călărași.....	25.050,80 lei
Cap. 3 art. II Ajutor cu alimente pentru refugiați.....	8.762,55 lei
Cap. 8 art. IV Cheltuieli făcute cu amenajarea locuințelor pentru încartiruiți.....	3.629,05 lei
Cap. 12 art. VII Cheltuieli făcute cu transportul lemnelor de la Vărăști	3.136 lei
Cap. II art. 8 Retribuția unui interpret.....	3.440 lei
Total pe 917/18	74.018,40 lei

Arh. Naț. Călărași, *Primăria orașului Călărași*, dos. 32/1919, f. 7-8, 38, 39, 40 , concept

GLOSAR

A adăsta – a aștepta

Adet – taxă, dare, impozit

Agă – căpetenie militară otomană

Ales – fruntaș al unei localități cu atribuții multiple

Alişveriş – vânzare

Alteță - titlu acordat principilor și principeselor din familiile domnitoare

Anafora – ordin, poruncă domnească

Arendaş - persoană care are în folosință o proprietate funciară

Avaet – venit

Baniță - veche măsură de capacitate, egală cu cca 31 de litri

Batardou - dig, baraj așezat în amonte de diverse lucrări de fundații

Beilic – corvoadă, prestație

Binale – clădiri

Bir – impozit medieval perceput de la țărani și meșteșugari

Biv vel – fost mare ...

Capitație – dare individuală

Caza – district otoman corespunzător unei plăși

Capuchehaie – reprezentant al domnitorului pe lângă Sultan

Călărași – militari însărcinați cu transportul corespondenței domnești

Ceam – luntre mare pentru transportul mărfurilor

Ceauș – curier, aprod

Cens - quantum minim de impozit, pentru a fi alegător și eligibil.

Cfartir – încartuire

Chilă – măsură de capacitate pentru cereale egală cu 680 litri

Cilen – membru al unei comisii

Cinovnic – slujbaș, funcționar

Cisniu – calcul, socoteală

Contracciu – cel ce închiriază pe seama sa cu contract

Coțopist – persoană care execută lucrări mărunte de birou

Copist - persoană care, mai ales înainte de apariția tiparului, copia texte

Cordon – porțiune de graniță pe Dunăre

Danie - acordarea de către domnitor a unei moșii unuia dintre supuși

Dejurnă – de serviciu

Delă – dosar

Dijmă - dare care de regulă reprezenta a zecea parte din produse(zeciuiala)

Dragoman – interpret, tâlmaci

Eforie - (în trecut) instituție de utilitate publică

Embatic – chirie

Embaticar – chiriaș

Facsimil – reproducere exactă a unui document, text, tablou.

Ferpost – avanpost, post întărit

Izvor istoric – obiect sau document scris cu ajutorul căruia putem reconstitui societatea umană într-un anumit moment

Învestit - care a primit oficial un drept, o autoritate, o demnitate, o atribuție.

Jalbă - reclamație făcută în scris prin care se cere insistent un drept

Jupan - titlu onorific acordat boierilor și dregătorilor

Lipsan - negustor care vindea pe piețele românești mărfuri din import

Maiestate - termen de reverență utilizat la adresarea către un monarh

Megieși - termeni prin care erau desemnați țărani stăpâni de pământuri

Ospel comunal – primărie

Otnoșenie – adresă

Panair – bâlci, iarmaroc

Patentar – meseriaș

Perigavor – spațiu de carantină pentru mărfuri

Perilipsis – listă

Piroscaf - navă acționată de un motor cu aburi

Pitar - dregător însărcinat cu pregătirea și distribuirea pâinii la curtea domnească

Pliroforie – lămurire, informație

Polcovnic – grad militar corespunzător colonelului

Presudsvie – cancelarie

Protimisis – drept consuetudinar de proprietate

Raia – provincie, teritoriu

Sangeac – district în Imperiul otoman

Sălășlui – a locui

Schelă – port mai mic

Sin – fiu

Sud – județ

Sudit – supus, străin

Șaică – luntre de dimensiuni mai mari

Șătrar – boier care avea în pază corturile unei tabere în timp de război

Ștab – stat major, comandament

Tacrir – interogatoriu

Taşcherea – răvaş, chitanţă, adeverinţă

Usul – folosinţă, uz

Văpsea – raion, zonă a oraşului

Vechil – locţiitor, reprezentant, delegat

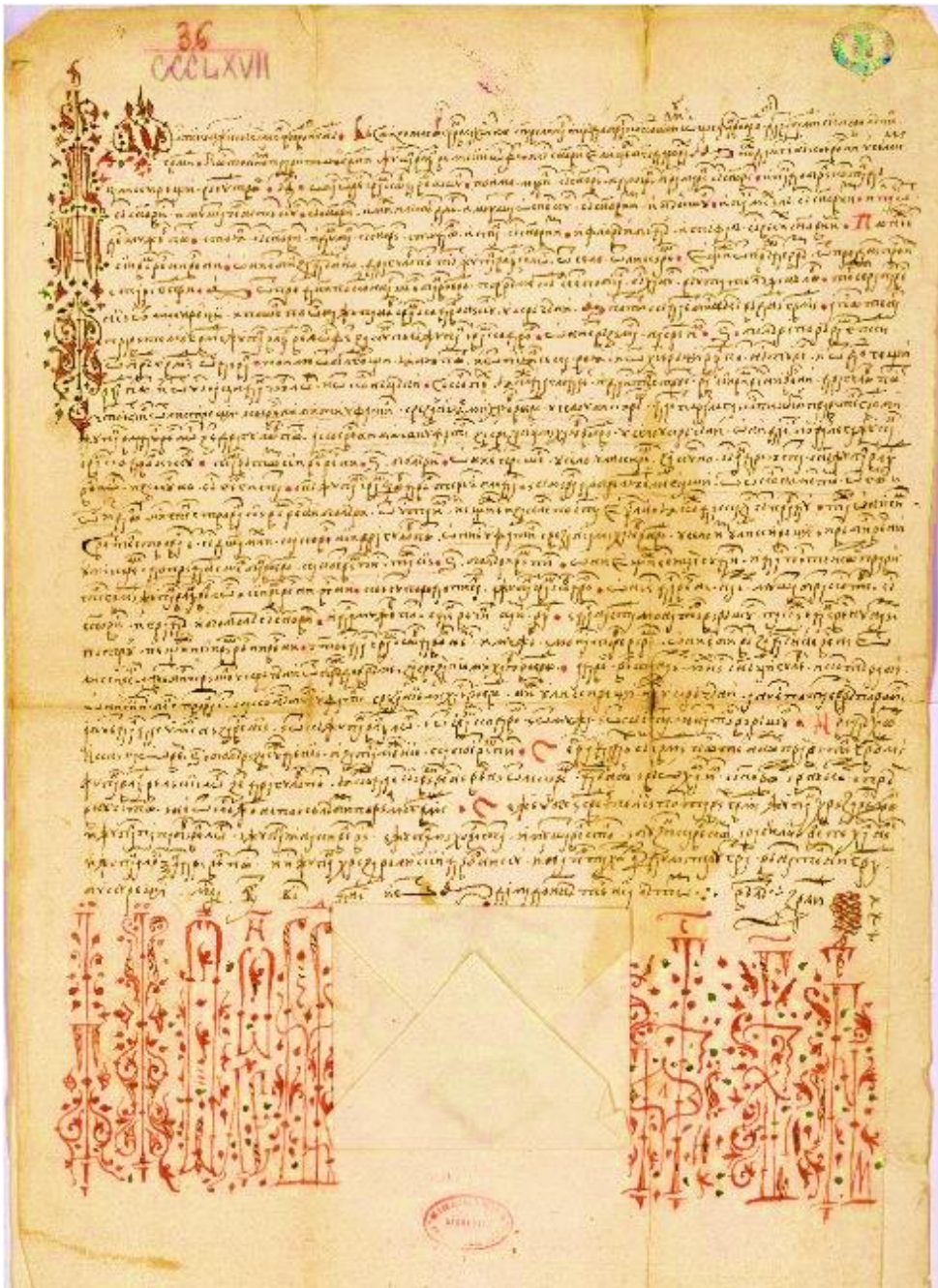
Volnicie – împuternicire

Zahana – abator

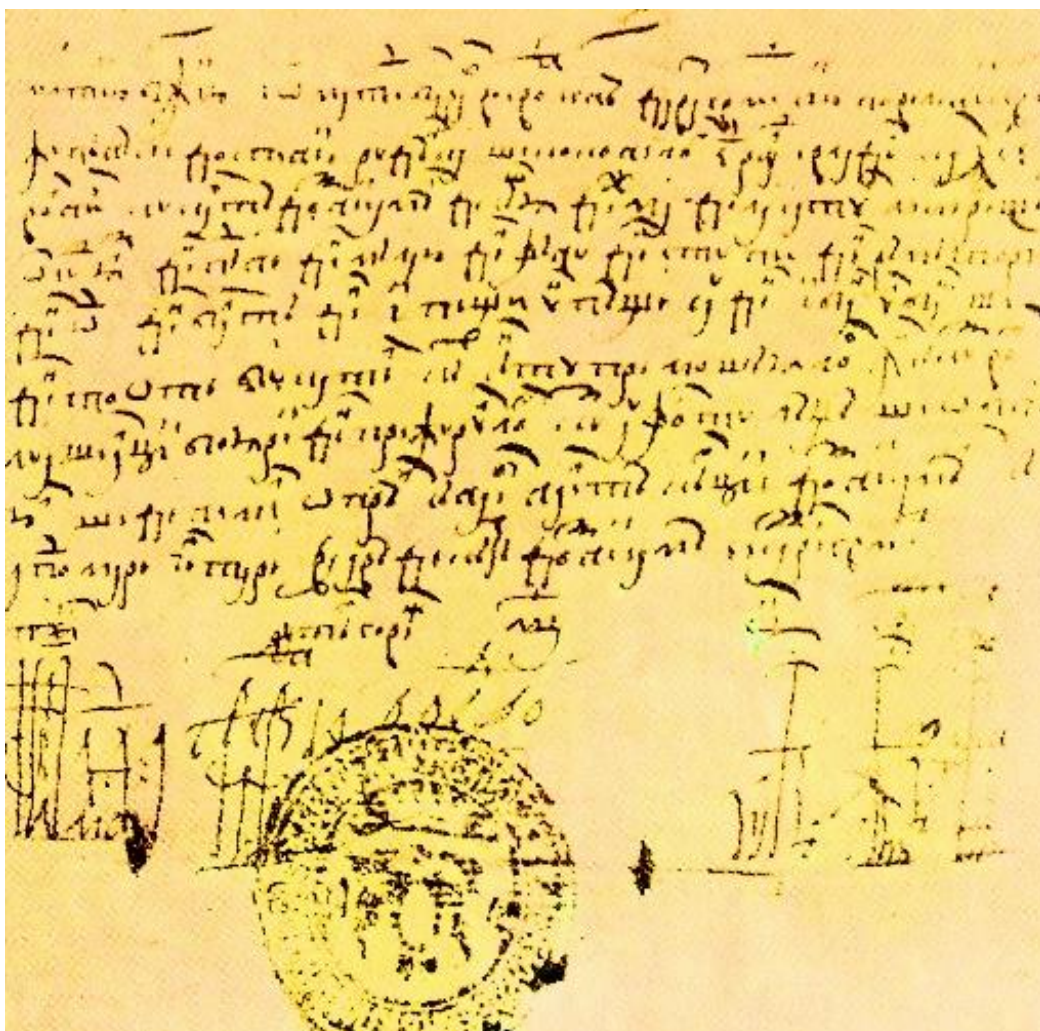
Zapis – act de vânzare-cumpărare

Zătignire – împiedicare, stânjenire

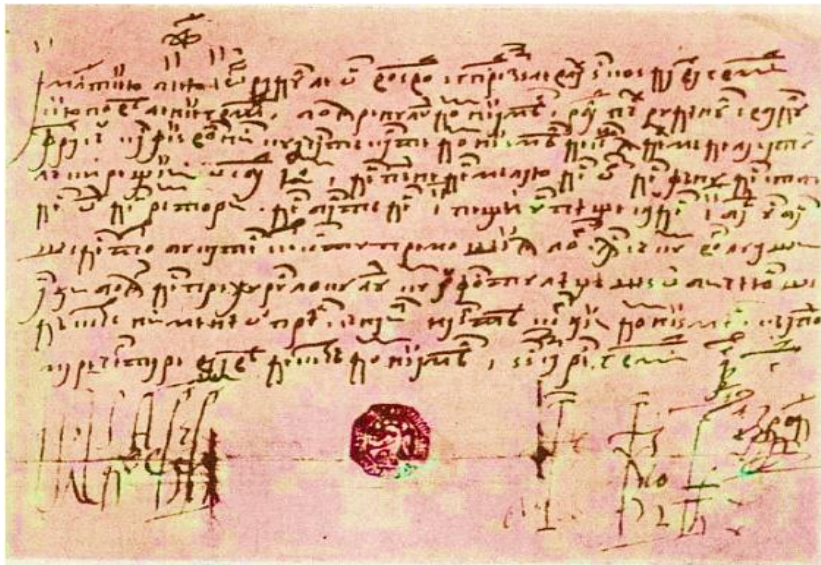
A N E X E



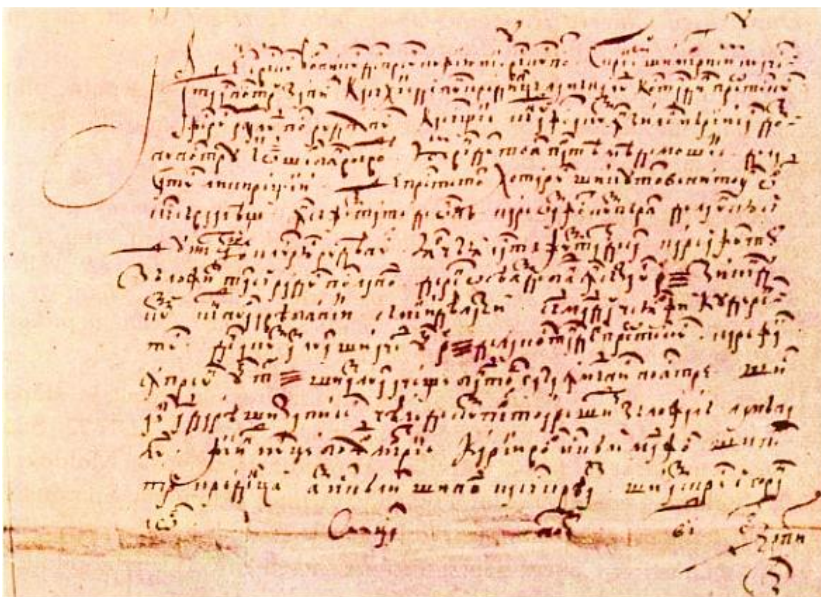
1630(7138) august 12, București. *Hrisovul lui Leon Tomşa voievod prin care îi întărește jupanului Vlad, mare logofăt, mai mulți rumâni din Lichirești.*



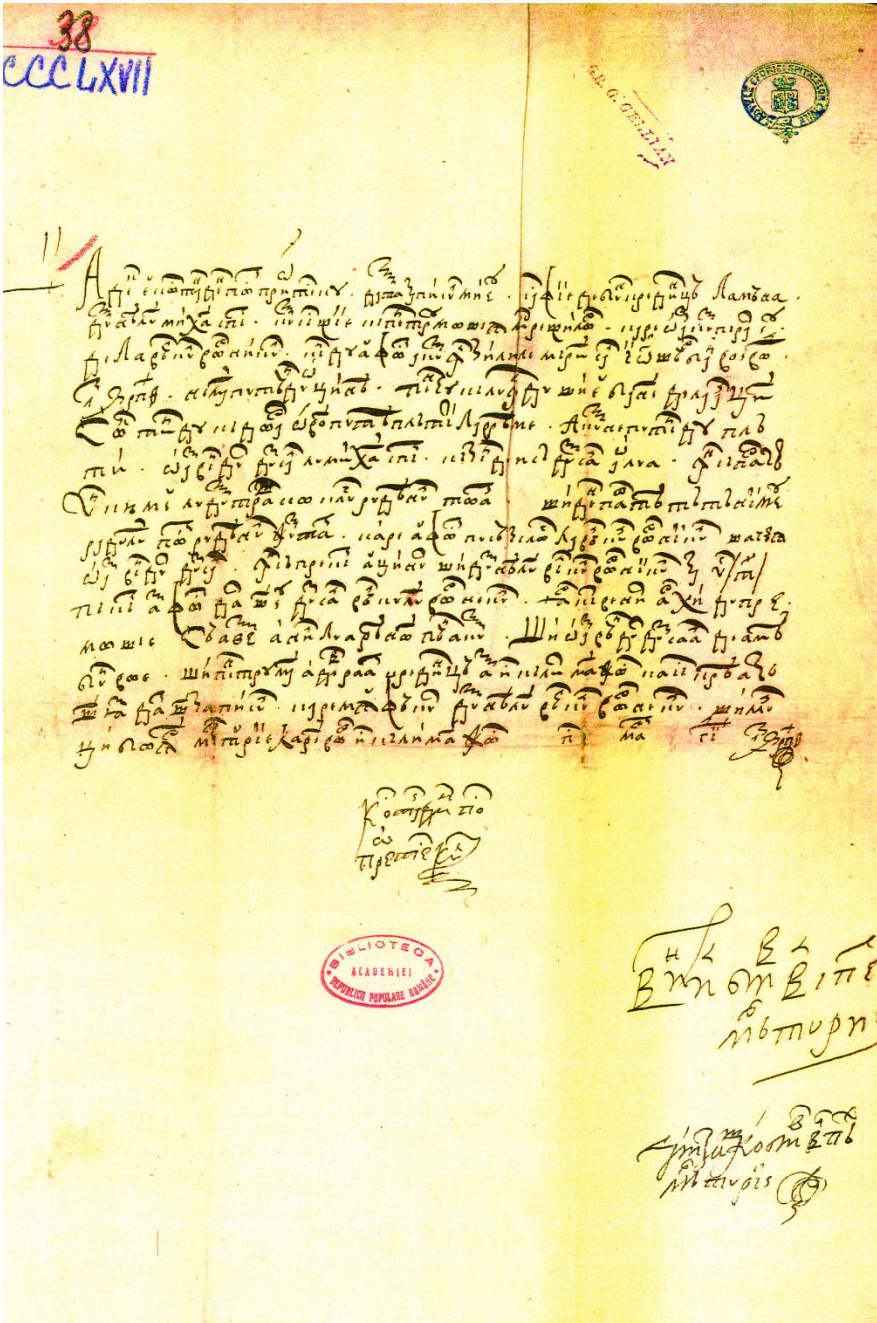
1643(7151) octombrie 24, Târgoviște. Hrisovul domnitorului Matei Basarab prin care îi întărește Despinei Rudeanca și feciorilor ei dreptul de a-și lua dijma din produse de la satul Lichirești.



1666(7174) august 3, București. Hrisovul prin care Radu Leon voievod împuternicește pe paharnicul Radu Rudeanu și pe Vlad, fratele său, să-și ia dijma din satul Lichirești.



1677(7185) noiembrie 12, Lichirești. Zapis prin care Vâlcu Vornicu cu fiul său întărește lui Constantin Preotescu toată partea lor din satul Lichirești.



1681(7189) martie 13, Lichirești. Zapisul prin care postelnicul Constantin Preotescu vinde moșia Lichirești spătarului Mihai Cantacuzino.

99
 1816. 10. 16. 1816. 10. 16. 1816. 10. 16.

Handwritten text in Cyrillic script, likely a deed or contract. The text is dense and difficult to read due to the cursive style and some fading. It appears to be a record of a sale or agreement.

1816. 10. 16.

LIBRARIJA
 1816. 10. 16.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or additional notes.

1816 decembrie 10, Lichirești. Zapisul prin care Petru și Dumitrache Stoia vând paharnicului Andronache un han al lor de la Lichirești.

No. 1098 / 685 / 20. 18

Директору губернии Ломожи

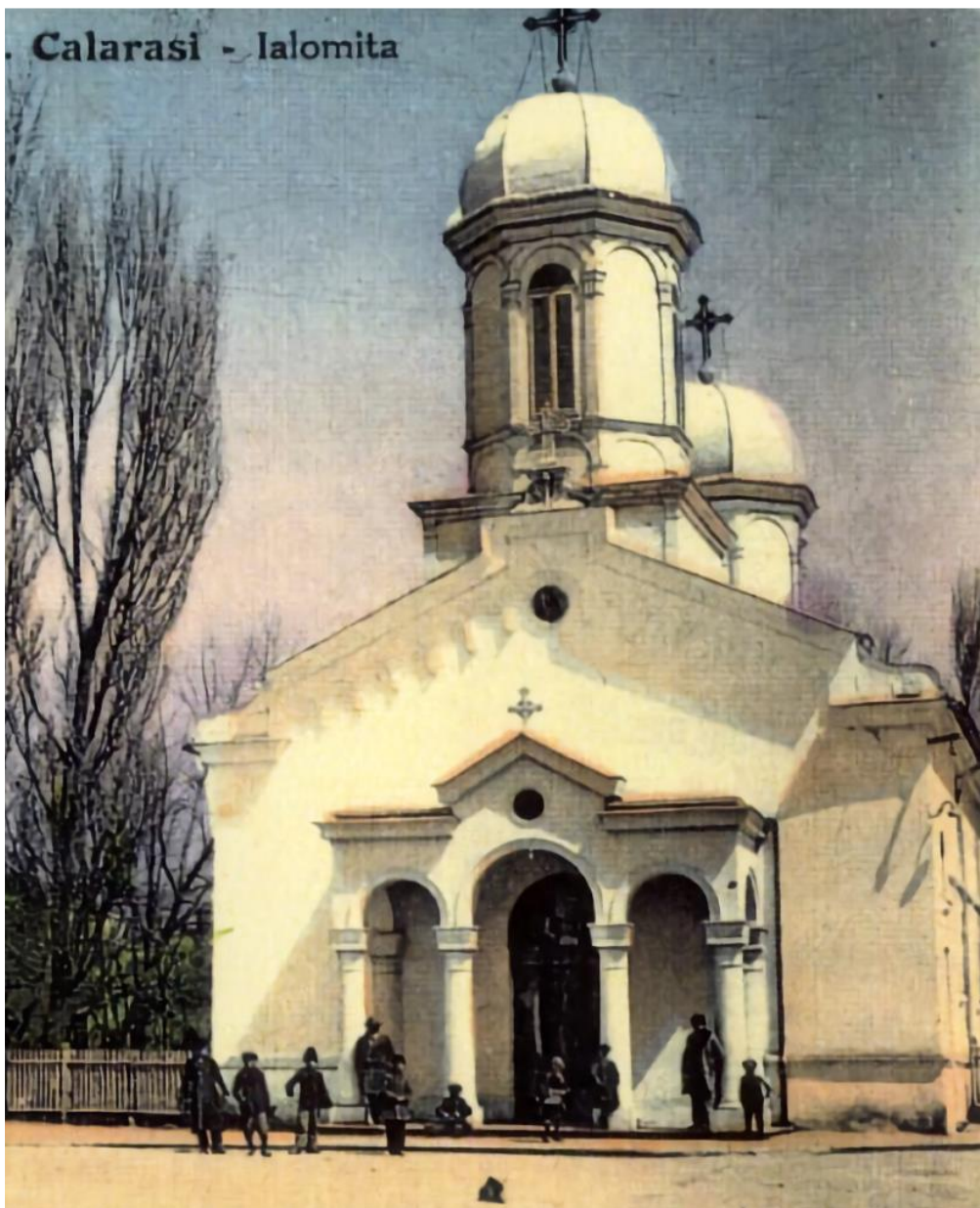
Копия с записки Д. Дворникова от 18 апреля 1833 г. по делу о переносе местопребывания уездного управления в уезд Ломожи. В записке Д. Дворника от 18 апреля 1833 г. сообщается, что в уезде Ломожи местопребывание уездного управления находится в селе Ломожи, которое находится в 12 верстах от уездного города. В записке Д. Дворника от 18 апреля 1833 г. сообщается, что в уезде Ломожи местопребывание уездного управления находится в селе Ломожи, которое находится в 12 верстах от уездного города. В записке Д. Дворника от 18 апреля 1833 г. сообщается, что в уезде Ломожи местопребывание уездного управления находится в селе Ломожи, которое находится в 12 верстах от уездного города.

1833 aprilie 18, București. Adresa prin care Departamentul Vorniciei din Lăuntru comunică Ocârmuirii județului Ialomița decizia de mutare a reședinței județului Ialomița de la Urziceni la Călărași.

Директору губернии Ломожи

Копия с записки Д. Дворникова от 29 марта 1835 г. по делу о переносе местопребывания уездного управления в уезд Ломожи. В записке Д. Дворника от 29 марта 1835 г. сообщается, что в уезде Ломожи местопребывание уездного управления находится в селе Ломожи, которое находится в 12 верстах от уездного города. В записке Д. Дворника от 29 марта 1835 г. сообщается, что в уезде Ломожи местопребывание уездного управления находится в селе Ломожи, которое находится в 12 верстах от уездного города.

1835 martie 29, Călărași. Adresa Ocârmuirii județului Ialomița către Comisia târgului Călărași prin care îi face cunoscut că Dvornicia a aprobat construirea localului Școlii Naționale.



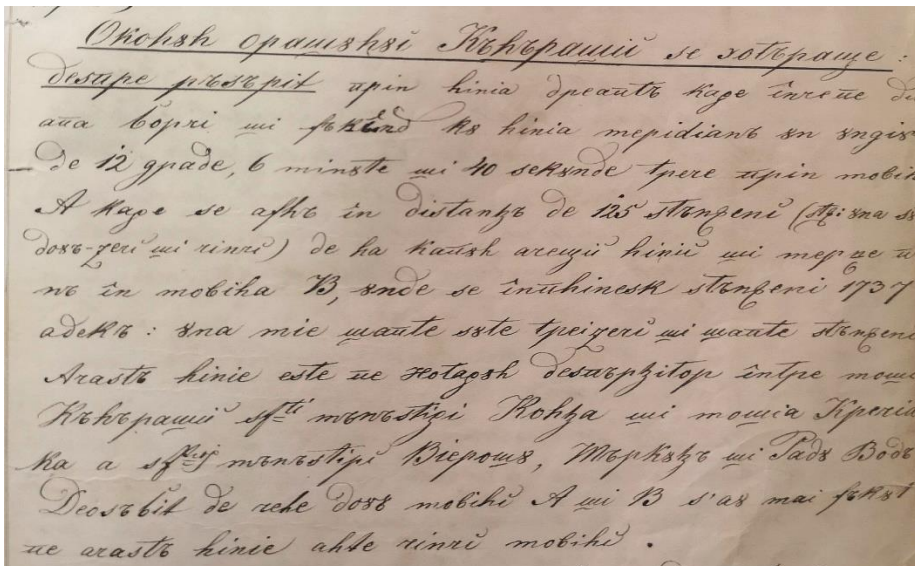
O biserică cu hramul Sf. Nicolae al Mirei Lichiei, de la care provine și primul nume al așezării de la cotul Borcei, acela de Lichirești, exista înainte de 1600, fiind o construcție modestă, care a fost puternic afectată de cutremurele de la începutul secolului XIX. Va fi reclădită în anul 1836 de către polcovnicul Grigore Poenaru, arendașul moșiei Lichireștilor.

Anexa 15



Casa lui Hagi Tănase Țoncovici, unul din silistrenii stabiliți la Călărași, construită în anii 1837-1838, așa cum arăta în anul 1960. A fost demolată după Cutremurul din martie 1977

Anexa 16



Extras din Cartea de alegere a Ocolului orașului Călărași întocmită de ing. Scarlat Popovici la 29 mai 1851

558

Năstă

De repensare pazia nepe de anchep de busk aia us cin ei de repensare
 tate rucupis an an some agitatepe tchep si ndeiu act abati ho
 kst dape kinopapia opacyshti.

(66)

Numele locuitorului	Suma banilor	
	lei	val
Teodor opshra An ² de Poniș	20,000	-
Dorcan Pop An ² de Poniș	10,000	-
Jean Pacihist de Lacuș	6,500	-
Ulcior Stancu de Lacuș	6,500	-
Tanar Dimitrie de Poniș	1,000	-
Spasi Amariu de Poniș	800	-
Ulcior Stancu de Poniș	1,000	-
Dorcan Pop An ² de Poniș	5,000	-
Proclatin Căpănu de Poniș	5,000	-
Proclatin Căpănu de Poniș	10,000	-
Total	63,825	-

(66)

Intarimasa Rucupis T. P. 2

1852

1852 aprilie 2, Călărași. Listă cu locuitorii ce au împrumutat bani pentru eliberarea orașului.

ANUL 1853. LUNA FEBRUARIE 27.



Nº 6. BUCUREȘTI

Avantaj înseamnă... Prețurile... Buletinul...

BULETINUL OFFICIAL

Prețurile în... Buletinul...

ИЗВЕЩАЮЩИ МИНИСТЕРІАЛЕ.

SEKRETARIAȚEA STATULUI.

De către Ministerul Logoveșiei a Dreptului...

Χ Ρ Ι Σ Ο Β Η.

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Amind dar Noi în vedere, mi dorim...

Supra avest sfermit dat Noi în vedere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

uzanța de întocmirea noștră Opamă...

Noi, având astăzi de așteptare...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Decăzând, prințreavest Domnului...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

stai opamă, să ai caos pentru...

Atel 157,784 stămnișuri...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

Întru Kălărași, a cărui naștere...

1852 septembrie 24, București. Hrisovul domnitorului Barbu Știrbei nr. 9 din 24 septembrie 1852 prin care orașul Călărași este declarat oraș liber.

862
 2584
 No 1639

Alexandru Ioan I.
 Cu mila lui Dumnezeu și voința Națională.
 Domnii Principatelor - Unite

La toți de față și viitori sănătate

În suprapoziției și Ministrului
 Nostri secretar de Stat la Departa-
 mentul din Iași cu No 3148
 Am decretat și decretăm ca următorii
 Art. I. Dintre membrii aleși pentru Con-
 silul Municipalității Orașului
 Știrbei, confirmăm de Președinte
 pe D. Petre Stănescu.

Art. II. Ministrul Nostri secretar de Stat
 la Departamentul din Iași este
 însărcinat cu aducerea la îndeplinire
 a acestui decret.

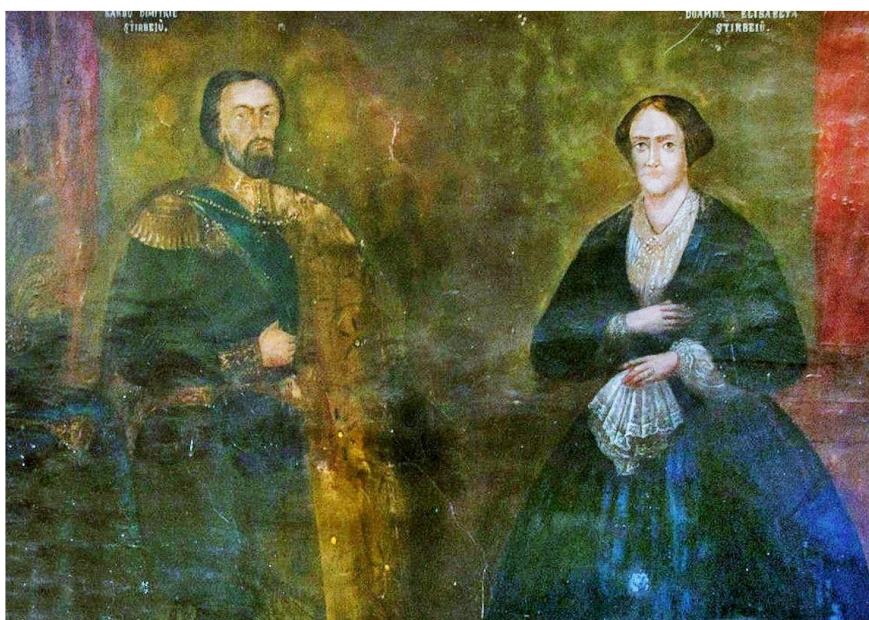
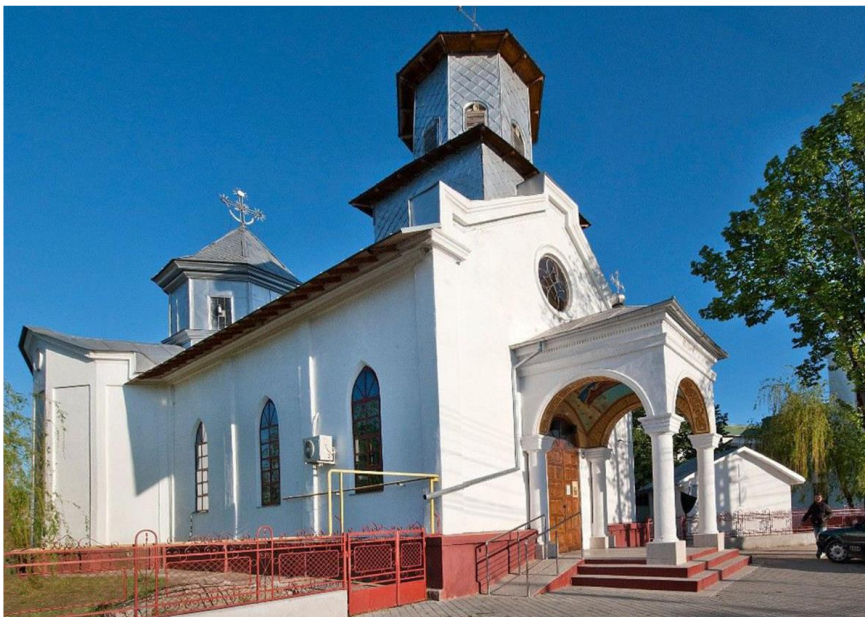
Dat în București la 9. Iunie 1862

Alexandru Ioan

No 479

Ministrul secretar de Stat la
 Departamentul din Iași
 N. Wetjulescu

1862 iunie 9, București. Decretul domnitorului Alexandru Ioan Cuza prin care Petre Stănescu este confirmat președinte al Consiliului municipalității orașului Știrbei (Călărași).



Sus - Biserica Sf. Împărați Constantin și Elena din Volna, ridicată în perioada anilor 1862-1863 pe terenul dăruit de fostul ocârmuitor Filip Lenș.

Jos – Tabloul votiv al Principelui Barbu Știrbei și al Doamnei Elisabeta considerați ctitori ai bisericii.

ANUL I. N^o 32. DUMINICĂ, 26 OCTOMBRIE 1875.

ABONAMENTU
se face la consiliul de
administrare (numai al
jurnalului)
Pe un an Lei n. 20
„ jum. „ „ „ „ „ 12

IALOMIȚA

APARE IN FIE-CARE DUMINICĂ DIMINEȚĂ,

INSERȚIUNI:
Rândul de 30 litere
pag. III., „ 50 bani
Anunțuri: rândul de
30 litere pe zi, pa-
gion IV., 30 bani

SCRISORILE NEFRANCATE RE VOR REFUSA.

— < STYQUEIU —

Gratule: CONSILIUL DE ADMINISTRARE.

Totți abonații a căror abonament a expirat în luna Septembrie trecut, sunt cu onoare rugați a-l reînnoi spre a nu suferi întrerupere în trimiterea regulată al acestui ziar.

Asemenea sunt rugați toți acei Domni abonați cari n'au plătit pene astă-dă abonamentul, a ne aduce cât mai neîntârziat.

Tot-d'ună-dată Consiliul de Administrațiune informându-se că parte din D-nii Abonați nu primesc ziarul regulat, sunt rugați a ne încunoștința de aceasta spre a lua dispozițiunile cuvenite.

Consiliul de Administrațiune.

Consiliul de Administrațiune al Imprimeriei Districtului Ialomița, aduce la cunoștința tuturor subscribitorilor din județ că Imprimeria s'a rând aprovațiune cu tot felul de imprimare precum: Registre de gitanțe a souche, de intrare și ieșire, etc. Roluri Suplementare, State de adună și scădere, Matricole și Roluri de Ambulanți, Procese de Oprire și Vânzare Bilanțe de venturi și cheltuieli, Ordonanțe Proscripționale, Avertamente galbene, State de ieșiri și Mandate asemenea efectuate tot felul de imprimare după comandate ce se vor face, cu prețurile cele mai moderate.

ADM. IMPRIMERIEI.

REVISTA HEBDOMADERA

Discursul trombul finit la deschiderea parlamentului German a făcut prefutindent un bună impresiune, căci prin el se constată categoric, că pacea Eu-

ropiei este asigurată, și relațiunile cu cei alți potențați sunt cele mai cordiale.

Asemenea impresiune bună a făcut epistola lui Gambetta. Această dăce că alegerea nouă va aduce Republicii o măjoritate imensă. — Camera nouă trebuie să facă o politica liberală, finanțele trebuie revizuite; educațiunea trebuie dată iarăși în mâna Statului; și în fine exprimă speranța pentru tott cari au luat parte la Comună să se declare o amnistia generală. Epistola în chestia este foarte moderată și caută a spala impresiunea rea care a făcut declarațiunea lui Naquet și altora de la estremațea stângă. Inșă ea cum se vede n'a făcut efectul dorit pe întreg, pentru că cererea de amnistia pentru Comunarșii a cauzat mare indignațiune în cercul partidei centru-stâng.

Prințul Decazes a imitat exemplul lui Gomtele Andrassy a nu prezenta Camerei cartă galbenă, motivând aceasta înaintea consiliului ministrilor tot cu aceiași argumente, pe care a întrebuințat însuși Andrassy; așa dăcă Decazes va prezenta Camerii numai actele comerciale și politice.

cine v'a dat o asemenea idee crudă de despre mine? Limștiți-vă, n'am venit să violăz onorea D-vastră, am venit să vă consolez și să vă ajut în nenorocirile D-văstră. Mondragone mi-a spus ceva despre aventuriar D-văstră, epuncți-mi-le și mie, și vă promit că le voi asculta cu atăta atențiune cât și respect.

Bianca a fost prinsă: a se înapoi, ar fi semănat că are frică, a arăta că are frică, ar mărturisii pōte că vrea să cedeze: apoi ocaziunea pe care a dorit atāt prin care putea căștiga anularea proscripțiunii bărbatului ei a venit singură așa dar urmăz să se profite de dinsa.

Bianca sta în piciorii înalțea Prințelului, dăcă acesta o făcu să șogă jos rămăind el resemnat pe fotoliul ei observându-o și ascultându-o. Ea n'avea de făcut alt-ceva de cât să lase să vorbescă singur suvenirile ei spre a fi interesantă; și îi spuse totul dela început amorului ei pēn la venirea sa în Florența. Aici să popria; căci mergēnd mai departe trebuia să vorbescă de ea însuși, de cădere unui buquet prin ferostă, cea ce'i ar fi cauzat neapărat ore care jenă.

Principele s'a simțit așa de forțat, în cât îi promise tot.

Actul lor de libertate le fu acordat, cu condițiune însă, să vie Bianca singură în persoană să îl ca. Ca să nu părăia această mare favore pentru o mică formalitate numai, Bianca a promis cea ce ceru Principele. Francisco cunoștea femeile pres bine, știa că în dăca antia nu trebuie vorbit alt-ceva de cât de interesele ce are pentru Bianca. Inșă ochii lui au demăniț gura: aceasta este langajul de mărturisire către accia care ne place.

În momentul pe când egua Principele, Comtessa se reînțorse. Bianca, văzându-o, să duse înaintea ei, lăund-o de gât. La Mondragone n'avea trebuința de o altă explicațiune spre a înțelegi, că mica trădarea ei îi a fost ertată.

Lectura vede acum că ne apropiem de Cardinalul Ferdinand, pentru că suintem dela la fratele său.

Sōera nu știa despre cele petrecute nimic, singur Bonaventuri știa că va căpata libertate. Acestă năvelă îi făcu o așa mare bucuria că siguramente dela ar fi știut Bianca că îl face forțat pēn la un așa de grad, dinsa n'ar fi găsi nici de cum cu grăd condițiunea d'a merge țasuși în persoană a primi actele din mătulele frumosului și janelul Principe. Ea aștepta așa dar cu înăpăciată momentul întâlnirii cu Mareș-

FOILETON

BIANCA CAPELLO

Tradus din *Franzoseste*
(urmare)

IV.

Femea nu este nici-ună-dată singură când este cu bițurările, și Mondragone a lăsat pe Bianca cu cele mai frumoșe dinmante din lume. Șarpele și-a cunoscut meseria, știind ce fel de măr trebuie să ofere accetel feci a Evi ca să îl imbuze.

Abia oșiso Comtessa și se puse Bianca pe lucru: Braochetele, cercei, diademe, toate își găsi locul lor; pe când punea un frumos collier pe gātă ea vede prin oglindea un om, se scula în Marele Duca Francisco, care intrase print'ău așa ascunsă.

Ea a înțeles tot: roșinduse de rușine și acoperă fruntea cu amănolou mătulele, căclēnd în genuche:

Monseignore! îi dăse, sunt o femeș să-racă care n'are altă avere de cât onorea, și acesta chiar numai este a mea este așocului meș, în numele cercului fișii mla de mine! Dōmnă, dăse Ducele ridicându-o,

Facsimil după nr. 32 din 26 octombrie 1875 al săptămânalului "Ialomița", primul ziar călărășean, al cărui număr de debut ieșise de sub tipar la jumătatea lunii martie 1875.



Nicolae Bănescu, născut la Călărași pe 16 decembrie 1878, bizantinolog, director al Teatrului și Operei din Cluj, senator, membru titular al Academiei Române, director al Institutului de Studii Sud-Est Europene și al Institutului de Bizantinologie.



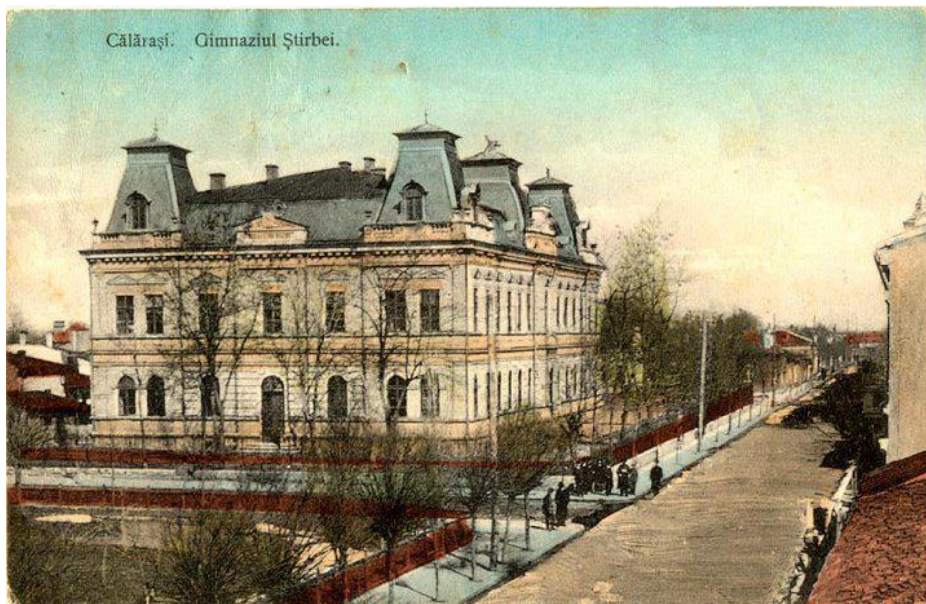
Petre V. Haneș, născut la Călărași pe 8 noiembrie 1879, profesor la Liceul Mihai Viteazul din București, autor a numeroase volume de teorie și studii literare, de manuale școlare, culegător și cercetător de folclor, editor și îngrijitor de ediții literare. Este cel care a stabilit paternitatea lui Alecu Russo asupra poemului în proză “Cântarea României”.



Ctitorul Ioan Poenaru Bordea, deputat de Călărași timp de aproape 30 de ani, și ctitoria sa, Școala de fete nr. 1, construită între anii 1881-1882. După 1948 aici a funcționat Școala generală nr. 3. Localul a fost demolat în anul 1980.



Născută la Călărași pe 10 februarie 1857, Maria Cuțarida-Crătunescu a fost prima femeie medic din România. Militantă feministă activă, a înființat în 1897 Societatea “Materna”, iar în 1899 a organizat prima creșă din țară.



Clădirea în care a funcționat Gimnaziul și mai apoi Liceul „Știrbei Vodă” a fost construită între anii 1881-1882, după planurile arhitectului austriac Jules Retter. Piatra de temelie a fost pusă pe 23 iunie 1881, în prezența lui V. A. Urechia, ministrul Instrucțiunii Publice.



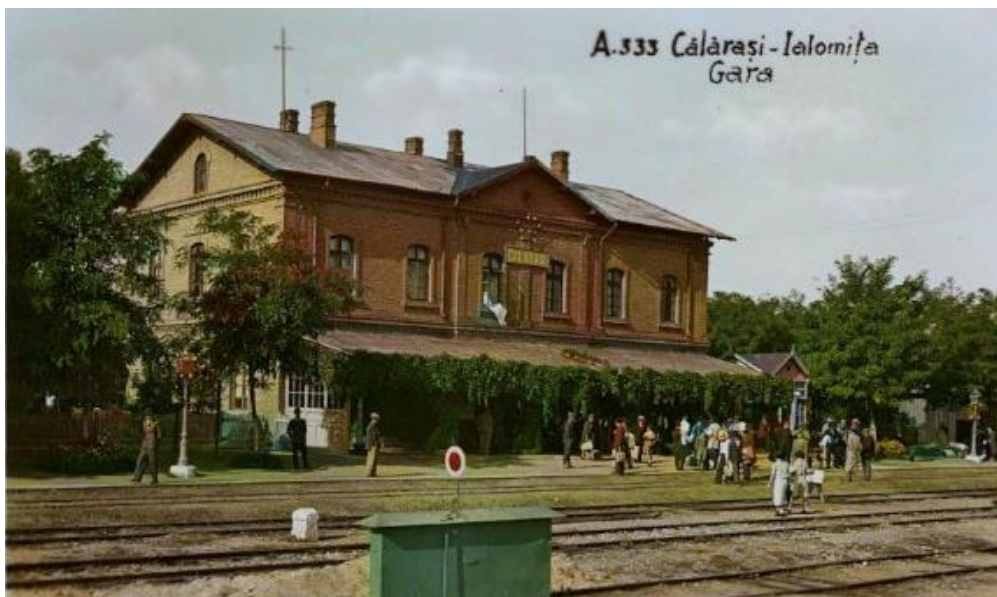
Generalul Virgiliu I. Bădulescu, s-a născut la Călărași pe 23 septembrie 1882, în casa părinților săi de la intersecția străzilor București cu Heliade Rădulescu, clădire în care astăzi funcționează Centrul Cultural “Poșta Veche”. Deținător al Ordinului “Mihai Viteazul”, este întemeietorul primului batalion de vânători de munte și al Oficiului Național de Educație Fizică, autor al unor importante lucrări în domeniul educației fizice.



Oraș cu un caracter comercial pronunțat, la Călărași hotelurile au fost o realitate timpurie. Un prim hotel a fost cel din fotografia de sus, ale cărui începuturi datează de pe la 1870, fiind apoi reabilitat de Nae Mănescu (Hotel Unirea). Cel de al doilea hotel, din fotografia de jos, care a rezistat până la începutul anilor 1980 (Hotel Arcadia), a fost ridicat în mai multe etape de familia Stănescu-Petrescu, fiind cunoscut în epocă sub numele de Hotel Royal.



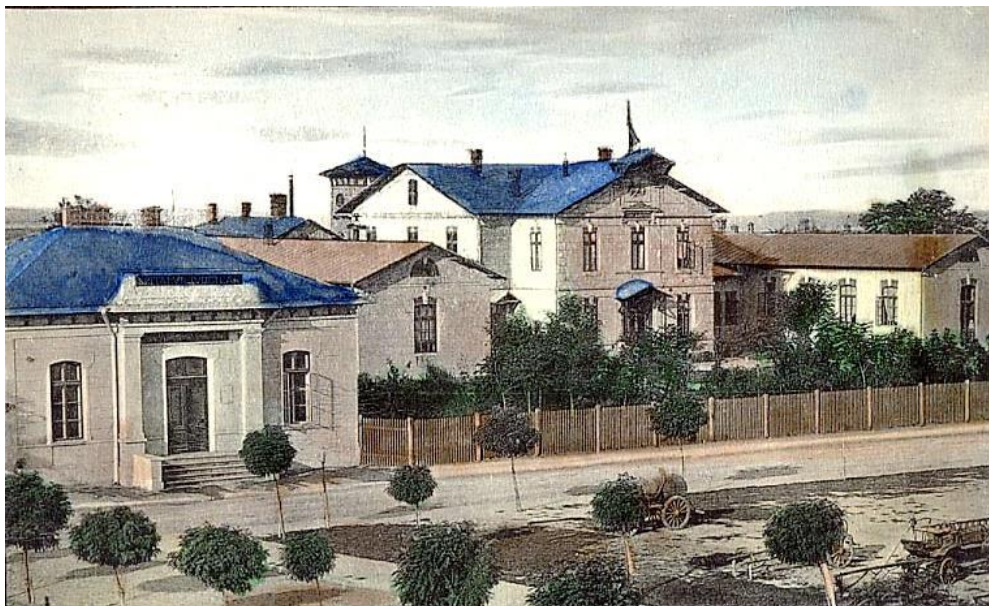
Construită în perioada anilor 1884-1886 de comerciantul Alexe Popescu, originar din părțile Brașovului, biserica din imagine, cunoscută în popor drept Biserica Alexe, este cel mai impunător local eclesiastic din Călărași și are hramurile Sf. Treimi, Sf. Ioan și Sf. Parascheva.



Inaugurată în noiembrie 1886, Gara din Călărași a fost locul în care s-au realizat filme de epocă. Multe cadre din "Tatăl risipitor" s-au filmat aici. Clădirea a fost demolată prin 1980



Comerciant cu cereale, Alexe Popescu, ctitorul Bisericii Sf. Ioan din Călărași, a strâns în timpul vieții o avere substanțială, prin Testamentul său lăsând ctitoriei sale o mare parte din imobilele construite sau cumpărate aici, în urbea de la malul Borcei.



Spitalul județean Călărași, construit între anii 1887-1888 de către antreprenorul Giuseppe D. Ciconi, după planurile arhitectului Ioan N. Socolescu (*imaginea de sus*). În anii interbelici i se mai adaugă un etaj (*imaginea de jos*). Va fi demolat după 1977.



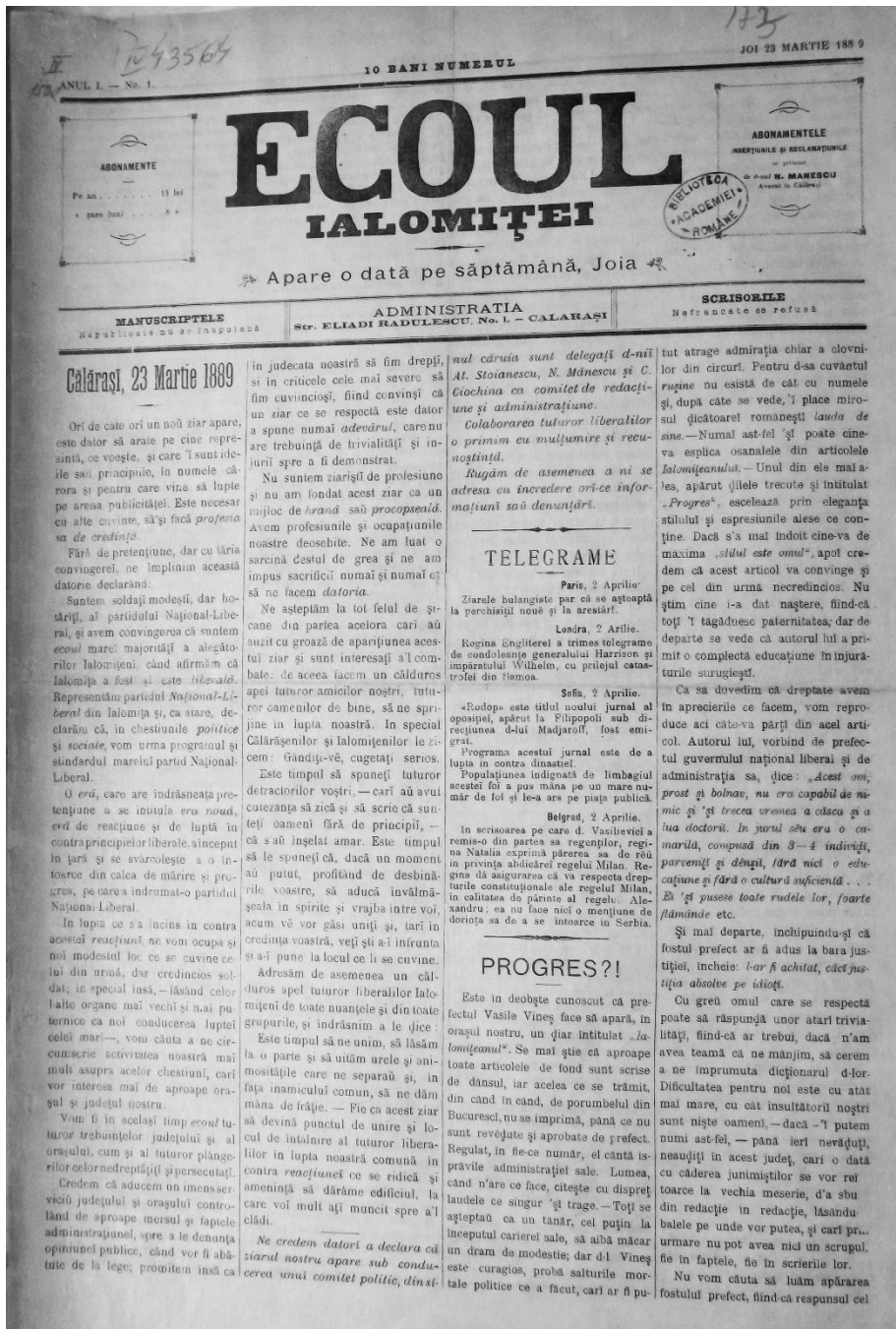
Clădirea Primăriei Călărași, construită între anii 1886-1887, după planurile arhitectului Ioan N. Socolescu. Din anul 2014 în acest local își are sediul Muzeul Municipal Călărași.



Casa Iacovache Bădulescu, construită în anul 1881. În acest imobil s-a născut generalul Virgil I. Bădulescu, iar în perioada 1913-1967 aici a funcționat Poșta Călărași. Familia Bădulescu a donat clădirea Primăriei Călărași în anul 1976, în acest spațiu funcționând, printre altele, și Tribunalul județean Călărași după reînființarea sa în 1981. Localul a fost recent reabilitat și a devenit sediul Centrului Cultural „Poșta Veche”.



Casa Ana și Marinache Popescu, construită între anii 1887-1888 și inaugurată pe 17 februarie 1889, cu prilejul căsătoriei lui Leon Popescu, primul producător de filme artistice românești. Astăzi în această clădire funcționează Direcția județeană pentru cultură și patrimoniu.



Facsimil după nr. 1 din 23 martie 1889 al ziarului local *Ecolul Ialomiței*, prima publicație de orientare liberală editată la Calărași.



Construită în perioada anilor 1889-1891, după planurile cadru ale Ministerului Instrucțiunii, clădirea Școlii de băieți nr. 2 a fost una din cele mai frumoase din Călărași și a rezistat până în anul 1980, când a fost demolată, pe locul ei fiind amplasată clădirea CEC-ului de pe fosta strada Scânteia



Actor al Teatrului Național din București și avocat, Vasile Toneanu s-a născut în satul Tonea și și-a făcut studiile primare la Călărași, după care urmează Colegiul Sf. Sava și Conservatorul de arte din București, devenind repede actor societar al Teatrului Național. Ca actor de cinema joacă în filmul lui Leon Popescu, *Independența României*, al cărui co-producător a fost. A murit la Brașov pe 20 martie 1933.



Construit de Giuseppe Ciconi între anii 1895-1896, după planurile arhitectului Al. Săvulescu, Palatul administrativ și judecătoresc a fost sediu al Prefecturii și Tribunalului de Ialomița până în anul 1950. Între anii 1952-1967 aici a funcționat Sfatul popular și Tribunalul raional, iar din 1968 până în 1980 Consiliul popular municipal și Tribunalul județean Ialomița. Odată cu înființarea județului Călărași în clădire au fost instalate instituțiile județene. Azi aici funcționează Instituția Prefectului. Până în 1998 tot aici a fost și sediul Consiliului Județean.

Anexa 42



Construită în anul 1897 de același Giuseppe D. Ciconi, Cazarma Pompierilor, finalizată în numai trei luni de zile, a fost realizată după planurile și sub supravegherea inginerului comunal Ion M. Neculcea.

Anexa 43



Localul Școlii de fete nr. 2 construit tot de Giuseppe D. Ciconi în perioada anilor 1896-1898

Anul I — No. 1. A PARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ. Călărași, Duminică 1 Noiembrie 1898.

10 Banți numărul

ABONAMENTELE
Pe un an Lei 10
Pe șase luni 5
Trasportul neplătit
ex arđ.

DEȘTEPTAREA IALOMIȚEI

10 Banți numărul

ANUNCIURI
după învoială

Serisirile se fructuează
seofuză.

REDAȚIA
Clubul Conservator

ZIAR CONSERVATOR
SUB DIRECȚIUNEA UNUI COMITET

ADMINISTRAȚIA
Clubul Conservator

SUMARUL :

Programul nostru. — Alegerile comunale. — Cinstea edililor. — Școala. — Bătălia pământului colectiv. — Jurați conservatori. — Hoz. — Hoz. — Hoz. — Hoz.

PROGRAMUL NOSTRU

Prin ziarul «Deșteptarea Ialomiței», vom susține principiile partidului conservator, al căruia șef recunoscut și necontestat este venerabilul d. Lascar Călarău în județul nostru, în județul Ialomița, se simte de toți lipsa unui asemenea ziar. Eață dar îndeplini această dorință prin aparițiunea lui.

În fruntea celor care au binevoit să contribuie pentru realizarea ei, sunt d-nii G. Gr. Cantacuzino și fiul său Michai G. Cantacuzino, amândoi proprietari înart în județul nostru și animați de cele mai frumoase sentimente.

Atât în județ cât și în orașul Călărași trebuințele sunt multiple. Luptând din inimă cu toții la îndepărtarea de la cetățeni a colectivităților, facend să triumfe ideile și principiile partidului conservator, aeele trebuințe vor fi mai lesne de realizat.

Vom lupta dar, strins uniți, pentru îndeplinirea următoarelor puncte care constituie programul nostru politic.

- 1) Resturnarea actualului guvern ca incapabil și vitreg intereselor națiunei.
- 2) Această resturnare să o facem pe cale legală și constituțională: *prin alegeri!*

Atât alegerile comunale, cât și cele județene, precum și cele de senat și cameră ne otera cele mai salutare mijloace pentru resturnarea lui.

- 3) Partidul conservator luând frânele guvernului, prin voința națiunei și încrederea suveranului, atunci o deputațiune județeană locală, presidată de d-l G. Gr. Cantacuzino, va espune pe larg și amănunțit șeful guvernului înbanatășirile ce trebuiesc realizate atât în județul Ialomița cât și în orașul Călărași.
- 4) Toți membrii partidului vom

da concursul nostru sincer, leal și desinteresat unei administrațiuni conservatoare parintească, cautând a face ca reprezentantul guvernului conservator în Ialomița, să fie o persoană cunosătoare de localitate, o persoană destoinică, ale căreia principii conservatoare ne-șovăite să fie o garanție reală pentru administrație.

- 5) Vom susține în alegerile de comună, județ, senat și cameră, persoane onorabile, capabile și doritoare de binele obștesc.
- 6) Vom căuta prin toate mijloacele, prin intruniri publice și intime, ca principiile sustinute la centru de partidul conservator, să se răspândească cu ușurință printre adepții din județul Ialomița și orașul Călărași.
- 7) Vom căuta să ridicăm morala la cei sovăitori în adoptarea principilor conservatoare; iar acoloara care posedă deja aceste principii, le cerem tot concursul lor.
- 8) Funcțiunile publice, vom cere a fi încredințate persoanelor apte și oneste, și cât se poate mai mult, pe acela care va fi făcută printre localii.
- 9) În polemica locală cu adversarii politicii ne vom feri de personalități, iar politicienilor lipsiți de scrupule și atacurilor lor neuvincioase, nu le vom răspunde.
- 10) În cazul când își vor permite acești politicieni a uza de instrumente orbe pentru a lovi sau ofensa pe vre un membru, al partidului nostru, toți ne vom solidariza și vom face răspunzător, nu pe cel ce va ataca, dar pe acela care va fi inspiratorul, autorul moral al unor atari fapte.

Creдем că cu un astfel de program vom putea grupa în jurul, stindardului conservator tot ce județul Ialomița și orașul Călărași au mai capabili, mai instruiți și mai inteligenți: iar ziarul nostru își va merita cu drept cuvânt numele «Deșteptarea Ialomiței».

Comitetul de redacțiune.

Alegerile comunale

«Nici odată alegerile comunale n'au fost făcute în Călărași sub auspiciii așa de frumoase ca alegerile ce se vor face la 1 Noiembrie viitor». Așa începe gaceta Ialomiței primul său articol de la 11 Octombrie. E bine când omul voeste să-și facă iluzii, mai întâiu pentru că uită realitatea trăesă în lumea iluzilor, și al doilea pentru că poate înșela pe câțiva naivi. Ce folos însă că lucrurile stău cu totul alt-fel.

Să privim chestiuna din două puncte de vedere: unul extern și prin urmare politic și altul intern, prin urmare gospodăresc.

Din punctul de vedere extern, partidul liberal stă cât se poate de prost. Chestia Mitropolitană, chestia națională, chestia demisionii ofițerilor, umilirea țarei în fața streinătății, sunt atâtea chestiuni în care partidul liberal s'a compromis cu desăvârșire. De aci, ca consecința fatală a urmat desfacerea d-lui Fleva, apoi a grupului drapelist și în urmă chiar a d-lui Stațescu de șeful partidului; de aci a urmat înfringerile la alegerile parțiale, înfringeri pe cari ori-cât de pesimiști am fi, totuși conform firei naturale a lucrurilor trebuie să o luăm drept un bun augur. Alegerile de la Huși, Bărlad, Iași, Galați, Vaslui, balotajul din Ploiești, etc., sunt dovezi netăgăduite că țara nu mai voeste partidul liberal, că țara e convinsă de nemernicia actualului guvern, că colectivității trebuie să cadă, și vor cădea.

Din punctul de vedere intern, gospodăresc, lucrurile stău ceva mai bine în aparență, în fond însă tot așa de prost. În adevăr, ce au liberalii la activul lor: facerea pavajului și trotuarelor pe câte va strade și cazarma pompierilor, iar la pasiv: urcarea taxelor comunale, numirea în funcțiunile publice după suma pe care o da fie care slujbaş pe luna primarului său altui membru marcant din consiliu, înlocuirea nisipului de Hopa cu nisip de Transani, facerea cător-vă rindire de case pentru noi și plata datorilor vechi dintr'o

leacă de 250 lei, înlocuirea pietrei de rău cu piatră de Serbia, luare de mită sub forma de cadouri, chiri, etc. de la antreprenori, înșirarea demnității de părinte al orașului, primărie ignoranță crasă și o lipsă de creștere ne mai pomenită, inconștiența în politică, — drapelisă la centru, colectivist în oraș, — șantagisă în societățile de credit, etc. etc. Iată dar că pasivul înțrece cu mult activul; prin urmare prăvălia liberală da faliment și cum unele din aceste deficite se pot dovedi prin scripțe, falimentul e fraudulos. Pentru a nu fi acuzați fusa de calomnatori să dovedim care e meritul d-voastră: facerea pavajelor, nu, pentru că ați făcut prea puține cu banii pe care i-ați avut. Atunci poate este un merit realizarea împrumutului de 1 milion! Aceasta nu e un merit, 'l poate face ori-care, dar chiar dacă ar fi, un merit, acesta e al guvernului care vi l'a aprobat, nu al d-voastră; și din două una: său nu veți mai putea face un nou împrumut și atunci pentru ce ar ține niște incapabili la comună, sau 'l veți face și atunci veți avea ocazie să mai furați pe cât ați furat și deci alt rău și mai mare. Cât despre faptele însărite la pasiv, am mai vorbit, ele sunt de notorietate publică și ar fi prea mult să le mai explicăm, cu alta ocazie însă le vom detalia dacă vom fi forțați.

Și acum ered că pot termina înortcând periodul din fruntea articolului:

Nici odată alegerile comunale n'au fost făcute în Călărași sub auspiciii mai urite pentru liberali, ca alegerile ce se vor face la 1 Noiembrie viitor.

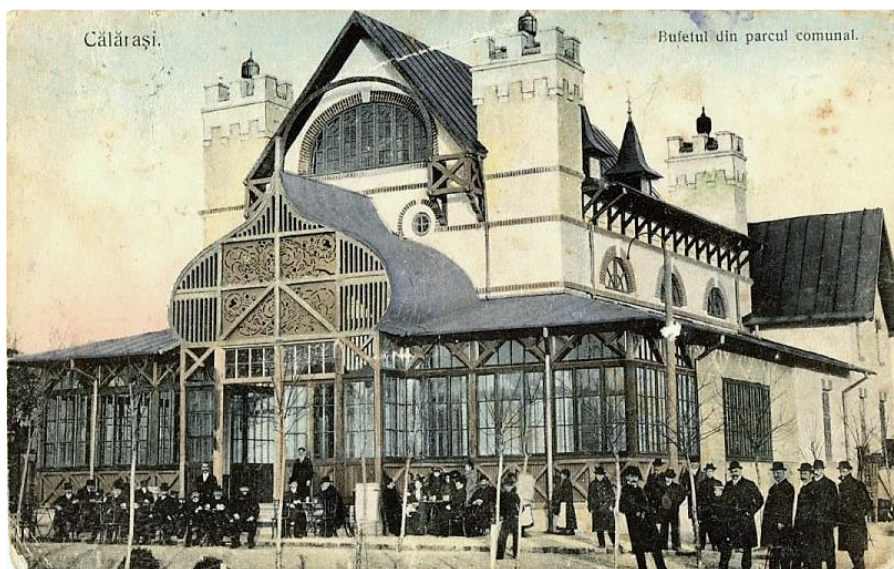
Cinstea Edililor

Alegerile comunale bat la ușe. Numai câte-vă zile ne mai despart, când toți cetățenii cinstiți vor respira cu ușurință fiindcă vor scapa, sperăm, de un regim comunal vitreg. Nu găsești un singur cetățean independent în tot orașul, care mai tare săo mai înceal, să nu 'l declare că la primărie se țura, și fiindcă edilul

Facsimil după nr. 1 din 1 noiembrie 1898 al ziarului *Deșteptarea Ialomiței*, cel mai longeviv organ de presă din Călărași din perioada de până la Revoluția din Decembrie 1989



Născut la Galați pe 1 martie 1901, Eugen Cialâc a activat profesional în urbea de la cotul Borcei unde a fost avocat, jurnalist, proprietar al ziarului "Pământul" și primar al Călărașului în trei rânduri.



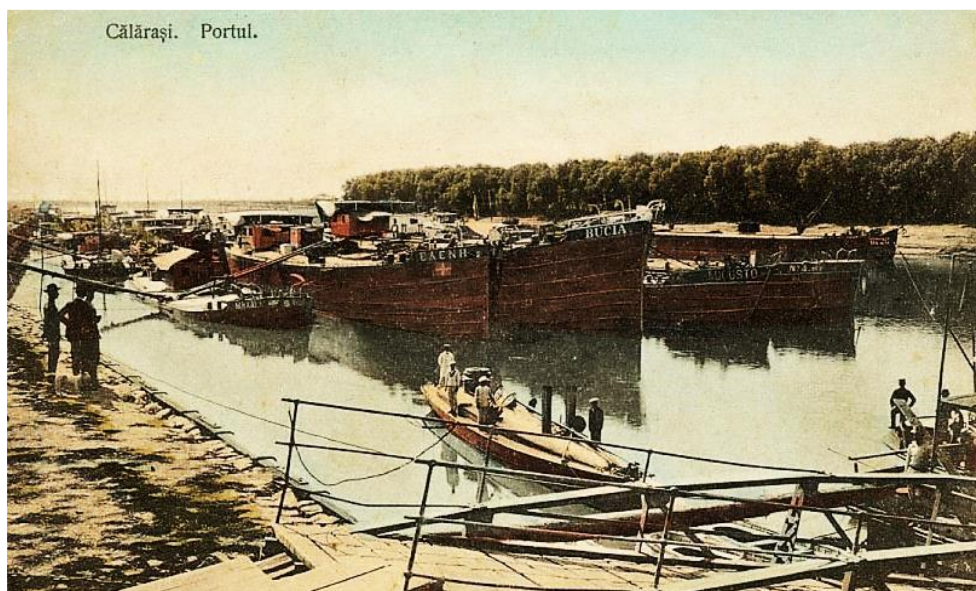
Construit în perioada anilor 1903-1904, după planurile și sub asistența tehnică a inginerului comunal Ion M. Pellian, Teatrul sau Bufetul din Parc, cum a mai fost numit în epocă, a fost cunoscut la nivel național, întrucât în Sala de aici au conferențiat intelectuali și oameni politici de frunte ai României, precum Nicolae Iorga, Ion Luca Caragiale, Tache Ionescu, Octavian Goga, Cezar Petrescu, Mircea Eliade, Ionel Teodoreanu, Ion Minulescu, sau au fost prezenți în spectacole de excepție mari actori ai Teatrului Național din București.



Născut la Călărași, pe 15 martie 1906, ca fiu al institutorilor Nicolae și Tolina Țopescu, Felix Țopescu a dus faima orașului natal și a țării peste hotare, fiind component de frunte al echipei hipice a României, participant la Jocurile Olimpice de la Berlin(1936), autor de cărți de specialitate și beletristică, antrenor, arbitru și comentator sportiv. A fost tatăl regretatului comentator sportiv Cristian Țopescu.



Căpitănia Portului Călărași construită în anii 1904-1905 după planurile inginerului Anghel Saligny.



Portul Călărași la începutul secolului XX

Anexa 49



Casa Alexe Vineș (Banca Națională), de pe str. București, nr. 192, a fost construită în anul 1880. În anul 1905 moștenitorii lui A. Vineș o vând Băncii Naționale care va instala aici Sucursala Călărași.

Anexa 50



Școala primară de băieți nr. 1 construită în anii 1905-1907 din donația Ana M. Popescu



Clădirea Comandurii Regimentului 23 Infanterie construită în anii 1880-1881



Fosta clădire administrativă a Cazarmei Regimentului 5 Călărași transformată după anul 1948 în internat al Liceului agricol. A fost demolată în anul 1975

Anexa 52



Florica Rădulescu, născută la Călărași pe 30 decembrie 1908, devenită Puia Rebreanu, fiica adoptivă a scriitorului Liviu Rebreanu, jurnalistă, crainică la Radiodifuziunea Română, scriitoare.

Anexa 53



Prof. G. V. Constantinescu, director al Gimnaziului *Știrbei Vodă*, organizatorul și autorul unei monografii dedicată aniversării a 25 de ani de la înființarea gimnaziului.

ANUL II, No. 28. CALARAȘI, MARTI 15 FEBRUARIE 1911.

DUNAREA

ZIAR SĂPTĂMÂNAL AL PARTIDULUI CONSERVATOR-DEMOCRAT

ABONAMENTE: 10 LEI PE AN Pentru Presiți și Invățători, 6 LEI PE AN	Director Politic, ALEX. I. BADULESCU	REDACTIA S.A. Clubul Conservator-Democrat
---	--------------------------------------	---

**ALEGĂTORI AI COLEGIULUI I,
NU DAȚI VOTUL
CIOCOILOR,**
căci prin el vă înjugați la carul celor
sătui, cari au fost aduși la cârma țării
fără știrea și consimțământul vostru.
**NU VOTAȚI PE CANDIDAȚII
CIOCOILOR,** Streini de neam și streini
de localitate, vitregi cu poporul și
răpitori ai avutului țării.

**NU VOTAȚI PE MIHAIL CANTACUZINO
SI NICOLAE FILITTI,**
cari acum vă fac promisiuni pentru ca
să le uite imediat după alegeri.

Nu votați steaua care apune, Votați
crucea care ajută și izbăvește de tot răul.

**VOTAȚI PE CANDIDAȚII OPOZIȚII-UNITE,
ION POENARU-BORDEA
și ALEX. I. BADULESCU**
reprezentanții cauzei democrației române
și localității în care trăiți.

Afiș electoral al Opoziției Unite (Partidul Național Liberal și Partidul Conservator Democrat) din Călărași pentru alegerile parlamentare din februarie 1911, publicat în ziarul *Dunărea* al Partidului Conservator Democrat.

Anexa 55



Clădirile principale ale Cazarmei Regimentului 20 Artilerie construite în anul 1912 pe terenul din apropierea Gării donat de Primăria Călărași.

Anexa 56



Turnul de apă, construit de firma Wolf în anul 1909 și Uzina electrică, ridicată în anul 1913 de firma austriacă Brown-Boveri



27 aprilie 1911. Regele Carol I este primit în Portul Călărași de prefectul Leonida Gussi și primarul Ghiță Demetrescu.



27 aprilie 1911. Principele Ferdinand și Principele Carol primiți cu urale de călărășeni în Portul Călărași.



Academicianul Dan Mateescu, născut în Călărași la 17 noiembrie 1911, proiectant și constructor al unor mari obiective industriale din România (Uzinele "Malaxa", hangare de avioane la Băneasa, Brașov și Cluj, hale metalice industriale pentru uzinele din Bocșa și Reșița, precum și Palatul "C.F.R." din București)



**Clădirea de la intersecția străzilor Slobozia cu București și Moara Mircea, clădiri
impozante construite în anul 1912 de călărășeanul Mircea Ionescu**



Operă a sculptorului Gheorghe Boboc, monumentul din imagine a fost ridicat în anul 1913 pentru a cinsti memoria grănicerilor de pe șalupa “Teleormanul”, înecați în apele Borcei la 31 octombrie 1912.



29 aprilie 1914. Regele Carol I și regina Elisabeta primiți cu pâine și sare în Portul Călărași



Facsimil din ziarul *Viitorul Ialomiței* apărut în doliu pe 30 septembrie 1914, dedicat decesului Regelui Carol I



Senatorul Atanase Stoianescu, decedat pe 27 februarie 1915, lider al liberalilor călărășeni, fost primar de Călărași și prefect de Ialomița în mai multe rânduri.

ORDONANTA

Din ordinul Komandaturei locale No. 2104 din 29 Aprilie 1918, se aduce la cunoștința orașenilor, că începând de mâine 1 Mai 1918 și până la 15 Septembrie 1918 s'a dispus ca:

1) Toate magazinele fără excepțiune se vor închide în zilele de lucru la ora 8 seara, iar duminicile și sărbătorile cel mai târziu la ora 4 p. m.

Se exceptează însă farmaciile.

2) Restaurantele și birturile vor ține deschis până la ora 10³/₄.

3) Cinematografele în zilele de lucru va fi închise la ora 10 seara iar Duminicile și sărbătorile la ora 10³/₄.

4) Circulațiunea publicului pe strade e permisă numai până la ora 11 noaptea.

Contravenienții acestei ordonanțe vor fi amendați cu 500 mărci, sau închisoare pe 2 luni și eventual și cu închiderea localului.

PREȘEDINTE,

INGR. I. M. PELLIAN

Secretar, C. N. Stănescu

No. 2052. 1918, Aprilie 30.

1918 aprilie 30, Călărași. Ordonată a Comisiei Interimare a orașului Călărași referitoare la programul de funcționare a stabilimentelor comerciale, precum și la circulația cetățenilor.

Memorii

asupra pagubelor suferite de ^{Orasul} ~~Comuna~~ Calarasi, prin stricaciunile
facute la imobilele proprietatei Comune -

I) Palatul primariei in care a fost mai intai instalat Comandamentul
armatelor bulgare ocupand Sala de Consiliu, biroul secretarului,
biroul ofiterului stari civile, Casieria Comunei si doua Camere
din parter. - Dupa plecarea armatei bulgare care a stat doua
luni, au venit armatele germane au ocupat biroul secreta-
rului, serviciului Tehnic, al ofiterului stari civile si in parter
doua Camere pentru politia germana Hortz Romanstaten.
In timpul cat au stat au ridicat in statura au construit instala-
tiunile de telefonie, de surse, parte din instalatiile de lumina
cu electricitate, mobilier si cerceuri la fereste. Causand o
paguba care se evalueaza la suma de lei - 13.450

II) Sala Teatrului Comunal Intr-o clădire a fost intrabuscat
in tot timpul ocupatiei ca sala de inmanare a prizonierilor
de locotenent in port. Stricaciunile cauzate sunt acele cauzate
in masurarea si evaluarea alaturata care s-a la suma
de lei - 21.870. La care nu trebuie adaugata lipsa de folosinta
a localului pe timp de doi ani care se evalueaza cu suma
de lei 10000 adica cate lei 5000 anual.

III) Scola de fete Nr. 1 ^{in urma cu locuinta Directiei} ~~in urma cu locuinta~~ ^{de pe strada de fete Nr. 1} ~~de pe strada de fete~~ Intr-o imobil
a fost ocupat de armatele germane si intrabuscat cu
magazi pentru unelte agricole si materiale si unelte
de la Capitania portului. - Stricaciunile cauzate imobilele
sunt circa la suma de lei 22.401,20 la care nu trebuie
adaugata si lipsa de folosinta a imobilului pe timp de
doi ani adica lei 12000 sau total o suma de lei 34.401,20.

IV) Scola Nr. 2 de baste Intr-o imobilul impreuna cu locuinta
directoriei au fost utilizat in tot timpul ocupatiei de
armatele germane pentru biroul al serviciului
hidraulic. Stricaciunile facute se evalueaza la suma
de lei 20359,90 dupa cum se vede in alaturata matasa
si evaluata la care nu trebuie adaugat lipsa de
folosinta a imobilului pe timp de 2 ani lei 12000.

V) Scola de fete Nr. 2 Intr-o imobil cat si locuinta
directoriei a fost ocupat si intrabuscat de armatele germane
pentru lagar de prizonieri. Stricaciunile facute se
evalueaza cu suma de lei 1579 la care se adauga la 2000
lipsa de folosinta pe doi ani -

Concept al Memoriului întocmit de Primăria Călărași privind pagubele suferite de primărie și unitățile subordonate de pe urma armatelor de ocupație

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	3
Notă asupra ediției.....	5
Listă de abrevieri.....	7
Documente.....	9
Glosar.....	397
Anexe.....	401

ALDIS SRL CĂLĂRAȘI

Str. ing. George Naghi, Nr. 1,

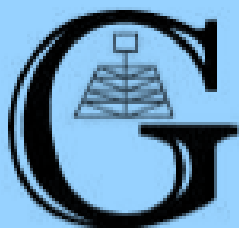
Călărași, județul Călărași;

aldis@aldis1990.ro



**GIMART
IMPORT EXPORT SRL**

Str. București, Nr. 396B,
Municipiul Călărași, Județul
Călărași, România;
office@gimart.ro



GIMART
IMPORT-EXPORT SRL

Oferim soluții complete și complexe, ce
îmbină cele mai eficiente inovații
tehnice din industria construcțiilor
metalice maritime.

Gimart confecționează utilaje și piese de
schimb pentru industria navală, folosind
tehnologii de ultimă generație și
respectând cerințele Sistemului de
Management de Mediu.

Societatea noastră pune la dispoziția
clienților și operațiunile de montaj,
garantând calitatea și fiabilitatea
lucrărilor.





ZMC TRADING CĂLĂRAȘI

Prel. București, Nr. 365, Călărași, județul Călărași;

office@zmc2003.ro.

ZMC TRADING CĂLĂRAȘI deține și operează o stație de betoane fixă și o stație de betoane mobilă și oferă clienților următoarele produse și servicii: betoane, mortaruri, agregate, transport materiale, închiriere utilaje pentru construcții, consultanță și execuție de construcții civile și industriale, sisteme de alimentare cu apă și canalizare, drumuri și mentenanță drumuri.



